

EURÓPAI PARLAMENT

2004

2009

*AzEquitable Life Assurance Society biztosítótársaság válságával foglalkozó
vizsgálóbizottság*

[BIZALMAS]

IDEIGLENES

<RefProc>**2006/2199**</RefProc><RefTypeProc>**(INI)**</RefTypeProc>

28.3.2007

<TitreType>**JELENTÉSTERVEZET**</TitreType>

az Equitable Life Assurance Society összeomlásáról
((2006/2199)(INI))

AzEquitable Life Assurance Society biztosítótársaság válságával foglalkozó
vizsgálóbizottság

Előadó: Diana Wallis

PR\659626HU.doc

PE 386.573v02-00

Külső fordítás

HU

HU

Ezt a jelentéstervezetet 2007. március 28-án frissítették. A jelentéstervezetben a 2007. március 20-ig megkapott bizonyítékok kerültek figyelembe vételre: az különösen a WE 90-ig és a WE-CONF 31-ig benyújtott okirati bizonyítékokat, valamint a H 11-ig – beleértve a WS 2-t is – megtett tanúvallomásokat elemzi.

Emlékeztetünk a bizottsághoz benyújtott bizonyítékok tekintetében az e jelentésben használt rövidítésekre:

H # = az EQUI meghallgatásain tett tanúvallomások

WS # = az EQUI munkaértekezletein tett tanúvallomások

WE # = az EQUI honlapjára feltöltött okirati bizonyítékok (nyilvánosan hozzáférhetőek)

WE-FILE # = a honlapra fel nem töltött okirati bizonyítékok

WE-CONF # = bizalmas okirati bizonyítékok

ES-# = külső tanulmányok

Az Equitable Life Assurance Society biztosítótársaság válságával foglalkozó vizsgálóbizottság 2006. február 2-án kezdte meg munkáját és 2007. május 3-án fogadta el végleges jelentését. 19 alkalommal tartott ülést, 11 nyilvános meghallgatást tartott, 2 munkaértekezletet szervezett és 2 hivatalos delegációt küldött Dublinba, illetve Londonba. Koordinátorai 12 alkalommal ülésreztek.

A vizsgálóbizottság 38 tanú vallomását hallgatta meg, valamint 90 nyilvános okirati bizonyítékot, 31 bizalmas bizonyítékot és 32 egyéb dokumentációt elemzett, amelyek együttesen több ezer oldalt tettek ki. Ezen túlmenően 3 külső szakértői tanulmányra adott megbízást.

A bizottság 22 tagja és 15 póttagja a következő személyek voltak:

McGuinness, Mairead: elnök
Medina Ortega, Manuel: alelnök
Gauzès, Jean-Paul : alelnök

Sir Atkins, Robert : tag, koordinátor
Bloom, Godfrey: tag
Bowles, Sharon : tag
Cashman, Michael : tag
De Rossa, Proinsias : tag, koordinátor
Doorn, Bert : tag
Ettel, Harald : tag
Gargani, Giuseppe : tag
Klinz, Wolf : tag
Meyze Pleite, Willy : tag
Mote, Ashley : tag, koordinátor
Ó Neachtain, Seán : tag, koordinátor
Parish, Neil : tag
Purvis, John : tag
Rühle, Heide : tag, koordinátor
Skinner, Peter: tag
Van Lancker, Anne : tag
Wallis, Diana : tag, előadó, koordinátor
Wieland, Rainer : tag
Audy, Jean-Pierre : póttag
Aylward, Liam : póttag
Beres, Pervenche : póttag
van Buitenen, Paul : póttag
Bullmann, Udo : póttag
van den Burg, Ieke : póttag
Chichester, Giles : póttag
Dobolyi, Alexandra : póttag
Gutiérrez-Cortines, Cristina : póttag
Hasse Ferreira, Joel : póttag
Karas,, Othmar : póttag
Lehne, Klaus-Heiner : póttag
Mitchell,, Gay : póttag
Panayotopoulos-Cassiotou, Marie : póttag
Radwan, Alexander : póttag

A titkárság tagjai a következő személyek voltak:

Igazgató: Riccardo Ribera d'Alcala

Titkárságvezető: Miguel Tell Cremades, Titkárság: Nadine Froment
Tisztviselő: Miguel Puente Pattison, Titkárság : Silvana Casella
Tisztviselő: Hannes Kugi, Titkárság : Sylvie Renner-Yalcin
Tisztviselő: Claudio Quaranta, Titkárság : Saskia de Rijck
Asszisztens tisztviselő: Amelia Fernandez Navarro

ÁTFOGÓ TÁRGYMUTATÓ

Előszó

I. RÉSZ - Bevezetés

- I. A megbízatás összefoglalása..... X. oldal
- II. A cselekvési irányvonalak részletes meghatározása
- III. Előzmények
- IV. A megtett intézkedések összefoglalása

II. RÉSZ - Átültetés

- I. Bevezetés
  - II. A 3LD irányelv Egyesült Királyság jogába történő helyes átültetésének, valamint az egyesült királyságbeli hatóságok által az irányelv ELAS vonatkozásában történő alkalmazásának/végrehajtásának vizsgálata
- Következtetések

III. RÉSZ - Szabályozási rendszer

- I. Közösségi jogi rendelkezések
  - II. Az Egyesült Királyság életbiztosítási szabályozási rendszere
  - III. A Penrose- és a Baird-jelentések kulcsfontosságú megállapításai az életbiztosítási szabályozókról
  - IV. A bizottság által megvizsgált egyéb tanúvallomások és okirati bizonyítékok
- Következtetések

IV. RÉSZ - Jogorvoslatok

- I. Bevezetés
- II. Károk
- III. Az egyesült királyságbeli szabályozókhöz benyújtott panaszok és a hivatalos vizsgálatok
- IV. Az ELAS által a megkárosított kövténytulajdonosok vonatkozásában tett intézkedések
- V. A csalásra vonatkozó állítások és az Egyesült Királyság Súlyos Csalásokkal Foglalkozó Hivatala

- VI. Az ELAS elleni követelések a visszaélészerű értékesítések tárgyában
- VII. Az egyesült királyságbeli szabályozóval szemben támasztott követelések
- VIII. Az Egyesült Királyság pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kártérítési rendszere és az ELAS további működését engedélyező döntés
- IX. A nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok helyzete
- X. Az ELAS áldozatai számára az EU joga értelmében rendelkezésre álló, lehetséges jogorvoslatok
- XI. Csoportos európai per
- XII. Az ELAS áldozatai kártalanításának szükségessége

Következtetések

V. RÉSZ - Az Európai Bizottság szerepe

- I. Bevezetés
- II. Az EU jogszabályainak végrehajtása – általános háttér
- III. A végrehajtás Európai Bizottság általi nyomon követése a gyakorlatban
- IV. A végrehajtás vonatkozásában az átfogó megközelítés biztosításának szükségessége

Következtetések

VI. RÉSZ - A vizsgálóbizottságok szerepe

- I. A vizsgálóbizottság: a jelenlegi helyzet
- II. A jelenlegi helyzet korlátai
- III. Melléklet

Következtetések

VII. RÉSZ - Ajánlások

- A. II. és III. rész
- B. IV. rész
- C. V. rész
- D. VI. rész

MELLÉKLETEK

- A. Menetrend
- B. Glosszárrium
- C. Az összes bizonyítékot és felvételt tartalmazó DVD

Előszó (kidolgozandó)

I. RÉSZ - Bevezetés

a vizsgálóbizottság megbízásáról és intézkedéseiről

TÁRGYMUTATÓ   I. RÉSZ

- I.   A megbízatás összefoglalása**

- II.   A cselekvési irányvonalak részletes meghatározása**

- III.   Előzmények**

- IV.   A megtett intézkedések összefoglalása**

I. A megbízatás összefoglalása

Az Európai Parlament 2006. január 18-án úgy határozott¹, hogy 22 tagból álló vizsgálóbizottságot hoz létre a közösségi jog alkalmazásával kapcsolatosan az Equitable Life Assurance Society összeomlásával kapcsolatban elkövetett állítólagos jogsértések vagy hivatali visszaélések kivizsgálására, a nemzeti vagy közösségi bíróságok joghatóságának sérelme nélkül.

A bizottság létrehozásához vezető aggályokat korábban már számos, az Európai Parlamenthez benyújtott petícióban megfogalmazták.² Ezek a petíciók a vizsgálat alapjai és kiindulópontjai, és ezek segítettek azt irányítani. Létfontosságú volt tehát, hogy elismerjék és fenntartsák a petíciók benyújtói részéről a vizsgálatban való közreműködést, illetve hogy meghívják őket a bizottsági ülésekre a háttérrel való tájékozódás érdekében. Ezen egyes petíciók központi szerepe tükrözi továbbá a Parlament Petíciós Bizottsága által a közösségi jog alkalmazásának ellenőrzésében betöltött szerep általános jelentőségét.

Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a vizsgálat alkalmazási körét a megbízatás korlátozza, az EK-Szerződés 193. cikke és az Európai Parlament vizsgálati jogának gyakorlására vonatkozó részletes rendelkezésekről szóló parlamenti, tanácsi és bizottsági határozat alapján.³

A megbízatás szerint a bizottság vizsgálatának négy fő területre kellett összpontosítania:

- 1) A 92/96/EGK irányelv alkalmazásában az Egyesült Királyság által elkövetett állítólagos jogsértések vagy hivatali visszaélések kivizsgálása;
- 2) Az Egyesült Királyság szabályozási rendszerének értékelése az Equitable Life tekintetében;
- 3) A kötvénytulajdonosok követeléseinek helyzete és a számukra rendelkezésre álló jogorvoslatok megfelelősége;
- 4) A végrehajtás Bizottság által történő ellenőrzésének értékelése.

Végül a bizottság köteles volt *„az általa az ügyben szükségesnek ítélt javaslatokat megtenni”*.

¹Az Equitable Life Assurance Society biztosítótársaság válságával foglalkozó vizsgálóbizottság felállításáról szóló, 2006. január 18-i B6-0050/2006. sz. európai parlamenti határozat, a *Hivatalos Lapban* való közzététele még függőben van.

² Az Equitable-tagok Akciócsoportja (EMAG) nevében Arthur White brit állampolgár által benyújtott 0611/2004. sz. petíció és Paul Braithwaite brit állampolgár által benyújtott 0029/2005. sz. petíció, valamint azt ezt követően ugyanezen tárgyban német és ír állampolgárok által benyújtott petíciók.

³ Az Európai Parlament vizsgálati jogának gyakorlását szabályozó részletes rendelkezésekről szóló, 1995. április 19-i 95/167/EK, Euratom, ESZAK európai parlamenti, tanácsi és bizottsági határozat, HL L 113. 1995.5.19., 2.o.

E hatókör szem előtt tartásával a bizottság 2006. március 23-án elfogadta a megbízatásból eredő cselekvési irányvonalakról szóló munkadokumentumot (ref. 2006/2026(INI)). Ezen cselekvési irányvonalak alább részletesebben kifejtésre kerülnek. A megközelítés az volt, hogy elkülönítsék egyrészt a tagállami szintű vizsgálatokat (átültetés/végrehajtás, szabályozás/felügyelet és jogorvoslati mechanizmusok), illetve hogy külön foglalkozzanak a Bizottság szerepének kérdésével.

A fent említett négy kulcskérdés fokozatosan bontakozott ki a különböző előzetes jelentéstervezeteken keresztül, amelyek közül az első ez a – megbízatásra és a cselekvési irányvonalakra összpontosító – jelenlegi jelentéstervezet. E folyamat során a vizsgálatról szóló – a vizsgálóbizottság létrehozásáról szóló határozattal összhangban a Parlamentnek 2006 júliusában benyújtott – időközi jelentés foglalta össze az addig elvégzett munkát.

A vizsgálat egy *Európai terv* elfogadásával határolódott el a korábbi és a folyamatban lévő nemzeti vizsgálatoktól. Ennek elérése érdekében az elemzés összehasonlító módszerrel készült, és kiterjed az Egyesült Királyságra, Németországra, Írországra és legalább egy további, jól fejlett pénzügyi szolgáltatási ipárral rendelkező tagállamra, úgymint Hollandiára vagy Spanyolországra.

II. A cselekvési irányvonalak részletes meghatározása

1) A 92/96/EGK irányelv alkalmazásában az Egyesült Királyság által elkövetett állítólagos jogsértések vagy hivatali visszaélések kivizsgálása

A bizottság egyik fő feladata volt annak megvizsgálása, hogy a 92/96/EGK irányelvet – a harmadik életbiztosítási irányelvet (3LD)⁴ – a hatáskörrel rendelkező hatóságok megfelelően ültették-e át és hajtották-e végre az Egyesült Királyságban, nemzeti szinten. Ezen cselekvési irányvonal főbb elemeit a végleges jelentés II. része tartalmazza.

A bizottságot először arra kérték fel, hogy elemezze az EU biztosítási ágazatra vonatkozó teljes jogalkotási és szabályozási keretét, és tegye egyértelművé, hogy mely rendelkezések vonatkoznak az Equitable Life helyzetére. Az Egyesült Királyság vizsgálatán kívül a bizottság összehasonlító elemzést végzett, megállapítva, hogy mely nemzeti jogi rendelkezések hajtják végre az irányelvek követelményeit, és megvizsgálva azt, hogy ezeket a követelményeket teljes mértékben és időben átültették-e.

A bizottságot másodszor arra kérték fel, hogy vizsgálja meg az irányelv különféle egyesült királyságbeli hatóságok általi alkalmazásának az EU joganyagának való megfelelőségét. A bizottság megkísérelte tisztázni a referencia-időszakban az Equitable Life felügyeletében részt vevő egyes pénzügyi hatóságok saját feladatköreit. Részletes vizsgálatokat végeztek annak megállapítására, hogy az Equitable Life tőkemegfelelését, továbbá számviteli és tartalékképzési

⁴ A közvetlen életbiztosítási tevékenységre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról és a 79/267/EGK, illetve a 90/619/EGK irányelv módosításáról szóló, 1992. november 10-i 92/96/EGK tanácsi irányelv (harmadik életbiztosítási irányelv), HL L 311., 1997.11.14., 34.o.

gyakorlatát ki, mikor és hogyan vizsgálta felül, és hogyan reagáltak a hatóságok a lehetséges gyenge pontokra.

Az érintett időszakra vonatkozóan a megbízásban az szerepel, hogy ennek kezdete a harmadik életbiztosítási irányelv (3LD) hatálybalépése – 1994. július 1-je – legyen, vége pedig az Equitable Life-nál bekövetkezett események ideje, vagyis 1999–2001. Azonban a vizsgálat céljából szükséges lehet az 1994 előtti események mind az első, mind a második életbiztosítási irányelv (1LD⁵ és 2LD⁶) szempontjából történő elemzése is, továbbá a 3LD elfogadása 1994 előtti teljes folyamatának elemzése.

2) Az Egyesült Királyság szabályozási rendszerének értékelése az Equitable Life tekintetében

Ezen cselekvési irányvonal főbb elemeit a végleges jelentés IV. része tartalmazza.

Bár a megbízás e része széles körű vizsgálatot igényel, a vizsgálat lefolytatására vonatkozó normák kapcsolódnak a közösségi joghoz, máskülönben a bizottság túllépne az EK 193. cikkében megállapított korlátokon. Emellett helyénvaló az Egyesült Királyság rendszerének az írországi, németországi és más EU-tagállamokban meglévő szabályozási megközelítésekkel történő összevetése. Röviden, a bizottságot annak megvizsgálására kérték fel, hogy mi az Egyesült Királyság szabályozási rendszerének helyzete az EU-viszonylatban meglévő, hasonló rendszerekkel összevetve. A vizsgálatot e részében átfedő Penrose-jelentést⁷ kiindulópontnak tekintették, majd szélesebb európai összefüggésben értékelték. A bizottságnak ezen felül figyelembe kellett vennie az Egyesült Királyság parlamenti és egészségügyi szolgáltatásokkal foglalkozó ombudsmanjának „a vonatkozó belföldi szabályozási rendszer igazgatása megfelelőségének megállapítására” irányuló, folyamatban lévő vizsgálatát. A jelentést várhatóan 2007 közepén adják ki.

A vizsgálóbizottság létrehozásáról szóló határozat szerint a vizsgálat e részére vonatkozóan a referencia-időszak kezdete „legalább” 1989, így az hosszabb, mint az 1. pont referencia-időszaka.

⁵ A közvetlen életbiztosítási tevékenység megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1979. március 5-i 79/267/EGK első tanácsi irányelv, HL L 63, 1979.3.13., 1–18.o.; a közvetlen életbiztosítási tevékenységre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról, a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő rendelkezések megállapításáról, valamint a 79/267/EGK irányelv módosításáról szóló, 1990. november 8-i 90/619/EGK második tanácsi irányelv, HL L 330., 1990.11.29., 50.o.

⁶ A közvetlen életbiztosítási tevékenységre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról, a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő rendelkezések megállapításáról, valamint a 79/267/EGK irányelv módosításáról szóló, 1990. november 8-i 90/619/EGK második tanácsi irányelv, HL L 330., 1990.11.29., 50.o.

⁷ A Pénzügyminisztérium a Lord Penrose féle vizsgálat megindításáról 2001 augusztusában döntött. A megbízás kikötései a következők voltak: „Az Equitable Life Assurance Society jelenlegi helyzetéhez vezető körülmények vizsgálata, figyelembe véve a vonatkozó életbiztosítási piaci hátteret is; az életbiztosítási tevékenységek folytatásából, kezeléséből és szabályozásából levonandó tanulságok meghatározása; és mindezekről jelentés benyújtása a pénzügyminiszternek.” Az Equitable Life-fal kapcsolatos vizsgálatról szóló jelentést 2004. március 8-án tették közzé.

3) A kötvénytulajdonosok követeléseinek helyzete és a számukra rendelkezésre álló jogorvoslatok megfelelősége

Ezen cselekvési irányvonal főbb elemeit a végleges jelentés IV. része tartalmazza. Először is szükséges az érintett, Egyesült Királyságon kívüli európai polgárok számának meghatározása, illetve azon körülmények tisztázása, amelyek között Equitable Life kötvényt vásároltak (vagyis hogy ezeket mikor vásárolták, illetve az Egyesült Királyság területén vagy azon kívül, közvetlenül vagy közvetítők révén vásárolták stb.).

A nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosoknak okozott pénzügyi kár nagyságára és az általuk a kártérítés megszerzése érdekében esetlegesen megtett lépésekre vonatkozóan információt kell gyűjteni. Emellett a bizottságnak tisztázni kellett, hogy a kötvények értékesítési helye szerinti tagállamok (pl. Írország és Németország) hatóságainak milyen lehetséges jogi kötelezettségekkel és korlátozásokkal kellett számolniuk, milyen lépéseket tettek, és milyen mértékben tudták ellenőrzés alatt tartani a helyzetet. A vizsgálat e része az „egységes hivatalos engedély” és a „székhely szerinti tagállam” 3LD-ben.⁸ szereplő elveihez kötődik.

A bizottság ezt követően megvizsgálta a kötvénytulajdonosok rendelkezésére álló jogorvoslati rendszert. A bizottság 1. és 2. pont szerinti vizsgálatainak eredményeitől függően két lehetséges forgatókönyv létezett. Ha az Egyesült Királyság szabályozási rendszeréről megállapítást nyer, hogy összhangban áll az EU-joggal, a bizottságnak ekkor is meg kell vizsgálnia annak lehetőségét, hogy a kötvénytulajdonosok követelhetnek-e kártérítést az Egyesült Királyság joga szerint, továbbá annak lehetőségét, hogy a más tagállamokból származó EU-polgárok e tekintetben sajátos nehézségeket tapasztalnak-e. Ha az Egyesült Királyságról megállapítják, hogy megsérti az EU-jogot, a bizottság az EU-jog szerinti bírósági védelem rendszerére is összpontosíthat. A tagállamok kötelessége a magánszemélyeket a közösségi jog megszegése miatt ért veszteség és kár megtérítése, amennyiben ezért felelősnek tekinthetők a Bíróság által megállapított kritériumok szerint. E kérdések további tisztázása szükséges annak értékelése révén, hogy a hazai bíróságok megfelelően meg tudják-e védeni e kártérítéshez való jogot, illetve hogy az egyes tagállamokban különféle jogorvoslati normák léteznek-e.

4.) A végrehajtás Bizottság által történő nyomon követésének értékelése

E cselekvési irányvonal főbb elemeit a végleges jelentés III. része tartalmazza. A bizottságot felkérték annak vizsgálatára, hogy miként ellenőrizte a Bizottság a vonatkozó irányelveknek az Egyesült Királyság általi átültetését. Először is meg kell állapítani, hogy a Bizottság véleménye szerint a részére az Egyesült Királyság hatóságai által megküldött értesítésben szereplő végrehajtási jogszabály a kezdetektől összhangban volt-e a közösségi joggal, vagy már eredetileg is tapasztalt hiányosságokat és kért ezt követően további tájékoztatást. Emellett meg kellett bizonyosodni arról, hogy a Bizottság indított-e jogsértési eljárást vagy kivizsgált-e polgárok által ezzel kapcsolatban benyújtott panaszokat.

---

⁸ (6) és (7) preambulumbekkezdés és 8. cikk.

A Bizottságnak az átültetés nyomán követése során tett lépéseit a Szerződés szerinti jogi kötelezettségei, illetve politikai felelőssége szempontjából kell értékelni. Ha a bizottság megállapítja, hogy az Egyesült Királyság nem tett eleget az EU jogszabályainak, a megbízatás e része szerint további feladata annak értékelése, hogy a helyzet elkerülhető lett volna-e, ha a Bizottság megfelel az átültetés ellenőrzésére vonatkozó kötelezettségének.

A vizsgálóbizottság által a 2006. március 23-i munkadokumentumban elfogadott intézkedések és vizsgálatok jegyzékéből eredő különös intézkedések

1) A fontos tanúk meghallgatása a bizottság előtt:

- A petíciók benyújtói és az érintett kötvénytulajdonosok meghallgatása;
- Lord PENROSE és az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja meghívása;
- az Egyesült Királyság Pénzügyminisztériumának vezető döntéshozói meghívása;
- McCREEVY biztos és a Belső Piaci Főigazgatóság főigazgatójának meghívása;
- az Equitable Life Assurance Society jelenlegi vezetésének meghívása;
- az egyesült királyságbeli, írországi és németországi pénzügyi szabályozók meghívása;

2) Az Egyesült Királyság piacának elemzése:

- Az Egyesült Királyság életbiztosítási piaca, továbbá az Equitable Life mint vállalkozás és az Equitable Life összeomlása körüli események átfogó háttérelmzése (előzmények, jelenlegi helyzet, kilátások);
- Az EU jogszabályi és szabályozási keretének háttérelmzése az Equitable Life tekintetében;
- Az Egyesült Királyság hatóságainak az Equitable Life felügyeletével kapcsolatos hatásköreinek tisztázása;

3) Összehasonlító piacelemzés:

- A Penrose-jelentés elemzése az EU követelményei és más tagállamok szabályozási normái alapján;
- Az Egyesült Királyságban és más tagállamokban végbement átültetés összehasonlító elemzése, tekintettel a biztosítóintézetek felügyeletére, „átültetési táblázat” alkalmazásával (a bizottság „szakértői költségvetéséből” finanszírozott tanulmány),
- Összehasonlító vizsgálat (az átültetési vizsgálattal kapcsolatosan) az Egyesült Királyság és más EU-tagállamok szabályozási megközelítéseire vonatkozóan;
- Az egyes tagállamok – különösen az Egyesült Királyság, Németország és Írország – szabályozási testületei közötti kommunikáció és együttműködés vizsgálata;
- Az Egyesült Királyság és az EU joga szerint az Egyesült Királyság és más tagállamok kötvénytulajdonosainak rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek összehasonlító vizsgálata (a bizottság „szakértői költségvetéséből” finanszírozott külső tanulmány);

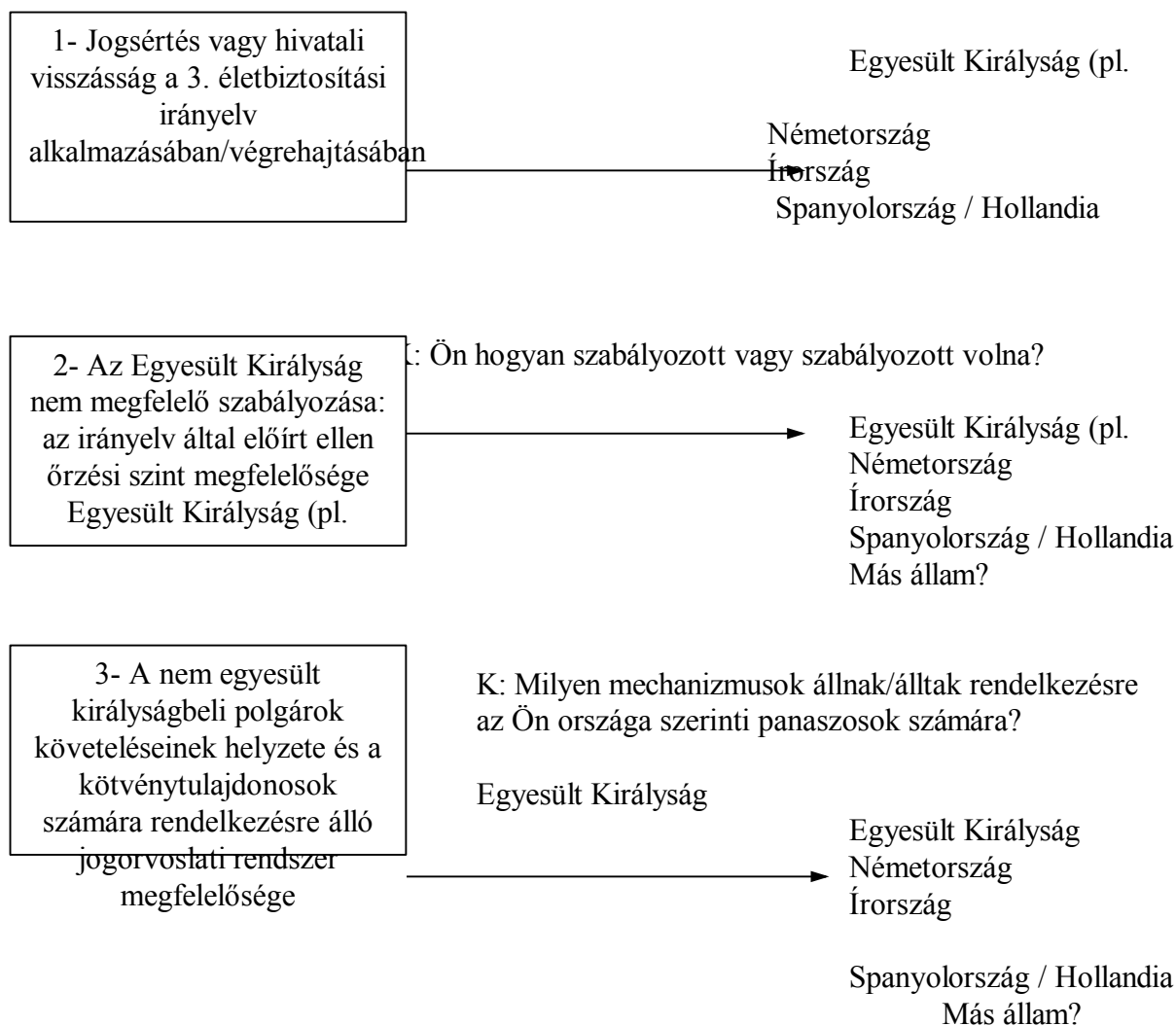
4) Vizsgálat:

- Információgyűjtés az Egyesült Királyság és a további tagállamok érintett kötvénytulajdonosainak számáról és az elszenvedett kár nagyságáról;

- A kötvénytulajdonosok követeléseinek helyzetének meghatározása;
- Tényfeltáró kiküldetések az Egyesült Királyságba, Írországba és Németországba a petíciók benyújtóival és a pénzügyi hatóságok képviselőivel való találkozás, és/vagy a hatáskörrel rendelkező hatóságok meghallgatása céljából annak megállapítása érdekében, hogy a vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazták-e;
- Tájékoztatás és dokumentáció kérése a Bizottságtól a következőkre vonatkozóan:
  - a vonatkozó irányelvek átültetése és az illetékes hatóságok általi alkalmazása a referencia-időszakban;
  - a Bizottság végrehajtás ellenőrzése tekintetében hozott intézkedései;
  - a harmadik irányelv Egyesült Királyságban történő átültetésének nyomon követése, ideértve az Egyesült Királyság hatóságaival erre vonatkozóan folytatott levelezést is;

Az előadó által a 2006. március 26-i munkadokumentumban javasolt megközelítés összefoglalása

E vizsgálat elvégzése segít majd a Bizottságra vonatkozó, kapcsolódó kérdés megválaszolásában:

4- A Bizottság mulasztása vagy feladatainak el nem végzése

III. Előzmények

Előzmények

1762-ben első kölcsönös életbiztosítási társaságként hozták létre az Equitable Life Assurance Society-t, és az mindmáig a legrégebbi kölcsönös életbiztosítási társaság az Egyesült Királyságban. Az alapítása utáni 200 évben a nyugdíjtermékek jó hírű és megbízható szolgáltatójává nőtte ki magát. Sikerének alapja részben jó hírneve, az a stratégia, hogy nem fizet jutalékot a biztosítási ügynököknek illetve független tanácsadóknak, továbbá az a taktikája, hogy mindig alacsony tartalékokat képez és több pénzt térít vissza tagjainak, mint más társaságok. Az 1950-es években az Equitable – más nyugdíjtermékei mellett – elkezdte az ún. GAR-kötvények⁹ („garantált évjáradékszint”) értékesítését. A GAR-kötvények a befektetőknek nyugdíjba vonulásukkor minimális évjáradékszintet garantálnak. Elmondható, hogy a társaság gondjai itt kezdődnek: egy egész életre szóló garantált nyugdíj annak megjósolását jelenti, hogy az emberek meddig fognak élni, illetve hogy a kamatszintek a következő 40 évben miként fognak alakulni. Az Equitable nem helyesen jósolta meg sem a népesség várható élettartamának növekedését, sem pedig a kamatok történelmi zuhanását; így tehát a GAR-kötvények bevezetésekor tulajdonképpen egy időzített bomba kezdett ketyegni, amellet, hogy a cég a teljes időszak során következetesen alacsony mértékben képzett tartalékokat a garantált évjáradékok vonatkozásában és folyamatosan növekvő tőkeelégtelenséget hozott létre.

Annak ellenére, hogy az ELS 1990-es években – az abban az évtizedben lezajlott hosszú áremelkedés miatt – gyors növekedést tapasztalt, amint a kamatok zuhanni kezdtek, az ELS számára egyre költségesebbé vált kötvényeinek beváltása. Ezen időszak során az ELS vezetése továbbra is olyan innovatív termékeket gondolt ki, amelyek új kötvénytulajdonosokat vonzottak: jelesül a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alap új típusát, amelynek esetében a szolgáltatások egy része garantált, a végső nyereségrészesedés a piac jövőbeni teljesítményétől függ. A terjeszkedés megszűnésekor azonban a cég rádöbbsent tőkeelégtelenségének mértékére és úgy határozott, hogy az újonnan nyugdíjba vonult embereknek a garantált összegnél kevesebbet fizet: 1994-ben az ELS bejelentette azon terveit, hogy a 90,000 GAR kötvénytulajdonosának fizetett végső nyereségrészesedés mértékét csökkentti, amelyet néhány érintett kötvénytulajdonos rögtön megtámadott a bíróság előtt. Az ELS nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási tevékenységét ugyanakkor a sajtó is górcső alá vette.

Hosszú jogvitát követően – amelyet mindkét oldalról fellebbezések követtek – az egyesült királyságbeli Lordok Háza 2000-ben kimondta, hogy az ELS megközelítése nem volt helyénvaló, továbbá hogy teljesítenie kell a GAR kötvénytulajdonosok felé fennálló kötelezettségeit. Ennek eredményeként a már meglévő tőkeelégtelenség rosszabbodott (1,5 milliárd GBP-), a társaság pedig úgy döntött, hogy eladásra kínálja magát. A kezdeti lehetséges vásárlók azonban az utolsó pillanatban visszakoztak. 2000. december 8-án a társaság bezárta

⁹ A szakkifejezés magyarázatát lásd a mellékletben szereplő glosszáriumban

kapuit az új ügyletek előtt és új igazgatótanácsot nevezett ki. 2001-ben az új igazgatótanács eltörölte a közbelső nyereségrészesedéseket és valamennyi (4 milliárd GBP-nyi) nyugdíjkötvény értékét 16%-kal (az életbiztosítási kötvények esetében 14%-kal) csökkentette. 2001 vége előtt az új igazgatótanács – a GAR és a nem GAR befektetések helyzetének megváltoztatása céljából – egyezségi rendszert javasolt a kötvénytulajdonosoknak, amely rendszert az Egyesült Királyság Legfelsőbb Bírósága 2002. február 8-án jóváhagyott.

Mindezen fejlemények dacára jó néhány vizsgálat indult egymás után az Egyesült Királyság szintjén: 2001 márciusában a House of Commons Treasury Select Committee (az alsóház Kincstári Választottbizottsága) közzétette az „Equitable Life és az életbiztosítási iparág: időközi jelentés” című kiadványát; 2001 augusztusában Lord Penrose megkezdte széleskörű vizsgálatát; 2001 szeptemberében közzétették az Equitable Life-fal kapcsolatos Corley-jelentést; 2001 októberében pedig az Equitable Life szabályozói kezeléséről szóló Baird-jelentést. 2002 áprilisában az ELS megkísérelte korábbi könyvvizsgálóját, az Ernst & Youngot és 15 korábbi igazgatót beperelni, a kereset azonban végül sikertelennek bizonyult.

Az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja 2003 júniusában jelentést adott ki, amely megállapította, hogy a prudenciális szabályozók nem követtek el hivatali visszaélést. 2004 márciusában közzétették a Penrose-jelentést. A jelentés – annak ellenére, hogy néhány súlyos szabályozói hibát tárt fel a cég felügyeletének módjában – alapjában véve azt mondta ki, hogy a felelősség inkább az ELS vezetését, semmint a szabályozókat terheli. Később, ugyanebben az évben az ügyre vonatkozó első petíciók beérkeztek az Európai Parlament Petíciós Bizottságához. A petíciók benyújtói azt állították, hogy az egyesült királyságbeli szabályozók nem felügyelték megfelelően az ELS szabályozói pénzügyi követelményeknek való megfelelésségre irányuló képességét, továbbá hogy a korábbi szabályozók intézkedései és mulasztásai megsértették az egyesült királyságbeli szabályokat és a megfelelő, életbiztosítási EU-s irányelveket. 2006. január 18-án a Parlament úgy határozott, hogy létrehozza az Equitable Life Assurance Society biztosítótársaság válságával foglalkozó vizsgálóbizottságot (EQUI), amely 2006. február 2-án tartotta alakuló ülését.

Főbb számadatok és kötvények

Az üzleti tevékenység fénykorában – 2001-ben – a kötvényérték csökkentésével érintett, a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítások kötvénytulajdonosainak száma megközelítette az egymilliót – főként az Egyesült Királyságban. Néhány becslés szerint a nyereségrészesedéssel nem összekapcsolt életbiztosítások kötvénytulajdonosainak számával együtt kb. 1,7 millió kötvénytulajdonos volt érintett. Jelenleg a 10 milliárd GBP-ot érő, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alap még mindig kb. 600 000 tagot számlál. A becslések szerint mindaddig, amíg 2001-ben az ELS le nem állította az új üzletkötéseket, nagyjából 15 000 kötvényt értékesítettek Németországban, az Ír Köztársaságban és az Egyesült Királyságon kívüli egyéb tagállamokban. Úgy tűnik, jelenleg még mindig 8 300 nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvénytulajdonos van Írországban és kb. 4 000 Németországban.

Kötvénytípusok

Az ELS által értékesített terméktípusok ismertetése előtt talán hasznos a laikusok számára annak kifejtése, hogy mi is az évjáradék. Lényegét tekintve olyan biztosítási termék, amely az összeg és a kifizetési időszak tekintetében garantált időszakos kifizetések sorát nyújtja. Ha valaki élete végéig történő évjáradék-kifizetést választ, akkor garantált jövedelemforrással fog rendelkezni halálának bekövetkezéséig. Ha a személy várható élettartama előtt hal meg, jóval kevesebbet kap vissza a biztosítótól, mint amennyit befizetett. Másrészt viszont, ha várható élettartamánál tovább él, sokkal többet kaphat vissza a jövedelemmel együtt számított évjáradék költségénél. Az évjáradék időszaka alatt felmerülő jövedelmek általában az adófizetésre halasztó hatályúak (azaz a kifizetésig nem adóztatják meg azokat). A következők különböző évjáradéktermék-típusok, a felsorolás tartalmazza a társaság által értékesített kötvénytípusokat és a kifizetetlen összegeket¹⁰:

- Egyszeri biztosítási díjhoz kapcsolódó évjáradékok: a befektetést egy összegben hajtják végre
- Rugalmas biztosítási díjhoz kapcsolódó évjáradékok: az évjáradékot befizetések sorozatából finanszírozzák
- Azonnali évjáradékok: az évjáradék – általában egyetlen biztosítási díj mellett történő – alapítását követően azonnal megkezdik a kifizetéseket
- Késleltetett évjáradékok: ezen évjáradéktípus esetében a kifizetések jó néhány évvel az évjáradék-szerződés aláírása után kezdődnek. Az előirányzott kifizetések egy összegben vagy évjáradékként is nyújthatók. Azok egyszeri vagy rugalmas biztosítási díjjal is alapíthatók
- Rögzített évjáradékok vagy GAR-évjáradékok: rögzített évjáradéokra vonatkozó szerződéssel a biztosítótársaság a pénzeszközöket a kockázatokat kerülő, rögzített bevételeket termelő befektetésekbe – például kötvényekbe – teszi, a tőke pedig garantált. A társaság a kötvénytulajdonos számára olyan kamatot nyújt, ami egy bizonyos minimumidőszakon keresztül garantált. Ezt a garantált évjáradékszintet (GAR) a garanciaidőszak végén felfelé vagy lefelé módosítják. Az ELS még mindig nagyjából 5 milliárd GBP-nyi rögzített évjáradékügylettel rendelkezik.
- Változó évjáradékok: a változó évjáradék magasabb kockázatot hordoz a GAR rögzített évjáradékoknál. A vásárlónak lehetőséget biztosít arra, hogy megválassza, miként osztja el pénzt több, eltérő módon kezelt alap között. A rögzített évjáradéktól eltérően nem biztosított sem a tőke, sem a kamat. A befektetést tehát az évjáradék kedvezményezettje végzi és ő viseli a kockázatot is, nem pedig a biztosítótársaság. Az ELS nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítás évjáradéknak nevezett, változó évjáradéktípust értékesített, amely a meghatározott alaptól nyereségrészesedések útján elosztott többletből részesülő kötvény. Az ELS a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítás évjáradék-szerződések legtöbbször a 90 évben kötötte, amikor a befektetési megtérülés magas volt. Az ELS pénzügyi problémái és az értékpapírpiacon 2000–2003 között bekövetkezett hanyatlása a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítás évjáradékok mintegy egyharmadnyi, lényeges csökkenését eredményezte. Ehhez hozzájött az ún. garantált kamat (Guaranteed Interest Rate, „GIR”) problémája, ami olyan összeg, amellyel az alapszolgáltatás minden évben garantáltan növekszik, még a bejelentett nyereségrészesedés hozzáadása előtt. A becslések szerint a GIR valószínűleg az ELS

¹⁰ A további részleteket ld. a WE 28-ban

nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvényeinek 75%-át még mindig érinti. A GIR-rel összekapcsolt kötvények 3,5%-os évi garantált növelésben részesülnek. A GIR általános hatása az volt, hogy az ELS olyan állami értékpapírokba és kölcsönökbe ragadt, amelyek aligha tudnak évi 3,5%-os megtérülést realizálni. Ez azt jelentette, hogy az ELS nem nagyon részesült az értékpapírpiac 2003–2005 között bekövetkezett helyreállításából. Az ELS nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapjának értékét jelenleg 10 milliárd GBP-ra becsülik.

A nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alap működésének részletes ismertetése

A pénzüsszegeket – részvényekbe, kötvényekbe, állampapírokba és ingatlanba – a pénzeszközök és annak befektetési céljaitól függően fektetik be. A nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítások célja, hogy a viszonylag óvatos befektetőknek anélkül adjanak ízelítőt az értékpapírpiacból, hogy túl sok kockázatot vállalnának. A havi biztosítási díjakért cserében a társaság azt ígéri, hogy a kötvény lejáratokor egyösszegű kifizetést teljesít. A befektetők a biztosítási díjakat a többi „nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási” befektetővel közös, központi alapba fizetik be. A kötvény végső értékének nagy része a cég által a befektetési időszak során és a kötvény lejáratokor kifizetett nyereségrészesedésektől függ. Az alapok pénzügyi erejének megóvása érdekében pénzügyi szankciókkal sújtják azokat, akik korábban kívánják pénzüket kivonni. A nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapok „kisimítás”-ként ismert, beépített biztonsági mechanizmussal is rendelkeznek. Ez azt jelenti, hogy a jobb befektetés-növekedést eredményező években a társaságok visszatartják a nyereséget és azt arra használják fel, hogy a keményebb gazdasági feltételekkel sújtott években növeljék a nyereségrészesedéseket.

IV. A megtett intézkedések összefoglalása

Az eddigiekben megtett intézkedések és az elemzett bizonyítékok

1. Az egyes tanúk bizottság előtti meghallgatása

2006. március 23-i, 2006. április 25-i, 2006. május 29-i, 2006. június 21-i, 2006. július 11-i, 2006. szeptember 13-i, 2006. október 4-i, 2006. november 23-i, 2006. december 19-i, 2007. január 25-i és 2007. február 1-jei ülésein a vizsgálóbizottság számos olyan tanú vallomását meghallgatta – ideértve az Equitable Life kötvénytulajdonosait is –, akik korábban petíciót nyújtottak be az Európai Parlamenthez, továbbá az Egyesült Királyság és Írország kötvénytulajdonos állampolgárait, az Európai Bizottság képviselőit és az Equitable Life jelenlegi vezérigazgatóját. A következő tanúk tettek szóban tanúvallomást:

2006. március 23-i ülés (H1 tanúvallomások):

- Tom LAKE, az Equitable Members' Action Group (Equitable-tagok Akciócsoport elnöke
- Paul BRAITHWAITE, az Equitable Members' Action Group (Equitable-tagok Akciócsoport) titkára (petíció benyújtója)
- TERTÁK Elemér, Európai Bizottság, DG Markt (Európai Bizottság Belső Piaci Főigazgatósága), pénzügyi intézményekkel foglalkozó igazgató
- Karel VAN HULLE, Európai Bizottság, DG Markt, a Biztosítási és Nyugdíjosztály vezetője
- Alan BEVERLY, Európai Bizottság, DG Markt, Biztosítási és Nyugdíjosztály

2006. április 25-i ülés (H2 tanúvallomások):

- Michael JOSEPHS, az Investor's Association (Befektetői Szövetség) tanácsadója
- Beatrice KNOWD, ír kötvénytulajdonos
- Patrick KNOWD, ír kötvénytulajdonos
- Nicolas BELLORD, kötvénytulajdonos (petíció benyújtója)
- Paul WEIR, a Late Contributors Action Group (Későn csatlakozók Akciócsoportja) elnöke
- Charles THOMSON, vezérigazgató, Equitable Life Assurance Society

2006. május 29-i ülés (H3 tanúvallomások):

- Peter SCAWEN, Equitable Life Trapped Annuitants (ELTA) csoport
- Markus J. WEYER, DAGEV (Deutsche Arbeitsgemeinschaft der Equitable Life Versicherungsnehmer), az Equitable Life német kötvénytulajdonosai érdekeit képviselő szövetség
- Martin McELWEE, a Leviatán-jelentés szerzője

2006. június 21-i ülés (H4 tanúvallomások):

- Clive MAXWELL, Öfelsége Pénzügyminisztériumának pénzügyi szolgáltatási politikáért felelős igazgatója
- David STRACHAN, a Pénzügyi Szolgáltatások Hatósága (Financial Services Authority; FSA) biztosítási ágazatának igazgatója
- Christopher DAYKIN, kormányzati biztosításmatematikus, a GAD (Government Actuary's Department – Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal) vezetője
- Mary O'DEA, fogyasztóvédelmi igazgató, Anne TROY, a pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó ír szabályozó hatóság (Irish Financial Services Regulatory Authority ; ISFRA) biztosításfelügyeleti osztályának vezetője, valamint George TREACY, a pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó ír szabályozó hatóság (IFSRA) fogyasztóvédelmi szabályokkal foglalkozó osztályának vezetője
- Colin SLATER, könyvelő, a Burgess Hodgson társtulajdonosa.

2006. július 11-i ülés (H5 tanúvallomások):

- Richard LLOYD, Equitable Life Assurance Society korábbi értékesítési képviselője
- Stuart BAYLISS, az Annuity Direct ügyvezető igazgató

2006. szeptember 13-i ülés (H6 tanúvallomások):

- Thomas STEFFEN, a német pénzügyi szolgáltatási szabályozó biztosítási felügyeletének (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht; BaFin) vezérigazgatója
- Kurt SCHNEITER, a Magánbiztosítások Svájci Szövetségi Hivatala igazgatótanácsának tagja

2006. október 4-i ülés (H7 tanúvallomások):

- BJERRE-NIELSEN úr, az európai biztosítási és foglalkoztatóinyugdíj-bizottság (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors; CEIOPS) elnöke
- Liz KWANTES, az Equitable Life Members Help Group (Equitable Life tagjainak segélycsoportja) vezetője
- Leslie SEYMOUR, az ELS brüsszeli kötvénytulajdonosa

2006. november 23-i ülés (H8 tanúvallomások):

- Charles THOMSON, vezérigazgató, Equitable Life Assurance Society
- Simon BAIN, a Glasgow Herald újságírója
- Charlie MCREEVY, az Európai Bizottság belső piaci biztosa

2006. december 19-i ülés (H9 tanúvallomások):

- Eric DUCOLOUMBIER, a FIN-NET képviselője

2007. január 25-i ülés (H10 tanúvallomások):

- Claire-Françoise DURAND, az Európai Bizottság Jogi Szolgálatának főigazgató-helyettese
- Jacqueline MINOR, a DG MARKT B. Igazgatóságának (Horizontális Politika Kidolgozása) igazgatója
- Michel AYRAL, az Ipari és Vállalkozáspolitikai Főigazgatóság C. Igazgatóságának (Szabályozási Politika) igazgatója
- Julio GARCIA-BURGUES, a Környezetvédelmi Főigazgatóság A.2. osztályának (Jogsértések) vezetője

2007. február 1-jei ülés (H11 tanúvallomások):

- Paul BRAITHWAITE, az Equitable Members' Action Group (Equitable-tagok Akciócsoportja) titkára (petíció benyújtója)
- Lord NEILL QC és Matthew MORRISON

2. A tanúvallomásra felhívott, de a megjelenést megtagadó tanúk

Egyesült Királyság kormány és szabályozók:

- Őméltósága Des BROWNE úr, az Egyesült Királyság Pénzügyminisztériumának korábbi pénzügyi államtitkára
- Őméltósága Ed BALLS úr*, parlamenti képviselő, az Egyesült Királyság Pénzügyminisztériuma jelenlegi gazdasági államtitkára (*Pénzügyminisztérium: szabályozó 1998–2001 között*)
- Callum McCARTHY úr *, a Pénzügyi Szolgáltatások Hatósága (Financial Services Authority; FSA) elnöke (*jelenlegi szabályozó: 2001 decembere óta*)
- Sir Howard DAVIES, az FSA korábbi elnöke
- Martin ROBERTS úr, a Kereskedelmi és Ipari Minisztérium (*DTI: szabályozó 1998. januárig*) Biztosítási Igazgatóságának korábbi vezetője, később a Pénzügyminisztérium munkatársa

Egyéb szabályozók:

- Michael MARTIN, ír vállalkozási, kereskedelmi és foglalkoztatási miniszter

Európai Bizottság:

- Frits BOLKESTEIN, korábbi belső piaci biztos

Mások:

- John McFall, parlamenti képviselő*, az Egyesült Királyság alsóháza pénzügyi bizottságának elnöke
- Tony Wright parlamenti képviselő, az Egyesült Királyság alsóháza számviteli bizottságának elnöke

- Lord Penrose
- Ann Abraham*, az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja
- Iain Ogilvie*, az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja ELS-szel kapcsolatos vizsgálatainak vezetője
- Walter Merricks*, a pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó ombudsman (Financial Services Ombudsman; FOS)
- Stephen Hadrill, a Brit Biztosítók Szövetségének (Association of British Insurers; ABI) f őtitkára
- Daniel Schanté, az Európai Biztosítók Bizottságának főigazgatója
- David Forfar, korábbi biztosításmatematikus és egy skót életbiztosító pénzügyi igazgatója
- Liz Dolan, a Sunday Telegraph újságírója
- Rupert Jones, a The Guardian újságírója
- Roy Ranson és Chris Headdon, az ELS korábbi igazgatói
- Matthias Niesel, az ELAS korábbi értékesítője Észak-Rajna–Vesztfáliában

*: 2006. október 16-án Londonban találkozott az EQUI küldöttséggel, lásd a 8. pontot

3. Az elfogadott okirati bizonyítékok listája

WE

Bizonyítékok benyújtására a 2007. március 20-i végső határidőig volt lehetőség. A hivatalosan okirati bizonyítékoknak tekintett és a honlapra feltett dokumentumok a következők:

90. Az elnök levele a FOS-nak és a FOS válasza
89. Az európai ombudsmannak az elnökhöz intézett levele
88. Young elnökhöz intézett levele
87. A FOS válasza a Neill-jelentésre
86. Lord Neill jelentésének összefoglalója
85. A Markus Weyer-jelentés
84. Josh Holmes véleménye az életbiztosítási irányelvekről
83. A Lord Neill-jelentés
82. Rankin úr beadványa az európai ombudsmanhoz
81. „Deppe úrnak az elnökhöz intézett levele”
80. Az ISFRA válasza
79. Az Investors' Association tőkeelégletelésgről szóló dokumentuma
78. H. Davies válasza
77. A PASC válasza
76. 2006. július 27-i vezető jogtanácsosi vélemény, Anthony Boswood QC
75. Az EMAG által az FSA-val 2005. december 14-én folytatott ülésen készült hivatalos feljegyzések
74. Az EMAG és McGuinness közötti levélváltás
73. McCreevy biztos 2006. november 23-i előadása
72. Simon Bain 2006. november 23-i előadása
71. Hebert Smith levele az ELS-nek
70. Thomson úr 2006. november 23-i előadása

69. Az Investors Association csalásról szóló további dokumentuma
68. Az elnök levele Meade asszonynak és a 2006. november 7-i válasz
67. Az FSA értékelése az egyezségi rendszerről
66. Az FSA levele az egyezségi rendszerről
65. O'Dea asszonynak az elnökhöz intézett levele
64. Írország EU-hoz rendelt ír állandó képviselőjének levele
63. Az ombudsmanhoz benyújtott ír ügyek
62. Meade úr beadványa a dublini küldöttséghez
61. O'Dea asszony beadványa a dublini küldöttséghez
60. „Pénzügyminisztériumi bizottság: A bizottság jelentése az európai pénzügyi szolgáltatások szabályozásáról”
59. „A pénzügyi bizottsághoz a biztosításmatematikai szakmára vonatkozóan benyújtott bizonyítékok”
58. „A Cazalet Financial Consulting feljegyzése”
57. McFall úr beadványa a londoni küldöttséghez
56. Merricks úr beadványa a londoni küldöttséghez
55. A Siennai Jegyzőkönyv
54. A Seymour úr által 2006. október 4-én benyújtott bizonyítékok II. melléklete, „La vie d'or”-ügy
53. A Seymour úr által 2006. október 4-én benyújtott bizonyítékok I. melléklete
52. A Seymour úr által 2006. október 4-én benyújtott bizonyítékok
51. A Kwantes asszony által 2006. október 4-én benyújtott bizonyítékok
50. A Corley-jelentés
49. A Schneiter úr által 2006. szeptember 13-án tett tanúvallomás
48. „A német kötvénytulajdonosok és az FSA közötti levélváltás”
47. „Thomson úr, az ELS elnök-vezérigazgatójának válasza”
46. A Stonebanks úr által benyújtott bizonyítékok
45. „Chris Headdon válasza a tanúvallomásra irányuló felhívásra”
44. „Az EMAG 2005. szeptember 13-i előadása a Petíciós Bizottság számára”
43. Vinall úr levele az elnökhöz az FSA-ról
42. Josephs McGuinness csalásról szóló levele
41. Az Európai Bizottság dokumentuma a székhely szerinti/fogadó kérdésekről
40. Brian Chase Grey úr második beadványa
39. Az Európai Bizottság 2006. június 6-i levele
38. Írország fogyasztóvédelmi igazgatójának 2006. június 21-i nyilatkozata
37. A FSA által 2006. június 21-én benyújtott bizonyítékok
36. A Seymour úr által benyújtott bizonyítékok
35. Byrne McGuinness-hez intézett levele
34. A Burgess Hodgsonnal 2006. június 21-én zajlott találkozó
33. A Michael Nassim által készített tanulmány, aktualizált változat: „A csalás anatómiája”
32. Az Egyesült Királyság kormányának beadványa a 2006. június 21-i ülésre
31. Az Investors Association csalásról szóló tanulmánya
30. Az Egyesült Királyság Lordok Házának pénzügyi bizottságától kapott dokumentumok: [10. jelentés, 2001–02, Equitable Life és az életbiztosítási iparág: időközi jelentés (2001. március); 6. különjelentés, 2001–02-es szakasz: a kormány válasza a fentiekre (2001. október); a pénzügyi államtitkár (FST) által 2004. március 8-án a Házhoz intézett

- nyilatkozat szövege és az azt követő kikérdezés; A Lord Penrose és az FST által 2004. március 16-án benyújtott bizonyítékok; „A hosszú távú megtakarításokba vetett bizalom helyreállítása” (8. jelentés, 2003–2004-es szakasz, 2004 július)]
29. Az ELS nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapjának jelenlegi helyzetéről szóló tanulmány
  28. Az EMAG számára a választási lehetőségekről készült tanulmány
  27. A FOS által az EQUI-hez intézett feljegyzés
  26. A Burgess Hodgson jelentése az EMAG számára
  25. Grey úr John McFall európai parlamenti képviselőhöz intézett levele
  24. McElwee 2006. május 29-i előadása
  23. Az ELTA 2006. május 29-i előadása
  22. A DAGEV 2006. május 29-i előadása
  21. A BaFin által benyújtott bizonyítékok – egyben a BaFin bizonyítékok összefoglalása
  20. A Wilde Sapte tanulmány a végrehajtási jelentésről, Egyesült Királyság
  19. Az Európai Bizottság 2006. május 2-i levele
  18. A Brian Edmonds úr által benyújtott okirati bizonyítékok
  17. A Baird-jelentés
  16. A Penrose-jelentés
  15. A 0611/2004. sz. petíció és a 0611/2004. sz. petíció melléklete
  14. A 0029/2005. sz. petíció és a 0029/2005. sz. petíció melléklete
  13. Közlemény a képviselők részére a 0611/2004. sz. és 0029/2005. sz. petícióról
  12. Az EP-hez intézett feljegyzés az Egyesült Királyság ombudsmanjától
  11. Az FSA és a FOS között létrejött szándéknyilatkozat
  10. A Peter Schäfer úr által benyújtott okirati bizonyítékok
  9. A Brian Chase Grey úr által benyújtott okirati bizonyítékok
  8. A Michael Nassim által készített tanulmány: „A helyes és helytelen méltányos értékelése”
  7. A Michael Nassim által készített tanulmány: „Equitable Life: Penrose és azon túl - A család anatómiája”
  6. Az ELCAG részéről Paul Weir 2006. április 25-én tartott előadása
  5. Charles Thomson 2006. április 25-i előadása
  4. Az Investor's Association 2006. április 25-i felszólalása
  3. O'Brien úr az Egyesült Királyságban kártérítésben részesülő ír kötvénytulajdonosokról
  2. Az EMAG 2006. március 23-i felszólalása
  1. Az Európai Bizottság 2006. március 23-i felszólalása

WE-File

A honlapra nem feltöltött, benyújtott okirati bizonyítékok listája, WE-dokumentum száma:

1. Az Edmonds által benyújtott bizonyítékok (levél)
2. A Power által benyújtott bizonyítékok (levél)
3. Az O'Brien által benyújtott bizonyítékok (levél)
4. A Troy által benyújtott bizonyítékok (levél)
5. A Douglas által benyújtott bizonyítékok (levél)
6. A Byrne által benyújtott bizonyítékok (levél)
7. A B.Groves által benyújtott bizonyítékok (levél)

8. A McGuirk által benyújtott bizonyítékok (levél)
9. Az O'Farrell által benyújtott bizonyítékok (levél)
10. A Seymour által benyújtott bizonyítékok (elektronikus levél) [később a honlapra WE 36-ként feltett bizonyíték]
11. A K. Noonan asszony által benyújtott bizonyítékok (levél)
12. A Peter Thornton által benyújtott bizonyítékok (levél)
13. A Jim Berry által benyújtott bizonyítékok (levél)
14. A Jack Duggan által benyújtott bizonyítékok (levél)
15. A John Galvin által benyújtott bizonyítékok (levél)
16. A Patrick McCarthy által benyújtott bizonyítékok (levél)
17. A Roy Harding által benyújtott bizonyítékok (email)
18. A DAGEV által benyújtott bizonyítékok (az FSA-val folytatott levelezés másolata; később WE 48)
19. Az O'Farrell úr által benyújtott bizonyítékok (levél és újságcikkek,+ Abrahammal folytatott levelezés)
20. A N.F.Norrish úr által benyújtott bizonyítékok (Chichester európai parlamenti képviselő által továbbított levél)
21. A Krege úr által benyújtott bizonyítékok (508/2006. sz. petíció)
22. Az S&P által benyújtott bizonyítékok (az ELAS hitelbesorolása 1993–2002-ig)
23. A John Rankin által benyújtott bizonyítékok (az ombudsmanhoz intézett panaszról)
24. A Lloydsra vonatkozó bizonyítékok, Poole-ügy (1)
25. A Lloydsra vonatkozó bizonyítékok, Poole-ügy (2)
26. A Golding úr által benyújtott bizonyítékok a Sun Life-ről
27. A Deppe úr által benyújtott bizonyítékok a FOS-ról
28. A Manfred Westphal (FIN-USE) által benyújtott bizonyítékok az ellenőrzéssel kapcsolatos kérdésekről
29. Az FSA 2004 júliusi tájékoztatása a kötvénytulajdonosok számára
30. A Legfelsőbb Bíróság ítélete PO/nyugdíjasok ügy
31. Az Alexander Kern által benyújtott bizonyítékok az ellenőrzéssel kapcsolatos kérdésekről
32. A Biztosításmatematikusok Intézetének Ranson, Headdon elleni hozott határozata

WE-Conf

Van 31 bizalmas okirati bizonyíték: WE-Conf 1-31.

Egyéb háttérdokumentumok:

- Irányelvek: a közvetlen életbiztosítási tevékenység megkezdésére és gyakorlására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1979. március 5-i 79/267/EGK első tanácsi irányelv; a közvetlen életbiztosítási tevékenységre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról, a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő rendelkezések megállapításáról, valamint a 79/267/EGK irányelv módosításáról szóló, 1990. november 8-i 90/619/EGK második tanácsi irányelv; a közvetlen életbiztosítási

tevékenységre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról, valamint a 79/267/EGK, illetve a 90/619/EGK irányelv módosításáról szóló, 1992. november 10-i 92/96/EGK harmadik tanácsi irányelv (harmadik életbiztosítási irányelv); az életbiztosításról szóló, 2002. november 5-i 2002/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv.

- Az Európai Parlament Petíciós Bizottságától az Equitable Life ügyben érkezett dokumentumok jegyzéke:

1.) A 0611/2004. sz. petíció (Arthur White)

- Mellékleteket tartalmazó petíció
- A petíció összefoglalása és a Petíciós Bizottság titkárságának ajánlásai (SIR dokumentum)
- A Bizottság válasza a Petíciós Bizottság információkérésére (CM)
- Nicolas Jerome Bellord a petíció benyújtójának nevében tett felszólalása a Petíciós Bizottság 2005. szeptember 13-i ülésén
- A Petíciós Bizottság elnöke által a petíció benyújtójához intézett különböző levelek, amelyekben tájékoztatja őt a petíciója kezelésével kapcsolatban elért előrehaladásról

2.) A 0029/2005. sz. petíció (EMAG)

- Mellékleteket tartalmazó petíció
- A németre lefordított petíció
- A petíciónak a petíció benyújtója általi összefoglalása
- A petíció összefoglalása és a Petíciós Bizottság titkárságának ajánlásai (SIR dokumentum)
- A petícióhoz 2005. július 15-én csatolt, a jogorvoslatokról szóló kiegészítés
- A petícióhoz 2005. november 9-én csatolt, a FSA-ról és a FOS-ról szóló kiegészítés
- A Bizottság válasza a Petíciós Bizottság információkérésére (CM), a fentivel azonos
- Az EMAG képviselői által tett felszólalás a Petíciós Bizottság 2005. szeptember 13-i ülésén és PowerPoint diák
- Az EMAG 2005. június 22-i válasza a Bizottság nyilatkozatára
- A Petíciós Bizottság elnöke által a petíció benyújtójához intézett különböző levelek, amelyekben tájékoztatja őt a petíciója kezelésével kapcsolatban elért előrehaladásról
- A Petíciós Bizottság titkársága és a petíciók benyújtói közötti elektronikus levelezés

3.) A 0775/2005. sz. petíció (Manfred Bischof)

- A petíció
- A petíció összefoglalása és a Petíciós Bizottság titkárságának ajánlásai (SIR dokumentum)
- A Petíciós Bizottság elnöke által a petíció benyújtójához intézett különböző levelek, amelyekben tájékoztatja őt a petíciója kezelésével kapcsolatban elért előrehaladásról

4.) A 0067/2006. sz. petíció (Franz-Josef Grömping)

- A petíció
- A petíció benyújtójához intézett levél petíciója kézhezvételének elismeréséről.

5.) Vizsgálóbizottság létrehozására irányuló kérelem

- A Petíciós Bizottság titkárságának háttérfeljegyzése a vizsgálóbizottság létrehozására

- irányuló, esetleges kérelemről
- A megbízás különböző tervezetei
- A Petíciós Bizottság elnöke által Borrell elnökhöz intézett levél, amelyben vizsgálóbizottság létrehozását kéri (2005. szeptember 29.)
- Borrell elnök válasza a Petíciós Bizottság elnökének (2005. október 13.)
- A vizsgálóbizottság létrehozására irányuló kérést támogató tagok aláírásának jegyzéke
- A Jogi Szolgálatnak a kérésre vonatkozó véleménye (csak franciául)
- Elnökök Konferenciája: a 2005. december 19-i és a 2006. január 12-i üléseken hozott határozatok összefoglalása
- Az ELAS válságával foglalkozó vizsgálóbizottság felállításáról szóló, 2006. január 18-i európai parlamenti határozat

6.) Az Egyesült Királyságban végzett vizsgálathoz kapcsolódó dokumentumok

- Az FSA jelentése 1999. január 1. és 2000. december 8. közötti időszakban az ELAS szabályozására irányuló felülvizsgálatról („Baird-jelentés”)
- Pénzügyminisztériumi bizottság jelentése: Az Equitable Life és az életbiztosítási iparág: időközi jelentés I. kötet: a bizottság jelentése és eljárása (2001. március 27.)
- Pénzügyminisztériumi bizottság jelentése: Az Equitable Life és az életbiztosítási iparág: időközi jelentés II. kötet: A bizonyítékokat és a függelékeket tartalmazó jegyzőkönyv (2001. március 27.)
- Pénzügyminisztériumi bizottság: Az Equitable Life szabályozása; bizonyítékokat tartalmazó jegyzőkönyv (2001. január 30)
- Pénzügyminisztériumi bizottság: Az Equitable Life szabályozása; bizonyítékokat tartalmazó jegyzőkönyv (2001. november 13.)
- Pénzügyminisztériumi bizottság: A hosszú távú megtakarításokba vetett bizalom helyreállítása: Az Equitable Life vizsgálata; tanúvallomások (2004. március 16.)
- Az Equitable Life vizsgálatáról szóló jelentés („Penrose-jelentés”)
- Az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja: Az Equitable Life prudenciális szabályozása (1. jelentés)
- Az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja által az EP Petíciós Bizottságához intézett feljegyzés az Equitable Life prudenciális szabályozására vonatkozóan folytatott vizsgálatról

7.) Egyéb dokumentumok

- Az ELAS beadványa a Petíciós Bizottsághoz a társaság és a kötvénytulajdonosok szabályozókkal szembeni esetleges követeléseiről
- Különféle újságcikkek

4. Információváltás az Európai Bizottsággal

Tájékoztatást kértek az Európai Bizottságtól a 3LD Egyesült Királyságban és más tagállamokban történő átültetésére és végrehajtására vonatkozóan. Ebbe beletartoznak az úgynevezett végrehajtási jelentések, továbbá ezek ismertetései. Emellett az Európai Bizottságot arra is felkérték, hogy biztosítson az EQUI számára egy teljes listát az ELS-üggyel kapcsolatosan birtokában lévő valamennyi dokumentumról, továbbá az Egyesült Királyságon kívüli tagállamok kapcsán a 3LD tekintetében megindított jogsértési eljárások listáját. A Bizottság azzal válaszolt, hogy megküldte a 3LD végrehajtására vonatkozóan elkészített nem hivatalos vizsgálatot, a Wilde Sapte tanulmányt, illetve az egyes országokra vonatkozó kilenc megfelelési jelentést. Megküldte továbbá a vonatkozó jogsértési eljárások listáját, a tanulmány felülvizsgálatára vonatkozó további információkat és a vonatkozó levelezést.

5. Találkozás az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja személyzetének tagjaival 2006. március 29-én Londonban

Az előadó 2006. március 29-én találkozott az Egyesült Királyságnak azon parlamenti ombudsmanja személyzetének tagjaival, aki jelenleg az egyesült királyságbeli hatóságok által az Equitable Life szabályozásával kapcsolatosan elkövetett állítólagos hivatali visszaéléssel kapcsolatosan vizsgálatot végzi. A találkozó fő célja az volt, hogy – egyebek mellett – megvitassák a vizsgálóbizottság és az ombudsman közötti vonatkozó vizsgálatok és együttműködés körét és időzítését.

Ennek során az előadó rámutatott, hogy kívánatos lenne, hogy a vizsgálóbizottság megismerje az ombudsman megállapításait, mielőtt a bizottság befejezi munkáját. Az ombudsman személyzete megerősítette, hogy a végleges jelentést 2006 vége előtt közzéteszik, és hogy egy jelentéstervezet várhatóan már 2006 júliusára elkészül, valamint hogy azt véleményezés céljából mind a panaszosok képviselőjének, mind pedig az Egyesült Királyság Kormányának megküldik. Az ezt követő események azonban arra készítették az ombudsmant, hogy a jelentés közzétételét a 2007. év közepére halassza.

Az előadó foglalkozott az Egyesült Királyság ombudsmanja és a bizottság közötti, az ombudsman jelentésének kiadását megelőző együttműködés lehetséges módjaival. Felmerült a kérdés, hogy az ombudsman hajlandó-e tájékoztatást nyújtani, és ha igen, milyen fajta tájékoztatást. Az ombudsman például már elvégezte az Egyesült Királyság életbiztosítási szabályozási rendszerének részletes elemzését, amelyet a vizsgálóbizottságnak – megbízatása értelmében – szintén meg kell tennie. Az ombudsman személyzete azonban hangsúlyozta, hogy az ombudsmannak nincs felhatalmazása arra, hogy végleges jelentés keretein kívül feltárja a vizsgálata során szerzett információkat.

6. A tagok számára rendelkezésre álló eszközök

A bizottság tagjai részére elkészítették a biztosítási és ELS-szakkifejezések **glosszáriumát**, továbbá egy **háttérfeljegyzést** az Egyesült Királyság **szabályozási szerkezetéről**, illetve egy feljegyzést az Európai Parlament vizsgálóbizottságának hatásköréről.

Weboldal: létrehozták az EQUI-bizottság weboldalát, ami 2006. február 16. óta működik. Ezen a polgárok és a tagok egyaránt megtalálhatnak valamennyi releváns információt, továbbá számos elérhetőségi listát – úgymint a bizottság titkárságáét, a politikai csoportok tanácsadóiét – illetve más hasznos információkat. Rendszeresen küldtek e-maileket a tagoknak a weboldal frissítéseiről. A brüsszeli sajtót is tájékoztatták az oldal létezéséről. A weboldal célja a bizottság munkájának lehető legátláthatóbbá tétele, adott esetben a titoktartás sérelme nélkül. Az EQUI titkársága naprakészen tartja a weboldalt annak biztosítása érdekében, hogy minden lényeges dokumentumot (tanúvallomást és okirati bizonyítékot, háttérdokumentumokat és napirendeket) és munkadokumentumot, jelentéstervezetet és egyéb dokumentumot elérhetővé tegyenek. A 2007. március 20-i határidőig nagyjából 90 bizonyítékot töltöttek fel a honlapra. A tagok is hozzájárulhatnak a weboldalhoz bármely dokumentum vagy link elhelyezésére tett javaslattal. A 11 nyilvános bizottsági meghallgatásról készült jegyzőkönyvet is közzétették a

weboldalon. A weboldalra mutató hivatkozás:

()

7. Tanulmányok:

- A megbíztás 1. részére vonatkozó tanulmány (1. ES): az előbb említett feladat elvégzését segítendő az EQUI külső szakértők tanácsát kérte. E célból összehasonlító vizsgálatot végeztek a bizottság szakértői költségvetéséből. A szakértőket annak megvizsgálására kérték fel, hogy miként ültették át az Egyesült Királyság jogába a vonatkozó EU-irányelvekben az életbiztosítási vállalkozások prudenciális felügyeletére és üzletviteli szabályaira vonatkozóan megállapított rendelkezéseket. A vizsgálat minden egyes ilyen rendelkezésre vonatkozóan azonosítja a megfelelő egyesült királyságbeli rendelkezéseket, és átültetési táblázat segítségével feltünteti azok hatálybalépésének időpontját. Az egyesült királyságbeli átültetést ezt követően összevetik az írországi, németországi és spanyolországi végrehajtási jogszabályokkal. A vizsgálat eredményeit a végleges jelentésben szereplő megállapítások tartalmazzák.
- A megbíztás 2. részére vonatkozó vizsgálat (2. ES): a tagoknak a megbíztás e részével kapcsolatos jogi és eljárási kérdésekre vonatkozóan nyújtott tanácsadás, továbbá a releváns háttéranyag összegyűjtése és elemzése érdekében a vizsgálóbizottság külső vizsgálatot végeztetett az Egyesült Királyságnak az életbiztosítási vállalkozások prudenciális felügyeletére és üzletviteli szabályaira vonatkozóan megállapított szabályozási rendelkezéseiről, azokat az Equitable Life-üggyel összefüggésben szemlélve. Az összehasonlító megközelítésnek ki kell terjednie az írországi, németországi és spanyolországi pénzügyi szabályozókra, illetve az EU-tagállamok vonatkozó átültetési és szabályozási példáira. A vizsgálat eredményeit a végleges jelentésben szereplő megállapítások tartalmazzák.
- A megbíztás 3. részére vonatkozó vizsgálat (3. ES): a bizottság kapott egy összehasonlító tanulmányt az Egyesült Királyság és az EU joga szerint az Equitable Life ügy összefüggésében az egyesült királyságbeli és a többi tagállamból származó kötvénytulajdonosok rendelkezésére álló jogorvoslat megfelelőségéről. A vizsgálat tartalmazza az Egyesült Királyság és az EU joga szerint rendelkezésre álló, meglévő bírósági és bíróságon kívüli jogorvoslati rendszereket, és minőségi szempontból is értékeli ezek megfelelőségét. A vizsgálat eredményeit a végleges jelentésben szereplő megállapítások tartalmazzák.

8. A delegáció dublini és londoni látogatásai

A bizottság jelentésének előkészítése során, a bizonyítékgyűjtési folyamat részeként két tényfeltáró látogatást tett: október 6-án Dublinba, 2006. október 16-án pedig Londonba.

Dublinban az európai parlamenti képviselők találkoztak az Equitable Life ír kötvénytulajdonosaival, a pénzügyi szolgáltatások szabályozóival és másokkal. Londonban találkoztak a brit kötvénytulajdonosokkal, Ed Balls-szal, a Pénzügyminisztérium gazdasági

tikárával, Callum McCarthy-val, az FSA elnökével, Merricks úrral, a pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó ombudsmannal, Abraham asszonnyal, a parlamenti ombudsmannal és másokkal. Mindkét látogatás során tartottak sajtótájékoztatókat.

9. Munkaértekezletek

A vizsgálat keretében két munkaértekezlet megszervezésére került sor:

WS 1: Tanulmányok ismertetése, 2006. október 5., 9.00–12.30

- Az EU életbiztosítási irányelveinek átültetéséről szóló tanulmány, a szerzők előadása (professzor Taki Tridimas, Sir John Lubbock a bankjogért felelős elnök, Kereskedelmi Jogi Tudományok Központja, londoni Queen Mary University)
- A szabályozási rendszerekről szóló tanulmány, a szerzők előadása (Jane Welch, igazgató, Európai Pénzügyi és Társasági Jogi Központ, Nemzetközi és Összehasonlító Jogi Brit Intézet)
- A jogorvoslati mechanizmusokról szóló tanulmány, a szerzők előadása (professzor Taki Tridimas, Sir John Lubbock bankjogért felelős elnök, Kereskedelmi Jogi Tudományok Központja, londoni Queen Mary University)

WS 2: Az átültetéssel kapcsolatos kérdések, 2006. november 30., 14.30–17.30

- 1. szakasz: Az EU-s jog nemzeti jogba történő átültetésére vonatkozó általános kérdések (Stefan Vogenauer professzor; Bernard Steunenberg professzor)
- 2. szakasz: A pénzügyi szolgáltatásokról szóló irányelveknek a nemzeti jogba történő átültetése (Dr. Manfred Westphal. Fin-Use; Dr. Kern Alexander; Lieve Lowet asszony)

II. RÉSZ - Átültetés

a 92/96/EGK irányelvnek (a „harmadik életbiztosítási irányelv”) az Egyesült Királyság általi alkalmazása során elkövetett állítólagos jogsértésekről vagy hivatali visszaélésekről, valamint az irányelv alkalmazásának az Európai Bizottság által történő ellenőrzéséről

TÁRGYMUTATÓ   II. RÉSZ

I.   Bevezetés

I.1. A megbízatás

I.2. Az alkalmazási kör

I.3. Az irányelv rövid ismertetése

I.4. Egyedi intézkedések

II.   A 3LD irányelv Egyesült Királyság jogába történő helyes átültetésének, valamint az egyesült királyságbeli hatóságok által az irányelv ELAS vonatkozásában történő alkalmazásának/végrehajtásának vizsgálata

II.1. Az átültetés részletes elemzése a bizonyítékokra figyelemmel

II.1.1. A 3LD kulcsfontosságú cikkei: 8., 10., 18., 25., 28., 31. cikk

II.1.2. A 3LD más cikkei

II.1.3. Más irányelvek vonatkozó cikkei

II.2. Az átültetésre vonatkozó további bizonyítékok

II.2.1. A Bizottság által benyújtott bizonyítékok

II.2.2. A végrehajtási tanulmányból származó bizonyítékok

II.2.3. Az átültetésre vonatkozó, egyéb kiválasztott okirati bizonyítékok és tanúvallomások

Következtetések

I. Bevezetés

I.1. A megbízatás

A jelentés e részének (II. rész) célja, hogy információkat nyújtson az Equitable Life Assurance Society biztosítótársaság válságával foglalkozó vizsgálóbizottság (EQUI) számára arra vonatkozóan, hogy a 92/96/EGK irányelvet¹¹ (a harmadik életbiztosítási irányelv vagy 3LD) az illetékes hatóságok helyesen ültették-e át és megfelelően hajtották-e végre nemzeti szinten az Egyesült Királyságban. A megbízatás tovább pontosítja e szakaszt a 3LD (7) preambulumbekzdésének megismétlésével, amely a következőre vonatkozik: „*a biztosítóintézetek pénzügyi stabilitásának*” figyelemmel kísérése „*ideértve fizetőképességüket, a megfelelő biztosítástechnikai tartalékok megképezését és a tartalékoknak megfeleltetett eszközökkel történő fedezetét*”. Az irányelvek átültetésének és végrehajtásának ezen elemzését az Equitable Life Assurance Societyt (ELAS) övező, egyedi körülmények tekintetében, valamint a teljes életbiztosítási ágazat szempontjából – különösen annak szabályozási rendszere vonatkozásában – kell elvégezni.

Következésképpen a bizottságnak legelsősorban azokat az egyesült királyságbeli nemzeti jogi rendelkezéseket kell azonosítania, amelyeknek célja az irányelv követelményeinek hatályba léptetése, továbbá azt kell megvizsgálnia, hogy e követelményeket teljes körűen és időben ültették-e át. A bizottságnak másodsorban azt kell megvizsgálnia, hogy az irányelvet átültető nemzeti jogi rendelkezéseknek a különböző egyesült királyságbeli hatóságok általi alkalmazása összhangban volt-e nemcsak az Egyesült Királyság jogával, hanem az EU-s joggal is. Ennek érdekében tisztázni kell az Equitable Life felügyeletében a referencia-időszak során részt vett különféle pénzügyi hatóságok feladatait. Részletes vizsgálatot kell végezni annak megállapítása érdekében, hogy ki, mikor és hogyan felügyelte az Equitable Life tőkemegfelelését, számviteli és tartalékképzési gyakorlatait, valamint hogy a hatóságok miként reagáltak az esetleges gyengeségekre.

Ez a rész (II.2.1. pont) azt is részletesen vizsgálja, hogy a Bizottság miként követte nyomon a 3LD végrehajtását. Az I. résznek ez a szakasza szorosan kapcsolódik a jelentésnek a Bizottság szisztematikus gyengeségeiről szóló V. részhez.

I.2. Az alkalmazási kör (irányelv és idő)

Az irányelv

A megbízatás az EQUI hatáskörét az 1992-ben elfogadott 3LD-re, valamint az azt egységes

---

¹¹ A közvetlen életbiztosítási tevékenységre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról és a 79/267/EGK, illetve a 90/619/EGK irányelv módosításáról szóló, 1992. november 10-i 92/96/EGK tanácsi irányelv (harmadik életbiztosítási irányelv), HL L 311., 1997.11.14., 34.o.

szerkezetbe foglaló, 2002-ben elfogadott irányelvre (a továbbiakban „egységes szerkezetbe foglalt irányelv”¹² vagy CD) korlátozza. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a 3LD-vel módosított, majd azt követően a CD-vel egységes szerkezetbe foglalt, 1979-től illetve 1990-től hatályba lépett korábbi irányelveket is – azaz az első (1LD) és a második¹³ (2LD) életbiztosítás irányelvet – is meg kell vizsgálni.

Igen fontos az a tény, hogy a 3LD nem az egyetlen figyelembe veendő jogszabálysöveg. A 3LD kiegészíti és megerősíti az 1LD-ben és 2LD-ben már szereplő kulcsfontosságú rendelkezéseket. Ezen túlmenően az EQUI bizottság által vizsgált ügyre alkalmazandó minden egyéb közösségi jogszabályt szintén ellenőrzésnek vetnek alá. Ez különösen igaz az I. t ökemegfelelési irányelvként is ismert 2002/12/EK irányelvre¹⁴, de más – a későbbiekben felsorolt – jogszabályokra is.

E vizsgálat során valamennyi cikkre történő hivatkozás a 3LD-re vonatkozik, néhány esetben pedig – amennyiben szükséges – a más irányelvekben vagy a CD-ben szereplő, megfelelő cikkeket zárójelben kerülnek megemlítésre. Ha a különböző irányelvekben szereplő rendelkezések között nagyobb eltérések vannak, úgy azokat meghatározzák. A cikkek pontos meghatározása céljából hasznos a CD VI. mellékletében szereplő megfelelési táblázat gondos tanulmányozása.

A vizsgálatra vonatkozó főbb rendelkezések a 3LD III. címében – jelesül a 8–31. cikkben – találhatók.

Időszak

A vizsgálattal érintett időszak vonatkozásában a megbízatás meghatározza, hogy annak a 3LD hatálybalépésével (1994. július 1.) kell kezdődnie és az ELAS körüli főbb események bekövetkezésével – azaz 1999–2001-ig – kell végződnie. Ennek ellenére azonban a vizsgálat érdekében, valamint a korábban kifejtetteknek megfelelően elemezni kell az 1994 előtti eseményeket is, mind azon időszakok tekintetében, amikor az 1LD és a 2LD hatályban volt, mind pedig a 3LD 1994 előtti teljes elfogadási eljárása vonatkozásában. A megbízatás ezen felül az 1989. évet is a vizsgálat kiindulópontjaként említi az egyesült királyságbeli szabályozókra vonatkozó állítások vonatkozásában. Tág értelemben tehát a referencia-időszak az 1989–2001 közötti időszakot fedi le.

I.3. Az irányelvek rövid ismertetése

¹² Az életbiztosításról szóló, 2002. november 5-i 2002/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 345, 2002.12.19., 1. o.). A legutóbb a 2005/68/EK irányelvvel (HL L 323., 2005.12.9., 1.o.) módosított irányelv.

¹³ A közvetlen életbiztosítási tevékenység megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1979. március 5-i 79/267/EGK első tanácsi irányelv, HL L 63, 1979.3.13., 1–18.o.; a közvetlen életbiztosítási tevékenységre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról, a szolgáltatásnyújtás szabadságának tényleges gyakorlását elősegítő rendelkezések megállapításáról, valamint a 79/267/EGK irányelv módosításáról szóló, 1990. november 8-i 90/619/EGK második tanácsi irányelv, HL L 330., 1990.11.29., 50.o.

¹⁴ Az életbiztosítási vállalkozások szavatoló tőkéjére vonatkozó követelmények tekintetében a 79/267/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2002. március 5-i 2002/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv.

A 3LD jelentősége e vizsgálat tekintetében mindenképp felett áll. Ezt maga a megbízás is egyértelműen jelzi, amikor az irányelv (7) preambulumbekzdését idézi, amely a következőről beszél: *a biztosítóintézetek pénzügyi stabilitásának*” figyelemmel kísérése „*ideértve t ökemegfelelésüket, a megfelelő biztosítástechnikai tartalékok megképezését és a tartalékoknak megfeleltetett eszközökkel történő fedezetét*”. Így tehát ezek azok a kulcselemek, amelyeknek a helyes átültetés és felügyelet kérdéskörével foglalkozó vizsgálat magját kell képezniük.

A később a 2002-es CD-vel kiegészített és annak alapját képező 3LD az EU életbiztosítási egységes piacára irányadó alapvető szöveg. A szöveg alapvető tételei az egységes engedélyezés és a kölcsönös elismerés elve. Az irányelv átvette az 1979-es 1LD-ben szereplő főbb rendelkezéseket (életbiztosítási vállalkozások illetékes hatóság általi engedélyezése, megfelelő biztosítástechnikai tartalékok képzése és a szavatoló tőke) és az 1990-es 2LD-t, amely először tette lehetővé az életbiztosítást nyújtók számára, hogy részesüljenek a szolgáltatások határokon átnyúló nyújtásának szabadságából származó előnyökből.

A 3LD-t teljesen átható, átfogó megközelítés abból áll, hogy megvalósuljon a harmonizáció egy bizonyos szintje, amit akkoriban az engedélyezések és a prudenciális ellenőrzési rendszerek kölcsönös elismerésének eléréséhez vezető, alapvető fontosságú mérföldkönek tartottak. Az irányelv tehát lehetővé tette egy egységes, az egész Közösségben érvényes engedély megadását és előírta a székhely szerinti tagállam általi felügyelet elvét. A cél a gazdasági hatékonyság és a piaci integráció azáltal történő előmozdítása volt, hogy lehetővé tegyék a biztosítóknak, hogy az EU egész területén működjenek akár irodák megnyitásával, akár a szolgáltatások határokon átnyúló nyújtásával. Ez a fogyasztók esetében szélesítené a biztosítók és a biztosítási termékek közötti választást, miközben azt az ismeretet is biztosítja számukra, hogy valamennyi biztosítóra összehasonlítható minimumelőírások vonatkoznak. Az átültetésre és végrehajtásra vonatkozóan tett állításokkal kapcsolatos vizsgálatnak azt kell értékelnie, hogy az irányelv szövegét és szellemét megtartotta-e az átültető egyesült királyságbeli jogszabály, illetve az egyesült királyságbeli szabályozási gyakorlat.

A pénzügyi felügyelet elve és módszerei vonatkozásában az irányelv jelentősen módosítja a székhely szerinti és a fogadó tagállam felügyeleti hatóságainak hatásköreit. Alapvetően azt írja elő, hogy a székhely szerinti tagállam hatóságai felelősek azon biztosítási vállalkozások „teljes üzletvitelének” felügyeletéért, amelyeknek székhelye a területükön van, és ennek megfelelően csorbítja a fogadó tagállam hatóságainak a területükön működő európai közösségi társaságok feletti felügyeleti hatáskörét.

A több tagállamban működő vállalkozások felügyeletéhez szükséges információcsere megkönnyítése érdekében az irányelv különböző kivételeket vezet be a felügyeletet végző titoktartási kötelezettsége alól, engedélyezi az illetékes hatóságok közötti információcserét és jelentéstételi kötelezettséget ró a felügyeletet végzők számára a vállalkozás működését esetlegesen érintő tények és döntések tekintetében.

Számos rendelkezés irányul a biztosítási vállalkozások pénzügyi garanciái szükséges harmonizálásának biztosítására. Részletes iránymutatások és elvek szerepelnek a biztosítástechnikai tartalékok, a fedezet, a fedezettel kapcsolatos számítási módszerek, a

befektetési kategóriák meghatározása és értékelése, a megfeleltetési szabályok és az eszközök lokalizálására vonatkozó szabályok vonatkozásában. Más cikkek viszont a szavatoló tőkére, a szavatoló tőke körébe bevonható eszközökre és az egyes jegyzett biztosítástípusok esetében végrehajtandó minimális szavatoló tőkére vonatkozó szabályok koordinálását írják elő.

Az irányelv az üzletviteli szabályok további harmonizálására irányuló rendelkezéseket is tartalmaz, beleértve a kötvénytulajdonosok számára nyújtandó információkra és arra a minimum elállási időszakra irányadó szabályokat is, amely időszakokkal a kötvénytulajdonosokat fel kell jogosítani.

A 2002-es, egységes szerkezetbe foglaltó irányelv (CD)

A 2002-es átdolgozott irányelv célja az életbiztosításra vonatkozó közösségi rendelkezések egységes szerkezetbe foglalása volt, hogy egyetlen, egyértelmű és könnyen érthető szöveget biztosítson a nyilvánosság számára. Az irányelv rendelkezéseinek többsége az 1LD-ben, a 2LD-ben és a 3LD-ben szereplő rendelkezések újbóli megfogalmazása. Az új rendelkezések kizárólag a következőkre vonatkoznak: a szabályozott piac fogalmának meghatározása, a kompozit vállalkozások tevékenységeire vonatkozó dátumok, a jövőbeni nyereségek kiszámítása, harmadik országok EU-ban letelepedni szándékozó vállalkozásai fióktelepei üzleti tervének tartalmát, a mentességek eltörlése és a meglévő fióktelepek által megszerzett jogok.

Egyéb újabb jogszabályok

- A 95/26/EK irányelv a prudenciális felügyelet megerősítéséről. Ez az irányelv a pénzügyi szolgáltatásokról szóló jó néhány irányelvet – többek között a 3LD-t – módosított, azzal a céllal, hogy megerősítse a felügyeleti hatóságoknak az olyan esetekben bekövetkező csalások megakadályozásával kapcsolatos hatásköreit, amikor egy pénzügyi vállalkozás csoport részét képezi. Ez az irányelv kifejezetten szabályozza a csoportokra vonatkozó információk illetékes hatóságok részére történő feltárását, valamint meghatároz és egyértelművé tesz olyan fogalmakat, mint például a „szoros kapcsolat”. Az irányelv azt is előírja, hogy a könyvvizsgáló köteles azonnal jelenteni a hatóságoknak, ha olyan tények jutnak tudomására, melyek komolyan befolyásolhatják a pénzügyi vállalkozás pénzügyi helyzetét vagy igazgatási és elszámolási szervezetét.
- A 2002/12/EK irányelv Az I. tőke megfelelési irányelvként is ismert irányelv célja az életbiztosítások tőke megfelelésére vonatkozó követelmények megfelelő tőke követelmények biztosítása érdekében történő megerősítése. E célból módosult az 1970-es évektől hatályban lévő, korábbi szavatoló tőke-rendszer: korlátozták a rendelkezésre álló szavatoló tőkébe jövőbeni nyereségek beszámításának lehetőségét és előírták 2009-ig történő fokozatos megszüntetésükre vonatkozó kötelezettséget. Másodsorban a meglévő biztonsági tőke-minimumot megemelték és időszakosan az inflációnak megfelelően kiigazítják. Végül pedig megerősítették a szabályozó által jogorvoslati intézkedés megtétele céljából végzett korai beavatkozást, amennyiben a vállalkozás helyzete torzító hatású, a kötvénytulajdonosok érdekei pedig veszélyben vannak.
- A pénzügyi konglomerátumhoz tartozó hitelintézetek, biztosítóintézetek és befektetési

vállalkozások kiegészítő felügyeletéről szóló 2002/87/EK irányelv. Ez az irányelv jelenti az első kezdeményezést az ágazatspecifikus szabályozási megközelítéstől való elmozdulásban annak érdekében, hogy foglalkozzanak a pénzügyi konglomerátumok által keltett kihívásokkal, például annak előírásával, hogy megfelelő kommunikációs csatornákat hozzanak létre a különböző pénzügyi iparágakért felelős felügyeleti hatóságok között.

- A pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó bizottságok (az ún. Lámfalussy-bizottságok) új szervezeti felépítéséről szóló 2005/1/EK irányelv. Ez a jogszabály többek között létrehozta az európai biztosítási és foglalkoztatónyugdíj-bizottságot (CEIOPS). A „Lámfalussy-féle eljárás” négy szintű:
  - 1. szint: az EP és a Tanács együttdöntéssel jogszabályt fogad el, meghatározva a végrehajtási hatáskörökre vonatkozó keretelveket és iránymutatásokat
  - 2. szint: az első szinten átruházott hatáskörök alapján elfogadott további irányelvek és/vagy rendeletek formájában technikai végrehajtási intézkedések
  - 3. szint: a következetes végrehajtás és alkalmazás biztosítása érdekében a szabályozók közötti együttműködés közös értelmező ajánlások, következetes iránymutatások és közös normák, szakértői értékelés, és a szabályozói gyakorlatok összehasonlításának elkészítése céljából
  - 4. szint: az Európai Bizottság arra vonatkozó ellenőrzése, hogy a tagállam betartja-e az EU-s jogszabályokat, továbbá szükség esetén végrehajtási intézkedés.
- A viszontbiztosítási tevékenységekről szóló 2005/68/EK irányelv. Mivel a szakosodott viszontbiztosító intézetek által végzett viszontbiztosítási tevékenységek akkoriban nem tartoztak az EU jogának hatálya alá, egy külön erre vonatkozó irányelvet fogadtak el, az e tevékenységre vonatkozó jogi keret megállapítása és a meglévő rendelkezések gyengeségeinek kezelése céljából, amelyek jelentős eltéréseket eredményeztek az EU-beli viszontbiztosító intézetek felügyeleti szintjeiben, és akadályokat gördítettek a viszontbiztosítási tevékenység végzése elé.
- A jövőbeni II. tőke megfelelési irányelv, amely a biztosítótársaságok szavatoló tőkéire vonatkozó második reform. Ez a projekt már jó néhány éve folyamatban van és várhatóan 2007 júliusában ismerteti a Bizottság. A javaslat főbb elemei a tőke megfelelési előírások harmonizálására és még inkább kockázati alapú szabályok kidolgozására irányulnak, amely erőfeszítés célja, hogy a tőke megfelelési követelményeket még szorosabban összekapcsolják a biztosítóintézet által vállalt valós kockázattal, valamint hogy növeljék a biztosítási szabályozók beavatkozási hatásköreit.

I.4. A II. résszel összefüggésben tervezett/vállalt egyedi intézkedések

- A petíciók benyújtóinak a bizottság előtti meghallgatása (lásd a vonatkozó listát);
- Információkérés a Bizottságtól a következőkre vonatkozóan:
  - o a vonatkozó irányelvek átültetése és az illetékes hatóságok általi alkalmazása a referencia-időszakban;

- a Bizottság által a végrehajtás ellenőrzése tekintetében hozott intézkedések;
- Az EU jogszabályi és szabályozási keretének háttérelmzése az Equitable Life tekintetében;
- Az Egyesült Királyság hatóságainak az Equitable Life felügyeletével kapcsolatos hatásköreinek tisztázása;
- Az Egyesült Királyság kormányának és szabályozóinak meghallgatása: HMT (Őfelsége Pénzügyminisztériuma), FSA (Pénzügyi Szolgáltatások Hatósága) és GAD (Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal);
- Tényfeltáró küldöttségek az Egyesült Királyságba és Írországba, valamint az illetékes hatóságok annak megállapítása érdekében történő meghallgatása, hogy a vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazták-e;
- Az Egyesült Királyságban és más tagállamokban történt átültetés összehasonlító elemzése: összehasonlító tanulmányt rendeltek meg a bizottság szakértői költségvetése keretében, amelyben szakértőket kértek fel annak vizsgálatára, hogy az életbiztosítási vállalkozások prudenciális felügyeletére és az üzletviteli szabályaira vonatkozóan az EU-s irányelvekben megállapított rendelkezéseket miként ültették át az Egyesült Királyság jogába. A tanulmány minden egyes ilyen rendelkezés tekintetében azonosította a rendelkezés egyesült királyságbeli megfelelőjét, valamint átültetési táblázat alkalmazásával feltüntette azok hatálybalépésének időpontját. Az egyesült királyságbeli átültetést ezt követően összehasonlították az írországi, németországi és spanyolországi végrehajtási jogszabályokkal. A tanulmány tartalma felhasználásra került e munkadokumentum elkészítésekor.

II. A 3LD irányelv Egyesült Királyság jogába történő helyes átültetésének, valamint az egyesült királyságbeli hatóságok által az irányelv ELAS vonatkozásában történő alkalmazásának/végrehajtásának vizsgálata

Bevezetés

Az első feladat az Egyesült Királyság nemzeti joga azon rendelkezéseinek egyértelmű meghatározása, amelyek az irányelv követelményeinek végrehajtására irányultak, illetve annak értékelése, hogy e rendelkezések ugyanolyan minőségűek-e és ugyanazon normákat írnak-e elő, mint az irányelv – akár annak szó szerinti értelmezése, akár annak végső célja tekintetében. Már az elején sem segít sokat az a tény, hogy az Egyesült Királyság az irányelvet „töredezten” hajtotta végre (azaz az irányelvet nem egyetlen nemzeti jogszabályba ültették át, hanem a hierarchia eltérő szintjein elhelyezkedő, különböző jogi aktusokba szórták szét). A vizsgálat egyik célja annak meghatározása, hogy ez az átültetési módszer vezetett-e olyan nehézségekhez, amelyek megakadályozták a hatékony szabályozást.

A második cél megbizonyosodni arról, hogy a felelős szabályozók valóban betartották-e a nemzeti jog és – következésképpen – az EU-s irányelv követelményeit. Elképzelhető, hogy az irányelvet hibásan ültették át és hogy a szabályozók hűen alkalmazták a hibás és nem megfelelő nemzeti jogszabályokat; másfelől pedig az is előfordulhat, hogy az irányelvet hűen és teljes mértékben átültették, csak éppen a szabályozók nem tettek teljesen eleget feladataiknak és nem tartották be sem az egyesült királyságbeli jog sem pedig az EU-s jog szövegét illetve szellemét. Az is lehet, hogy mindkét forgatókönyv téves: azaz nemcsak hogy helyesen ültették át az EU-s irányelvet, hanem a szabályozók is megfelelően jártak el. Végül vegyes kép is előállhat (helytelen átültetés helytelen alkalmazással vegyülve). E vizsgálatok eredményét a jelentés e részében szereplő következtetésekből egyértelműen megállapítják. Ezen túlmenően e következtetések beépültek a Bizottság szisztematikus gyengésségeiről és arról szóló V. rész tartalmába, hogy ezek miként járultak hozzá az ELAS válságához. Ebben a részben a vizsgálóbizottság jelentésének egészében referenciaként használt „végrehajtás” fogalma is körvonalazódik.

Az alkalmazott módszertan a következő: először a 3LD ELAS-ügy vonatkozásában releváns, kulcsfontosságú rendelkezéseinek egyenként történő meghatározása, különösen a pénzügyi stabilitás figyelemmel kísérése, a tőke megfelelés és a megfelelő biztosítástechnikai tartalmak képzése tekintetében; másodsorban az Egyesült Királyság jogában szereplő, megfelelő végrehajtási rendelkezések meghatározása és elemzése az arról való megbizonyosodás érdekében, hogy azok megfelelnek az irányelv minőségi követelményeinek; harmadsorban a szabályozó eljárásának értékelése, figyelembe véve a megfelelő végrehajtási rendelkezésekben és az irányelvben meghatározott küszöbököt, viszonyítási pontokat és követelményeket.

E tekintetben a bizonyítás legfőbb forrásai – magán az irányelven és az egyesült királyságbeli rendelkezéseken kívül – az Európai Bizottságtól kapott információk, a Wilde Sapte cég által elvégzett végrehajtási tanulmány, az EQUI meghallgatásai során szerzett tanúvallomások és a hivatalos okirati bizonyítékok listáján szereplő, további egyéb okirati bizonyítékok lesznek.

II.1. Az átültetés részletes elemzése a bizonyítékokra figyelemmel

A 3LD megértése érdekében célszerű az irányelv alábbi négy részre tagolódó szerkezetének körvonalazása:

1. fogalommeghatározások és hatály;
2. az életbiztosítási tevékenység megkezdése;
3. az életbiztosítási tevékenységre irányadó feltételek, amelyek magukba foglalják a következőket: a pénzügyi felügyelet elvei és módszerei, a biztosítástechnikai tartalékokra, a szavatoló tőkére és a biztonsági tőkére vonatkozó szabályok, a szerződési jogra és a biztosítási feltételekre vonatkozó szabályok;
4. a letelepedés jogával és a szolgáltatásnyújtás szabadságával kapcsolatos rendelkezések.

A vizsgálat szempontjából fennálló jelentőségük miatt a 3LD következő 16 cikkét (és egy mellékletét) választották ki:

- a 8., 9., 10., 12., 13. és 15. cikk: pénzügyi felügyelet;
- a 18., 19., 20., 21. és 22. cikk: biztosítástechnikai tartalékok;
- 25. cikk szavatoló tőke;
- 28., 29., 30. és 31. cikk: üzletviteli szabályok;
- II. melléklet: a kötvénytulajdonosok tájékoztatása.

Először a vizsgálat szempontjából kulcsfontosságú cikkekkel (8., 10., 18., 21., 25., 28. és 31.) foglalkoznak.

Ami az Egyesült Királyság jogát illeti, az Egyesült Királyság a Bizottságot 1994. június 29-én kelt levelében értesítette a 3LD végrehajtásáról. Az Egyesült Királyság levele meghatározta, hogy az irányelvet végrehajtó következő, vonatkozó törvényi előírások az irányelvben megállapított időpontban, 1994. július 1-jén lépnek hatályba:

1. A biztosítótársaságokról szóló (harmadik életbiztosítási irányelv) 1994. évi szabályzat, amely a biztosítótársaságokról szóló 1982. évi törvény (ICA) és a pénzügyi szolgáltatásokról szóló 1986. évi törvény vonatkozó szakaszait módosította azzal a céllal, hogy bevezesse a székhely szerinti ország általi ellenőrzés elvét a közvetlen biztosítás vonatkozásában, amint azt a 3LD és a nem életbiztosítási irányelv előírta;
2. A biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat, amely a 3LD biztosítástechnikai tartalékokra, az eszközök megfeleltetésére és lokalizálására, a szavatoló tőkére és a biztonsági tőkére vonatkozó szabályait hajtotta végre;
3. A biztosítótársaságokról (számlák és kimutatások) szóló 1983. évi szabályzatot módosító, a biztosítótársaságokról (számlák és kimutatások) szóló 1994. évi szabályzat (módosítás), amely a 3LD éves bevallások formájára és tartalmára vonatkozó szabályait hajtotta végre.

A hivatalos nyilvántartások szerint az Egyesült Királyság betartotta a hatálybalépésre vonatkozó határidőt és – a végrehajtási jogszabály másolatainak egyidejű megküldésével – megfelelően értesítette a Bizottságot.

Amint az a fentiekből kiderül – továbbá a többi tagállam által követett, az egységes szerkezetbe foglalásra irányuló megközelítéssel ellentétben – az Egyesült Királyság a darabonkénti és közvetett átültetés mellett döntött, az irányelvet különböző jogszabályi eszközök elfogadásával átültetve, amelyek számos parlament által hozott törvény, illetve alsóbbrendű jogszabály módosítását vezették be. Az Egyesült Királyság gyakran folyamodik e technikához. Mindemellett és a legjobb átültetési gyakorlat¹⁵ ellenére az Egyesült Királyság végrehajtási intézkedései nem határozták meg cikkenként, hogy azok az irányelv mely rendelkezéseit ültetik át. Minden egyes végrehajtási intézkedés tartalmazott az irányelvre történő hivatkozást az indokolásban, nem rendelkezett azonban a nemzeti végrehajtási intézkedések és az irányelv rendelkezései közötti megfelelést bemutató táblázattal.

Ezen túlmenően az Egyesült Királyság végrehajtási jogszabályában alkalmazott szerkezet és terminológia¹⁶ nem mindig és nem feltétlenül esik egybe az irányelvével.

Állítható, hogy e közvetett átültetésből hiányzik az egyértelműség, és nem valószínű, hogy ez a legjobb mód az EU-s normák hazai jogszabályokba történő beépítésére. Az egyértelműség illetően hiánya azonban nem szükségképpen jelenti azt, hogy nem teljesültek a 3LD követelményei¹⁷.

Módszertan

A kapott bizonyítékokra figyelemmel és analóg módon valamennyi kulcsfontosságú cikk elemzésére sor kerül, a következő formátum alkalmazásával:

- *A cikk száma és címe*
- *A célkitűzések összefoglalása*
- *A cikk szövege*
- *Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó részletes megjegyzések*
- *Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat*

Az 1LD, 2LD és a CD megfelelő cikkeire – amennyiben voltak ilyenek – minden egyes cikk után hivatkozás történik.

¹⁵ Lásd a belső piacot érintő irányelveknek a nemzeti jogba történő átültetéséről szóló, 2004. július 12-i bizottsági ajánlást [HL L 98., 2005.4.16.].

¹⁶ Az egyesült királyságbeli jogszabály például a „hosszú távú vállalkozás” és az „általános vállalkozás” kifejezéseket használja az irányelv „életbiztosítás” és „nem életbiztosítás” szóhasználata helyett.

¹⁷ Csak az jelentené a közösségi jog megsértését, ha ellentétes lenne a jogbiztonsággal vagy ha az irányelvből eredő jogaik és kötelezettségeik tekintetében az egyéneket és gazdasági szereplőket bizonytalanságban tartaná. Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata számos egyedi követelményt állapít meg: a) alapvető fontosságú, hogy a nemzeti jog biztosítsa azt, hogy a nemzeti hatóságok az irányelvet valóban teljes körűen fogják alkalmazni; b) a nemzeti jog szerinti jogi helyzetnek elegendően pontosnak és egyértelműnek kell lennie; és c) az egyéneknek teljes mértékben ismerniük kell valamennyi jogukat és – adott esetben – azokra képesnek kell lenniük hivatkozni a nemzeti bíróságok előtt.

II.1.1. A 3LD kulcsfontosságú cikkei: a 8., 10., 18., 21., 25., 28. és 31. cikk

8. cikk – Az illetékes hatóságok és a felügyelet célja (az 1LD 15. cikke és a CD 10. cikke)

A célkitűzések összefoglalása

A 8. cikk egyértelműen kimondja, hogy a biztosítóintézet pénzügyi felügyelete kizárólag a székhely szerinti tagállam hatáskörébe tartozik. Azt is hozzáfűzi, hogy a fogadó tagállam hatóságai tájékoztatják a székhely szerinti tagállam hatóságait, ha úgy vélik, hogy a társaság tevékenységei érinthetik annak pénzügyi helyzetét. A pénzügyi felügyelet magába foglalja a tőkekemegfelelés, a biztosítástechnikai tartalékok képzésének, valamint az azokat fedező eszközöknek az igazolását. Hasonlóképpen a székhely szerinti tagállam minden társaságtól megköveteli, hogy megbízható ügyviteli és számviteli eljárásokkal, valamint megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusokkal rendelkezzen.

A cikk szövege

8. cikk

A 79/267/EGK irányelv 15. cikke helyébe a következő rendelkezés lép:

„15. cikk

(1) A biztosítóintézet pénzügyi felügyelete, ideértve a fióktelepeken keresztül vagy a szolgáltatásnyújtás szabadsága alapján végzett tevékenységeket is, kizárólag a székhely szerinti tagállam felelőssége. Amennyiben a kötelezettségvállalás szerinti tagállam illetékes hatóságai indokoltan úgy vélik, hogy valamely biztosítóintézet tevékenységei érinthetik annak pénzügyi stabilitását, kötelesek erről tájékoztatni a vállalkozás székhely szerinti tagállamának illetékes hatóságait. Ez utóbbi hatóságok állapítják meg, hogy a vállalkozás betartja-e az ezen irányelvben meghatározott prudenciális elveket.

(2) A pénzügyi felügyelet magában foglalja a biztosítóintézet teljes üzletmenete figyelembevételével a fizetőképesség, a matematikai tartalékokat is magukban foglaló biztosítástechnikai tartalékok képzésének, valamint az azokat fedező eszközöknek az igazolását, a közösségi szinten elfogadott rendelkezések alapján a székhely szerinti tagállamban meghatározott szabályok vagy követett gyakorlat szerint.

(3) A székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai minden biztosítóintézettől megkövetelik a megbízható ügyviteli és számviteli eljárások és a megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusok meglétét.”

Az egyesült királyságbeli rendelkezésekre vonatkozó megjegyzések¹⁸

Az 1982. évi ICA II. részének alkalmazási körét módosították a székhely szerinti ország által végzett ellenőrzés elvéhez való hozzáigazítás céljából. A 3LD 8. cikkét az Egyesült Királyság jogszabályaiba átültető, legfontosabb hazai szabályok a biztosítótársaságokról szóló (harmadik életbiztosítási irányelv) 1994. évi szabályzatban és a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzatban (módosítás) szerepelnek. A biztosítótársaságokról szóló (harmadik életbiztosítási irányelv) 1994. évi szabályzatban található azok a rendelkezések, amelyek korlátozzák az Egyesült Királyság miniszterének az Egyesült Királyságtól eltérő tagállamban székhellyel rendelkező olyan európai közösségbeli társaságok feletti felügyeleti hatásköreit, amelyek az Egyesült Királyságban akár fióktelep létrehozásával, akár határokon átnyúló szolgáltatásnyújtással végeznek tevékenységeket. A szabályzat 13. cikke az 1982. évi ICA 15.

¹⁸ „Az Egyesült Királyságbeli rendelkezésekre vonatkozó megjegyzések” címet viselő valamennyi szakasz első ödleges forrása az ES 1.

szakaszát az 1A. bekezdéssel egészítette ki, amely alapvetően kizárja az európai közösségbeli társaságokat a törvény II. részének hatálya alól abban az esetben, ha ezek a társaságok biztosítási tevékenységüket fióktelepen keresztül végzik, valamint ha megfelelnek a törvény 2F. mellékletének I. részében meghatározott követelményeknek. A szabályzat 45. cikke a 2F. melléklettel egészítette ki az 1982. évi ICA-t.

A miniszter rendelkezik egy arra vonatkozóan megmaradt hatáskörrel, hogy követelményeket írjon elő a kötvénytulajdonosok védelme tekintetében, amely hatáskör magába foglalja „az általa megfelelőnek tartott bármely intézkedés” megtételét. A miniszter elméletileg csak egyesült királyságbeli vagy nem európai közösségbeli társaságok felett gyakorolhatja ezt a hatáskört. Bizonyos körülmények mellett azonban e hatáskört az Egyesült Királyság területén működő európai közösségbeli társaságok esetében is gyakorolhatja. E hatáskörnek az európai közösségbeli társaságok feletti gyakorlására vonatkozó feltételeit a törvény 2F. mellékletének 15. pontja részletesen meghatározza. Az irányelvvel összhangban e feltételek azt állapítják meg, hogy a miniszter e hatáskört az európai közösségbeli társaságok felett csak akkor gyakorolhatja, ha a társaság székhely szerinti tagállamának felügyeleti hatósága ezt kérte.

A 2F. melléklet 16. pontja előírja, hogy a miniszter mit tehet abban az esetben, ha egy európai közösségbeli társaság nem tartja be az Egyesült Királyságban végzett biztosítási tevékenységeire alkalmazandó valamely jogszabályi rendelkezést. E pont értelmében az első lépés a székhely szerinti tagállam felügyeleti hatóságának értesítése (16. pont (2) bekezdés). Ha a társaság továbbra is megsérti a kérdéses rendelkezést, a 16. pont (3) bekezdése lehetővé teszi a miniszter számára – hogy a székhely szerinti tagállam felügyeleti hatóságának tájékoztatását követően – utasítsa a társaságot a biztosítási tevékenységek végzésének vagy biztosítás nyújtásának abbahagyására. Végül pedig a 16. pont (4) bekezdése lehetővé teszi a miniszter számára, hogy a társaságot a székhely szerinti tagállam felügyeleti hatóságának tájékoztatása nélkül is a biztosítási tevékenységek végzésének abbahagyására utasítsa, ha úgy véli, hogy ezeket az intézkedéseket sürgősséggel kell megtenni. A miniszternek mindig írásban kell tájékoztatnia a társaságot az ilyen jellegű intézkedés elfogadásának indokairól.

A miniszter felügyeleti hatáskörét az egyesült királyságbeli székhellyel rendelkező társaságok (Közösségen belüli) teljes üzletmenetére kiterjesztő rendelkezések a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzatban (módosítás) szerepelnek. A 4. szabályzat az 1982. évi ICA 15. cikkét olyan értelemben módosítja, hogy az kiterjedjen „az Egyesült Királyságon kívüli tagállamban tevékenységet végző valamennyi egyesült királyságbeli társaságra”. Az Egyesült Királyság felügyeleti hatóságainak az Egyesült Királyságban székhellyel rendelkező biztosítóintézetekkel kapcsolatos hatásköre – az irányelv követelményeivel összhangban – eléggé tág. A miniszter hatáskörrel rendelkezik a biztosítóintézet teljes üzletmenete figyelembevételével a fizetőképességének, a biztosítástechnikai tartalékok megképzésének, valamint az azokat fedező eszközöknek az igazolására.

A biztosítóintézetek által a működési engedély megszerzése vonatkozásában teljesítendő feltételekről szóló, 1982. évi ICA 5. cikkét módosító, a biztosítótársaságokról szóló (harmadik életbiztosítási irányelv) 1994. évi szabályzat 5. cikke ültette át a hazai jogszabályokba azt a követelményt, hogy minden biztosítóintézet „megbízható ügyviteli és számviteli eljárásokkal, valamint a megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusokkal” rendelkezzen. A szabályzat 5.

cikke a törvény 5. cikkét az 1A. cikkel egészíti ki, ami megakadályozza, hogy a miniszter engedélyt adjon ki olyan esetben, amikor úgy tűnik, hogy a kérelmező nem teljesíti vagy nem fogja teljesíteni a „megbízható és gondos igazgatás” kritériumait. A szabályzat a törvényt egy teljes jegyzékkel egészíti ki, amiben kidolgozzák a „megbízható és gondos igazgatás” jelentéstartalmát. A jegyzék előírja, hogy ahhoz, hogy egy társaságot üzletmenetét megbízhatóan és gondosan folytatónak tekintsenek, többek között „megfelelő számvitelt és az üzletmenetével kapcsolatos egyéb nyilvántartásokat”, illetve „üzletmenetére és nyilvántartásaira irányuló, megfelelő ellenőrzési rendszereket” kell fenntartania. A jegyzék ezután meghatározza e két előírás jelentését. A biztosítótársaságokról (elszámolások és kimutatások) szóló 1983. évi módosított szabályzat 6. jegyzékének 6A. cikke előírja, hogy az igazgatók által kiállított, a szabályzat 26. a) cikkében megkövetelt igazolásban egy listán mindazokat a közzétett iránymutatásokat is fel kell tüntetni, amelyeknek a társaság által megállapított és fenntartott ellenőrzési rendszerek megfelelnek.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

E cikk három eleme kapcsolódik az ELAS-ügyhöz. Először is a szabályozóknak a társaság egészének felügyeletére vonatkozó kötelezettsége, azaz az a kötelezettség, hogy a társaság „teljes üzletmenetét” figyelembe vegyék; másodsorban a „megbízható ügyviteli és számviteli eljárások és megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusok” meglétére irányuló követelmény; harmadrészt a fogadó tagállam szerinti hatóságok azon kötelezettsége, hogy tájékoztassák a székhely szerinti tagállam hatóságait, amennyiben problémák merülnek fel.

1. A „teljes üzletmenet” felügyelete és a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárása

Biztonsággal feltételezhető, hogy amikor egy cikk ennyire egyszerűen, világosan és egyértelműen kimondja, hogy a pénzügyi felügyeletnek ki kell terjednie a „*biztosítóintézet teljes üzletmenetére*”, akkor a jogalkotó szándéka erre irányult, és semmi másra. Úgy tűnik, hogy a „teljes üzletmenet” minden nyelvben és minden körülmény mellett a társaság üzleti tevékenységeinek összességét jelenti – kivételek vagy hézagok nélkül.

Ennek megállapítását követően helyénvaló azon számos bizonyíték elemzése, amelyek azt állítják, hogy az egyesült királyságbeli (a székhely szerinti tagállam) hatóságok nem felügyelték megfelelően a társaságot, mivel nem vették elégségesen figyelembe – vagy egyszerűen figyelmen kívül hagyták – a „teljes üzletmenet” elgondolását. Az ezen állításokat elutasító bizonyítékokat szintén mérlegelni kell.

Először is Lord Penrose (WE 16)¹⁹ azt állítja, hogy a szabályozó kizárólag a szavatoló tőkére összpontosított, és egyáltalán nem vette figyelembe a felhalmozott végső nyereségrészesedéseket, amelyek a társaság saját belátása szerint szétosztott, nem szerződéses

¹⁹ „(...) az éves jelentéstételi eljárással kapcsolatban megkövetelt nyomtatványokat és nyilatkozatokat semmi esetre sem arra tervezték, hogy a szabályozói beavatkozás vonatkozásában lényeges információkat derítsenek ki, **a tőke megfelelési vonatkozások kivételével**. Különösen pedig a nyomtatványoknak és nyilatkozatoknak semmikor sem volt az a céljuk, hogy olyan információkat derítsenek ki, amelyek ahhoz kellene, hogy a szabályozók véleményt alkothassanak arról, hogy a kötvénytulajdonosok és a potenciális kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai valószínűleg teljesülnek-e vagy sem.” (WE 16, 19. fejezet, 210. pont)

szolgáltatások. E nyereségrészesedések – az egyik értelmezés szerint – a társaság „teljes üzletmenete” elválaszthatatlan részének tekinthetők (ez közvetlenül kapcsolódik a biztosítástechnikai tartalékokról szóló 18. cikkre vonatkozó állításokhoz). E nyereségrészesedések és a GAR-kérdéshez való kapcsolódásuk jelentőségét az I. rész (Bevezetés) és III. rész (Szabályozási kérdések) hosszasan fejtegeti.

Az Egyesült Királyság joga tartalmaz az irányelvben nem említett hivatkozást arra vonatkozóan, hogy megfelelő figyelmet kell fordítani a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásaira. Az egyesült királyságbeli szabályozó azt állította, hogy a társaság nyereségrészesedés-fizetési gyakorlata a végső nyereségrészesedések vonatkozásában nem keletkeztetett ésszerű elvárásokat. Ez az, amit Lord Penrose-nak mondtak (WE 16)²⁰. Ő azonban – kételkedve ezen állításokban – azokat visszautasítja és azt állítja, hogy a társaság végső nyereségrészesedés-fizetési gyakorlata igenis keletkeztetett ésszerű elvárásokat (más szóval: a kötvénytulajdonosok ésszerűen várták el, hogy szerződéses szolgáltatásaikon felül diszkrecionális nyereségrészesedésekre jogosultak, illetve hogy abban fognak részesülni).

Holmes a WE 84-ben alátámasztja ezt a tételt: „*A kötvénytulajdonosok Egyesült Királyság joga szerinti védelme igen jelentős volt, mivel az 1980-as és 1990-es évek mérlegében az ELAS által a kötvényei alapján nyújtott szolgáltatások jelentősen elmozdultak a garantált szolgáltatásoktól a nem garantált, záró (később végső) nyereségrészesedések irányába. [...] Mivel a garantált szolgáltatások a nemzeti és a közösségi jog értelmében „kötelezettségeknek” minősülnek²¹, és azokra tartalékokat kell képezni, az egyesült királyságbeli szabályozási rendszer szerinti, nem szétosztott záró vagy végső nyereségrészesedés esetében nyújtott egyetlen védelem annak kötelezettsége volt, hogy mérlegelni kellett az ilyen nyereségrészesedésekkel kapcsolatban felmerült ésszerű elvárások védelme érdekében történő beavatkozást.*” (Lásd még „Az átültetésre vonatkozó további bizonyítékok” című II.2. szakaszt).

²⁰ „*A Kormányzati Biztosításmatemikai Hivatal (GAD) és a Pénzügyminisztérium azt mondta a vizsgálat során, hogy a záró nyereségrészesedés relevanciáját a GAD és a szabályozók mindig elismerték, de hogy nem voltak olyan személyek, akik a társaságnyerésgrészesedés-fizetési gyakorlata miatt váltak volna biztosítási kötvénytulajdonosokká a záró nyereségrészesedés tekintetében. Rámutatnak azokra a megjegyzésekre, amelyek kimondják, hogy a záró nyereségrészesedés nem garantált. A Kormányzati Biztosításmatemikai Hivatal és a Pénzügyminisztérium azonban azt is elismeri, hogy a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai nem korlátozódtak a garantált szolgáltatásokra. Ahhoz, hogy arra a nézetre jussunk, hogy ésszerű elvárások ugyanúgy keletkeztek volna, nem kell azt a következtetést levonni, hogy a kötvénytulajdonosok olyan ésszerű elvárásokkal rendelkeztek, hogy részesüljenek a befektetési eredmény egy meghatározott összegében. Ezt az érvelést a Kormányzati Biztosításmatemikai Hivatal saját értelmezésében is kiemeli: „Az életbiztosítási piacon általánosan elfogadott volt, hogy a záró befektetési eredmény korábbi szintjei nem teremtenek ésszerű elvárásokat a jövő tekintetében, mivel azok teljes egészében a piaci feltételektől függenek, a kisimimitás mértékére is figyelemmel, ami társaságokként jelentősen eltérő volt.” Az ésszerű elvárás nem az volna, hogy az említett, pontos kötvényértékeket fogják kifizetni – a piaci feltételektől vagy a kiegyenlítéstől függetlenül –, hanem az, hogy bármiféle csökkenés a hátrányos piaci feltételeket tükrözi. A társaság kötvénytulajdonosai a számukra nyújtott információk alapján nem értettek volna meg egy olyan helyzetet, amelyben a társaság nem engedheti meg magának, hogy a piaci értékek vagy a generációközi átruházások emelése nélkül tiszteletben tartsa a kötvényértékeket, és a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai nem tájékozott döntésen alapultak volna.” (WE 16, 18. fejezet, 220. pont)*

²¹ Az a tény, hogy az ELAS-nak nem kellett tartalékokat képeznie a nem garantált nyereségrészesedések vonatkozásában, a biztosítástechnikai tartalékokról szóló 18. cikkre vonatkozó szakaszban kerül kifejtésre. A 3LD ezt a tartalékképzést nem tette kötelezővé, így pedig az Egyesült Királyság nem kényszerítette a társaságokat az ilyen jellegű kötelezettségekkel kapcsolatos tartalékok képzésére.

Az ELAS különböző, megvizsgált értékesítési anyagai és a különféle bizonyítékok (WE 26 Burgess Hodgson, WE 52-54 Seymour, H5 Lloyd) alapján az a következtetés vonható le, hogy a végső nyereségrészesedések a kötvénytulajdonosoknak kínált csomag lényeges részét képezték, akiket így arra az elvárásra vezettek, hogy ezeket a nyereségrészesedéseket csak az alapból való kilépésükkor meglévő piaci helyzettől függően fogják kifizetni. A társaság valójában arra használta végső nyereségrészesedés-fizetési gyakorlatát, hogy a tagok számára jelezze a kötvények értékét, hogy a lejáratkor vagy megszüntetéskor teljesítsen kifizetéseket, és hogy a múltbéli teljesítményre vonatkozó kimutatások alapján ösztönözze az új kötvényértékesítéseket.

Összefoglalva: a bizottság által kapott egyes bizonyítékok olyan helyzetre utalnak, amelyben a szabályozó – a társaság pénzügyi kizárólag a szavatoló tőkére összpontosított és kevés figyelmet fordított a felhalmozott végső nyereségrészesedésekre, illetve teljesen figyelmen kívül hagyta azokat a társaság pénzügyi stabilitására vonatkozó átfogó elemzésében. Az egyik érvelésment tehát azt állítja, hogy amennyiben úgy tekinthető, hogy ezek a nyereségrészesedés-típusok a társaság „teljes üzletmenetének” elválaszthatatlan részét képezték, úgy a szabályozó hatóságoknak azokat figyelembe kellett volna venniük feladatuk végzése során, amint azt a 8. cikk előírja. Az a tény, hogy az Egyesült Királyság amellet döntött, hogy nem kényszeríti az ELAS-t tartalékok képzésére a diszkrecionális nyereségrészesedések vonatkozásában, nem szükségképpen mentesítette a hatóságokat az alól, hogy a lehető legtöbbet tegyék az irányelv megfogalmazásának és végső céljának betartása érdekében, ami – amint azt már elmondtuk – megkövetelte, hogy a pénzügyi felügyelet „a biztosítóintézet teljes üzletmenetére” kiterjedjen.

2. Megbízható ügyviteli és számviteli eljárások és megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusok: a megbízott biztosításmatematikus kérdése

A 3LD a szabályozás körvonalát állapítja meg és – megfelelően az irányelv rendelettel szembeállított jellegének – a tagállamokra bizza az irányelv rendelkezéseiben megkövetelt eredmények elérése legmegfelelőbb eszközeinek megtalálását. Az egyesült királyságbeli szabályozók által kigondolt egyik ilyen „eszköz” a megbízott biztosításmatematikus személye volt, ami az Egyesült Királyság nemzeti biztosítási keretének fontos részét képezte és ami nem szerepel az irányelvben. A megbízott biztosításmatematikus egyik feladata az volt, hogy részben a kötvénytulajdonosok érdekeinek öreként járjon el (lásd még a 3LD 10. cikkére vonatkozó megjegyzéseket).

A kapott bizonyítékok közül jó néhány azt állítja, hogy az ELAS különböző időpontokban nem rendelkezett megbízható ügyviteli és számviteli eljárásokkal, illetve megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusokkal, mivel nem tettek semmit az ELAS megbízott biztosításmatematikusával kapcsolatban felmerült súlyos probléma megoldása érdekében.

LAKE úr a H1-ben kifejti, hogy 1992-ben miként vált „Roy Ranson megbízott biztosításmatematikus az ELAS elnök-vezérigazgatójává anélkül, hogy felhagyott volna a megbízott biztosításmatematikusként betöltött szerepével, ami egyértelműen sértette a kötvénytulajdonosok érdekeit, az Egyesült Királyság jogszabályai viszont nem írták elő

Ranson úr leváltását”. A bizonyítékok értelmében az Egyesült Királyság Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatala (GAD) kifejezetten hangot adott e kettős szerep miatti nemtetszésének, ezt azonban intézkedés nem követte. Ófelsége Pénzügyminisztériuma részéről Clive MAXWELL a H4-ben szereplő kihallgatás során visszautasítja ezt az állítást, és fenntartja, hogy a 3LD nem említi a megbízott biztosításmatematikus személyét, és hogy emiatt ez a kérdés nem tartozik az irányelv hatálya alá. Más, ezzel párhuzamos vélemények azonban ennek ellenkezőjét állítják, mégpedig azt, hogy nem lényeges, hogy maga az irányelv nem említi a megbízott biztosításmatematikus személyét, mivel kinevezését követően a megbízott biztosításmatematikus az Egyesült Királyság felügyeleti rendszerének részévé vált, amelynek teljes egészében és helyesen kellett végrehajtania a 3LD 8. cikkének rendelkezéseit – mind a szöveg, mind annak célja tekintetében.

A kapott átfogó bizonyítékok (lásd még a II.2. szakasz „Az átültetésre vonatkozó további bizonyítékok” című 2. pontját) arra utalnak, hogy az egyesült királyságbeli szabályozó azzal, hogy nem tett gyors intézkedést a kérdésben, nem teljesítette azon kötelezettségét, hogy megkövetelje az ELAS-tól a megbízható ügyviteli és számviteli eljárások és a megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusok meglétét, amint arra a 3LD cikke kifejezetten kötelez.

3. A székhely szerinti és a fogadó tagállam közötti információcsere

Egy másik kérdés az, hogy a többi tagállam (Írország, Németország) valamikor is úgy vélte-e, hogy az ELAS tevékenységei esetleg negatívan hatottak a társaság pénzügyi megbízhatóságára, mely esetben tájékoztatniuk kellett volna az egyesült királyságbeli hatóságokat. A IV. rész taglalja részletesen a szabályozók közötti azon levélváltást, amelyhez a bizottság hozzáfért (Jogorvoslati kérdések).

10. cikk - Számviteli, prudenciális és statisztikai tájékoztatás: felügyeleti hatáskörök (az 1LD 23. cikke és a CD 13. cikke)

A célkitűzések összefoglalása

A 10. cikk meghatározza a társaságoktól a pénzügyi helyzetükre vonatkozóan kért információk típusát. A társaságoknak a felügyelethez szükséges bevallásokat és dokumentumokat időszakonként kell benyújtaniuk. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az illetékes hatóságok rendelkezzenek a területükön központi ügyvezetéssel rendelkező biztosítóintézetek – a területükön kívül végzett tevékenységeit is magában foglaló – üzletmenetének felügyeletéhez szükséges hatáskörökkel és eszközökkel. Ezeknek a hatásköröknek és eszközöknek a következőket kell számukra lehetővé tenniük:

- a) részletes vizsgálatok végzése, például információk gyűjtésével és a dokumentumok bekérésével vagy helyszíni vizsgálatok végzésével;
- b) bármilyen helyénvaló és szükséges intézkedés meghozatala annak biztosítására, hogy a vállalkozás üzletmenetében betartsa a jogszabályokat, valamint hogy megakadályozzon vagy megszüntessen minden, a biztosított személyek érdekeit sértő szabálytalanságot;
- c) annak biztosítása, hogy az ilyen intézkedéseket alkalmazzák, ha szükséges, végrehajtással, vagy ahol helyénvaló, bírói úton.

A cikk szövege

10. cikk

A 79/267/EGK irányelv 23. cikkének (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A tagállamok megkövetelik a területükön központi irodával rendelkező biztosítóintézetektől, hogy időről időre nyújtsák be a felügyelet ellátásához szükséges bevallásokat, a statisztikai dokumentációval együtt. Az illetékes hatóságok átadják egymásnak a felügyelet céljaira hasznos dokumentumokat és információkat.

(3) Minden tagállam megtesz minden lépést, ami szükséges annak biztosítására, hogy illetékes hatóságai rendelkezzenek a területükön központi irodával rendelkező biztosítóintézeteknek a területükön kívül végzett tevékenységeit is magában foglaló üzletmenetének felügyeletéhez szükséges hatáskörökkel és eszközökkel, összhangban az ilyen tevékenységekre irányadó tanácsi irányelvekkel, végrehajthatásuk érdekében.

Ezeknek a hatásköröknek és eszközöknek különösen lehetővé kell tenniük, hogy az illetékes hatóságok:

- a) részletes vizsgálatokat végezzenek a vállalkozás helyzetére és egész üzletmenetére nézve, egyebek között:
- az életbiztosítási tevékenységre vonatkozó információk gyűjtésével és a dokumentumok bekérésével,
- a vállalkozás telephelyein helyszíni vizsgálatok végzésével;*
- b) a vállalkozás igazgatói vagy vezetői vagy a vállalkozást ellenőrző személyek tekintetében bármilyen helyénvaló és szükséges intézkedést meghozhassanak annak biztosítására, hogy a vállalkozás üzletmenetében betartsa azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyeknek a vállalkozásnak meg kell felelnie minden egyes tagállamban, és különösen megfélemljen üzleti tervének, amennyiben az kötelező marad, valamint hogy megakadályozzon vagy orvosoljon minden, a biztosított személyek érdekeit sértő szabálytalanságot;*
- c) biztosítani, hogy az ilyen intézkedéseket végrehajtsák, ha szükséges, kikényszerítéssel, ahol helyénvaló, bírói úton. A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az illetékes hatóságok szerezzenek be minden, a közvetítőknél lévő szerződésekre vonatkozó információt.”*

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

Az éves jelentések és főkönyv benyújtására irányuló kötelezettséget az 1985. évi társasági törvény (jogszabályban előírt bevallások) írja elő. A szabályozó által előírt bevallások benyújtásának kötelezettségét az 1982. évi ICA írja elő, amely megállapítja, hogy minden

biztosítótársaságnak – a jogszabályban előírt bevallásokon felül – minden évben jogszabályban előírt bevallásokat kell benyújtania a prudenciális szabályozóhoz. E bevallásokat az eszközök és források értékelésére vonatkozó szabályzat figyelembe vételével készítik, így igen valószínűtlen, hogy a bevallásban kiszámított nettó eszközösszeg megegyezzen a társaság közzétett pénzügyi kimutatásaiban szereplő eszközösszeggel. A szabályozó által előírt bevallások célja, hogy lehetővé váljon a szabályozó számára a biztosító tőkeemfelelésének ellenőrzése. A szabályozó által előírt bevallások formáját és tartalmát eredetileg a biztosítótársaságokról (számlák és kimutatások) szóló 1983. évi szabályzat szabályozta. E szabályzatot több alkalommal módosították – többek között a biztosítótársaságokról (számlák és kimutatások) 1994. évi szabályzattal (módosítás) –, hogy végrehajtsák a harmadik életbiztosítási, illetve a nem életbiztosítási irányelvet, amennyiben azok az éves bevallások formáját és tartalmát érintik. 1996-ban az 1983. évi módosított szabályzatot egységes szerkezetbe foglalták a biztosítótársaságokról (számlák és kimutatások) szóló 1996. évi szabályzat módosításaival.

A bevallások a következőket tartalmazzák: mérleg, eredménykimutatás, bevételi kimutatás, a biztosításmatematikai éves értékelő jelentésének kivonata és az általános üzletmenetre és a hosszú távú üzletmenetre vonatkozó további információk. A további információkat olyan kimutatások formájában kell benyújtani, aminek információkkal kell szolgálnia többek között a nagyobb, általános és egyedi kockázatokat vállaló viszontbiztosítókról, a társaság származékos pénzügyi eszközökbe való befektetésére vonatkozó politikájáról, a társaság többségi tulajdonosaira vonatkozó adatokról, ideértve nevüket és részesedésüket. Az 1982. évi ICA három mechanizmust határoz meg a szabályozó által előírt bevallások megbízhatóságának növelése érdekében: a) a törvény büncselekménynek minősíti, ha szándékosan vagy gondatlanságból a bevallásban feltüntetendő kérdéssel kapcsolatban hamis kimutatás előállítását vagy annak megengedését; b) a társaság igazgatói kötelesek tanúsítani, hogy a bevallást megfelelően készítették el és hogy betartották a tőkeemfelelési feltételeket; c) hosszú távú üzletvitelt folytató társaság esetében a megbízott biztosításmatematikusnak azt is tanúsítania kell, hogy – véleménye szerint – a kötelezettségekre megfelelő tartalékot képeztek-e; d) a bevallásokat könyvvizsgálóval kell ellenőriztetni. Jóllehet az éves bevallás elsődleges célja az, hogy a szabályozó számára lehetővé váljon a biztosító tőkeemfelelésének ellenőrzése, az éves bevallást kérésre a kötvénytulajdonosok és részvényesek számára is rendelkezésre bocsátják, továbbá abba a Companies House (cégbíróság) megfelelő hivatalánál bárki betekinthat.

Az életbiztosítóknak esetében a megbízott biztosításmatematikusnak éves értékelő jelentést kell készítenie, hogy a szabályozó véleményét alkothasson arról, hogy a biztosításmatematikai tartalékok megfelelnek-e a megfelelő szabályokban meghatározott minimumelőírásoknak. A megbízott biztosításmatematikusnak ötévente legalább egy alkalommal kimutatást kell készítenie a hosszú távú üzletmenetről.

A 3LD-ben nem szerepel az Egyesült Királyság jogszabályában szereplő azon követelmény, mely szerint minden biztosítótársaságnak a társaság biztosításmatematikusként meg kell bíznia egy biztosításmatematikust. A biztosításmatematikusnak meg kell felelnie az előírt feltételeknek, azaz a Biztosításmatematikusok Intézete vagy a Biztosításmatematikusok Testülete tagjának kell lennie. A biztosításmatematikus kinevezéséről tájékoztatni kell a

minisztert és egyidejűleg a biztosításmatematikus társaságban meglévő érdekeltségeire vonatkozó információkat tartalmazó nyilatkozatot kell benyújtani (pl. olyan társaságban lévő részvények vagy kötvények, amelyekben a biztosításmatematikus érdekeltséggel bírt, a biztosításmatematikus és a társaság közötti bármely ügyletből eredően a biztosításmatematikusnál keletkezett anyagi érdekeltség adatai, a biztosításmatematikusnak juttatott díjazás vagy egyéb szolgáltatások stb.). Ezt az információt a miniszternek minden évben be kell nyújtani.

A statisztikai adatok szolgáltatására irányuló kötelezettséget a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat 79–83. cikke írja elő. A használandó formátumokat e szabályzat 15. és 16. melléklete állapítja meg. A statisztikai adatokat évente kell beadni. E kötelezettségek elmulasztása büncselekmény.

Az illetékes hatóságok felügyeleti hatáskörei: az Egyesült Királyság jogszabályai a minisztert felügyeleti feladatainak ellátása érdekében széles – a 3LD 10. cikkében megköveteltekkel egyenértékű – hatáskörökkel ruházzák fel. A módosított 1982. évi ICA 37–47. szakasza felsorolja e hatásköröket, meghatározza gyakorlásuk alapjait, valamint a gyakorlásuk során betartandó alakiságokat. Az 1982. évi ICA értelmében a miniszter széles hatáskörökkel rendelkezik arra vonatkozóan, hogy információkat szerezzen be a biztosítótársaságoktól, valamint hogy azoknál vizsgálatot végezzen. E hatáskörök alapján a miniszter kérheti a megbízott biztosításmatematikust, hogy vizsgálja meg a társaság pénzügyi helyzetét, illetve más személyt jelölhet ki annak kivizsgálására, hogy a megbízható és gondos igazgatásra vonatkozó kritériumokat betartották-e. A miniszter vagy az általa felhatalmazott személy követelheti a társaságtól, hogy egyes ügyekre vonatkozóan információkkal lássa el, valamint hogy meghatározott könyvek, iratok vagy más dokumentumokkal szolgáljon. Ha a miniszter úgy találja, hogy okkal hihető, hogy a társaság helyiségeiben tárolják azokat a dokumentumokat, amelyek benyújtását kérték, de amelyeket nem adtak át, kérheti a békebíró, hogy olyan parancsot adjon ki, amely engedélyezi egy rendőrnek a helyiségekbe történő belépését és annak átkutatását.

A társaság vagyona feletti hatáskörök: a miniszter kérheti, hogy egy társaság a kötelezettségei fedezetéül használt vagyont az Egyesült Királyságban tartsa. Azt is előírhatja, hogy e vagyon egészét vagy meghatározott hányadát egy általa a társaság gondnokaként jóváhagyott személy őrizzé. Végül pedig a társaságnak az eszközei feletti szabad rendelkezés jogának korlátozására irányuló végzésért folyamodhat a bírósághoz. E hatáskörök csak korlátozottabb indokok mellett gyakorolhatók. E hatáskörökre – különösen a társaságnak az eszközei feletti szabad rendelkezés jogának korlátozására irányuló hatáskörre – szigorúbb alakiságok is vonatkoznak.

A miniszter a befektetések tekintetében is szabhat követelményeket (amennyiben eszközeinek értéke nem haladja meg forrásainak értékét), korlátozhatja a biztosítási díjakból származó bevételt, valamint további és korábban benyújtandó információkat kérhet. A törvényben felsorolt hatáskörök listája széles körű, további hatáskörrel zárul, amely arra jogosítja fel a minisztert, hogy előírja a társaság számára, hogy az a miniszter által megfelelőnek tartott intézkedést tegyen a kötvénytulajdonosok azon kockázat elleni védelme céljából, hogy a társaság esetlegesen nem lesz képes kötelezettségeinek eleget tenni, illetve megfelelni a

kötvénytulajdonosok vagy potenciális kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak, továbbá annak biztosítása céljából, hogy a társaság betartsa a megbízható és gondos igazgatás elvét.

A fent említett hatáskörök bármelyikének gyakorlása során előírt követelmény betartásának elmulasztása bűncselekmény. Az 1982. évi ICA értelmében a miniszter általános hatáskörrel rendelkezik feladatainak ellátása tekintetében, és e hatáskörök gyakorlása vonatkozásában nem róhatnak szigorú korlátozásokat rá sem az általa betartandó alakiságok, sem pedig azok az indokok, amelyekre hivatkozni kell. Épp ellenkezőleg: a legtöbb ilyen hatáskör gyakorlására (a társaságnak az eszközei feletti szabad rendelkezés jogára irányuló korlátozás kivételével) is rugalmas és tág értelemben meghatározott küszöb vonatkozik, azaz a kötvénytulajdonosok vagy a potenciális kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak védelme. Végül pedig a miniszter szinte minden olyan esetben beavatkozhat, amikor azt a kötvénytulajdonosok érdekében kívánatosnak (nem pedig szükségesnek) tartja, és nem csak akkor, amikor meghatározott jogsértésekre vagy hiányosságokra derült fény.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

E cikk három eleme kapcsolódik az ELAS-ügyhöz. Először is a szabályozók „hatásköreinek és eszközeinek” kérdése; másodsorban a „túlzott tiszteletet tanúsító bánásmód” kérdése; harmadsorban a szabályozók annak biztosítására irányuló kötelezettsége, hogy az ELAS betartja a nemzeti jogot, amely – amint az korábban kiderült – tartalmazza a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak fogalmát.

1. Hatáskörök és eszközök

Először is azt kell megtudni, hogy a kérdéses időpontban az egyesült királyságbeli szabályozó rendelkezett-e a feladatainak elvégzéséhez „szükséges hatáskörökkel és eszközökkel”. Számos bizonyíték utal az „eszközök” tekintetében meglévő hiányosságokra; másrésről pedig a kapott bizonyítékok egyértelműen alátámasztják, hogy „hatáskörökkel” viszont a szabályozók egyértelműen rendelkeztek.

1.A. Az „eszközök”

A LAKE úr által a H1-ben kifejtettek szerint a „*biztosítási szabályozók súlyosan alulfinanszírozottak voltak a 90-es években*”. Állítását a HOLMES úr (WE 84) által szintén idézett Baird-jelentés (WE 17) idézésével támasztja alá, amikor a biztosítási tevékenységek szabályozásával foglalkozó személyzet tagozódását említi az 1999. január 1-jei állapot szerint: „... „(...) a megközelítőleg 200 biztosítótársaság prudenciális szabályozásával foglalkozó személyzet teljes létszáma (...) nem érte el a 135-öt. Összehasonlításképpen: *megközelítőleg 135 fő foglalkozott a 400 engedélyezett egyesült királyságbeli bank, építőipari társaság és a nem EU-s intézmények egyesült királyságbeli fióktelepeinek szabályozásával*” (WE 17, 2.23.5. pont).

NASSIM úr (WE7) is – a fentiekhez hasonlóan – azt állítja, hogy „*a szabályozók nem mindig rendelkeztek elegendő forrással és nem mindig voltak a szabályozási folyamathoz való hatékony hozzájáruláshoz és a diszkrecionális hatáskörök felelősségteljes gyakorlásához*”

szükséges készségek birtokában, amint azt a Parlament 1973-tól kezdve kívánta volna. Következésképpen nem megfelelően látták el feladataikat.”

A Penrose-jelentés (WE 16, 158. pont) szintén kijelenti, hogy „a DTI biztosítási osztálya nem rendelkezett a szabályozási folyamatban való részvételhez szükséges feltételekkel. Nem volt megfelelő személyzete, a felügyelői szinten elhelyezkedő személyzet pedig különösen nem volt képzett ahhoz, hogy jelentős hozzájárulást valósítson meg a folyamat vonatkozásában. A biztosítási osztályon dolgozó szabályozók alapvetően a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal biztosításmatematikai tartalékok, implicit eszközök, általános technikai kérdések és kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak vonatkozásában adott tanácsaitól függték, és önállóan nem rendelkeztek a társaság e vonatkozásokban történő, független értékeléséhez szükséges, vonatkozó készségekkel vagy szakértelemmel (...). Valamennyi gyakorlati kérdés tekintetében az életbiztosítók biztosításmatematikai értelemben vett működésének ellenőrzése az FSA átszervezésének időpontjáig a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal kezében volt”. Hozzáfűzi, hogy „a személyzettel való ellátottság prudenciális szabályozók rendelkezésére álló mértéke eltérő volt, a társaság vonatkozásában közvetlen felelősséggel rendelkező személyzet létszáma és közszolgálati besorolásuk azonban nagyjából állandó volt. (...) A megnövelt erőforrások talán javították volna a problémák feltárásának esélyeit, de (...) a kormány „kesztyűs kézzel való bánásmódrá” irányuló megközelítést kért a szabályozással és – ennek megfelelően – az elosztott erőforrásokkal szemben is.” (WE16, 39., 158. és 159. pont).

Végül HOLMES úr (WE 84) annak kimondásával zárja, hogy „a tagállamok által a szabályozói erőforrások megfelelő szintjének meghatározása vonatkozásában meglévő mérlegelési hatáskör mellett is meg kell lenni e kételkedés lehetőségének azzal kapcsolatban, hogy az Egyesült Királyság illetékes hatóságai számára biztosította-e a felügyelethez szükséges – a közösségi jogszabályban 1992 novemberétől kifejezetten megállapított normának megfelelő – eszközöket. Egyrészt azt kell megtudni, hogy rendelkezésre állt-e elegendő létszámú személyzet a feladat elvégzésére. Másfelől azt is meg kell tudni, hogy a rendelkezésre álló személyzet megfelelő képesítéssel rendelkezett-e a hatékony felügyelet ellátására.” (Lásd még a II. szakasz „Az átültetésre vonatkozó további bizonyítékok” 2. pontját)

1.B. A „hatáskörök”

Az egyesült királyságbeli szabályozókhöz rendelt hatáskörök vonatkozásában a legtöbb bizonyíték kielégítő helyzetre utal, amelyben az illetékes hatóság széles, rugalmas és elégséges mértékű hatáskörrel rendelkezett.

Az Egyesült Királyság 10. cikkét átültető végrehajtási rendelkezései a miniszternek igen átfogó hatásköröket biztosítanak felügyeleti feladatainak ellátása érdekében, hatáskörei pedig elméletileg legalább egyenértékűek az irányelvben megköveteltekkel. E hatáskörök magukba foglalják egy társaság arra való kényszerítésének lehetőségét, hogy megvédje a kötvénytulajdonosokat annak kockázatától, hogy a társaság esetleg nem lesz képes kötelezettségeinek eleget tenni vagy megfelelni a kötvénytulajdonosok és a potenciális kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak²² annak biztosítása céljából, hogy a társaság betartsa

a megbízható és gondos igazgatás elvét. Az ELAS-üggyel kapcsolatban felmerülő kérdés nem annyira az, hogy a miniszter elég hatáskörrel rendelkezett-e – amelyekkel látszólag rendelkezett –, hanem az, hogy e kiterjedt hatásköröket megfelelően használta-e ki. Az eddig összegyűjtött bizonyítékok úgy tűnik, cáfolják ez utóbbit (a részletek tekintetében lásd a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásairól szóló 3. szakaszhoz fűzött megjegyzéseket). Lásd még a II. „Az átültetésre vonatkozó további bizonyítékok” c. szakasz 2. pontját.

Ennélfogva állítható, hogy az egyesült királyságbeli szabályozók rendelkeztek legalább az irányelvben megkövetelt „hatáskörökkel”, ha az „eszközökkel” nem is.

2. Tiszteletteljes bánásmód és „kesztyűs kéz”

A 10. cikkhez kapcsolódó, második kulcskérdés az, hogy az egyesült királyságbeli szabályozó folytatott-e részletekbe menő vizsgálatokat a dokumentumok bekérésének előírásával vagy helyszíni vizsgálatok elvégzésével. Állítólag valóban végeztek vizsgálatokat, a szabályozók azonban mindig túlságosan nagy tiszteletben tartották az ELAS vezetését, sőt még tartottak is tőle. A WE 51-ben KWANTES asszony a következőt mondja: *„Az igazság szerintem az, hogy a szabályozók elaludtak a kormánynál. Úgy tűnt, hogy félve tisztelik az Equitable-t és kesztyűs kézzel bántak vele. Ha a szabályozó tudta, hogy az Equitable problémákkal küzd, miért nem mondott semmit? Ha nem tudták, akkor pedig nem végezték megfelelően szabályozói munkájukat.”*

Az ELAS összeomlásával kapcsolatban BAYLISS úr a H5-ben a következőt mondja: *„Nem hiszem, hogy valaha is lesz a vezetés arroganciájához és ezen arrogancia eltűréséhez fogható eset. Az, ahogyan az Equitable a szabályozóval viselkedett és ahogyan azt kezelte, tényleg rendkívüli volt.”*

Egy másik petíció benyújtója, BELLORD úr (H2), szintén a *„szabályozók és az EL közötti igen szívélyes kapcsolatot”* bizonygatja, hangsúlyozva a Penrose-jelentés egyes olyan ténymegállapításait, amelyek azt sugallják, hogy a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal számára rendelkezésre álló, az 1980-as évekig visszanyúló jelentések már célozgatnak az ELAS veszélyes üzletviteli gyakorlataira, de azokkal a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal egyáltalán nem foglalkozott.

Más bizonyítékok is erősen arra utalnak, hogy a szabályozó az ELAS-üggyel kapcsolatban tudatosan és szándékosan be nem avatkozó megközelítést alkalmazott. Ha bebizonyosodna, hogy valóban ez történt, az a szabályozók kötvénytulajdonosok jogos elvárásai tiszteletben tartásának biztosítására irányuló kötelezettségének megsértését, és ennélfogva a 3LD 10. cikke megfogalmazásának és szellemének megsértését jelentené. Mind a Baird- (WE 17), mind pedig a Penrose-jelentés (WE 16) bírálja a szabályozó *„proaktív megközelítésének”* hiányát.

M. LAKE a H1-ben azt állítja, hogy az Egyesült Királyság *„az iparág-orientált ügynökségektől való túlzott függés és a hagyományos »kesztyűs kéz« megközelítés”* miatt vonakodott az életbiztosítási irányelvek célját elfogadni, és ezzel elmulasztotta azok végrehajtását, valamint

²² Amint az a 8. cikkre vonatkozó szakaszban említésre került, az Egyesült Királyság joga meghatározza a biztosítási kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak fogalmát.

megvalósítását.

Ezen állítások közül néhányat – különösen „*az ELAS legfelsőbb vezetése egyesült királyságbeli szabályozók általi felelősségre vonásának hiányát*” – a WE-CONF8 határozottan visszautasít. A parlamenti ombudsman első jelentésének megállapításai szintén tagadják ezeket az állításokat, mondván, hogy nem állítható, hogy az FSA (a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatallal együtt) a GAR tartalékolási kérdéseit és az ELAS pénzügyi helyzete félreértelmezését „*a határozott fellépésnél enyhébben*” kezelte, hogy megközelítésük nem mondható „passzívnak”, valamint hogy „*az Equitable igen erős ellenkezése ellenére is az FSA mindvégig kitartott amellett, hogy az Equitable tartson be teljes mértékben valamennyi tartalékképzési követelményt*”.

3. A kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai

A 8. cikkre vonatkozó szakaszban már említetteknek megfelelően az Egyesült Királyság joga a minisztert feljogosítja arra, hogy egy társaságot a kötvénytulajdonosok azon kockázat elleni védelmére kényszerítsen, hogy a társaság esetleg nem tud kötelezettségeinek eleget tenni vagy megfelelni a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak. A miniszter az általa megfelelőnek tartott bármely intézkedést megteheti (a társaságnak az eszközei feletti szabad rendelkezés jogának korlátozásán kívül) annak kockázata ellen, hogy a társaság esetleg nem tud ezen elvárásoknak megfelelni. E tekintetben az Egyesült Királyság joga betartja a 3LD 10. cikkének követelményeit, amely cikk előírja, hogy a hatóságok bármilyen helyénvaló és szükséges intézkedést meghoznak annak biztosítására, hogy a vállalkozás üzletmenetében betartsa az Egyesült Királyság jogszabályait, valamint hogy megakadályozzon vagy megszüntessen minden, a biztosított személyek érdekeit sértő szabálytalanságot. Összegzésként: a 3LD 10. cikke megkövetelte, hogy az egyesült királyságbeli hatóságok rendelkezzenek a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai tiszteletben tartásának biztosításához szükséges hatáskörökkel és eszközökkel.

Már megállapítást nyert, hogy az eszközök valószínűleg nem voltak elégségesek, a hatáskörök azonban megfelelőek voltak. Az ELAS-üggyel kapcsolatban az a kérdés merül fel, hogy a miniszter e kiterjedt hatásköröket megfelelően használta-e fel? E hatásköröket a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak védelmére használták-e? A kapott bizonyítékok²³ azt állítják, hogy valóban léteztek a biztosított személyek érdekeit sértő, lehetséges szabálytalanságok, viszont az egyesült királyságbeli szabályozó nem tette meg az ezek helyrehozatalát célzó, megfelelő intézkedéseket. Úgy tűnik, hogy e bizonyítékok azt sugallják, hogy az egyesült királyságbeli szabályozók az ELAS vonatkozásában jó néhány évig nem gyakorolták kiterjedt hatásköreiket, annak ellenére, hogy tudomásuk volt a fenyegető katasztrófáról. A DTI éves jelentéseinek egyik felülvizsgálata²⁴ megjegyzi, hogy az az indok, amely alapján a miniszter a leggyakrabban gyakorolta hatásköreit az volt, hogy egy társaságot újonnan engedélyeztek (azaz az utolsó öt évben) vagy a társaság ellenőrzésében változás történt (szintén az utolsó öt évben). Minden évben csak igen kevés olyan eset volt, amikor a miniszter más indokok alapján gyakorolta hatásköreit. A megfelelő hatáskörök megléte ellenére a proaktív magatartás illetően hiányát az ELAS jelenlegi elnök-vezérigazgatója, Charles

²³ WE 84., 72., 69., 51–54., 42., 36., 33., 26.

²⁴ ES 1, az EQUI bizottság által az átültetésre vonatkozóan megrendelt tanulmány.

THOMSON is említette, amikor a H2-ben kijelentette, hogy *„az Egyesült Királyságban a szabályozók jó néhány évig igen kiterjedt hatáskörökkel rendelkeztek arra, hogy a társaságoknál kérdéseket vessenek fel, illetve jelentős mértékű hatáskörökkel rendelkeztek arra vonatkozóan, hogy kivételes esetekben beavatkozzanak (...). Röviden: véleményem szerint az egyesült királyságbeli szabályozók – mind az életbiztosításról szóló, egységes szerkezetbe foglalt irányelv módosítása előtt, mind pedig azt követően – elegendő hatáskörrel rendelkeztek a hatékony szabályozásra.”*

A H1-ben LAKE úr ezt a nézetet azzal is alátámasztja, hogy kijelenti *„az Egyesült Királyság jogában a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai élvezik az illetékes hatóságok védelmét”,* valamint hogy az Egyesült Királyság – annak ellenére, hogy az helyénvaló és szükséges – *„nem hajtotta végre azokat a jogi követelményeket, amelyek lehetővé teszik a hatóságok számára a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai tekintetében meglévő saját jogszabályai alkalmazásának ellenőrzését”,* ezáltal pedig valószínűleg megsértette a 10. cikk megfogalmazását és szellemét.

A szavatoló tőkével kapcsolatos annak egyik sajátos indoka, hogy miért nem tartották tiszteletben a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásait (a részletek tekintetében lásd a szavatoló tőkéről szóló 25. cikkre vonatkozó szakaszt). Az érvelés a következő: a szabályozó a társaság kétséges pénzügyi helyzete ellenére lehetővé tette, hogy az ELAS megfeleljen tőke megfelelési követelményeinek. Ez valójában azt jelenti, hogy eltitkolták az ELAS valós pénzügyi helyzetét a kötvénytulajdonosok előtt és veszélyeztették a társaság jövőbeni pénzügyi életképességét. Következésképpen a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásait veszélyeztették, ebből pedig az következne, hogy az egyesült királyságbeli szabályozók olyan intézkedéseket tettek, amelyek nem voltak *„helyénvalók és szükségesek ahhoz, hogy megakadályozzanak vagy megszüntessenek minden, a biztosított személyek érdekeit sértő szabálytalanságot”* és biztosítsák, hogy a vállalkozás betartsa az Egyesült Királyság jogszabályait, azaz a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásait. Ez felveti a 10. cikknek (a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai) a 25. cikk (szavatoló tőke) esetleges megsértésén keresztül történő megsértése lehetőségét.

18. cikk – A biztosítástechnikai tartalékok létrehozása (az 1LD 17. cikke és a CD 20. cikke)

A célkitűzések összefoglalása

Ez a cikk azzal a követelménnyel foglalkozik, aminek értelmében minden biztosítótársaságnak elegendő biztosítástechnikai tartalékot kell létrehoznia teljes üzletmenete vonatkozásában. A cikk a biztosítástechnikai tartalékok kiszámítására vonatkozó szabályokat is előírja, számos olyan elv megállapítása mellett, amelyek „gondos, előretekintő biztosításmatematikai értékelésre” és körültekintő kamatlábra szólítanak fel, a székhely szerinti tagállam szabályozójára róva egy vagy több maximális kamatláb meghatározásának kötelezettségét. A biztosítástechnikai tartalékok számítása során alkalmazott alapokat és módszereket a nyilvánosság rendelkezésére kell bocsátani. Ezen túlmenően valamennyi biztosítástechnikai tartalékot megfelelően eszközökkel kell fedezni. A cikk előírja ezen eszközök Közösségen belül történő lokalizálását is.

A cikk szövege

18. cikk

A 79/267/EGK irányelv 17. cikke helyébe a következő rendelkezés lép:

„17. cikk

1. A székhely szerinti tagállam minden biztosítóintézettől megköveteli, hogy a teljes üzletmenetére nézve elegendő matematikai tartalékokat is magukban foglaló biztosítástechnikai tartalékokat képezzen.

Az ilyen biztosítástechnikai tartalékok összegét a következő elvek alapján kell meghatározni:

A. i. az életbiztosítási biztosítástechnikai tartalékok összegét megfelelően gondos, előretekintő biztosításmatematikai értékeléssel kell kiszámítani, figyelembe véve az összes jövőbeni kötelezettséget, amint azt az egyes fennálló szerződések feltételei meghatározzák, ideértve:

- minden garantált szolgáltatást, ideértve a garantált visszavásárlási összeget,

- a biztosítottaknak visszajuttatott befektetési eredményt, amelyre kollektíven vagy egyénileg jogosultak, függetlenül attól, hogy ezt minek nevezik – szerzettnek, bevallottnak vagy kiosztottnak,

- a biztosítottak a szerződés feltételei alapján rendelkezésére álló összes választási lehetőséget,

- jutalékokat is magában foglaló ráfordításokat;

beszámítva a jövőben járó díjakat;

ii. a visszatekintő módszer alkalmazása engedélyezett, ha kimutatható, hogy az ennek eredményeként számított biztosítástechnikai tartalékok összege nem alacsonyabb, mint amit egy megfelelően gondos, előretekintő számítás követelne meg, vagy ha az előretekintő módszer nem alkalmazható a kérdéses típusú szerződésre;

iii. a gondos értékelés nem a »legjobb becslést« adó értékelés, hanem olyan, amely megfelelő tűréshatárt tartalmaz a releváns tényezők hátrányos változása esetére;

iv. a biztosítástechnikai tartalékok értékelési módszereinek nemcsak prudensnek, hanem az e tartalékokat fedező eszközök

értékelési módszerére tekintettel körültekintőnek is kell lennie;

v. a biztosítástechnikai tartalékokat külön minden egyes szerződésre ki kell számítani. A megfelelő közelítések vagy általánosítások alkalmazása azonban engedélyezett, amikor ezek várhatóan körülbelül ugyanazt az eredményt hozzák, mint az egyedi számítások. A külön számítás elve semmiképpen sem akadályozhatja meg a nem egyediesített általános kockázatokra pótlólagos tartalékok képzését;

vi. ha a szerződéses visszavásárlási összeg garantált, a szerződésre képzett matematikai tartalékok összegének mindenkor legalább az adott időpontban garantált értékkel kell egyenlőnek lennie.

B. az alkalmazott kamatlábat körültekintő módon kell megválasztani. Azt a székhely szerinti tagállam illetékes hatósága szabályai szerint a következő elvek alkalmazásával kell megállapítani:

a) a biztosítóintézet székhely szerinti tagállamának illetékes hatósága egy vagy több maximális kamatlábat határoz meg minden szerződésre, különösen a következő szabályokkal összhangban:

i. amennyiben a szerződések kamatgaranciát tartalmaznak, a székhely szerinti tagállam illetékes hatósága egyetlen maximális kamatlábat határoz meg. Ez eltérhet attól függően, hogy a szerződés milyen pénznemre szól, feltéve azonban, hogy az nem több, mint az által az állam által kibocsátott kötvények hozamának 60 %-a, amelynek a pénznemére a szerződés szól.

Ha az előző bekezdés második mondata alapján egy tagállam úgy dönt, hogy egy másik tagállam pénznemére szóló szerződésekre maximális kamatlábat határoz meg, annak először konzultálnia kell annak a tagállamnak az illetékes hatóságával, amelynek a pénznemére a szerződés szól;

ii. amennyiben azonban a biztosítóintézet eszközeit nem bekerülési áron értékelik, a tagállam rendelkezhet úgy, hogy egy vagy több maximális kamatláb kerüljön kiszámításra, figyelembe véve az akkor birtokolt megfelelő eszközök hozamát, levonva ebből egy gondossági tűréshatárt és, különösen az időszakos díjfizetésű szerződésekre, figyelembe véve a jövőbeni eszközök várható hozamát. A székhely szerinti tagállam illetékes hatósága határozza meg a gondossági tűréshatárt és a jövőbeni eszközök várható hozamára alkalmazott maximális kamatlábat vagy kamatlábakat;

b) a maximális kamatláb meghatározása nem jelenti azt, hogy a biztosítóintézet köteles lenne ugyanilyen magas kamatlábat alkalmazni;

c) a székhely szerinti tagállam dönthet úgy, hogy az a) pontot nem alkalmazza a szerződések alábbi kategóriáira:
- befektetési egységekhez kötött (unit-linked) szerződésekre,
- egyszeri díjas szerződésekre legfeljebb nyolc éves időtartamra,
- nyereség nélküli szerződésekre, valamint visszavásárlási összeg nélküli évjáradék szerződésekre.

Az első albekezdés második és harmadik francia bekezdésében említett esetekben a prudens kamatláb megválasztásánál figyelembe lehet venni azt a pénznemet, amelyre a szerződés szól, és az akkor birtokolt illeszkedő eszközöket, valamint, amikor a vállalkozás eszközeit folyó értéken értékelik, a jövőbeni eszközök várható hozamát.

Az alkalmazott kamatláb semmilyen körülmények között sem lehet magasabb, mint a székhely szerinti tagállam számviteli szabályai szerint számított eszközökön elért hozam, a megfelelő levonással;

d) a tagállam megköveteli a biztosítóintézettől, hogy elszámolásaiban képezzen tartalékot a biztosítottakkal szemben fennálló kamatláb-kötelezettségei teljesítésére, ha a vállalkozás eszközeinek a jelenlegi vagy előre látható hozama nem elegendő ezeknek a kötelezettségeknek a fedezetére;

e) a Bizottságot és az ezt kérő tagállamok illetékes hatóságait értesíteni kell az a) pont alapján meghatározott maximális kamatlábakról.

C. az értékelés statisztikai elemeit és az alkalmazott ráfordítás előirányzatot körültekintő módon kell megválasztani, figyelembe véve a kötelezettségvállalás államát, a szerződés típusát és a várhatóan felmerülő ügyviteli költségeket és jutalékokat.

D. nyereségrészesedéssel szerződés esetén, a biztosítástechnikai tartalékok számítási módszere figyelembe veheti a biztosítottaknak visszajuttatott összes jövőbeni befektetési eredményt akár implicit, akár explicit módon, úgy, hogy az összhangban álljon a jövőbeni tapasztalatra vonatkozó egyéb feltételezésekkel és a befektetési eredmény elosztásának a jelenlegi módszerével.

E. a jövőbeni ráfordítások előirányzatát implicit módon is lehet szerepeltetni, például a kezelési díjak levonásával számított jövőbeni díjak alkalmazásával. Mindazonáltal összességében ez az előirányzat akár implicit, akár explicit, nem lehet kevesebb, mint a vonatkozó jövőbeni ráfordítások körültekintő becslése.

F. a biztosítástechnikai tartalékok számítási módszerét nem lehet a módszer vagy a számítás alapjainak önkényes megváltoztatása miatt évről évre megszakítani, és a számítási módszernek a megfelelő módon figyelembe kell vennie a nyereség eloszlását az egyes szerződések futamideje alatt.

2. A biztosítóintézetek kötelesek a nyilvánosság rendelkezésére bocsátani a befektetési eredmény tartalékait is magában foglaló biztosítástechnikai tartalékok számítása során alkalmazott alapokat és módszereket.

3. A székhely szerinti tagállam minden biztosítóintézettől megköveteli, hogy egész üzletmenete figyelembevételével a 26. cikk szerint megfelelően eszközökkel fedezze a biztosítástechnikai tartalékait. A Közösségben vállalt kockázatok tekintetében ezeknek az eszközöknek a Közösségben lokalizálnak kell lenniük. A tagállamok nem követelhetik meg a biztosítóintézetektől, hogy eszközeiket valamely adott tagállamban lokalizálják. A székhely szerinti tagállam azonban engedélyezheti az eszközök lokalizálására vonatkozó szabályok enyhítését.

4. Ha a székhely szerinti tagállam megengedi, hogy a biztosítástechnikai tartalékokat a viszontbiztosítókkal szemben fennálló követelésekkel fedezzék, akkor köteles az így engedélyezett százalékarányt meghatározni. Ilyen esetben nem követelheti meg az ilyen követeléseket megtestesítő eszközök lokalizálását.”

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

A székhely szerinti/fogadó tagállam kötelezettségei: a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai felügyeleti hatásköreinek a területükön letelepedett társaságok „teljes üzletmenetére” ki kell terjedniük. Az Egyesült Királyság szintjén a miniszter Egyesült Királyságban letelepedett társaságok esetében gyakorolt felügyeleti hatásköreinek azok – Egyesült Királyságon belüli és kívüli – teljes üzletmenetére történő kiterjesztését a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzatban (módosítás) hajtotta végre. A szabályzat 4. cikke módosítja az 1982. évi ICA 15. cikkét, amely a biztosítótársaságok szabályozásáról szóló II. rész hatályát határozza meg. A 4. cikk előírja, hogy a törvény II. részét többek között „az Egyesült Királyságon kívüli tagállamban tevékenységet végző, valamennyi egyesült királyságbeli társaságra” alkalmazni kell. A miniszter felügyeleti hatásköreit a biztosítótársaságokról szóló (harmadik életbiztosítási irányelv) 1994. évi szabályzat is

korlátozta. A harmadik életbiztosítási irányelvről szóló szabályzat 13. cikke az 1982. évi ICA 15. cikkét az 1A. bekezdéssel egészítette ki, ami alapvetően minden európai közösségbeli társaságot kizár a biztosítótársaságokról szóló törvény II. részének hatálya alól, amennyiben e társaságok biztosítási tevékenységeiket fióktelepen keresztül végzik, és megfeleltek a törvény 2F. mellékletének I. részében meghatározott követelményeknek. A harmadik életbiztosítási irányelvről szóló szabályzat 45. cikke a 2F. melléklettel egészítette ki az 1982. évi ICA-t. Ez a melléklet képezi a szabályzat magját a tekintetben, hogy meghatározza az Egyesült Királyság felügyeleti hatóságainak az Egyesült Királyságban akár fióktelepen keresztül, akár határokon átnyúló szolgáltatások nyújtásával tevékenységeket végző, európai közösségbeli társaságok tekintetében meglévő jogait és kötelezettségeit. Még pontosabban: a 15. és a 16. cikk az 1982. évi ICA 34. és 35. szakaszát módosítja, helyesen korlátozva a miniszter hatásköreit arra, hogy a területükön működő európai közösségbeli társaságok eszközeinek értékét, jellegét és lokalizálását ellenőrizze.

A biztosítástechnikai tartalékok kiszámítására vonatkozó szabályok: a hosszú távú kötelezettségek értékelésére vonatkozó egyesült királyságbeli szabályokat a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat határozza meg. A kötelezettségek összegének értékelésére vonatkozó főbb elveket a szabályzat 64. cikke állapítja meg, amely a következőket írja elő: „A hosszú távú kötelezettségek (az értékelés időpontját megelőzően esedékessé vált kötelezettségek kivételével) összegének meghatározása a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásait megfelelően figyelembe vevő biztosításmatematikai elveken alapul, és megfelelő tartalékot képez valamennyi kötelezettség tekintetében olyan gondos feltételezések alapján, amelyek a releváns tényezők hátrányos eltérése esetére megfelelő tűréshatárokat tartalmaznak. A meghatározás figyelembe veszi a kötvényfeltételekben minden egyes meglévő szerződés vonatkozásában ilyenként meghatározott valamennyi leendő kötelezettséget, figyelembe véve az értékelés időpontja után fizetendő biztosítási díjakat. (3) A fenti (1) bekezdés általános rendelkezéseinek sérelme nélkül a hosszú távú kötelezettségek összegét az alábbi 65–75. cikk betartásával határozzák meg és a meghatározás során többek között a következő tényezőket veszik figyelembe: valamennyi garantált szolgáltatást, ideértve a garantált visszavásárlási összeget; a szerzett, bevallott vagy kiosztott nyereségrészesedést, amelyre a kötvénytulajdonosok szerződés alapján kollektíven vagy egyénileg; a kötvénytulajdonosnak a szerződés feltételei alapján rendelkezésére álló összes választási lehetőséget; a jutalékokat is magában foglaló ráfordításokat; a hosszú távú tevékenység tekintetében a viszontbiztosítási szerződések alapján meglévő bármely jogot; a diszkrecionális díjakat és levonásokat, amennyiben nem haladják meg a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásait”. Úgy tűnik, hogy a szabályzat 64. cikkében említett elvek összhangban vannak az irányelvben előírtakkal, egy további, az irányelvben nem említett hitvakozással, aminek értelmében megfelelő figyelmet kell fordítani a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásaira.

A „biztosításmatematikai elveket” a két intézet által elkészített iránymutatásban – a GNI-ben és GN8-ban – határozták meg, amelyeket „gyakorlati előírásként” jelöltek meg, ami azt jelenti, hogy gyakorlatilag kötelezőek a megbízott biztosításmatematikuskok számára.

Mind az irányelv, mind pedig az egyesült királyságbeli jogszabály kifejezetten megemlíti, hogy egy biztosítás kötelezettségeinek gondos, előretekintő biztosításmatematikai értékelése során figyelembe kell venni az összes jövőbeni kötelezettséget – ideértve a garantált

szolgáltatásokat, nyereségrészesedéseket és a kötvénytulajdonosok számára rendelkezésre álló szerződés szerinti opciókat – amint azt az egyes fennálló szerződések kötvényfeltételei meghatározzák. Az irányelv azonban még pontosabban meghatározza, hogy – amennyiben egy szerződés visszavásárlási értéke garantált – a szerződés matematikai tartalékának mindenkor összege legalább akkora, mint az akkor garantált érték. Az Egyesült Királyság jogszabálya nem ismétli meg ezt a rendelkezést, de tartalmaz, a kötvénytulajdonosok opcióira vonatkozó tartalékokról szóló különös rendelkezést, ami a következőket írja elő: „(1) Óvatos feltételezések alapján tartalékot kell képezni annak érdekében, hogy fedezzék a szerződésük értelmében opcióval élő kötvénytulajdonosok által a kötelezettségekben előidézett növekedést. (2) Amennyiben egy szerződés olyan opciót tartalmaz, amely értelmében a kötvénytulajdonos az értékelési időpontot követő tizenkét hónapon belül garantált készpénzkifizetést kaphatna, az ezen opcióra vonatkozó tartaléknak olyannak kell lennie, ami biztosítja, hogy a szerződés értéke nem alacsonyabb, mint az olyan kifizetések vonatkozásában megkövetelt összeg, aminek kifizetésekre akkor kerülne sor, ha élnének az opcióval.”

A 65–75. cikk a kötelezettségek összegének meghatározása vonatkozásában még specifikusabb kritériumokat ír elő: a 65. cikk – a 3LD-vel összhangban – előírja, hogy elvben a hosszú távú kötelezettségeket minden egyes szerződés esetében külön-külön kell meghatározni, előretekintő számítással. A cikk lehetővé teszi a megfelelő közelítések és általánosítás kivételes alkalmazását, valamint a visszatekintő módszer használatát – mindkét kivételt az irányelvben előírt feltételekkel azonos feltételektől függővé téve. A szabályzat előírja, hogy – szükség esetén – további összegeket kell elkülöníteni a nem individualizált, általános kockázatokra, továbbá előírja, hogy a számítási módszert nem lehet évről évre önkényesen megváltoztatni. Egy biztosítótársaság által vagy részére teljesítendő jövőbeni kifizetések jelen értékének kiszámítása esetén alkalmazandó kamatokról szóló 69. cikk az irányelvben megállapított prudenciális előírásokkal egyenértékű előírásokat határoz meg. Ugyanez vonatkozik a ráfordítási előirányzatokról szóló 68–71. cikkekre. Az irányelvvel összhangban a hazai jogszabály megköveteli, hogy a társaság egy működési engedély iránti kérelem alátámasztására kért információk részeként tárja fel ezt az információt a hatáskörrel rendelkező hatóság számára. Erre vonatkozóan további információk található a biztosításmatematikai éves értékelő jelentésében, amely kérésre a kötvénytulajdonosok és részvényesek rendelkezésére áll, és amely a Companies House (cégbíróság) megfelelő irodájánál megtekinthető.

Megfeleltetési szabályra vonatkozó kötelezettség: a 3LD megakadályozza, hogy a tagállamok a társaságoktól megköveteljék, hogy vagyonukat egy meghatározott tagállamban lokalizálják. Azt is lehetővé teszi a székhely szerinti tagállam számára, hogy engedélyezze az eszközök lokalizálására vonatkozó szabályok enyhítését. Az Egyesült Királyság jogszabályai valójában tartalmaznak olyan szabályokat, amelyek – bizonyos körülmények fennállása esetén – megkövetelik a biztosítóintézetektől, hogy vagyonuk egészét vagy egy részét meghatározott helyen lokalizálják. Először is a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat 31. cikke előírja, hogy a sterlingben fennálló kötelezettségek fedezetére használt vagyont az Európai Közösségben kell tartani, továbbá hogy a más pénznemben meglévő kötelezettségek fedezetére használt vagyont vagy az Európai Közösségben vagy az adott pénznem szerinti országban kell tartani. Másodszor a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat 33. cikke – a törvény 32. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében fenntartott, egyesült királyságbeli szavatoló t

őket képviselő vagyonuk tekintetében – előír néhány vagyonlokálási kötelezettséget az olyan, nem európai közösségbeli társaságok vonatkozásában, amelyek tevékenysége végzésének központja nem EFTA-államban van. Harmadsorban a törvény 39. és 40. cikke bizonyos körülmények megléte esetén lehetővé teszi a miniszter számára, hogy megkövetelje, hogy egy egyesült királyságbeli társaság az Európai Közösségben lokalizáljon a hazai kötelezettségei összege egészével vagy egy meghatározott hányadával egyenlő vagyont, továbbá hogy valamiféle letétet állapítson meg ezek vonatkozásában. A 37. cikk (3) bekezdése értelmében e hatáskörök csak akkor gyakorolhatók, ha a társaság nem felelt meg a rá vonatkozó, vagy a múltban azt terhelő kötelezettségeknek, beleértve kötelezettségei értékének a szabályzattal összhangban való meghatározása elmulasztását is. A 27. cikk előírja, hogy a társaságnak csak akkor kell egy meghatározott pénznemben meglévő, elegendő vagyonnal rendelkeznie a társaságnak az adott pénznemben meglévő kötelezettségei fedezetére, ha a társaságnak az adott pénznemben fennálló kötelezettségei meghaladják összes kötelezettségei 5%-át. Ezzel szemben az irányelv értelmében nincs 5%-os mozgástér a megfeleltetési kötelezettség beindítása előtt, ez azonban nem jelent eltérést az irányelv megfeleltetési kötelezettségétől, mivel maga az irányelv teszi lehetővé a tagállamok számára az e kötelezettség alóli kivételek bevezetését.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

Ezt a cikket két vonatkozás kapcsolja az ELAS-ügyhöz: először is a „teljes üzletmenetre” vonatkozó érvelés, amely a diszkrecionális nyereségrészesedésekre opcionális tartalékképzéshez kapcsolódik, másodsorban pedig a kötvénytulajdonosok ismét előkerülő ésszerű elvárásainak kérdése.

1. A „teljes üzletmenetre” vonatkozó érvelés és a diszkrecionális nyereségrészesedésekre opcionális tartalékképzés

A 18. cikk megkövetelte, hogy az Egyesült Királyság biztosítsa, hogy az Equitable Life elegendő biztosítástechnikai tartalékot képzett – beleértve a matematikai tartalékokat is – *teljes üzletmenete* vonatkozásában, kellően gondos, előretekintő biztosításmatematikai értékelés alkalmazásával (ez a cikk tehát megismétli a 8. cikkben már kifejezetten megemlített, „teljes üzletmenetre” vonatkozó követelményt). Sem az irányelv, sem pedig az Egyesült Királyság jogszabályai nem pontosítják a „gondos értékelés” jelentését, amit a biztosításmatematikusi megítélésre bízunk. Ez fontos, mivel az ELAS azt tette, hogy tartalékokat képzett az utólag fizetendő nyereségrészesedésekre (azok a már bejelentett nyereségrészesedések, amelyek szerződések szolgáltatások), nem képzett tartalékot a jövőbeni utólag fizetendő nyereségrészesedésekre és végső nyereségrészesedésekre, amelyeket a biztosítótársaság belátása alapján nyújtanak. Egyes megkapott bizonyítékok alapján a tartalékképzés illetően hiánya volt a társaság bukásának egyik oka²⁵. E nyereségrészesedések és a GAR-kérdéshez

²⁵ A *Hyman*-ügyben (*Equitable Life Assurance Society kontra Hyman* [2000] 3 WLR 529.) a Lordok Háza által hozott határozat volt az az esemény, ami elindította az ELAS szerencsétlenségét. A Lordok Háza kimondta, hogy az ELAS-nak – alapszabálya értelmében – nem volt joga a befektetési eredményekre vonatkozó, megkülönböztetett politikát attól függően elfogadni, hogy egy garantált járadékszinttel (GAR) rendelkező kötvénytulajdonos úgy határoz-e, hogy a szolgáltatásokat a garantált vagy a mindenkori árfolyamon veszi-e ki. Ez azt jelentette, hogy az ELAS nem tudta csökkenteni a GAR kötvénytulajdonosoknak kifizetett záró nyereségrészesedések mértékét és azt kellett kifizetnie nekik, amit megígért. Az ELAS-nak azonban nem volt erre pénze: nem tartalékolta megfelelően a záró nyereségrészesedésekre és a GAR-ral

való kapcsolódásuk jelentőségét az I. rész (Bevezetés) és III. rész (Szabályozási kérdések) hosszasan fejtegeti.

Az irányelv csak azt írja elő, hogy a jövőbeni kötelezettségek tartalmazzák – valamennyi garantált szolgáltatástól eltekintve – azokat a nyereségrészesedéseket, amelyekre a kötvénytulajdonosok kollektíven vagy egyénileg jogosultak, függetlenül attól, hogy ezt minek nevezik – szerzettnek, bevallottnak vagy kiosztottnak. Sem az Egyesült Királyság szabályzatai, sem az irányelv nem írja elő további biztosítástechnikai tartalékok megképzését különösen azon jövőbeni, utólag fizetendő nyereségrészesedések és azon záró nyereségrészesedések tekintetében, amelyeket a biztosítótársaság belátása szerint – és nem egy szerződéses kötelezettség eredményeként – biztosítanak. A 3. LD választási lehetőségként nyitva hagyja a tagállami szabályozó számára (1D. pont), hogy előírja a tartalék megképzését e diszkrecionális jövőbeni nyereségrészesedések („összes jövőbeni nyereségrészesedés” tartalékképzése) esetén. Nicholas BELLORD állítása szerint ez szándékos volt, amint azt mondja (H2), hogy „a harmadik életbiztosítási irányelv megfogalmazásakor úgy találták, hogy szigorúbb tartalékolási követelményeket javasolnak, az Egyesült Királyság küldöttsége pedig támogatta e szigorúbb követelményeket. A Pénzügyminisztérium – a szabályozók – azonban rájött, hogy ha az irányelv a tervezett formában valósul meg, úgy kiderülhet az igazság az Equitable-lel kapcsolatban, így tehát – azzal, hogy a tartalékképzést opcionálissá tették – elvetették az ötletet (...). Megvolt tehát a lehetőség arra, hogy megfelelő tartalékolás valósuljon meg, az egyesült királyságbeli szabályozók azonban szándékosan nem éltek az e lehetőség nyújtotta előnyökkel.”

Ezen túlmenően egy másik értelmezés (WE Conf 11) szerint amikor az irányelv a teljes üzletmenet tekintetében megköveteli elérendő biztosítástechnikai tartalék meglétét, akkor pontosan ezt kell érteni ez alatt, mindenféle kétértelműség nélkül: tehát a biztosítástechnikai tartalékokat nemcsak a szerződéses szolgáltatások, hanem a jövőbeni utólag fizetendő nyereségrészesedések és a végső nyereségrészesedések tekintetében is ki kell számítani. Lord Penrose (WE 16) ezt a véleményt megerősíti, mikor azt mondja, hogy a szabályozó kifejezetten a szavatoló tőkére összpontosított és figyelmen kívül hagyta a felhalmozott végső nyereségrészesedést, ami azzal jár, hogy a felügyeletnek ki kell terjednie a társaság teljes üzletmenetének, és nemcsak tőke megfelelésének ellenőrzésére (lásd még a 8. cikkről szóló szakaszban szereplő, hasonló érveléseket).

A különböző, fent említett bizonyítékok szerint az érvelés a következő: igaz, hogy az 1D. pontban szereplő lehetőség nem kényszeríti a szabályozót „az összes jövőbeni nyereségrészesedés” tekintetében tartalékok megképzésére (pl., diszkrecionális nyereségrészesedések); a diszkrecionális nyereségrészesedések azonban akkor is a társaság „teljes üzletmenetének” elválaszthatatlan részét képezik, ti.: az, hogy létezik ez a lehetőség, nem mentesíti az egyesült királyságbeli hatóságokat, hogy a tőlük telhető legtöbbet megtegyék az irányelv megfogalmazásának és céljának betartása vonatkozásában. A bizottságtól kapott bizonyítékok arra utalnak, hogy a felhalmozott végső nyereségrészesedéseknek (diszkrecionális nyereségrészesedéseknek) a társaság pénzügyi stabilitására vonatkozó, átfogó elemzésben való

---

kapcsolatos kötelezettségekre az évek során, folyamatosan növekvő tőkeelégtelenséget okozva. Megfelelő tartalékolással elkerülhető lett volna a katasztrófa vagy csökkenthető lett volna annak kiterjedése.

mellőzésével és kizárólag a szavatoló tőkére irányuló összpontosítással a szabályozó figyelmen kívül hagyta a „teljes üzletmenet” kötelező fogalmát és – valószínűleg – nem tartotta be a 18. cikk megfogalmazását és célját.

Lord Penrose egyértelműen kimondja (WE 16): az irányelv „előírta a végső nyereségrészesedés esetében a gondos tartalékolást vagy annak bizonyos mértékű, realisztikus figyelembe vételét. Ez sokkal korábbi szakaszban tárta volna fel az ELAS gyengeségeit és javító intézkedésre sarkallt volna. A DTI nem ragadta meg ezt a lehetőséget (...). Az Egyesült Királyságnak az irányelvet végrehajtó szabályai a korábbival azonos helyzetet tartottak fenn.”

2. A kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásaira vonatkozó érvelés és a diszkrecionális nyereségrészesedések tartalékolása

A 8. és 10. cikkre vonatkozó szakaszokban említetteknek megfelelően, az Egyesült Királyság túlmegy az irányelven azzal, hogy hivatkozást tartalmaz a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak megfelelő figyelembe vételére a hosszú távú kötelezettségek összegének meghatározása során. Az ELAS-üggyel összefüggésben az egyik érvelés azt tartja, hogy a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak egyik vonatkozása az volt, hogy a kötvénytulajdonosok valóban elvárták, hogy diszkrecionális nyereségrészesedéseket kapjanak a szerződéses szolgáltatásokon felül. Az érvelés annak kimondásával folytatódik, hogy ha az egyesült királyságbeli hatóságok betartották volna a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai tiszteletben tartásának biztosítására irányuló kötelezettségüket, az a társaság kötelezettségeinek konzervatívabb értékelését eredményezte volna és ezzel esetleg elkerülhetők lehettek volna a Lordok Háza által a *Hyman*-ügyben hozott döntés következményei, ami tulajdonképpen az ELAS szerencsétlenségének szikrája volt, amint az korábban említésre került.

Ezt másként a JOSEPHS úr (tanú) is kifejti a H2-ben, aki azt állítja, hogy „*az Equitable ragaszkodott ahhoz, hogy minden kötvényt egyformán kezeljenek, függetlenül attól, hogy azok „meghatározott szolgáltatásról” szóló szerződések vagy – későbbi formájukban – „befektetési” szerződések voltak-e.*” A szerződések „*azért készültek, hogy jogosultjaik a társaság befektetési megtérüléseiből a megfizetett biztosítási díjak arányában való részesülésre abszolút jogokat élvezzenek.*” Ezen értelmezés szerint a 18. cikk megkövetelte volna, hogy ez a jog tükröződjön az ilyen kötvények esetében kiszámított kötelezettségekben, ami – JOSEPHS úr szerint – nem történt meg.

Úgy tekintették, hogy a diszkrecionális és nem szerződéses nyereségrészesedések szerepeltek a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásaiban? Amint azt a 8. cikkről szóló szakasz hosszadalmasan taglalta: az egyesült királyságbeli szabályozók ezt nem vélték így. A bizottság által kapott számos bizonyítékból – kezdve a Penrose-jelentéssel (WE 16) – az a következtetés vonható le, hogy a diszkrecionális és nem szerződéses nyereségrészesedések a kötvénytulajdonosoknak kínált csomag elválaszthatatlan részét képezték, a kötvénytulajdonosokat pedig arra ösztönözték, hogy elvárják azt, hogy e nyereségrészesedéseket csak a piacnak a szerződés felmondása időpontjában meglévő állapotától függően fizessék meg (lásd WE 26 Burgess Hodgson, WE 52-54

Seymour, H5 Lloyd).

Egyszóval a 18. cikk esetében az érvelés a következő: ha az egyesült királyságbeli hatóságok kötelesek voltak figyelembe venni a kötvénytulajdonosok előzetes elvárásait, azt is biztosítaniuk kellett volna, hogy az ELAS tartalékai fedezzék a diszkrecionális és végső nyereségrészesedéseket. A társaság „teljes üzletmenetének” elválaszthatatlan részét képező, diszkrecionális nyereségrészesedések figyelmen kívül hagyásával, valamint azzal, hogy nem kötelezték az ELAS-t, hogy ezek vonatkozásában megfelelő biztosítástechnikai tartalékokat képezzen, az egyesült királyságbeli szabályozók közvetve hozzájárultak az ELAS-nak a Lordok Háza általi döntés meghozatalakor bekövetkező bukásához és ennél fogva nem vették megfelelő módon figyelembe azon kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásait, akiket védeniük kellett volna – tették mindezt valószínűleg a 3LD 18. cikke megfogalmazásának és szellemének megsértésével.

Az e pontra vonatkozó további információk tekintetében lásd a szabályozói intézkedésekről szóló III. részt.

21. cikk - A biztosítástechnikai tartalékokban szereplő / azokból kizárt eszközök (CD 23. cikk)

A célkitűzések összefoglalása

Ez a cikk azokat az eszköztípusokat határozza meg, amelyek a biztosítástechnikai tartalékok (18. cikk) fedezetére engedélyezhetők, valamint az engedélyezett eszközök értékelése tekintetében néhány elvet állapít meg. Feljogosítja továbbá a szabályozót, hogy kivételes körülmények között és a biztosítóintézet kérésére más eszközkategóriákat fogadjon el a biztosítástechnikai tartalékok fedezetére. Ez csak ideiglenesen és megfelelően indokolt döntés alapján történhet.

A cikk szövege

21. cikk

1. A székhely szerinti tagállam nem engedélyezheti az biztosítóintézeteknek, hogy biztosítástechnikai tartalékaikat a következő eszközkategóriákon kívül eső eszközökkel fedezzék:

A. befektetések

a) hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, kötvények és egyéb pénz- és tőkepiaci eszközök;

b) kölcsönök;

c) részvények és más változó hozamú részesedések;

d) átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások (ÁÉKBV) és más befektetési alapok egységei;

e) földterület, épületek és ingatlanhoz fűződő vagyoni jogok;

B. Tartozások és követelések

f) viszontbiztosítók tartozásai, ideértve a biztosítástechnikai tartalékokból a viszontbiztosítók részesedését is;

g) a vezető biztosítónál elhelyezett letétek, illetve a vezető biztosító tartozásai;

h) a biztosítottak tartozásai, valamint a közvetítők közvetlen és viszontbiztosítási műveletekből származó tartozásai;

i) biztosítási kötvényekre folyósított előlegek;

j) adó-visszaigénylések;

k) biztonsági tőkealapokkal szembeni követelések;

C. egyéb

l) ingatlanon kívüli tárgyi állóeszközök, a gondos értékcsökkenés alapján értékelve;

m) bankszámlapénz és készpénz, hitelintézeteknél és más, betétek elfogadására feljogosított intézménynél elhelyezett betétek;

n) halasztott szerzési költségek;

o) felhalmozódott kamat és bérleti díj, egyéb felhalmozódott bevétel, aktív időbeli elhatárolások;

p) visszaháramló érdekeltségek.

2. A „Lloyd's” néven ismert biztosítók szövetsége esetén az eszközkategóriák magukban foglalják a biztosítóintézetek vagy a 77/780/EGK irányelv¹ szerinti hitelintézetek által kibocsátott garanciákat és hitelleveleket, valamint az életbiztosítási kötvényekből felmerülő igazolható összegeket addig a mértékig, ameddig azok a tagokhoz tartozó pénzeszközöket jelentik.

¹ A hitelintézetek tevékenységének megkezdésével és folytatásával kapcsolatos törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1977. december 12-i 77/780/EGK első tanácsi irányelv (HL L 322., 1977.12.17., 30.o.). A legutóbb a 89/646/EGK irányelvvel (HL L 386., 1989.12.30., 1.o.) módosított irányelv

Az (1) bekezdésben felsorolt bármilyen eszköz vagy eszközkategória bevonása nem jelenti azt, hogy mindezeket az eszközöket automatikusan el kellene fogadni a biztosítástechnikai tartalékok fedezeteként. A székhely szerinti tagállam határozza meg azokat a részletes szabályokat, amelyek az elfogadható eszközök alkalmazásának feltételeit írják elő; ezzel kapcsolatban előírhat értékelhető biztosítéket vagy garanciát, különösen a viszontbiztosítók tartozásai esetén.

A székhely szerinti tagállam az általa előírt szabályok meghatározásakor és alkalmazásakor köteles biztosítani, hogy különösen a következő elveket betartsák:

i. a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül szolgáló eszközöket a szerzésük során felmerült bármilyen tartozás nélkül kell értékelni;

ii. minden eszközt körültekintően kell értékelni, figyelembe véve annak a kockázatát, hogy bizonyos összegek nem realizálhatók. Különösen az ingatlanon kívüli tárgyi állóeszközök csak akkor fogadhatók el biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül, ha azokat a gondos értékcsökkenés alapján értékeli;

iii. kölcsönök, függetlenül attól, hogy vállalkozásoknak, államnak vagy nemzetközi szervezetnek, helyi vagy regionális hatóságoknak vagy természetes személyeknek nyújtották azokat, csak akkor fogadhatók el a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül, ha azokat megfelelő biztosítékokkal látták el, amely alapulhat a hitelfelvevő jogállásán, jelzálogon, bankgarancián, biztosítóintézetek által nyújtott garanciákon, vagy a biztosíték más formáin;

iv. a biztosítástechnikai tartalékokat fedező eszközökkel kapcsolatban a származtatott eszközöket, például opciókat, futures és swap ügyleteket csak annyiban lehet alkalmazni, amennyiben hozzájárulnak a befektetési kockázat csökkentéséhez, vagy elősegítik a hatékony állománykezelést. A származtatott eszközöket körültekintően kell értékelni, és az alapjukul szolgáló eszközök értékelésében lehet azokat figyelembe venni;

v. azokat az átruházható értékpapírokat, amelyekkel szabályozott piacon nem kereskednek, biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül csak akkor lehet elfogadni, ha rövidtávon értékesíthetők, vagy ha a 79/267/EGK irányelv 8. cikkében engedélyezett korlátokon belül hitelintézetekben, biztosítóintézetekben, illetve valamely tagállamban lévő befektetési vállalkozásban lévő tulajdonrészeket testesítenek meg;

vi. harmadik felek tartozásait, illetve harmadik felekkel szembeni követeléseket a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül csak az ugyanazzal a harmadik féllel szemben fennálló kötelezettségek levonása után lehet elfogadni;

vii. minden, a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül elfogadott tartozás és követelés értékét körültekintően kell számítani, megfelelően figyelembe véve annak a kockázatát, hogy bizonyos összegek nem realizálhatók. Különösen, a biztosítottak tartozásait, valamint a közvetítőknél életbiztosítási és viszontbiztosítási műveletekből származó tartozásait csak annyiban lehet elfogadni, amennyiben azok három hónapnál nem hosszabb ideje állnak fenn;

viii. ha a birtokolt eszközök közé tartozik valamely befektetés egy olyan leányvállalatban, amely a biztosítóintézet befektetéseinek egy részét vagy egészét az ő nevében kezeli, a székhely szerinti tagállam köteles az e cikkben meghatározott szabályok és elvek alkalmazásakor figyelembe venni a leányvállalat birtokában lévő mögöttes eszközöket; a székhely szerinti tagállam hasonló módon kezelheti más leányvállalatok eszközeit is;

ix. a halasztott szerzési költségeket a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül csak addig a mértékig lehet elfogadni, ameddig ez összhangban áll a matematikai tartalékok számításával.

(2) Az (1), (2) és (3) bekezdéstől függetlenül, kivételes körülmények között és a biztosítóintézet kérésére, a székhely szerinti tagállam ideiglenesen, megfelelően indokolt döntés alapján, a 20. cikk-től függően elfogadhat más eszközkatóriákat is a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

Ez a cikk a (2) bekezdés értelmében vett esetre vonatkozik, amely bekezdés „menekülő útvonalat” vezet be az 1. pontban meghatározott eszközkatóriák zárt listája elől. E rendelkezés értelmében „kivételes körülmények között” és „a biztosítóintézet kérésére” a székhely szerinti tagállam „ideiglenesen” és „megfelelően indokolt döntés alapján” más eszközkatóriákat is elfogadhat a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül.

Ezt a szavatoló tőkérről szóló 25. cikkel összefüggésben kell szemlélni. A kérdés itt az, hogy az Egyesült Királyság jogszabálya szélesebb hatáskörökkel ruházza-e fel a szabályozót (a minisztert) hatáskörök, mint amelyeket az irányelv előír a tekintetben, hogy – szabályozási céllal – lemondjon az eszközök megengedhetőségének szabályozásáról. Az Egyesült Királyság szintjén – az 1982. évi ICA 68. cikke értelmében a miniszter – kérésre vagy a biztosító hozzájárulásával – az adott társaság vonatkozásában eltekinthet többek között az eszközök értékelésére vonatkozó szabályok alkalmazásától. E hatáskör gyakorlását nem korlátozzák az irányelvben említett normák (azaz „kivételes körülmények”, „ideiglenesen”, „megfelelően indokolt döntés alapján”). A rendelkezés azt írja elő, hogy a miniszter döntése „feltételektől függhet”, és ezzel egyértelműen felruházza a szabályozót, hogy belátása szerint döntsön arról, hogy megállapítja-e ezeket a feltételeket vagy sem. Úgy tűnik, hogy e hatáskörök szélesebbek az irányelvben előírtaknál.

Ezek a hatáskörök magukban hordozzák annak kockázatát, hogy azokat – a harmonizált normák alkalmazását aláásva – igen engedékenyen gyakorolják. Ez aggályokat vet fel az 1982.

évi ICA 68. cikkének a 3LD-vel való összeegyeztethetősége tekintetében. A további érveket illetően lásd a szavatoló tőkéről szóló 25. cikkre vonatkozó szakaszt.

25. cikk - Rendelkezésre álló szavatoló tőke (az 1LD 18. cikke és a CD 27. cikke, amit az I. t ökemegfelelési irányelv, a 2002/12/EK irányelv 1. cikkének 4. pontja is módosított.)

A célkitűzések összefoglalása

Ez a cikk az annak megkövetelésére irányuló kötelezettséget állapítja meg, hogy minden biztosítóintézet mindenkor megfelelő, rendelkezésre álló szavatoló tőkével rendelkezzen teljes üzletmenete tekintetében. A szavatoló tőke az előrelátható kötelezettségeken felüli és az immateriális javakkal csökkentett eszközök értéke. A cikk néhány további feltételt is megállapít az eszköztípusok vonatkozásában, amely típusok a következőkből állnak: befizetett részvényt őke, illetve az egyesületi formában működő biztosítóintézetek esetében a befizetett induló tőke a tagok számláival együtt, amelyek megfelelnek egy sor kritériumnak, azaz: be nem fizetett részvénytőke vagy az indulótőke fele; tartalékok; áthozott nyereségek; a kumulatív elsőbbségi részvénytőke és alárendelt kölcsöntőke – választható alapon – és csak a szavatoló tőke 50 %-áig; meghatározott lejáratú időponttal nem rendelkező értékpapírok és egyéb értékpapírok.

A cikk szövege

25. cikk

A 79/267/EGK irányelv 18. cikke második albekezdésének 1. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

'1. a vállalkozás eszközei minden előrelátható kötelezettségtől mentesen, minden immateriális tétel levonásával. Különösen a következők tartoznak ide:

a befizetett részvénytőke vagy a kölcsönös életbiztosító egyesületek esetén a tényleges induló tőke hozzáadva azoknak a tagoknak a számláit, akik megfelelnek a következő feltételeknek:

a) az alapító okirat és az alapszabály előírja, hogy ezekről a számlákról kifizetéseket tagoknak csak addig a mértékig lehet teljesíteni, ameddig emiatt a szavatoló tőke nem esik az előírt szint alá, vagy a vállalkozás megszűnése után csak akkor, ha a vállalkozás minden más tartozását rendezték;

b) az alapító okirat és az alapszabály előírja a tagság egyéni megszüntetésén kívüli okok miatti minden ilyen kifizetés tekintetében, hogy az illetékes hatóságokat legalább egy hónappal előre kell értesíteni, és azok megtilthatják a kifizetést ezen az időszakon belül;

c) az alapító okirat és az alapszabály idevonatkozó rendelkezéseit csak azután lehet módosítani, hogy az illetékes hatóságok kinyilvánították, hogy nincs ellenvetésük a módosítással szemben az a) és b) pontokban foglalt feltételek sérelme nélkül.

a be nem fizetett részvénytőke vagy induló tőke fele, amennyiben a befizetett rész a részvénytőke vagy az induló tőke 25%-ának felel meg,

a nem kockázatvállalásból eredő kötelezettségek fedezetére rendelt tartalékok (kötelező tartalékok és szabad tartalékok), az előző évek esetleges áthozott nyeresége,

a kumulált elsőbbségi részvénytőke és az alárendelt kölcsöntőke is bevonható, de csak a szavatoló tőke 50%-áig, amelynek maximum 25%-a állhat meghatározott lejáratú alárendelt kölcsönökből, vagy meghatározott lejáratú kumulált elsőbbségi részvénytőkéből, amennyiben a következő minimális feltételeknek megfelel:

a) kötelező érvényű megállapodások írják elő, miszerint a biztosítóintézet csődje vagy felszámolása esetén az alárendelt kölcsöntőke vagy az elsőbbségi részvénytőke minden más hitelező követelése után kerül sorra, és nem fizetendő vissza mindaddig, ameddig minden más, az adott időpontban fennálló tartozást nem rendeztek.

Az alárendelt kölcsöntőkének a következő feltételeknek is meg kell felelnie:

b) csak a teljes mértékben befizetett pénzeszközök vehetők figyelembe;

c) a meghatározott lejáratú kölcsönök esetén az eredeti futamidőnek legalább öt évnek kell lennie. A visszafizetés határideje előtt nem később, mint egy évvel, az biztosítóintézet köteles egy tervet benyújtani jóváhagyásra az illetékes hatóságoknak, bemutatva, hogy a szavatoló tőke lejáratkor a megkövetelt szinten marad, vagy arra felemelik, kivéve, ha a kölcsönnek a szavatoló tőke alkotóelemeként számba vett mértékét fokozatosan csökkenti legalább a visszafizetés határideje előtti utolsó öt évben. Az illetékes hatóságok engedélyezhetik az ilyen kölcsönök határidő előtti visszafizetését, feltéve, hogy ezt a kibocsátó biztosítóintézet kéri, és szavatoló tőkéje nem csökken a megkövetelt szint alá;

d) azokat a kölcsönöket, amelyeknek a lejáratát nem határozták meg, csak ötéves felmondási idővel lehet lejárttá tenni, kivéve, ha a kölcsönt már nem tekintik a szavatoló tőke alkotóelemének, vagy ha az illetékes hatóságok előzetes

hozzájárulását kifejezetten előírják a korábbi visszafizetéshez. Ez utóbbi esetben a biztosítóintézetnek legalább hat hónappal a szándékolt visszafizetés határideje előtt értesítenie kell az illetékes hatóságot, meghatározva a tényleges és a szükséges szavatoló tőkét a visszafizetés előtt és után. Az illetékes hatóságok csak akkor engedélyezik a visszafizetést, ha a biztosítóintézet szavatoló tőkéje nem csökken a szükséges szint alá;

e) a kölcsön-megállapodás nem tartalmazhat olyan kikötést, amely előírja, hogy meghatározott körülmények között, kivéve a biztosítóintézet felszámolását, az adósság a megállapodás szerinti lejárati idő előtt esedékessé válik;

f) a kölcsön-megállapodás csak azután módosítható, hogy az illetékes hatóságok kijelentették, hogy nincs ellenvetésük a módosítással szemben.

a meghatározatlan lejáratú értékpapírokat és más, a következő feltételeket teljesítő eszközöket, ideértve az előző francia bekezdésben említettek kivüli kumulált elsőbbségi részvényeket, az összes ilyen értékpapírra és az előző francia bekezdésben említett alárendelt kölcsöntőkére vonatkozóan a szavatoló tőke 50%-áig:

a) ezek nem fizetők vissza a bemutató kezdeményezésére vagy az illetékes hatóság előzetes hozzájárulása nélkül;

b) a kibocsátási szerződésnek lehetővé kell tennie a biztosítóintézet számára, hogy a kölcsön utáni kamatfizetést elhatárolja;

c) a hitelező követelése a biztosítóintézetrel szemben teljes egészében a nem alárendelt hitelezők követelése mögött kell, hogy álljon;

d) az értékpapírok kibocsátására irányadó dokumentumoknak rendelkezniük kell az adósság és kifizetetlen kamat veszteség-abszorpciói képességéről, lehetővé téve a biztosítóintézetnek tevékenysége folytatását;

e) csak a teljes mértékben befizetett összegek vehetők figyelembe.”

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

A szavatoló tőkére vonatkozó követelmény: az Egyesült Királyság szintjén a módosított 1982. évi ICA 32. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy minden olyan (a törvény II. részének hatálya alá tartozó) biztosítótársaság, amelynek tevékenysége végzésének központja az Egyesült Királyságban van „olyan mértékű szavatoló tőkét tartson fenn, amelyet az e cikk alkalmazásában megállapított rendelkezésekben vagy rendelkezésekkel összhangban el őírnak”, ez az ún. előírt minimumtőke (Required Minimum Margin; RMM). A törvény 32. cikke (5) bekezdésének b) pontja a következőképpen határozza meg a biztosítótársaság szavatoló tőkét: „kötelezettségei összegét meghaladó eszközeinek értéktöbblete, amely értéket és összeget az alkalmazandó értékelési rendelkezésekkel összhangban állapítanak meg”. A törvény nem írja elő sem az RMM összegét, továbbá nem rendelkezik annak összetételéről, mindkét kérdés meghatározását a jogszabályi eszközökre hagyja.

Az irányelvvel összhangban a biztosítótársaság mindenkor – és nemcsak az év végén – legalább az RMM-mel egyenlő mértékű szavatoló tőkét fenntartani. A hosszú távú tevékenységet végző társaság RMM-je meghaladja az alábbiakat:

- a kötelező biztonsági tőke (kölcsönös életbiztosító-társaság esetén 600 000 euró)
- az előírt szavatoló tőke (Required Margin of Solvency; RMS).

A szavatoló tőke összetétele: a 3LD azt írja elő, hogy a szavatoló tőkét az előrelátható kötelezettségektől – más néven „explicit eszközöktől” – és kivételesen az „implicit” vagy „immateriális” javaktól mentes eszközöknek kell alkotniuk, feltéve, hogy beszerezték az illetékes hatóság engedélyét. Az implicit javak a hosszú távú tőke eszközei, amelyek immateriálisak és az eszközök alulbecslésének vagy a kötelezettségek túlbecslésének eredményeként jönnek létre. A biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat is különbséget tesz az explicit és implicit eszközök között. A 22. cikk (3) bekezdése előírja, hogy egy társaság RMM-ét fedező eszközökből legalább a biztonsági tőke 50%-át (vagy ha ennél nagyobb, a kötelező biztonsági tőke 100%-át) „explicit eszközökkel” fedezzék. Explicit eszköz

minden, az implicit eszközökön kívüli eszköz, amelyeket a szabályzat kifejezetten megemlít. A 22. cikk (1) bekezdése értelmében a biztonsági tőke az RMM egyharmadának felel meg. Ennélfogva a 22. cikk azt idézi elő, hogy az RMM egyhatodát explicit eszközökkel kell fedezni, míg az RMM fennmaradó öthatoda implicit eszközökkel is fedezhető.

A biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely felsorolja azokat az explicit és implicit eszközöket, amelyekből a rendelkezésre álló szavatoló tőke állhat. A szabályzat azonban tartalmaz számos olyan szabályt, amelyek azt írják elő, hogy az eszközöket és kötelezettségeket miként kell értékelni. Az értékelésre vonatkozó szabályokban nem említett bármely eszközt – a készpénz kivételével – (pl. aranyat vagy árut) úgy kezelnek, mint amely nem rendelkezik értékkel, ezért azokat ki kell zárni a számításból. Amikor az eszközöknek az eszközök értékelésére vonatkozó szabályokkal összhangban történő értékelése megtörtént, minden eszközkategóriát össze kell vetni a szabályzatban előírt megengedhetőségi határértékekkel, amely – a kockázat megspórolása érdekében – korlátozza a társaság kötelezettségeinek fedezete vonatkozásában figyelembe vehető egyes eszközkategóriák értékét. A társaság tőkemegfelelési követelményeinek való megfelelése során figyelembe vehető kötelezettségeket meghaladó eszközök értékére további korlátozások vonatkoznak, amelyeket a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat 23. cikke állapít meg. A 23. cikk (2) bekezdése lehetővé teszi a be nem fizetett részvénytőke összege felének értékelését mindaddig, amíg a részvénytőke egynegyedét befizették (analóg rendelkezések vonatkoznak az egyesületi formában működő biztosítókra). A 23. cikk (4) bekezdése lehetővé teszi az egyesületi formában működő, általános üzletmenetet folytató biztosító számára, hogy – az a) és b) pontban szereplő korlátozásokra is figyelemmel – értékelje a lehívatlan hozzájárulásokat. Az irányelvvel összhangban az 1994. évi szabályzat előírja, hogy az alárendelt kölcsöntőke tőkemegfelelési céllal beszámítható, ha a kölcsön visszafizetésére irányuló kötelezettség alá van rendelve a kötvénytulajdonosok jogainak, továbbá, ha megszerzik a 68. cikk szerinti határozatot. Az 1994. évi szabályzatban említett implicit eszközök jövőbeni nyereségek, zillmerezés és rejtett tartalékok. Az irányelv követelményeivel összhangban az implicit eszközöknek a szavatoló tőkébe történő beszámítása az illetékes hatóságok korábbi engedélyétől függ, amint azt az ICA 68. cikke előírja. A harmadik életbiztosítási irányelv végrehajtásakor a DTI minisztere „prudenciális iránymutatást” adott ki, ami további részleteket tartalmazott az implicit eszközöknek tőkemegfelelési célokból történő felhasználása, valamint a törvény 68. cikkében e kérdés tekintetében biztosított mérlegelési hatáskör miniszter általi gyakorlása vonatkozásában. Az iránymutatás kimondta, hogy míg a jövőbeni nyereségek és a zillmerezés tekintetében hozott határozatok azonnal rendelkezésre állnak, feltéve, hogy teljesülnek a vonatkozó feltételek, a rejtett tartalékokra vonatkozó határozatokat csak kivételes intézkedésként hozzák meg.

A zillmerezés és rejtett tartalékok: zillmerezés olyan folyamat, amellyel a hosszú távú tevékenység biztosításmatematikai értékelésben kiigazítást végeznek az új üzletek megszerzési költségei jövőbeni megtérülésének figyelembevételére céljából. A Zillmer-féle kiigazítás lehet övé teszi, hogy a társaságnál egy új ügylet megkötésekor felmerült, kezdeti kiadások az esedékes biztosítási díjak arányában a kötvény egész élettartamára eloszoljanak. Ily módon a kezdeti költségeket ellensúlyozza az azon kötvényből származó jövőbeni bevétel. A Zillmer-féle kiigazításokat csak olyan kötvényekre alkalmazzák, amelyek esetében rendszeresen kell biztosítási díjakat fizetni.

Az előírt szavatoló tőke összegét és az eszközök megengedhetőségét előíró szabályok a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzatban szerepelnek. E szabályok értelmében a különféle típusú kötelezettségekre különféle tőrés határok vonatkoznak, előírt szavatoló tőke pedig valamennyi kérdéses tőrés határ összege. Az irányelvvel összhangban az 1994. évi szabályzat 26. cikke előírja, hogy amennyiben az eszközök alábecsléséből és (a biztosításmatematikai tartalékokon kívüli) kötelezettségek túlbecsléséből eredő rejtett tartalékok nem kivételes jellegűek, úgy tőkemegfelelési célokból teljes értékűnek számítanak.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

A 25. cikk azt a kötelezettséget rója a szabályozóra, hogy minden biztosítótársaságtól megkövetelje, hogy mindenkor, megfelelő rendelkezésre álló szavatoló tőkével rendelkezzen „teljes üzletmenete” tekintetében. A fogalom tehát harmadszorra ismétlődik kifejezetten. A szavatoló tőkét a előrelátható kötelezettségektől mentes eszközöknek kell képviselniük.

Az ELAS szavatoló tőkéje vajon „mindenkor megfelelő” volt? Két kérdést kell elemezni: a diszkrecionális nyereségrészesedések tartalékolásának hiánya, és a jövőbeni nyereségek és a zillmerezés alkalmazása.

1. A diszkrecionális nyereségrészesedések tartalékolásának hiánya, a 10. és a 18. cikkel összefüggésben

Amint azt a 8., 10. és 18. cikkre vonatkozó szakaszokban részletesen kifejtették, az ELAS nem tartalékolta a diszkrecionális nyereségrészesedések vonatkozásában, tehát nem számította be a kötelezettségeket szavatoló tőkéjébe. Van egyfajta érvelés, amely azt feltételezi, hogy azzal, hogy ezt megengedték az ELAS-nak, ELAS-nak mesterséges eszközökkel sikerült tőkemegfelelési követelményeinek megfelelni, így pedig elrejtteni az igazságot a kötvénytulajdonosok elől és veszélyeztetve jövőbeni pénzügyi életképességét. Az érvelés annak kimondásával folytatódik, hogy ez azt jelentette volna, hogy a kötvénytulajdonosokat veszélyeztették és hogy a szabályozók olyan intézkedéseket tettek, amelyek nem voltak helyénvalók és szükségesek, ahhoz, hogy megakadályozzanak vagy megszüntessenek „minden, a biztosított személyek érdekeit sértő szabálytalanságot”, amint azt a 10. cikk előírja. Azzal, hogy nem biztosította azt, hogy a vállalkozás megfelel az Egyesült Királyság kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásairól szóló törvényének, valószínűleg elmulasztotta betartani a 10. cikket. „Az átültetésre vonatkozó további bizonyítékok”

2. Jövőbeni eredmények és a 68. cikk kérdése

A szavatoló tőkével kapcsolatos kérdés második kulcsfontosságú vonatkozása a jövőbeni nyereségek, a zillmerezés és a miniszter hatásköreinek kérdése.

A 3LD végrehajtásakor a jövőbeni nyereségekről szóló, hatályos európai közösségbeli jogszabály²⁶ azt írta elő, hogy a jövőbeni nyereségek 50%-a felhasználható a vállalkozás t

²⁶ Az 1. LD 79/267/EGK irányelv 18. cikke (3) bekezdésének A) pontja. A cikk teljes szövegét lásd a II.1.3. szakaszban: „Más irányelvek vonatkozó cikkei”.

ökemegfelelési követelményeinek való megfelelésre, az illetékes hatóság általi előzetes engedélyezést megelőzően, valamint bizonyos feltételekre is figyelemmel. Az e mögött meghúzódó logika az volt, hogy megelőlegezzék annak valószínűségét, hogy a befektetéseken keletkező nyereségek a jövőben következnek be és azok rendelkezésre fognak állni a jövőbeni kötelezettségeknek való megfelelésre. A kockázatok elkerülése érdekében a jövőbeni nyereségek becslését gondosan végezték. Ezt a lehetőséget az I. tőkemegfelelési irányelv 2002-ben történt elfogadásával erőteljesen korlátozták (lásd az 1. cikk (4) bekezdését), az irányelv 2009-től kezdődően teljes egészében tiltja ezek felhasználását. Az ELAS-üggyel való kapcsolat a Baird (WE 17)²⁷ azon állítását követően válik nyilvánvalóvá, amely szerint az ELAS tőkemegfelelési követelményeinek való megfelelés céljából a jövőbeni nyereségek, a zillmerezés és az alárendelt kölcsöntőke felhasználására vonatkozóan számos alkalommal kért és kapott engedélyt a szabályozótól. E bizonyítékok értelmében a társaságnak tehát engedélyezték, hogy fokozza pénzügyi erejének külső megítélését. Baird a jövőbeni nyereségek tőkemegfelelési követelményeknek való megfelelés céljából való felhasználása tekintetében a szabályozó által alkalmazott mérlegelés gyakorlásának felülvizsgálatát ajánlotta.

Ennélfogva a végzett vizsgálat egyik fővonala az, hogy a miniszter által az 1982. évi ICA 68. cikke alapján gyakorolt mérlegelési hatáskör jelentős szerepet játszott-e az ELAS-ügyben, továbbá hogy maga a mérlegelési hatáskör összhangban volt-e a 3LD-vel. Az irányelv leírja, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az illetékes hatóságok elégséges hatáskörökkel és eszközökkel rendelkezzenek a felügyeleti feladatok elvégzéséhez (lásd a 3LD 10. cikkét). Az irányelv – ezzel ellentétben – csak korlátozott esetekben és szigorú feltételek mellett teszi lehetővé, hogy az illetékes hatóság eltekintsen a szabályok alkalmazásától, úgy tűnik azonban, hogy az irányelv sehol nem jogosítja fel egy tagállam illetékes hatóságát az 1982. évi ICA 68. cikkében előírtakhoz hasonló „mentesítési” hatáskörökkel. A vizsgálatról arról kell megbizonyosodni, hogy az ilyen hatáskörök magukba foglalják-e annak veszélyét, hogy azokat engedékenyen vagy nem következetes módon gyakorolják, amely néhány társaság számára el önyös lehetett, mások számára azonban nem, ezzel pedig valószínűleg aláásta a harmonizált normák alkalmazását. Ezen túlmenően a kérdés az, hogy az ELAS-botrány elkerülhető lett volna-e, ha e hatásköröket korlátozták volna.

Az 1982. évi ICA 68. cikke

Vizsgáljuk meg közelebbről a 68. cikket! A törvény 68. cikke értelmében a miniszter kérésre vagy a biztosító hozzájárulásával és bizonyos feltételek teljesülése esetén az adott társaságot mentesítheti a prudenciális szabályok alkalmazása alól. Összhangban van-e ez a mérlegelési hatáskör a 3LD-vel?

A 68. cikk címe: „Egyes társaságok tekintetében a II. rész módosítására irányuló hatáskör”. E szakasz megfogalmazása nagylelkűen olyan hatáskörökkel ruházza fel a minisztert, hogy meghatározott társaságok vonatkozásában ne alkalmazza (vagy módosításokkal alkalmazza) az ICA egyes lényeges szakaszait vagy az azon szakaszok alapján hozott rendelkezéseket. A (4) bekezdés értelmében a miniszter a következő rendelkezések alkalmazásának mellőzéséről dönthet:

²⁷ Lásd a Baird-jelentést, WE 17, 7.2.2. pont, 228.o.

„(...) e törvény 16–22. cikke, 23. cikkének (1) bekezdése és 25–36. cikke, az e cikkek céljából hozott szabályok rendelkezései és bármely értékelési szabály rendelkezései. [...]”

A rendelkezések e széles alkalmazási köre számos prudenciális szabály alkalmazását érinti potenciálisan beleértve többek között a szabályozó által előírt bevallásokra vonatkozó szabályokat, a biztosítástechnikai tartalékra vonatkozó követelményeket és a miniszter mérlegelési hatásköre alá tartozó tőkemegfelelési követelményeket. A miniszternek az említett rendelkezések alkalmazásának mellőzésére irányuló mérlegelési hatáskörét kérésre vagy az érintett biztosítótársaság hozzájárulásával kell gyakorolnia, az engedélynek pedig határozati formában kell megvalósulnia. A 68. cikk továbbmegy: előírja, hogy a miniszter az engedélyt bizonyos feltételektől teheti függővé és azt bármikor visszavonhatja. A vonatkozó rendelkezések meghatározott biztosítótársaságokra való alkalmazásának mellőzésére irányuló döntéssel kapcsolatos hatáskör miniszter általi gyakorlására nem vonatkoznak további alakítások vagy normák.

A 3LD előírja, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az illetékes hatóságok elégséges hatáskörökkel és eszközökkel rendelkezzenek felügyeleti feladataik ellátására, ugyanakkor lehet övé teszi az illetékes hatóság számára, hogy korlátozott esetekben és szigorú feltételek mellett eltekintsen a szabályok alkalmazásától²⁸. Az 1982. évi ICA 68. cikkében előírt széles „mentesítési” hatáskörök az irányelvben sehol sem lelhetők fel.

Meg kell jegyezni, hogy a korábbi megjegyzések nem vonatkoznak az Egyesült Királyság jelenleg hatályos rendszerére. A többek között az 1982. évi ICA-t hatályon kívül helyező, a pénzügyi és szolgáltatási piacról szóló 2000. évi törvény szintén feljogosítja a szabályozót – jelenleg az FSA –, hogy meghatározott társaságokat mentesítsen a prudenciális rendelkezések alkalmazása alól. Az e rendelkezés és az 1982. évi ICA 68. cikke közötti különbség az, hogy a jelenlegi szabályok szigorúbb feltételeket és sokkal részletesebb alakításokat tartalmaznak a törvényben nyújtott mérlegelési hatáskör FSA általi gyakorlása tekintetében.

Ezen eltérések mutatják az Egyesült Királyság jogszabálya és a 3LD követelményei közötti nyilvánvaló összeegyeztethetlenséget, amely komoly aggályokat vet fel a tekintetben, hogy a 3LD 25. cikkét megfelelően ültették-e át az Egyesült Királyság jogába. Az 1982. évi ICA módosításának elmulasztása úgy is értelmezhető, hogy az a 3LD hibás átültetéséhez vezetett, mivel a törvényt 1992-ben kellett volna módosítani, hogy az tükrözze a 3LD követelményeit.

Összefoglalás

A 25. cikkre vonatkozó összegzésül: a fent idézett bizonyítékok azt sugallják, hogy az ELAS két számviteli technikát alkalmazott a szavatoló tőke elérése érdekében, amely megfelelt a

²⁸ A 3LD 25. cikkén kívül lásd még a 3LD a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül más eszközkategóriák engedélyezésére vonatkozó 21. cikkét és a 3LD-nek a befektetések sokféleségére vonatkozó szabályok alóli kivételek bevezetése engedélyezéséről szóló 22. cikkét. A 22. cikk tekintetében az Egyesült Királyság szintjén – az 1982. évi ICA 68. cikke értelmében – a miniszter jogkörrel rendelkezik az eszközök értékelésére vonatkozó szabályok meghatározott társaságok általi alkalmazása alóli mentesítésre, jóllehet e jogkör gyakorlására nem az irányelvben előírtakkal azonos feltételek vonatkoznak.

szabályozói követelményeknek, de amely nem tükrözte valósághűen a társaság pénzügyi stabilitását. E bizonyítékok szerint ebből az következik, hogy a szabályozó nem tett meg minden tőle telhetőt annak biztosítása érdekében, hogy az ELAS mindenkor megfelelő szavatoló tőkével rendelkezzen teljes üzletmenete tekintetében. A szabályozó:

a) igen szűken szemlélte a szavatoló tőkét, mivel elemzésében figyelmen kívül hagyta a felhalmozott végső nyereségrészesedéseket. Ez lehetővé tette az ELAS-nak, hogy jogszerűen elkerülje, hogy a diszkrecionális nyereségrészesedések mint kötelezettségek tekintetében tartalékot képezzen, amelyek tehát számítottak bele a szavatoló tőkébe. Azzal, hogy az ELAS számára azt tették lehetővé, hogy mesterségesen teljesítse a tőkemegfelelési követelményeket, az ELAS elrejtette az igazságot a kötvénytulajdonosok elől és veszélyeztette jövőbeni pénzügyi életképességét. A kötvénytulajdonosokat ennél fogva szintén veszélybe sodorta. Ebből az következik, hogy az egyesült királyságbeli szabályozók olyan intézkedéseket tettek, amelyek nem voltak helyénvalók és szükségesek, ahhoz, hogy megakadályozzanak vagy megszüntessenek „*minden, a biztosított személyek érdekeit sértő szabálytalanságot*” (10. cikk), valamint hogy nem biztosították, hogy az ELAS betartja az Egyesült Királyság jogszabályát azaz a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásait;

b) túl gyakran engedélyezték az implicit eszközök részeként a jövőbeni nyereségek és a zillmerezés ELAS általi felhasználását; ez csökkentette a szavatoló tőke megbízhatóságát és valóságtartamát; azt lehet tehát állítani, hogy a 25. cikket nem tartották be, mivel az egyesült királyságbeli szabályozók nem teljesítették azon kötelezettségüket, hogy megköveteljék, hogy az ELAS rendelkezzen „*mindenkor megfelelő, rendelkezésre álló szavatoló tőkével teljes üzletmenete tekintetében*”.

28. cikk - Közérdek (a CD 33. cikke)

A célkitűzések összefoglalása

Az ún. „üzletviteli” szabályok felügyelete (azaz a szerződési feltételek és a kötvény fogyasztó általi megszüntetését érintő gyakorlatok) a tagállamok által kijelölt szabályozók másik felelősségi területe.

Ez a cikk azt a kötelezettségvállalást hárítja a tagállamokra, hogy megakadályozzák azt, hogy egy kötvénytulajdonos egy biztosítótársasággal olyan körülmények mellett kössön szerződést, amelyek a „közérdekkel” ellentétesek. A rendelkezés nem határozza meg a „közérdek” jelentését vagy hatályát, hazai jogszabályaiknak megfelelő meghatározását az egyes tagállamokra bízta.

A cikk szövege

28. cikk

A kötelezettségvállalás szerinti tagállam nem akadályozhatja meg, hogy a biztosított a 79/267/EGK irányelv 6. cikke feltételei alapján engedéllyel rendelkező biztosítóintézzettel szerződést kössön, mindaddig, amíg ez nem áll ellentétben a kötelezettségvállalás szerinti tagállamban a közérdeket védő jogszabályi rendelkezésekkel.

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

Bármely hazai jogrendszerhez hasonlóan az Egyesült Királyság jogrendszere tartalmazza a közérdek védelmét célzó rendelkezések nem teljes felsorolását, amely felsorolás időről időre változik és amely érintheti a biztosítási termékek jellegét, az alkalmazott szerződéses dokumentumokat, e termékek forgalmazását és reklámozását, valamint – általánosabban – mindazokat a feltételeket, amelyek mellett a biztosítási vállalkozást a kötelezettségvállalás szerinti tagállamban végezni kell. Természetesen az ilyen jogszabálynak – ahhoz, hogy a közösségi joggal összeegyeztethető legyen – a székhely szerinti tagállam szabályai által még nem óvott érdekekre kell irányulnia, azokat megkülönböztetés nélkül kell alkalmazni a tagállamban működő valamennyi vállalkozásra és objektíve szükségeseknek, valamint az elérni kívánt célkitűzéssel arányosoknak kell lenniük. Az Egyesült Királyság tanácsadó hatóságai a közérdeket alkotó feltételekként körvonalazott feltételek jegyzékét nem készítették el. Ehelyett az Egyesült Királyságban a biztosítási vállalkozásokat szabályozó főbb rendelkezéseket tartalmazó, nem kimerítő listát alkottak. A kontinentális jogi hagyományokkal szemben az Egyesült Királyság joga arra hajlik, hogy kevésbé támaszkodjon a felek szerződési függetlenségének korlátozására, mint a közérdek védelmének eszközeire. E megközelítés ellenére az Egyesült Királyság számos, a közérdek védelmére irányuló rendelkezéssel bír. Ezeket az 1982. évi ICA biztosítási vállalkozás végzéséről szóló III. része tartalmazza a biztosítási hirdetés formáját és tartalmát korlátozó rendelkezéseket és azokat a rendelkezéseket, amelyek azokat az információ típusokat, amelyeket a biztosítótársaságok vagy a közvetítőknél a kötvénytulajdonosok rendelkezésére kell bocsátani, mielőtt biztosítási szerződést kötne.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

A kérdés az, hogy vajon az egyesült királyságbeli, írországi, németországi és egyéb országbeli szabályozók nem teljesítették-e arra vonatkozó jogi kötelezettségüket, hogy a közérdeket támogassák azzal, hogy megakadályozzák az ELAS-t abban, hogy visszaélészerű módon értékesítse kötvényeit. Mivel a székhely szerinti/fogadó állam feladatainak kérdése főként végrehajtási jellegű és az egyesült királyságbeli szabályozók és a többi tagállambeli szabályozók közötti kapcsolatokra vonatkozik, célszerűbb a szabályozói intézkedésekről szóló III. részre és a jogorvoslati kérdésekről szóló IV. részre hivatkozni. Nyilvánvalóan e cselekvési irányvonal követése érdekében először azt kell bizonyítani, hogy a visszaélészerű értékesítésekre valóban sor került-e, más szóval, hogy voltak-e olyan, a közérdekkel ellentétes körülmények, amelyek mellett ELAS-kötvényeket értékesítettek.

A tekintetben, hogy az üzletviteli szabályokat miként kezelték az Egyesült Királyságban, LAKE úr a H1-ben azt körvonalazza, hogy a kötvénytulajdonos vonatkozásában a 3LD-ben megkövetelt információk az üzletviteli szabályozó ellenőrzése alá került, ami nem azonos az akkoriban az Egyesült Királyságban meglévő prudenciális szabályozóval, továbbá hogy a felelőségeknek a vállalászási és prudenciális szabályozók közötti jogi megosztása sértette-e az ELAS kötvénytulajdonosait. Az FSA részéről azonban David STRACHAN a H4-ben visszautasítja ezt az állítást, a következőt mondva: „a harmadik életbiztosítási irányelvet oly módon hajtották végre, amely egyértelműséget biztosított a székhely szerinti illetve a fogadó tagállami szabályozókra háruló feladatok [...] Ezzel elkerülhető az a máskülönben zavaros helyzet, amelyben a kötvénytulajdonosokra különféle üzletviteli védelem vonatkozzon”.

A kötvénytulajdonosok alapvetően kétféle állítást tettek az ELAS-szal szemben:

- visszaélészerű értékesítések, azzal, hogy szándékosan félrevezetően ismertették a Társaság pénzügyi helyzetére vonatkozó tényeket, különösen a GAR veszélyeivel kapcsolatban;
- (valószínűleg megtévesztésen alapuló) mulasztás azzal, hogy nem hívták fel a figyelmet a GAR veszélyeire, amikor ezeket a kockázatokat a meglévő és leendő kötvénytulajdonosok előtt fel kellett volna tárn.

Számos erre utaló bizonyíték van, ti.:

- WE 7 NASSIM
- WE 51, 52
- WE 53 SEYMOUR
- WE 69 JOSEPHS
- WE 72, WE 81 DEPPE
- H5 LLOYD
- H7 KWANTES
- H8 BAIN
- WE-Conf 2

A más állítások közé a következőket tartoznak:

- Kötvénytulajdonosokkal való, látszatszerződések megkötésére vonatkozó állítások
- Az Egyesült Királyság szabályozói közötti kommunikáció hiányára vonatkozó állítások
- Az egyesült királyságbeli szabályozók és a külföldi szabályozók közötti kommunikációra vonatkozó kérdések
- A német és az ír piacon lévő, megtévesztő reklámokra vonatkozó állítások.

Részletesebben: lásd a szabályozói intézkedésekről szóló III. részt és a jogorvoslati kérdésekről szóló IV. részt.

31. cikk - A biztosítottak tájékoztatása (a CD 36. cikke) és a II. melléklet (a CD III. melléklete)

A célkitűzések összefoglalása

Ez a cikk kimondja, hogy az irányelv II. mellékletében felsorolt információkat közölni kell a kötvénytulajdonossal, annak lehetőségével, hogy megköveteljük, hogy a társaságok további információkat nyújtsanak, ha az szükséges ahhoz, hogy a kötvénytulajdonos megfelelően megértse a kötelezettségvállalás lényegi elemeit.

A cikk szövege

31. cikk

- 1. A biztosítási szerződés megkötése előtt legalább a II. melléklet A. pontjában felsorolt információkat közölni kell a biztosítottal.*
- 2. A biztosítottat a szerződés teljes időtartama alatt tájékoztatni kell minden, a II. melléklet B. pontjában felsorolt információt érintő változásról.*
- 3. A kötelezettségvállalás szerinti tagállam csak akkor követelheti meg, hogy a biztosítóintézetek a II. mellékletben felsoroltakon kívüli tájékoztatást adjanak, ha az szükséges ahhoz, hogy a biztosított megértse a kötelezettségvállalás lényegi elemeit.*
- 4. A kötelezettségvállalás szerinti tagállam határozza meg az e cikk és a II. melléklet végrehajtásának részletes szabályait.*

II. MELLÉKLET

A BIZTOSÍTOTTAK TÁJÉKOZTATÁSA A következő tájékoztatást, amelyet a biztosítottal a szerződés megkötése előtt (A) vagy a szerződés futamideje alatt b) kell közölni, világosan és pontosan, írásban, a kötelezettségvállalás szerinti tagállam hivatalos nyelvén kell megadni.

Azonban a tájékoztatást meg lehet adni más nyelven is, ha a biztosított ezt kéri és a tagállam joga megengedi, vagy ha a biztosított szabadon választhatja meg az alkalmazandó jogot.

A. A szerződés megkötése előtt

Tájékoztatás a biztosítóintézetről

Tájékoztatás a kötelezett

- a) 1. A vállalkozás neve és társasági formája*
- a) 2. A tagállam neve, amelyben a székhelye, és adott esetben a szerződést megkötő képviselő vagy fióktelep található*
- a) 3. A székhely, és adott esetben szerződést megkötő képviselő vagy fióktelep címe*
- a) 4. Az egyes szolgáltatások és az egyes választási lehetőségek meghatározása*
- a) 5. A szerződés futamideje*
- a) 6. A szerződés felmondásának módjai*
- a) 7. A biztosítási díj fizetésének módja és a befizetések időtartama*
- a) 8. A biztosítottaknak visszajuttatott befektetési eredmény (többlethozam) számításának és elosztásának módjai*
- a) 9. A visszavásárlási összeg és befizetett díjak és azok garantálásának mértéke*
- a) 10. Tájékoztatás az egyes szolgáltatásokra vonatkozó díjakról, mind a fő szolgáltatások, mind a kiegészítő szolgáltatások tekintetében, ahol szükséges*
- a) 11. Befektetési jegyekhez kötött (unit-linked) szerződések esetében azoknak az jegyeknek a meghatározása, amelyekhez a szolgáltatások kapcsolódnak*
- a) 12. A befektetési jegyekhez kötött szerződéseknel a mögöttes eszközök jellegének jelzése*
- a) 13. A türelmi időszak (cooling-off) alkalmazásának módja*
- a) 14. Általános tájékoztatás a szerződéstípusra vonatkozó adózási kérdésekről*
- a) 15. A szerződő felek, a biztosítottak, vagy a szerződések kedvezményezettjeinek szerződést illető panaszainak kezelésére vonatkozó megoldások, ahol szükséges, a panasztestület léte, a peres eljárás kezdeményezése jogának sérelme nélkül*
- a) 16. A szerződésre alkalmazandó jog, ahol a felek ezt nem választhatják meg szabadon, vagy amikor a felek szabadon választják meg az alkalmazandó jogot, az a jog, amit az életbiztosító választani javasol*

B. A szerződés futamideje alatt

Az általános és különös szerződési feltételek mellett a biztosítottak a szerződés futamideje alatt a következő tájékoztatást kell kapnia.

Tájékoztató a biztosítóintézetéről

Tájékoztató a kötelezettségvállalásról

b) 1. A vállalkozás nevének, társasági formájának, székhelyének, és adott esetben a szerződést megkötő képviselőjének vagy fióktelepének címében bekövetkező változás

b) 2. Az A. rész a) 4–a) 12 pontban felsorolt teljes körű tájékoztató a biztosítási kötvény feltételeinek változása vagy a szerződésre alkalmazandó jog módosítása esetén

b) 3. Évente tájékoztató a biztosítottak visszajuttatandó befektetési eredményéről (többlethozamról)

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

Az Egyesült Királyság a 31. cikket és a II. mellékletet a hazai jogszabályba a biztosítótársaságokról szóló (harmadik életbiztosítási) irányelvről szóló, 1994. évi szabályzattal ültette át. E szabályzat 40. cikke a 72A. szakasszal és a 2E. melléklettel – Az egyesült királyságbeli biztosítók és az európai közösségbeli társaságok biztosítottjainak tájékoztatása – egészíti ki az 1982. évi ICA-t. A melléklet 1. és 2. pontja előírja a hosszú távú biztosítási szerződések megkötése előtt és futamidejük alatt feltárandó információkat, míg a 3. és 4. pont az általános biztosítási szerződések megkötése előtt és futamidejük alatt feltárandó információkat írja elő. A DTI egy prudenciális útmutatót adott ki, amely iránymutatást ad a biztosítóknak azon módszerekre vonatkozóan, amelyek a leginkább megfelelhetnek az új tájékoztatási jogszabálynak. Az útmutató preambuluma egyértelműen kimondja, hogy azt nem szabad hatósági nyilatkozatnak tekinteni és hogy a biztosítóknak a szabályzatokra és a vonatkozó irányelvekre kell hivatkozniuk.

Szerződéskötést megelőző tájékoztatási követelmények: a hosszú távú biztosítási szerződésekre vonatkozó, a szerződéskötést megelőző tájékoztatási követelmények alkalmazási körét a melléklet 1. pontjának 1. és 2. alpontja határozza meg. E rendelkezések értelmében a szerződéskötést megelőző tájékoztatási követelményeket:

- alkalmazni kell egy biztosítótársaság vagy a Lloyd's tagjának az Egyesült Királyságban elhelyezkedő vagy az Egyesült Királyságtól eltérő tagállamban elhelyezkedő tevékenység végzésének központja vagy fióktelepe által kötött közvetlen hosszú távú biztosítási szerződésekre, amennyiben a szerződő felek közül egy vagy több szokásos tartózkodási helye az Egyesült Királyságban van.
- nem kell alkalmazni azokra a szerződésekre, amelyek az 1986. évi FSA-törvény értelmében „befektetési tevékenységnek” minősülnek, és amelyek olyan társaságok között jönnek létre, amelyek a törvény értelmében engedélyezett jogalanyok személyek. E szerződésekre a SIB/LAUTRO információs szabályok az irányadók.

A hosszú távú biztosításra vonatkozó, szerződéskötést megelőző tájékoztatási követelményeket megállapító 2E. melléklet gyakorlatilag két lényeges eltéréssel ismétli meg a II. mellékletben szereplőket. Először is: a melléklet előírja a következő közlését: „bármilyen kártérítési vagy garanciarendelkezés, amely akkor áll majd rendelkezésre, ha a biztosító nem tud szerződés szerinti kötelezettségeinek megfelelni”. Ez egy, az irányelv II. mellékletében fel nem sorolt, további követelmény. A prudenciális útmutató előírja, hogy a biztosítóintézetnek legalább kérésre részletes információkkal kell szolgálnia a szerződésre alkalmazandó kártérítési rendelkezésekről. Az útmutató azonban megjegyzi, hogy a legjobb gyakorlat az, ha rövid leírást adnak az alkalmazandó kártérítési rendelkezésekről, további információkat pedig kérésre nyújtanak.

Másodszor: az információ közlésére használt nyelv vonatkozásában az irányelv azt írja elő, hogy az a kötelezettségvállalás szerinti tagállam (azaz ahol a kötvénytulajdonos szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik) nyelvén történjen vagy – ha a tagállam joga ezt lehetővé teszi és a kötvénytulajdonos ezt kéri – az információ egy másik tagállam nyelvén is. A 2E. melléklet azonban azt mondja ki, hogy az információt angolul kell nyújtani, kivéve, ha a másik szerződő fél azt kéri, hogy az információt egy, az Egyesült Királyságtól eltérő tagállam hivatalos nyelvén nyújtsák. Ez például azt jelenti, hogy ha a kötvénytulajdonos szokásos tartózkodási helye az Egyesült Királyságtól eltérő olyan tagállamban van, amelynek az angol nem hivatalos nyelve, úgy az egyesült királyságbeli társaság akkor is megfelelhet a tájékoztatási követelményeknek, ha a kötvénytulajdonost angol nyelvű tájékoztatással látja el, kivéve, ha a kötvénytulajdonos azt kéri, hogy az információkat a saját nyelvén nyújtsák. Így tehát az Egyesült Királyságnak a nyelvre vonatkozó szabályai nem kötelezik a biztosítót arra, hogy egy, az angoltól eltérő nyelven szolgáltatassa az információkat, miközben az irányelv azt követeli meg, hogy az információszolgáltatás a kötelezettségvállalás szerinti tagállam (azaz ahol a kötvénytulajdonos szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik) nyelvén történjen.

Ezen túlmenően a prudenciális útmutató még pontosabban meghatározza a mellékletben szereplő tájékoztatási követelményeket. A nyereségrészesedés számítása és elosztása módjainak közlésére irányuló kötelezettség tekintetében például az útmutató azt írja elő, hogy a biztosítónak a következőket kell előadnia:

- *miként osztja el a nyereségrészesedések kifizetésére fordított (például a szolgáltatások emelkedése vagy a biztosítási díjak csökkenése miatti) nyereségeket*
- *nyereségrészesedésekből származó megnövekedett szolgáltatásokat ki kell-e fizetni (kiigazításoktól függően) még akkor is, ha a szerződést bármely szerződő fél idő előtt mondja fel*
- *amennyiben a nyereségrészesedés a szolgáltatások növekedését idézi elő azt, hogy e növekedések valószínűleg minden évben bekövetkeznek vagy csak akkor, amikor a kötvényösszegeknek a kötvénytulajdonos részére történő kifizetési esedékessé válik*
- *azt az alapot, amelyek figyelembe vételével a nyereségrészesedéseket a kötvénytulajdonosok számára szétosztják (például: garantált összeg, megfizetett biztosítási díjak, a meglévő nyereségrészesedések értéke)*
- *a kötvények egyenlően osztoznak-e a hosszú távú tőke valamennyi nyereségének elosztásában vagy e nyereségeknek csak bizonyos elemeit tekintve, mivel például egyes eszközöket az érintett szerződéstípus vonatkozásában záloggal kell megterhelni, hogy a kötvénytulajdonos részére elosztott nyereségrészesedések aztán az ezen eszközökön képződött nyereségekre korlátozódjanak.*

A prudenciális útmutató meghatározza, hogy minden információt írásban kell közölni még a szerződés megkötése előtt. Annak meghatározásával folytatja, hogy – a legjobb gyakorlat szerint – a biztosítóknak az információkat az értékesítési folyamat korai szakaszában, a termékajánlat megtételekor vagy a kötvénytulajdonos által kitöltött formanyomtatvány elkészítésekor kell közölniük.

A szerződés futamideje alatti tájékoztatási követelmények: a hosszú távú biztosítási szerződésekre vonatkozó, szerződés futamideje alatti tájékoztatási követelmények alkalmazási körét a melléklet 2. pontjának 1. és 2. alpontja határozza meg. E rendelkezések értelmében a szerz

ődés futamideje alatti tájékoztatási követelményeket alkalmazni kell egy biztosítótársaság vagy a Lloyd tagjának az Egyesült Királyságban elhelyezkedő vagy az Egyesült Királyságtól eltérő tagállamban elhelyezkedő tevékenység végzésének központja vagy fióktelepe által kötött közvetlen hosszú távú biztosítási szerződésekre, amennyiben a szerződő felek közül egy vagy több szokásos tartózkodási helye az Egyesült Királyságban van. A szerződéskötést megelőző tájékoztatási követelményektől eltérően, a szerződés futamideje alatti tájékoztatási követelményeket a közvetlen hosszú távú biztosításra vonatkozó valamennyi szerződéstípusra alkalmazni kell, függetlenül attól, hogy van-e befektetési elemük vagy sem.

Az irányelv II. mellékletével összhangban – a 2E. mellékletben meghatározott – a hosszú távú biztosításra vonatkozó, a szerződés futamideje alatti tájékoztatási követelmények mind a szerződésmódosításokra, mind pedig a nyereségrészesedések állapotára irányuló tájékoztatás közlésére vonatkoznak. A szerződés futamideje alatti tájékoztatási követelmények terjedelmét, formáját és időzítését a prudenciális útmutató továbbpontosítja, amely a SIB/LAUTRO szabályokat említi. A szerződésmódosításokkal és a nyereségrészesedések állapotával kapcsolatos információk közlésére vonatkozó SIB/LAUTRO szabályok sokkal részletesebbek az irányelv szűkszavú hivatkozásánál. A SIB/LAUTRO szabályok előírják, hogy a nyereségrészesedésre vonatkozó közleményeket naptári évenként legalább egyszer ki kell adni, valamint hogy e közleményeknek a következő formák valamelyikét kell öltetniük:

- *ügyfélspecifikus közlemény, amely feltünteti az adott kötvénytulajdonoshoz rendelt nyereségrészesedés összegét, vagy*
- *ügyfélspecifikus közlemény, amely feltünteti a befektetés összértékét, ideértve bármely kiosztott nyereségrészesedés értékét és a nyereségrészesedésnek abban az időszakban meglévő mértékét, amely időszakra a nyereségrészesedésről szóló közlemény vonatkozik, vagy*
- *nem ügyfélspecifikus közlemény, amely elegendő információkkal szolgál ahhoz, hogy a kötvénytulajdonosok ki tudják számítani számukra kiosztott nyereségrészesedést, valamint amely feltüntetni a számítási módszert. Ez a közlemény lehet az egyes biztosított összegekre vonatkozó nyereségrészesedés értékeit és a szerződés kezdeti évét tartalmazó táblázat vagy a nyereségrészesedés összegét a biztosított összeg arányában is feltüntetheti.*

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

Ez a cikk elválaszthatatlanul kapcsolódik a 28. cikkhez.

A kérdés itt az, hogy az ELAS megfelelően tájékoztatta-e a kötvénytulajdonosokat, a szerződéskötést megelőző, kezdeti információkon túlmenően a kötvények feltételeiben bekövetkező változásokról, például nyereségrészesedéseik állapotának frissítéseiről. E cselekvési irányvonal követéséhez azt kell vizsgálni, hogy az ELAS valóban megfelelt-e ezeknek a kötelezettségeknek, és ha nem, az egyes esetekben (Egyesült Királyság, Írország, Németország stb.) az üzletviteli szabályozó milyen intézkedéseket tett, ha tett.

Az irányelv csak azt írja elő, hogy a kötvénytulajdonosokat többek között a következőkről kell tájékoztatni: „az egyes szolgáltatások és az egyes választási lehetőségek meghatározása” és „a biztosítottaknak visszajuttatott befektetési eredmény (többlethozam) számításának és elosztásának módja”. E követelmények nem eléggé specifikusak. Erőteljes bizonyítékok

vannak, amelyek azt sugallják, hogy 1998-tól kezdve az ELAS nem tárta fel megfelelően a garantált évjáradékszintek által jelentett kockázatot a nem garantált szintekkel rendelkező, jövőbeli kötvénytulajdonosok számára. Nehéz megállapítani, hogy ez az irányelv megsértését jelentette, könnyű azonban azt megállapítani, hogy fokozni kell a tájékoztatási követelményeket a kötvénytulajdonosok javára.

Részletesebben: lásd a szabályozói intézkedésekről szóló III. részt és a jogorvoslati kérdésekről szóló IV. részt.

II.1.2. A 3LD egyéb cikkei

9. cikk - Másik tagállamban alapított fióktelepek felügyelete (az 1LD 16. cikke és a CD 11. cikke)

A célkitűzések összefoglalása

Ez a cikk feljogosítja a székhely szerinti tagállamot, hogy egy másik tagállamban alapított fióktelepek helyszíni felügyeletét elvégezze a fogadó tagállam illetékes hatóságainak előzetes tájékoztatása után.

A cikk szövege

9. cikk

16. cikk

A 79/267/EGK irányelv 15. cikke helyébe a következő rendelkezés lép:

„16. cikk

A fióktelep szerinti tagállam biztosítja, hogy amikor egy másik tagállamban engedélyezett biztosítóintézet valamely fióktelepen keresztül végzi tevékenységét, a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai, miután a fióktelep szerinti tagállam illetékes hatóságait tájékoztatták, maguk, vagy az e célból kijelölt közvetítő személyek révén a helyszíni vizsgálat során igazolják a vállalkozás pénzügyi felügyeletének biztosításához szükséges információt. A fiók szerinti tagállam hatóságai részt vehetnek ebben a vizsgálatban.”

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

Ezt a rendelkezést az Egyesült Királyság jogszabályaiba a biztosítótársaságokról szóló (harmadik életbiztosítási irányelv) 1994. évi szabályzat 45. cikke ültette át, amely az 1982. évi ICA-t a 2F. melléklettel egészíti ki. A 2F. melléklet 13. és 14. pontja módosítja a miniszterre az 1982. évi ICA 44. szakaszával ruházott azon hatáskörét, hogy információkat szerezzen be a biztosítótársaságoktól, ha e hatáskört egy európai közösségbeli társaság vonatkozásában gyakorolja. A törvény 44. cikke két hatáskörtípust ruház a miniszterre: az (1) bekezdés arra a hatáskörre vonatkozik, hogy megkövetelje egy társaságtól, hogy a minisztert információkkal lássa el meghatározott kérdésekben; a (2) bekezdés a), b) pontja és a (4) bekezdés a) a) pontja arra a hatáskörre vonatkozik, hogy a miniszter megkövetelje egy társaságtól meghatározott könyvek vagy dokumentumok bemutatását. A meghatározott kérdésekre vonatkozó információk megkövetelésére irányuló hatáskör tekintetében a 13. cikk (1) bekezdése előírja, hogy a miniszter ezt a hatáskört európai közösségbeli társasággal szemben akkor gyakorolhatja, ha a székhely szerinti tagállam felügyeleti hatósága erre felkérte vagy ha a miniszter úgy véli, hogy a megszerzendő információ felügyeleti feladatai elvégzésének lehet övé tételéhez szükséges. Az utóbbi esetben a miniszter a hatáskör alkalmazásával kapcsolatban bizonyos mértékű mérlegelési lehetőséggel rendelkezik – amelyre nem vonatkozik a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságától érkező kérés. A társaságot könyvek vagy dokumentumok bemutatására kötelező hatáskör vonatkozásában – az irányelvvel összhangban – a 13. cikk (2) bekezdése azt írja elő, hogy a miniszter ezt a hatáskört csak akkor gyakorolhatja egy európai közösségbeli társasággal szemben, ha a társaság székhelye szerinti tagállam felügyeleti hatóság írásban felkérte információknak a

társaságtól való megszerzésére. Így tehát az Egyesült Királyság végrehajtási intézkedése szigorúbb az irányelvnél annyiban, amennyiben az megköveteli, hogy a székhely szerinti tagállam ne csupán értesítse a fogadó tagállamot, hanem azt is, hogy ezen értesítést írásban tegye meg.

Végül – az irányelvvel összhangban – a 14. cikk (2) bekezdése előírja, hogy a miniszter egy tisztviselője vagy képviselője kísérheti a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai által feljogosított személyt az információk megszerzésére irányuló hatáskör gyakorlása során.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

Az eddig elemzett bizonyítékok szerint másik tagállamban az Egyesült Királyság felügyelői nem végeztek helyszíni ellenőrzéseket az ELAS-ra vonatkozóan, és nem is történtek az e tárgyban a fogadó tagállam részére értesítések.

12. cikk – A pénzügyi garanciáknak való megfeleléssel kapcsolatos nehézségek (az 1LD 24. cikke és a CD. cikke)

A célkitűzések összefoglalása

Ez a cikk a kötvénytulajdonosok jogainak védelme érdekében a székhely szerinti tagállam illetékes hatósága által megteendő intézkedéseket sorolja fel abban az esetben, ha a biztosítótársaságok nehézségekkel szembesülnek a pénzügyi garanciáiknak való megfelelés tekintetében. Meghatározza azokat a körülményeket, amelyek mellett az ilyen intézkedések megtehetőek, meghatározza továbbá a betartandó formai követelményeket és azokat a körülményeket, amelyek mellett a székhely szerinti tagállam megtilthatja a társaság eszközei feletti szabad rendelkezés jogát.

A cikk szövege

12. cikk

1. A 79/267/EGK irányelv 24. cikkének helyébe a következő szöveg lép:
„24. cikk

1. Amennyiben egy biztosítóintézet nem felel meg a 17. cikk követelményeinek, a székhely szerinti tagállamának illetékes hatósága azt követően, hogy szándékáról tájékoztatja a kötelezettségvállalás szerinti tagállamok illetékes hatóságait, eltilthatja azt az eszközei feletti szabad rendelkezéstől.

2. Ha valamely biztosítóintézet szavatoló tőkéje a 19. cikkben előírt minimum alá csökken, pénzügyi helyzetének helyreállítása érdekében a székhely szerinti tagállam illetékes hatósága megköveteli, hogy a szilárd pénzügyi helyzet helyreállítására vonatkozó tervet nyújtsanak be jóváhagyásra.

Kivételes körülmények között, ha az illetékes hatóság azon a véleményen van, hogy a biztosítóintézet pénzügyi helyzete tovább romlik, korlátozhatja a biztosítóintézet eszközei feletti szabad rendelkezésének jogát, vagy eltilthatja attól. Tájékoztatja azoknak a tagállamoknak a hatóságait, amelyeknek a területén a biztosítóintézet tevékenységeket folytat, minden általa bevezetett intézkedésről, és ez utóbbiak az előző kérésére ugyanilyen intézkedéseket vezetnek be.

3. Ha a szavatoló tőke a 20. cikkben meghatározott biztonsági tőke mértéke alá csökken, a székhely szerinti tagállam illetékes hatósága megköveteli, hogy a biztosítóintézet rövid távú pénzügyi tervet nyújtson be jóváhagyásra.

A hatóság korlátozhatja a biztosítóintézet eszközei fölötti szabad rendelkezési jogát, vagy eltilthatja attól. Erről tájékoztatja azoknak a tagállamoknak a hatóságait, amelyeknek a területén a biztosítóintézet tevékenységeket folytat, és az utóbbiak az előző kérésére ugyanilyen intézkedéseket vezetnek be.

4. Az illetékes hatóságok továbbá minden olyan intézkedést foganatosíthatnak, amelyek szükségesek a biztosított személyek

érdekeinek védelmére az (1), (2) és (3) bekezdésekben írt esetekben.

5. Minden tagállam meghozza a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy nemzeti jogszabályaival összhangban megtilthassa a területén lévő eszközök fölötti szabad rendelkezést a biztosítóintézet székhely szerinti tagállamának kérésére az (1), (2) és (3) bekezdésekben írt esetekben, miután az meghatározta az intézkedések által érintett eszközök körét”

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

Elégséges biztosítástechnikai tartalékok megképzésének elmulasztása: az 1982. évi ICA felruhazza a minisztert azzal a hatáskörrel, hogy korlátozza egy társaságnak az eszközei feletti szabad rendelkezés jogát, ha úgy tűnik számára, hogy a társaság elmulasztotta kötelezettségeinek a megfelelő likviditású, biztonságú és jövedelmezőségű eszközökkel történő fedezését. Az irányelvtől eltérően a hazai jogszabály nem követeli meg, hogy a miniszter közölje a társaság eszközei feletti szabad rendelkezés jogának korlátozására irányuló határozatát közölje más tagállamok illetékes hatóságaival.

Az előírt szavatoló tőke fenntartásának elmulasztása: az Egyesült Királyság szintjén a módosított 1982. évi ICA 32. cikkének (4) bekezdése azt írja elő, hogy amennyiben egy biztosítótársaság nem tartja fenn az előírt szavatoló tőkét, akkor a miniszter kérésére egy, a szilárd pénzügyi helyzet helyreállítására vonatkozó tervet kell számára benyújtania. Ha a miniszter a tervet nem tartja megfelelőnek, a társaságnak annak módosítását kell javasolnia. Ha a miniszter elfogadja a tervet, a társaságnak azt életbe kell léptetnie. Az irányelv egyértelműen előírja, hogy amennyiben ez a szabálytalanság felmerül, a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságának kérnie kell a helyreállítási tervet. Ezzel ellenkezőleg a hazai rendelkezés azt mondja ki, hogy a társaságnak „(...) a miniszter kérésére” kell helyreállítási tervet benyújtania. A hazai rendelkezés tehát úgy értelmezhető, mint amely a minisztert el őjoggal ruhazza fel arra nézve, hogy a helyreállítási terv benyújtását kérje, ahelyett, hogy erre kötelezné.

A szavatoló tőke biztonsági tőke alá csökkenése megakadályozásának elmulasztása: az Egyesült Királyság szintjén a módosított ICA 33. cikke előírja, hogy amikor egy biztosítótársaság szavatoló tőkéje a biztonsági tőke alá csökken (az előírt szavatoló tőke egyharmada), akkor a társaságnak a miniszter kérésére rövi távú pénzügyi tervet kell számára benyújtania. Ha a miniszter a rendszert nem tartja megfelelőnek, a társaságnak annak módosítását kell javasolnia. Ha a miniszter elfogadja a rendszert, a társaságnak azt életbe kell léptetnie. A törvény a rövi távú pénzügyi tervnek a biztosítótársaság általi benyújtási kötelezettségére helyezi a hangsúlyt, de nem kötelezi a minisztert az arra irányuló kérésre.

Az eszközök lokalizálásának helye szerinti tagállamok kötelezettségei: Az Egyesült Királyság jogszabálya előírja, hogy a társaság székhelye szerinti tagállam felügyeleti hatóságának kérésére korlátozhatja egy európai közösségbeli társaság eszközei feletti rendelkezési jogát.

Az illetékes hatóságnak az eszközök feletti szabad rendelkezés megtiltására irányuló hatásköre: az Egyesült Királyság jogszabálya – az 1982. évi ICA – a miniszterre ruhazza egy társaság eszközei feletti szabad rendelkezés jogának korlátozására irányuló hatáskört. Az 1982. évi ICA 37. cikke, 40. cikkének a) pontja és 45. cikke az irányadó e hatáskör

gyakorlásának indokai, továbbá a betartandó alakiságok tekintetében. A törvény 37. cikkének (3) bekezdése a következő indokokat állapítja meg, amelyek alapján a miniszter korlátozhatja egy társaság eszközei feletti szabad rendelkezés jogát: amennyiben a miniszter egy társaság biztosítási tevékenység végzésére vonatkozó engedélyét visszavonó (11. cikk) vagy felfüggesztő (12. cikk a) pont) határozatot hozott (nem pedig visszavonta az engedélyt); azzal az indokkal, hogy a miniszternek úgy tűnik, hogy a társaság nem tartja be a minimális szavatoló tőke fenntartására irányuló kötelezettségét (32. cikk) vagy nem tartja be az eszközök lokalizálására és pénznemére vonatkozó kötelezettségeket (35. cikk); azzal az indokkal, hogy a miniszternek úgy tűnik, hogy a társaság a kötelezettségeit nem az értékelésre vonatkozó szabályokkal vagy az általánosan elfogadott számviteli módszerekkel összhangban határozta meg; azzal az indokkal, hogy a miniszternek úgy tűnik, hogy a társaság nem a megfelelő likviditású, biztonságú és jövedelmezőségű eszközökkel fedezte kötelezettségeit (35A. cikk).

A törvénynek a biztosítótársaságokról szóló (harmadik életbiztosítási irányelv) 1994. évi szabályzattal módosított 45. cikke a minisztert az arra vonatkozó többlethatáskörrel ruhazza fel, hogy „a számára megfelelőnek tűnő intézkedést tegyen a társaság kötvénytulajdonosainak vagy potenciális kötvénytulajdonosainak azon kockázat elleni védelme céljából, hogy a társaság esetleg nem tud kötelezettségeinek megfelelni vagy – a hosszú távú tevékenységek esetében – nem tud megfelelni a kötvénytulajdonosok vagy potenciális kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak.” E többlethatáskör – amely csak akkor gyakorolható, ha a miniszter úgy véli, hogy e célok nem érhetők el a törvény 38–44. cikkében kifejezetten említett hatáskörök gyakorlásával – magába foglalja a miniszternek azt a hatáskörét, hogy korlátozza egy társaság eszközei feletti szabad rendelkezés jogát. A 45. cikk (2) bekezdése alapvetően megismétli a 37. cikk (3) bekezdésében felsorolt indokokat, amelyek alapján a miniszter korlátozhatja egy társaság eszközei feletti szabad rendelkezés jogát.

A betartandó alakiságok vonatkozásában a törvény azt írja elő, hogy a törvény által ráruházott bármely hatáskör gyakorlása során a miniszternek „meg kell jelölnie azt a jogalapot, amelynek alapján a hatáskört gyakorolja”. Egy társaság eszközei feletti szabad rendelkezés jogának korlátozásához a miniszternek bírósághoz kell fordulnia végzésért. A 40A. cikk előírja azokat a feltételeket, amelyek mellett a bíróság – miniszter kérésére – megadja a kért végzést. Ez a korlátozás a társaság „európai közösségbeli kötelezettségeinek” értékéig terjedhet. A fent idézett rendelkezésből következik, hogy a miniszternek a társaság eszközei – egyesült királyságbeli jogszabályok alapján történő – befagyasztására irányuló hatásköre szélesebb, mint az irányelvben a tagállamok illetékes hatóságaira ruházott hatáskör. Más szóval: a miniszter több esetben korlátozhatja egy társaság eszközei feletti szabad rendelkezés jogát, mint az irányelvben kivételes módon előírtak. A társaság eszközeinek gyakorlására vonatkozó hatáskör miniszter általi gyakorlása azonban különös alakiságok – beleértve a végzés bíróságtól való kérésének szükségességét is – betartásának a függvénye, amelyeket az irányelv nem tartalmaz.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

A 12. cikknek az Equitable Life-válságra való alkalmazhatósága nem egyértelmű. Az egyesült királyságbeli szabályozó azt állította, hogy ez a cikk nem releváns és a 90 évekbeli beavatkozás hiányát a következővel indokolta: „Az Equitable mindig fizetőképes volt és szabályozó által el

őírt bevallásaiban mindig azt jelentette be, hogy az adott időpontban megfelel jogszabályi t ökemegfelelési követelményeinek.” (David STRACHAN, a H4-ben elmondottak szerint). Mivel a szavatoló tőkét az ELAS formálisan mindig tiszteletben tartotta, a cikk (3) bekezdését sosem alkalmazták. Az e kérdésre vonatkozó további információkat lásd a szavatoló tőkéről szóló 25. cikkre vonatkozó szakaszban és a szabályozói intézkedésekre vonatkozó III. szakaszban.

A 3LD és a végrehajtási rendelkezések közötti eltérések: Az Egyesült Királyság jogszabálya a minisztert ruházza fel azzal a hatáskörrel, hogy – a 3LD-vel összhangban – beavatkozzon abban az esetben, ha a biztosítóintézetek pénzügyi nehézségekkel szembesülnek. Az irányelvvel ellentétben azonban a miniszter kérheti helyreállítási terv vagy rövi távú pénzügyi terv benyújtását. Ezen túlmenően a miniszter több esetben korlátozhatja egy társaság eszközei feletti szabad rendelkezés jogát, mint amennyiben a 3LD azt előírja.

13. cikk - Engedély visszavonása (az 1LD 26. cikke és a CD 39. cikke)

A célkitűzések összefoglalása

Ez a cikk harmonizálja egy biztosítótársaság engedélyének a székhely szerinti tagállam illetékes hatósága általi visszavonására vonatkozó indokokat. A rendelkezés ezen túlmenően néhány – a visszavonás esetére vonatkozó – kötelezettséget állapít meg a székhely szerinti tagállamra és a fogadó tagállamra. Foglalkozik továbbá néhány betartandó, eljárási alakissággal is.

A cikk szövege

13. cikk

A 79/267/EGK irányelv 15. cikke helyébe a következő rendelkezés lép:

„26. cikk

(1) A biztosítóintézetnek a székhely szerinti tagállam illetékes hatósága által kibocsátott engedélyét ez a hatóság visszavonhatja, ha a vállalkozás:

- a) nem használja fel az engedélyt 12 hónapon belül, kifejezetten lemond arról, vagy több mint hat hónapon át szünetelteti tevékenységét, kivéve, ha az érintett tagállam rendelkezett arról, hogy az engedély ilyen esetekben érvényét veszti;*
- b) már nem felel meg a piacra lépés feltételeinek;*
- c) a rendelkezésre álló idő alatt nem volt képes a 24. cikkben említett helyreállítási tervben vagy pénzügyi tervben meghatározott intézkedéseket meghozni;*
- d) súlyosan megsérti a rá vonatkozó jogszabályok szerinti kötelezettségeit.*

Az engedély visszavonása vagy érvénytelensége esetén a székhely szerinti tagállam illetékes hatósága értesíti erről a többi tagállam illetékes hatóságait, és azok meghozzák a helyénvaló intézkedéseket annak megakadályozására, hogy a vállalkozás területükön akár a letelepedés joga akár a szolgáltatásnyújtás szabadsága alapján új tevékenységekbe kezdjen. A székhely szerinti tagállam illetékes hatósága, együttműködve a többi hatósággal, minden szükséges intézkedést meghoz a biztosított személyek érdekeinek védelmére, és különösen korlátozza a vállalkozás eszközei fölötti szabad rendelkezését a 24. cikk (1) bekezdésével, (2) bekezdésének második albekezdésével, vagy (3) bekezdésének második albekezdésével összhangban.

(2) Minden, az engedély visszavonására vonatkozó határozatot részletesen kell indokolni, és arról az érintett biztosítóintézetet értesíteni kell.”

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

A 3LD elfogadása előtt is már jó néhány jogalap létezett az Egyesült Királyság jogszabályában egy engedély visszavonására (pl. a vállalkozás nem használja fel az engedélyt 12 hónapon belül; a vállalkozás arról kifejezetten lemond; nem felel meg az engedélyezés feltételeinek). Azokban az esetekben, amikor egy vállalkozás több mint hat hónapja nem végez tevékenységet, az egyesült királyságbeli rendelkezés lehetővé teszi a miniszter számára, hogy visszavonja az engedélyt, ha a vállalkozás „biztosítás tevékenységeinek vagy bármely típusú biztosítási tevékenységének végzését megszüntetni”, de a rendelkezés nem jogosítja fel a minisztert visszavonási jogának gyakorlására a hathónapos minimumidőszak betartása tekintetében. A helyreállítási tervben előírt intézkedések elfogadásának elmulasztása tekintetében az egyesült királyságbeli jogszabály a minisztert széles hatáskörökkel ruházza fel az engedély visszavonására, ha úgy tűnik számára, hogy egy társaság nem tartja be az ICA törvény vagy a pénzügyi szolgáltatásokról szóló 1986. évi törvény erejénél fogva rá vonatkozóan megállapított bármely kötelezettséget.

A rá vonatkozó kötelezettségek „súlyos” megsértése: ez a kitétel nem szerepel Egyesült Királyság jogszabályában, a miniszter pedig akkor is visszavonhatja egy vállalkozás engedélyét a rá vonatkozó kötelezettségek betartásának elmulasztása miatt, ha a mulasztás nem „súlyos” Visszavonhatja az engedélyt, ha úgy tűnik számára, hogy a megbízható és gondos igazgatás bármely kritériumát a társaság nem tartja vagy tartotta be, illetve esetleg nem tartja vagy tartotta be.

Az Egyesült Királyság mint székhely szerinti tagállam kötelezettségei egy, az Egyesült Királyságtól eltérő tagállamokban működő egyesült királyságbeli társaság engedélyének visszavonása esetén: az irányelv előírja, hogy a székhely szerinti tagállamnak minden szükséges intézkedést meg kell hoznia a biztosított személyek érdekeinek védelmére, és különösen korlátoznia kell a biztosítóintézet eszközei fölötti szabad rendelkezését. Az Egyesült Királyság jogszabálya értelmében a miniszter nem csak akkor jogosult korlátozni egy társaság eszközei feletti szabad rendelkezés jogát, ha a társaság tevékenység folytatására irányuló engedély visszavonására vonatkozó döntést hozott (nem pedig visszavonta azt), hanem akkor is, amikor az ilyen engedély felfüggesztésére vonatkozó döntést hozott.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

Ez a rendelkezés azt követelte volna meg az egyesült királyságbeli szabályozótól, hogy többek között akkor vonja vissza az ELAS-nak adott engedélyt, ha ez utóbbi „súlyosan megsérti a rá vonatkozó rendelkezésekből eredő kötelezettségeit”. Jó néhány bizonyíték (WE 2, 4, 6-8, 14-17, 22-23, 31, 33-34, 36, 44, 51-54, 69, 72, 79 és 84) állítja, hogy az Equitable valóban súlyos mulasztásokat követett el e tekintetben. A szabályozó azonban soha nem vélte úgy, hogy teljesülnek az e cikk alkalmazására vonatkozó feltételek. A további információk tekintetében lásd a II. szakasznak „Az átültetésre vonatkozó további bizonyítékok” című 2. részét.

A 3LD és a végrehajtási rendelkezések közötti eltérések: az irányelv előírja, hogy a székhely szerinti tagállamnak értesítenie kell a többi tagállam illetékes hatóságait. A nemzeti végrehajtási intézkedés nem írja elő, hogy a miniszternek tájékoztatnia kell a többi tagállam illetékes hatóságait.

15. cikk - Szakmai titoktartás (a CD 16. cikke)

A célkitűzések összefoglalása

Ez a cikk az információk bizalmosságának megóvására irányuló szakmai titoktartás kötelezettségét állapítja meg, majd számos az alóli kivételt vezet be. Leírja azokat a célokat, amelyekre az illetékes hatóságok a bizalmas információkat felhasználhatják és felsorolja azokat a körülményeket és feltételeket, amelyek mellett a tagállamok illetékes hatóságai és más szervek – például felügyeleti hatóságok, független biztosításmatematikusok, központi bankok és más osztályok – között a bizalmas információk cseréje megtörténhet.

A cikk szövege

15. cikk

1. A tagállamok előírják, hogy mindazokat a személyeket, akik az illetékes hatóságoknál állnak vagy álltak munkaviszonyban, valamint az illetékes hatóságok nevében eljáró könyvvizsgálókat vagy más szakértőket a szakmai titoktartás kötelezettsége kösse. Ez azt jelenti, hogy a feladataik ellátása során tudomásukra jutó bizalmas információkat semmilyen személynek vagy hatóságnak sem adhatják ki, kivéve olyan összefoglalásként vagy összegzett formában, amelyből az egyes biztosítóintézeteket nem lehet beazonosítani, ide nem értve a büntetőjog hatálya alá tartozó ügyeket. Azonban, amikor valamely biztosítóintézet ellen csődjelrást vagy kötelező felszámolási eljárást indítottak, a vállalkozás megmentésére irányuló kísérletekben részt vevő harmadik feleket nem érintő bizalmas információ kiadható a polgári peres eljárások során.

2. Az (1) bekezdés nem akadályozza a különböző tagállamok illetékes hatóságait abban, hogy a biztosítóintézetekre vonatkozó irányelvekkel összhangban információt cseréljenek. Az információ az (1) bekezdésben jelzett szakmai titoktartás feltételeinek hatálya alá tartozik.

3. A tagállamok köthetnek az információcserére vonatkozó együttműködési megállapodásokat harmadik országok illetékes hatóságaival, de csak akkor, ha a kiadott információra az e cikkben említettekkel legalább egyenértékű szakmai titoktartási előírások vonatkoznak.

4. Az (1) és (2) bekezdés alapján bizalmas információhoz jutó illetékes hatóságok azt csak feladataik ellátása során használhatják fel:

- annak ellenőrzésére, hogy a biztosítási tevékenység megkezdésére vonatkozó feltételeket betartják-e, valamint hogy el segítsék az ilyen üzleti tevékenység gyakorlásának figyelemmel kísérését, különös tekintettel a biztosítástechnikai tartalmak, a szavatoló tőke, az ügyviteli és a számviteli eljárások és a belső ellenőrzési mechanizmusok figyelemmel kísérésére, vagy

- szankciók megállapítására, vagy

- az illetékes hatóság határozataival szembeni közigazgatási jogorvoslatok során, vagy

- az 50. cikk alapján kezdeményezett bírósági eljárásokban, vagy az ezen irányelvben, és a biztosítóintézetek terén elfogadott más irányelvekben előírt különleges rendelkezések alapján.

5. Az (1) és (4) bekezdés nem akadályozza az információcserét egy tagállamon belül, ahol ugyanabban a tagállamban két vagy több illetékes hatóság van, vagy tagállamok között, az illetékes hatóságok és:

- a hitelintézetek és más pénzügyi szervezetek hatósági felügyeletét ellátó hatóságok, valamint a pénzügyi felügyeletét ellátó hatóságok között,

- a biztosítóintézetek felszámolási, csőd és más hasonló eljárásaiban részt vevő intézmények között, valamint

- a biztosítóintézetek és más pénzügyi intézetek beszámolóit kötelező könyvvizsgálatának elvégzésével megbízott felelős személyek között,

felügyeleti feladataik ellátása során, sem pedig a kártalanítási alapot kezelő, illetve a (kötelező) felszámolási eljárást végző intézményeknek a feladataik ellátásához szükséges tájékoztatás megadását. Az (1) bekezdésben meghatározott szakmai titoktartás kötelezettsége vonatkozik az ilyen hatóságoknak, intézményeknek és személyeknek átadott információra is.

6. Ezenkívül, az (1)–(4) bekezdésben foglaltak ellenére, a tagállamok jogszabályaiban meghatározott rendelkezések alapján engedélyezhetik bizonyos információ közzétételét központi kormányzatuk más, a hitelintézetek, pénzügyintézetek, befektetési szolgáltatók és biztosítóintézetek felügyeletére vonatkozó jogszabályalkotással megbízott szerveivel is, valamint az ilyen szervek nevében eljáró felügyelőkkel.

Ilyen közlésre azonban csak akkor kerülhet sor, ha az a prudenciális ellenőrzés miatt szükséges.

A tagállamok azonban rendelkezhetnek úgy, hogy a (2)–(5) bekezdés alapján átadott információt és a 79/267/EGK irányelv

16. cikkében említett helyszíni vizsgálatlal megszerzett információt ne lehessen kiadni az e bekezdésben említett esetekben, kivéve az információt adó illetékes hatóságok vagy azon tagállam illetékes hatóságainak a kifejezett hozzájárulásával, amelyben a helyszíni vizsgálatot elvégezték.

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

Az Egyesült Királyság jogszabálya értelmében az információ közlésével kapcsolatos korlátozásokat a 95/96/EK irányelvet végrehajtó, a pénzügyintézetekről (Prudenciális Felügyelet) 1996. évi szabályzat 20. cikkével módosított, a harmadik életbiztosítási irányelvet végrehajtó, a biztosítótársaságokról szóló (harmadik életbiztosítási irányelv) 1994. évi szabályzat 26. cikkével az 1982. évi ICA-ba beillesztett 41A. cikk és 2B. melléklet szabályozza.

A szakmai titoktartási kötelezettség: hazai szinten a szakmai titoktartás kötelezettségére a törvény 2B. mellékletének 1. pontja az irányadó. Alkalmazási köre tekintetében a kötelezettség „bármely olyan személyre” vonatkozik, aki az 1. pont megsértésével „bizalmas információt” közöl. „Bizalmas információ” a törvény szerinti vagy a törvény alapján hozott bármely szabály vagy szabályzat szerinti feladatok elvégzése céljából vagy azok végzése során a miniszter által szerzett információ, amely „az érintett személyek” – nevezetesen „bármely egyesült királyságbeli, európai közösségbeli vagy nem európai közösségbeli társaság, vagy az ilyen társaságok bármely ellenőre, igazgatója, vezérigazgatója, általános képviselője, megbízottja vagy munkavállalója – tevékenységéhez vagy más ügyleteihez kapcsolódik. Az 5. pont a kötelezettséget arra is kiterjeszteni, hogy nem szabad bizalmas információt feltárni olyan információ tekintetében, amelyet a miniszternek a törvény szerinti feladatai céljából nyújtott egy, az Egyesült Királyságtól eltérő tagállam felügyeleti hatóság vagy amelyet ilyen célokból a miniszter vagy az p nevében eljáró más személy egy másik tagállam szerzett meg. Elmondható, hogy a nemzeti rendelkezésben előírt kötelezettség alkalmazási köre még szélesebb is, mint az irányelvben előírt, mivel az minden személyt (nemcsak az illetékes hatóságnál dolgozó vagy korábban ott dolgozó személyeket) köti. Ezen túlmenően a nemzeti rendelkezés kifejezetten meghatározza, hogy a „bizalmas információ” nemcsak magukkal a biztosítótársaságokkal kapcsolatos információkra terjed ki, hanem e társaságok igazgatóival és munkavállalóival kapcsolatos információkra is. Végül pedig a nemzeti rendelkezés az irányelvnél annyival továbbmegy, hogy szankciót ír elő azokra, akik az 1. pontban megállapított feltételek megsértésével megszegik az információ közlésére vonatkozó tilalmi kötelezettséget.

Egy tagállam illetékes hatósága és más illetékes hatóságok vagy megfelelő szervek közötti információcsere: az Egyesült Királyság szintjén a 2B. mellékletének 3. pontja arra az engedélyre vonatkozik, hogy a miniszter más szabályozó hatóságok által végzendő feladatok megkönnyítése érdekében információkat közöljön, a 4. pont pedig más olyan engedélyezett közlésekre vonatkozik, amelyeknek célja az egyéb, megfelelő szervek által végzendő feladatok megkönnyítése. Az irányelvvel összhangban valamennyi engedélyezett közlés a nemzeti jogszabályban kifejezetten meghatározott felügyeleti hatóságok, szabályozó hatóságok vagy egyéb, megfelelő szervek részére történik és az engedély célja minden esetben e szervek feladatai elvégzésének lehetővé tétele. Ezen túlmenően a nemzeti szabályok kifejezetten előírják, hogy a feltárt információ nem használható fel a kifejezetten említett céloktól eltérő célokra, és büntetőszankciókat ró azokra a személyekre, akik az információkat a szabályok

megsértésével használják.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

E cikk az egyesült királyságbeli szabályozó és az ír és német szabályozók közötti levélváltás (vagy annak hiánya) tekintetében releváns. Az e pontra vonatkozó további információk tekintetében lásd a szabályozói intézkedésekről szóló III. részt. A WE-Conf 9. tartalmazza az ELAS-ügyben a szabályozók között történt bizalmas levelezés jegyzékét.

A könyvvizsgálók feladatai tekintetében lásd a CD. 17. cikkében tett hivatkozást. Kérdések merültek fel az ELAS könyvvizsgálóinak az egész ügyben tett intézkedéseire vonatkozóan. Az EQUI bizottság megbízatása azonban nem terjed ki kifejezetten erre a területre. Az ELAS korábbi könyvvizsgálói (Ernst&Young) ellen 2001-ben az új igazgatótanács pert indított, amelyet azonban végül elutasítottak.

A 3LD és a végrehajtási rendelkezések közötti eltérések: az egyesült királyságbeli rendelkezés megállapítja, hogy az információ nem „bizalmas információ”, ha „az információ összefoglalás formáját ölti” vagy „az információ olyan jellegű, hogy az nem teszi lehetővé, hogy adott személyekkel kapcsolatos információ abból megállapítható legyen”. Jelenlegi formájában az egyesült királyságbeli rendelkezés ellentétes az irányelvvel, mert további kivételt tesz lehetővé a szakmai titoktartási kötelezettség alól, jelesül, hogy a társaságra vonatkozó információ terjesztése „összefoglalás formájában” elégséges. Ezzel ellenkezőleg, amit az irányelv megenged, az az információ olyan „összefoglalásként [vagy összegzett formában]” történő feltárása, „amelyből az egyes biztosítóintézeteket nem lehet beazonosítani.”

19. cikk - Új szerződések díjai (a CD 21. cikke)

A célkitűzések összefoglalása

Ez a cikk néhány általános iránymutatást ad az új szerződések díjainak megfelelősége tekintetében, ti.: ésszerű biztosításmatematikai feltételek alapján elegendőnek kell lenniük arra, hogy a társaság minden kötelezettségének megfeleljen és hogy megfelelő biztosítástechnikai tartalékokat képezzen. Ennek érdekében a szavatoló tőke tiszteletben tartása céljából figyelembe veendő kizárólagos bevétel a biztosítási díjakból és az egyéb rendszeres és állandó bevételi forrásból származó bevétel.

A cikk szövege

19. cikk

Az új szerződések díja ésszerű biztosításmatematikai feltételezések alapján elegendő kell, hogy legyen arra, hogy a biztosítóintézet minden kötelezettségének megfeleljen, és különösen, hogy megfelelő biztosítástechnikai tartalékokat képezzen.

Evégett, a biztosítóintézet pénzügyi helyzetének minden vonatkozását figyelembe lehet venni, a rendszeres és állandó díjakon és azok jövedelmein kívüli forrásokból származó bevételek nélkül, oly módon, hogy az hosszú távon esetleg veszélyeztetheti a vállalkozás fizetőképességét.

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

Ezeket a normákat az Egyesült Királyság jogszabályába a biztosítótársaságokról szóló (harmadik életbiztosítási irányelv) 1994. évi szabályzat ültette át. E szabályzat 18. cikke egészítette ki a 35B. cikkel az 1982. évi ICA-t, amely helyesen ülteti át az irányelv rendelkezését, belefoglalva az irányelvnek a biztosítási díjak megfelelőségére vonatkozó valamennyi iránymutatását. Az egyesült királyságbeli jogszabály túlmegy az irányelven és megköveteli, hogy egy hosszú távú tevékenységet végző társaság megbízott biztosításmatematikusa tanúsítsa, hogy a pénzügyi év során kötött szerződések biztosítási díjai és az azokból származó jövedelem megfelel e normáknak.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

Nem kapcsolódik egyértelműen az ügghöz. Az e pontra vonatkozó további információk tekintetében lásd a szabályozói intézkedésekről szóló III. részt.

A 3LD és a végrehajtási rendelkezések közötti eltérések: nincs.

20. cikk - A biztosítástechnikai tartalékalap fedezetéül szolgáló, megfelelő eszközök (a CD. cikke)

A célkitűzések összefoglalása

Ez a cikk általános iránymutatásokkal szolgál a tekintetben, hogy a biztosítástechnikai tartalékokat fedező eszközöknek milyen befektetési normáknak való megfelelésre kell irányulniuk: biztosítaniuk kell a befektetések likviditását, biztonságát és jövedelmezőségét, valamint azokat több befektetési formában kell elhelyezni és megfelelő mértékben kell megosztani.

A cikk szövege

20. cikk

A biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül szolgáló pénzeszközök befektetésénél figyelembe kell venni a vállalkozás által művelt üzletág jellemzőit, oly módon, hogy biztosítsák a vállalkozás befektetései likviditását, a lehető legnagyobb biztonság és jövedelmezőség mellett, amely célt a vállalkozás úgy érheti el, hogy befektetéseit több befektetési formában helyezi el, és megfelelő mértékben megosztja.

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

E normákat az egyesült királyságbeli jogszabályba a biztosítótársaságokról szóló (harmadik életbiztosítási irányelv) 1994. évi szabályzat ültette át.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

Nem kapcsolódik egyértelműen az ügghöz. Sok évre – akár évtizedekre – vonatkozóan kellene megvizsgálni az ELAS befektetési stratégiáját, hogy meg lehessen bizonyosodni arról, hogy a

biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül szolgáló eszközök biztonságosak voltak-e és több befektetési formában helyezték-e azokat el. Mindenesetre az ügy legfőbb vitás pontja nem annyira a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül szolgáló eszközökkel kapcsolatos befektetési norma, hanem a megfelelő tartalékképzés esetleges hiánya. Az e pontra vonatkozó további információk tekintetében lásd a szabályozói intézkedésekről szóló III. részt.

A 3LD és a végrehajtási rendelkezések közötti eltérések: nincs.

22. cikk - A befektetések sokféleségére vonatkozó szabályok

A célkitűzések összefoglalása

Ez a cikk azokat a szabályokat és elveket tartalmazza, amelyeket a tagállamoknak be kell tartaniuk a biztosítóintézetek befektetéseinek szabályozása során. Egyrésztől meghatározott eszközökre vonatkozó befektetési határokra vonatkozik, másrésztől pedig a megengedhető eszközök vonatkozásában általános befektetési elveket határoz meg.

A cikk szövege

22. cikk

1. Ami a biztosítástechnikai tartalékokat fedező eszközöket illeti, a székhely szerinti tagállam megköveteli minden biztosítóintézettől, hogy ne fektessen be többet, mint:

- a) összes bruttó biztosítástechnikai tartalékai 10 %-át egyetlen telekbe vagy épületbe, vagy egymáshoz ahhoz elég közel álló telkekbe vagy épületekbe, hogy azokat ténylegesen egyetlen befektetésnek lehessen tekinteni;
- b) összes bruttó biztosítástechnikai tartalékainak 5 %-át ugyanannak a vállalkozásnak a részvényeibe és más részvényként kezelt forgatható értékpapírjába, kötvényeibe, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírjába és más pénz- és tőkepiaci eszközeibe, vagy ugyanannak a hitelfeltevőnek nyújtott kölcsönökbe együttesen, ebben az esetben kölcsönnek számít az, amit nem az államnak, a regionális vagy helyi hatóságnak vagy olyan nemzetközi szervezetnek nyújtanak, amelyben egy vagy több tagállam tag. Ez a korlát 10 %-ra emelhető, ha a vállalkozás bruttó biztosítástechnikai tartalékának nem több, mint 40 %-át fekteti be olyan kibocsátó intézmények, illetve hitelfeltevők kölcsöneibe vagy értékpapírjaiba, amelyek mindegyikébe eszközeinek több, mint 5 %-át fekteti;
- c) összes bruttó biztosítástechnikai tartalékának 5 %-át biztosíték nélküli kölcsönökbe, ideértve 1 %-ot egyetlen biztosíték nélküli kölcsönbe, kivéve a valamely tagállamban letelepedett hitelintézeteknek, biztosítóintézeteknek – amennyiben a 79/267/EGK irányelv 8. cikke ezt lehetővé teszi –, valamint befektetési vállalkozásoknak nyújtott kölcsönöket. A korlátok 8 %-ra, illetve 2 %-ra növelhetők a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságának egyedi döntésével;
- d) az összes bruttó biztosítástechnikai tartalék 3 %-át készpénzbe;
- e) összes bruttó biztosítástechnikai tartalékának 10 %-át olyan részvényekbe, illetve más, részvényként kezelt értékpapírokba és hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokba, amelyekkel szabályozott piacon nem kereskednek.

2. Az (1) bekezdésben bármilyen kategóriára vonatkozó korlát hiánya nem jelenti azt, hogy az abban a kategóriában lévő eszközöket a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül korlátozás nélkül lehetne elfogadni. A székhely szerinti tagállam határozza meg az elfogadható eszközök alkalmazásának feltételeit előíró részletes szabályokat. Különösen azt biztosítja, hogy e szabályok meghatározásánál és alkalmazásánál a következő elveket betartsák:

- i. a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül szolgáló eszközöket annak biztosításával kell különböző befektetési formákban elhelyezni és megosztani, hogy a biztosítóintézet nem támaszkodik túlzott mértékben egyik eszközkategóriára, befektetési piacra vagy befektetési formára sem;
- ii. a bizonyos típusú eszközökbe történő befektetést, amelyek nagy kockázatot mutatnak, függetlenül attól, hogy ez az eszköz jellegének vagy a kibocsátó minőségének tulajdonítható-e, körültekintő szintre kell korlátozni;
- iii. az adott eszközkategóriákra vonatkozó korlátozásoknál figyelembe kell venni a viszontbiztosítás kezelését a biztosítástechnikai tartalékok számításánál;
- iv. ha a birtokolt eszközök közé tartozik valamely befektetés egy olyan leányvállalatban, amely a biztosítóintézet befektetéseinek egy részét vagy egészét az ő nevében kezeli, a székhely szerinti tagállam köteles az e cikkben meghatározott

szabályok és elvek alkalmazásakor figyelembe venni a leányvállalat birtokában lévő mögöttes eszközöket; a székhely szerinti tagállam hasonló módon kezelheti más leányvállalatok eszközeit is;

v. a biztosítástechnikai tartalékokat fedező nem likvid befektetések tárgyát képező eszközök százalékarányát körültekintő szinten kell tartani;

vi. amikor a birtokolt eszközök között bizonyos hitelintézetek által kibocsátott kölcsönök vagy hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok is vannak, a székhely szerinti tagállam figyelembe veheti az ilyen hitelintézet birtokában lévő mögöttes eszközöket is az e cikkben foglalt szabályok és elvek alkalmazásánál. Ezt a kezelési módot azonban csak ott lehet alkalmazni, ahol az a hitelintézet, amelynek a központi ügyvezetése valamely tagállamban található, teljes egészében ennek a tagállamnak és/vagy az állam helyi hatóságainak a tulajdonában áll, és létesítő okirata, illetve alapszabálya szerint tevékenysége az államoknak vagy helyhatóságoknak, az államokhoz vagy helyhatóságokhoz szorosan kötődő testületeknek közvetítőként keresztül történő hitelnyújtásból, vagy az államok, illetve helyhatóságok által biztosított kölcsönök nyújtásából áll.

3. Az elfogadható eszközök alkalmazási feltételeit meghatározó részletes szabályokban a tagállam több korlátozásban részesíti a következőket:

- minden bankgarancia, biztosítóintézet által kibocsátott garancia, jelzálog vagy más biztosítéki formát nélkülöző kölcsön, szemben az ily módon biztosított kölcsönökkel,
- a 85/611/EGK irányelv¹ által nem összehangolt ÁÉKBV és más befektetési alapok, szemben az említett irányelv előírásaival összehangolt ÁÉKBV-vel,
- azokat az értékpapírokat, amelyekkel nem kereskednek valamely szabályozott piacon, szemben azokkal, amelyekkel igen,
- nem a 89/647/EGK irányelvben² meghatározott, a zónába tartozó államok, helyi vagy regionális hatóságok vagy vállalkozások által kibocsátott kötvények, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok és egyéb pénz- és tőkepiaci eszközök, vagy amelyeknek a kibocsátói olyan nemzetközi szervezetek, amelyeknek egyetlen közösségi tagállam sem a tagja, szemben az ilyen intézmények által kibocsátott hasonló pénzügyi eszközökkel.

4. A tagállamok megemelhetik az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott korlátot 40 %-ra bizonyos hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok esetén, amikor ezeket olyan hitelintézet bocsátja ki, amelynek központi ügyvezetése egy tagállamban található, és amelyet a törvény olyan különleges hatósági felügyelet alá rendel, amelynek célja az ilyen hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok birtokosainak védelme. Különösen az ilyen hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátásából származó összegeket a törvénynek megfelelően olyan eszközökbe kell fektetni, amelyek a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok egész futamideje során fedezni tudják a hozzájuk kapcsolódó követeléseket, és amelyek a kibocsátó csődje esetén elsőbbségi alapon felhasználhatók a tőkeösszeg és a felhalmozott kamatok megfizetésére.

5. A tagállamok nem követelhetik meg a biztosítóintézetektől, hogy egy bizonyos eszközkategóriákba fektessenek be.

6. Az (1) bekezdéstől függetlenül, kivételes körülmények között és a biztosítóintézet kérésére, a székhely szerinti tagállam ideiglenesen és megfelelően indokolt határozat alapján kivételeket engedélyezhet az (1) bekezdés a)–e) pontjaiban foglalt szabályok alól a 20. cikktől függően.

¹ Az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611/EGK tanácsi irányelv (HL L 375., 1985.12.31., 3.o.). A legutóbb a 88/220/EGK irányelvvel (HL L 100., 1988.4.19., 31.o.) módosított irányelv.

² A hitelintézetek szolvenciamutatójáról szóló, 1989. december 18-i 89/647/EGK irányelv (HL L 386., 1989.12.30., 14.o.).

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

Az egyesült királyságbeli jogszabály nem állapít meg közvetlen korlátozásokat egy társaság befektetéseinek megválasztása tekintetében. Az eszközök értékelésére vonatkozó szabályzat azonban jelentős közvetett hatást gyakorol egy társaság befektetési politikájára. Az eszközök értékelésére vonatkozó szabályzat – akár annak előírásával, hogy bizonyos eszköztípusok nem megengedhetők, akár a szabályozói célokból figyelembe vehető eszközök értékének korlátozásával – arra ösztönzi a társaságokat, hogy a viszonylag alacsony kockázatú eszközöket prudens módon ossza el, amelyek az irányelvnek a befektetések sokféleségére vonatkozó előírásokkal összhangban vannak.

Meghatározott eszközökre vonatkozó befektetési határértékek: az irányelv egyes eszközök vonatkozásában az összes bruttó biztosítástechnikai tartalék százalékában kifejezett befektetési határértékeket ír elő. Telekbe például legfeljebb 10% fektethető be, készpénzbe

legfeljebb 3% és így tovább. Az egyesült királyságbeli jogszabály ehhez hasonlóan olyan szabályokat tartalmaz, amelyek határértékeket állapítanak meg a szabályozói célokból figyelembe vehető egyes eszköztípusok maximálisan megengedhető értéke vonatkozásában.

Az 57. cikk előírja, hogy amennyiben egy társaságnak bármely leírás alá tartozó eszközök tekintetében meglévő, aggregált kötelezettsége meghaladja az azon leírás alá tartozó eszközökre vonatkozó „maximálisan megengedett értéket”, „a túllépéssel megegyező értékű eszközöket figyelmen kívül kell hagyni”. Az 57. cikk továbbá egy hosszú távú tevékenységet végző társaság esetében az I. rész 12. mellékletében meghatározott „hosszú távú tevékenység összegének” százalékos arányával megegyező összegként határozza meg a „maximálisan megengedett értéket”.

Az irányelvtől eltérően, az egyesült királyságbeli jogszabály a százalékos korlátozásokat nem a biztosítástechnikai tartalékokra való utalással, hanem a „hosszú távú tevékenység összege” tekintetében vezeti be. A DTI azt állította, hogy nem volt szükséges változtatásokat bevezetni, mivel az egyesült királyságbeli szabályok – az esetek többségében – prudensebbek, mint az irányelvben megállapított szabályok.²⁹

A készpénz esetén maximálisan megengedett érték például a hosszú távú tevékenység összegének 3%-a. A készpénz esetén maximálisan megengedett érték például a hosszú távú tevékenység összegének 3%-a. Az Egyesült Királyság szabálya nem írja elő kifejezetten, hogy a biztosítóintézetek nem fektethetnek be 3%-nál többet készpénzbe; amit az Egyesült Királyság szabálya előír az az, hogy ha a társaság 3%-nál többet fektet készpénzbe, a túllépést nem veszik figyelembe az adott eszköz értékelésénél.

Néhány esetben az aggregált kötelezettségre vonatkozó nemzeti határértékek prudensebbek, mint az irányelvben a befektetésekre vonatkozóan megállapított határértékek. Az irányelv például a telekbe történő befektetéseket a társaság összes bruttó biztosítástechnikai tartalékának legfeljebb 10%-ában korlátozza, míg a nemzeti intézkedés a társaság telkek vonatkozásában meglévő, aggregált kötelezettségét a vállalkozás 5% hosszú távú tevékenysége összegének legfeljebb 5%-ában korlátozza. Más esetekben a határértékek ugyanazok: például a nem jegyzett részvények (10%) és a készpénz (3%) esetén. Az egyesült királyságbeli szabályozás továbbá néhány, az irányelvben elő nem írt határértéket is meghatároz: például 5% az engedélyezett befektetésialap-rendszerek, 5% számítógépes berendezések és 2,5% irodai géppark esetén.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

Ez a cikk a (6) bekezdésben foglaltak értelmében kapcsolódik az ügyhöz, amely bekezdés a cikk többi részében szereplő követelmények alóli kivételt vezet be. E rendelkezés értelmében „kivételes körülmények között” és „a biztosítóintézet kérésére”, a székhely szerinti tagállam „ideiglenesen” és „megfelelően indokolt határozat alapján” kivételeket engedélyezhet az (1) bekezdésben a foglalt szabályok alól.

²⁹ Lásd a 21. cikk (1) bekezdéséhez a WE 20-ban fűzött megjegyzéseket, Wilde Sapte-jelentés, e rész „II.2.2. szakasza”.

Ezt a szavatoló tőkééről szóló 25. cikkel és a biztosítástechnikai tartalékok fedezésére felhasználható eszközökről szóló 21. cikkel összefüggésben kell vizsgálni. A kérdés itt az, hogy az egyesült királyságbeli jogszabály szélesebb hatásköröket ad-e a szabályozónak (a miniszternek) az irányelvben előírtaknál arra vonatkozóan, hogy felmentést adjon a prudenciális felügyeletre vonatkozó szabályok alól. Az Egyesült Királyság szintjén az 1982. évi ICA 68. cikke értelmében a miniszter a biztosító kérésére vagy annak hozzájárulásával mentesíthet a prudenciális felügyeletre vonatkozó szabályok alkalmazása alól. E hatáskör gyakorlását nem korlátozzák az irányelvben említett normák (azaz „kivételes körülmények”, „ideiglenesen”, „megfelelően indokolt döntés alapján”). A rendelkezés előírja, hogy a miniszter határozata „feltételektől függhet”, ami egyértelműen a szabályozóhoz rendeli azt a mérlegelési hatáskört, hogy eldöntse, előírja-e feltételeket vagy sem. Úgy tűnik, ezek szélesebb hatáskörök az irányelvben előírtaknál.

Ezek a hatáskörök magukban hordozzák annak kockázatát, hogy azokat – a harmonizált normák alkalmazását alásva – igen engedékenyen gyakorolják. Ez aggályokat vet fel az 1982. évi ICA 68. cikkének a 3LD-vel való összeegyeztethetősége tekintetében. A további érveket illetően lásd a szavatoló tőkééről szóló 25. cikkre vonatkozó szakaszt.

29. cikk - A biztosítási feltételek és a díjak (a CD 34. cikke)

A célkitűzések összefoglalása

E cikk célja a tagállamok arra irányuló ösztönzése, hogy a kereskedelmet kevésbé korlátozó gyakorlatokat fogadjanak el. Megakadályozza a tagállamokat abban, hogy a szerződési feltételek, díjtáblázatok és biztosítástechnikai tartalékok számításánál alkalmazott biztosítástechnikai alapok, vagy az életbiztosító biztosítóintézet által a biztosítottakkal fenntartott kapcsolatában esetlegesen alkalmazott adatlapok vagy más nyomtatványok előzetes jóváhagyását írják elő.

A cikk szövege

29. cikk

A tagállamok nem fogadhatnak el olyan rendelkezéseket, amelyek megkövetelnék az általános és különös szerződési feltételek, a díjtáblázatok, különösen a díjtáblázatok és biztosítástechnikai tartalékok számításánál alkalmazott biztosítástechnikai alapok, vagy a biztosítóintézet által a biztosítottakkal fenntartott kapcsolatában alkalmazni kívánt űrlapok vagy más nyomtatványok előzetes jóváhagyását, vagy azokra vonatkozó rendszeres értesítést.

Az első albekezdéstől függetlenül, kizárólag a biztosításmatematikai elvekre vonatkozó nemzeti rendelkezések betartásának igazolására, a származás szerinti tagállam megkövetelheti, különösen a díjtáblázatok és biztosítástechnikai tartalékok számításánál felhasznált biztosítástechnikai alapok rendszeres közlését, anélkül azonban, hogy ez a követelmény a vállalkozás tevékenysége folytatásának előfeltétele lenne.

Ennek az irányelvnek az alkalmazása időpontjától számított nem később, mint öt évvel, a Bizottság jelentést terjeszt a Tanács elé e rendelkezések végrehajtásáról.

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

Az irányelvnek ezt a rendelkezését a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat 4. cikke és 1. mellékletének 11. pontja ültette át az egyesült királyságbeli jogszabályba. E szabályok

szerint a kérelmezők már nem kötelesek információkat benyújtani a társaság által alkalmazni javasolt általános és különös szerződési feltételekről. Ezt az információt a biztosítótársaságokról szóló 1981. évi szabályzat megkövetelte, de a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat hatálybalépése óta a kérelmezőknek csak „a társaság által fedezni kívánt kötelezettségvállalások jellegére” vonatkozóan kell információt szolgáltatni, a fent említett kérdésekre vonatkozóan azonban nem.

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

Nem egyértelmű. Az e pontra vonatkozó további információk tekintetében lásd a szabályozói intézkedésekről szóló III. részt.

A 3LD és a végrehajtási rendelkezések közötti eltérések: nincs.

30. cikk - Elállási időszak (a 2LD 15. cikke és a CD 35. cikke)

A célkitűzések összefoglalása

Ez a cikk előírja, hogy a tagállamok rendelkezzenek a kötvénytulajdonosok esetében a szerződés megkötéséről szóló tájékoztatás kézhezvételétől számított 14. és 30. nap közötti határidejű elállási időszakkal rendelkezzenek.

A cikk szövege

30. cikk

(1) A 90/619/EGK irányelv 15. cikk (1) bekezdés első albekezdésében törölni kell az „a III. címben említett egyik esetben” szavakat.

(2) A 90/619/EGK irányelv 15. cikk (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„2. A tagállamoknak nem kell alkalmazniuk az (1) bekezdést a hathónapos vagy rövidebb lejáratú szerződésekre, sem pedig ott, ahol a biztosított jogállása vagy a szerződés megkötésének körülményei miatt a biztosítottak erre a különleges védelemre nincs szüksége. A tagállamok saját szabályaikban meghatározzák, hogy mikor nem alkalmazzák az (1) bekezdést.”

Az Egyesült Királyság általi átültetésre vonatkozó megjegyzések

Ez a rendelkezés – eredeti változatában – lehetővé tette a tagállamok számára, hogy csak a hathónapos vagy rövidebb lejáratú szerződésekre ne írjanak elő elállási időszakot. A 3LD 30. cikke egy második kivételt is bevezet, amely megengedi a tagállamoknak, hogy ne írjanak elő elállási időszakot abban az esetben, amikor a biztosított jogállása vagy a szerződés megkötésének körülményei miatt a biztosítottak erre a különleges védelemre nincs szüksége. A rendelkezés az egyes tagállamokra bízta az azt kimondó szabályok meghatározását, hogy – az előírt iránymutatásoknak megfelelően – mikor nem kell alkalmazni az elállási időszakot. Az Egyesült Királyság ezt a cikket az egyesült királyságbeli jogszabályba a biztosítótársaságokról (elállás) szóló 1993. évi szabályzaton és a később a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzattal felváltott, a biztosítótársaságokról (elállás 2.) szóló 1993. évi szabályzaton keresztül ültette át. A biztosítótársaságokról (elállás)

szóló 1993. évi szabályzat 2. cikke módosítja az 1982. évi ICA 75. szakaszát (A hosszú távú kötvénnyel kapcsolatban a biztosító által megteendő kötelező értesítés) és a 76. szakaszát (A hosszú távú kötvények vonatkozásában az ügylettől való elállás joga).

Az ELAS-üggyel meglévő kapcsolat

Nem egyértelmű. Az e pontra vonatkozó további információk tekintetében lásd a szabályozói intézkedésekről szóló III. részt.

A 3LD és a végrehajtási rendelkezések közötti eltérések: nincs.

II.1.3. Más irányelvek vonatkozó cikkei

- Az első életbiztosítási 1979/267/EK irányelv (1LD)

A 18. cikknek a jövőbeni nyereségek felhasználásáról szóló (3) bekezdése (amely a CD 27. cikkének (4) bekezdése lett) [Lásd a 3LD biztosítástechnikai tartalékokról szóló 18. cikkével, a 3LD biztosítástechnikai tartalékoknak az eszközökbe való felvételéről szóló 21. cikkével és a 3LD fizetőképességről szóló 25. cikkével való összefüggést.]

a vállalkozás által a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságához benyújtott, alátámasztó bizonyítékkal ellátott kérelemre és az illető illetékes hatóság egyetértésével:

a) a vállalkozás jövőbeni nyereségeinek 50 %-nak megfelelő összeg; a jövőbeni nyereségek összegét úgy kell kiszámítani, hogy a becsült éves nyereséget meg kell szorozni egy, a biztosítási kötvények még fennmaradó átlagos futamidejének megfelelő szorzóval. Az alkalmazott szorzó nem lehet nagyobb 10-nél; a becsült éves nyereség a 2. cikkben felsorolt tevékenységekből az elmúlt öt pénzügyi év során származó nyereség számtani átlaga.

A szorzó kiszámításának alapjait, amellyel a becsült éves nyereséget meg kell szorozni, és az elért nyereségeket alkotó tételeket a Bizottsággal együttműködve a tagállamok közös megállapodásával határozzák meg. A tételeket a megállapodás létrejöttéig a székhely (tevékenység végzésének központja, képviselő vagy fióktelep) szerinti tagállam jogszabályaival összhangban határozzák meg.

Ha az illetékes hatóságok meghatározták az elért nyereségek fogalmát, a Bizottság javaslatokat nyújt be e fogalom összehangolására egy a biztosítóintézetek éves beszámolóinak összehangolásáról és a 78/660/EGK irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében előírt koordináció meghatározásáról szóló irányelv útján. A vállalkozás által a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságához benyújtott, megfelelő bizonyítékkal ellátott kérelemre és az illető illetékes hatóság egyetértésével, a rendelkezésre álló szavatoló tőke a következőkből is állhat:

b) ahol a zillmerizést nem gyakorolják, vagy amennyiben gyakorolják is, az kevesebb, mint a díjban foglalt szerzési költségek terhe, a nem zillmerezett vagy a részlegesen zillmerezett matematikai tartalék, valamint a díjban foglalt szerzési költségek terhével egyenértékű arányban zillmerezett matematikai tartalék közötti különbség; ez a szám azonban nem haladhatja meg az életbiztosítási tevékenységek vonatkozó tőkeösszegei és mindazon biztosítási kötvényekre vonatkozó matematikai tartalékok közötti különbség 3,5 %-át, amelyeknél a zillmerezés lehetséges; a különbséget csökkenteni kell az eszközként bemutatott esetleges amortizálatlan szerzési költségek összegével;

c) amennyiben azon érintett tagállamok illetékes hatóságai, amelyekben a biztosítóintézet tevékenységet folytat, jóváhagyásukat adják, az eszközök alábecsléséből é a matematikai tartalékalaptól eltérő egyéb kötelezettségek túlbecsüléséből származó rejtett nettó tartalékok, amennyiben az ilyen rejtett nettó tartalékok nem kivételes jellegűek.

- Az egységes szerkezetbe foglalt, 2002/83/EK irányelv (CD),

A 17. cikk a könyvvizsgálók kötelezettségeiről (eredetileg a 95/26/EK irányelv 5. cikke) [Lásd még a 3LD szakmai titoktartásról szóló 15. cikkével való összefüggést.]

(1) A tagállamok legalább azt biztosítják, hogy:

a) a 84/253/EGK irányelv [14] értelmében felhatalmazott bármely személy, aki a 78/660/EGK irányelv [15] 51. cikkében, a 83/349/EGK irányelv 37. cikkében vagy a 85/611/EGK irányelv [16] 31. cikkében megállapított feladatot vagy bármilyen egyéb, törvényben meghatározott feladatot végez egy biztosítóintézetben, köteles azonnal jelenteni az illetékes hatóságnak minden olyan, az e feladat végzése során tudomására jutott, e vállalkozást érintő tény vagy döntést, amelynél fennáll a lehetőség, hogy:

- alapvetően megsértik azokat a törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseket, amelyek az engedélyezésre vonatkozó feltételeket tartalmazzák, vagy amelyek konkrétan a biztosítóintézetek tevékenységének folytatását szabályozzák, vagy

vagy

- a biztosítóintézet folyamatos működését befolyásolják, vagy

- a beszámolók hitelesítésének megtagadásához vagy fenntartások kinyilvánításához vezetnek;

b) e személynek hasonlóképpen kötelessége jelenteni minden olyan tény és döntést, amely akkor jutott tudomására, amikor az a) pontban leírt feladatot végezte egy olyan vállalkozásban, amely azzal a biztosítóintézettel áll ellenőrző viszonyból

eredő szoros kapcsolatban, amelyben a fent említett feladatot végzi.

(2) A 84/253/EGK irányelv értelmében felhatalmazott személyek által az illetékes hatóságokkal jóhiszeműen közölt bármilyen, az (1) bekezdésben említett tény vagy döntés nem jelenti egy szerződésben vagy bármilyen törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezésben meghatározott információközlési korlátozás megsértését és nem ró semmiféle felelősséget e személyekre.

- I. tőke megfelelési irányelv, 2002/12/EK irányelv

A jövőbeni nyereségekről szóló 1. cikk (4) bekezdése (eredetileg az 1LD 18. cikkének (3) bekezdése) [Lásd a 3LD 25. cikkére vonatkozó szakaszt.]

(4) A vállalkozás által a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságához benyújtott, megfelelő bizonyítékkal ellátott kérelemre és az illető illetékes hatóság egyetértésével, a rendelkezésre álló szavatoló tőke a következőkből is állhat:

a) 2009. december 31-ig a vállalkozás jövőbeni nyereségeinek 50 %-nak megfelelő, de a rendelkezésre álló szavatoló tőke és az előírt szavatoló tőke közül a kisebb összegű fedezet 25 %-át meg nem haladó összeg. A jövőbeni nyereségek összegét úgy kell kiszámítani, hogy a becslült éves nyereséget meg kell szorozni egy, a biztosítási kötvények még fennmaradó átlagos futamidejének megfelelő szorzóval. Az alkalmazott szorzó nem lehet nagyobb 6-nál. A becslült éves nyereség nem haladhatja meg az 1. cikk 1. pontjában felsorolt tevékenységekből az elmúlt öt pénzügyi év során származó nyereség számtani átlagát.

Az illetékes hatóságok csak akkor hagyhatják jóvá a fenti összegnek a rendelkezésre álló szavatoló tőkébe történő beszámítását, amennyiben:

i. az illetékes hatóságok számára biztosításmatematikai jelentést nyújtanak be, amely alátámasztja e nyereségek jövőbeni keletkezésének valószínűségét, és

ii. a c) pontban említett rejtett nettó tartalékokból keletkező jövőbeni nyereségeket még nem vették figyelembe;

b) ott, ahol a zillmerezés nem gyakorolják, vagy amennyiben gyakorolják is, az kevesebb, mint a díjban foglalt szerzési költségek terhe, a nem zillmerezett vagy a részlegesen zillmerezett matematikai tartalék, valamint a díjban foglalt szerzési költségek terhével egyenértékű arányban zillmerezett matematikai tartalék közötti különbség. Ez a szám azonban nem haladhatja meg az életbiztosítási tevékenységek vonatkozó tőkeösszegei és mindazon biztosítási kötvényekre vonatkozó matematikai tartalékok közötti különbség 3,5 %-át, amelyeknél a zillmerezés lehetséges. A különbséget csökkenteni kell az eszközként bemutatott esetleges amortizálatlan szerzési költségek összegével;

c) az eszközértékelésből származó rejtett nettó tartalékok, amennyiben az ilyen rejtett nettó tartalékok nem kivételes jellegűek;

d) a be nem fizetett részvénytőke vagy induló tőke fele, ha a befizetett rész az illető részvény- vagy indulótőke 25 %-át teszi ki, a rendelkezésre álló szavatoló tőke, illetve – ha az az alacsonyabb – a minimális szavatoló tőke 50 %-áig.

- A pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó bizottságok új szervezeti felépítéséről szóló 2005/1/EK irányelv

Az európai biztosítási és foglalkoztatónyugdíj-bizottság létrehozásáról szóló 5–8. cikk

5. cikk

A 91/675/EGK irányelv

A 91/675/EGK irányelv a következőképpen módosul:

(1) A címben szereplő "biztosítási bizottság" szavak helyébe az "európai biztosítási és foglalkoztatónyugdíj-bizottság" szavak lépnek.

(2) „1. cikk

(1) (1) A Bizottság munkáját az — 2004/9/EK bizottsági határozattal [23] létrehozott — európai biztosítási és foglalkoztatónyugdíj-bizottság (a továbbiakban: bizottság) segíti.

(2) A Bizottság 2004/6/EK határozatával [24] létrehozott, a biztosítások és a foglalkoztatói nyugdíjak európai felügyeleti bizottságának elnöke megfigyelőként részt vesz a bizottság ülésein.

(3) A bizottság szakértőket, illetve megfigyelőket kérhet fel az ülésein való részvételre.

(4) A bizottság titkárságát a Bizottság biztosítja.

(3) „2. cikk

- (1) Az 1999/468/EK határozat 5. cikkének (6) bekezdésében megállapított határidő három hónap.
(2) A bizottság elfogadja saját eljárási szabályzatát.
(4) A 3. és 4. cikket el kell hagyni.

6. cikk

A 92/49/EGK irányelv

A 92/49/EGK irányelv 40. cikke (10) bekezdése első mondatában az „összefoglaló jelentést nyújt be a 91/675/EGK irányelv által létrehozott biztosítási bizottságnak” kifejezés helyébe a „tájékoztatja az európai biztosítási és foglalkoztatásnyugdíj-bizottságot” lép.

7. cikk

A 98/78/EK irányelv

A 98/78/EK irányelv a következőképpen módosul:

(1) A 10a. cikk (3) bekezdése helyébe a következő lép:

„ (3) "(3) A Szerződés 300. cikke (1) és (2) bekezdésének sérelme nélkül, a Bizottság az európai biztosítási és foglalkoztatásnyugdíj-bizottság segítségével megvizsgálja az (1) bekezdésben említett tárgyalások eredményét és az abból eredően kialakult helyzetet.”

(2) A 11. cikk (5) bekezdése helyébe a következő szöveg lép:

„(5) "(5) A Bizottság legkésőbb 2006. január 1-jén jelentést készít az irányelv alkalmazásáról, és szükség esetén a további harmonizáció szükségességéről.”

8. cikk

A 2002/83/EK irányelv

A 2002/83/EK irányelv a következőképpen módosul:

(1) A 46. cikk (9) bekezdésének első mondatában a „A Bizottság minden két évben jelentést terjeszt a biztosítási bizottság elé” szavak helyébe a „a Bizottság minden két évben tájékoztatja az európai biztosítási és foglalkoztatásnyugdíj-bizottságot” szavak lépnek.

(2) A 58. cikk helyébe a következő lép:

„58. cikk

A tagállamok által a Bizottságnak nyújtott tájékoztatás

a) minden olyan közvetlen vagy közvetett leányvállalatnak nyújtott engedélyről, amelynek egy vagy több anyavállalatát harmadik ország joga szabályoz;

b) minden olyan esetben, amikor egy ilyen anyavállalat egy közösségbeli biztosítóintézetben részesedést szerez, amelynek eredményeként ez utóbbi a leányvállalatává válik.

Ha egy olyan közvetlen vagy közvetett leányvállalat, amelynek egy vagy több anyavállalatát harmadik ország joga szabályozza, megkapja az a) pontban említett engedélyt, akkor az illetékes hatóságok által a Bizottságnak és a többi illetékes hatóságnak megküldött értesítésben ismertetni kell a csoport szerkezetét is”.

(3) A 65. cikk (1) bekezdése helyébe a következő szöveg lép:

”1. "(1) A Bizottság munkáját a Bizottság 2004/9/EK határozata [26] alapján létrehozott európai biztosítási és foglalkoztatásnyugdíj-bizottság segíti.

II.2. Az átültetésre vonatkozó további bizonyítékok

II.2.1. A Bizottság által benyújtott bizonyítékok

Bevezetésként hasznos emlékeztetni először is arra, hogy mik is a Bizottság pontos feladatai az EU-s jog átültetése tekintetében³⁰. Az EK-Szerződés 211. cikke kimondja, hogy a Bizottság feladata a közösségi jog alkalmazásának ellenőrzése, amely a következőket foglalja magába:

- 1) annak ellenőrzése, hogy a tagállamok elfogadtak-e nemzeti végrehajtási intézkedéseket és azokat az előírt határidőn közölték-e a Bizottsággal;
- 2) a nemzeti átültető intézkedések közösségi jogszabályoknak való megfelelése ellenőrzése;
- 3) a rendelkezések magán és állami jogalanyok, szervezetek és hatóságok általi tényleges tiszteletben tartásának biztosítása (végrehajtás).

E viszonyítási pontok szem előtt tartásával az EQUI bizottság bizonyítékokat szerzett a Bizottságtól. Először is – a Biztosítás Egység igazgatója, TERTÁK Elemér képviseletével – a Bizottság részt vett az EQUI bizottság 2006. március 23-i meghallgatásán (H1. tanúvallomás). További írásbeli levélváltásra is sor került. Másodszor a belső piaci biztos, Charlie McCREEVY 2006. november 23-án tett tanúvallomást (H8. tanúvallomás). Mindezen információcsere során a Bizottság válaszolt a tagok által feltett kérdésekre és benyújtotta a tőle a vonatkozó irányelvek átültetésére, valamint azoknak az illetékes hatóságok által a referencia időszak során történt alkalmazására, valamint a Bizottság által a végrehajtás nyomán követése tekintetében tett intézkedésekre vonatkozóan kért bizonyítékokat. E bizonyítékok a következőket tartalmazzák: a 3LD végrehajtásáról szóló, az egyesült királyságbeli Wilde Sapte ügyvédi iroda által készített tanulmány (WE 20), a jogsértési eljárások listája (WE 19) és az ELAS-szal kapcsolatos, a Bizottság birtokában lévő valamennyi dokumentum – többek között: levelek, elektronikus levelek és egyéb, vegyes dokumentumok – listája (WE 39). A Bizottság tanulmányt készített a székhely szerinti/fogadó tagállamra vonatkozó kérdésekről is (WE 41). További információkkal szolgáltak a WE Conf-11-en: a végrehajtási tanulmány felülvizsgálata, az akkoriban felelős tisztviselők személyazonosságára vonatkozó információk, a Wilde Sapte cég felelőseire vonatkozó információ és egyéb kérdések.

A tanúvallomásokból és okirati bizonyítékokból felmerülő témák összefoglalása

1. A 3LD helyes és időben történő végrehajtása

TERTÁK Elemér úr, a Bizottság Belső piaci és Szolgáltatási Főigazgatósága Pénzügyi Intézmények Igazgatóságának igazgatója, azt állítja, hogy a birtokában lévő bizonyítékok szerint „*az Egyesült Királyság a 3LD-t időben és helyesen hajtotta végre*” (H1). Ezt az a tény bizonyította, hogy a tagállam „*a Bizottság Titkárságát a 3LD végrehajtásáról egy 1994. június 29-én kelt levélben értesítette.*” Ebben a levélben az Egyesült Királyság elmondta, hogy a végrehajtási rendelkezések „*1994. július 1-jén, az irányelvben megállapított határidőben*

³⁰ Az Európai Bizottság feladatainak jellegével bővebben a jelentés V. része foglalkozik.

lépnek majd hatályba. Az Egyesült Királyság tehát tiszteletben tartotta az irányelvben a hatálybalépésre vonatkozóan megállapított határidőt, értesítésében a helyes gyakorlatot követte, és végrehajtási jogszabályáról másolatokat biztosított.” A Bizottság külső tanácsadókkal ellenőrizte a tagállamok megfelelését, akik végrehajtás jelentést és részletes megfelelési táblázatot készítettek. A 3LD és a nem életbiztosítási irányelv átültetéséről szóló tanulmányt a Wilde Sapte cég végezte. Görögország és Spanyolország ebben nem szerepelt. TERTÁK úr azt állítja, hogy a jelentés és a Bizottság szolgálatainak a jelentésre és az Egyesült Királyság végrehajtási jogszabályára kiterjedő vizsgálata *„nem mutatott ki semmilyen nagyobb részt vagy problémát az Egyesült Királyság végrehajtása tekintetében”* (H1).

McCREEVY biztos a H8 megismétli, hogy *„arra a következtetésre jutottunk, hogy az Egyesült Királyság helyesen ültette át a harmadik életbiztosítási irányelvet nemzeti jogába.”*

2. A Bizottság szerepe

TERTÁK úr egyértelművé tette, hogy a Bizottság *„nem játszik közvetlen szerepet a tagállamokban működő egyes biztosítóintézetek felügyeletében, valamint hogy az EU biztosítási irányelvei nem ruházzák fel a Bizottságot különös felügyeleti hatáskörökkel, a Bizottság pedig nem engedélyez és nem felügyel biztosítási tevékenységet jegyezni kívánó vállalkozásokat, továbbá hogy minden egyes tagállam saját felelősségi körébe tartozik nemzeti felügyeleti feladatkörének megszervezése és végrehajtása”* (H1). A Bizottság feladata annak biztosítása, hogy a tagállamok – e felügyeleti hatáskörök gyakorlása során – betartják a vonatkozó EK-irányelvek szerinti kötelezettségeiket és nem veszélyeztetik a belső piac megfelelő működését. Csak a Szerződés szerinti e kötelezettségek betartásának elmulasztása esetén jogosult a Bizottság hivatalos jogsértési eljárást kezdeményezni.

McCREEVY biztos leírja azokat a nehézségeket, amelyekkel a Bizottság olykor szembesül (H8): *„A közösségi jogszabályok tagállamok általi végrehajtásának ellenőrzése nehéz feladat. Idő- és forrásigényes. Vannak nyelvi problémák. A fordítások nem mindig állnak rendelkezésre. A tagállamok az EU-s irányelveket gyakran a meglévő jogszabályok több rendelkezésének módosításával hajtják végre és gyakran nem biztosítanak átültetési táblázatokat.”* Majd hozzáfűzi: *„Hangsúlyoznom kell azonban, hogy a Bizottság nem felelős az egyes biztosítóintézetek felügyeletéért. Ez a nemzeti hatóságok feladata. Nem állhatunk ott a nemzeti felügyelők mögött, hogy biztosítsuk, megfelelően végzik a munkájukat. Amint azt már tisztviselőimmal együtt korábban kijelentettük: a Bizottság nem a felügyelők felügyelője, és nem is válhat azzá.”*

3. Jogsértési eljárások: kisebbek indultak, de már lezárták ezeket

TERTÁK úr a H1-ben azt állítja, hogy jelenleg a Bizottságnak nincs tudomása az EU biztosítási irányelvek megsértéséről az ELAS-szal összefüggésben, továbbá, hogy a Bizottság nincs olyan helyzetben, hogy határozott véleményt alakítson ki arról, hogy az irányelv gyakorlatban történő alkalmazása során előfordulhatott-e jogsértés az ELAS ügyében, valamint – még akkor is, ha ki tudnának ilyen véleményt alakítani és meg tudnának győződni arról, hogy a gyakorlatban jogsértést követtek el – nem tudnának jogsértési eljárást indítani a Bíróság előtt a Bizottság szerepe és a Szerződés szerinti jogsértési eljárás Bíróság által

értelmezett jellege miatt. TERTÁK úr továbbmenve a következőt mondta: „*legjobb tudomásom szerint a Belső Piaci Főigazgatóság szintjén lévő jogsértési eljárás amiatt indul (...), hogy azok, akik azt hiszik, hogy valami kisiklott, felkeresik a Bizottságot és tudomásunkra hozzák, hogy valami nem működik. Természetesen amint bizonyítékokat kapunk és egyértelművé válik, hogy valóban szabálysértés történt – intézünk; másrészt viszont nincs jogunk rendőrségként eljárni és korlátoz minket az általam fentebb említett bírósági gyakorlat, tehát e határvonalakon belül kell eljárunk.*”

A Bizottság részéről BEVERLY úr pontosítja, hogy a jogsértés „*nem egyszerűen bűn, hanem ha ez a bűn tényleg valamely közösségi jogszabály megsértésével kapcsolatos, és ez megint olyasmis, amit bizonyítani kell. Összefoglalva: legjobb tudomásom szerint akkoriban nem rendelkezünk semmiféle olyan bizonyítékkal, amely alapján jogsértési eljárást kezdeményezhettünk volna, továbbá – még mindig legjobb tudomásom szerint – akkoriban nem kaptunk olyan panaszokat sem, amelyek azt kezdeményezték volna, hogy az Egyesült Királyság ellen jogsértési eljárásnak kellett volna indulnia a harmadik életbiztosítási irányelv előírásainak az Equitable Life vonatkozásában történő be nem tartása miatt.*”

A Bizottság azonban megküldte a bizottságnak a tagállamokkal szemben a 3LD tekintetében indított jogsértési eljárások listáját (WE 19). E lista kimondja, hogy „*számos tagállam – többek között az Egyesült Királyság – ellen indítottak helytelen alkalmazás miatt eljárást, nemzeti intézkedéseik meghatározott vonatkozásai miatt. Az Egyesült Királyság esetében például a probléma a statisztikai tájékoztatás felügyelők közötti cseréjére vonatkozott.*” A WE 19 egyértelművé teszi, hogy „*az összes ilyen ügyet már lezárták*” továbbá hogy „*úgy, tűnik ezek közül egyik sem kapcsolódik az irányelv alapvető prudenciális követelményeihez.*”

4. A Bizottsághoz intézett panaszok hiánya 2001előtt – A Bizottság nem járhat el a már jóvátett, állítólagos, múltbéli jogsértések miatt

TERTÁK úr a vallomása megtételekor egyértelművé tette, hogy amennyiben a Bizottság figyelmét nem hívják fel időben a tényekre, akkor azok formálisan nem is léteznek. Ez vonatkozik az ELAS-ügyre, amely esetében akkoriban senki nem értesítette a Bizottságot. Szem előtt kell azonban tartani, hogy a Bizottság másként is tud információt szerezni.

Az ELAS-ról folytatott, a Bizottság birtokában lévő levelezés kérdésében TERTÁK úr a H1-ben azt állítja, hogy „*a legkorábbi – a James Elles európai parlamenti képviselő és Roy Perry európai parlamenti képviselő úr – közötti levélváltás, amely a Bizottság irataiban szerepel, egészen 2001-re nyúlik vissza. Perry úr 2001 júliusában – az Independent Insurance Company összeomlását és az Equitable Life nyugdíjkötvények értékének 16%-kal történő csökkentésére irányuló döntését követően – ismét írt Bolkestein biztosnak. Perry úr megkérdezte a Bizottságot, hogy vajon a Bizottság elégedett volt-e azzal, hogy az európai irányelveket ezekben az ügyekben pontosan betartották.*” TERTÁK úr ezután azt mondta, hogy a Bizottság továbbra is keresi levéltárában az ezt az időpontot megelőzően történt levélváltásokat. McCREEVY biztos a H8-ban megismétli ezeket a tényeket: „*A Bizottság 2001 elejéig nem szerzett tudomást az Equitable Life problémáiról, amikor is e Parlament tagjai kapcsolatba léptek velünk választópolgáraik nevében, akik az Equitable kötvénytulajdonosai voltak. Átadtuk önöknek az Equitable Life-ra vonatkozó valamennyi dokumentumunk teljes*

listáját. Az egyesült királyságbeli hatóságok az ELAS válsága után gyorsan reagáltak, és megtiltották új szerződések kötését. A Baird-jelentés és a Tiner-féle reformok alapján az Egyesült Királyság gyökeresen megváltoztatta – általánosságban – az életbiztosításra, különösen pedig a nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvényekre, a kölcsönös biztosításokra és a biztosításmatematikai szerepére vonatkozó szabályokat. Úgy vélem, biztonsággal mondható, hogy az Equitable Life válsága előtt alkalmazott rendszer már nem létezik.”

A Bizottság szerepvállalására vonatkozó kérdés tekintetében Clive MAXWELL a H4-ben azt állítja, hogy „a Bizottságnak az Equitable Life nyomán követésében játszott szerepére vonatkozóan nem ismerek olyan adatot, amely az Európai Bizottság részvételére utalna egyedi esetek kezelésével kapcsolatban”.

Egy ezzel kapcsolatos kérdésben a Bizottság ragaszkodott ahhoz, hogy nem tud az érintett tagállam által már orvosolt jogsértéseket kivizsgálni, sem pedig azokban véleményt nyilvánítani. Ez a jogsértési eljárások jellegének tudható be, amelyek célja pusztán az EU-s jognak való megfelelés biztosítása. A múltban történt jogsértések károsultjai a nemzeti bíróságokon keresztül még mindig vizsgálhatják a tagállam magatartásának összeegyeztethetőségét. A tagok meglepetésüknek adtak hangot a tekintetben, hogy nincs mód a már lezárt jogsértési ügyek újbóli megnyitására vagy múltbeli jogsértések kivizsgálására, különösen amikor e jogsértések hátrányos hatása csak később bukkan fel.

Végül a Bizottság részéről Alan BEVERLY a H7-ben megvédi intézménye intézkedéseit, megismételve TERTÁK úr véleményét, mondván: „A Bizottság szerepe is nem az, hogy a felügyelők felügyelője legyen. Nem a mi dolgunk és nem is tudnánk valószínűen megtenni. Már mondtuk önöknek, hogy miután ellenőriztük, hogy a végrehajtás a tagállamokban megtörtént, gyakorlatilag az állampolgárok panaszaira vagy leveleire támaszkodunk a tekintetben, hogy valamiféle elképzelésünk legyen arról, hogy valami nem működik. Még egyszer: amint arról már tájékoztattuk önöket, minket nem értesítettek semmilyen problémáról az általunk megkapott, 2001-ben küldött legkorábbi leveleket megelőzően, miután az új szerződések megkötését már megtiltották [...] Miért nem hallottunk semmit 2001 előtt? Valószínűleg azért, mert az Equitable Life-ból a 90 években kilépő emberek nagylelkű kifizetésekkel távoztak, és nem volt semmi okuk a panaszra és”.

5. Az egyesült királyságbeli cég által készített végrehajtás jelentések

A bizottság tagjainak kérésére a Bizottság átadta a 3LD ún. végrehajtás jelentéseit. A jelentést egy egyesült királyságbeli ügyvédi iroda, a Wilde Sapte készítette. A jelentés egy összefoglalást, valamint kilenc ország tekintetében megfelelési jelentéseket tartalmaz. A Bizottság azt állítja, hogy az irányelvet két országban túl későn hajtották végre ahhoz, hogy bekerüljenek a jelentésbe. A Bizottság részéről VAN HULLE úr kifejtette, hogy a szokásos pályáztatást használták a cég kiválasztása érdekében, valamint hogy azt arra választották ki, hogy tanulmányt végezzen az egész EU vonatkozásában, ami az Egyesült Királyságot is magába foglalja; nem szerencsés, hogy ilyen kapcsolat állt fenn, de a tanulmány végzésének időpontjában az ELAS-ügy még nem merült fel. A Bizottság „általában olyan céget próbál kiválasztani, amely valamennyi tagállamban rendelkezik kapcsolattartókkal” (H1) – nehéz

törekvés.

McCREEVY biztos (H8) azt is kifejti, hogy „a biztosítási irányelvek harmadik generációjának végrehajtását 1994–95-ben részben egy ismert ügyvédi irodától megrendelt tanulmány felhasználásával ellenőriztük. Az önök rendelkezésére bocsátottuk a tanulmánnyal kapcsolatos jelentéseket és belső dokumentumainkat, amelyek egyértelműen kimutatják a felmerült problémákat. E dokumentumok a Bizottság tisztviselőinek arra irányuló, jelentős erőfeszítéseit is mutatják, hogy megfelelő ár-érték arányt érjenek el és a lehető legjobb eredményt valósítsák meg.”

6. Átültetés: a Bizottságnak csak „pillanatfelvétel” áll rendelkezésére

TERTÁK úr a meghallgatás során elismerte, hogy egy irányelv átültetésének elemzése során „az ember csak az adott időpontra vonatkozó pillanatfelvétellel rendelkezik, amely nem fedezi automatikusan azt, ami a jövőben fog történni (...). Nem szabad elfelejtenünk, hogy mindenek előtt az intézmények – főként azok, amelyek felügyeleti hatáskörökkel rendelkeznek, a nemzeti parlamentek – szintén gyakorolnak némi felügyeletet, és az ember elvárna, hogy a demokratikus parlament elég a határaikon belüli intézményi történések áttekintésére, illetve arra, hogy megfeleljen-e nemzeti jogoknak, mivel az irányelveket a nemzeti jogszabályokkal ültetik át.” A WE-Conf 11-en a Bizottságnak az átültetés terén fennálló forráshiánya (különösen a nyelvi készségek terén, mivel a megkapott végrehajtási jogszabály nincs is lefordítva) nyilvánvalóvá válik, megerősítve azt a benyomást, hogy a Bizottság csak akkor tudja elvégezni az átültetés megfelelő ellenőrzését, ha több eszköz áll rendelkezésére.

A források kérdése tekintetében McCREEVY biztos a H8-ban céloz „az átültetési nyilvántartás ellenőrzésével kapcsolatban felmerült néhány problémára, a meglévő és a múltban előfordult problémákra. A Barroso elnökletével működő új Bizottság és hivatalba lépésem óta a Barroso-féle Bizottság napirendjén van a jobb szabályozás. Ennek egyik jelentése az Európa irányából érkező jobb szabályozás. Ezért logikusan több embernek kellene rendelkezésre állnia az egész rendszerben az irányelvek átültetése, a végrehajtás, a jogsértési eljárások stb. rendjének biztosítására.”

7. Az átültetés „kipipálási” elemekkel is rendelkezik

A tagok általi meghallgatás során TERTÁK úr elismerte, hogy az egységes piaci vonatkozások működése tekintetében az új életbiztosítási irányelvek létrehozása, elfogadása és végrehajtása csak „kipipálással” történhetett „mivel valami újat hoztunk létre, megkönnyítve az európai társaságok számára, hogy kínálhassák a – különösen határokon átnyúló – szolgáltatások szabadságát. Így tehát a végrehajtási határidőt követően már igen hamar elvégeztük a végrehajtás vizsgálatát. Tehát abban a szakaszban – szinte szó szerint – nem volt egyáltalán tapasztalat az új intézkedések gyakorlati alkalmazásában (...). Így van egyfajta „kipipálási” elem, de azért jóval több van e mögött”.

A különböző viták során a tagokban felmerült az az elgondolás, hogy az átültetés jelenleg olyan statikus és rövidek gyakorlat, amelynek messzire látóbbá kell válnia például egy jogszabály minőségének alkalmazásának első pár éve során és nem csak a kezdetén történő

értékelésével. Erre McCREEVY biztos a H8-ban utalt: „*A mi dolgunk annak biztosítása, hogy a szabályokat alkalmazzák. Hogyan érhetjük el célunkat leginkább? A rendelkezésre álló forrásainkkal aligha tudunk a helytelen alkalmazás eseteit kereső tisztviselőcsoportokat küldeni 25 – hamarosan 27 – tagállamunkba. Amit azonban megtehetünk és meg is teszünk az az, hogy arra buzdítjuk a tagállamok szabályozóit és felügyelőit, hogy egyre szorosabban működjenek együtt. Amint együttműködésük egyre szorosabbá és rendszeresebbé, amint szakértői jelentéseket végeznek, jegyzőkönyveket vagy egyetértési nyilatkozatokat fogadnak el az egyes irányelvek koordinált alkalmazására vonatkozóan és a felügyeleti konvergencia politikáját követik általánosságban, azt tapasztaljuk majd, hogy a közösségi jogszabályok helytelen alkalmazásával kapcsolatos problémákat korábbi szakaszban fogjuk megismerni és megoldani.*”

8. A végrehajtás jelentések és a felülvizsgálat minősége

A tagok felvetették annak kérdését, hogy a Bizottság ebből az adott ügyből törekszik-e tanulságok levonására. A H1 során azt is megkérdezték, hogy végrehajtási tanulmányok felülvizsgálatának. A meghallgatás során a Bizottság bevallotta, hogy „*nem volt meglegedve a tanulmány elvégzésével egyes országok tekintetében*” (H1). A Bizottság vállalja, hogy teljes dokumentációt fog összeállítani a levéltárból, hogy tájékoztassa a bizottságot arról, hogy mikor, milyen kérdések vonatkozásában és mely országokkal kapcsolatban nem volt elégedett a tanulmánnyal (WE-Conf 11). BEVERLY úr azt állítja, hogy elvégezték a tanulmány felülvizsgálatát. Azt mondta, hogy „*a tanulmány gondos felülvizsgálatát akkoriban elvégezték, mivel nyilvánvalóan problémás kérdéseket vetettünk fel a tanácsadónál akkoriban*” (H1).

Úgy tűnik azonban, hogy e bizonyítékok ellentmondanak annak, ami a WE 19-ben szerepel, ahol a Bizottság a következőt állítja: „*a dokumentációból és egy nyugalmazott tisztviselővel történt kapcsolatfelvételtől egyértelműen kiderült, hogy a tanulmány elvégzése során nagyobb problémák merültek fel. Végül az időközi jelentés egy feljavított változata lett a végleges jelentés, a végleges költségvetés pedig 50%-kal csökkent.*” A Bizottság azzal zárja, hogy „*nem végezték el a tanulmány írásbeli felülvizsgálatát*”, de állítása szerint megerősítheti, hogy „*az akkoriban a tanulmány elvégzéséért felelős tisztviselők – ugyan nem ellenőrizték az egyes tagállamokban a tanácsadók munkájának összességét – aktív szerepet játszottak a tanulmány eredményének nyomon követésében*”. Még mindig a WE 19-ben a Bizottság azt mondja, hogy „*egyértelmű, hogy a jelentés Egyesült Királyságra vonatkozó része képezi a tanulmány egyik legalaposabb vonatkozását*”. Úgy tűnik, ezeket az állításokat a WE Conf-11-en megerősítik.

9. A komitológiai rendelkezések hiánya

A Bizottság a meghallgatás során azt állította, hogy a 3LD nem írt elő semmilyen komitológiai eljárást a technikai részletek végrehajtására. Az irányelvet egyenesen úgy hajtották végre, ahogyan az a Parlamenttől és a Miniszterek Tanácsától érkezett, és a technikai részletek vonatkozásában nem volt komitológiai eljárás.

10. A II. tökemegfelelési irányelv jelentős javulás

A Bizottság úgy véli (H1), hogy „*emlékeztetnünk kell arra, hogy a biztosítási irányelvek főként minimumszabályokat tartalmaznak, és emiatt van az, hogy a tagállamok olykor ki akarják egészíteni ezeket a szabályokat (...). Most készítjük a „II. tőke megfelelési irányelvet”, amely a biztosítótársaságokra vonatkozó tőke megfelelési követelmények nagyfokú javítása. Már jó ideje dolgozunk ezen (...) ennek oka pedig az Equitable Life-hoz hasonló tapasztalatokon alapul.*” A Bizottság szerint a II. tőke megfelelési irányelv „*olyan rendszerrel fog rendelkezni, amely sokkal inkább kockázatérzékeny, hogy minden érintett – a felügyelők ugyanúgy, mint a társaságok maguk – arra fognak kényszerülni, hogy nézzenek szembe az általuk forgalomba hozott termékek kockázataival; mint például a tőkepiaci kockázat, amely nagy horderejű kérdés volt ebben az Equitable Life-ügyben is.*”

McCREEVY biztos a H8-ban a II. tőke megfelelési irányelv-re vonatkozóan tesz megjegyzéseket: „*Jelenlegi elsődleges fontosságú biztosítási kérdésünk a Fízetőképesség II projekt. A törekvés nem kevesebb, mint elvégezni az európai unióbeli biztosítási szabályozás és felügyelet alapvető felülvizsgálatát. A jelenlegi tőke megfelelési rendszeren – mint sokunkon – sajnos meglátszik a kora! A biztosítókra vonatkozó, szavatoló tőkével kapcsolatos követelményeket EU-s szinten először több mint 30 éve vezették be, a számítási módszer pedig azóta alapvetően változatlan maradt. E számítási módszereket egy olyan biztosítási iparág és egy olyan világ számára tervezték, amelyek már nem léteznek. A biztosítási irányelvek nemzeti szinten további szabályokkal igen sokrétűen kiegészíthető és kiegészített minimumelőírásokat írtak elő. Ennélfogva tehát nincs valóban közös alapunk.*”

Arra a kérdésre vonatkozóan, hogy az irányelvek helyett inkább több rendeletet használjanak, McCREEVY továbbmenve a következőt mondja: „*A II. tőke megfelelési irányelv irányelvvel kapcsolatban az a célunk, hogy a lehető legnagyobb harmonizációt biztosítsuk és ne legyen ilyen sok eltérés stb. Mivel azonban ezen irányelvek a Miniszterek Tanácsán és az Európai Parlamenten keresztülmennek, elkerülhetetlenül kiegészülnek, helyes harmonizációnk pedig nincs. Legyünk őszinték: nem túl sok tagállam kardoskodik amellet, hogy a Bizottság közvetlenebb hatáskörrel rendelkezzen ezeken a területeken és hogy ők maguk ne rendelkezzenek ezekkel az eltérésekkel. Ez egyik területen sem történik meg, legkevésbé pedig a pénzügyi szolgáltatások terén. Legyünk csak kíméletlenül őszinték! Még a leginkább európapárti országokban sem ismerek olyan minisztert – legyen politikai meggyőződése akár közép, akár jobboldali, akár baloldali –, aki ezt akarja. Az ő szemszögükből igen jó indokok vannak arra vonatkozóan, hogy miért nem akarnak abba az irányba haladni, úgyhogy összességében ez igen bonyolult kérdés.*”

11. Javított pénzügyi tájékoztatás, párhuzam az ENRON-nal

A befektetőknek nyújtott tájékoztatás hiányának kérdésében TERTÁK úr (H1) a következővel vág vissza: „*jelenleg a pénzügyi tájékoztatási követelmények és átláthatósági követelmények jelentős mértékben megnövekedtek és javultak az elmúlt évek során. [...] Még nem elemeztük, hogy az egyesült királyságbeli gyakorlat akkoriban a legjobb gyakorlat volt-e vagy legalább is nem állt távol az európai szinttől. Egy dolog azonban biztos: ne hasonlítsuk össze a korai szabályozásokat a jelenlegiekkel, mert a jelenlegi szabályozások mindig tartalmazzák az idők során szerzett tapasztalatokat. Az Enron is tanult ebből: mivel senkinek nem volt erről tudomása, valaki azonban előállt, és egy sor, a jelentési követelményekre és a könyvvizsgálók*

kötelezettségeire vonatkozó szabályzat megváltozott az Egyesült Államokban és hasonló változások fognak Európában is történni.”

12. A 3LD filozófiája: minimális harmonizáció, kölcsönös elismerés és székhely szerinti ország ellenőrzés, de a fogadó ország alkalmazhatja a közérdekre vonatkozó szabályokat

Alan BEVERLY a H3-ban összefoglalja a 3LD-t alátámasztó, átfogó filozófiát. Szerinte *„az a benyomás alakult ki (...), hogy a fogadó ország, a fióktelep helye szerinti ország nem rendelkezik semmiféle lehetséges szereppel. Ez azért nem pontos. Igaz ugyan, hogy az irányelvek – különösen pedig a harmadik életbiztosítási irányelv minimális alapot szolgáltatnak a harmonizációhoz, azaz a biztosítási jog tagállamokban történő minimális harmonizációjához”. Ez a minimális harmonizáció „a kölcsönös elismerés és a székhely szerinti ország ellenőrzésének alapja – azaz az európai útlevélrendszer.”* Ami a fióktelepeket illeti, egy másik országban fióktelepet létrehozni kívánó vállalkozásra vonatkozhatnak *„azok a kötelező szabályok, amelyeket a fióktelep helye szerinti országban a közérdek alapján kell alkalmazni. Ez egy, a fióktelepnek otthont adó országtól függő politikai választás, de nincs teljesen kizárva a képből, meg tudja mondani a fióktelepet létesítő biztosítóintézetnek, hogy milyen helyi szabályokat kell betartani.”* A közérdeknek e fogalmával az egységes szerkezetbe foglalt életbiztosítási irányelv 40. cikkének (4) bekezdése foglalkozik. E rendelkezés szerint a fióktelep szerinti ország jelentős ellenőrzést gyakorol az értékesítési feltételek felett és annak módja felett, hogy miként kell tájékoztatást nyújtani a kötvénytulajdonosok számára.

Egy, a Bizottság által a székhely szerinti/fogadó tagállamra vonatkozó kérdésekről szóló, további dokumentumban (WE 41) e kérdéseket továbbfejlesztik: *„a székhely szerinti tagállam a pénzügyi felügyeletért felelős. Általánosabb felelősséget is visel azonban az általa engedélyezett biztosítók magatartásáért és végső soron felelős annak biztosításáért, hogy a biztosító betartja a tevékenysége végzésének helye szerinti, különböző fogadó tagállamokban a közérdekre vonatkozóan meglévő rendelkezéseket. Különösen a közérdek védelmére irányuló, a biztosítási szerződésekre alkalmazandó helyi rendelkezések betartásának ellenőrzése terén szerepe van a fióktelep létesítése szerinti tagállamnak, illetve annak a tagállamnak is, amelybe határokon átnyúló szolgáltatásokat nyújtanak. Nincs megfosztva a más tagállambeli biztosítók által végzett biztosítási tevékenységek ellenőrzésével kapcsolatos valamennyi eszköztől és megkövetelheti a közérdekkel indokolt, saját üzletviteli szabályainak alkalmazását. Az irányelv csak akkor tud zökkenőmentesen működni, ha a székhely szerinti és a fogadó tagállambeli hatóságok között megfelelő az együttműködés. Nem kielégítő az a helyzet, amikor a megkárosított kötvénytulajdonosokat először a fogadó állam hatósága a székhely szerinti állam hatóságához irányítja, akik azután visszairányítják a fogadó hatósághoz, akik így azzal szembesülnek, hogy egyik hatósággal sem tudják megvizsgáltatni az ügyüket.”*

II.2.2. A végrehajtási tanulmányból (WE 20) származó bizonyítékok

A mind a 3LD, mind pedig a harmadik nem életbiztosítási irányelv tagállamok általi

átültetésére vonatkozó tanulmányt az egyesült királyságbeli Wilde Sapte ügyvédi iroda végezte. A végleges jelentést a Bizottság szolgálatainak 1995. november 14-én nyújtották be. A tanulmány nem terjedt ki valamennyi akkori 12 tagállamra, mivel Görögország és Spanyolország késlekedett a végrehajtással.

A tanulmány három részre tagolódik: az első rész a Bizottság által meghatározott 7 különálló fejezet szerinti részletes elemzést tartalmazza, a második az irányelv és az egyesült királyságbeli végrehajtási jogszabály közötti különös eltérésekről szól, a harmadik szakasz pedig a végrehajtással kapcsolatban felmerülő gyakorlati kérdésekkel foglalkozik.

A tanulmányból eredő témák összefoglalása

Általánosságban állítgató, hogy a végrehajtási tanulmány nem túl bőbeszédű az átültetés minőségével kapcsolatban. Először is maga a szöveg is elég rövid, bizonytalan és pontatlan. Másodsorban: mivel a 3LD-t átültető végrehajtási rendelkezések az Egyesült Királyság három különböző végrehajtási aktusában szóródnak szét, nehéz összefüggő képet kapni. A tanulmány továbbá azt bizonyítja, hogy az irányelv néhány rendelkezését egyszerűen nem ültették át, mivel az egyesült királyságbeli hatóságok úgy vélték, hogy azokat már meglévő, egyesült királyságbeli jogszabályok szabályozzák, ami a dolgokat még tovább bonyolítja.

A tanulmányhoz részletes (300 oldalas) megfelelési táblázatot³¹ csatoltak, amely az irányelv minden egyes cikke vonatkozásában feltünteti az Egyesült Királyság végrehajtási rendelkezéseinek megfelelő cikkét. Az Egyesült Királyság átültetése koherenciája és minősége szintjének igazolása érdekében ellenőrizni kellett az Egyesült Királyság minden egyes végrehajtási rendelkezését. Ezt a feladatot az EQUI bizottság által megrendelt, az átültetésre vonatkozó szakértői tanulmány (1. ES) segítségével végezték el. Ez – a bizottság szakértői költségvetéséből finanszírozott – tanulmány nemcsak az Egyesült Királyság átültetésére összpontosít, hanem megpróbálja összehasonlítani a 3LD más tagállamok általi átültetését (Lásd az „Átültetés részletesen” című II. részt az Egyesült Királyság átültetésének cikkenkénti elemzéséről).

Általánosságban véve nem táru fel egyértelmű következtetés a Wilde Sapte tanulmányból és az azt kísérő megfelelési táblázatból arra vonatkozóan, hogy hiányzik-e a megfelelő átültetés. Úgy tűnik, hogy a Bizottság – amint az lentebb megvitatásra kerül – elégedett volt a tanulmány eredményeivel és általánosságban az átültetéssel.

1. Az engedély megszerzésének feltételei: megbízható és gondos igazgatás; értesítendő személyek; információ közlése;

A tanulmány szerint – és a 3LD 7. és 14. cikkét betartva – „a társaságokat a megbízható és gondos igazgatás elveivel összhangban kell igazgatni”. A tanulmány azt állítja, hogy az Egyesült Királyság végrehajtási rendelkezése „új követelményeket rónak az igazgatókra, amennyiben megkövetelik ellenőrzési rendszer fenntartását.” A tanulmány annak a nyilvánvaló tény kimondásával zárul: „a DTI rendelkezik szabályozói intézkedések megtételére irányuló

³¹ Az érdekelt személyek számára, kérésre hozzáférhető (csak papíralapú változatban áll rendelkezésre).

hatáskörökkel, ha a biztosítótársaságokat nem irányítják megbízhatóan és gondosan”.

Az értesítendő személyek tekintetében a tanulmány nem tartalmaz túl sokat, csupán leírja az Egyesült Királyság végrehajtási rendelkezéseinek cikkeit. Az információ közlése vonatkozásában a tanulmány azt állítja, hogy az Egyesült Királyság végrehajtási rendelkezései tiszteletben tartják a 3LD-ben szereplő, szigorúbb tájékoztatási követelményeket. A rendelkezéseket a különféle törvényekben elszórtan hajtják végre.

2. Biztosítástechnikai tartalékok, részletes elemzés

A tanulmány – a 22. cikk (1) bekezdése kivételével – nem állapította meg az Egyesült Királyság végrehajtási rendelkezéseinek a 3LD-től való eltérését. Lásd alább „eltérések” .

3. Fióktelepek létrehozása

A tanulmány részletesen taglalja az engedélyezési és értesítési eljárásokat és azt, hogy a DTI miként szándékozott megfelelni az e tekintetben meglévő követelményeknek. A szövegből nem egyértelmű, hogy a megfelelő átültetés hiányozz-e, a Bizottság pedig úgy tűnt, hogy megelégedett a kapott magyarázatokkal.

4. A közérdeket védő szabályok

A tanulmány leírja, hogy az Egyesült Királyság tanácsadó hatóságai nem készítettek listát a közérdeket alkotóként körülírt feltételekről. Ehelyett egy, az Egyesült Királyságban a biztosítási tevékenységeket szabályozó és az Egyesült Királyságban tevékenykedő külföldi biztosítókra esetlegesen alkalmazható főbb jogszabályokat körvonalazó nem kimerítő listát készítettek. Ez többek között tartalmaz reklámszabályokat, a közvetítőkkal meglévő kapcsolatok feltárására, a megtévesztő tájékoztatása, a fedezet megszűnésére (nem különös szabályok), a nyelvkérdésre, jogválasztása (az Egyesült Királyságban szabadon) és az elállási jogokra (ilyenek nincsenek az Egyesült Királyság jogában) vonatkozó szabályokat.

5. Különös eltérések:

▪ 12. cikk

„Az egyesült királyságbeli végrehajtási rendelkezések nem követelik meg kimondottan, hogy a miniszter tájékoztassa a kötelezettségvállalás szerinti azon tagállam illetékes hatóságát, ahol a vonatkozó körülmények mellett a kockázat van.” A DTI úgy érezte, hogy ez szükségtelen, mivel a miniszter a meglévő egyesült királyságbeli jogszabály alapján már rendelkezett a más illetékes hatóságokkal való információcserére irányuló hatáskörrel.

▪ 13. cikk

„Az egyesült királyságbeli végrehajtási rendelkezés nem mondja ki, hogy az Egyesült Királyság felügyeleti hatóságának tájékoztatnia kell a többi tagállam illetékes hatóságát” egy másik tagállam engedélyének visszavonása esetén, amint azt az irányelv megköveteli.

▪ 14. cikk (2) bekezdése

„Az Egyesült Királyság felügyeleti hatósága úgy érezte, hogy mivel nincs joga tiltakozni az elidegenítés ellen, irreleváns volt, hogy az értesítés az elidegenítés előtt vagy azután hét nappal történik-e.” A cikket tehát nem ültették át.

▪ 21. cikk (1) bekezdése

Ez a cikk előírja, hogy a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül szolgáló eszközöket a szerzésük során felmerült bármilyen tartozás nélkül kell értékelni. Ezt a rendelkezést nem ültették át teljesen. A tanulmány azt mondja, hogy olyan tartalmú tájékoztatást kapott a DTI-től, amely szerint az egyesült királyságbeli jogszabály már előírta, hogy a kötelezettségeket megfelelően fedezzék eszközökkel.

▪ 22. cikk (1) bekezdése

Ez a cikk azt írja elő, hogy a biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül szolgáló eszközöket legfeljebb egy meghatározott százalékos szabad meghatározott eszközökben befektetni. Az Egyesült Királyság végrehajtási jogszabálya a százalékos korlátozásokat nem a biztosítástechnikai tartalékokra, hanem a hosszú távú tevékenységek összegére való hivatkozással határozza meg. A tanulmány azt mondja, hogy *„az illetékes hatóság úgy vélte, nem szükséges e megközelítés megváltoztatása, mivel az egyesült királyságbeli szabályok a legtöbb esetben prudensebbek az irányelvben meghatározott szabályoknál.”*

6. A végrehajtással kapcsolatos gyakorlati kérdések

A tanulmány rámutat, hogy a végrehajtást *„alsóbbrendű jogszabállyal teljes egészében megvalósították”*. Azt állítja, hogy *„az irányelvekben meglévő keret nagyvonalakban követte a már meglévő egyesült királyságbeli szabályozási rendszert. Következésképpen nem volt szükség az Egyesült Királyság felügyelete stílusának alapvető megváltoztatására.”*

A tanulmány azt mondja, hogy akkoriban *„sem az ABI, sem a Royal, sem pedig a Lloyd's nem fejezte ki aggályát az irányelv és az egyesült királyságbeli végrehajtási rendelkezések közötti technikai eltérések tekintetében.”* Az egyetlen aggály a tekintetben merült fel, hogy miként lehet megbizonyosodni arról, hogy melyek a „közérdekkel” kapcsolatos rendelkezések.

A tanulmány ezt követően kifejti, hogy *„az Egyesült Királyság nézőpontjából úgy tűnik, hogy – tisztán a kereskedelmi okok vonatkozásában – az irányelvek végrehajtása nem módosította lényegesen az egyesült királyságbeli biztosítótársaságok meglévő mintáit, illetve nem növelte határokon átnyúló szolgáltatásuk mértékét.”*

Egy másik kérdés az, hogy *„az egyesült királyságbeli társaságokat elriasztották attól, hogy tevékenységeiket más tagállamokba is kiterjesszék, mivel aggódnak, hogy jogi problémákkal szembesülhetnek a szerződési jog harmonizációjának hiánya miatt, továbbá amiatt, hogy a hosszú távú tevékenységek esetén olyan szerződésekkel kell szolgálniuk, amelyek a fogadó*

ország helyi jogának hatálya alá fog tartozni.”

7. A tanulmány felülvizsgálata

A Bizottság azt állítja (H1), hogy „a jelentés, továbbá a jelentésnek és az Egyesült Királyság végrehajtási jogszabálynak a Bizottság szolgálatai általi vizsgálata nem mutatott ki semmilyen nagyobb hézagot vagy problémát a harmadik életbiztosítási irányelvnek az Egyesült Királyság általi végrehajtása tekintetében.” A WE 19-ben azonban a Bizottság kimondja, hogy „a dokumentációból és egy nyugalmazott tisztviselővel történt kapcsolatfelvételtől egyértelműen kiderült, hogy a tanulmány elvégzése során nagyobb problémák merültek fel. Végül az időközi jelentés egy feljavított változata lett a végleges jelentés, a végleges költségvetés pedig 50%-kal csökkent.” A Bizottság azzal zárja le, hogy „nem végezték el a tanulmány írásbeli felülvizsgálatát”, de azt állítja, hogy megerősítheti, hogy „az akkoriban a tanulmány elvégzéséért felelős tisztviselők – ugyan nem ellenőrizték az egyes tagállamokban a tanácsadók munkájának összességét – aktív szerepet játszottak a tanulmány eredményének nyomon követésében”. Még mindig a WE 19-ben a Bizottság azt mondja, hogy „egyértelmű, hogy a jelentés Egyesült Királyságra vonatkozó része képezi a tanulmány egyik legalaposabb vonatkozását”. A H8-ban McCREEVY biztos kifejti, hogy a Bizottság miként bocsátotta az EQUI bizottság rendelkezésére a tanulmányra vonatkozó jelentéseket és a Bizottság azon belső dokumentumait, „amelyek egyértelműen kimutatják a felmerült problémákat. E dokumentumok a Bizottság tisztviselőinek arra irányuló, jelentős erőfeszítéseit is mutatják, hogy megfelelő ár-érték arányt érjenek el és a lehető legjobb eredményt valósítsák meg.”

A WE-Conf 11-ban fellelhető a Wilde Sapte tanulmány általánosan gyenge minőségének lehetséges bizonyítéka és az a tény, hogy a Bizottság a tőle telhető legtöbbet megtette a szöveg módosításának és javításának elérése érdekében. Ez felveti a Bizottság akkori, ilyen jellegű külső tanulmányok beszerzési eljárásai általános minőségére és kezelésére vonatkozó kérdést, továbbá azt, hogy ezek a gyakorlatok javultak-e azóta.

II.2.3. Az átültetésre vonatkozó, egyéb kiválasztott okirati bizonyítékok és tanúvallomások

Meglepő, hogy az egyéb okirati bizonyítékokban és tanúvallomásokban, milyen kevés alkalommal említik az irányelveket és a helyes/helytelen átültetés kérdését. A tanúk és más szakértők (Penrose, Baird) érthető módon mindig az Egyesült Királyság jogára és az egyesült királyságbeli szabályozási gyakorlatra hivatkoznak. Ennélfogva nehéz szétválasztani, hogy mi tartozik tisztán az átültetésre vonatkozó kérdések és mi az ELAS felügyeletével és szabályozásával kapcsolatos kérdések közé. Az utóbbira fektetett hangsúly a szabályozói gyakorlatról szóló III. részben jelenik meg részletesebben. A vizsgálat felépítése érdekében a különféle bizonyítékok – amennyiben lehetséges volt – a 3LD kulcsfontosságú cikkeit felsoroló címek alá kerültek. Ha egy cikk vonatkozásában nem találtak különös kapcsolatot, akkor a bizonyítékok az „általános kérdések” cím alá kerültek:

- Általános kérdések
- 8. cikk - Prudenciális felügyelet
- 10. cikk – Felügyeleti hatáskörök és számviteli bevallások
- 18. cikk – Biztosítástechnikai tartalékok
- 25. cikk – Szavatoló tőke
- 28. cikk – Közérdek
- 31. cikk – A kötvénytulajdonosok tájékoztatása

Általános kérdések

1. A 2LD és a 3LD nem kielégítő végrehajtása és megvalósulása közvetlenül vezetett az ELAS szabályozásának gyengeségéhez

Az Equitable-tagok Akciócsoportja részéről (EMAG) Tom LAKE azt állítja, hogy „*a . LD és a 3LD végrehajtása és megvalósulása nem volt kielégítő, továbbá hogy ez közvetlenül érintette az ELAS szabályozói ellenőrzésének minőségét*” (H1). Azt állítja, hogy ezen irányelvek célját – a kötvénytulajdonosok megfelelő védelmét – az ELAS Egyesült Királyság általi szabályozás nem érte el.

2. Az a tekintetben felmerülő súlyos kételyek, hogy a három európai közösségbeli életbiztosítási irányelv bármelyikét sikeresen átültették-e

JOSEPHS úr a H2-ben kimondja, hogy ő maga és a szövetség (Investors Association) „*súlyos kételyei vannak a tekintetben, hogy a három európai közösségbeli életbiztosítási irányelv bármelyikét sikeresen át lehetett-e volna ültetni az egyesült királyságbeli szabályozói környezetbe – ismerte a Bizottság szándéka és az egyesült királyságbeli rendszer tényleges működésének módja közötti filozófiai különbségeket.*”

KNOWD asszony, kötvénytulajdonos, a H2 –ben szintén azt állítja, hogy „*az Equitable egy*

bizonyos időszakon keresztül nem tartotta be az EU-s rendelkezéseket”.

3. A Bizottságnak proaktívabbnak kellett volna lennie

A H3-ban az ELTA részéről Peter SCAWEN úgy véli, hogy a Bizottság szerepének az EU-s jog végrehajtása rendjének biztosításában *„proaktívnak kell lennie. Az egyesült királyságbeli bukás oka azt hiszem az volt, hogy ott egy passzív osztály várt arra, hogy valami történjen, reménykedve és drukkolva, hogy a dolgok jóra fordulnak. Azt gondolom, ez történt. Úgy vélem, nagyon is tisztában voltak a helyzettel, csak épp fogalmuk sem volt, mit tegyenek.”* Úgy tűnik, SCAWEN úr az egyesült királyságbeli hatóságokra és nem a Bizottságra utal.

4. A 3LD-t helyesen hajtották végre, az Egyesült Királyság joga pedig már megfelelt a 3LD legnagyobb részének

MCELWEE úr a H3-ban azon a véleményen van, hogy az Egyesült Királyság *„az irányelveket helyesen hajtotta végre. Nem láttam semmi olyat, ami arra utalna, hogy példátlan módon ne hajtották volna azt megfelelően végre”.* A pénzügyminisztérium részéről Clive MAXWELL a H4-ben azt állítja, hogy *„a harmadik életbiztosítási irányelvet és annak elődjeit helyesen ültették át az Egyesült Királyság hazai jogába. Valójában a korábban meglévő egyesült királyságbeli jog már nagy mértékben megfelelt az irányelvben előírt rendelkezéseknek”.* MAXWELL úr ezután felsorolta azokat a jogszabályokat, amelyeken keresztül a 3LD-t átültették az Egyesült Királyság jogába: a biztosítótársaságokról (harmadik biztosítási irányelv) szóló 1994. évi szabályzat, a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat és a biztosítótársaságokról szóló (számlák és kimutatások) 1994. évi szabályzat. Ezen túlmenően a H4 meghallgatás során az FSA részéről David STRACHAN azt állította, hogy *„az Egyesült Királyság következetesen túlmént a harmadik életbiztosítási irányelv formális követelményein későbbi befektetői kártérítésének és az ombudsman rendszereinek végrehajtását illetően”.*

5. Az Egyesült Királyság kormánya felelős az átültetésért

MAXWELL úr a H4-ben egyértelművé tette, hogy *„az Egyesült Királyság kormánya felelős jogilag az irányelveknek az egyesült királyságbeli helyes átültetésével kapcsolatban. [...] Az európai irányelvek egyesült királyságbeli helyes átültetése tekintetében végső soron a tagállam felelős az átültetésért az európai jog szerint.”*

6. Az átültetés minőségét nem érinti a töredezett átültetés

Egy tag arra irányuló kérdésére (H4) válaszul, hogy az irányelv és más irányelvek Egyesült Királyság jogába történő átültetésének komolysága tekintetében van-e jogi vagy másfajta jelentősége annak, hogy azokat különféle jogi aktusokba és rendelkezésekbe ültették át, Clive MAXWELL egyértelmű nemmel felelt: *„a jogszabály jogszabály: mindegy, hogy valamire a parlament egy jogi aktusa vagy a parlament egy rendelete vagy – ami azt illeti – az FSA szabályzata vonatkozik-e. Attól még jogilag kötelező és igencsak érvényes módja az irányelvek átültetésének.[...] Szerintem számos tagállamok rendelkezik az irányelveknek a – nemzeti szabályaiktól függő – különféle jogalkotási eszközökbe történő átültetésére vonatkozó rendszerrel. [...] Ez természetesen azon múlik, hogy milyen nemzeti rendelkezéseik és*

hagyományaik vannak és hogy miként szabályoznak.”

7. Az irányelvek csak kiindulópontok

A H3-ban Martin McELWEE a többi tanúéval ellentétes nézetet vall és kijelenti, hogy „az irányelvek szükségképpen a szabályozás kiindulópontját állapították meg és – az irányelvnek a rendelettől eltérő természetével összhangban – a tagállamokra bízta az irányelv rendelkezéseiben megkövetelt eredmények eléréséhez legmegfelelőbb eszközök megtalálását. Az irányelvek szükségképpen kevésbé előíró jellegűek, mint a rendeletek, ami miatt helyes végrehajtásukra vonatkozóan olykor kétségek merülnek fel.”

Ezt a nézetet erősítette meg a Pénzügyminisztérium részéről is Clive MAXWELL a H4-ben: *„A harmadik életbiztosítási irányelv – elődeihez hasonlóan – minimális harmonizációt előíró irányelv volt. [...] A tagállamokat az irányelvben szereplő minimumelőírások hazai jogszabályokban való végrehajtására kötelezték, ezt viszont hazai politikai megközelítésükkel összefüggésben teheték meg. Nem az volt a szándék, hogy a tagállamok azonos hazai rendszereket hozzanak létre.”*

8. Az irányelvek nem követelik meg a hiba nélküli rendszert

A H3-ben MCELWEE úr eloszlatja azt a mítoszt, mely szerint az irányelvek megkövetelik – sőt magukba foglalják – a hiba nélküli rendszer követelményét: *„Nehéz lenne ilyen rendszert kiépíteni, bár gyanítom, hogy – legalábbis elméletben – lehetséges. Ez olyan szabályozási szintet követelne meg, amely – véleményem szerint – ellentétes lenne a fogyasztók végső érdekével. (...) Az irányelvek nem tartalmaznak semmit, ami arra a szándékra utalna, hogy ilyen rendszert kell létrehozni.”* Ehhez hasonlóan a Pénzügyminisztérium részéről Clive Maxwell azt állítja, hogy *„a rendszer célja nem az volt és még mindig nem az, hogy megelőzze a szabályozott cég bukását vagy a velük kapcsolatos problémákat”* (H4).

9. Az innováció ösztönzésére irányuló, a nyilvánossággal kapcsolatos szabadság

A H4-ben a Pénzügyminisztérium részéről Clive MAXWELL az előző pontot azzal egészíti ki, hogy megpróbálja elmagyarázni, hogy az Egyesült Királyság megközelítését *„a prudenciális felügyelet iránt miként jellemezték az egyik nyilvánossággal kapcsolatos szabadságként”. A biztosítótársaságoknak az alkalmazandó jogszabályokban szabadságot adtak a tekintetben, hogy saját politikájukat meghatározzák és saját döntéseiket meghozzák, feltéve, hogy bizonyos információkat közölnek a nyilvánossággal. A megközelítést szándékosan úgy tervezték, hogy elkerülhető legyen a társaságok ügyleteivel való összeütközés, mivel úgy vélték, hogy ez valószínűleg akadályozza az innovációt és egy olyan vállalkozói magatartást hoz létre, amely a kötvénytulajdonosok és a fogyasztók választását károsította volna.”*

10. A szabályozók alkalmazták a jogszabályokat

Egy tag arra irányuló kérdésére válaszolva, miszerint az Egyesült Királyság kormánya elégedett volt-e, hogy a szabályozók a 3LD hatálybalépésével kapcsolatban pontosan alkalmazták a végrehajtási rendelkezéseket, valamint az irányelv szellemét MAXWELL úr a

H4-ben kijelenti, hogy „*a jogszabály gyakorlati alkalmazása tekintetében a szabályozók alkalmazták a jogot.*”

11. A válsággal kapcsolatos végső felelősség az ELAS vezetőségéé

A H3-ban MCELWEE úr is a következőt mondja: „*egyértelműen – a néha haszonleső, néha tudatlan – vezetésnek tudható be az a végső ok, ami miatt az Equitable Life válságba került.*” A Penrose-jelentés (WE 16) egyik részleges következtetése is ez. Brian CHASE (WE 9) azonban azt állítja, hogy a brit kormány a felelős az ELAS összeomlásáért. Leleplezi a 6 éves időszakon keresztül az ELAS-szal arra vonatkozóan folytatott összebeszélést, hogy hallgassa el az összeomlás valódi okának bizonyítékait, ami egy olyan összeesküvés, amelyet – véleménye szerint – Ófelsége Pénzügyminisztériuma minden szakaszban ösztönzött, finanszírozott és támogatott. A Penrose-jelentésre (WE 16), a Burgess Hodgson-jelentésre (WE 26) és Dr. Michael Nassim jelentéseire (WE 8, 7 és 33) hivatkozva támasztja alá ezeket az állításokat.

A felelősség kérdésében a WE Conf 3 azt állítja, hogy az ELAS számos alkalommal hazudott a társaság állapotát és az általuk élvezett sikereket illetően. Hanyag módon nem tették félre az értékpapír-piaci növekedésből származó növekedést „nyereségérdekelt” kötvénytulajdonosok, és nem is rendelkeztek a GAR kötvénytulajdonosok jövőbeni kifizetéseiről. Ezen felül azt állítja, hogy a vezetés óriási fizetést, óriási nyereségrészesedéseket és óriási nyugdíj szolgáltatásokat fizetett magának. Állításokat tartalmaz a könyvvizsgálókkal – az Ernst & Younggal – szemben is, miszerint nem végezték el az Equitable Life számláinak megfelelő ellenőrzését és nem bizonyosodtak meg arról, hogy nem volt elég pénz a GAR kötvénytulajdonosok tőkéinek fedezetéhez.

12. A rendszernek ki kell alakulnia, a válasz pedig a II. tőkemegfelelési irányelv

A H4-ben, a Pénzügyminisztérium részéről Clive MAXWELL azt mondja, hogy „*egyetlen felügyeleti rendszer sem tud változatlan maradni a folyamatosan változó piacokon. Fontos, hogy az életbiztosítási társaságok felügyeletének európai kerete továbbra is alakulnia kell, hogy biztosítsa a kötvénytulajdonosok védelmének megfelelő szintjét. Az Egyesült Királyság kormánya tehát támogatja az Európai Bizottság II. tőkemegfelelési keretre irányuló projektjét.*”

8. cikk - Prudenciális felügyelet

13. A 3LD 8. cikkét nem tartották be

Az 1LD 15. cikkének a 3LD-vel (8. cikk) módosított (3) bekezdése előírja, hogy a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai köteleznek minden biztosítóintézetet, hogy rendelkezzenek megbízható ügyviteli és számviteli eljárásokkal és megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusokkal. Ezt a rendelkezést sem követték helyesen – állítja LAKE úr a H1. ben. Érvelése a következő: az Egyesült Királyság nemzeti biztosítási keretének jelentős része a képesített, megbízott biztosításmatematikai, akiket a biztosítók neveznek ki, hogy tanácsot

adjon a tartalékolásról, a nyereségrészesedésekről és az elvárásokról stb., és akinek részben a kötvénytulajdonosok érdekeinek őreként kellene eljárnia. LAKE úr azt állítja, hogy az a tény, hogy 1992-ben „*a megbízott biztosításmatematikussal, Roy Ranson anélkül lett az ELAS elnökövezérigazgatója, hogy lemondott volna megbízott biztosításmatematikusi szerepéről, egyértelműen sértette a kötvénytulajdonosok érdekeit, az egyesült királyságbeli jogszabály azonban nem írta elő Ranson úr elmozdítását*” (H1). LAKE úr szerint ebből az következik, hogy a hibás végrehajtás az egyesült királyságbeli hatóságokat erőtlenné tette. Az Egyesült Királyság Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatala egyértelműen kifejezte, hogy helyteleníti RANSON úr kettős szerepét, de semmit nem tett.

HOLMES úr (WE 84) szintén részletesen taglalja a megbízható ügyviteli és számviteli eljárások, valamint a megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusok hiányának kérdését, jelesen a megbízott biztosításmatematikussal kapcsolatos problémát, hosszasan idézve a Penrose-jelentést (WE 16) és megismételve az abban szereplő állításokat.

A Pénzügyminisztérium részéről azonban Clive MAXWELL, a H4-meghallgatás során visszautasítja ezt az állítást, mondván: „*a harmadik életbiztosítási irányelv nem említ egy megbízott biztosításmatematikusként nevezett egyént. Ennélfogva nem a harmadik életbiztosítási irányelvvel kapcsolatos kérdés az, hogy egy megbízott biztosításmatematikussal vállalhatja-e azt az adott szerepet. Számos más életbiztosítási társasággal közösen megállapított rendelkezés volt, hogy a megbízott biztosításmatematikussal ilyen szerepet játszott az Egyesült Királyság rendszerében.*”

14. A Penrose-jelentés általános hibákat mutat ki az ELAS prudenciális felügyeletével kapcsolatban

A Penrose-jelentés (WE 16) általános hibákat mutat ki az ELAS prudenciális felügyeletével kapcsolatban: „*A szabályozás és a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal tanácsa kizárólag a szerződéses kötelezettségekkel szembeni szavatoló tőkére összpontosított és nem vette figyelembe a felhalmozott záró vagy végső nyereségrészesedést, annak ellenére, hogy az 1989. évi jelentés időpontjában a zuhanó piacoknak való kitettség valós volt, és erről a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal és a szabályozók tudtak.*” (Ch.16-16). „*Az ELAS (...) túl tiszteletreméltó volt ahhoz, hogy valós aggályt keltsen, az információhiány pedig megalapozta az intézkedés hiányát. (...) A szabályozók betekintést nyertek az ELAS gyakorlatába, ami ésszerűen riaszthatta volna őket, hogy szükség van a jelenlegi és jövőbeli gyakorlat ellenőrzésére. Nem tettek különös lépéseket megfelelő rendszer életbe léptetésére.*” (16-21-fejezet)

Ezen elgondolások alátámasztásaként a WE Conf 3 azt állítja, hogy az egyesült királyságbeli szabályozók nem foglalkoztak az ELAS problémáival, amikor már 1997 előtt – sőt, talán már 1991-ben is – ismertek voltak a szervezetben belüli komoly nehézségek. Nem vették észre, hogy nincs elegendő tőke a GAR kötvénytulajdonosok fedezetéhez.

15. A kötvénytulajdonosok Egyesült Királyság joga által védett, ésszerű elvárásai

LAKE úr a H1-ben azt állítja, hogy „*az Egyesült Királyság jogában a »kötvénytulajdonosok*

„*vagy potenciális kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai*» az illetékes hatóságok védelmét élvezik.”

HOLMES (WE 84) úr tanúvallomása alátámasztja ezt az elméletet: „*A kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak az Egyesült Királyság joga szerinti védelme óriási fontossággal bír az 1980-as és 1990-es években az ELAS által a kötvényei alapján nyújtott szolgáltatások egyensúlyában a garantált szolgáltatásoktól a nem garantált záró (később végső) nyereségrészesedések felé történő elmozdulás miatt. [...] Mivel a nemzeti és a közösségi jog szerint a garantált szolgáltatások »kötelezettségeknek« minősültek, és ezért azok vonatkozásában tartalékokat kellett képezni, az egyesült királyságbeli szabályozási rendszer értelmében a nem szétosztott záró vagy végső nyereségrészesedés tekintetében nyújtott egyetlen védelem annak kötelezettsége volt, hogy megfontolják, beavatkoznak-e az ilyen befektetési eredménnyel kapcsolatban felmerült ésszerű elvárások védelme érdekében*”.

16. A kötvénytulajdonosoknál ésszerű elvárásokat teremtett az ELAS gyakorlata

A kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak kérdésében Penrose (WE 16) azt állítja, hogy az egyesült királyságbeli szabályozók azt mondták neki, hogy a társaság nyereségrészesedés-fizetési gyakorlata nem teremtett ésszerű elvárásokat a kötvénytulajdonosok részéről a végső nyereségrészesedések tekintetében. Ehelyett épp ennek az ellenkezőjét állítja, mondván, hogy a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai az ELAS végső nyereségrészesedés-fizetési gyakorlata kapcsán keletkeztek (más szóval, hogy a kötvénytulajdonosok ésszerűen elvárták, hogy szerződéses szolgáltatásaikon felül diszkrecionális nyereségrészesedésekre jogosultak vagy hogy ilyenekben fognak részesülni). A WE 16 18. fejezetének 220. pontjában kimondja: „*A Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal és a Pénzügyminisztérium a vizsgálat során azt mondta, hogy a végső nyereségrészesedés jelentőségét a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal és a szabályozók mindig is elismerték, de hogy a kötvénytulajdonosok záró befektetési eredménnyel kapcsolatos ésszerű elvárásait nem az ELAS nyereségrészesedés-fizetési gyakorlata hozta létre. Rámutatnak azokra a megjegyzésekre, amelyek kimondták, hogy a végső nyereségrészesedés nem garantált. A Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal és a Pénzügyminisztérium azonban azt is elismeri, hogy a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai nem korlátozódtak a garantált szolgáltatásokra. Ahhoz, hogy arra a nézetre jussunk, hogy ésszerű elvárások ugyanúgy keletkeztek volna, nem kell azt a következtetést levonni, hogy a kötvénytulajdonosok olyan ésszerű elvárásokkal rendelkeztek, hogy részesüljenek a nyereségrészesedés egy meghatározott összegében. Ezt az érvelést a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal saját értelmezésében is kiemeli: „Az életbiztosítási piacon általánosan elfogadott volt, hogy a végső nyereségrészesedés korábbi szintjei nem teremtenek ésszerű elvárásokat a jövő tekintetében, mivel azok teljes egészében a piaci feltételektől függenek, a kiegyenlítés mértékére is figyelemmel, amely társaságonként jelentősen eltérő volt.” Az ésszerű elvárás nem az volna, hogy az említett, pontos kötvényértékeket fogják kifizetni – a piaci feltételektől vagy a kiegyenlítéstől függetlenül –, hanem az, hogy bármiféle csökkenés a hátrányos piaci feltételeket tükrözi. A társaság kötvénytulajdonosai a számukra nyújtott információk alapján nem értettek volna meg egy olyan helyzetet, amelyben a társaság nem engedheti meg magának, hogy a piaci értékek vagy a generációközi átruházások megemlése nélkül tiszteletben tartsa a kötvényértékeket, és a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai nem tájékozott döntésen alapultak volna.*”

17. A tényleges ellenőrzés az életbiztosítás iparág kezében van

„A Befektetők Szövetsége azt a következtetést vonja le, hogy az Egyesült Királyság prudenciális rendszerét úgy alakították ki, hogy az a megfelelő szabályozás benyomását keltse, a tényleges ellenőrzést azonban az életbiztosítási iparág kezében hagyta”, a H2-ben JOSEPHS úr erre a következtetésre jut. Arra kérte az EQUI bizottságot, hogy vizsgálja meg, hogy „egy ilyen elhallgatásra épülő és félrevezető, következetes séma az Európai Közösség életbiztosítási irányelvében rejlő szabályozói rendszerrel összeegyeztethető-e vagy azzal összeegyeztethetőnek kell-e lennie.”

18. Az FSA-t nem az ipar irányítja

McELWEE úr a H3-ban azokra az állításokra utalva, amelyek szerint az FSA-t az ipar irányítja és finanszírozza, valamint hogy az FSA „az ipar útját járja”, előadja, hogy ez nem tisztességes jellemzés. Szerinte „az FSA négy törvényes célkitűzéssel rendelkezik: piaci bizalom, lakossági tudatosság, fogyasztóvédelem és a pénzügyi bűncselekmények csökkentése. Alapszabálya értelmében az FSA-nak – amennyire csak lehetséges – e célkitűzésekkel összeegyeztethető módon kell eljárnia. E célkitűzések közül nekem úgy tűnik, hogy három olyan van, ami a fogyasztókra irányul és egy – a piaci bizalom fenntartása – tekinthető a fogyasztó és a gazdasági szereplő vonatkozásában legalábbis semlegesnek. Természetesen magasabb szinten még ez is végső soron a fogyasztók javát szolgálja, legalább annyira, mint amennyire a piaci szereplők javát szolgálja. Ezen előnyök végső soron szintén a fogyasztóknál csapódnak le.”

Az FSA részéről David STRACHAN állításai ugyanezt az üzenetet hordozzák, amikor a H4-ben kifejti, hogy „az FSA független az Egyesült Királyság kormányától. Az FSA-t nem az általános adózásból finanszírozzák. Teljes egészében a díjaknak – az általunk szabályozott vagy az Egyesült Királyság értékpapírpiacait és tőzsdéit használó– cégekre való kivetésére irányuló hatáskörünkől finanszírozzuk magunkat. [...] Az FSA a parlament által létrehozott törvényes szabályozó; nem önszabályozó testület vagy önkéntes tagságon alapuló szakmai szövetség vagyunk. A valamennyi pénzügyi ágazatban működő szabályozott cégeknek meg kell fizetniük a szabályozás költségeit.”

10. cikk – Felügyeleti hatáskörök és számviteli bevallások

19. Az ELAS pilótajátékká vált

LAKE úr véli, hogy „az Egyesült Királyság kormányának és szabályozó hatóságainak mulasztásai lehetővé tették, hogy az ELAS nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapja pilótajátékká váljon, amelynek keretében vonzó kifizetéseket támogattak az új és meglévő kötvénytulajdonosok egyre növekvő befektetéseiből” (H1). Azt állítja, hogy a törvény védi a tőke a célból történő visszatartását, hogy az megfeleljen az elvárt kifizetéseknek, az egyesült királyságbeli hatóságok azonban elmulasztották a jogszabály végrehajtására irányuló kötelezettségük teljesítését.

SEYMOUR úr a H7-ben ugyanezen a véleményen van: „*az egyesült királyságbeli szabályozó könnyedén meghatározhatta volna a piramisrendszer meglétét a tartalékok hiányával együtt – amint azt Penrose és a Burgess és Hodgson is tette – továbbá megtehetette volna az irányelvben előírt jogorvoslati intézkedéseket. Ez létfontosságú volt, különösen mivel a tartalékalap bevallott megléte kulcsfontosságú értékesítési pont volt az egész Közösségben.*”

20. A „kesztyűs kéz” megközelítésre való túlzott támaszkodás

LAKE úr a H1-ben azt állítja, hogy e végrehajtási hibák a kötvénytulajdonosok sérelmének, a szabályozó által előírt bevallások pontatlanságának, a nem megfelelő forrásoknak, a fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos szabályozás tekintetében a felelőségek működésképtelen megosztásának „*és az iparágorientált hivatalokon és a hagyományos »kesztyűs kéz« megközelítésen való túlzott támaszkodásnak*” a kezelésére irányuló hatáskörökre terjednek ki. Azt állítja, hogy e megközelítés miatt vonakodott az Egyesült Királyság elfogadni az életbiztosítási irányelv célját és emiatt vallott kudarcot a végrehajtás és az érvényesítés is.

SEYMOUR úr a H7-ben megerősíti ezt a véleményt: az irányelvek felügyeletre vonatkozó követelménye tekintetében, „*mindenütt a „kell” szót használják. Nem a „lehet” hanem a „kell” szót. Az Egyesült Királyság szabályozása tekintetében idézett egyetlen értelmezés a „kesztyűs kéz” – amit én struccpolitika-szabályozásnak hívok.*” Emlékeztet az ELAS-on belüli számos, nem szabályozott gyakorlatra is, többek között, „*a viszontbiztosítási szerződésnek hívott borzalomra, amely a vizsgálat során értéktelennek bizonyult, és a társaság biztosításmatematikusra, aki a kötvénytulajdonosok jogainak képviselőjét látta el, miközben valójában a társaság tevékenységeit irányította*”. Mindazonáltal elmondja, hogy nem hisz a túlzott szabályozásban, de „*egy kötvénytulajdonosnak egyértelmű és pontos tájékoztatást kell nyújtani a kötvénye tekintetében. Ez benne van az irányelvekben; teljesen ésszerű. Az is teljesen ésszerű, hogy az a szabályozó, akinek felügyelnie és alaposan ismernie kell, hogy mi történik egy olyan biztosítási vállalkozással, amely tevékenysége végzésének központja a területén van, ezt megtegye és biztosítsa, hogy az emberek nem téves tájékoztatást kapnak és hogy a társaság nem tudja tevékenységeit az értékesítési dokumentációban foglaltakkal ellentétesen irányítani.*”

21. Az ELAS bevallásai nem feleltek meg az követelményeinek

A számviteli bevallások tekintetében Penrose (WE 16) azt mondja, hogy „*mindaddig, amíg az európai irányelvek előírják egy, a szabályozói tökemegfelelési vizsgálatot, szükség lesz olyan pénzügyi kimutatásokra, amelyek megfelelnek az e célból kidolgozott szabályozói követelményeknek. A történelmi rendszerben e bevallások áthatolhatatlanul misztikusak, túl bonyolultak, túl bőbeszédűek és részletesek voltak, olyannyira, hogy az általános, lényegi hatás elsikkadt. Az ELAS bevallásai annyira tekervényesek voltak, hogy az anyagi információ elkerülte a szabályozók és a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatalnál dolgozó tanácsadóik figyelmét.*”

A bevallások egyértelműségének ilyen hiánya ellentétes lehet a 10. cikk követelményeivel, amely cikk az egyesült királyságbeli szabályozótól megköveteli, hogy részletes vizsgálatokat folytasson és írja elő dokumentumok benyújtását vagy végezzen helyszíni ellenőrzéseket. Más

bizonyítékok úgy tűnik, azt sugallják, hogy a szabályozók mindig túlságosan tiszteletben tartották az ELAS vezetőségét, sőt talán félték is tőlük.

Penrose-nak még több mondanivalója van a bevallásokról: „Az Equitable 1980-as évek közepétől a végéig terjedő időszakra vonatkozó szabályozó által előírt bevallásainak vizsgálatáról szóló jelentések viszonylag rövid és tömör, általában egy-másfél oldalas dokumentumok voltak. Ezeket a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal készítette. Az ellenőrzési jelentések néhány tételre vonatkozó számadatot, a megkötött új szerződések összegét, a biztosításmatematikai tartalékokban bekövetkezett mozgásokat és a kötelezettségeken felüli eszközök esetében előírt minimumtőke (RMM) fedezetet tartalmazta” (16-1. fejezet) Az ELAS RMM-jére vonatkozó fedezet egyértelműen kulcsfontosságú mutató volt, (...) amely az 1980-as évek közepétől a végéig az 1984. évi 8.5x-ről az 1988. évi bevallásokban szereplő 3.8x-re zuhant. A levelezést tartalmazó dokumentáció hiányában nem lehet pontosan megmondani, hogy milyenkételyek merültek fel a bevallásokkal kapcsolatban vagy hogy az RMM fedezetének csökkenő tendenciáját miként vették figyelembe, de nem úgy tűnik, hogy a szabályozók túlságosan aggódtak volna emiatt.” (16-3. fejezet). „Nincs az Equitable-lel foglalkozó DTI-s levelezést tartalmazó dokumentáció az 1991-et megelőző időszakra. A korábbi dokumentáció egy csoportja (...) 1998-ban megsemmisült, míg a szabályozó által előírt bevallási dokumentáció 1981-ig visszamenően (az 1987. és 1988. évi hiányzik) még mindig rendelkezésre áll.” (Ch.15-46., 47., 53).

22. A 3LD 10. cikkét nem tartották be: források elégtelensége és a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak figyelmen kívül hagyása

LAKE úr a H1-ben azt állítja, hogy „a biztosítási szabályozók a 90 években súlyos forráshiánnyal küzdöttek”, az 1LD 3LD-vel (10. cikk) módosított 23. cikke (3) bekezdésével ellentétesen. Azután azt állítja, hogy az 1LD 3LD-vel (10. cikk) módosított 23. cikke (3) bekezdésének b) pontja megköveteli, hogy a hatáskörök és az eszközök legyenek elégségesek ahhoz, hogy az illetékes hatóságok számára lehetővé váljon a kötvénytulajdonosok érdekeit sértő szabálytalanságok megelőzése vagy orvoslása, ami ez esetben nem történt meg.

A Baird-jelentés (WE 17) szintén alátámasztja azt az elgondolást, hogy a biztosítási szabályozók az ELAS-válság kialakulásának kritikus éveiben forráshiánnyal küzdöttek. Hivatkozik az 1999. január 1-jén a biztosítási szabályozással foglalkozó személyzet lebontására: „(...) a megközelítőleg 200 biztosítótársaság prudenciális szabályozásával foglalkozó személyzet teljes létszáma (...) nem érte el a 135-öt. Összehasonlításképpen: megközelítőleg 135 fő foglalkozott a 400 engedélyezett egyesült királyságbeli bank, építőipari társaság és a nem EU-s intézmények egyesült királyságbeli fióktelepeinek szabályozásával” (2.23.5. pont).

HOLMES úr (WE 84) szintén hitelt ad a Baird-jelentésnek, amikor bírálja a 90-es években a szabályozók számára rendelkezésre álló eszközök hiányát. Ezen túlmenően kijelenti „még a szabályozói források megfelelő szintjéről való döntésben a tagállamok által élvezett mérlegelés megengedésekor is kétségek támadnak afelől, hogy az Egyesült Királyság biztosította-e illetékes hatóságai számára a felügyelethez szükséges eszközöket, a közösségi jogszabályban 1992 novemberétől kezdve kifejezetten megállapított normát. Egyrésztől azt

kell megtudni, hogy létszámát tekintve elégséges személyzetet szántak-e a feladatra. *Másfelől azt is meg kell tudni, hogy a rendelkezésre álló személyzet megfelelő képzéssel rendelkezett-e a hatékony felügyelet ellátására.*”

Szintén a H1-ben LAKE úr azt állítja, hogy az 1LD 3LD-vel (10. cikk) módosított 23. cikkének (1), (2) és (3) bekezdése megköveteli a felügyelet céljaira szükséges éves beszámolókat és időszakos bevallásokat, valamint statisztikai dokumentumokat, amelyeknek lehetővé kell tenniük az illetékes hatóságok számára, hogy megtegyenek bármely olyan intézkedést, amely megfelelő és szükséges annak biztosításához, hogy a vállalkozás tevékenysége továbbra is megfelel az egyes tagállamokban – többek között a székhely szerinti tagállamban – meglévő jogszabályoknak. LAKE úr azt is állítja, hogy az Egyesült Királyság egyszerűen nem hajtotta végre azokat a jogi követelményeket, amelyek lehetővé teszik a hatóságok számára a saját jogszabályai kötvénytulajdonosok tekintetében történő alkalmazásának ellenőrzését – annak ellenére, hogy ez megfelelő és szükséges –, és így megsértette a közösségi jogot.

23. Az egyesült királyságbeli szabályozási rendszer megfelelősége, eltérő nézetek

Más tanúkkal ellentétben Charles THOMSON, az ELAS jelenlegi elnök-vezérigazgatója a H2-ben kijelenti, hogy *„az Egyesült Királyságban a szabályozók sok éven át igen széles hatáskörökkel rendelkeztek arra, hogy a társaságoknál kérdéseket tegyenek fel, továbbá jelentős hatáskörökkel rendelkeztek arra, hogy kivételes esetekben beavatkozzanak. Különösen a miniszter rendelkezett a beavatkozásra irányuló hatáskörrel abban az esetben, ha a kötvénytulajdonosok vagy leendő kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai nem teljesültek. Röviden: véleményem szerint az egyesült királyságbeli, megfelelő szabályozók az egységes szerkezetbe foglalt életbiztosítási irányelv következtében bevezetett változtatások előtt és után is elégséges hatáskörökkel rendelkeztek a hatékony szabályozáshoz.”*

A Pénzügyminisztérium részéről Clive MAXWELL úr a H4-ben elismeri azt a tényt, hogy *„problémák voltak az akkoriban hatályos szabályozási rendszerrel. Nem az volt a baj, hogy az egyes irányelveket – például a harmadik életbiztosítási irányelvet – nem ültették át megfelelően; hanem az – mai ésszel –, hogy a hatályos rendszer nem volt korszerű: nem ez volt szükségképpen az alkalmazandó optimális rendszer.”*

24. A szabályozók forráshiánya nem jelenti szükségképpen azt, hogy az Egyesült Királyság megközelítése nem volt megfelelő

A 3LD 10. cikke kimondja, hogy az illetékes hatóságoknak rendelkezniük kell azokkal a hatáskörökkel és eszközökkel, hogy bármilyen „intézkedést meghozhassanak annak biztosítására, hogy (...) megakadályozzon vagy megszüntessen minden, a biztosított személyek érdekeit sértő szabálytalanságot”. MCELWEE úr – Lord Penrose megállapításaira hivatkozva – úgy véli, hogy az Egyesült Királyság *„szabályozói bizonyos időszakokban nem (...) rendelkeztek megfelelő finanszírozással.”* Ennélfogva nem rendelkeztek a feladataik elvégzéséhez szükséges „eszközökkel”. *„Következésképpen a bizottság szerintem jól tenné, ha óvakodna egy olyan következtetés levonásától, hogy – mivel a különböző tagállamok különböző megközelítéseket alkalmaztak – az Egyesült Királyság megközelítése nem volt megfelelő.”*

Ezt a nézetet a H4-ben Clive MAXWELL is osztja, aki a szabályozók forrásaival kapcsolatos kérdések véleményezése során azt mondja, hogy „*Lord Penrose a jelentésében felhívja a figyelmet olyan kérdésekre, mint például a különböző időpontokban hatályos szabályozási rendszer egyes vonatkozásainak finanszírozása. Úgy vélem azonban, hogy nyugodtan elmondható, hogy megjegyzései utólagos bölcselkedések és számos módon a szabályozás erőtlenebb formájának szükségességére vonatkozó saját véleményét tükrözik. [...] Úgyhogy a finanszírozásra vonatkozó ilyen jellegű megjegyzéseket erre figyelemmel kell nézni*”.

18. cikk – Biztosítástechnikai tartalékok; 25. cikk – Szavatoló tőke

25. Az egyesült királyságbeli rendszer nem tartja tiszteletben az irányelv szándékát

JOSEPHS úr (H2) úgy véli, hogy az irányelv szándéka az volt, hogy a biztosítási szerződések nagyon óvatosan értékeljék a kötelezettségek kiszámításához. Ennek minden egyes szerződésosztály pontos megfogalmazásán kell alapulnia. JOSEPHS úr úgy véli, hogy „*az egyesült királyságbeli rendszer ezt egyáltalán nem tette meg: a különböző dolgokra – azaz a szabályozó személyzete mit látott, mit tett és így tovább – szentelt időmennyiséget megítélve*”.

26. Nem tartották be a 3LD 18. és 25. cikkét? A tőke megfelelés kiszámítására alkalmazott különféle módok

JOSEPHS úr a H2-ben ezt a nézetet meg is erősíti, azt állítva, hogy a 3LD biztosítástechnikai tartalékokról szóló 18. cikkét nem tartották be, mivel „*az Equitable ragaszkodott ahhoz, hogy valamennyi kötvényt ugyanúgy kezeljék, függetlenül attól, hogy azok „meghatározott szolgáltatásra” vonatkozó szerződéseként vagy – későbbi formájában – „befektetési” szerződéseként íródtak.*” A szerződések „*azért készültek, hogy jogosultjaik a társaság befektetési megtérüléseiből a megfizetett biztosítási díjak arányában való részesülésre abszolút jogokat élvezzenek.*” A 18. cikk kötelezővé teszi, hogy ez a jog tükröződjön az ilyen kötvények vonatkozásában kiszámított kötelezettségekben, ami – JOSEPHS úr szerint – nem történt meg. Azzal zárja, hogy ez „*lehetővé tette az eszközök folyamatos átáramoltatását az újabb kötvénytulajdonosoktól a favorizált partnerek számára.*”

Christopher DAYKIN kormányzati biztosításmatematikus, a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal vezetője a H4-ben azonban azt állítja, hogy „*a tartalékolási alap tekintetében az Equitable Life bruttó biztosítási díj tartalékolási megközelítést fogadott el, amely különbözött a legtöbb társaság által alkalmazott megközelítéstől, de bizonyítania kellett, hogy a nettó biztosítási díj tartalékolási követelménnyel egyenértékű az, amit csinál. Ezt mindig kielégítően sikerült megtennie. Tehát tartalékai – legalább is 1998-ig – mindig összhangban voltak a szabályzatok követelményeivel.*”

A minimális tőke megfelelési követelményről szóló 25. cikk megköveteli, hogy a társaságok a kötelezettségeiket meghaladó eszközökkel rendelkezzenek, amely legalább egyenértékű a szavatoló tőke követelménnyel. Úgy tűnik azonban, hogy a tőke megfelelés kiszámításának különböző módjai vannak. A FSA-tól David STRACHAN a H4-ben megpróbálja tisztázni a kérdést és a következőt mondja: „*Az Equitable mindig fizetőképes volt, szabályozó által előírt*

bevallásaiban pedig mindig azt jelentette, hogy megfelel törvényes tőke megfelelési követelményeinek. *Valójában legalább három különböző alapot használnak: a Chris Daykin által leírt megközelítés jellemezte a 90 évek jó részében a rendszert és az összhangban volt a harmadik életbiztosítási irányelvvel; van egy olyan számítási alap is, amelyet Lord Penrose adott elő jelentésében és amely az Equitable által a saját céljaiból előállított számadatokon alapult – e számadatokat nem bocsátották a szabályozó rendelkezésére; a harmadik – a jelenlegi – alap az FSA új, valós tőke megfelelési követelménye”.*

Egy tagnak a H5 során feltett kérdésére adott válaszában azonban Stuart BAYLISS, az Annuity Direct ügyvezető igazgatója azt mondja, hogy az egyesült királyságbeli szabályozók *„jó ideig bevették, amit az Equitable a szavatoló tőkéről mondott. Ez egészen az új értékesítések ábrázolásáig visszanyúl: mindaddig, amíg új értékesítéseket produkálsz, hogy ezzel megbirkózz, addig rendben vagy. Ha az új üzletkötések száma elég nagy, be lehet tölni a rést. Ők bizonyos mértékben ezt tették, néhány szabályozónak pedig ezt vélhetően látnia kellett. Nem tudom elképzelni, hogy ezt ne tették volna meg, mivel ez olyasvalami, ami esetében a társaság növekedési sémája megkövetelte, hogy tovább nőjenek”.*

A Bizottság részéről Alan BEVERLY szintén erre az érvelésre alapoz a H6-ban a biztosítási garanciarendszerekre való hivatkozással: *„az Equitable Life-ügyben az a lényeg, hogy az Equitable Life nem vált fizetéseképtelenné, nem bukott meg. Ezért még a meglévő kompenzációs rendszer – az egyesült királyságbeli biztosítási garanciarendszer – sem jött be a képbe az Equitable Life esetében. [...] Ennélfogva tehát még ha lett is volna harmonizált biztosítási garanciarendszert létrehozó európai szintű irányelv, távolról sem egyértelmű, hogy azt alkalmazni kellett volna-e az Equitable Life ügyében, mivel nem történt fizetéseképtelenség vagy bukás mint olyan”.*

27. A szegényes tartalékolás miatti tartós tőkeelég telenség

A biztosítástechnikai tartalékokról szóló 18. cikk kérdése vonatkozásában a WE 79 (a befektetői szövetség dokumentuma a tőkeelég telenségről) hasznos betekintést nyújt abba, amiről azt állítják, hogy az ELAS helyzete kialakulásának oka volt. A dokumentumban azt állítják, hogy *„az Egyesült Királyságban működtetett prudenciális rezsím legfontosabb gyengesége az volt, hogy nem rendelkezett a jövőbeni befektetési megtérüléseknek az e megtérülésekre jogosult emberek – nevezetesen a „befektetési kötvények” tulajdonosai – számára történő kifizetéséről. A szabályokat szándékosan túl homályosan határozták meg, azzal, hogy a jövőbeni nyereségrészesedésekről való rendelkezésre vonatkozó döntés meghozatalát a biztosításmatematikai szeszélyére bízták. Az ilyen rendelkezések hiányának következményei azonban egyáltalán nem voltak homályosak, mivel e rendelkezések hiányában a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alap szinte teljesen biztosan összeomlott volna.”*

A jelentés azon a véleményen van, hogy az ELAS-on átívelő probléma a tényleges kötelezettségekhez mért eszközök súlyos hiánya volt. Ez az eszközhány legkésőbb 1985 óta mindaddig tartósan fennállt, amíg az Equitable 2000 végén be nem fagyasztotta az új szerződések megkötését. Az eszközhány a következő elemekből állt:

„A) a jövőbeni garantált nyereségrészesedések megfelelő módon való lehetővé tételének hiánya, amely eredményekre a befektetési kötvénytulajdonosok szerződés alapján jogosultak voltak;

B) a szerződésekben (mint például a hírhedt GAR-ok esetében) a garanciára vonatkozó, megfelelő rendelkezés hiánya;

C) a már szétosztott, nem garantált nyereségrészesedésekkel kapcsolatos, látható rendelkezés hiánya;

D) a törvényes szabályok (és valószínűleg a szakmai útmutató) túlságosan liberális és öncélú értelmezése.”

A jelentés azt a következtetést vonja le, hogy az 1999–2000-es időszak egészében tartós volt az eszközhiány, amely 5 milliárd GBP-től 7 milliárd GBP-ig terjedt „az állítólag »nem garantált«, »végső nyereségrészesedésekre« irányuló rendelkezések kivételével, azon tény ellenére, hogy a kötvénytulajdonosoknál azt az elvárást idézték elő, hogy e nyereségrészesedéseket – mindössze az alapból való távozásuk időpontjában meglévő piaci állapottól függően – szintén ki fogják fizetni. Valójában a teljes végső nyereségrészesedést a kérdéses időpontban semmilyen eszköz nem fedezte. [...] A szóban forgó összegek tekintélyes mértékűek voltak, becsléseink szerint azok az 1990-ben meglévő 3 milliárd GBP-ről a 2000-ben meglévő 11 milliárd GBP-ra emelkedtek, átlaguk pedig nagyjából a kérdéses 11 év során az eszközök 45%-át tette ki.”

28. Tartalékok hiánya a végső nyereségrészesedések vonatkozásában: az Egyesült Királyság jogában meglévő választási lehetőség hátrányos volt

Nicholas BELLORD a H2-ben azt mondja: a harmadik életbiztosítási irányelv megfogalmazásakor észrevették, hogy szigorúbb tartalékolási követelményeket javasolnak, az Egyesült Királyság küldöttsége pedig támogatta e szigorúbb követelményeket. A Pénzügyminisztérium – a szabályozók – azonban rájöttek, hogy ha az irányelv a tervezett formában valósul meg, úgy kiderülhet az igazság az Equitable-lel kapcsolatban, így tehát – azzal, hogy a tartalékképzést opcionálissá tették – elejét vették az elgondolásnak (...). Megvolt tehát a lehetőség arra, hogy megfelelő tartalékolás valósuljon meg, az egyesült királyságbeli szabályozók azonban szándékosan nem éltek az e lehetőség nyújtotta előnyökkel.”

E tekintetben a WE Conf 11 szintén azt állítja, hogy a 3LD – annak elfogadott formájában – óriási hiányosság rejlik, nevezetesen az a fent említett tény, hogy a jövőbeni nyereségrészesedések kedvezményét a szöveg végleges változatában opcionálissá tették (lásd még a 3LD 18. cikkére vonatkozó szakaszt A WE Conf-11 azt állítja, hogy ezt az irányelv elfogadására irányuló tárgyalások során az Egyesült Királyság részéről gyakorolt nyomás hatására tették Amint azt másutt kifejtik, az Egyesült Királyság ezt követően valóban elutasította ezt a rendelkezést. A WE-Conf 11 kifejti, hogy ez viszont miként tette jogszerűvé az ELAS számára, hogy ne vegye figyelembe a végső nyereségrészesedéseket, ami az egyik oka volt annak, hogy a társaság miért nem rendelkezett elegendő eszközzel, mikor a Lordok Háza arra kényszerítette, hogy kifizesse a GAR kötvénytulajdonosoknak a nekik beígért nyereségrészesedéseket.

A WE 26 (Burgess Hodgson-jelentés az EMAG részére) azt is kifejti, hogy nem tartalékoltak a

végző nyereségrészesedésekre sem és ismerteti ennek következményeit is. Kifejti, hogy a szabályozó részére az ELAS által benyújtott számviteli adatok nem tartalmazták a végző nyereségrészesedésekre irányuló rendelkezést. A számadatok elégségesek voltak a törvényes jelentéstételi célokra előírt minimumtőke fedezetére (1994-től 1999-ig a határérték átlaga kb. A jelentés azonban azt állítja, hogy „*egyértelműnek kellett lennie a szabályozó – mint biztosításmatematikai szakértő – számára, hogy valószínűleg ez nem elég a végző nyereségrészesedések fedezésére. A szabályozó ésszerűen felbecsülhette volna, hogy e célból a határértéknek 20% közelében kellett volna lennie. Röviden: a szabályozót meg kell kérdezni, hogy tudta-e (vagy tudnia kellett volna-e), hogy az Equitable Life eszközei 1993 után egyik évben sem fedezték az igazgató nyereségrészesedés-bejelentéseit. A szabályozó tudta volna, hogy végző nyereségrészesedéseket alkalmaznak: a) a kötvények értékének a tagok számára történő feltüntetéséhez; b) a nem rögzített futamidejű kölcsönökkel vagy visszavásárlással kapcsolatos kifizetésekhez; c) a korábbi teljesítmények kimutatásain keresztül új kötvények értékesítésének ösztönzéséhez. Miközben tudhatná, hogy 1998-tól kezdve a szerződéses kötelezettségek magukba foglalták a GAR-költségek biztosítását, azt is tudhatta volna, hogy annak hatását jelentősen csökkentette az ír European Reinsurance Limiteddel (Európai Viszontbiztosító Kft.) kötött viszontbiztosítási kötvények feletti bizonytalan értéke.*”

Penrose (WE 16) szintén osztja azt az elgondolást, hogy a gondos tartalékolás korábban felfedte volna az ELAS gyengeségeit. Azt állítja, hogy az egyesült királyságbeli szabályozó kizárólag a szavatoló tőkére összpontosított és nem vette figyelembe a felhalmozott végző nyereségrészesedéseket, ezzel valószínűleg megsértve a 18. cikket, amely előírja, hogy a felügyelet a társaság teljes üzletmenetét, és ne csak tőkemegfelelését ellenőrizze.

Penrose azt mondja, hogy az irányelv „*előírta a végző nyereségrészesedés esetében a gondos tartalékolást vagy annak bizonyos mértékű, realiztikus figyelembe vételét. Ez sokkal korábbi szakaszban tárta volna fel az ELAS gyengeségeit és javító intézkedésre sarkallt volna. A DTI nem ragadta meg ezt a lehetőséget, ehelyett arra az álláspontra helyezkedett, hogy »a rendszer paraméterei közé implicite be kellene venni bizonyos, megfelelő szolgáltatásokat«. Az Egyesült Királyságnak az irányelvet végrehajtó szabályai a korábbival azonos helyzetet tartottak fenn.*” Penrose bírálja még a szabályozó „*proaktív megközelítésének*” hiányát is.

29. A jövőbeni nyereségek szavatoló tőkének való megfelelés céljából való felhasználása nincs összhangban a 25. cikkel

SEYMOUR úr a H7-ben azt állítja, hogy amikor az egyesült királyságbeli szabályozó szembesült az ELAS-nál felmerült problémák léptékével és a biztosítási mentőalap felhasználására vonatkozó tárgyalások elkezdődtek, az egyesült királyságbeli szabályozó bepánikolt (mivel ez azzal járt volna, hogy adót vagy illetéket vetnek ki az összes többi biztosítótársaságra, hogy kompenzálják az ELAS kötvénytulajdonosait) és e helyzet elkerülése érdekében „*öt év elméleti jövőbeni nyereségét magába foglaló rendszert hagyott jóvá egy bezárt társaság – az ELAS – könyvelésének kiegyensúlyozására, ezáltal pedig lehetetlenné tette a kompenzációs alaphoz való hozzáférést.*” Azt mondja, ez „*nonszenszvé teszi a tőkemegfelelés teljes fogalmát*”.

A WE 54-ben (98/2863. sz. „La Vie d’Or”-ügy a hágai kerületi bíróságnál, ítélethozatal id

őpontja: június 13), SEYMOUR úr (H7) kifejti, hogy a felperes azt állítja, „a jövőbeni nyereségeknek a mérlegbe való felvétele nem adott valós képet a biztosítótársaság tőkeemegfeleléséről és ennél fogva ellentétes volt az EU életbiztosítási irányelvvel. [...] Fontos megjegyezni, hogy felmerült a jövőbeni nyereségek EU-s életbiztosítási irányelv vonatkozásában meglévő jogszerűségének kérdése.”

A Baird-jelentésnek (WE 17) a jövőbeni nyereségek kérdésére irányuló vizsgálata szintén közelebbi ellenőrzést érdemel. A Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatallal folytatott levélváltást idézve azt mondja, hogy „az EU-s irányelvek és az egyesült királyságbeli jogszabály lehetővé teszi, hogy egy biztosítótársaság jövőbeni nyereségeihez értéket rendeljenek. Ezt „jövőbeni nyereségekkel kapcsolatos implicit eszközök”-ként említik. (...) A Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal kifejtette számunkra e tételek hátterét: „A háttérjogszabály (...) az európai irányelvekből, különösen pedig az 1979-ig visszanyúló első életbiztosítási irányelvből ered. Ez azt mondja, hogy a felügyeleti hatóság mérlegelése alapján a társaság az ilyen eszközöket egy társaság a szavatoló tőkéjének 5/6-a ellenében hozzászámíthatja a jövőbeni nyereségek kiszámításához. A jövőbeni nyereségek kiszámítását ezután ugyanez az irányelv valójában úgy határozza meg, mint az utolsó öt évben elért átlagnyereség 50%-a szorozva az érvényes kötvény várt tartamával. Az irányelv csak azt mondja, hogy a felügyelő gyakorolhatja ezt a mérlegelési hatáskört, és azt szavatoló tőkeként megengedheti.”

Ezt a választási lehetőséget az I. tőkeemegfelelési irányelv (1. cikk (4) bekezdés) 2002-ben történt elfogadásával szigorúan korlátozták, amelyben 2009-től kezdve teljesen megtiltják ezt a gyakorlatot. Baird kifejti, hogy az ELAS hogyan kért és kapott engedélyt a szabályozótól számos alkalommal arra, hogy jövőbeni nyereségeket használjon fel tőkeemegfelelési követelményeinek való megfelelésére. A szabályozó az 1982. évi ICA 68. cikke szerinti ilyen eljogait arra használta, hogy ismételt engedélyeket adjon. Ez – Baird szerint – lehetővé tette a társaságnak, hogy növelje pénzügyi erejének külső látszatát. Baird a szabályozó – a jövőbeni nyereségek tőkeemegfelelési követelményeknek való megfelelésre történő felhasználása tekintetében meglévő – mérlegelési hatásköre gyakorlásának felülvizsgálatát ajánlotta.

Ez szorosan kapcsolódik a 3LD helyes átültetése vonatkozásában végzett vizsgálat egyik vonalához. A kérdés az, hogy a miniszter által az 1982. évi ICA 68. cikke alapján gyakorolt mérlegelési hatáskör jelentős szerepet játszott-e az ELAS-ügyben, amint azt Baird állította. Ezzel összefüggésben azt kell értékelni, hogy maga a mérlegelési hatáskör összeegyeztethető-e a 3LD-vel. Az irányelv leírja, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az illetékes hatóságok elégséges hatáskörökkel és eszközökkel rendelkezzenek a felügyeleti feladatok elvégzéséhez (lásd a 3LD 10. cikkét). Az irányelv – ezzel ellentétben – csak korlátozott számú esetben és szigorú feltételek mellett teszi lehetővé az illetékes hatóságok számára, hogy eltekintsenek a szabályok alkalmazásától (lásd a 3LD 21. cikkének (2) bekezdését és a 3LD 22. cikkének (6) bekezdését), úgy tűnik azonban, hogy az irányelv egyik rendelkezése sem jogosítja fel egy tagállam illetékes hatóságát az 1982. évi ICA 68. cikkében előírthoz hasonló „mentesítési” hatáskörökre. Úgy tűnik, hogy az ilyen hatáskörök annak veszélyével járnak, hogy azokat engedékenyen vagy nem következetesen gyakorolják, ami előnyös lehet egyes társaságok számára, másoknak azonban nem, ily módon pedig valószínűleg aláássák a harmonizált normák alkalmazását. Lehetséges, hogy ha e hatásköröket valamilyen módon

korlátozták volna, az ELAS összeomlása elkerülhető vagy legalábbis minimálisra csökkenthető lett volna.

28. cikk – Közérdek; 31. cikk – A kötvénytulajdonosok tájékoztatása

30. C.O.B/a prudenciális elkülönítés sértő volt

A kötvénytulajdonosokkal folytatott kommunikációval kapcsolatos kérdésekben LAKE úr azt mondja (H1), hogy a kötvénytulajdonosoknak a 3LD-ben megkövetelt tájékoztatása a üzletviteli szabályozó ellenőrzése alá tartozott, amely különbözött a prudenciális szabályozótól, és hogy a feladatok ilyen jogi megosztása a szabályozók között sértette az ELAS kötvénytulajdonosait. Végül pedig az Egyesült Királyság bíróságai elé terjesztett végrehajtási ügyek vonatkozásában azt mondja, nincs tudomása olyanról, amelyik az EU-s jog végrehajtásának hiányával függne össze.

Az FSA részéről David STRACHAN azonban egy ettől eltérő nézetet ismertetett a H4-ben a következőt állítva: „A harmadik életbiztosítási irányelvet oly módon hajtották végre, ami biztosította a z egyértelműséget a székhely szerinti illetve a fogadó tagállam szabályozóinak felelőssége tekintetében [...]. *A harmadik életbiztosítási irányelvvel összhangban a fióktelepek szabályozóinak – ebben az esetben a fogadó tagállam szerinti szabályozó – feladata a saját szabályainak alkalmazása. Ezzel elkerülhető egy amúgy igen zavaros helyzet, amelyben a kötvénytulajdonosok különféle üzletviteli védelmi rendszerek hatálya alá tartoznának, attól függően, hogy hazai intézménnyel vagy egy EGT-s intézmény fióktelepével folytattak tevékenységet.*”

31. A II. mellékletet nem tartották be

Leslie SEYMOUR a H7-ben okirati bizonyítékokat (WE 53) mutat be azt állítva, hogy nem tartották be a 3LD II. mellékletét – átszámolás után a CD. IV. melléklete –, amely előírja, hogy a kötvénytulajdonost kötvényére vonatkozóan „egyértelműen” és „pontosan” tájékoztassák. A WE 53 az ELAS olyan értékesítési dokumentumait tartalmazza, amelyek az ELAS nyugdíjalapjainak igen jó teljesítményét fejtegetik és azt állítják, hogy az ELAS azért tudott ennyire jó teljesítményt nyújtani, mert folyó költségei alacsonyak voltak. E dokumentumok azt is állítják, hogy az ELAS nagyon jó befektetési vezetéssel rendelkezik. Egy másik dokumentum azt magyarázza, hogy az ELAS – tartalékok megtartásával – hogyan hajtotta végre a „kiegyenlítést”, és hogy a kötvénytulajdonos minden évben nyereségrészesedésben részesül, egy olyan meghatározott pénzüsszeggel, amelyet a társaság tartott vissza az értékpapírpiacon vagy befektetéseikben esetlegesen a jövőben bekövetkező árfolyamcsökkenések fedezetéül. SEYMOUR úr azt állítja, hogy ezek az ígéretek hamisak voltak és ezért a tájékoztatás nem volt egyértelmű és pontos.

SEYMOUR úr azt mondja, hogy „*az irányelv előírja, hogy a kötvénytulajdonosok rendszeres, egyértelmű és pontos tájékoztatást kapjanak a biztosítóintézetről. A szabályozó semmit nem tett annak biztosítására, hogy az irányelvnek ez a létfontosságú része hatályba lépjen.*”

következtetések II, rész átültetés

II. RÉSZ – ÁTÜLTETÉS

A harmadik életbiztosítási irányelv átültetése

1. A bizottság véleménye az, hogy bár több eltérést állapított meg az egyesült királyságbeli nemzeti jogszabályok és a harmadik életbiztosítási irányelv cikkei között³², az eltérések jellege és száma nem elég jelentős ahhoz, hogy a „formális” átültetési folyamatot hibásnak minősítsék.
2. A bizottság egy kivételt mégis tesz, azon jelentős mértékű hatáskört illetően, amelyet az egyesült királyságbeli nemzeti jogszabályok ruháznak a miniszterre (a biztosítótársaságokról szóló 1982. évi törvény – ICA – 68. szakasza rendelkezéseinek megfelelően) a prudenciális szabályozás alkalmazása alóli mentesítést illetően. E hatáskörök összeegyeztethetetlennek látszanak az irányelv tartalmával és célkitűzésével, és ezeket nem megfelelő módon alkalmazták³³ (különösen amikor számos alkalommal engedélyt adtak a arra, hogy a jövőbeli haszon a szavatoló tőke része lehessen), és ezért ez esetben komoly aggályok merülnek fel azt illetően, hogy a harmadik életbiztosítási irányelvet nem ültették át megfelelően teljes egészében.

³² Lásd: II. rész, II.2.1. szakasz, 85–86. o.; II. rész, II.2.2. szakasz., 68. o.; II. rész, II.2.3. szakasz., 92. o.; és WE 20.

³³ Lásd: II. rész, II.1.1. szakasz a harmadik életbiztosítási irányelv 25. cikkéről, 60–61. o.; lásd még: WE 17, 7.2.2. bekezdés, 228. o.

3. A bizottság véleménye szerint a harmadik életbiztosítási irányelv Egyesült Királyság által történt átültetési módja mégsem tette lehetővé az irányelv célkitűzéseinek eredményes végrehajtását. A bizottság véleménye szerint az Egyesült Királyság által alkalmazott azon technika, hogy az irányelvet szétdarabolva hajtotta végre (vagyis az irányelvet nem egyetlen nemzeti jogszabállyal ültették át, hanem azt a jogszabályi hierarchia különböző szintjein lévő jogszabályokban szórták szét) az egyértelműség hiányát eredményezte, és *a jelek szerint nem* ez a legmegfelelőbb módja annak, hogy az EK elveit és normáit átültessék a nemzeti jogba.

Az alkalmazással kapcsolatos egyes kérdések

A „teljes üzletvitel pénzügyi felügyelete” fogalma

4. A bizottság emlékeztet arra, hogy az irányelv megállapítja, hogy a pénzügyi felügyelet ki kell, hogy terjedjen a „*biztosítási vállalkozás teljes üzletvitelére*”.³⁴ A bizottság jogalkotóként hangsúlyozza, hogy ez a leegyszerűsített terminológia félreérthetetlen, és tág, megfelelő értelmezést szükséges biztosítani hozzá.
5. A bizottság véleménye szerint az Egyesült Királyság az ELAS felügyelete során mellőzte vagy félreértette a „teljes üzletvitel pénzügyi felügyelete” fogalmát, a harmadik életbiztosítási irányelv 8.³⁵, 18.³⁶ és 25.³⁷ cikkével ellentétes módon.
6. A bizottság véleménye szerint a 18. cikk 1.D. bekezdésében szereplő lehetőség nem zárja ki azt, hogy a jövőbeli nem garantált vagy nem szerződéses nyereségrészesedés a vállalat „teljes üzletvitelének” része legyen, és nem mentesíti a tagállami hatóságokat azon kötelezettségük alól, hogy minden erőfeszítést megtegyenek az irányelv tartalmának és célkitűzésének tiszteletben tartása érdekében. Emellett a bizottság rendelkezésére álló anyagból kitűnik³⁸, hogy az ELAS pénzügyi bukásának egyik oka az volt, hogy az évek során nem képzett megfelelő tartalékot a jövőbeli nem garantált vagy nem szerződéses nyereségrészesedést illetően.
7. Azzal érveltek³⁹, hogy az ELAS nem volt köteles tartalékot képezni a jövőbeli nem garantált vagy nem szerződéses nyereségrészesedésre, mivel ez az irányelv értelmében opcionális volt, és az Egyesült Királyság szabályozója úgy határozott, hogy e lehetőséggel nem él. A bizottság véleménye szerint az a tény, hogy nem garantált nyereségrészesedésre való tartalékképzést választhatóvá tették, ellentétes az irányelv erejével és belső koherenciájával. Egy ilyen választási lehetőség bevezetése tulajdonképpen az irányelv

³⁴ A harmadik életbiztosítási irányelv 8. cikke.

³⁵ Lásd: II. rész, II.1.1. szakasz, 39–41. o. és II. rész, II.2.3. szakasz, 99–100. o.; lásd még: WE 16 (16. fejezet; 19. fejezet, 210. bekezdés; 18. fejezet, 220. bekezdés; 21. fejezet) és WE Conf 3.

³⁶ Lásd: II. rész, II.1.1. szakasz, 52–53. o. és II. rész, II.2.3. szakasz, 104–106 o.; lásd még: WE Conf 11, WE 16, WE 26 és WE 79.

³⁷ Lásd: II. rész, II.1.1. szakasz, 59–60. o., és II. rész, II.2.3. szakasz, 107–108. o.; lásd még: WE 17, 7.2.2. bekezdés, 228. o.

³⁸ Lásd: II. rész, 2.3. szakasz, 105–106. o.; lásd még: WE 16, WE 26 és WE 79.

³⁹ Lásd: II. rész, II.1.1. szakasz, 52–54. o.

átfogó céljával volt ellentétes.

8. A bizottságnak benyújtott beadványok⁴⁰ szerint a szabályozó szűken értelmezve összpontosított a szavatoló tőkére, és nemigen vagy egyáltalán nem vette figyelembe a jövőbeli nem garantált vagy nem szerződéses nyereségrészesedést a vállalat pénzügyi életképességének átfogó elemzése során. A bizottság szerint tehát valószínű, hogy a szabályozó képtelen volt garantálni, hogy az ELAS mindenkor megfelelő szavatoló tőkével rendelkezzen egész üzletvitele tekintetében.

A hatékony és eredményes ügyviteli és számviteli eljárások és a megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusok hiánya

9. Egyértelmű jelzések vannak azt illetően, hogy az Egyesült Királyság szabályozói tudatosan nem kifogásolták az ELAS kinevezett biztosításmatematikusának kettős, ezért összeférhetetlen szerepét, aki hat éven át a vállalat vezérigazgatójaként csúcsvezetői pozíciót is betöltött. A bizottság véleménye szerint a szerepek e kettőssége összeférhetetlenséget teremtett, amely hátrányos volt a biztosítottak érdekeit tekintve, és ezt a szabályozóknak nem helyénvaló vállalatirányítás címén kifogásolniuk kellett volna. Emellett a bizottság szerint azzal, hogy a kinevezett biztosításmatematikus kettős szerepével kapcsolatosan nem került sor gyors lépésekre, az Egyesült Királyság szabályozója nem teljesítette azon kötelezettségét, hogy ELAS számára előírja a „*a megbízható ügyviteli és számviteli eljárások, valamint a megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusok*” meglétét a harmadik életbiztosítási irányelv kifejezett rendelkezéseinek megfelelően, ellentétben a 8. cikkel.⁴¹ A bizottság fenntartja, hogy a kinevezett biztosításmatematikus központi szerepet játszott az Egyesült Királyság felügyeleti rendszerében, és hogy egy ilyen szereplő eredményessége garantálásának elmulasztása az egész felügyeleti rendszerrel ellentétes, és teljesen alkalmatlanná tesz bármiféle belső ellenőrzést. A bizottság szerint a kinevezett biztosításmatematikus kinevezését követően és tekintet nélkül arra, hogy e koncepcióról rendelkezik-e a közösségi jog, az Egyesült Királyság szabályozói és felügyeleti rendszerének részévé vált, amelyre egészében a harmadik életbiztosítási irányelv alkalmazandó. Emellett bizonyos kijelentések miatt⁴² a bizottság arra a következtetésre jutott, hogy e mulasztás egy olyan nagyobb igazgatási gyakorlat része, amely ellentétes volt a közösségi jogszabályban szereplő biztosítékok hatékonyságával.

A kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai (PRE) tiszteletben tartásának elmulasztása

10. A bizottságnak tett egyes kijelentések szerint⁴³ a PRE koncepciója azt is jelentette, hogy a kötvénytulajdonosok nem garantált nyereségrészesedésre számítottak a szerződéses

⁴⁰ Lásd: WE 16, 19. fejezet, 210. bekezdés

⁴¹ Lásd: II. rész, II.1.1. szakasz, 41–42. o. és II. rész, II.2.3. szakasz, 98. o.

⁴² Lásd: Baird-jelentés (WE 17), 2.13.6. bekezdés

⁴³ Lásd: II. rész, II.1.1. szakasz, 40–41. o. és 47. o.; lásd még: II. rész, II.2.3. szakasz, 101–102. o.; lásd még: WE 16, 18. fejezet, 220. bekezdés, és WE 26, WE 52–54 és LLOYD a H5-ben.

szolgáltatások mellett. Ha az Egyesült Királyság hatóságainak a közösségi jog szerinti kötelezettségeik részeként a PRE-t is tiszteletben kell tartaniuk, a bizottság úgy ítéli meg, hogy meg kellett volna bizonyosodniuk arról, hogy a tartalékok fedezik a nem garantált nyereségrészesedést. A bizottság szerint az Egyesült Királyság szabályozói azzal, hogy nem tekintették nem garantált nyereségrészesedést a vállalat teljes üzletvitele szerves részének, és nem kötelezték az ELAS-t ezek tekintetében megfelelő technikai rendelkezések nyújtására, nem vették kellően figyelembe a PRE-t, és ezért kitűnik, hogy megsértették a harmadik életbiztosítási irányelv 18. cikkének tartalmát és célkitűzését.

11. A bizottság emlékeztet arra, hogy a harmadik életbiztosítási irányelv 10. cikke előírta, hogy az Egyesült Királyság hatóságai kapjanak hatáskört és eszközöket annak biztosítására, hogy a PRE-t tiszteletben tartják, illetve hogy minden megfelelő és szükséges intézkedésre sor kerül annak biztosítása érdekében, hogy az ELAS üzletvitele továbbra is megfelel az Egyesült Királyság jogának⁴⁴, a biztosított személyek érdekeivel ellentétes szabálytalanságok megakadályozása vagy orvoslása érdekében.
12. A bizottságnak tett kijelentések⁴⁵ szerint a 90 években a szabályozók az Egyesült Királyságban nem gyakorolták széles hatáskörüket az ELAS tekintetében, annak ellenére, hogy a küszöbön álló válságra éppen elég jel mutatott. Egyes kijelentések⁴⁶ szerint a szabályozó tudatosan és szándékosan maradt távol az ELAS ügyében. A bizottság véleménye szerint ez sértheti a szabályozók azon kötelezettségét, hogy biztosítsák a PRE tiszteletben tartását, és ezért megsérti a harmadik életbiztosítási irányelv 10. cikkének tartalmát és célkitűzését.

Az Egyesült Királyság szabályozóinak túlzott engedékenysége a szavatoló tőkével kapcsolatosan

13. Több kijelentés szerint⁴⁷ jogos az a következtetés, hogy az ELAS mesterségesen táplálta azt a külső benyomást, hogy pénzügyileg szilárd, és úgy sikerült teljesítenie a tőkeemegfelelésre vonatkozó követelményeket, hogy sikeresen szerzett be különféle engedélyeket a szabályozótól arra, hogy implicit vagyonként szerepeltethesse a jövőbeli hasznot és a zillmerezést. Ezeket az engedélyeket a miniszternek az 1982. évi ICA 68. szakaszában szereplő mentesítési hatáskör alapján adták meg, amely hatáskörnek a harmadik életbiztosítási irányelv tartalmával és célkitűzésével való összeegyeztethetősége még mindig nem egyértelmű a bizottság számára. Az, hogy az Egyesült Királyság szabályozói e tekintetben túlzottan engedékenyek voltak, a jelek szerint sérti a harmadik életbiztosítási irányelv 10. és 25. cikkét.
14. A bizottság véleménye szerint az ELAS azzal, hogy lehetővé tették számára a tőkeemegfelelésre vonatkozó követelmények mesterséges teljesítését, elrejtette az igazságot a biztosítottak előtt, és veszélyeztette jövőbeli pénzügyi életképességét. Ebből az

⁴⁴ Lásd: II. rész, II.1.1. szakasz, 47–48. o.

⁴⁵ Lásd: II. rész, II.1.1. szakasz, 45–47. o., és II. rész, II.2.3. szakasz, 101–102. o.; lásd még: WE 17.

⁴⁶ Lásd: II. rész, II.2.3. szakasz, 99–101. o. és WE 16.

⁴⁷ Lásd: II. rész, II.1.1. szakasz, 60–61. o. és II. rész, II.2.3. szakasz, 105–106. o.; lásd még: WE 17, 7.2.2. bekezdés, 228. o.

következik tehát, hogy a PRE veszélybe került, és az Egyesült Királyság szabályozói állítólag olyan intézkedéseket hoztak, amelyek nem voltak „*megfelelőek és szükségesek a biztosítottak érdekeit sértő szabálytalanságok megakadályozására vagy kiigazítására*”.

15. A bizottság véleménye szerint a jövőbeli haszon és a zillmerezés túlzott mértékű használatával a szavatoló tőke viszonylag félrevezetővé vált az ELAS pénzügyi stabilitásának indikátoraként, és emiatt az Egyesült Királyság szabályozói nem tettek eleget azon kötelezettségüknek, hogy előírják az ELAS számára „*megfelelő rendelkezésre álló szavatoló tőke mindenkori meglétét az egész üzletvitel tekintetében*”.

A szabályozók rendelkezésére álló források megfelelősége

16. Igen sok anyag⁴⁸ utal arra, hogy különösen a 90 évek elején az Egyesült Királyság felügyeleti és szabályozói testületei számára nem álltak megfelelően rendelkezésre a kellő eszközök, sem a hozzáértő alkalmazottak, sem az elegendő erőforrás tekintetében, ahhoz, hogy teljesítsék felügyeleti és szabályozói feladataikat, ami ellentétes a harmadik életbiztosítási irányelv 10. cikkének (3) bekezdésében megállapított normával. Az ilyen szükséges hatáskör és eszközök és az eredményes felügyelet ebből következő lehetősége annál is fontosabb, mivel a harmadik életbiztosítási irányelv hatálybalépésével a székhely szerinti tagállamé a kizárólagos felelősség az életbiztosítási vállalkozások pénzügyi felügyeletét illetően.

Tájékoztatási kötelezettségek

17. A bizottság rendelkezésére álló anyagok⁴⁹ aggodalmakat vetnek fel azt illetően, hogy a harmadik irányelvben előírt közzétételi kötelezettségeket megfelelően hajtotta-e végre az Egyesült Királyság, illetve hogy ezeket megsértették-e az Equitable Life esetében.

A harmadik életbiztosítási irányelv alkalmazása

18. A bizottság szerint egyértelmű, hogy az irányelvek által a tagállamokra rótt kötelezettségek azok jogalkotási hatáskörei mellett kiterjednek közigazgatási és bírósági hatásköreire is. Emellett az irányelv végrehajtásáról szóló nemzeti intézkedések nem merítik ki ennek hatásait. Egy irányelv teljes körű alkalmazása csak akkor biztosított, ha a nemzeti végrehajtási intézkedéseket ténylegesen olyan módon alkalmazzák, hogy elérhető az azok által célul kitűzött eredmény. Az irányelvek alkalmazásától való eltérések ténylegesen kedvezőtlen hatást gyakorolnának a közösségi jogrenden belül az egységességre és egyenlőségre.
19. A bizottság véleménye szerint a harmadik életbiztosítási irányelv Egyesült Királyság által történő alkalmazása az ELAS-ügy tekintetében hibás volt, és az Egyesült Királyság szabályozói és hatóságai nem tartották megfelelően tiszteletben az irányelv végső célját. A bizottság szerint a jelen esetben a formális átültetésnek egy olyan alkalmazással való

⁴⁸ Lásd: pl.: Baird-jelentés (WE 17), 2.23.5. bekezdés; Penrose-jelentés (WE 16), 19. fejezet, 158. és 160. bekezdés.

⁴⁹ IV. szakasz (különösen 266–267. o.)

kombinálása, amely több tekintetben hibás volt, arra enged következtetni, hogy a végrehajtási folyamat egésze sérült.

III. RÉSZ - Szabályozási rendszer

az Egyesült Királyságbeli szabályozási rendszer Equitable Life tekintetében történő értékeléséről

TÁRGYMUTATÓ III. RÉSZ

I. Közösségi jogi rendelkezések

1. A harmadik életbiztosítási irányelv rendelkezéseinek alkalmazhatósága
2. A prudenciális felügyelettel kapcsolatos felelősség
3. Az üzletviteli szabályok felügyeletével kapcsolatos felelősség
4. A társaságok pénzügyi helyzetének értékelése
5. A felügyeleti intézkedések végrehajtása
6. A külföldi székhelyű társaságok felügyelete
7. A számvitel és a pénzügyi helyzet felügyelete
8. A nehézségekkel küzdő társaságok felügyelete
9. Az Európai Bizottság és az Equitable Life-ügy
10. A CEIOPS és a Sienai Jegyzőkönyv
11. A II. tőkemegfelelési irányelv projekt
12. Megválaszolandó kérdések

II. Az Egyesült Királyság életbiztosítási szabályozási rendszere

1. A harmadik életbiztosítási irányelv rendelkezéseinek alkalmazása
2. Prudenciális felügyelet
  - a) Az 1982–1998 közötti időszak
  - b) Az 1998–2001időszak
  - c) A 2001 utáni időszak
3. Az üzletviteli szabályokra irányuló szabályozás
4. A megbízott biztosításmatematikus
5. A szabályozók beavatkozási hatáskörei
6. A szabályozók felelőssége

III. A Penrose- és a Baird-jelentések kulcsfontosságú megállapításai az életbiztosítási szabályozókról

1. A Baird-jelentés (2001. október)
2. A Penrose-jelentés (2004. március)
  - 2.1 A prudenciális felügyelet fogalommeghatározása
  - 2.2 A szabályozók beavatkozási hatásköre
  - 2.3 A szabályozók kölcsönös részvétele
  - 2.4 Ranson úr nem vitatott, kettős szerepe
  - 2.5 A szabályozó állítólagos hiányosságai általánosságban
    - a) Az ismeretek hiánya és/vagy gyenge ellenőrzés
    - b) Elégedettség avagy a szabályozók „kesztyűs kéz” politikája
    - c) A szabályozók hanyagsága
  - 2.6 Az EL-lel kapcsolatos aggályok szabályozók általi elismerésének idővonala
  - 2.7 A Penrose-jelentés következtetései

IV. A bizottság által megvizsgált egyéb tanúvallomások és okirati bizonyítékok

1. A prudenciális szabályozással és a felügyelettel kapcsolatos állítólagos hanyagság
  - a) Az Egyesült Királyság szabályozóinak eljárási hiányosságaira vonatkozó állítások
  - b) Az Egyesült Királyság szabályozóinak állítólagos obstrukciója és az EL-lel való összejátszás
  - c) A szabályozók iparral szembeni elfogultságára vonatkozó állítások
  - d) A szabályozók „kesztyűs kéz” szabályozói politikájára vonatkozó állítások
  - e) A szabályozóknak az EL-hez való túlzott mértékű alkalmazkodására vonatkozó állítások

- f) A szabályozók EL fizetésektelenségének elkerülésére irányuló magatartására vonatkozó állítások
- g) Az EL vezérigazgatójának és a megbízott biztosításmatematikusnak a kettős szerepe
- h) A szabályozók rendelkezésére álló források megfelelősége

2. A GAR-probléma

- a) Időrend
- b) Háttérinformáció
- c) A szabályozóknak a GAR-ral kapcsolatos kockázat elismerése hiányával kapcsolatos hozzá nem értésére vonatkozó állítások

3. A 2001-es „egyezségi rendszer” állítólagos tisztességtelensége

- a) Időrend
- b) A független biztosításmatematikus jelentése
- c) Az egyezség feltételei részletesen
- d) Az FSA szerepe a „egyezségi rendszer”-ben
- e) A kötvénytulajdonosok panaszai
- f) Az arra vonatkozó állítások, hogy az EL vezetősége nem „megfelelő és alkalmas”

4. Az üzletviteli szabályokkal (CoB) kapcsolatos felügyelet állítólagos hanyagsága

- a) Az egyesült királyságbeli visszaélészerű értékesítésekre és a megtévesztésre vonatkozó állítások
- b) A más tagállamokban történő visszaélészerű értékesítésekre vonatkozó állítások
- c) Kötvénytulajdonosokkal való, látszatszerződések megkötésére vonatkozó állítások
- d) Az Egyesült Királyság szabályozói közötti kommunikáció hiányára vonatkozó állítások
- e) Az egyesült királyságbeli és a külföldi szabályozók közötti kommunikáció

f) A német és az ír piacra vonatkozó megtévesztő reklám

Következtetések

Bevezetés

A megbízás (3) francia bekezdésére reagálva, a vizsgálóbizottság hozzálátott az egyesült királyságbeli és más érintett tagállambeli biztosítási szabályozók szerepének és hatékonyságának elemzéséhez, annak felmérésére törekedve, hogy következetes szabályozói mulasztásokat követtek-e el általánosságban az életbiztosítási ágazat felügyeletében, valamint különösen az Equitable Life üzleti gyakorlatainak és pénzügyi állapotának felügyeletében. A bizottság elemezte a kötvénytulajdonosok és a fogyasztók védelme tekintetében bekövetkezett – a harmadik életbiztosítási irányelv⁵⁰ helytelen végrehajtásának betudható – szabályozói mulasztásra vonatkozó állításokat is, felmérve különösen azt, hogy milyen az Egyesült Királyság szabályozási rendszere az EU-s környezetben meglévő hasonló rendszerekhez képest.

A bizottság megbízásának egyes részeit átfedő Penrose-jelentés⁵¹ és a Baird-jelentés⁵² ténymegállapításait vették kiindulópontnak, de szélesebb európai összefüggésben vizsgálták azokat⁵³.

I. Közösségi jogi rendelkezések

Az életbiztosítási szabályozóknak az életbiztosítási vállalkozások felügyelete tekintetében meglévő szerepét és felelősségét a harmadik életbiztosítási irányelvnek (3LD)⁵⁴ az első

⁵⁰ Az 1992. november 10-i 92/96/EGK irányelv (HL L 360., 1992.12.9.)

⁵¹ A Pénzügyminisztérium a Lord Penrose féle vizsgálat megindításáról 2001 augusztusában döntött. A megbízás kikötései a következők voltak: „Az Equitable Life Assurance Society jelenlegi helyzetéhez vezető körülmények vizsgálata, figyelembe véve a vonatkozó életbiztosítási piaci hátteret is; az életbiztosítási tevékenységek folytatásából, kezeléséből és szabályozásából levonandó tanulságok meghatározása; és mindezekről jelentés benyújtása a pénzügyminiszternek.” A Penrose-jelentést 2004. március 8-án tették közzé.

⁵² A Norton Rose és a PricewaterhouseCoopers segítségével Ronnie Baird, az FSA minőségbiztosítási és belső ellenőrzési igazgatója által elkészített „Az Equitable Life szabályozása: egy független jelentés” című Baird-jelentést a Pénzügyminisztérium 2001. október 17-én adta ki.

⁵³ Egy, az Egyesült Királyság parlamenti és egészségügyi szolgáltatási ombudsmanja által jelenleg folytatott vizsgálatnak szintén meg kell tudnia határozni, hogy a vonatkozó egyesült királyságbeli rendszert megfelelően igazgatták-e. Az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanjának 2003 júniusában közzétett első jelentése nem állapította meg a prudenciális szabályozók nem megfelelő irányítással kapcsolatos bűnösségét az 1999–2000 közötti időszak vonatkozásában és kimondta, hogy a befektetőknek nem jár kártérítés. A második jelentés kiterjesztette a vizsgálattal érintett időszakot és magába foglalta a GAD-ot is. Az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja Equitable Life-ről szóló 2. jelentésének közzététele eredetileg 2006 augusztusában lett volna esedékes, de az 2007 márciusára átcúszott, ezért tehát annak ténymegállapításait ez a jelentés nem tartalmazza. Az ombudsman a parlamenti képviselőkhez 2006. október 16-án (véletlenül éppen az EQUI küldöttség londoni látogatásának napján) írt levelében a következőt írja: „egyértelművé vált, hogy a vizsgált kérdésekkel kapcsolatban esetlegesen relevánsnak tűnő bizonyítékokat nem tárták fel előttünk. (...) Ezeket a bizonyítékokat csak 2006 júliusában és augusztusában kaptuk meg.” (a WE-FILE19 melléklete). BRAITHWAITE úr (H11) sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy „e tetemes mennyiségű, 2001-ből származó új írásbeli bizonyítékhalmoz esetében – amelyet korábban elrejtettek a Penrose-féle vizsgálat elől – (...) úgy t űnik, sikerült biztosítani, hogy az EQUI jelentése ne tudjon idézni az ombudsman jelentéséből.

életbiztosítási irányelv (1LD)⁵⁵ 15., 16. és 23. cikkét módosító 8–10. cikke szabályozza.

A biztosítástechnikai tartalékokkal és azoknak a biztosítóintézetek által végrehajtandó összetételére (beleértve a szavatoló tőkét) vonatkozó szabályokat a 3LD-nek az 1LD⁵⁶ 17–21. cikkét módosító 18–27. cikke tartalmazza.

Az üzletviteli szabályokra (COB) – ideértve a szerződések jogát, a biztosítás feltételeit stb. – vonatkozó rendelkezéseket a második életbiztosítási irányelv (2LD)⁵⁷ 4. és 15. cikkének rendelkezései mellett a 3LD 28–31. cikke és II. melléklete tartalmazza.

Végül pedig a nehézségekkel küzdő biztosítóintézetekre vonatkozó rendelkezéseket az első életbiztosítási irányelv (1LD)⁵⁸ 24. cikkének (2)–(4) bekezdése tartalmazta.

A harmadik életbiztosítási irányelv azon szabály alapján írja elő a biztosítási termékek EU-n illetve EGT-n belüli egységes piacának létrehozását, hogy az egyes tagállamokban meglévő prudenciális rendszert a többi tagállam egyenértékűnek ismeri el, valamint hogy az egyik tagállamban szabályozott és termékeit az egész belső piacon értékesítő biztosítótársaságot a fogadó tagállam szabályozó hatóságai úgy tekinthetik, hogy elegendő mértékben fizetőképes ahhoz, hogy termékeit más tagállamokban anélkül értékesítse, hogy ott további tőkemegfelelési követelményeknek kellene megfelelnie.

1. A harmadik életbiztosítási irányelv rendelkezéseinek alkalmazhatósága

A rendeletről eltérően az irányelv az elérendő célokat illetően kötelező, azonban a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyja. A harmadik életbiztosítási irányelvet a tagállamoknak 1993. december 31-ig kellett átültetniük és legkésőbb 1994. július 1-jétől kellett alkalmazniuk. június 29-én kelt az egyesült királyságbeli hatóságok által a Bizottság részére küldött hivatalos értesítés arra vonatkozóan, hogy átültették a 3LD-t az Egyesült Királyság jogába, az értesítés megerősítette az 1994. július 1-jei hatálybalépést is⁵⁹.

Ez a határidő fontos az egyesült királyságbeli szabályozók Equitable Life-ügyben játszott szerepének vizsgálatakor, mivel az 1989 és 1993 közötti években történt intézkedéseikre (biztosításmatematikai jelentések ellenőrzése, prudenciális felügyelet) ennek megfelelően az első életbiztosítási irányelv (79/267/EGK) rendelkezései vonatkoztak.

⁵⁴ Lásd még a 2002/83/EK (CLD) egységes szerkezetbe foglalt irányelv 10–13. cikkét (HL L 345., 2002.12.19.)

⁵⁵ Az 1979. március 5-i 79/267/EGK irányelv (HL L 63., 1979.3.13.)

⁵⁶ Lásd még a CLD 20–31. cikkét.

⁵⁷ Az 1990. november 8-i 90/619/EGK irányelv (HL L 330., 1990.11.29.), lásd még a CLD 32–36. cikkét és III. mellékletét.

⁵⁸ Lásd még a CLD 37. cikkét

⁵⁹ Az ES-1 kimondja, hogy „az Egyesült Királyság a már összetett és kifinomult szabályozási rendszerének az irányelvek elveihez és normáihoz való hozzáigazítására irányuló, szétdarabolt és közvetlen megközelítést választotta. Ezzel ellentétben Spanyolország és Írország egy mechanikusabb és konszolidáltabb utat választott, amely az irányelv hazai jogrendbe egyetlen jogalkotási aktus elfogadásával történő beillesztésén alapult, amely jogi aktus gyakorlatilag megismételte az irányelv felépítését és szövegét. Elvben (...) az átültetés ilyen különféle formái összeegyeztethetők a közösségi joggal, (de) a forma és az eszközök megválasztásának szabadsága nem mentesíti a tagállamokat az irányelvnek »az elérendő célokat« illetően meglévő, kötelező joghatásai alól.

Az Európai Bíróság ítéletei több alkalommal különös hangsúlyt fektettek az irányelvek céljára.⁶⁰ Ennek megfelelően a kulcsfontosságú kérdés, hogy egy tagállam elfogadta-e az irányelv teljes hatályosulásának biztosításához szükséges valamennyi intézkedést az irányelvvel elérni kívánt célkitűzésekkel összhangban. Amint azt a Bíróság hangsúlyozta: „a tagállamok kötelesek biztosítani az irányelv teljes mértékű és hatékony alkalmazását, ami azt jelenti, hogy egy tagállam nem teljesíti az irányelv átültetésére vonatkozó kötelezettségeket pusztán a szükséges végrehajtási intézkedések elfogadásával. A tagállamok – e végrehajtási intézkedések elfogadása után – továbbra is kötelesek biztosítani az irányelv teljes körű alkalmazását és az egyének jogosultak a nemzeti bíróságok előtt az állam ellen erre hivatkozni, ha az irányelv teljes körű alkalmazását ténylegesen nem biztosítják. Tehát nemcsak akkor, ha az irányelvet nem vagy helytelenül hajtották végre, hanem akkor is, ha az irányelvet helyesen végrehajtó nemzeti intézkedéseket nem úgy alkalmazzák, hogy elérhető legyen az irányelvben előírt eredmény. A Bíróság ezen túlmenően több alkalommal kimondta, hogy az irányelvek a tagállamok minden hatóságára nézve kötelezőek: az nemcsak a jogalkotó, de a jog mindennapi alkalmazásáért és végrehajtásáért felelős közigazgatási hatóságokra (...) kötelező.” (ES-1, 7–8. pont)

2. A prudenciális felügyelettel kapcsolatos felelősség

A 3LD 8. és 9. cikke egyértelműen meghatározza a tagállamok felügyelettel kapcsolatos felelősségének hatókörét és terjedelmét, beleértve azokat az eseteket is, amikor a biztosítóintézet egy másik tagállamban működik, és kimondja, hogy „A pénzügyi felügyelet magában foglalja a biztosítóintézet teljes üzletmenete figyelembevételével a tőkemegfelelésének, a matematikai tartalékokat is magukban foglaló biztosítástechnikai tartalékok megképzésének, valamint az azokat fedező eszközöknek az igazolását, a közösségi szinten elfogadott rendelkezések alapján a székhely szerinti tagállamban meghatározott szabályok vagy az ott követett gyakorlat szerint.”

Egy másik tagállamban fióktelepet létrehozó társaság esetében, „a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai minden biztosítóintézettől megkövetelik a megbízható ügyviteli és számviteli eljárások, valamint a megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusok meglétét.” Ellenőrzési célokból, „A fióktelep szerinti tagállam biztosítja, hogy (...) a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai (...) maguk, vagy az e célból kijelölt közvetítő személyek révén a helyszíni vizsgálat során igazolják a vállalkozás pénzügyi felügyeletének biztosításához szükséges információt. A fiók szerinti tagállam hatóságai részt vehetnek ebben a vizsgálatban.” A székhely szerinti tagállam megkövetelheti a biztosítástechnikai tartalékok rendszeres közlését a prudenciális felügyelet felé, de csak „a biztosításmatematikai elvekre vonatkozó nemzeti rendelkezések betartásának igazolása céljából (...) anélkül azonban, hogy ez a követelmény a tevékenység folytatásának előfeltétele lenne.”

3. Az üzletvitel felügyeletével kapcsolatos felelősség

Az ún. „üzletviteli” szabályok felügyelete (azaz egy biztosítást kötő fogyasztót érintő szerz

⁶⁰ Lásd a C-14/83. sz. *von Colson and Kaman* ügyben hozott ítélet 15. pontját és a C-62/00.sz. *Marks & Spencer kontra Customs & Excise* ügyben hozott ítélet 27. pontját.

ődési feltételek és gyakorlatok) a tagállamok által kijelölt szabályozók egy másik felelősségi területe. *A 2. LD 4. cikke kimondja, hogy „a (...) szerződésekre alkalmazandó jog a kötelezettségvállalás szerinti tagállam joga (...) a tagállamok a szerződéses kötelezettségek vonatkozó nemzetközi magánjogi általános szabályait alkalmazzák a biztosítási szerződésekre.”* A fogadó ország szabályozójának beavatkozási kötelezettsége tehát azokra az esetekre korlátozódik, amelyek ellentétesek *„a kötelezettségvállalás szerinti tagállamban a közérdeket⁶¹ védő jogszabályi rendelkezésekkel.”*

Fogyasztóvédelmi intézkedésként a kötvénytulajdonosoknak elállási időszakot kell lehetővé tenni, amelynek hossza *„a szerződés megkötésének tényéről történő tájékoztatás időpontjától számított 14–30 nap.”* (a 2LD 15. cikke). Ezen túlmenően legalább a 3LD II. mellékletében felsorolt információkat közölni kell a kötvénytulajdonossal azzal a lehetőséggel, hogy csak akkor *„követeljem meg a biztosítóintézetektől, hogy ezen felül információkat nyújtsanak, ha (...) az a kötelezettségvállalás lényeges elemeinek kötvénytulajdonos általi megfelelő megértéséhez szükséges. A kötelezettségvállalás szerinti tagállam határozza meg az e cikk és a II. melléklet végrehajtásának részletes szabályait. IV.* (A 3LD 31. cikke)

4. A társaságok pénzügyi helyzetének értékelése

A 3LD 10. cikkének (2) bekezdése meghatározza a biztosítóintézetektől megkövetelt információk típusát, és kimondja, hogy *„A tagállamok megkövetelik a területükön központi ügyvezetéssel rendelkező biztosítóintézetektől a felügyelet céljából szükséges bevallások és statisztikai dokumentumok időszakonkénti benyújtására. Az illetékes hatóságok átadják egymásnak a felügyelet céljaira hasznos dokumentumokat és információt.*

5. A felügyeleti intézkedések végrehajtása

A 3LD 10. cikkének (3) bekezdése meghatározza azokat a jogi aktusokat, amelyeket a tagállamoknak el kell fogadniuk, hogy képesek legyenek e felügyeleti intézkedések végrehajtására, és kimondja, hogy *„A tagállamok elfogadják azokat az előírásokat, amelyek szükségesek annak biztosításához, hogy illetékes hatóságai rendelkezzenek a területükön központi ügyvezetéssel rendelkező biztosítóintézeteknek a területükön kívül végzett tevékenységeit is magában foglaló üzletmenetének felügyeletéhez szükséges hatáskörökkel és eszközökkel, összhangban az ilyen tevékenységekre irányadó tanácsi irányelvekkel, végrehajtásuk érdekében.”*

A 10. cikk (3) bekezdése továbbá megállapítja, hogy *„Ezeknek a hatásköröknek és eszközöknek különösen lehetővé kell tenniük, hogy az illetékes hatóságok:*

a) részletes vizsgálatokat végezzenek a biztosítóintézet helyzetére és egész üzletmenetére nézve, egyebek között az életbiztosítási tevékenységre vonatkozó információk gyűjtésével és a dokumentumok bekérésével, a biztosítóintézet

⁶¹ Lásd a WE-CONF-26-ban: „A »közérdek« fogalma kivételt képez a Szerződésnek a szabad mozgás vonatkozásában meghatározott alapvető elvei alól. (...) A 3.LD nem határozza meg kifejezetten, hogy tulajdonképpen mi is akar a közérdek lenni (...), azonban különféle utalásokat tartalmaz az indokokra vonatkozóan.” 3.4. pont)

telephelyein helyszíni vizsgálatok végzésével;

b) a biztosítóintézet vezető tisztségviselői vagy a vállalkozást ellenőrző személyek tekintetében bármilyen helyénvaló és szükséges intézkedést meghozhassanak annak biztosítására, hogy a vállalkozás üzletmenetében betartsa azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyeknek a vállalkozásnak meg kell felelnie minden egyes tagállamban, és különösen megfeleljen üzleti tervének, amennyiben az kötelező marad, valamint hogy megakadályozzon vagy megszüntessen minden, a biztosított személyek érdekeit sértő szabálytalanságot;

c) biztosítani, hogy az ilyen intézkedéseket végrehajtsák, ha szükséges, kikényszerítéssel, ahol helyénvaló, bírói úton.

6. A külföldi székhelyű társaságok felügyelete

A külföldi székhelyű társaságok prudenciális felügyeletének kérdésére a 3LD 8. cikke az irányadó, amely egyértelműen kimondja, hogy „A biztosítóintézet pénzügyi felügyelete, ideértve a fióktelepeken keresztül vagy a szolgáltatásnyújtás szabadsága alapján végzett tevékenységeket is, kizárólag a székhely szerinti tagállam hatáskörébe tartozik.” Hozzáfüzi, hogy „amennyiben a kötelezettségvállalás szerinti tagállam illetékes hatóságai indokoltan úgy vélik, hogy valamely biztosítóintézet tevékenységei érinthetik annak pénzügyi stabilitását, kötelesek erről tájékoztatni a vállalkozás székhely szerinti tagállamának illetékes hatóságait.”

7. A számvitel és a pénzügyi helyzet felügyelete

A 3LD 18. cikke kimondja, hogy „a székhely szerinti tagállam minden biztosítóintézettől megköveteli, hogy a teljes üzletmenetére nézve elegendő matematikai tartalékokat is magukban foglaló biztosítástechnikai tartalékokat képezzen”, amelyeket pontosan meghatározott elvek alapján állapítanak meg⁶². A 3LD 20. cikke különösen azt írja elő, hogy „a biztosítástechnikai tartalékok fedezetül szolgáló pénzeszközök befektetésénél figyelembe kell venni a biztosítóintézet által művelt üzletág jellemzőit, oly módon, hogy biztosítsák a befektetések likviditását, a lehető legnagyobb biztonság és jövedelmezőség mellett.”

Azt javasolták azonban, hogy a biztosítási szerződésekben szereplő nyereségrészesedések és az azok által a kötvényekre gyakorolt „kiegyenlítő hatások” kiszámítása – az EL műveleteinek értékelése során kulcsszerepet játszó tényező – „ne az EU-s jogból eredjen, hanem azokat inkább magánjogi kérdésként vegyék figyelembe”⁶³.

8. A nehézségekkel küzdő társaságok felügyelete

Az 1LD 24. cikkének (2)–(4) bekezdése kimondja, hogy „valamely biztosítóintézet (...) pénzügyi helyzetének helyreállítása érdekében a székhely szerinti tagállam illetékes hatósága megköveteli, hogy a szilárd pénzügyi helyzet helyreállítására vonatkozó tervet nyújtsanak be

⁶² a 3LD 16–18. cikke esetén vö. a szavatoló tőkére vonatkozó 25–26. cikkel

⁶³ vö. Prof. Tridimas (WS1), aki szintén azt mondta, hogy „a Hyman-ügyben hozott ítélet mint olyan, nem érintette az EU-s jogot.”

jóváhagyásra. Ha a szavatoló tőke a (...) biztonsági tőke mértéke alá csökken, a székhely szerinti tagállam illetékes hatósága megköveteli, hogy a biztosítóintézet rövi távú pénzügyi tervet nyújtson be jóváhagyásra. (...)Erről tájékoztatja azoknak a tagállamoknak a hatóságait, amelyeknek a területén a biztosítóintézet tevékenységeket folytat, és az utóbbiak az előző kérésére ugyanilyen intézkedéseket vezetnek be. Az illetékes hatóságok továbbá minden olyan intézkedést foganatosíthatnak, amelyek szükségesek a biztosított személyek érdekeinek védelmére (...).”

9. A Bizottság és az Equitable Life-ügy

Amint azt az EU biztosa, Charlie McCREEVY által megvizsgált és megerősített bizonyítékok (H8) is tartalmazzák a Bizottság által az Equitable Life-ügyre vonatkozóan kapott legkorábbi levél 2001 februárjára datálódik⁶⁴, azaz arra az időpontra, amikor az ügy az egyesült királyságbeli sajtóban már széles körű nyilvánosságot kapott, jóval a Lordok Háza erre vonatkozó határozatai és új szerződések Equitable Life által történő megkötésének megtiltása után. Első válaszaiban a Bizottság azt mondta, hogy „megvárja a Penrose-jelentés eredményét, mielőtt döntene, hogy milyen intézkedéseket kell tenni, ha egyáltalán arra szükség lesz.”⁶⁵

A 2004 márciusában kapott panaszokat a Bizottság Főtitkársága még mindig nem hivatalos panaszként vette nyilvántartásba, azt bizonygatva, hogy a közösségi jogsértési eljárások célja „a nemzeti jogszabály közösségi jogszabállyal való összeegyeztethetőségének helyreállítása vagy megteremtése, nem pedig egy korábbi szabályozási vagy felügyeleti rendszer állítólagos összeegyeztethetlenségével kapcsolatos döntés meghozatala”, és hozzáfűzte, hogy „az állítólagos károkkal kapcsolatos igényeket a nemzeti bíróságok előtt kell érvényesíteni.” A Bizottság lényegében – mint mondta „a Bíróság ítélezési gyakorlatán alapuló, erős jogi tanács”⁶⁶ alapján – egyfolytában azt állította, hogy mindaddig, amíg biztos a szabályozási rendszer jelenlegi összeegyeztethetősége, nem kell határozatot hoznia az egyesült királyságbeli szabályozók Equitable Life feletti prudenciális felügyeletének az európai közösségi joggal való múltbéli állítólagos összeegyeztethetlenségéről.

A H8 során McCREEVY biztos úr megerősítette, hogy „a Bizottság legfontosabb feladata a közösségi jogszabályok megfelelő végrehajtásának biztosítása”, hozzáfűzte, hogy „a közösségi jogszabályok tagállamok általi végrehajtásának ellenőrzése nehéz feladat. Idő- és forrásigényes. Vannak nyelvi problémák. A fordítások nem mindig állnak rendelkezésre. A tagállamok az EU-s irányelveket gyakran a meglévő jogszabályok több rendelkezésének módosításával hajtják végre és gyakran nem biztosítanak átültetési táblázatokat. +

Egyértelmű üzenete az volt, hogy „a Bizottságnak nem feladata az egyes biztosítóintézetek felügyelete. Ez a nemzeti hatóságok dolga (...) a Bizottság nem a felügyelők felügyelője, és nem is lehet az.” Különösen az Equitable Life-ügyet értékelve McCREEVY biztos a következővel zárta: „az egyesült királyságbeli hatóságok az ELAS válsága után gyorsan reagáltak és

⁶⁴ Egy európai parlamenti képviselő 2001. február 27-i levele Frits Bolkestein biztoshoz, amelyek más európai parlamenti képviselők 5 további levele, 2 európai parlamenti, írásbeli választ igénylő kérdés és állampolgárok által benyújtott 7 panasz követett.

⁶⁵ Lásd: WE-CONF11 és WE 73, 4. oldal.

⁶⁶ Lásd a H1-en és a H7-ben elhangzott tanúvallomást

megtiltották új szerződések megkötését(...) Úgy vélem, biztonsággal mondható, hogy az Equitable Life válsága előtt alkalmazott rendszer már nem létezik.” (WE73)

10. CEIOPS és a „Sienai Jegyzőkönyv”

A – korábban „*Biztosítási Felügyeletok Európai Konferenciájának*” nevezett – európai biztosítási és foglalkoztatónyugdíj-bizottságot (CEIOPS⁶⁷) a 2003. november 5-i 2004/6/EK határozattal hozták létre, működését pedig 2004. május 28-án kezdte meg. A CEIOPS a biztosítás és foglalkoztatói nyugdíjrendszerek felügyeletének terén illetékes, EU-s tagállambeli hatóságok magas szintű képviselőiből áll.

A „Lámfalussy-féle folyamatnak”⁶⁸ a bank- és tőkepiaci ágazatokra történő alkalmazásakor a CEIOPS a biztosítási, viszontbiztosítási és foglalkoztatói nyugdíjágazatokkal foglalkozó 3. szintű bizottság feladatait látja el. Ez a szerep kiterjed a Bizottság számára történő tanácsadásra a keretirányelvek (például a „II. tőkemegfelelési irányelv”, jelenlegi főfeladata⁶⁹) végrehajtási intézkedéseinek megtervezése tekintetében, valamint a biztosításról és a foglalkoztatói nyugdíjakról szóló rendeletekre vonatkozó tanácsadásra és a felügyeleti normák megállapítására. Ajánlásai és iránymutatásai a rendeletek konvergenciájának és hatékony alkalmazásának fokozására irányulnak, megkönnyítve ezzel a nemzeti felügyelők közötti együttműködést és javítva az 1997. évi „*Sienai Jegyzőkönyvet*”. Ezen egyedi végrehajtási hatáskörei tekintetében azonban a CEIOPS-ot úgy kell tekinteni, mint amely „*olyan közvetítési mechanizmus, amelyben a nemzeti szabályozókra szakértői, nem pedig kógens végrehajtás nyomás nehezedik.*”⁷⁰

Az 1997. október 30-án aláírt „*Sienai Jegyzőkönyv*” az életbiztosítási és nem életbiztosítási irányelvek alkalmazása során az EU-s tagállamok felügyeleti hatóságai között folytatott együttműködésre vonatkozik. Úgy vélte, hogy „*az egységes engedélyezést és egységes felügyeletet – különösen a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai által kizárólagosan gyakorolt pénzügyi felügyeletet – létrehozó 3LD biztosítási és életbiztosítási keretirányelvek elfogadása szükségessé teszi közöttük az együttműködés elmélyülését, amelyre már vonatkoznak az első és második irányelvre alkalmazandó jegyzőkönyvek.*” A jegyzőkönyv

⁶⁷ További információk: www.ceiops.org

⁶⁸ A (folyamatot kidolgozó EU-s tanácsadó bizottság elnökéről elnevezett) „*Lámfalussy-féle folyamat*” a pénzügyi szolgáltatások iparágára vonatkozó, az EU által elfogadott rendelet kidolgozására irányuló megközelítés, amely négy szintű:

1. szint: az EP és a Tanács a jogszabályt együttdöntéssel elfogadja, meghatározva a végrehajtási jogkörökre vonatkozó keretelveket és iránymutatásokat.
2. szint: további irányelvek és/vagy rendeletek formáját öltő, az 1. szinten átruházott hatáskörben eljárva elfogadott technikai végrehajtási rendelkezések.
3. szint: a szabályozók közötti együttműködés közös értelmező ajánlások, következetes iránymutatások és közös normák, szakértői értékelés elkészítése céljából, valamint a következetes végrehajtás és az alkalmazás biztosítása érdekében a szabályozási gyakorlatok összehasonlítása.
4. szint: a tagállamok EU-s jogszabálynak való megfelelésségének az Európai Bizottság általi ellenőrzése és – adott esetben végrehajtási intézkedés.

⁶⁹ lásd H7, Bjerre-Nielsen úr, és a következő, 11. fejezet

⁷⁰ lásd H7, Bjerre-Nielsen úr

célja „a nemzeti közigazgatási szolgálatok közötti gyakorlati együttműködés fenntartása az Európai Unión belül a közvetlen biztosítási tevékenységek felügyeletének megkönnyítése és az irányelvek alkalmazása során esetlegesen felmerülő bármely nehézség kivizsgálása céljából.” (WE55)

A felügyeleti hatóságok kijelentették, hogy „a vállalkozások saját országukban meglévő helyzetének elemzése különböző felügyeleti módszereket és gyakorlatokat, továbbá különféle számviteli dokumentumok és statisztikák begyűjtését teszi szükségessé. A felügyelet szabványosítása az elemzés közös nyelvezetével és a biztosításokra vonatkozó számviteli dokumentáció és statisztikák harmonizálásával javítható lenne. A felügyeleti hatóságok megerősítik, hogy olyan szabványos dokumentummal kell rendelkezniük, amely lehetővé teszi számukra a szavatoló tőke állapotának igazolását, mivel ez nem derül ki azonnal a vállalkozások számláinak vizsgálatából..”⁷¹

Az együttműködés és a szakmai titoktartás vonatkozásában a felügyeleti hatóságok megállapodtak abban, hogy „a harmadik irányelvben megállapított szabályok korlátain belül, amikor csak lehetséges bizalmas információkat cserélnek (...) az Európai Közösségben a biztosítási felügyelet hatékonyságának javítása érdekében”, hozzáfűzve, hogy „a jegyzőkönyvben az együttműködésre vonatkozóan megállapított szabályok alkalmatlannak bizonyulhatnak a tényleges eseteknél, és megállapodnak, hogy emiatt azokat szükség esetén kiterjesztik.”⁷²

11. A II. tőkemegfelelési irányelv projekt

A biztosítási tevékenységekkel kapcsolatos, fő szabályozói projektekre irányuló, jelenleg zajló munkára utalva⁷³, McCREEVY biztos (H8) azt állította, hogy a Fizetőképesség II projekt „máris megteremtette az EU-s szintű felügyeleti együttműködés új környezetét”, megerősítve, hogy ez a Bizottság „a biztosítási kérdésekkel kapcsolatos jelenlegi legfontosabb prioritása volt”, amely azzal az ambíciózus céllal egészült ki, hogy megvalósítsák legalább „az európai unióbeli biztosítási szabályozás és felügyelet alapvető felülvizsgálatát. A jelenlegi tőkemegfelelési rendszeren (...) meglátszik kora! A biztosítókra vonatkozó, szavatoló tőkével kapcsolatos követelményeket EU-s szinten először több mint 30 éve vezették be, a számítási módszer pedig azóta alapvetően változatlan maradt. E számítási módszereket egy olyan biztosítási iparág és egy olyan világ számára tervezték, amelyek már nem léteznek. (...) A biztosítási irányelvek nemzeti szinten további szabályokkal igen sokrétűen kiegészíthető és kiegészített minimumelőírásokat írtak elő. Létfontosságú, hogy az iparág a túlzott mértékű felügyeleti kötelezettségek miatt ne veszítse el a kockázat iránti éhségét. Az is fontos azonban, hogy a társaságok teljes mértékben tisztában legyenek az általuk felvállalt kockázatokkal és elfogadják az ezzel járó következményeket. A II. tőkemegfelelési irányelv keretében a tőkemegfelelési követelmények a társaság kockázatprofiljára fognak alapulni. Akkor majd megengedhető lesz, hogy az a biztosító, amelyik jobban ellenőrzi kockázatait, kevesebb tőkével rendelkezzen.” (WE73)

⁷¹ Lásd WE55, I. rész, 1.3. pont.

⁷² Lásd WE55, part I, 1.4–1.6. pont.

⁷³ A biztosítási ágazatra vonatkozó új fizetőképességi keretre irányuló javaslatot (II. tőkemegfelelési irányelv) a Bizottságnak 2007 második felében kellene elfogadnia azzal a céllal, hogy 2010-ben lépjen hatályba.

Röviden: a II. tőke megfelelési irányelv célja nem az, hogy megnövelje a tőkekövetelmények általános szintjeit, hanem inkább az, hogy biztosítsa a kockázatértékelés magas szintjét és a hatékony tőkeelosztást. Ez hozzájárulna a piac megnövekedett átláthatóságához és – a pénzügyi szolgáltatások valódi egységes piacának végrehajtásában megtett kulcsfontosságú lépésként – segítene Európa-szerte az egyenlő versenyfeltételek kialakulásához. Valójában – mivel úgy tűnik, hogy a biztosítótársaságoktól a I. tőke megfelelési irányelv értelmében jelenleg megkövetelt tőkét nem megfelelően osztják szét – az számos tagállamban a szabályozások megerősítéséhez vezetett, össze-vissza alakítgatva a tőke megfelelésre vonatkozó szabályokat. Az új, közös tőke megfelelési keretnek ezért egyértelmű, az eszközök és források mérésére vonatkozó gazdasági elveken kell alapulnia, azzal egyidejűleg, hogy a kockázatot következetes elvek alapján mérik, a tőkére vonatkozó követelmények pedig közvetlenül e méréseken alapulnak.⁷⁴

Ennélfogva, a II. tőke megfelelési keret – amennyiben helyesen hajtják végre – pozitív hatással járna a kötvénytulajdonosokra, jobb védelmet nyújtva számukra azzal, hogy biztosítja, hogy a társaságok javítják kockázatkezelési gyakorlataikat és megfelelő mennyiségű tőkével rendelkeznek. Ugyanakkor az iparág egészében hatékonyabb tőkeelosztást, a társaságok bukásának alacsonyabb kockázatát és – következésképpen – a biztosítási tevékenységekbe és annak pénzügyi stabilitásába vetett nagyobb mértékű bizalmat eredményezne.

12. Megválaszolandó kérdések

Az Európai Közösségnek a harmadik életbiztosítási irányelvben meghatározott jogi rendelkezéseit a megbíztató e részével összefüggésben elemezve a bizottságnak a következő kérdésekre kellett választ kapnia:

1. Az Egyesült Királyság felügyeleti és szabályozó testületeit hatékonyan hozták-e létre és megfelelő személyzettel és forrásokkal rendelkeztek-e a 3LD 10. cikkének (3) bekezdésében részletesen meghatározott feladatok teljesítéséhez?

2. Mit várhattak ésszerűen az egyesült királyságbeli szabályozói szervek, mit és mikor fognak feltárni az Equitable Life-ügyben, ha helyesen gyakorolták volna a prudenciális szabályozásra vonatkozó felügyeleti és szabályozói hatásköreiket a 3LD 10. és 13. cikkében részletesen meghatározott rendelkezésekből következően?

3. Időben és megfelelően reagáltak-e az egyesült királyságbeli szabályozók, amikor az Equitable Life-fal kapcsolatos problémákról tudomást szereztek, különösen a GAR-ban rejlő kockázatok észlelésével és hangsúlyozásával kapcsolatban, amint azt a 2LD 13. cikkének (3) bekezdése megköveteli?

4. Megfelelően felügyelték-e az egyesült királyságbeli és más érintett tagállambeli szabályozók üzletviteli szabályok területükön történő alkalmazását? Segítettek-e a kötvénytulajdonosoknak panaszoknak a szabályozók részére történő eljuttatásában?

---

⁷⁴ „II. tőke megfelelési irányelv, Bevezető útmutató”, CEA 2006 és WE-CONF18.

5. Volt-e megfelelő információáramlás és összehangolt intézkedés az egyesült királyságbeli és más érintett tagállambeli szabályozók között az EL területükön végzett tevékenységeivel kapcsolatban?

II. Az Egyesült Királyság életbiztosítási szabályozási rendszere

Az egyesült királyságbeli biztosítótársaságokat az „*életbiztosítási társaságokról szóló törvény*” 1870-ben történt elfogadása óta kötelezték részletes számviteli és biztosításmatematikai elszámolások⁷⁵ megtételére, hogy lehetővé váljon tőkemegfelelésük ellenőrzése. A szabályozói hatáskörökkel alátámasztott, formálisabb engedélyezési rendszert ezt követően, 1967-ben vezették be és ezt később a „*kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak*” fogalmával és a „*megbízott biztosításmatematikuskok*” törvényben előírt szerepével 1974-ben erősítették meg⁷⁶.

Úgy tűnik, hogy az életbiztosítási társaságok egyesült királyságbeli prudenciális felügyeletét hagyományosan a „*nyilvánosság szabadságának*” elmélete inspirálta, amely értelmében „*az életbiztosítási társaságok tevékenységüket nyilvános csatornákon keresztül közzétett pénzügyi információkon keresztül nyilvánosságra hozzák.*” Ennek megfelelően kívánatos volt, hogy létezzen „*az életbiztosítási tevékenységek valamiféle prudenciális felügyelete a kötvénytulajdonosok érdekeinek védelme céljából, de az is kívánatos volt, hogy nem korlátozzák a kereskedelmi szabadságot (...), mivel a túlzott mértékben toladó prudenciális felügyelet az innovatív és versenyképes életbiztosítási piac fejlődését gátló hatással bírna (...). A felügyeleti rendszer alapjában véve továbbra is a biztosítótársaságok tevékenységének szabadságán, semmint előíró jellegű szabályokon alapult.*”⁷⁷ A jogtudósok azonban azt sugallják, hogy az EU pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos jogszabályai javították az Egyesült Királyságnak a pénzügyi szolgáltatások nyújtására irányadó jogszabályi keretét: „*Az egyesült királyságbeli pénzügyi szabályozás legtöbb területén – a piaci visszaéléstől vagy a bennfentes kereskedelmi ügyletektől kezdve, a tőke megfelelőségén, a biztosítókra vonatkozó fizetéseképtelenségi hányadokon át a tőkepiaci szabályozásig – az EU-s jogszabályok az Egyesült Királyság jogi rendszerének óriási előnyére váltak, valamint meg is reformálták azokat. Az EU pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó jogszabályainak az Egyesült Királyság jogában történő végrehajtása nem ásta alá az Egyesült Királyságnak a „kesztyűs kéz” elven alapuló pénzügyi szabályozási rendszerét.*”⁷⁸

Az elmúlt két évtizedben az életbiztosítási társaságok egyesült királyságbeli szabályozási és felügyeleti rendszere különböző lépéseken keresztül alakult, ami egyetlen, pénzügyi felügyeleti hatóság (Financial Supervising Authority; FSA) létrehozásához vezetett, amely hatóság teljes

⁷⁵ Az 1982. évi biztosítótársaságokról szóló törvény megkövetelte, hogy az életbiztosítási társaságok nyújtsák be a *társasági törvény* alapján megkövetelt megbízott biztosításmatematikus értékelő jelentésének, az éves bevallásnak és a társaság éves elszámolásának kivonatát. A másodlagos jogszabályok még pontosabban meghatározták az előírt szabályozó által előírt bevallások tartalmát, amely – a 90 évek végén – akár párszáz oldalas is lehetett. (vö. WE32, 44. pont)

⁷⁶ A WE32 30–31. pontjában meghatározottak szerint a „*kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak*” fogalmát sosem állapították meg pontosan, és a fogalom nem is az európai közösségi jogszabályokból eredt, azaz az európai közösségi jogszabályok soha nem hoztak létre a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásaival egyenértékű jogi követelményt. Ez az Egyesült Királyság vonatkozásában egyedi volt, és – noha e normának a társaság kötelezettségei konzervatív megbecslését kellett volna eredményeznie – egyáltalán nem bizonyult segítségnek az ELAS-ügyben.

⁷⁷ WE32, 23.a.,b.,d. pont.

⁷⁸ Lásd Prof. Kern Alexander, WE-FILE 31, 4 (1) pont.

szabályozói hatásköreit csak 2001 decemberében szerezte meg. Mindaddig a hosszú távú befektetési termékeket értékesítő, egyesült királyságbeli biztosítótársaságokat az Egyesült Királyság két kormányzati osztálya szabályozta: 1989–1997 között a Kereskedelmi és Ipari Osztály (Department of Trade and Industry; DTI), majd ezt követően Öfelsége Pénzügyminisztériuma (HMT) 1998-tól 2001-ig⁷⁹, az egyedi megbízatás („szolgáltatási szintű megállapodások”⁸⁰) értelmében a társaságok bevallásainak és műveleteinek biztosításmatematikai elemzéséért felelős Kormányzati Biztosításmatematikai Osztály (Government's Actuarial Department; GAD)⁸¹ segítségével, amelynek jeleznie kell a szabályozó felé az általuk végzett elemzés során esetlegesen feltárt aggályos elemeket. Úgy tünik azonban, hogy a biztosítótársaságok mindennapos prudenciális felügyeletéért felelős személyzet egy része a DTI-től a Pénzügyminisztériumhoz, majd később az FSA-hoz került, ezáltal biztosítva a szabályozói intézkedések és felelősségek folytonosságát.

1. A harmadik életbiztosítási irányelv rendelkezéseinek alkalmazása

A prudenciális és üzletviteli felügyelet egyesült királyságbeli szabályozó hatóságok általi gyakorlati végrehajtásával kapcsolatban az ES-1 „három különböző eltérési csoportot azonosított az egyes hazai szabályok és a 3LD cikkei között, noha ezen eltérések jellege és száma nem szolgál meggyőző bizonyítékokkal arra nézve, hogy az egyesült királyságbeli jogszabályok megsértették volna az életbiztosítási tevékenységekről szóló európai közösségi jogszabályok szövegét vagy szellemét.”

Az EK-Szerződés 10. cikke értelmében a tagállamok és közigazgatási szerveiknek „ténylegesen” együtt kell működniük, ebben az összefüggésben kifejezetten előírni az illetékes nemzeti szabályozó hatóságok számára, hogy felügyeleti feladataikat megfelelő gondossággal gyakorolják, annak ellenére, hogy a 3LD rendelkezései „jelentős mérlegelési lehetőséget biztosítottak számukra az egyes ügyekben megteendő, megfelelő intézkedésekkel kapcsolatban, azaz arra vonatkozóan, hogy mikor és milyen eszközökkel kell beavatkozni a szabálytalanságok megelőzése vagy megszüntetése érdekében” (ES-1, 28. pont)

2. Prudenciális felügyelet

Az életbiztosítási tevékenységek prudenciális felügyelet a következőképpen határozható meg:

- annak biztosítása, hogy az alkalmatlan és nem megfelelő, forrásokkal nem megfelelően rendelkező és nem megbízhatóan irányított társaságok nem folytatnak életbiztosítási tevékenységeket
- a kötvénytulajdonosok annak kockázatával szembeni védelme, hogy az életbiztosítási társaságok nem tudják kifizetni az érvényes követeléseket vagy nem tudnak megfelelni a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak

⁷⁹ A Pénzügyminisztérium az FSA-hoz szervezte ki a biztosítótársaságok mindennapi felügyeletét, de továbbra is a Pénzügyminisztérium hatáskörébe tartozott az 1982. évi ICA szerinti törvényes jogkörök gyakorlása.

⁸⁰ Az 1919-ben létrehozott GAD-nak nincs olyan egyenértékű megfelelője más tagállamokban, ahol a biztosításmatematikai tanácsokat a szabályozók részére vagy alkalmazott vagy független biztosításmatematikusok nyújtották.

⁸¹ A szolgáltatási szintű megállapodásokat 1995-ben és 1998-ben vizsgálták felül.

Úgy tűnt, hogy az egyesült királyságbeli szabályozók által végrehajtandó, a vállalatirányításra és a pénzügyi igazgatásra vonatkozó prudenciális követelmények⁸² nagymértékben egyenértékűek a más tagállamokban meglévő prudenciális követelményekkel, az olyan Egyesült Királyság-specifikus jellemzők kivételével, mint például a „kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai”, a GAD és a társasági biztosításmatematikus (megbízott biztosításmatematikus).

2a) Az 1982–1998 közötti időszak

Az 1LD végrehajtása során megkövetelt rendelkezéseket tartalmazó, 1982. évi biztosítótársaságokról szóló törvény értelmében a Kereskedelmi és Ipari Osztály (DTI) colt felelős a biztosítótársaságok (többek között az Equitable Life) prudenciális felügyeletéért, valamint az ezen ágazatra vonatkozó politikáért és jogszabályokért. 1998. január 4-ig a DTI „Biztosítási Igazgatóság” néven ismert alosztálya – a Kormányzati Biztosításmatematikai Osztály (GAD) segítségével – közvetlenül volt felelős a prudenciális biztosítási szabályozásért (azaz annak biztosításáért, hogy a cégek fizetőképeseek).

„A GAD az 1960-as években kezdett biztosítási kérdésekben biztosításmatematikai tanácsot nyújtani az illetékes prudenciális hatóságoknak. Ez tartalmazta az egyes társaságokra, az életbiztosítási tevékenységek végzésével kapcsolatos engedélyre irányuló új kérelmekre vonatkozó – akár általános jellegű, akár meghatározott társaságok ügyeivel kapcsolatos – tanácsot. (...) A GAD egyedül az illetékes prudenciális hatóság tanácsadójaként járt el. A törvény szerinti valamennyi hatáskör a prudenciális illetékes hatóságnál maradt, a GAD pedig nem rendelkezett hatáskörrel arra, hogy egy társaságot vagy annak megbízott biztosításmatematikusát intézkedések megtételére utasítsa, csupán tanácsot nyújthatott a prudenciális illetékes hatóságnak annak érdekében, hogy segítsen neki felügyeleti feladatainak ellátásában. A gyakorlatban az időszak későbbi éveiben a GAD a biztosításmatematikai kérdések tekintetében a társaságokkal közvetlenül levelezett.” (WE32)⁸³

Intézményi szinten a GAD a pénzügyminiszternek számolt be, annak osztályvezetője pedig a Pénzügyminisztérium pénzügyi államtitkára. A gyakorlatban, „a GAD feladata volt az egyes életbiztosítási társaságok pénzügyi helyzetének ellenőrzése, ideértve a szabályozó által előírt éves beszámolókat, szabályozó által előírt, negyedéves bevallásokat (...) és egyéb információk vizsgálatát, a társaságokkal – és különösen a megbízott biztosításmatematikussal – különös kérdések megvitatását az esetleges bizonytalanságok tisztázása és – amennyiben lehetséges – az esetleges nézeteltérések megoldása érdekében. A GAD azután számolt be a DTI-nek. (...) A GAD saját munkaszabályzatot dolgozott ki annak meghatározása érdekében, hogy mi elfogadható (...), ezt a szabályzatot a megbízott biztosításmatematikusok számára levelek formájában útmutatóként (...)” (WE32) WE32.⁸⁴ A GAD-nak egy biztosítótársaság ellenőrzésével kapcsolatos legfőbb produktuma a prudenciális felügyeleti hatóság számára elkészített „Részletes ellenőrzési jelentés” volt.

⁸² A prudenciális követelmények magukba foglalják azt, hogy például az igazgatóknak, vezetőknak és ellenőrző befolyással rendelkező részvényeseknek „alkalmasnak és megfelelőnek” kell lenniük, továbbá a „megbízható és prudens irányítás” elvét, a minimális szavatoló tőkét, a minimális bizonsági tőkét stb.

⁸³ WE32, 8-9. pont

⁸⁴ WE32, 10.,14. pont

A vizsgált időszak elején, „nem volt kétséges, hogy a GAD a domináns szereplő az életbiztosítási társaságok felügyeletével kapcsolatban. A GAD több forrással és technikai tapasztalattal rendelkezett, mint a DTI biztosítási osztályán dolgozó tisztviselők. A hatáskörökkel kapcsolatos egyensúly azonban – részben a felügyeleti személyzet létszámának növelése és jobb szakértelme eredményeként – mindinkább a felügyelettel foglalkozó személyzet felé tolódott addigra, amikor 1997-ben a felügyelettel kapcsolatos felelősség a DTI-ről a Pénzügyminisztériumra hárult”.⁸⁵

1997 májusában az Egyesült Királyság kormánya bejelentette az iparág egyetlen, a kormánytól független szabályozójának (a későbbi FSA) létrehozását, amely átvette a kilenc meglévő autonóm testület szerepeit.

2b) A 1998–2001 közötti időszak

Az FSA létrehozásáig Őfelsége Pénzügyminisztériuma (1998. január 5-től 1999. január 1-ig) „prudenciális illetékes hatóságként teljes körűen volt felelős, és elszámoltatható volt a DTI által e minőségben korábban végzett intézkedéseiről” (WE32)⁸⁶. Az átmeneti szakasz részeként a DTI Biztosítási igazgatóságának személyzetét az FSA-hoz történő áthelyezésükig ideiglenesen a Pénzügyminisztériumba helyezték át. A Pénzügyminisztérium tehát közvetlen felelősséggel tartozott az olyan biztosítótársaságok prudenciális szabályozásáért, mint az Equitable Life. 1999. január 1-től az átmeneti szabályozás részeként a Pénzügyminisztérium az FSA-nak szervezte ki a biztosítótársaságok mindennapos felügyeletét, továbbra is megtartva a végső felelősséget és megőrizve a szabályozó szerepét mindaddig, amíg az FSA a *pénzügyi szolgáltatásokról és piacokról szóló 2000. évi törvény (FSMA)* értelmében teljes körű törvényes hatásköröket nem kapott.

2c) A 2001 utáni időszak

Ma az FSA független, nem kormányzati szerv, amelyet garancia korlátoz és a pénzügyi szolgáltatási iparág finanszíroz. A jelenleg egy elnökből, egy vezető-tisztviselőből, három ügyvezető igazgatóból, és 10 igazgatóból álló igazgatótanácsát a Pénzügyminisztérium nevezi ki. Az igazgatótanács meghatározza az átfogó politikát, a vezető-tisztviselő pedig a mindennapos irányításért felelős. Egyetlen pénzügyi szabályozóként az FSA a Pénzügyminisztériumnak és – azon keresztül – az Egyesült Királyság Parlamentjének tartozik elszámolással.

Az FSA a teljes szabályozói hatásköröket 2001. december 1-jén kapta meg és jelenleg a kilenc ágazati csoportból egy olyannal rendelkezik, amelynek feladata kifejezetten a biztosítási ágazat felügyelete. Legfontosabb feladatai a kockázatok meghatározása (a felmerülő biztosítási kockázatok azonosítása és az azok csökkentésére irányuló eljárások koordinálása), kapcsolattartás a biztosítási ágazat külső érdekeltjeinek széles körével, az FSA követelményei és politikái összhangjának folyamatos felülvizsgálata, mivel ezek kihatnak a biztosítási ágazatra és – szükség esetén – az új szabályok és követelmények értelmezése. Az FSA által

⁸⁵ Lásd ES-2., 4.1. fejezet

⁸⁶ WE32, 7. pont ii. alpont

engedélyezett minden egyes biztosító évente megküldi az FSA-nak az ellenőrzött pénzügyi információt és a könyvvizsgálók jelentését tartalmazó biztosítási beszámolót.

3. A tevékenységek végzésének szabályozása

Az életbiztosítási tevékenység üzletviteli szabályai úgy határozhatók meg, mint amelyek a következőket biztosítják:

- a piacon kínált kiskereskedelmi biztosítási termékek megfelelők a befektetőknek
- a befektetők megértik az általuk jegyzett kötvénnyel kapcsolatban felmerült valamennyi kockázatot
- a biztosítási termékekkel kapcsolatos reklámok tisztességesek, egyértelműek, üzenetük nem megtévesztő
- a teljesítmény-előrejelzések megfelelő indokolásokon alapulnak.

Az 1980-as évek végén a tevékenységek végzését az 1986. évi „*pénzügyi szolgáltatásokról szóló törvény*” szabályozta, amely az 1958. évi „*a csalárd befektetések megelőzéséről szóló törvény*” helyébe lépett, és amely létrehozta a kiskereskedelmi befektetési tevékenységek folytatására vonatkozó szabályozási rendszert.

A gazdasági szereplőknek vagy az Értékpapír- és Befektetési Tanácstól (Securities & Investments Board; SIB) – a későbbi pénzügyi szolgáltatási hatóság magját képező testülettől – kellett engedélyt szerezniük vagy egy olyan autonóm szervezet (Self-regulating Organisation; SRO) tagjává kellett válniuk, amelyek a tagokat a saját szabályzataik alapján felügyelték. Az SRO-k tehát saját hatáskörüket a tagjaikkal meglévő szerződéses jogviszonyból származtatták és a független pénzügyi tanácsadókat vagy kiskereskedelmi befektetési termékeknek a nyilvánosság számára történő értékesítésével foglalkozó más alanyokat szabályozta. Az SRO foglalkozott a visszaélésszerű értékesítésekkel kapcsolatos panaszokkal is. Ha azonban „*egy SRO egy életbiztosítási társaságot kizárt a tagjai közül, ez nem járt azzal a hatással, hogy megfossza a társaságot a biztosítási tevékenységek folytatására vonatkozó engedélyétől vagy hogy kötvényeit pusztán azért értékesítse, hogy az életbiztosítási társaságot a SIB gondjaira bízza.*” (ES-2)

Az 1986. évi *pénzügyi szolgáltatásokról szóló törvény* a következő két meghatározott SRO-t jelölte ki a tevékenységek végzésével kapcsolatos felügyeletre⁸⁷:

- LAUTRO (*az életbiztosítókat és befektetési társaságokat szabályozó szervezet - Life Assurance and Unit Trusts Regulatory Organisation*.)
- FIMBRA (*Pénzügyi Közvetítők Vezetőit és Brókereket Szabályozó Társaság - Financial Intermediaries Manager and Broker Regulatory Association*)

⁸⁷ Az Egyesült Királyság és Írország volt „az egyetlen olyan tagállam, amelyek rendelkeztek a tevékenységek végzésével kapcsolatos szabályozókkal, akik a prudenciális felügyelőktől különállóan működtek; hatásköreik szigorúan korlátozottak voltak és a felügyelet vonatkozásában a fiatalabb partnerként tekintették őket.” (ES-1, 6. oldal)

1994-ben ezek beolvadtak a PIA-ba⁸⁸ (Személyes Befektetésekkel Foglalkozó Hatóság – *Personal Investment Authority*), amely 1998-tól kezdve feladatainak elvégzésével az FSA-t bízta meg, még azelőtt, hogy az utóbbi vált volna az egységes, prudenciális felügyeletet és a tevékenységek végzésével kapcsolatos felügyeletet ellátó hatósággá.

A prudenciális felügyelő és a tevékenységek végzésével kapcsolatos felügyeletet ellátó szerv közötti kapcsolat kritikus volt az Egyesült Királyságban, miközben a szoros együttműködés és az információmegosztás létfontosságú volt a biztosítótársaságok megfelelő felügyeletének garantálásához. A PIA-nak SRO-ként való elismerése feltételeként *„képesnek és hajlandónak kellett lennie a befektetési tevékenységek integritása magas szintjének és a befektetési tevékenységek végzése során a tisztességes kereskedelem előmozdítására és fenntartására, valamint – információk megosztásával és másként – a miniszterrel és a befektetési vállalkozások vagy egyéb pénzügyi szolgáltatások felügyeletéért vagy szabályozásáért felelős más hatóságokkal, szervekkel vagy személyekkel való együttműködésre.”*⁸⁹ Miközben az üzletvitellel kapcsolatos aggályok egy társaságban a prudenciális felügyelő által nyomon követendő nagyobb hiányosságok észlelésének tünetei lehetnek, az üzletvitellel foglalkozó szabályozókat is érdeklik az életbiztosítási társaságot érintő prudenciális problémák, mivel az ilyen problémák az értékesítési anyagok részletesebb ellenőrzésének szükségességére utalhatnak, annak biztosítása érdekében, hogy azok nem voltak megtévesztők.

január 1-je előtt – amikor az FSA átvette a PIA üzletviteli szabályai betartásának ellenőrzését az életbiztosítási vállalkozások prudenciális felügyeletével együtt – a két szabályozó külön jogszabály alapján működött, különböző helyeken, csekély hivatalos kapcsolattal és nem hozott létre semmiféle rendszeres információ-megosztási eljárást. 1999-től kezdve az életbiztosítási vállalkozások mindennapi felügyeletéért felelős személyzetet a szolgáltatási szintre vonatkozó két megállapodás alapján az FSA-nál ugyanabban az épületben helyezték el, de a döntéshozatali hatáskörök az üzletvitellel kapcsolatos szabályok tekintetében a PIA Igazgatóságáé, a prudenciális kérdésekben pedig a Pénzügyminisztériumé maradtak a pénzügyi szolgáltatásokról és piacokról szóló törvény 2001 végén történő hatálybalépéséig. Mindkét oldal számára időbe telt a másik céljait és aggályait jobban megérteni, valamint megtanulni, hogy miként lehet együtt dolgozni.

december 1-jén (a pénzügyi szolgáltatásokról és piacokról szóló törvény hatálybalépésekor) az SRO-t megszüntették és az FSA lett – prudenciális felügyelői szerepe mellett – a tevékenységek végzésével kapcsolatos egyetlen szabályozási hatóság az életbiztosítási társaságok esetében.

4. A megbízott biztosításmatematikus

A megbízott biztosításmatematikus fogalmát az 1974. évi *„biztosítótársaságokról szóló törvény”* vezette be és az az Egyesült Királyság szabályozási rendszerének kritikus jellemzője volt évtizedeken át. *Az elgondolás az volt, hogy „olyan különös szakembert jelöljenek ki a társaságon belül, akire az illetékes prudenciális hatóság folyamatosan támaszkodhat a*

⁸⁸ Equitable Life a LAUTRO tagja volt, amely 1994 júliusában csatlakozott a PIA-hoz.

⁸⁹ Lásd: ES-2., 9. fejezet

társaság pénzügyi helyzetének ellenőrzése során (...) A megbízott biztosításmatematikai szakmai felelősségének tartották a társaság általános pénzügyi helyzetének ellenőrzését. Az a tény, hogy a megbízott biztosításmatematikai állt a társaság középpontjában (az igazgatótanácshoz való hozzáférés teljes körű jogával) (...) arra irányult, hogy védelmet nyújtson a kötvénytulajdonosok érdekeinek, valamint hogy erős belső pénzügyi ellenőrző rendszerrel és kockázatkezeléssel rendelkezzenek.” (WE32)⁹⁰ Általában a megbízott biztosításmatematikussal „lépett a GAD először kapcsolatba az egyes életbiztosítási vállalkozásoknál.” (ES-2)

A megbízott biztosításmatematikusnak „»meghatározott képesítéssel« kellett rendelkeznie, amely magába foglalta azt a követelményt is, hogy a biztosításmatematikusnak legalább 30 évesnek kellett lennie és a Biztosításmatematikusok Intézetének vagy a Biztosításmatematikusok Testületének tagja kellett, hogy legyen; ezt követően követelménnyé vált, hogy (...) rendelkezzen a Testület és Biztosításmatematikusok Intézete által kiadott »működési bizonyítvánnyal«” (WE32)⁹¹

Gyakorlatilag a megbízott biztosításmatematikus azért volt, hogy „biztosítsa, a társaság elégséges eszközökkel rendelkezik az ígéretek és a társaság által végzett tevékenységek teljesítéséhez.” (WE59)⁹² A megbízott biztosításmatematikus különös kötelezettsége volt a társaság pénzügyi állapotára vonatkozó jelentéstétel az igazgatótanács számára, hogy tanáccsal lássa el azt a nyereségrészesedések elosztásával és esetlegesen a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak értelmezésével kapcsolatban. Éves jelentést kellett készítenie a társaság pénzügyi állapotáról, amelyet az igazgatótanáccsal ismertetni kellett és be kellett illeszteni a társaság – GAD-nak elküldött – szabályozó által előírt bevallásainak kivonatába.

A megbízott biztosításmatematikusoknak tehát nem voltak szabályozói feladatai, jelenteniük kellett azonban a szabályozói hatóságnak, ha az igazgatótanács törődött az általa bizonyos kulcsfontosságú kérdésekben nyújtott tanáccsal – ezzel esetleg szabályozó intézkedést indítva el. Tanúsítaniuk kellett a szabályozó által előírt bevallásokban a társaság kötelezettségeinek értékelését tartalmazó szakaszt is, ami magába foglalta a beszámoló szabályozók általi esetleges részletesebb ellenőrzését. A megbízott biztosításmatematikus jogállása életbiztosítási társaságokként jelentősen eltért.

A biztosítási szabályozás 2005. január 1-jén teljes körűen hatályba lépett, az FSA általi reformja megszüntette a megbízott biztosításmatematikus szerepét és azt írta elő, hogy a társaságok igazgatótanácsai és felső vezetése vegye át a biztosításmatematikai kérdésekkel kapcsolatos felelősséget, ezeket a kérdéseket pedig a társaság külső ellenőrzésének hatálya alá emelte be. (WE37)^{93 94}

⁹⁰ WE32, 26.,28.,29. pont

⁹¹ WE32, 41.,42. pont

⁹² A biztosításmatematikusok szerepe és feladatai tekintetében lásd még a Q&A, az Alsóház Pénzügyi Bizottságának 2004. április 24-i üléséről készült jegyzőkönyvét (WE59)

⁹³ WE37, 25. pont d) alpont

⁹⁴ Úgy tűnik, Svájc a brit minta alapján vezette be a svájci pénzügyi felügyeleti rendszerbe a „megbízott biztosításmatematikus” személyét, amint arról a Magánbiztosítók Svájci Hivatalának képviselője beszámolt (H6)

A Biztosításmatematikai Szakmai Egyesület (Actuarial Profession) volt az első, amely független vizsgálóbizottságot hozott létre (2000. december) az új szerződések Equitable Life általi megkötésének megtiltását övező események és ennek hatásai vizsgálatára. A 2001 szeptemberében közzétett *Corley-jelentés*⁹⁵ felülvizsgálta a megbízott biztosításmatematikuskok részére kiadott szakmai útmutató megfelelőségét, hogy kiderüljön, volt-e olyan tényező, amely hozzájárult az Equitable Life problémáihoz. Nagy vonalakban arra a következtetésre jutott, hogy az útmutató megfelelő volt, de azt ajánlotta, hogy a szakmának meg kell követelnie, hogy a megbízott biztosításmatematikuskok munkáját „szakértői értékelésben” vizsgálják (WE50).⁹⁶

5. A szabályozók beavatkozási hatáskörei

Az Egyesült Királyságban a prudenciális felügyelet leginkább a társaság pénzügyi forrásaira összpontosított. A források megfelelőségének értékelése érdekében a szabályozóknak ellenőrizniük kellett a biztosítótársaságok biztosításmatematikai tartalékait, szavatoló tőkéjét és minimális biztonsági tőkéjét, hatáskörük volt arra is, hogy információkat szerezzenek és bekérjék az értékeléshez szükséges dokumentumokat. A prudenciális felügyelet a társaságok által benyújtott, nemcsak a társaság mindenkori tőkemegfelelésének, hanem – rugalmassági vizsgálatokon keresztül – a jövőben bekövetkező hátrányos változásokkal szembeni érzékenyséjük kimutatására is szolgáló, szabályozó által előírt bevallások közzétételén és ellenőrzésén alapult. A szabályozó által előírt bevallásokat közzé is tették, így az életbiztosítási vállalkozás pénzügyi helyzetére vonatkozó információk a pénzügyi tanácsadók, pénzügyi újságírók és versenytársak rendelkezésére álltak.

Az 1982. évi biztosítótársaságokról szóló törvény alapján az egyesült királyságbeli szabályozók bármely formális beavatkozásának a prudenciális felügyelőtől (a DTI-től, a Pénzügyminisztériumtól vagy az FSA-tól, nem pedig a GAD-tól) kellett származnia, minden olyan esetben amikor egy társaság nem felelt meg a hatékony és prudens irányítás

---

⁹⁵ A szerzőről, a Biztosításmatematikuskok Hivatala elnökéről, Roger Corley-ről elnevezett „*Corley-jelentés*”

⁹⁶ Lásd WE50, 82. pont: „(...) Az (EL) szokatlan nyereségfilozófiája mögötti logika egyértelmű és nem tűnik úgy, hogy akkoriban ez megkerülte a szabályzatokat. Ez azonban csak korlátozott mértékű támogatást talált a biztosításmatematikuskok körében (...)”

Lásd WE50, 89. pont: „Arra a kérdésre vonatkozóan, hogy az útmutató megfelelő volt-e, azt a következtetést vonjuk le, hogy az általunk azonosított legtöbb olyan eset, amelyre vonatkozóan volt érvényes útmutató, valamilyen formában az útmutatások hatálya alá tartozott, még akkor is, ha a megfogalmazás egyes pontokon inkább általános, semmint specifikus volt (...)”

Lásd WE50, 90. pont: „Nem találtunk arra utaló bizonyítékot, hogy az Equitable bármely megbízott biztosításmatematikusa elmulasztotta figyelembe venni az a különböző döntések meghozatalakor érvényes útmutatást. Nem tudjuk, hogy az Equitable bármely megbízott biztosításmatematikusa milyen következtetésekre jutott annak megfontolásakor, hogy a közzétett útmutatók miként érintették döntéseit, sem azt, hogy milyen tanácsokat adott a vezetőségnek vagy az igazgatóságnak. Azt sem tudjuk megmondani, hogy az igazgatóság döntései összhangban voltak-e ezekkel a tanácsokkal. Nem találtunk arra utaló bizonyítékot, hogy az Equitable bármely megbízott biztosításmatematikusa bármikor is annyira aggódott volna e döntések természete miatt, hogy szükségét érezte volna riadót fűjni a szabályozónál.”

követelményének vagy amikor megállapították, hogy a társaság megsértette az ICA valamely meghatározott követelményét. A minimális szavatoló tőke fenntartásának elmulasztása például azt eredményezhette, hogy a prudenciális felügyelő az ICA 33. cikke alapján rövid távú pénzügyi terv benyújtását kérje annak érdekében, hogy a társaság ismét megfeleljen a követelményeknek⁹⁷. A szabályozó számos szankciót is kivethetett, például elrendelhetette, hogy a társaság szabályozó által előírt bevallásait korábban nyújtsa be, korlátozhatta a biztosítási díjakból származó, maximális aggregált bevételt, ügygondnokra bízhatta a társaság vagyonát és végül visszavonhatta a társaság kereskedelmi engedélyét, amint ezeket az 1982. évi ICA 38–44. cikke részletesen tartalmazza.

Az 1982. évi ICA 45. cikke⁹⁸ a minisztert a hatáskörrel ruházta fel, hogy „*előírja egy társaságnak a társaság kötvénytulajdonosainak vagy potenciális kötvénytulajdonosainak az azon kockázat elleni védelem céljából számára megfelelőnek tűnő intézkedések megtételét, hogy a társaság esetleg nem tud kötelezettségeinek megfelelni, vagy (...) teljesíteni a kötvénytulajdonosok vagy potenciális kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásait.*” A 45. cikk alkalmazása azonban azokra az esetekre korlátozódott, amikor úgy vélték, hogy a kötvénytulajdonos védelmének célkitűzése nem érhető el a 38–44. cikk szerinti hatáskörök gyakorlásával, valamint annak érdekében, hogy kizárják „*a társaság eszközei feletti szabad rendelkezése korlátozását.*”

Az 1982. évi ICA 3LD végrehajtásával bevezetett és 1994. július 1-jén hatályba lépett módosításai „*bevezették a törvény új 2C. mellékletében szereplő »hatékony és prudens irányítás« új kritériumát és a törvényt kiegészítették azokkal az indokokkal, amelyek alapján a 11. cikk értelmében a miniszter úgy rendelkezhet, hogy egy biztosítótársaság nem köthet újabb szerződést, amennyiben a hatékony és prudens irányítás valamely kritériumát nem tartják be, esetleg nem tartják be vagy esetleg nem tarthatták be a társaság vonatkozásában.*”⁹⁹

Nemzetközi szinten összehasonlítva az ES-1 úgy véli, hogy az Egyesült Királyság felügyelői „*jobb szerették elkerülni a formális törvényi hatáskörök alkalmazását, amikor csak lehetséges volt*”. Így miközben az egyesült királyságbeli és az ír felügyelők hasonló végrehajtási jogkörökkel rendelkeztek, a német biztosítási felügyelő jogkörei „*sokkal szélesebb körűek és meghatározottabbak voltak, továbbá támogatták a még inkább beavatkozó jellegű megközelítést (...)* A német rendszer a többi tagállamnál „*tolakodóbb*» ellenőrzési és vizsgálati rendszerre törekedtek, amely lehetővé tette a felügyeleti hatóság képviselői számára, hogy részt vegyenek a felügyelőbizottság ülésein és amely megfelelő indoklás szükségessége nélkül végezhető, ad hoc vizsgálatokat írt elő egészen odáig, hogy leválthatták az igazgatóság és a felügyelőbizottság tagjait.”

Az üzletvitelre vonatkozó szabályok végrehajtása tekintetében a PIA beavatkozási hatásköreit (mint például az eszközök kezelésének korlátozása vagy bizonyos eszközök megtartásának követelménye) az életbiztosítók vonatkozásában kizárólag a prudenciális felügyelő (DTI/Pénzügyminisztérium) gyakorolhatta, ezek a PIA hatáskörein kívül estek. A beavatkozási

⁹⁷ Lásd ES-2, 3.2.1. fejezet

⁹⁸ Az 1982. évi ICA 45. cikke: „A kötvénytulajdonosok védelme érdekében követelmények megállapítására irányuló többletjogkör”

⁹⁹ Lásd: WE-CONF25., 4-5. pont

hatáskörök PIA/SIB által történő, javasolt alkalmazását előzetesen be kellett jelenteni a DTI-nek/Pénzügyminisztériumnak, amelyek vétőjoggal rendelkeztek a javasolt beavatkozási intézkedés tekintetében.¹⁰⁰

6. A szabályozók felelőssége¹⁰¹

A szabályozók felelőssége vonatkozásában érdemes lehet megjegyezni, hogy a közösségi jog értelmében a felügyeleti hatóság csak „*hatáskörrel való visszaélés*” esetén vonható felelősségre. Ez megkövetelné a „*rosszhiszeműség*” bizonyítását, amellett, hogy a felelősség az intézkedés/mulasztás következményeként valószínűleg bekövetkező, a hatóság által előrelátható károkra korlátozódik¹⁰².

Az autonóm szervezetek és tisztviselőik csak akkor voltak felelősek a feladataik végzésével kapcsolatos intézkedések vagy mulasztások miatt bekövetkezett károkért, ha az intézkedés vagy mulasztás esetén bizonyítást nyert a „*rosszhiszeműség*”¹⁰³.

Az európai közösségi jog értelmében a felügyeleti felelősség az európai közösségi jog végrehajtása során elkövetett „*súlyos jogsértésekre*” korlátozódik, de csak akkor, ha a jogsértés egyedi jogokat érintett és közvetlen ok-okozati összefüggés van a károsult félnél felmerült kárral. Úgy tűnik, hogy a Bíróság legújabb döntései továbbgyengítették a felügyeleti hatóság felelősségét, kijelentve, hogy a felügyeleti hatóságok „*csak közérdek*” esetén intézkedhetnek, ami azt jelenti, hogy a felügyeleti funkciókat úgy kell ellátni, hogy azok érdekek sokaságát, nem pedig a befektetők egy meghatározott csoportjának érkeit védje¹⁰⁴.

A Penrose-jelentés 2004-ben történt közzétételét követően egy jogi tanulmány¹⁰⁵ mérte fel az EL vagy az EL egyes kötvénytulajdonosai egyesült királyságbeli szabályozók elleni – a jelentés 19. fejezetében kiemelt szabályozói mulasztásokon alapuló – követeléseinek esélyeit. A következtetések nem voltak igazán bátorítóak, ami az esetleges keresetet illeti, és egyértelműen kimondták, hogy „*az ELAS-nak nincs reális igénye a szabályozókkal szemben*”. A prudenciális szabályozók általi „*a precedensjog betartásának elmulasztására*” vagy „*törvényes kötelezettség megszegésére*” vonatkozó állításokat túl gyengének tartották, mivel „*nem mondható, hogy a szabályozó elmulasztotta mérlegelni, hogy gyakorolja-e az 1982. évi ICA szerinti beavatkozási hatásköreit illetve, hogy egyik ésszerű prudenciális szabályozó sem járhatott volna el, ahogyan ők; továbbá, az 1982. évi ICA nem ruházta fel az ELAS-t magánjogi jogorvoslatokkal.*” A „*hatáskörrel való visszaélésre*” vonatkozó esetleges állítások tekintetében arra a következtetésre jutott, hogy „*semmi (...) nem utal arra, hogy a prudenciális szabályozóknál foglalkoztatott egy vagy több személy jogszerűtlenül – különösen*

¹⁰⁰ Lásd: ES-2, 6. és 7. fejezet

¹⁰¹ A szabályozók felelősségének tárgykörét e jelentés V. része részletesebben kidolgozta.

¹⁰² Lásd még a WE71 következtetéseit.

¹⁰³ A pénzügyi szolgáltatásokról szóló 1986. évi törvény 187. cikkének (1) bekezdése

¹⁰⁴ *Peter Paul és társai kontra Németország* ügyben 2004. október 12-én hozott ítéletet.

¹⁰⁵ Lásd WE71: a jogi tanácsot az egyesült királyságbeli Herbert Smith ügyvédi iroda egy 2004. április 14-i levélben adta az EL igazgatóinak és megvizsgálta a prudenciális szabályozók (az 1982. évi ICA alapján) és az üzleti tevékenységekkel foglalkozó szabályozók (a pénzügyi szolgáltatásokról szóló 1986. évi törvény alapján) elleni esetleges követeléseket, beleértve a 3. európai közösségi életbiztosítási irányelvből fakadó, „a magánélettel kapcsolatos végrehajtható jogok” megsértése tekintetében meglévő igényeket.

pedig a társaság megkárosításának céljából – vagy az ilyen sérelem eshetőségével kapcsolatos hanyag gondatlansággal gyakorolta volna hatáskörét. Úgy tűnik, nincs reális kilátás arra, hogy ilyen bizonyítékok merüljenek fel.” Végül pedig nem találtak a kötvénytulajdonosok által az üzletvitellel foglalkozó szabályozók elleni – „emberi jog jogsértésekre” vagy „rosszhiszeműsége” vonatkozó állításokat tartalmazó – kereseteket alátámasztó érveket.

Csekély esélyét látták a *„kötvénytulajdonosok részéről a harmadik életbiztosítási irányelv megsértésére vonatkozóan tett, potenciálisan vitatható állításnak, az ELAS biztosításmatematikai tartalékaiban a viszontbiztosítási szerződéshez rendelt, vitathatóan túlzott érték tekintetében”,* kiemelve azonban *„egy ilyen jellegű, újszerű állítás érdemeivel kapcsolatos bizonytalanságot”* és arra a következtetésre jutva, hogy valószínűleg *„számos, összetett érvelés és veszteséggel kapcsolatos kérdésre, valamint hosszadalmas és költséges eljárásra kerül sor, továbbra sem tisztázva, hogy az ELAS milyen mértékben részesülhet pénzügyileg egy ilyen igény előnyeiből.”* (WE71)

III. A Penrose- és a Baird-jelentések kulcsfontosságú megállapításai az életbiztosítási szabályozókról

1. A Baird-jelentés (2001. október)

A Baird-jelentés egy, az FSA által megrendelt belső ellenőrzés volt, amely ezért főként az Equitable Life-ügy értékelésében betöltött, saját különös szerepére összpontosít. Tartalmaz azonban olyan megállapításokat is, amelyek fényt deríthetnek a pénzügyi szabályozók általános és ebben az esetben különös szerepére¹⁰⁶.

Általánosságban véve a jelentés a prudenciális szabályozó szerepét úgy határozza meg, mint amelynek *„(...) az ítélőképességét kell használnia, hogy megbizonyosodjon arról, hogy a társaság továbbra is fizetőképes marad és megfelel a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak, anélkül azonban, hogy túlságosan beavatkozna a társaság irányításába”* (6.1.5. pont). Ugyanakkor azonban emlékeztet arra, hogy az FSA megbízása megegyezéssel álláspontot tartalmazott arra vonatkozóan, hogy *„egy, a verseny, az innováció és a fogyasztók választásának ösztönzésére törekvő környezetben nem realiztikus és nem is szükségképpen kívánatos arra törekedni, hogy 100%-os sikert érjenek el a társaságok bukásának elkerülésében.”*

A szabályozó számára rendelkezésre álló források megfelelősége tekintetében a jelentés emlékeztet arra, hogy *„az FSA véges forrásokkal rendelkezik, következésképpen pedig folyamatosan gyakorolja ítélőképességét a kockázatokkal kapcsolatban, hogy meghatározza, miként használhatja fel forrásait a leghatékonyabban”* (6.3.3. pont). Miközben elismeri, hogy *„a szabályozott intézményenként szétosztott személyzeti erőforrások « durva összevetése azt*

¹⁰⁶ Amint arra BRAITHWAITE úr (H11) emlékeztetett, a Baird-jelentés nem tartalmazta az elsődleges gondatlanság 1990–1998 közötti időszakát, és csak a szerződések megkötésének megtiltása előtti azon 23 hónapra terjedt ki, amely tekintetében az FSA volt felelős.

mutatja, hogy a bankok és építőtársaságok az életbiztosítási társaságokhoz rendelt források kétszeresével rendelkeztek” (7.9. pont), a jelentés nem véli úgy, hogy az FSA „forráshiány nem az Equitable Life prudenciális szabályozásával (...), hanem inkább a források megfelelőbb felhasználásával kapcsolatos kérdés” (6.3.4. pont).

Az FSA által az Equitable Life-ügy kapcsán adott reakció kérdését illetően a jelentés megállapítja, hogy „amikor az Equitable Life prudenciális szabályozásával kapcsolatos feladatok átkerültek az FSA-hoz, az Equitable Life (...) már jelentős, »élő« ügy volt és azzal a Pénzügyminisztérium Biztosítási Osztálya által kezdeményezett tárgyalásokon már foglalkoztak” (6.2.2. pont). Azonban arra a következtetésre jut, hogy „1999. január 1-jére »a halál már a küszöbön volt« és nem találtunk semmi olyat, amit az FSA ezután megtehetett volna, hogy – anyagi értelemben – csökkentse a bírósági ügy kimenetelének hatását a meglévő kötvénytulajdonosok vonatkozásában vagy hogy anyagi szempontból kedvezően befolyásolja a végkimenetelt az Equitable Life vonatkozásában.” (ont).

A jelentés ennek ellenére elismeri, hogy „jó néhány dolog volt, amit az FSA jobban is csinálhatott volna (...), előfordult, hogy sem a prudenciális, sem pedig az ügyvitellel foglalkozó szabályozók nem vettek észre kezelendő dolgokat, vagy ha észre is vették, nem kísérték azokat figyelemmel”, a jelentés ennek legfőbb okaként „a szabályozók két ága – a prudenciális és az ügyvitellel foglalkozó szabályozók – közötti alacsony szintű kommunikációt és koordinációt” említi (6.2.5. pont). (6.2.5. pont).

A hasonló hiányosságok megelőzése érdekében a 7. fejezetben („Levonandó tanulságok”) a jelentés végül számos technikai ajánlást¹⁰⁷ tesz az FSA jövőbeni szabályozói felépítésére vonatkozóan.

2. A Penrose-jelentés (2004. március)¹⁰⁸

A Penrose-jelentés részletesen foglalkozik a szabályozók szerepével és ismerteti az Equitable Life szabályozó által előírt bevallásainak a szabályozók által az 1980-as évek végétől kezdődő ellenőrzését és megjegyzéseket fűzve ahhoz kommentálva. A jelentés tekintetében azonban „kifejezetten megakadályozták, hogy az bárkit is hibáztasson vagy kártérítési kérdésekkel foglalkozzon.”¹⁰⁹ A 6. részben (15–18. fejezet) Lord Penrose elmondja, hogy az ELAS pénzügyi erejét miként látták a prudenciális szabályozók és hogyan közelítették meg felügyeleti feladataikat, milyenek tekintették a prudenciális szabályozás és a tevékenységek végzésére vonatkozó szabályozás közötti kapcsolatot és hogyan reagáltak a válság előrehaladtával.

2.1 A prudenciális felügyelet meghatározása

¹⁰⁷ Különösen a következőkkel kapcsolatban tettek ajánlásokat: a tőkemegfelelési normák szigorítása; pénzügyi viszontbiztosítás közzététele; többszörös ellenőrzési szintek bevezetése; a megbízott biztosításmatematikai általi független felülvizsgálat; a jogszabályban előírt bevallások tartalma és gyakorisága; a proaktív szabályozói kultúra javítása; az FSA-n belüli kommunikáció és koordináció javítása, a kockázatértékelési eljárások javításával együtt „a szabályozói folyamat egészében az értelmezés és az alkalmazás konzisztenciájának” biztosítása érdekében.

¹⁰⁸ Az aláhúzással az előadó egészítette ki ezt a szakaszt.

¹⁰⁹ BRAITHWAITE úr (H11)

A 15. fejezet 7. és 8. pontja a prudenciális felügyelet középpontjaként a következőt határozza meg: „a biztosító pénzügyi stabilitása és a kötelezettségeinek való megfelelésre, valamint az azon kockázatok kezelésére irányuló képessége, amely kockázatoknak ki van téve. Így – amint azt a DTI és a GAD közötti 1995. évi szolgáltatási szintről szóló megállapodás meghatározza – a következők:

- a biztosítási iparág hatékony szabályozása (az 1982. évi törvényben meghatározott kötelezettségeken és hatáskörökön belül) annak érdekében, hogy a kötvénytulajdonosok bízhatnak abban, hogy az egyesült királyságbeli biztosítók meg tudnak felelni kötelezettségeinek és teljesíteni tudják a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásait.
- a fogyasztók annak biztosításával történő védelme, hogy az alkalmatlan és nem megfelelő, elégtelen forrásokkal rendelkező vagy nem eredményesen irányított személyek vagy társaságok nem folytatnak biztosítási tevékenységeket az Egyesült Királyságban.
- a kötvénytulajdonosoknak az érvényes követelések kifizetésére képtelen társaságok veszélyével szembeni védelme. Az életbiztosítási társaságok esetében ez kiterjed arra a kockázatra is, hogy azok nem tudnak majd megfelelni a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak.”

Röviden: „A biztosítási felügyelettel foglalkozó jogszabályok legfőbb célja a nyilvánosságnak a biztosító fizetéseképtelensége, tisztességtelensége vagy hozzá nem értése miatt veszteségtől történő megóvása.”

Lord Penrose emlékeztet továbbá arra, hogy „a szabályozó által előírt bevallások – azon túlmenően, hogy tájékoztatták a DTI szabályozóit és a GAD-nál dolgozó tanácsadókat – nyilvános dokumentumok voltak, erre az átláthatóságra pedig azért támaszkodtak, hogy további fegyelmet irjanak elő az életbiztosítási társaságok számára azzal, hogy tájékozott véleményezőik által készített kritikus elemzés céljából feltárják pénzügyi helyzetükre vonatkozó adataikat (...)” (9. pont)

2.2 A szabályozók beavatkozási hatásköre

A biztosítótársaságokról szóló 1982. évi törvény értelmében és meghatározott indokok alapján a prudenciális szabályozók jogosultak voltak a társaság új szerződések megkötésére irányuló engedélyének visszavonására vonatkozó határozat meghozatalára, továbbá számos esetben beavatkozási hatáskörrel rendelkeztek. Ezen túlmenően a „többlethatáskör” lehetővé tette a prudenciális szabályozó számára, hogy a kötvénytulajdonosok vagy potenciális kötvénytulajdonosok azon kockázat elleni védelméhez szükséges bármely intézkedést megtegyen, hogy a társaság esetleg nem tud kötelezettségeinek megfelelni vagy nem tudja teljesíteni a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásait¹¹⁰.

Jelentésében Lord Penrose kimondja, hogy „a DTI szabályozói szerepét a miniszter törvény

¹¹⁰ Lásd 1982. évi ICA 11.,37.,38.,45. cikke

szerinti különböző hatáskörei támasztották alá, beleértve a tájékoztatás követelésére, új ellenőrök jóváhagyásának megakadályozására és a vállalkozás működésébe való, különféle módokon történő beavatkozásra irányuló hatáskört, végső esetben pedig az új szerződések megkötésére vonatkozó engedély visszavonását (...)” (10. pont)

A beavatkozást kiváltó okként a biztosítási kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak 1973-ban történő felvétele tekintetében „a szabályozó nemcsak azt volt köteles megvizsgálni, hogy a biztosítási kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai körüli aggályok megfelelően indokolták-e eljárását, hanem azt is, hogy miként járhat el a célnak megfelelő módon (...) A szabályozónak számos versengő érdeket kellett volna kiegyensúlyoznia, például a biztosítási kötvénytulajdonosok jó néhány csoportjának elvárásait vagy a tényleges és potenciális biztosítási kötvénytulajdonosok érdekeit.” (11. pont)

A Penrose-féle vizsgálat során a GAD egy ettől eltérő értelmezést ismertetett, és kimondta, hogy „a beavatkozást csak akkor lehetett gyakorolni, ha »nyilvánvaló« volt, hogy az ésszerű elvárások nem fognak teljesülni és hogy az »jóval hamarabb véget ért«, mintsem hogy az ár-érték arány vagy a nyereségrészesedés meghatározott szintjének biztosítására törekedjen, függetlenül az időszakos értékelésben feltárt többlettől.” (12. pont)

2.3 A szabályozók kölcsönhatása

Az „előzetes ellenőrzés” meghatározása a következőképpen: a szabályozó, amelyet „kimondottan arra köteleztek, hogy (...) vizsgálja meg, a dokumentumok pontosak és teljesek-e, továbbá köteles a biztosítótársasággal kommunikálni a pontatlanságok kiigazítása és a hiányosságok megszüntetése céljából.” (13. pont)

1984-ben a DTI illetve a GAD biztosítótársaságok szabályozásával kapcsolatos feladatait az (1995-ben felülvizsgált) „szolgáltatási szintű megállapodásban” tették hivatalossá, amely értelmében „a DTI volt továbbra is felelős a miniszter nevében történő hivatalos intézkedésért és (...) elsősorban ő érintkezett a társasággal, a GAD viszont a bevallások vizsgálatáért volt felelős és jogosult volt kérdéseket közvetlenül a biztosítótársaságoknak feltenni (...), de nem léphettek közvetlenül kapcsolatba a könyvvizsgálókkal és a megbízott biztosításmatematikussal sem.” (34. pont)

A megállapodás prioritásbesorolási (1–4) rendszert hozott létre, a prioritásokat a GAD-nak a bevallások előzetes vizsgálata alapján kellett meghatároznia (1=kiemelt prioritású, 4=alacsony prioritású). 1998 októberében további megállapodást hoztak létre a feladatoknak a DTI-től a Pénzügyminisztériumra történő átruházásáról. „A prudenciális szabályozók rendelkezésére álló személyzet szintje eltérő volt, de a társaságért közvetlenül felelős személyzet létszáma és közszolgáltatón belüli besorolásuk nagyjából állandó maradt.” (39. pont)

„Úgy tűnik, hogy a prudenciális és az üzletvitelt szabályozó (részben »pipáló« szabályozókként tekintett) testületek (...)közötti kölcsönhatást az 1980-as években viszonylag korlátozták. 1992-től kezdve a »szabályozók kollégiuma« néven ismert mechanizmuson keresztül a kölcsönhatás további formalizálására került sor: a pénzügyi szolgáltatásokkal

foglalkozó különböző szabályozó testületek rendszeresen ülészek az adott cégtípus esetében – az életbiztosítók tekintetében ez a DTI volt – vezető szabályozóként tekintett szabályozónál és elnökle mellett.” (26. és 29. pont).

2.4 RANSON úr nem vitatott, kettős szerepe

A biztosítótársaságokról szóló 1982. évi törvény értelmében a DTI-hez rendelték azt a feladatot is, hogy vegye fontolóra, a biztosítótársaság és vezetősége (tehát igazgatói, megbízott biztosításmatematikusa és jelentős részesedéssel rendelkező részvényesei) „alkalmasak és megfelelőek” voltak-e szerepük betöltésére.

Különösen aggályos kérdésnek tűnik Roy RANSON úr, az Equitable Life-nál 1982 óta működő megbízott biztosításmatematikusi szerepe, aki 1991. június 30-án anélkül lett a társaság vezérigazgatója, hogy lemondott volna korábbi tisztségéről. Ez felvetette a kötvénytulajdonosok érdekeit hátrányosan érintő esetleges összeférhetlenség kérdését, amely problémával a szabályozók jó párszor foglalkoztak, hivatalosan azonban nem intézkedtek.

A jelentés részletezi, hogy „a GAD-dal miként konzultáltak. A kormányzati biztosításmatematikusi, Christopher Daykin 1991. április 17-én arról tájékoztatott, hogy le kívánja beszélni Ransont arról, hogy mindkét pozíciót – egy igencsak átmeneti időszakon kívül – megtartsa (...) A Társaságot a DTI április 26-án arról tájékoztatta, hogy nem tartják kívánatosnak, hogy ugyanaz a személy töltsön be mindkét pozíciót (...) Ranson azt mondta, hogy a Társaságnál működő biztosításmatematikusi szerepek további, kb. 12 hónapos, felső vezetésben szerzett tapasztalatra van szükségük a megbízott biztosításmatematikusi szerep betöltése előtt. Jobb szeretnék volna, ha egy házon belüli helyettes megbízásáig ő marad a megbízott biztosításmatematikusi 12–18 hónapig (...) Daykin egyetértett abban, hogy az ideiglenes helyzet elfogadható és Burt május 13-án tájékoztatta a DTI-t, hogy a GAD ezzel megelepszik, ha ezt korlátozott időszakra tervezik.” (16-35. és 36. fejezet).

Valójában RANSON úrnak megengedték, hogy ezt a kettős szerepet jóval a kezdetekben meghatározott, 12–18 hónapos „átmeneti időszakon” túl töltsön be, és végül – 1997 júliusában bekövetkezett nyugdíjazásáig – több mint 6 évig maradjon hivatalában.

2.5 A szabályozók állítólagos hiányosságai általánosságban

A Penrose-jelentés az egyesült királyságbeli szabályozók által szabályozói és felügyeleti feladataik ellátása során elkövetett számos hiányosságot említ, amelyek itt – a könnyebb érthetőség érdekében – a súlyosságuknak megfelelően felosztott három csoportban kerülnek összegzésre. A jelentés ténymegállapításainak megfelelő értékeléséhez itt is figyelembe kell venni az első (1LD) és a harmadik (3LD) életbiztosítási irányelv alkalmazásával (azaz 1994 júliusától) kapcsolatos időkeretre történő hivatkozást.

a) Az ismeretek hiánya és/vagy gyenge ellenőrzés

„Az Equitable 1980-as évek közepétől a végéig terjedő időszakra vonatkozó szabályozó által előírt bevallásainak vizsgálatáról szóló jelentések viszonylag rövid és tömör, általában

egy–másfél oldalas dokumentumok voltak. Ezeket a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal készítette. Az ellenőrzési jelentések néhány tételre vonatkozó számadatot, a megkötött új szerződések összegét, a biztosításmatematikai tartalékokban bekövetkezett mozgásokat és a kötelezettségek tekintetében az előírt minimumtőke (RMM) eszközfedezetet tartalmazta” (Ch.16-1.) (16-1. fejezet) Az ELAS RMM-jére vonatkozó fedezet egyértelműen kulcsfontosságú mutató volt, (...) amely az 1980-as évek közepétől a végéig az 1984. évi 8.5x-ről az 1988. évi bevallásokban szereplő 3.8x-re zuhant. A levelezést tartalmazó dokumentáció hiányában nem lehet pontosan megmondani, hogy milyen kételyek merültek fel a bevallásokkal kapcsolatban vagy hogy az RMM fedezetének csökkenő tendenciáját miként vették figyelembe, de nem úgy tűnik, hogy a szabályozók túlságosan aggódtak volna emiatt.” (16-3 fejezet)

„Nincs az Equitable-lel foglalkozó DTI-s levelezést tartalmazó dokumentáció az 1991-et megelőző időszakra. A korábbi dokumentáció egy csoportja (...) 1998-ban megsemmisült, míg a szabályozó által előírt bevallási dokumentáció 1981-ig visszamenően (az 1987. és 1988. évi hiányzik) még mindig rendelkezésre áll.” (15-46., és 53. fejezet).

„Az 1989-es bevallások ellenőrzését 1990. december 5-én fejezték be. A jelentés mindössze egy oldal volt.” (16-14 fejezet)

Pickford (a GAD biztosításmatematikusa) megjegyezte, hogy 1991-ben „megbízásunk főként a tőkemegfelelésre, semmint a nyereségrészesedések kimutatásaira vonatkozott. A vagyonomegosztási technikák ebben az időszakban még csak fejlesztés alatt álltak. Nem követtük nyomon a társaság nyereségrészesedések kiegyenlítésére irányuló folyamatát, ehelyett a szabályzatoknak való megfelelésre – különösen a kötelezettségek és a szavatoló tőke értékelésére – összpontosítottunk (...) ennek eredményeként a rendszer egésze nyitva állt a nyereségrészesedés-mixre vonatkozó, szabályozatlan döntések általi kizsákmányolás számára.” (ejezet)

Lord Penrose hozzáfűzi, hogy megvitatták „a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásaival összefüggésben a nyereségrészesedésre vonatkozó értesítés kialakítását.(...) (...) Úgy tűnik azonban, hogy a GAD-nál vagy a DTI-nél senki nem vette észre a formátumban akkoriban végbement változást. Saját gyakorlatában egyik szervezet sem nézett bele a nyereségrészesedésre vonatkozó kimutatásokba. Valójában a Társaságnak az nyereségrészesedésekkel kapcsolatos – szerintem igencsak egyedi – megközelítését a szabályozók 1993 márciusáig meg sem említették.” (16-57 fejezet)

„A felügyelők és a vezető felügyelők nem rendelkeztek megfelelő képesítéssel vagy tapasztalatokkal ahhoz, hogy független véleményt alakíthassanak ki az ilyen kérdések jelentőségéről.” (16-81 fejezet)

Az 1991. évi bevallások elemzésében nem vették észre, hogy „úgy tűnt a tőrés határ »kevés vagy nincs is« az 1991-ben alkalmazott értékelési arányokban. Ahhoz, hogy a Társaság ki tudja fizetni az 1989-ben és 1991-ben bejelentett nyereségrészesedéseket, évente 11¼%-ot kellett keresnie. A Társaság valójában +3%-ot keresett a két év során az előírt 23% helyett.” (16-83 fejezet)

„A GAD-tól nem várták el, hogy »nagy hangsúlyt helyezzen a nyereségrészesedések bejelentésével kapcsolatos kérdéseknek«, kivéve azokban az esetekben, amikor a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai vita tárgyát képezték”. A szolgáltatási szintű megállapodás nem írta elő, hogy a GAD proaktív módon kövesse a nyereségrészesedésekre vonatkozó politikával kapcsolatos kérdéseket a társaságoknál.” (16-120 fejezet)

„Az 1993. évi bevallásokra vonatkozó ellenőrzési jelentés (...)17 oldalt tett ki. Ez volt az első új típusú vizsgálat és nem tartalmazott sokkal több információt a társaságról, viszont szerepeltek benne az „Alapvető jellemzők”-et és az „Intézkedési pontok”-at kiemelő szakaszok. A – később a DTI és a GAD közötti 1885. évi megállapodásban hivatalossá tett – új stílusú jelentéseket óriási javulást jelentettek a DTI-nek benyújtott információk mennyiségében és minőségében.” (16-142 fejezet)

„Ami a szabályozókat illeti, úgy tűnik, hogy a Társaság tagjainak a kölcsöntartozás iránti felelőssége alacsony prioritást élvezett. Elképzelhető, hogy a szabályozók nem fogták fel a kockázatot. 1997. december 9-én a felügyelő a Társaság helyzetére irányuló érdeklődésre reagálva írt német kollégájának: „ Az Equitable kölcsönös biztosítótársaság. Ez azt jelenti, hogy tulajdonosai a kötvénytulajdonosok és nincsenek részvényesek. A tagság nem jár semmilyen kötelezettséggel a biztosítási díjak megfizetésére irányuló kötelezettségen túl.” Nem helyeslem ezt a nézetet. Az korlátlan felelősségű társaság volt és jelenleg is az”. (16-215 fejezet)

b) A szabályozók elégedettség avagy a „kesztyűs kéz” politika

„A szabályozás és a GAD tanácsa kizárólag a szerződéses kötelezettségeket fedező szavatoló t őkére összpontosított és nem vette figyelembe a felhalmozódott záró- vagy végső nyereségrészesedést, annak ellenére, hogy az 1989. évi jelentés időpontjában a zuhanó piacoknak való kitettség valós volt és arról tudott a GAD és a szabályozók is.” (16-16 fejezet)

„Az ELAS (...) túl tiszteletreméltó volt ahhoz, hogy valós aggályt keltsen, az információhiány pedig megalapozta az intézkedés hiányát. (...) A szabályozók betekintést nyertek az ELAS gyakorlatába, ami ésszerűen riaszthatta volna őket, hogy szükség van a jelenlegi és jövőbeli gyakorlat ellenőrzésére. Nem tettek különös lépéseket megfelelő rendszer életbe léptetésére.” (16-21 fejezet)

1992. május 19-én találkozóra került sor az Equitable Life és a szabályozók között, amely „találkozó a DTI és a GAD által a társaságoknál háromévente tett látogatási program része volt, és ez volt a Társaságnál a program alapján tett első látogatás, továbbá 1990 novembere óta az első találkozó a GAD és a Társaság között (...) Az 1986–199-ig Társaságért felelős, rangidős DTI-s lánclügyelő azt mondta a vizsgálat alkalmával, hogy soha senkivel nem találkozott a Társaságtól szemtől szemben. Az ügyek ilyen állását a következővel magyarázták: „Mivel az ELAS-ról úgy vélték, hogy jól és biztonságosan működik, nem volt oka annak, hogy találkozóra törekedjünk.” (16-58. fejezet)

„Pickford (GAD) azt mondta, hogy a találkozó nem az elvárásoknak megfelelően zajlott és

hogy igen mérgesen és csalódottan távozott amiatt, hogy nem sikerült találkozniuk a Társaság többi igazgatójával és értékelni őket.” (16-70 fejezet)

„A Társaság egyediségének elgondolása a szabályozók vizsgálatok során készített kimutatásaiban visszaköszönt. Sajnálatos, hogy a Társaság egyediségére vonatkozó elismerés nem váltott ki buzgóbb érdeklődést a kötvénytulajdonosok bevonása iránt.” (16-71 fejezet)

„Az (a 1991. évi bevallások) vizsgálatának ideje alatt tanácsot adtak (...) a miniszternek egy, a Társaságtól érkezett ebédmehívásra vonatkozóan. Az iratokból nem úgy tűnik, hogy a GAD átadta a DTI-nek a felülvizsgált számadatokat, amint azt Ranson június 15-i levele állítja, a kivonatot pedig valószínűleg a korábbi számadatok alapján készítették.” (16-74 fejezet)

„Az 1992. május 19-i találkozó (...) fontos alkalom volt arra, hogy rendelkezésre álló további információkat szerezzenek és határozottan nézzenek szembe a Társaság problémáival. Sajnálatos módon úgy tűnik, hogy – noha néhány kérdést felvetettek a Társaságnál – alig valami került megoldásra.” (16-99 fejezet)

„Valószínűleg a GAD és a DTI személyzetében az 1991. évi vizsgálati jelentést követően bekövetkezett változásoknak köszönhetően úgy tűnik, hogy a Társasággal kapcsolatos általános aggodalmat és a felmerült különös kérdéseket (...) hagyták elpárologni. A folyamat hosszadalmas volt. A GAD által a kérdésekre adott válaszok minősége gyenge volt, a levelek pedig semmilyen információt nem tartalmaztak. A korábbi gyakorlatot tükrözte az a döntés, miszerint ne tegyenek fel további kérdéseket, hanem inkább a következő évre tekintsenek. Ez azonban a Társaság helyzete teljes figyelembe vételének elmulasztását eredményezte.” (16-103 fejezet))

„A Társaság egyediként történő megbélyegzése gyakran feltűnik a szabályozói iratokban, ami azonban hiányzik, az annak az elemzése, hogy ez milyen mértékben képezheti a hatékony szabályozás akadályát és – ha ez így van – milyen változtatásokat kell eszközölni a jelenlegi szabályozási rendszerben (...) A záró befektetési eredmények, az értékelés alapja és az új szerződések miatti igénybevétel ellenére sem a GAD, sem a DTI nem foglalkozott hatékonyan és nem oldotta meg e kérdések egyikét sem. Az 1991. évi bevallásokra irányuló vizsgálati eljárás azt jelzi, hogy a GAD-tól érkező kifejezett útmutatás nélkül a szabályozók nem rendelkeztek a Társasággal kapcsolatos olyan mélyreható ismeretekkel, amelyek lehetővé tették volna számukra a Társaság pénzügyi erejének precízebb értékelését. A GAD számos, felmerült kérdés tekintetében nem adott részletes magyarázatot.” (16-104. fejezet)

„A szabályozók közvetlenül nem reagáltak a Társaságnak a GAD felmérésére adott bevallására (a nyereségrészesedések szétosztásáról). Nem lehet megmondani, hogy mi történt a rejtélyes első ponttal, miszerint figyelembe vették (...) az eszközrészesedésekben bekövetkező, tervezett alakulásokat.” (16-106 fejezet)

„1993 végén a Társaság AA besorolást kapott a Standard & Poortól a kötelezettségek tekintetében meglévő, kiváló fizetési képessége tekintetében.” (16-123 fejezet)

„A Társaságnak a nyereségrészesedésekkel kapcsolatos felmérésre adott bevallása analitikai

vizsgálatot tett szükségessé. Nem volt egyértelmű, az eszközzésedésekkel kapcsolatos jövőbeli alakulásokra történt utalás pedig egyértelműen kivizsgálást igényelt. The A nyújtott információt (...) nem lehetett összeegyeztetni az eszközzésedésekkel kapcsolatos módszertanra és a kiegyenlítési ciklusra vonatkozóan adott válaszokkal, kivéve azon az alapon, hogy az időszak rendkívüli volt. A rendellenességek jellege és mértéke további vizsgálatot tett szükségessé. Ezt nem végezték el.” (16-131 fejezet)

„Az évjáradék-garanciákra vonatkozóan felkínált információkra történt reagálás és a javasolt megoldás elmulasztása súlyos hiba volt. A nyereségrészesedésre vonatkozó felmérésre adott válaszok azt mutatták, hogy a kötvénytulajdonosoknak nem adtak határozott információkat a végső nyereségrészesedési arányokkal kapcsolatos változások valószínű gyakoriságáról. (...) (...) Az alacsony kamatok problémája és ebben a szakaszban a végső nyereségrészesedés növekedése összekapcsolásának elmulasztása, valamint a Társaság megközelítésére vonatkozóan a Ranson által adott – akármilyen hamis és homályos – leírás megvizsgálásának hiánya azt eredményezte, hogy a szabályozók nem rendelkeztek betekintéssel az évjáradék-garanciával kapcsolatos kérdésbe mindaddig, amíg az 1998-ban nyilvánosságra nem került.” (16-132 fejezet)

„Úgy tűnik, hogy a DTI nem rendelkezett elég – a Társaságon belüli vagy azon kívüli – információforrással ahhoz, hogy reagáljon arra az információra, miszerint az ilyen évjáradék-garanciák léteztek és értékessé váltak. A DTI – jóval a GAR-kérdés felmerülését követően – egészen 1998-ig nem kapta meg a decemberi igazgatósági dokumentáció másolatát A Társaságnak a garanciákkal kapcsolatos álláspontjának értékesítési és nem prudenciális kérdésként történő, kényelmes elfogadása olyan elégedettséget tükröz, amely a prudenciális szabályozó és GAD számára rendelkezésre álló információk alapján nem volt indokolt.” (16-134 és 135. fejezet)

AZ 1994. december 9-én tartott találkozó, „volt az első, amelyen a Társaságtól Ransonon kívül más is részt vett (...), Ranson pedig bejelentette, hogy 1996 tavaszáig továbbra is kettős szerepet tölt be” (16-153. fejezet)

„Ha a GAD ezt nem tekintette aggályos területnek, akkor a DTI sem aggódott” (16-166. fejezet)

„Az 1994 decemberében történt találkozóra készített dokumentumok némi aggályt tükröztek a Társaság 1994-es helyzetével kapcsolatban: a felelősség értékelésének gyengesége, a »vagyott« eszközökre való támaszkodás, a megrázkódtatásokkal szembeni sérülékenység, a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásait előidéző elosztási politikák veszélye, a túlzott mértékű elosztás és a felügyelettel kapcsolatos különös éberség szükségessége. A kérdéseket nem tárgyalták meg teljesen és nem oldották meg. A 10%-os növekedési arányra vonatkozó bejelentésnek – a befektetések -4,2%-os megtérülési arányával szemben – az értékelés gyengeségével együtt azt kellett volna okoznia, hogy a szabályozók mélyebbre ásnak a Társaság pénzügyi egészségében. Még egyszer: úgy tűnik, hogy a szabályozók – azon kívül, hogy megjegyezték, hogy a Társaság sérülékeny – meg voltak elégedve a Társaság helyzetével (ami abban is (...) tükröződött, hogy 4-es osztályzatot kapott, ami viszont azt jelentette, hogy 9 hónapon belüli időszaknál korábban nem kell vizsgálatot végezni)”. (16-191 és 192. fejezet)

november 17-én a National Health Service (NHS; Nemzeti Egészségügyi Szolgáltató) (vezetője levelet írt a DTI-nek, afelől érdeklődve, hogy a Társaság megfelelő-e arra, hogy AVC-szolgáltatójuk legyen. A kérdésre vonatkozó belső feljegyzésben megjegyezték, hogy a Társaság 1996. évi bevallásokkal kapcsolatos RMM-fedezete 2.53x és 2.07x volt, implicit elem nélkül. Egy kézírással készült jegyzetben (...) a felügyelő megjegyezte, hogy egy másik jól ismert társaság erős szavatolótöke-fedezetére utaltak egy hasonlóan friss kérésre adott válaszként, de hogy a Társaság fedezete »nem annyira rózsás«. A megfelelő válasz megfontolását követően, az NHS-nek 1997. november 26-án írt válaszban az 1996. évi bevallások alapján kijelentették, hogy: »elmondható, hogy a társaság pénzügyileg szilárd. Nincsenek a DTI-nek [a Társasággal vagy leányvállalataival]kapcsolatos szabályozására vonatkozóan fennmaradó, anyagi jellegű kérdések.« Nincs oka annak, hogy ezt a kijelentést ne tekintsük őszintének, és egyértelmű, hogy fordítottak némi figyelmet a válaszra, de őszinte értékelésként ez a DTI részéről 1997 novemberében a Társaság valós pénzügyi helyzetének gyenge megértését tükrözte.» (16-226 fejezet)

„Az 1996. évi vizsgálati jelentés azt javasolta – vizsgálati jelentés esetében először –, hogy »kívánatos« volna, ha a Társaság mindaddig, amíg nem jelennek meg elvárások, a felmerülő többletből többet tartana vissza azzal, hogy alacsonyabb mértékű, garantált nyereségrészesedéseket jelent be, miközben megtartja a nagyvonalú, végső nyereségrészesedésre vonatkozó kifizetéseket. Az így előálló kép a törvényes követelmény igencsak hiányos megértésére és a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai értékelésének szűk látókörű megközelítésére utal. Ez volt az első olyan vizsgálati jelentés, amely külön, a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai című fejezettel rendelkezett (a nyereségrészesedésről szóló szakaszon belül). Mindezek ellenére úgy tűnik, hogy nem volt olyan rendszer (sem erre irányuló kísérlet), amellyel a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásait aktívan lehetett volna értékelni. Úgy tűnik, hogy a vizsgálatot követő levélváltás (...) azt bizonyítja, hogy míg a GAD egyre inkább aggódott a Társaság sérülékenysége, befektetési eredménnyel kapcsolatos értesítései és a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai miatt (...), úgy tekintették, hogy megbízatásuk e területen olyan kérdésekre korlátozódik, amelyek vonatkozásában a Társaságtól biztosítékot kértek és kaptak a tekintetben, hogy tudatában vannak a problémáknak.” (16-247 és 248. fejezet)

1999 januárjában „úgy tűnt, hogy hiányzott a lelkesedés a tevőleges beavatkozás iránt, és ehelyett szívesebben adtak az intézkedés lehetőségére vonatkozó tanácsot és figyelmeztetést arra az esetre, ha a Társaság nem tesz a helyrehozatalra irányuló lépéseket. Az 1998. december 15-i találkozóról szóló összefoglaló olyan társaságot írt le, amely nem tud nyereségrészesedésről beszámolni, magán a találkozón pedig azt a következtetést vonták le, hogy a hatékony és prudens irányítás értelmében létezik hatáskör az ilyen nyilatkozatok megelőzésére. A beavatkozással, mint utolsó eszközzel (...) a nyereségrészesedés »valószínűleg szükséges volt a Társaság prudens irányításához«. Mindenesetre az FSA ehhez nem ragaszkodott” (17-110 fejezet)

„(EL) Headdonnak a »néhány százalékpontra« vonatkozó, hízalgő értelmezését – a legfiatalabb kivételével – valamennyi érintett biztosításmatematikus figyelmen kívül hagyta. A GAD úgy vélte, hogy nem lehet tényleges intézkedést tenni.” (17-111 fejezet)

„Az évjáradék-garanciával kapcsolatos kérdés kirobbanása miatt nem készült el az 1997. évi bevallásokra vonatkozó vizsgálati jelentés, a szabályozók tehát nem részesültek egy ilyen jelentés előnyeiből az 1997 decemberében elkészült 1996. évi vizsgálati jelentés óta. A GAD az 1998. évi bevallás előzetes átvizsgálását 1999. április 9-én fejezte be (...) Az FSA-nak még mindig nem volt további információja a fizetőképességgel kapcsolatos előrejelzésekről és az 1999. február 1-jén kért eshetőségi tervekről (...). Április 15-én még mindig üldözték a Társaságot ezek (és a véglegesített viszontbiztosítási szerződés másolata) miatt. Az 1999. május 20-ra keltezett, teljes vizsgálati jelentés 23 oldalt tett ki és a Társaság prioritásosztályzatát 2-re értékelte. Ez az 1997-re és 1998-ra vonatkozó kimutatásokat is tartalmazta” (17-128.,133. és 139. fejezet)

„Az 1998. évi jelentés viszonylagos elégedettsége tükrözi annak mértékét, hogy a GAD és az FSA mennyire támaszkodott a viszontbiztosítási szerződésekre, és hogy a figyelem mennyire összpontosult a szabályozói tökemegfelelésre a Társaság hosszú távú helyzetének valós szemlélete helyett.” (17-146 fejezet)

„1999 augusztusában – miközben a (legfelsőbb bírósági) ügy kimenetelére vártak – az FSA egy új, a felügyelettel kapcsolatos kockázatalapú megközelítésre vonatkozó kísérleti terv részeként elkészítette a Társaság »előzetes kockázateértékelését«. Ebben a Társaságot »magas pénzügyi kockázatú«-ként sorolták be, a garantált szolgáltatások szintjei, a szabad eszközök alacsony helyzete és a külső finanszírozás bevonásának nehézsége miatt. Az »Irányítás« című fejezetben a Társaság kulturális hozzáállását úgy jellemezték, mint amely: »a műveletek hatékonysága és a kötvénytulajdonosok érdekeinek biztosított nagy mértékű prioritás tekintetében arrogáns felsőbbrendűség felé hajló tendenciát mutat. Ez vakká teheti őket azon pénzügyi kockázatokkal szemben, amelyek a magas szintű szolgáltatások garantálásának eredményeként következhetnek be. A szabályozóval azonban nyíltan viselkednek és nem merültek fel különösebb aggályok az együttműködés szintjével kapcsolatban, amint az korábban előfordult.« Az értékelés elismerte, hogy kevés bizonyíték áll rendelkezésre a vállalatirányítás tekintetében.” (18-22 fejezet)

szeptember 13-án az FSA rangidős felügyelője azt javasolta Headdonnak, hogy december elején tegyenek általános látogatást a társaságnál (az utolsó ilyen látogatásra 1996 novemberében került sor).” (18-25 fejezet)

c) A szabályozók hanyagsága

„Az 1987. és az 1988. évre vonatkozóan sem a DTI, sem a GAD dokumentációiban nem találtak vizsgálati jelentést, és a vizsgálat során az akkori vezető biztosításmatematikus azt mondta, (...) hogy lehetséges, hogy azért nem készült részletes vizsgálati jelentés, mert a GAD toborzási hadjáratban vett részt (...) a különböző üresedések betöltésére.” De „ezek az évek kiemelkedő jelentőségűek voltak, mivel 1987 gyenge piaci év volt a Társaság számára (...) és a Társaság rendelkezésre álló eszközei nem voltak elégségesek ahhoz, hogy fedezzék az egyes évek végén meglévő teljes kötvényértékeket.” (16-7 fejezet)

„Burt (a GAD vezető biztosításmatematikusa) meglepő következtetéssel fejezte be (...)

»Jelenleg nem rendelkezünk a társaságról elég információval ahhoz, hogy pontosabbak legyünk és valóban – ha a társaság nem jelez többször – nem javasoljuk, hogy további információkat kelljen bekérni. Ez a társaság a legrégebben alapított életbiztosító és a piacon nagy tiszteletnek örvend«. Mégis „a Társaság gyakorlatának (...) vizsgálata feltárta volna, hogy – az 1989. évi befektetési megtérüléseknél jóval alacsonyabb teljes összelosztás ellenére (...) a kötvényértékek a rendelkezésre álló eszközök 104%-át tették ki, ami azonban felfedhette volna az 1987-től vagy még régebből továbbgörgetett jelentős hiányt. Ez az információ azonban nem volt a bevallások kötelező része, a Társaságtól pedig nem kérték, hogy ezt az információt ebben a szakaszban más módon biztosítsa.” (1990-ben - 16-21. és 28. fejezet)

Az 1990. évi bevallások vizsgálatakor a GAD nem vette észre, hogy „a Társaság 12%-os feltételezett össznövekedést osztott szét, a -10,4%-os nettó befektetési megtérülés – az 1974 óta bekövetkezett első negatív megtérülés – ellenére (...) Pickford (GAD) birtokába olyan kritikus információk jutottak, amelyek feltárták a Társaság ingatag helyzetét és a befektetési eredmények – egy, komoly veszteségekkel sújtott évben történő – kiosztásának fenntartására irányuló, kivételes jellegű lépéseket.” Azonban „úgy tűnhet, hogy Pickford tiszteletben tartotta Ranson arra vonatkozó kérését, hogy ne továbbítsák a dokumentációt a DTI-nek. Egy, a levélre és annak tartalmára vonatkozó, Burthöz intézett, keltezetlen feljegyzésben Pickford a következőt mondta: „Nem hiszem, hogy meg kellene ezeket mutatnunk a GAD-nak, kivéve, ha a helyzet ezt kellő időben megkívánja.” (16-40 és 43. fejezet)

A hanyag magatartás nyilvánvalóvá válik, amikor „július 26-án – nem sokkal az 1990. évi bevallás GAD általi kézhezvételét követően – Pickford (GAD) írt Ranssonnak és megköszönte a dokumentációt, utalva az »ezen általános területtel« kapcsolatos kérdésekről megtartandó, közlegő találkozózn zajló megbeszélésekre, biztosítva őt továbbá arról, hogy a dokumentációt »rendkívül korlátozott mértékben adják körbe«. (...) (...) Később Pickford elismerte, hogy hibázott, amikor megengedte magának, hogy Ranssonnal létrejött magánmegállapodása elhomályosítsa a szabályozók felé fennálló kötelezettségeit.” (16-43 és 44. fejezet)

E kérdésben Lord Penrose azzal a következtetéssel zár, hogy kimondja „a GAD a vizsgálat során azt mondta, hogy állandó gyakorlat volt az, hogy az »elsősorban technikai és biztosításmatematikai, valamint a GAD részére átadott« információkat rutinszerűen nem adják át a DTI-nek, valamint hogy a kérdéses dokumentáció nem tárt fel semmi olyat, ami közvetlenül aggályos lett volna a Társaság tőkeemfelelési helyzete vonatkozásában. Úgy t űnik, hogy a GAD elutasítja azt a meglátásomat is, mely szerint a dokumentáció a Társaság nyereségrészesedés-rendszerében bekövetkezett fontos változásokat tárt fel (...) Nem fogadom el sem a GAD-nak a dokumentáció tartalmára vagy jelentőségére vonatkozó véleményét, sem pedig azt az alapot, ami miatt azt visszatartották a szabályozóktól. Az 1990. évi vizsgálati jelentést a DTI-nek 1991. november 20-án küldték meg. A maga másfél oldalával a korszakra jellemző volt, de az akkori aggályokra figyelemmel teljesen elégtelennek tűnik A Ranson által Pickfordnak átadott dokumentáció olyan megközelítést tárt fel az 1990. évi befektetés eredmény-kiosztással kapcsolatban, amelynek súlyos kérdéseket kellett volna felvetniük a szabályozók körében. Úgy tűnik, hogy miután Pickford megkapta a dokumentációt, nem sokat kezdett vele (...) Nem továbbította a DTI-nek.(16-46, 47 és 52. fejezet)

„Roberts (DTI) 1992. november 4-én a következőképpen kommentálta: » Ez aggasztó képet fest. A társaság túlzó mértékű szétosztási gyakorlatát RMM-jének (szándékosan) alacsony fedezete és a tőkének való, nagy mértékű kitérítésre vonatkozó (folyamatos) politikája mellett. Azt hiszem, meg kellene kérnünk a GAD-ot, hogy jobban mérje fel a helyzetet és a társaságnak a piac további jelentős hanyatlása esetére rendelkezésére álló választási lehetőségeket (...) Meddig lehet még továbbmenni a jelenlegi nyereségrészesedésekkel zéró hozam ellenében?« Meddig lehet még továbbmenni a jelenlegi befektetési eredményekkel zéró hozam ellenében?« Nem úgy tűnik, hogy ezeket a megjegyzéseket átadták John Rathbone-nak, aki átvette Burt vezető biztosításmatematikusi pozícióját 1993. január 14-ig. » (16-86 fejezet)

„A Társaság 1992. évi, szabályozó által előírt bevallásainak prioritási minősítése megint 3-as volt. Az 1992. évi vizsgálati jelentés csak 1994. március 28-án készült el és mindössze két oldal hosszú volt. Általánosságban véve a pontok kedvezőek voltak. » (16-124 fejezet)

„A szabályozók nem reagáltak a garantált évjáradékszintek meglétére és a Társaság által javasolt megoldásra, amint az a bevallásokban (ugyan homályosan) és az 1993. novemberi ülésen kiderült. Az 1993.évi vizsgálati jelentés sehol nem említette az évjáradékok garanciájának kérdését (...) Semmivel nem magyarázták, hogy az érintettek miért nem vették észre e kérdés jelentőségét (...) A szabályozók szintén elszalasztottak egy alkalmat arra, hogy teljes mértékben értékeljék a záró nyereségrészesedés Társaság általi megnövekedett felhasználását és bemutatását. » (16-163. és 164. fejezet)

„1987-től (...) 2000-ig minden évben az aggregált kötvényértékek tőkealapon meghaladták a piaci értéken számolt, rendelkezésre álló eszközökét (jöllehet változó mértékben és százalékok mellett). Az 1991 utáni időszakra vonatkozó számadatok, amelyek ezt bizonyíthaták volna, sosem kerültek a szabályozók birtokába és 1997 végéig a szabályozók soha nem is kérték ezeket. » (16-173 fejezet)

„Bármit is mondtak a GAD-nak az 1996. novemberi helyzetről, úgy tűnik, hogy a Társaságtól sosem kérték be azokat az információkat, amelyek bizonyíthaták volna a többlet időtartamát és teljes mértékét. Úgy tűnik tehát, hogy két lényeges kérdésben (végső nyereségrészesedés és a kötvényértékek többletének helyzete) a szabályozók elmulasztották kérni és elemezni az olyan további számadatokat és dokumentumokat, amelyek lehetővé tették volna számukra, hogy megfelelően kiértékeljék azokat a problémákat, amelyekről akkoriban tárgyaltak a társasággal. » (16-206 fejezet)

„Akármekkorára is nőtt az aggodalom a GAD-on belül (1998 májusában) és akármennyire ki is fejezték ezt e különféle kérdésekkel kapcsolatban, a rendelkezésre álló dokumentumok nem tükrözik a Pénzügyminisztérium részéről felmerült aggályt vagy annak elismerését, hogy a GAD esetleg aggályát fejezhetne ki a szabályozó számára. A Pénzügyminisztérium továbbra is teljes mértékben passzív maradt, és várta, hogy a GAD tegye meg az esetlegesen szükséges intézkedést. » (16-251. fejezet)

„A nyugtalanság nőtt, de továbbra is alacsony szinten maradt. Úgy tűnik, hogy Őfelsége Pénzügyminisztériuma továbbra is boldogan tette lehetővé a GAD számára, hogy a Társasággal párbeszédet folytasson a Pénzügyminisztérium aktív szerepvállalása nélkül (...) a

szolgáltatási szintű megállapodással (1998 decemberében felülvizsgálta megállapodást kötöttek) összhangban. A szolgáltatási szintű megállapodást olvasva azonban csak erősödik az a benyomás, hogy az esetlegesen kialakult, tágabb szabályozói nézőpontot alárendelték a tisztán biztosításmatematikai alapokon nyugvó, folyamatban lévő technikai megbeszéléseknek. Ez a szabályozás kialakításának egyik átmeneti szakasza volt. Nehéz nem azt gondolni, hogy a szabályozás két szék közül a földre esett, lévén, hogy a tárgyalásokban nagyobb szerepet játszó fél nem rendelkezett szabályozói hatáskörrel, a feljogosított szabályozó pedig alig vett részt a szabályozó intézkedés kiváltására alkalmas folyamatban.” (16-252. fejezet)

„A Felsőbíróóság előtti tárgyalás 1999. július 5-én kezdődött volna. Körülbelül június 8-án a rangidős felügyelő kiosztott egy, »Az Equitable Life bírósági ügy – Lehetséges forgatókönyvek« című dokumentumot. Amennyire a vizsgálat meg tudta állapítani, ez volt a GAD vagy az FSA által készített első olyan dokumentum, amely anyagi szempontból vizsgálta meg a bírósági ügyet. (...) (...) A legrosszabb eset következményeinek felvázolása az azonnali vagy a rövi távú adminisztratív problémákra összpontosított. Nem szentelt semmiféle hosszabb távú megfontolást a Társaság jövőjének.” (18-1 és 6. fejezet)

„A Társasággal a bírósági ügy kapcsán folytatott első találkozóra 1999. június 29-én került sor (pár nappal a tárgyalás kitűzött időpontja előtt és több mint hat hónappal azután, hogy a Társaság értesítette a Pénzügyminisztériumot azon szándékáról, hogy eljárást kíván indítani).” (18-17. fejezet)

május 22-én a rangidős felügyelő azon véleményének adott hangot, hogy »[A Társaság] nem a fellelhető legerősebb életbiztosítási vállalkozás, ugyanakkor nincs kilátás arra vonatkozóan, hogy csődbe menjen (még akkor sem, ha vesztenek a Lordok Házában)«. Röviden: az elmarasztaló ítéletet nem tekintették úgy, mint ami anyagi értelemben érinti a Társaság pénzügyi helyzetét, az FSA pedig alig tett valamit a bírósági ügyvel kapcsolatban a Fellebbviteli Bíróság januári ítélete és a Lordok Házánál júniusban és júliusban sorra kerülő meghallgatás esetleges kimenetelére vonatkozó pletykák között. Egészen a Lordok Házában hozott ítéletet megelőző napig nem tették naprakészé a forgatókönyvekre vonatkozó korábbi (a Felsőbíróóság előtti tárgyalásra készített) dokumentumot.” (18-47. fejezet)

2.6 Az Equitable Life-fal kapcsolatos aggályok szabályozók általi elismerésének időrendje

1990. november 14.: „Burt (a GAD vezető biztosításmatematikusa) aggodalmát fejezte ki a Társaság helyzete miatt, különösen abban az esetben, ha a piac tovább zuhan vagy akár a jelenlegi szinten marad. Ranson elismerte, hogy ha a piac további 20%-kal esik, akkor »problémáik lesznek és át kell majd gondolnia, hogy milyen intézkedéseket kell tenni«. Noha egyértelmű aggályok voltak, a GAD mindkét biztosításmatematikusától származó feljegyzésekben foglaltak arra utaltak, hogy nem kell további intézkedést tenni.” (16-11., 23. fejezet) Annak ellenére azonban, hogy „aggódtak a Társaság 1990. évi helyzete miatt (amint azt az 1990. november 14-i találkozó és az azt követő levélváltás is tükrözi), úgy tűnik, hogy sem a GAD sem a DTI nem tartotta fenn a Társasággal kapcsolatos érdeklődésnek ezt a mértékét 1991 során.” (16-51. fejezet)

1992. május 14.: „A Burt (GAD) feljegyzéssel kapcsolatban a DTI egyik felügyeleti csoportja mellékesen megjegyezte, hogy »Paul Burt úgy véli, túl sokat fizetnek ki nyereségrészesedésekben.« (...) (...) A gyenge pontok alatt pedig a következőket sorolta fel: (...) (...) Ranson úr főigazgatóként és biztosításmatematikusként betöltött pozíciója problémákat okozhat, mivel senki nincs, aki jelezzen, ha valami rosszul sikerül (...) Pickford (GAD) megjegyezte, hogy neki tetszett a Társaságnak a biztosítási kötvénytulajdonosokkal kapcsolatos filozófiája, de úgy érezte, hogy tökemegfelelési ereje vitatható (...) és azt mondta, hogy aggódna a Társaság teljesítménye miatt, ha a piacon drámai zuhanások következnenek be. Az ügy – ügy tűnik – ennyiben maradt.” és 68. fejezet)

1992. szeptember 15.: „Szeptember 10-én Ranson méni háttérinformációt küldött Burtnek (GAD). Ez az információ (...) lerántotta a leplet az aggregált kötvényértékek többletével kapcsolatos jelenlegi valóságról (a levélben a következőként határozták meg: »a garantált szolgáltatás jelenlegi értéke az akkori végső/végső nyereségrészesedésekkel együtt«) az eszközzészesedések vonatkozásában, a következők szerint:

1989: 104%; 1990: 124%, 1991: 120%

Ez olyan információ volt, ami nem állt volna rendelkezésre a bevételekben. Ezt a levelet valamikor a DTI-nek is továbbították.” (16-77 fejezet).

1992. November 4.: „Mindeközben a vizsgálati jelentés némi nyugtalanságot okozott a DTI-nél. Roberts a jelentés kéziratát a következő megjegyzéssel látta el (...): » Ez aggasztó képet fest. A társaság túlzó mértékű szétosztási gyakorlata RMM-jének (szándékosan) alacsony fedezete és a nagy mértékű kötvénykitettségre vonatkozó (folyamatos) politikája mellett. Azt hiszem, meg kellene kérnünk a GAD-ot, hogy jobban mérje fel a helyzetet és a társaságnak a piac további jelentős hanyatlása esetére rendelkezésére álló választási lehetőségeket (...) Meddig lehet még továbbmenni a jelenlegi nyereségrészesedésekkel zéró hozam ellenében?« Meddig lehet még továbbmenni a jelenlegi befektetési eredményekkel zéró hozam ellenében?« (16-86 fejezet)

1993. január 11.: „a Társaság a jövőbeni nyereséggel kapcsolatos 360 millió GBP-s implicit eszközre vonatkozó, a 68. cikk¹¹¹ szerinti határozatot kért és kapott.” (majd a következő években ismét az összegek növelésére). A GAD feljegyzés a következő következtetést vonta le: „Általánosságban véve azt gyanítom, hogy az Equitable – a legtöbb társasághoz hasonlóan – túlélhet egy, a piaci szintekben rövid ideig tartó bekövetkező zuhanást, talán még egy nagyobbat is. Portfóliójuk azonban aggályosnak tekinthető abban az esetben, ha nyomott részvényértékkel jellemzett, elhúzódó időszak következik be. A rögzített kamatos értékpapírokra történt, nemrégiben végbement átállásuk enyhíti ezeket a nehézségeket, bár az érvelés szerint a kötvénytulajdonosok által elvárt végső haszon kárára.” (16-93. fejezet)

1993. november 30.: A szabályozók és a Társaság között sorra került ezen a találkozón „az évjáradék-garanciák meglétét és a Ranson által javasolt megoldást minden bizonnyal feltárták a GAD és a DTI előtt (...). Ezt azonban nem követték nyomon, a szabályozói dokumentációban pedig az ügy 1998-ban történt kipattanásáig nem is említették többet. (16-117 fejezet)

¹¹¹ A biztosítótársaságokról szóló 1982. évi törvény 68. cikke

09.12.1994: „A GAD december 6-án kelt, az ülésre készített összefoglalója új kérdéseket sorolt fel (...): bizonyos, a 68. cikk szerinti határozatokra irányuló kérelmek befektetési részesedésekkel kapcsolatban, a Társaság kritikus betegségekkel és nagyobb orvosi kiadási tervekkel kapcsolatos osztályozása, és Ranson kettős szerepe. Az aggályok listája szűk látókörű volt. Mellőzte mind az évjáradék-garanciára, mind pedig a befektetési eredményre vonatkozó kérdésre történő utalást (...) Ez volt az első olyan találkozó, amelyen a Társaságtól Ransonon kívül más is részt vett.” (16-152 és 153. fejezet)

1995. november 5.: Újságcikk jelent meg a Sunday-ben, amely arról számolt be, hogy az Equitable Life alacsony szabad eszközaránnyal rendelkezik és azt sugallta, hogy a független pénzügyi tanácsadók nem ajánlják a Társaság termékeit. **1995. november 6-án egy kötvénytulajdonos kereste fel telefonon a DTI-t és azt kívánta tudni, hogy mit tesznek az Equitable-nek az újságcikkben közölt gyenge pénzügyi helyzetével kapcsolatban. Egy november 8-i belső feljegyzés felhívta a rangidős felügyelő figyelmét az újságcikkre. A következőt jegyezte meg: az EL a többi [társaságtól] eltérő módon számítja ki tartalékait, de pénzügyi erejéről a DTI-hez benyújtott bevallásokból – noha nem feltétlenül a 9. formanyomtatványból – meg lehet bizonyosodni. Máskülönben hogyan adhat [adhatna] az S+P¹¹² ilyen jó besorolást?”** (16-177 fejezet)

1996. november 8.: „Az ellenőrzést végző biztosításmatematikus megjegyezte, hogy a Társaságnak igen óvatosnak kellett lennie a nyereségrészesedésre vonatkozó nyilatkozataikkal kapcsolatban annak biztosításához, hogy a fogyasztókat ne tévesszék meg a hasznok tekintetében. Úgy tűnik, ezt a kérdést nem követték nyomon, mivel a feljegyzések egy másik kérdés – az értékelés erősségének – taglalásával folytatódtak. Ranson (...) mindaddig ott kívánt maradni, míg »a változások nem szilárdulnak meg«.” (16-203 és 204 fejezet)

1998. január 13.: „Az ellenőrzést végző biztosításmatematikus megkérdezte, hogy helytálló-e, hogy a teljes folyó eszközrészesedés meghaladta a teljes folyó megengedhető eszközállományt és számadatot kért az 1996 végén meglévő, nyereségrészesedést akkumuláló szerződésre vonatkozó akkumulált eszközrészesedések tekintetében. Headdon azt felelte (...), hogy nehézséget okozott számára az eszközrészesedésre vonatkozó kérdés megértése, de megerősítette, hogy a kötvények teljes névértéke a végső nyereségrészesedéssel együtt meghaladja az eszközök értékét.” (16-234 és 235. fejezet)

1998. február 27.: „A GAD azt válaszolta (...) – miközben biztosítékot kínált arra vonatkozóan, hogy nem mérlegelik a Társaság nyereségrészesedésre vonatkozó értesítéseinek jogellenesnek minősítését (...) –, hogy: »aggodalomra adna okot, ha az akkumulált nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási szerződések bármely tulajdonosa bármikor is azt érezné, hogy megtévesztették.« A GAD továbbá kimondta: »Az Equitable kölcsönösként való működési módja – amely a lehető legjobb megtérülést biztosítja a kötvénytulajdonosok minden egyes generációja számára, a lényeges egységes szabad vagyont ebből eredő hiányával együtt is –, nem jelenti azt, hogy nincs olyan takaró, amely lehetővé tenné az önök számára, hogy megóvják az ilyen szerződések jogosultjait az eszközök piaci értékében a jövő

---

¹¹² Standard & Poor

őben bekövetkező zuhanások természetes hatásaitól. Továbbra is bizunk abban, hogy az önök társasága ezzel teljesen tisztában van.« Ezt a levelet továbbították a jelenleg a Pénzügyminisztériumhoz helyezett biztosítási részlegnek.” (16-238 fejezet)

1999. december 6.: „A találkozón az FSA két láncfelügyelője, a vezető és az ellenőrzést végző biztosításmatematikus, továbbá Nash, Headdon, Thomas (a befektetési igazgató) és a Társaság – értékesítési és marketing – igazgatója vett részt (...) A látogatás során a felügyelők szándéka volt »a Társasággal kapcsolatos ismereteikben mutatkozó hiányok pótlása« (...)Felvetették a GAR tartalékolás kérdését és a rangidős láncfelügyelő bejelentette, hogy a kormányzati biztosításmatematikus minden társaságnak írni fog januári útmutatójának egyértelművé tétele érdekében, ami azt jelentheti, hogy az Equitable-nek növelnie kell tartalékait. Tehát majd’ 10 hónapba telt a GAD-nak és az FSA-nak, hogy a tartalékolási útmutató egyértelművé tételét eldöntse, meghagyva annak lehetőségét, hogy az 1998. évi bevallások (valamint az 1997. évi bevallások) olyan tartalékokat mutassanak ki az évjáradék-garanciák tekintetében, amelyeket a szabályozók nem tartottak megfelelőnek.” (ejezet), „A találkozón az FSA két láncfelügyelője, a vezető és az ellenőrzést végző biztosításmatematikus, továbbá Nash, Headdon, Thomas (a befektetési igazgató) és a Társaság – értékesítési és marketing – igazgatója vett részt (...) Tehát majd’ 10 hónapba telt a GAD-nak és az FSA-nak, hogy a tartalékolási útmutató egyértelművé tételét eldöntse, meghagyva annak lehetőségét, hogy az 1998. évi bevallások (valamint az 1997. évi bevallások) olyan tartalékokat mutassanak ki az évjáradék-garanciák tekintetében, amelyeket a szabályozók nem tartottak megfelelőnek.” (18-38. fejezet)

2.7 A Penrose-jelentés következtetései

A jelentés következtetései jelentős részét (19. fejezet 149–163. pont) az egyesült királyságbeli szabályozási rendszernek szenteli. Rámutat arra, hogy „az életbiztosítási társaságok prudenciális szabályozása mennyire a bevallások rendszerére összpontosított (...) és ez a Társaság esetében 1991-ben és azt követően az életbiztosítási vállalkozásokhoz tett látogatásokkal egészült ki. (Az Equitable egyike volt a legelőször meglátogatott irodáknak.) A bevallások a Társaság hosszú távú tevékenységeivel kapcsolatos, meghatározott kérdésekre adott válasz formájában megjelenő információkat tették szükségessé.” A felügyelet végrehajtása tekintetében azonban megállapítja, hogy „úgy vélték, a szabályozás nem helyes funkciója a szabályozó azon megítélésének helyébe lépni, hogy mi optimális egy szabályozói álláspontból az irányítás megítélése esetében.” (150. pont) Miközben kimondja, hogy „a bevallások jelenlegi rendeletekkel való összhangjának biztosítására irányuló ellenőrzése (...) nem merült ki a szabályozás hatályában”, meghatározza, hogy „a hosszú távú tevékenységekre vonatkozó bevallásokban az irodáktól kért pénzügyi információ az irodák szerződéses kötelezettségeire összpontosult.” (149. és 151. pont)

Lord Penrose továbbá kifejti, hogy a GAD azt mondta a vizsgálat során, hogy „a szabályozás és a felügyeleti ellenőrzés uralkodó elve az, hogy főként a megbízott biztosításmatematikusra kell támaszkodni, aki közel van a társasághoz és szakmailag felelős a társaság mindenkori pénzügyi helyzetének nyomon követéséért és a biztosításmatematikai tartalékok meghatározásáért.” Hasonlóképpen és a RANSON úr által – az Equitable Life elnök-vezérigazgatójaként és megbízott biztosításmatematikusként – betöltött kettős szerepre utalva

kifejti, hogy a Pénzügyminisztérium részéről eljáró személyek a vizsgálat során azt állították, hogy „kivéve, ha a biztosításmatematikusan valamiképpen a szabályzatokkal ellentétes módon jár el, nem a szabályozó (vagy biztosításmatematikai tanácsadóinak) feladata, hogy megítélésével felváltsa a megbízott biztosításmatematikusan megítélését azokon a területeken, ahol a megbízott biztosításmatematikusan egyértelmű szakmai felelősséggel rendelkezik.” (154. pont)

Lord Penrose – miközben nem vitatja, hogy „megvolt az előnye annak, hogy nem törekedtek rögzített biztosításmatematikai megközelítés előírására” – azt mondja, hogy az 1970-es évek közepén „a rendszer túlzott mértékben a megbízott biztosításmatematikusra támaszkodott”, amit nyilvánvalóan „az FSA el is ismert az e szerepkör reformjára irányuló javaslatokban.” (155. pont). Hangsúlyozza azonban, hogy a szabályozókhöz intézett éves beszámolók „kétséges biztosításmatematikai érdemekkel kapcsolatos” különféle gyakorlatokat tartalmaztak és hogy „komoly felelősség hárult a szabályozókra a biztosításmatematikai tartalékok értékelésének nyomán követése vagy megszerzése, továbbá az implicit tételek mennyiségének annak érdekében történő értékelése és kezelése tekintetében, hogy az értékelési szabályokra figyelemmel felmérjék a Társaság tőke megfelelését” (156. pont)

Az egyesült királyságbeli biztosítási szabályozók felépítésére és forrásaira vonatkozó kérdés tekintetében Lord Penrose eléggé egyértelműen azt mondja, hogy „a DTI biztosítási osztálya nem rendelkezett az ahhoz megfelelő eszközökkel, hogy részt vegyen a szabályozási folyamatban. Nem volt megfelelő személyzete, és a felügyelői szinten részt vevő személyek különösen nem rendelkeztek megfelelő képesítésekkel ahhoz, hogy jelentősen hozzájáruljanak a folyamathoz. A biztosítási osztály szabályozói alapvetően a GAD biztosításmatematikai tartalékokra, implicit tételekre, általánosságban a technikai ügyekre, és a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásaira vonatkozó tanácsától függtek, és egyénileg nem rendelkeztek megfelelő, specifikus készségekkel vagy tapasztalattal ahhoz, hogy függetlenül értékeljék a Társaság e kérdések tekintetében meglévő helyzetét. Az elvégzendő munka mennyisége miatt – amely jóval túlment a bevallások rendes vizsgálatán – magasabb besorolású tisztviselőknek kevés alkalmuk volt arra, hogy részt vegyenek a rutinszabályozásban”, hozzáfűzi, hogy „akkoriban határozták meg, hogy nagyobb mértékű szabályozói forrásokra van szükség”. Annak kimondásával zárja, hogy „az életbiztosítási vállalkozások biztosításmatematikai működésének ellenőrzése valamennyi gyakorlati cél tekintetében a GAD kezében volt mindaddig, amíg le nem zajlott az FSA átszervezése.” (158. pont)

Noha Lord Penrose megerősíti, hogy „a GAD biztosításmatematikusaikat a szabályozók nagyra becsülték” azt mondja, hogy „gyakran akadályozta őket az, hogy mi az azzal kapcsolatos felfogásuk, hogy a széles körű és rosszul meghatározott gyakorlati standardokon belül mi elfogadható”, és azt sugallja, hogy „a kormány »kesztyűs kéz« megközelítést kért a szabályozással kapcsolatban, a forrásokat pedig ennek megfelelően osztotta szét.” Azt sugallja továbbá, hogy „a megnövelt források (...) esetleg javíthatták volna a problémák meghatározásának esélyeit”, és burkoltan céloz a 90 évek nagy részében az Egyesült Királyságban uralkodó politikai környezetre, amikor is a kormány célkitűzése az volt, hogy „megszüntesse a szabályozást, csökkentse a vállalkozásokra háruló szabályozói terheket, elkerülje a magántársaságokba való beavatkozást, és engedje uralkodni a piaci erőket.”

(159., 160. és 161. pont)

Végül kimondja, hogy „reformokat vezettek be a meglévő jogszabályi kereten belül, de a miniszterek több alkalommal elutasították az elsődleges jogalkotást ezen a területen” mivel az volt az általános felfogás, hogy „az életbiztosítás felügyelet sikeres volt, mivel csupán egyetlen olyan, jelentéktelen életbiztosítási társaság volt, amely megbukott az elmúlt 20 évben.”

Részben emiatt „látszólag nincs olyan, a DTI felelősségi körébe tartozó elsődleges jogszabály a szabályozói területen, amelyet a miniszterek tovább vittek volna”, hozzáfűzi, hogy nem talált olyan, „a jogalkotási módosításokra irányuló kívánságlistát, amely esetleges jogalkotási tárgyként alapvető strukturális reformot tartalmazott volna.” (162. pont)

Következtetésében Lord Penrose azt állítja, hogy „főként a Társaság volt a saját szerencsétlenségének előidézője. A szabályozási rendszer hibái másodlagos tényezők voltak” (20. fejezet, 84. pont), vizsgálatának „kulcsfontosságú megállapításaiként”¹¹³ a következő pontokat határozva meg az Egyesült Királyság biztosítási szabályozók szerepével kapcsolatban:

- a) az egyesült királyságbeli szabályozás a megbízott biztosításmatematikusra való túlzott mértékű támaszkodáson alapult, aki a Társaság esetében az 1991-től 1997-ig tartó, kritikus időszakban egyben vezérigazgató is volt, az e pozícióban rejlő, potenciális összeférhetlenség felismerésének ellenére is; (240.7. pont)
- b) A kötelező beszámolók és a szabályozók által előírt tőke megfelelési intézkedések nem tartottak lépést az iparág fejleményeivel... A szabályozás szerinti tőke megfelelés így egyre lényegtelenebb intézkedéssé a Társaság valós pénzügyi helyzetével szemben; (240.8. pont)
- c) A biztosítási kötvénytulajdonosok jogszabály szerinti ésszerű elvárásainak jelentőségét megértették a szabályozók (...). Nem volt azonban konzisztens vagy folyamatos kísérlet annak megállapítására, hogy a biztosítási kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai miként érinthetik a Társaság elismert kötelezettségeit; (240.9. pont)
- d) A szabályozók nem vették megfelelően fontolóra azt a tényt, hogy a Társaság fizetőképességének alátámasztására alkalmazott számos, különféle intézkedést a jövőbeni többlet felmerülése diktálta; (240.10. pont)
- e) A szabályozók és a GAD általánosságban elmulasztották nyomon követni a Társasággal kapcsolatos szabályozás folyamán felmerült kérdéseket és hatékonyan ellenszegülni a vezetés ellen. (240.11. pont).

Lord Penrose annak kijelentésével fejezi be, hogy „a kialakuló kép egy olyan társaságot ábrázol, amely igen mély pénzügyi és irányítási problémákkal küzd és amely problémák már a GAR-ral kapcsolatos probléma előtti időszakra nyúlnak vissza (...). A Hyman-ügyben a Lordok Háza által hozott ítélet már előre jelezte a válságot, de a felelősség nem kizárólag

---

¹¹³ 19. fejezet, 726. oldal

őket terheli. Sok mindent lehet ebből tanulni, amely tanulságok az érintett főbb felek – igazgatók, vezetés, könyvvizsgálók és szabályozók – feladataival kapcsolatosak.” (WS2)

IV. A bizottság által megvizsgált egyéb tanúvallomások és okirati bizonyítékok

Az Egyesült Királyságban és más érintett tagállamokban az életbiztosítási szabályozók közösségi jogi rendelkezéseknek való megfelelésségének jobb értékelése érdekében a vizsgálóbizottság számos szakértőt és tanút kért meg, hogy tegyen tanúvallomást és nyújtson be okirati bizonyítékokat a bizottságnak az Equitable Life-ügyre vonatkozóan¹¹⁴. A felkért tanúk között voltak kötvénytulajdonosok és a kötvénytulajdonosi egyesületek képviselői, kormányzati képviselők, az egyesült királyságbeli, írországi és németországi életbiztosítási szabályozók jelenlegi és múltbeli magas rangú tisztviselői, a Bizottság képviselői, biztosításmatematikuskok és az életbiztosításban, évjáradékokban és igazságügyi számvitelben, valamint egyéb területeken jártas szakértők vagy érdekeltek, beleértve az Equitable Life jelenlegi vezetését.

Az Equitable Life jelenlegi vezérigazgatója, THOMSON úr által benyújtott adatok szerint 2001-ben „*hozzávetőleg 1,5 millió ember rendelkezett érdekeltséggel a Társaság nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási tőkéjében; ezek között nagyjából 8 000 írországi, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvénytulajdonos és körülbelül 4 000 németországi nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvénytulajdonos volt. Ezen felül megközelítőleg 6 500 nemzetközi kötvényt adtak el a Társaság guernsey-i irodáján keresztül a világ különböző pontjain – Európában is – élő személyeknek?*”(WE47).

Az Equitable Life nemzetközi kötvénytulajdonosaival kapcsolatban SEYMOUR úr (WE53) pontosabb adatokkal szolgált, és kijelentette, hogy a Társaságnak a 90 évek végén „*13 405 kötvénytulajdonosa volt az Egyesült Királyságon kívül, akik 13 különböző EU-s tagállamban éltek.*”¹¹⁵,

A többi tanú által ismertetett bizonyítékok számos kulcsfontosságú kérdésre összpontosítottak, amely kérdések a következőképpen csoportosíthatók:

1. A prudenciális szabályozással és a felügyelettel kapcsolatos állítólagos hanyagság

A tanúk (petíciók benyújtói, érintett kötvénytulajdonosok vagy a kötvénytulajdonosok akciócsoportjainak képviselői) egymással egybecsengő nézeteket fejtettek ki az Egyesült

¹¹⁴ Emlékeztetünk a bizottsághoz benyújtott bizonyítékok tekintetében az e jelentésben használt rövidítésekre:

H # = az EQUI meghallgatáson tett tanúvallomás; **WS #** = az EQUI munkértekezletén tett tanúvallomás;

WE # = az EQUI honlapján a nyilvánosság számára hozzáférhető, közzétett írásbeli bizonyíték; **ES #** = külső tanulmány;

WE-FILE # = a honlapon közzé nem tett írásbeli bizonyíték; **WE-CONF #** = bizalmas írásbeli bizonyíték

¹¹⁵ Összességében az EU-s tagállamokban (Írország, Németország, Belgium, Ausztria, Dánia, Finnország, Franciaország, Görögország, Olaszország, Luxembourg, Hollandia, Portugália, Spanyolország, Svédország) 12 425 kötvénytulajdonos volt, 980 pedig az Egyesült Királysághoz tartozó területeken (Csatorna-szigetek, Man-sziget, Gibraltár).

Királyság biztosítási szabályozókkal, valamint más érintett tagállambeli szabályozókkal szembeni, szerteágazó számos aggály és panasz hangsúlyozásakor.

E meghatározott kérdésben a vizsgálóbizottság a következők által tett tanúvallomásokat és benyújtott okirati bizonyítékokat vizsgálta meg: Tom LAKE, John NEWMAN és Paul BRAITHWAITE az EMAG¹¹⁶ képviselőjében (H1, H11, WE2, WE14, WE26, WE28, WE29, WE44, WE58, WE74, WE75, WE76, WE-CONF 22-34); Michael JOSEPHS (H2, WE4, WE31, WE42, WE79), Beatrice és Pat KNOWD (WE4), Nicholas BELLORD (H2), Paul WEIR (H2, WE6); Peter SCAWEN (H3, WE23), Markus WEYER (H3, WE22); Liz KWANTES (H7, WE51); Leslie SEYMOUR (H7, WE36, WE52); Joseph O'BROIN (WE3); Michael NASSIM (WE7, WE8, WE33); John VINALL (WE43); Onagh O'BRIEN (WE-FILE3); Frank TROY (WE-FILE4); K.NOONAN (WE-FILE11); Fred McGUIRK (WE-FILE8); Peter THORNTON (WE-FILE12); Jim BERRY (WE-FILE13); Jack DUGGAN (WE-FILE14); Brian EDMONDS (WE-FILE1); Peter SCHÄFER; Patrick O'FARRELL (WE-FILE9, WE-FILE19); Barry és Susan GROVES (WE-FILE7); Albert DOUGLAS (WE-FILE5); Dermot BYRNE (WE-FILE6); John GALVIN (WE-FILE15); Patrick McCARTHY (WE-FILE16); Roy HARDING (WE-FILE17); David STONEBANKS (WE46); N.F.NORRISH (WE-FILE20); W. DEPPE (WE81); Richard LLOYD (H5); Seamus POWER (WE-FILE2), Simon BAIN (H8, WE72).

Nyilatkozataikban – különböző mértékben – valamennyien azzal vádolták az egyesült királyságbeli szabályozókat, hogy nem gyakorolták megfelelően szabályozói feladataikat az Equitable Life-fal kapcsolatban, valamint hogy jó néhány éven keresztül hanyag módon nem ismerték fel az Equitable Life prudenciális felügyeletével kapcsolatos számos, egyértelmű figyelmeztető jelet és nem is reagáltak azokra.

A H7 során SEYMOUR úr azt állította, hogy „*a harmadik életbiztosítási irányelv 23. cikke megköveteli, hogy a szabályozó vizsgálja felül és alapos ismereteket szerezzen arról, hogy mi történik egy olyan biztosítótársasággal, amelynek székhelye a területén van: hangsúlyozom, mind a »saját területén«, mind pedig e területen »kívül« végzett tevékenységek vonatkozásában. Azt is kimondja, hogy a felügyeletnek orvosolnia kell »minden, a biztosított személyek érdekeit sértő szabálytalanságot«*”.

A kötvénytulajdonosok segélycsoportja képviselőjében KWANTES asszony (H7) azt állítja, hogy „*az Egyesült Királyság kormánya volt az egyik legnagyobb támogatója a harmadik életbiztosítási irányelvnek a 90 évek elején és igen kitartóan ragaszkodott az életbiztosítási iparág erőteljes szabályozásához. Egy évtizeddel később azt mondják, hogy a szabályozás »kesztyűs kézzel« történt, bármit is jelentsen ez. Szerintem az ember vagy szabályoz vagy nem, nincs középutas megoldás.*”

A WE7-ben NASSIM úr azt állítja, hogy „*a szabályozók túl sok időt töltöttek azzal, hogy azokat a körülményeket vitassák meg, amelyek mellett használhatják diszkrecionális hatásköreiket és aztán sose használták azokat, amikor az általános helyzet ezt kívánta volna. Ennek eredményeként nem ismerték fel e helyzet kialakulásának egyik lényeges, ezt követő*

---

¹¹⁶ Az Equitable Life Action Group Ltd.

szakaszát sem és nem is reagáltak azokra.”

A H8 során BAIN úr azt állította, hogy *„a felügyelet hiánya lehetővé tette az Equitable Life számára, hogy azt higgye, kénye-kedve szerint bármit megtehet, mivel szabályozásmentes övezetben működött.”*

Az Equitable Life kommunikációs kultúrájára – amelynek egy figyelmes szabályozó számára lehetővé kellett volna tennie, hogy ténylegesen észrevegye a potenciális pénzügyi gyengeségeket – utalva egy, az Alsóház pénzügyi bizottságának 2001 januárjában benyújtott feljegyzés¹¹⁷ rávilágít, hogy *„az Equitable történetileg nem zárkózott el attól, hogy viszonylag szűkös szavatoló tőkefedezetét feltárja, ehelyett azonban úgy reklámozta azt, mint ami a Társaság által a kötvénytulajdonosok részére a biztosítási díjaikon megszerzett lehető legmagasabb megtérülési hányad visszajuttatására irányuló, erkölcsös megközelítésként tekintett eljárás kívánatos eredménye. Ennek a médiában történő széles körű publicitása miatt úgy véljük, valószínű, hogy az elmúlt két évtizedben kötvénytulajdonosokká vált személyek közül sokan (...) tudhattak volna az EL azzal kapcsolatos filozófiájáról, hogy nem halmoz fel és nem tart fenn lényeges szavatoló tőketöbbletet. Az EL viszonylag szűkös szavatoló tőkefedezetével kapcsolatban az a lényeg, hogy az mindig is jobban ki volt téve a pénzügyi viszontagságoknak, mint a legtöbb más életbiztosítási vállalkozás: akár az eszközoldalon a befektetési piacon uralkodó kedvezőtlen feltételekről szóló rossz hírek miatt, akár a kötelezettség oldalon a kötelezettségek olyan kérdések által keltett leértékelődése miatt, mint a szabályozói beavatkozás”.*

Az Equitable Life korábbi értékesítési képviselője, LLOYD úr (H5) úgy vélte, hogy még akkor is, ha az Equitable értékesítési erejét *„az Equitable Life igazgatósága cserben is hagyta (...). kötelessége volt tájékoztatni a biztosítási kötvénytulajdonosokat és az értékesítéssel foglalkozó személyzetet a már meglévő, nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapot további összegekkel történő kiegészítésének kockázatairól, és e kockázatokról 1998-ra – de esetleg már korábban is – tudni kellett volna (...) Szerintem a szabályozók is cserbenhagytak minket; az igazgatóságon kívül a társaságtól senki nem fért hozzá a rendelkezésre álló valamennyi információhoz, a szabályozóknak viszont nyilvánvaló módon hozzá kellett tudniuk férni azokhoz.”*

Ezen állításokra válaszul, STRACHAN úr¹¹⁸ (H4), az FSA képviselője úgy vélte, hogy a panaszok *„az azzal kapcsolatos félreértést tükrözik, hogy a szabályozók az Equitable Life-hoz hasonló ügyekben mit érhetek volna el vagy mit kellett volna elérniük.”* Egyúttal arra is emlékeztet, hogy az FSA *„kockázatalapú felügyelete elfogadja, hogy a szabályozási rendszer nem irányulhat valamennyi hiba elkerülésére (...). Nem arra törekszünk, hogy olyan rendszert működtessünk, amelyben nem fordul elő, hogy cégek menjenek tönkre, mivel felismertük, hogy egy ilyen rendszer megvalósítása se nem kívánatos, se nem lehetséges egy nyílt piacgazdaságban. Ez az alapelv jellemzi az Egyesült Királyság biztosítási szabályozásra irányuló jelenlegi és korábbi megközelítését.”*

Ezt az álláspontot ismételte meg az Egyesült Királyság Pénzügyminisztériumának képviselője,

¹¹⁷ Részletesebben lásd a WE58-ban.

¹¹⁸ Az FSA Legnagyobb Kiskereskedelmi Csoportokkal Foglalkozó Osztályának igazgatója

MAXWELL úr¹¹⁹ (H4) is, aki kijelentette, hogy „a szabályozás nem volt statikus. Mind a jogalkotói, mind pedig a szabályozói politikai szinten változások történtek a piaci alakulással egyidejűleg, a rendszer azonban soha nem arra törekedett – és jelenleg sem arra törekszik –, hogy megakadályozza a szabályozott cégek bukását vagy problémáit (...) Amikor 1998-ban világhosszú vált, hogy az Equitable Life a tartalékok megképzése során nem képzett kifejezetten tartalékokat az évjáradék-garanciákra, a Pénzügyminisztérium gyorsan és határozottan reagált.”

Hasonló megjegyzést tett McELWEE úr (H3), amikor kijelentette, hogy technikai szempontból „a piaci bukás nem összeegyeztethetetlen a helyes felügyeleti rendszerrel”, továbbá BJERRE-NIELSEN úr (H7), mondván: „nem gondolom, hogy szabályozóként vagy felügyelőként garantálni tudjuk, hogy soha nem fordul elő semmiféle válság, összeomlás, csőd vagy panasz.”

A Bizottság képviselője, TERTÁK úr (H1), a pénzügyi szolgáltatások igazgatója nem volt hajlandó nyilatkozni az Egyesült Királyság korábbi vagy jelenlegi pénzügyi szabályozói hatékonyságának értékeléséről vagy esetleges mulasztásairól, ehelyett inkább a szabályozók vonatkozó EU-s irányelvek nemzeti végrehajtásának felügyeletével kapcsolatos szerepét emelte ki. A Bizottság képviselője, BEVERLY úr által a H7 során hangsúlyozottak, továbbá McCREEVY biztos által a H8 során megismételték szerint azonban a Bizottság „nem a szabályozók szabályozója, és erre eszköze sincs”.

Elhárítva a bizottság arra irányuló meghívását, hogy részt vegyen az egyik meghallgatáson az Equitable Life korábbi vezérigazgatója (és megbízott biztosításmatematikusa) Christopher HEADDON a WE45-ben hangot ad „a bizottság tagjainak objektivitásával és a bizonyítékok vizsgálatának (illetve inkább vizsgálata elmulasztásának) módjával kapcsolatos aggályainak. Úgy tűnik, hogy vélelmezik, hogy az Equitable Life vezetősége az új szerződések megkötésének 2000. decemberi megtiltása előtti nagyjából 20 évben óriási mulasztásokat követett el (...) A kommentátorok nem ismerik el az értékpapírokat 2000-től 2003-ig ért hosszú távú piaci hatásokat, amelynek kötvényekkel kapcsolatos eredményei valamennyi életbiztosítási tevékenység számának jelentős csökkenésében mutatkoztak meg. A bizottság tagjainak az óriási bukással kapcsolatos nyilvánvaló vélelme – úgy tűnik – ugyanettől a hibától szenvedne. A kötvénytulajdonosok nem tudnak könnyen különbséget tenni a Társaságnál bekövetkezett, meghatározott események és az egész iparágat érintő általános csökkenés miatt a kötvényértékekben történt csökkenés között. Úgy tűnik, a sokan közülük a csökkent elvárások, nem pedig a piaccal kapcsolatos tényleges veszteség miatt panaszkodnak. A nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvénytulajdonosok elvárásait azonban az iparág minden részében erősen csökkentették a befektetési feltételek.” Következtetésében megállapította, hogy „teljesen érthető, hogy egy adott kötvénytulajdonos nem képes különválasztani ezt a két dolgot”, de azt állította, hogy Lord Penrose jelentése „erősen hibás volt, mivel azt ő se kísérelte meg annak ellenére, hogy feladatmeghatározásában kifejezett utalás történt a piaci összehasonlításokra.” (WE45)

1a) Az Egyesült Királyság szabályozóinak működési hibáira vonatkozó állítások

¹¹⁹ A Pénzügyminisztérium Pénzügyi Szolgáltatási Politikai Osztályának igazgatója

Amint azt a WS2-ben bejelentették, tudományos vizsgálatok arra a következtetésre jutottak, hogy a 2001-et megelőző időszakban az Egyesült Királyság pénzügyi szabályozási rendszere „*egyértelműen nem volt megfelelő és abból hiányzott a koherencia, ami aláásta hatékonyságát, amint azt az 1980-as és 1990-es években bekövetkezett, az Egyesült Királyság pénzügyi iparát megrengető, számos nagyobb bankcsőd és pénzügyi botrány is bizonyítja.*”¹²⁰ Ezek az esetek azt sugallják, hogy az Egyesült Királyság bank- és biztosítási felügyeleti rendszerében az 1980-as és 1990-es években olyan belső gyengeség létezett, amely végül a 2000. évi pénzügyi szolgáltatási és piaci törvényben (pénzügyi szolgáltatásokról és piacokról szóló törvény) meghatározott szabályozói reformhoz vezetett.

A WE7-ben Michael NASSIM úr részletezte az egyesült királyságbeli szabályozók működési hibáira vonatkozó állításokat, kimondva, hogy „*a Szabályozók nem avatkoztak be semmilyen hatékony módon annak ellenére, hogy tudniuk kellett volna, hogy egy a nyereségrészesedések ilyen túlzott mértékű kifizetése elkerülhetetlen hatásokkal jár majd. Más szóval: a szabályozó – az intézkedés elmulasztásával – megengedte a Társaságnak, hogy súlyos tőkemegfelelési veszélybe kerüljön, azonnali és vélelmezett értelemben is. Az igényjogosultak veszteségei elsődlegesen a Társaság vezetőségének hanyag magatartásából eredtek, amely az 1973-tól 1987-ig tartó időszakban kritikus következményekkel járt. Ez a magatartás olyan jellegű volt, amely egyértelműen beleilleszkedett a Szabályozó ellenőrzési, figyelmeztetési és a visszavonulásra kényszerítő kötelességeinek és hatásköreinek. A szabályozó nem intézkedett vagy nem intézkedett hatékonyan és megengedte, hogy a törvényes kötelezettsége helyett a biztosításmatematikai etikett irányítsa magatartását. Ennek eredményeként a prudenciális szabályozó ugyanolyan felelőssé vált a kérdéses veszteségekért.*”

NASSIM úr azt is állította, hogy „*a szabályozók elmulasztották megkérdőjelezni, hogy a Társaság miért növelte helytelenül túlzott mértékű, krónikus elosztását olyan nem megfelelő kiigazításokkal és másodrangú kölcsönökkel, amelyek előrevetítették a biztosítási díjból származó jövőbeni bevételt és hátrányosan hatottak a jövőbeni nyereségekre. Ennek eredményeképpen nem tudták feltárni a prudenciális és a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásaival kapcsolatos hatásokat. A szabályozók nem tudták a Hyman-helyzet fedezésére megtett viszontbiztosítási rendelkezéseket és nem vizsgálták meg az ELAS 2000 februárjában megtett nyilvános kijelentését, amely szerint a Hyman elvesztése a tagoknak nem kerülne 50 millió fontnál többre, holott 800 millió GBP-nak megfelelő viszontbiztosítással próbálták meg névlegesen fedezni ugyanazt a helyzetet.*”

A következő kimondásával zárja „*ha a szabályozó akkoriban vagy korábban ragaszkodott volna a valóban prudens intézkedéshez, valamennyi végleges (azaz diszkrecionális) nyereségrészesedést határozatlan időre mindaddig felfüggesztettek volna, amíg a Társaság pénzügyi állapotát teljes mértékben meg nem lehet állapítani. Összegzésül tehát: elegendő bizonyíték van annak fenntartására, hogy a szabályozó működési hibái hosszú időszakon keresztül teljes körűek voltak, és hogy az utóbbi szakaszokban ez szándékos volt, olyannyira,*

¹²⁰ Dr. Kern Alexander az Equitable Life-ügyet megelőző, az Egyesült Királyságban történt következő pénzügyi szektorbeli válságot idézi: Johnson Matthey bankárok fizetéseképtelensége (1984), a BCCI összeomlása (1991), a Lloyd's-botrány (1994), a Barings Bank összeomlása (1995), a határidős jelzalogokkal kapcsolatos botrány (1999)

hogy az azzal a hatással járt, hogy számos jogos követelést kártérítés lehetősége nélkül utasítottak el. Amennyiben a szabályozók megállították volna ezt a folyamatot, el lehetett volna hátrítani egy valóban hamis olyan helyzetet, amelyet valójában ők néztek el azzal, hogy megengedték a egyezségi rendszer működését (...) Az ilyen végleges jellegű, teljes körű működési hibák csak az erkölcsileg felelős hozzáállás teljes hiányának tudhatók be. Mások továbbá azt kívánták fenntartani, hogy – túl a szervezeti és működési hibákon – a szabályozói mulasztás összejátszáson alapult.”

A WE-CONF6 feljegyzés azt állította, hogy „elkerülhetetlen, hogy valaki minél többet tudott a hagyományos biztosítási módszerekről, annál kevésbé volt valószínű, hogy félrevezeti az, amit az Equitable csinált és annál valószínűbb volt, hogy gyanússá válik számára az, ami a biztosítási díjak körül valójában történik. A szabályozók – akiknek a legtöbb szakértelemmel kellett rendelkezniük mindenki közül – mégis szemet hunytak az egész ügy felett.”

Vallomásában (H4) Colin SLATER úr okleveles könyvelő és igazságügyi számviteli szakértő kiemelt néhány, az Equitable Life műveleteiben fellelhető számviteli hiányosságot, amelyeket a szabályozóknak észre kellett volna venniük és amelyekre reagálniuk kellett volna. Különösen arra emlékeztetett, hogy „a becslések szerint 2000 júliusában a Hyman-ügy elvesztése 1500 millió fontba került a Társaságnak (...) Ezt követően olyan információ látott napvilágot, amely azt bizonyította, hogy korántsem a GAR-ügy elvesztése volt az egyetlen olyan tényező, amely hozzájárult a Társaság hanyatlásához (...) Az 1980-es évek végétől kezdve az Equitable Life megpróbálta összekapcsolni a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítások kisimításának előnyeit az általa kezelt alapok értékelésének átláthatóságával, de vagyont megőrzés nélkül.¹²¹ Az Equitable Life megközelítését a „Nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosításokról – titkok nélkül” című, Roy Ranson által készített és a Biztosításmatematikai Intézetnek 1989. március 20-án átadott dokumentumban ismertették. A koncepció nem talált egyhangú jóváhagyásra.. Az egyik kommentátor, Clark úr, Biztosításmatematikai Intézetnek későbbi elnöke (2000–2002) azt mondta, hogy »a szerzők a saját hitüknek adnak hangot, mely szerint az eszközök a kötvénytulajdonosok jelenlegi generációinak tulajdonában vannak.« Szerintem a szerzők ebből arra következtetnek, hogy – a kiegyenlítés figyelmen kívül hagyásával – az egyes követvények egyedi eszközrészesedéseinek összege egyenlő az eszköz piaci értékével. Ez azt jelenti, hogy a kiegyenlítésnek teljesen kiegyensúlyozott koncepciónak kell lennie, amely értelmében a kötvénytulajdonosok egy csoportja részére teljesített túlfizetésnek egy másik csoport részére teljesített alacsonyabb összegű kifizetéssel kell egyenlőnek lennie és ellensúlyoznia. Ennek elmulasztása elkerülhetetlenül hosszú távú fizetésképtelenséghez fog vezetni, ha az elmélet többi része változatlan marad.”

A szabályozók működési hibáira vonatkozó vádakra ellentmondva, az Egyesült Királyság

¹²¹ „A nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosításokkal foglalkozó irodák igazgatói a mögöttes befektetési teljesítmény alakulásának tükrözésére irányuló időszakos nyereségrészesedéseket jelentenek be. Így a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosításokba befektető személyek bizonyos fokú védelmet élveznek a piaci ingadozásokkal szemben. Számos, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosításokkal foglalkozó iroda erősíti ezt meg, senkihez nem tartozó többleteszköz-vagyont fenntartva. Ez lehetővé teszi az ilyen társaságok számára, hogy piaci zuhanások esetén is nyereségről számoljanak be.” (WE34, 1. oldal)

kormány a WE32¹²² kifejtette, hogy véleményük szerint helyesen hajtották végre a gyakorlatban a 3LD valamennyi követelményét, valamint hogy az Equitable Life felügyelete során az irányelvben megkövetelt valamennyi prudenciális normát alkalmazták. Különösen azt jelentették ki, hogy a 3LD „*azt írta elő, hogy az életbiztosítási társaságok biztosításmatematikai tartalékainak kiszámítása a valamennyi tagállam számára közös biztosításmatematikai elveken alapuljon a »Groupe Consultatif des Associations d’Actuaires dans les Pays des Communautés Européennes« ajánlásainak megfelelően. Ezen elvek között szerepelt az értékelés során felhasználható kamatok korlátozása, nem írták azonban elő az alkalmazandó értékelési módszert, amelyet a tagállamok választhattak meg*¹²³. Az irányelv bevezette az eszközök vonatkozásában a »megengedhetőségi határok« követelményét, de a tagállamokat megakadályozta abban, hogy megköveteljék a társaságoktól, hogy meghatározott eszközökbe fektessenek be. Módosította az eszköz megfeleltetésére és lokalizálására vonatkozóan az első életbiztosítási irányelvben bevezetett szabályokat annak érdekében, hogy azokat valamennyi tagállamban alkalmazzák¹²⁴. Első ízben tette lehetővé tette a kötelező szavatoló tőkének (...) a másodrangú kölcsöntőkével való fedezetét¹²⁵. Ez – az irányelv értelmében – nem képezte az illetékes prudenciális hatóság beleegyezésének tárgyát, de ezt a beleegyezést az Egyesült Királyság ennek ellenére követelményként írta elő, amelyet szintén az illetékes prudenciális hatóságnak az 1982. évi biztosítótársaságokról szóló törvény 68. cikke szerinti határozata kiadása révén hajtottak végre.”

Az egyesült királyságbeli hatóságok a WE32-ben továbbá kifejtették, hogy a 3LD „*megtiltotta a termékek vagy biztosítási díjmértékek illetékes prudenciális hatóság általi előzetes jóváhagyását*¹²⁶, ehelyett a kötelező szavatoló tőkére, a biztosításmatematikai tartalékokra vonatkozó szabályokra és az eszközértékelésre támaszkodott (...), hogy lehetővé váljon a kötvénytulajdonosok megfelelő védelme (...) Miközben a harmadik életbiztosítási irányelv megengedte a tagállamok számára, hogy a végső nyereségrészesedések vonatkozásában kifejezett tartalékolási követelményeket állapítsanak meg, ebben az esetben azt nem írta elő.¹²⁷”

A WE43-ban VINALL úr, kötvénytulajdonos azt állította, hogy „*a szabályozó megszegte kötelezettségét, amelyet később azzal tetőzött, hogy megtévesztő tájékoztatást nyújtott a kötvénytulajdonosoknak.*” Nagy vonalakban emlékeztet arra a csalódásra, amelyet az Equitable Life-fal kapcsolatos híradások növekvő számát követően az FSA-val 2001-ben annak érdekében történt kapcsolatba lépésekor tapasztalt, hogy megbízható információkat szerezzen és megállapítsa az igazságot a Társaság pénzügyi helyzetéről. Miután az FSA Equitable-t felügyelő csoportjának egyik tagja állítólag azt mondta neki, hogy az Equitable t ökemegfelelésével és tartalékolási szintjeivel kapcsolatban „*nem látnak okot az aggodalomra*”, VINALL úr bejelentette, hogy az FSA személyzete nem vette komolyan kérdéseit, ráadásul még a telefont is lecsapták. Az írásbeli panaszokat akként válaszolták meg, hogy nincs oka azt

¹²² Lásd WE32, 66-67. pont.

¹²³ Lásd a 3LD-nek a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat 58–75. cikkével átültetett 18. cikkét

¹²⁴ Lásd a 3LD-nek a biztosítótársaságokról szóló 1994. évi szabályzat 27–33. cikkével átültetett 18. cikkét és I. mellékletét

¹²⁵ Lásd a 3LD 25. cikkének (1) bekezdését.

¹²⁶ Lásd a 3LD 29. és 39. cikkét.

¹²⁷ Lásd a 3LD 18. cikkét.

állítani, hogy az FSA dilettáns módon járt volna el, amely ténymegállapítást az FSA panaszokkal foglalkozó biztosa többször megismételt. Véleménye szerint az, hogy az FSA visszautasította, hogy pontos tájékoztatást adjon a kötvénytulajdonosnak, oda vezetett, hogy tovább maradt a társaságnál, mint kellett volna, aminek következményeként 20%-os kötbért kellett fizetnie a társaságból való kilépésekor.

Egy 2006. június 7-i emailben (a WE43 melléklete) az Egyesült Királyság Parlamenti Ombudsmanjának Hivatala megerősíti VINALL úr számára, hogy *„tudtak arról, hogy sokan nyújtottak be panaszokat (...) és hogy az FSA biztosította őket arról, hogy nincs ok az ijedtségre a Társaság tőkemegfelelésével kapcsolatban.”*

Számos arra vonatkozó állítás között, mely szerint az egyesült királyságbeli szabályozók (különösen Ófelsége Pénzügyminisztériuma és az FSA) már 1998-ban tudtak az Equitable potenciális GAR problémájáról, de nem intézkedtek, egy, a SAGA magazinban¹²⁸ (2001. szeptember) megjelent cikk egy köztisztviselőtől az FSA ügyvezető igazgatójához intézett, 1998. november 5-én kelt feljegyzést szivárogtatott ki: aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy *„az Equitable elegendő tartalékokkal rendelkezik-e a garantált évjáradékok kifizetéséhez. Az eleddig kapott tájékoztatás nem meggyőző és komoly kérdéseket vet fel a társaság tőkemegfelelése tekintetében”*¹²⁹.

A WE-FILE17-ben HARDING úr kifejezetten rámutat a Lordok Háza határozatát (2000. július 20.) követően történt állítólagos szabályozói mulasztásra, mivel *„esetleg már túl késő volt ahhoz, hogy az Equitable-t a kormány részéről érkező készpénz-injektálás hiányában megmentés, (de) nem volt túl késő annak biztosításához, hogy a nem GAR-kötvényekből eredő jogokat szintén figyelembe veszik, mielőtt vagyont ruháznak át egyik kötvénytulajdonosról a másikra.”*

A 2000/2001-es ellentmondásos kötvénycsökkentésekkel kapcsolatban a WE-CONF8 kimondja, hogy *„a kötvénycsökkentések és azok szétoztása módjának eldöntése a Társaság igazgatótanácsának hatáskörébe tartozott. Az FSA csak akkor tudott volna beavatkozni, hogy a javasolt csökkentések vagy szerződéses jogokat vagy általánosságban a biztosítási kötvénytulajdonosok, illetve a biztosítási kötvénytulajdonosok bármely kategóriájának ésszerű elvárásait sértették volna (...) Az EL által a biztosítási kötvénytulajdonosai számára rendelkezésre bocsátott »kötvényérték« azonban a szerződéses érték és a (diszkrecionális) záró nyereségrészesedés kombinációja volt (...) Ez esetben a csökkentések a 2000. és 2001. évi alacsony befektetési megtérüléseket tükrözték, valamint nagyjából összhangban voltak azokkal a zuhanásokkal, amelyek akkoriban a nagyobb befektetési piacokon bekövetkeztek.”*

A Hyman-ügy esetleges következményeinek nem megfelelő időben történő értékelésére vonatkozó állítások tekintetében a WE-CONF8 elmondja, hogy *„az FSA úgy vélte, hogy egy próbaügyben a bíróságon történő ítélethozatalra irányuló döntés ésszerű volt, mivelhogy az EL egyre több panaszt kapott a GAR kötvénytulajdonosoktól. Ahelyett, hogy ezekkel a*

¹²⁸ A „Saga Magazine” eredetileg egy, az ár-érték aránynak az 50 évesnél idősebbek számára történő biztosítására összpontosító újság volt; ma egy – havonta több mint 1,25 millió olvasóhoz eljutó – kiadvány (forrás: www.saga.co.uk)

¹²⁹ Lásd WE53, N-1. melléklet

panaszokkal egyenként foglalkozott volna, az EL egy precedens bizonyosságát akarta”, emlékeztetve arra is, hogy Lord Penrose azt állapította meg, hogy „nem lehet bírálni a Társaság igazgatótanácsát vagy ügyvezetését amiatt, hogy lépéseket tesznek annak érdekében, hogy teszteljék a felmerült jogi kérdéseket”¹³⁰.” Annak elmondásával zárta, hogy az EL igazgatótanácsa „rendkívüli terveket dolgozott ki az esetleges végkimenetek széles körére vonatkozóan, azt állapítva meg, hogy legrosszabb esetben vevőt kell találni a társaság számára..”

Végül az egyesült királyságbeli szabályozók szabályozói mulasztását állítva a WE-CONF25 részletes jogi érveléssel alátámasztva azt mondja, hogy az egyesült királyságbeli szabályozók „az 1982. évi ICA 45. cikkében előírt hatáskörök alkalmazásával be tudtak volna avatkozni és be is kellett volna avatkozniuk, mind 1994 júliusa előtt, mind pedig az után” annak érdekében, hogy helyrehozzák a túlzott mértékű nyereségrészesedés-kifizetések és GAR-ok jegyzése miatt az EL tevékenységeinek végzésében megmutatkozó súlyos hibákat.

Különösen 1994. július 1-je után „helyezkedhetek volna arra az álláspontra, hogy a Társaság tevékenységeinek végzésében megmutatkozó hibák voltak annyira súlyosak, hogy indokolják a (módosított) törvény 11. cikke szerinti utasítást a hatékony és prudens irányítás elmulasztása miatt. Ha a szabályozó ezt tette volna, (...) felhasználhatta volna a 45. cikk (2) bekezdésének a) pontjában a végső nyereségrészesedések megakadályozására vagy korlátozására vonatkozóan rá ruházott hatáskört. A 11. cikk szerinti utasításnak az Equitable számára történő kibocsátása drasztikus lépés lett volna; de ez olyasvalami, aminek megtételét a szabályozók mérlegelheték volna azon az alapon, hogy (...) az Equitable jóval az eszközeit meghaladó mértékben szavazott meg és fizetett ki befektetési eredményeket (azaz a távozó biztosítási kötvénytulajdonosoknak többet fizettek, mint a számukra megfelelően kiosztható eszközök aránya), tették mindezt a »vevőkörre« és/vagy a rés áthidalására a jövőben beáramló, várható készpénzképzésre támaszkodva (...) Mivel úgy tűnik, nem kétséges, hogy a GAR-okkal kapcsolatban felmerült az Equitable jogi felelőssége, ezért a szabályozóknak a 45. cikk (2) bekezdésének d) pontja és a 35A. cikk megfontolása során azokat figyelembe kellett volna venniük (...) A – 45. cikk (2) bekezdésében szereplő tilalmat nem tartalmazó – legnyilvánvalóbb intézkedés, amelynek megtételét a szabályozók az Equitable-től követelheték volna az volt, hogy előírják a Társaság számára, hogy fejezzék be azt a gyakorlatot, amely a biztosítási kötvénytulajdonosok részéről ésszerű elvárásokat generál.”¹³¹

A WE-CONF25 annak kimondásával zárul, hogy „egy ilyen követelmény egyértelműen a prudenciális szabályozó jogköreibe és kötelezettségeibe tartozott volna, mint ami a biztosítási kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak figyelembe vételének szükségességéből és a Társaságnak ezek teljesítésére irányuló képességéből eredő tényezők (...) Mindent egybevetve nekem úgy tűnik, hogy amennyiben a szabályozók – a túlzott mértékű befektetési eredmény-kifizetésével kapcsolatos probléma felismerésével – pálcát törtek volna az Equitable igazgatóság feje fölé, igen valószínűtlen, hogy tényleg semmi nem történt volna vagy hogy nem lehetett volna semmit tenni a problémával kapcsolatban.”

1b) Az Egyesült Királyság szabályozóinak állítólagos obstrukciója és az EL-lel való

¹³⁰ WE16, 1. fejezet, 120. pont

¹³¹ Lásd WE-CONF25., 9-12., 18-20. pont

összejátszás

CHASE GREY úr (WE9) és WEIR úr (WE6), kötvénytulajdonosok még erőteljesebb hozzáállást tanúsítanak és azt állítják, hogy véleményük szerint a szabályozók összejátszottak és eltitkolták, hogy szabályozói mulasztásukat és felelősségüket elrejtsek.

Különösen CHASE GREY úr (WE9) állította azt, hogy *„a nem garantált, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvények 1987-ben történt bevezetése merítette ki az angol precedensjog által meghatározott csalás céljából való összeesküvés fogalmát. Az ELAS tőkeelégtelességét és a csalás céljából való összeesküvést a Pénzügyminisztérium és/vagy az FSA ésszerű vizsgálattal feltárhatta volna. A brit kormány (...) következetesen homályosítva és obstruktívan járt el, hogy eltitkolja szabályozási mulasztását.”*

A WE-CONF6 azt állította, hogy *„egy megközelítőleg 15 éves időszak során (1987–2001) mind a Társaság, mind pedig az őket ellenőrző szabályozói szervezetek következetesen úgy jártak el, hogy összezavarják és megtévesztik a tényleges vagy potenciális kötvénytulajdonosokat.”*

NASSIM úr (WE7) elmondta, hogy *„mivel szemet hunytak az 1990–1992 közötti időszakban meglévő bruttó tőkemegfelelési kockázatok fölött, a szabályozó ezt követően tagadó, önvédelmi politikát fogadott el, hogy eltitkolja a korábbi években végbe ment hivatali visszaélést, és hogy felmentse magát a felelősség alól akkor, amikor a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alap összeomlása ténylegesen megmutatkozott. Az 1996–2002-es időszakban összejátszott abban, hogy a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alap lezárásához vezető körülményeket a korábbi és sokkal súlyosabb, az 1982–1987-ig tartó időszakban zajló, túlzott mértékű nyereségrészesedés-kifizetések helyett az évjáradék-garanciákkal kapcsolatos problémáknak tulajdonítsa.”*

A WE8 NASSIM úr azzal zárta, hogy *„amikor a Lordok Háza határozatában a GAR válságát előrebocsátották, az ügyben lényeges felelősséggel rendelkező felek nagymértékben megrökönyödtek. Persze egyikük sem kívánhatta, hogy a felmerülő tények által végül diktáltakon felüli mértékben írják az ő számlájára a helyzetet. Az események átfogó szerkezete erősen azt sugallja, hogy az első ösztönös megérzésük az volt, hogy vizsgálják felül és fedezzék saját álláspontjukat, ami mellett aztán a helyzet pozitív kezelésére irányuló kötelezettségeik második helyre szorulhattak. A kormány, a Pénzügyminisztérium és a szabályozók esetében ez különösen szerencsétlen volt (...)”*

JOSEPHS úr (WE69) a hozzá nem értésre és/vagy összejátszásra vonatkozóan tett további állításokat, azt mondva, hogy *„az Equitable Life részéről az ügyfelei felé tett többszörös, szándékos csalásokat egy megközelítőleg 15 éves időszak során. Mivel a családokra vonatkozó kulcsfontosságú információk rendelkezésre álltak a szabályozó által előírt bevallásokban egy hosszabb időszak során, azt a következtetést kell levonnunk, hogy a szabályozók nagy mértékű szabályozói mulasztásban voltak vétkesek, amennyiben elmulasztották felhívni a miniszterek figyelmét arra, hogy mi történik és elmulasztották felhasználni kiterjedt hatásköreiket a helyzet kijavítására.”*

Ennélfogva tehát a csalás megtörténését állítólag a szabályozók a következők miatt tették lehetővé vagy „a puszta hozzá nem értés miatt, amely abból a működésképtelen szerkezeti felépítésből eredt, amelyben a szabályozóknak dolgozniuk kellett, és amely nem megfelelő képzéssel és felügyelettel párosult, vagy pedig a – legvalószínűbb módon informális és nem megfelelően megfontolt, az Equitable Life számára a prudenciális szabályok szigorú alkalmazása alóli ideiglenes mentesség megengedésére irányuló miniszteri utasítás formájában megjelenő – összejátszás miatt (...) Az a tény, hogy egy ilyen utasítás esetleg jogszerűtlen lehetett, megmagyarázhatja, hogy miért nem semmisítették azt soha meg!”

A WE69 a következő kimondásával folytatta „az Equitable 1987-ben vezette be a rosszul meghatározott, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási évjáradékot és azt állította, hogy ez alacsony kockázatú termék, a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapra jelentett közvetlen és folyamatos kockázatok ellenére: egy hozzáértő és energikus szabályozó rájött volna, hogy mit is művel az Equitable valójában és legkésőbb 1990-re már fellepett volna a Társaság tőke megfelelésének védelmére és a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai felé fennálló súlyos fenyegetések kezelésére. Az egyik ilyen elvárás egyszerűen az volt, hogy az igazgatók tisztességesen és oly módon működtessék a vállalkozást, hogy tisztességesen foglalkozzanak a kötvénytulajdonosok különböző típusaival és generációival”. Végezetül JOSEPHS úr megkérdezte, hogy „a biztosításmatematikussal és más biztosítási szakértővel működő szabályozói osztályok miért nem voltak képesek 15 évig feltárni az Equitable tevékenységeit övező, erősen büzlő csalást vagy ha ezt feltárták, hogyan kerülhették el az ilyen csalás forrására irányuló hatékony intézkedéseket?”

A H11 során BRAITHWAITE úr kijelentette, hogy számára nem volt kétséges, hogy „(az Egyesült Királyság Pénzügyminisztériuma 1998-ban) felismerte a potenciális katasztrófa mélységét. Szerintem azóta az áthidaló terv az volt, hogy tagadják a vétkességet, elkerüljék a kártérítést és késedelmet késedelemre halmozzanak (...)” Azt állította továbbá, hogy „rögtön a Penrose-jelentés közzététele után az FSA folyamatos mentességeket biztosított az Equitable-nak, hogy hagyja figyelmen kívül a panaszokat, miközben zárt ajtók mögött készítették a Penrose-jelentésből eredő potenciális követelések kitésekelésére irányuló, összehangolt választ”, és ezt követően „nem volt hajlandó közzétenni a Penrose-jelentésre vonatkozó nyomon követő értékelését, pusztán azt jelentette be 2004 júliusában, hogy arra a következtetésre jutott, hogy »nem valószínű, hogy a Penrose-jelentéssel kapcsolatos követelések sikeresek lennének.«” Hozzáfűzte, hogy a Pénzügyminisztérium, az FSA, az EL és a FOS¹³² közötti összejátszást „éppen kategorikusan megerősítette az Egyesült Királyság Pénzügyminisztériumából származó, 2004. júniusi keltezésű két szitkozódó e-mail, amelyet a tájékoztatás szabadságával kapcsolatos kérelem alapján szereztek meg.”¹³³

Végül a WE-CONF16 kérdőre vonta az FSA-nak „a »bizalmassággal« kapcsolatos, erősen szelektív értelmezését az EL-ügyben”, amely megakadályozta, hogy értesítsék a kötvénytulajdonosokat, hogy elindították-e az EL-ügyben kért vizsgálatot vagy sem, miközben

¹³² A pénzügyi ombudsman szolgálata

¹³³ Lásd még Lord Neill (H11) tanúvallomását, amelyben idézi az emialt: „megpróbált »a FOS számára jogalapot nyújtani« a Penrose-zal kapcsolatos panaszok vizsgálatára vonatkozóan, valamint hogy az erre irányulóan az FSA és a FOS között zajló megbeszélésre a 2004. június 18-át követő héten kerül sor.”

ugyanakkor az FSA honlapja olyan sajtókiadványokhoz enged hozzáférést, amelyek beszámoltak az FSA vizsgálatának megkezdéséről és azok haladásáról.

Ezen állításokkal szembehelyezkedve a WE-CONF8 nyomatékosan elutasított minden olyan állítást, amely a szabályozók és az EL közötti „összejátszásra” vonatkozott, mondván, hogy ezek „nagyon súlyos” vádak. Azonban „*mivel nincs tudomásunk olyan bizonyítékokról, amelyek alátámasztanák ezt az állítást, nem kérdés, hogy semmiféle összejátszás nem történt.*” A kötvénytulajdonosok csoportjai által az összejátszásra vonatkozóan kifejtett állításokra utalva az Equitable Life jelenlegi vezérigazgatója, THOMSON úr határozottan elutasított „*az összeesküvésre vonatkozó, minden áskálódó képet. Ellenőrizhető bizonyítékok hiányában ezt továbbra is egy adott személy saját véleményeként kell tekinteni.*”¹³⁴

1c) A szabályozók iparral szembeni elfogultságára vonatkozó állítások

Számos tanú (LAKE úr (H1), BRAITHWAITE úr (H1, H11), BELLORD úr (H2), JOSEPHS úr (H2), KWANTES asszony (H7), SCAWEN úr (H3); SEYMOUR úr (H7)) ismételt az Egyesült Királyság – állítólag független – életbiztosítás szabályozóinak erős, iparral kapcsolatos elfogultságáról beszéltek. Véleményük szerint ez a tényező megakadályozta az Equitable Life műveleteinek pártatlan értékelését és a bukását megakadályozó, időszerű intézkedéseket, de legalábbis hatással volt arra.

Vallomásában JOSEPHS (H2) úr azt állította, hogy az 1980-as évektől kezdve az Egyesült Királyság prudenciális szabályozási rendszere „*a hatékony ellenőrzése az ipar kezében hagyta annak ellenére, hogy megfelelő szabályozás benyomását keltette*”. Ez gyenge szabályozói környezetbe vezetett, amely számára lehetetlennek bizonyult, hogy hatékony védelmet nyújtson a befektetők számára.

Ezt megerősítő állításokat mondott LAKE úr (H1) és BRAITHWAITE úr (H1, H11), akik úgy vélték, hogy az egyesült királyságbeli szabályozók „*túlságosan iparorientáltak és nem elegendően fogyasztóközpontúak*” és azt állították, hogy „*az FSA fogyasztóira ipari cégeként tekint.*”

Az iparral kapcsolatos elfogultságra vonatkozó állításokat az FSA képviselője, STRACHAN úr (H4) határozottan elutasította, „*teljesen tévesnek tartva azokat az aggályokat, hogy az FSA valahogyan az általa szabályozott cégek »zsebében« lett volna: mi egy, a Parlament által létrehozott, törvényes szabályozó vagyunk.*”¹³⁵

1d) A szabályozók „kesztyűs kéz” szabályozói politikájára vonatkozó állítások

Az egyesült királyságbeli szabályozási rendszer „kesztyűs kéz” jellegének jobb meghatározása érdekében SEYMOUR úr, kötvénytulajdonos (H7) az új FSA létrehozásáról szóló törvényjavaslatához az Egyesült Királyság Pénzügyminisztériuma¹³⁶ által fűzött kommentárt idézte: „*Amikor csak lehet, kesztyűs kézzel kell szabályozni (...)* A törvényjavaslat elkerüli a

¹³⁴ Lásd WE-CONF5.

¹³⁵ McELWEE szakértő úr a H3-ban szintén „*tisztességtelennek*” ítélte azokat az állításokat, amelyek szerint az FSA felügyeleti és szabályozói műveleteiben túlságosan elfogult lehetett (vagy volt) az iparral szemben.

¹³⁶ Hivatalos Lap, 1999. június 28.; 334. kötet, 39. sz.

túlságosan terhes szabályozást, ami csak arra lenne jó, hogy elnyomja az innovációt és növelje a fogyasztói költségeket. Ehelyett az FSA-nak az lesz a feladata, hogy bebizonyítsa: azok a terhek, amelyeket ki kíván vetni, arányosak az eredményként jelentkező előnyökkel.”

Egy másik petíció benyújtója, BELLORD úr (H2) szintén kitarzott „a szabályozók és az EL közötti igen barátságos viszonyra” vonatkozó állítás mellett, hangsúlyozva a Penrose-jelentés némely ténymegállapítását, amelyek azt sugallják, hogy a Kormányzati Biztosításmatematikai Osztály (GAD) rendelkezésére álló, az 1980-as évekre visszanyúló jelentések már utaltak az Equitable Life veszélyes vállalkozási gyakorlataira, de azokat a GAD továbbra is teljesen figyelmen kívül hagyta¹³⁷.

A „kesztyűs kéz hozzáállás” egy 2001 januárjában kelt a BAV, a német szabályozó részére íródott levélből ered – azaz csak pár héttel későbből, mint ahogyan az EL igazgatótanácsában történt tömeges leköszönések és az új szerződések megkötésének megtiltása bekövetkezett. Levelében az FSA megismételte azt a nézetét, miszerint „az EL továbbra is fizetőképes, a meglévő kötvények továbbra is érvényesek, valamint hogy az EL továbbra is meg tud felelni a kötvénytulajdonosok felé fennálló szerződéses kötelezettségeinek.” Még azt is állította, hogy „az EL-lel kapcsolatban megjelent számos sajtóközlemény pontatlan és spekulatív volt”, továbbá ellentmondást nem tűrően hozzáfűzte, hogy az FSA „nem fogja kérni a társaságot, hogy új értékelést nyújtson be.”

Illetve, amint azt a kötvénytulajdonosok képviselője, KWANTES asszony (H7) összegezte: „Az igazság szerintem az, hogy a szabályozók elaludtak a kormánykeréknél. Úgy tűnt, hogy félve tisztelik az Equitable-t és kesztyűs kézzel bántak vele. (...) Ha a szabályozó tudta, hogy az Equitable problémákkal küzd, miért nem mondott semmit? Ha nem tudták, akkor pedig nem végezték megfelelően szabályozói munkájukat.”

Ezeket az állításokat – különösen azt, amely szerint „az egyesült királyságbeli szabályozók nem vonták kétségbe az EL felső vezetését – a közvetlenül a parlamenti ombudsman első jelentésének¹³⁸ ténymegállapításaira vonatkozó WE-CONF8 hangsúlyozottan visszautasította. Ugyanúgy elutasította az EL könyvvizsgálói – az Ernst & Young – felelősségének kivizsgálásával kapcsolatos mulasztásra vonatkozó állításokat, amely kérdés elvileg „szakmai testületekre tartozik”. Ugyanúgy elutasította azokat az állításokat, amelyek szerint nem akadályozta meg az EL vezetőségét abban, hogy könyvvizsgálói ellen jogi intézkedéseket tegyen azon az alapon, hogy „az EL egyedi jogi és biztosítási kötelezettségek összességével rendelkeztek a kötvénytulajdonosok felé és teljes egészében felelősek voltak saját döntéseikért.”

1e) A szabályozóknak az EL-hez való túlzott mértékű alkalmazkodására vonatkozó

¹³⁷ Lásd még az e rész III. szakaszának 2.6. pontjában szereplő „időrendet”.

¹³⁸ A ténymegállapítások összefoglalásának 168-170. szakasza és 9. pontja, amely azt állítja, hogy nem mondható, hogy az FSA (a GAD-dal együtt) nem „a leghatározottabban” foglalkozott volna a GAR-ral kapcsolatos tartalékolási kérdésekkel és az EL pénzügyi helyzetének téves bemutatásával, továbbá hogy megközelítésük nem írható le „passzívként” és hogy az „FSA mindvégig kitarzott amellelt, hogy az Equitable megfelel valamennyi tartalékolási követelménynek az Equitable részéről tanúsított erős ellenállással szemben is.”

állítások

A H5-ben BAYLISS úr körülírta, hogy a szabályozók Equitable Life-fal szemben tanúsított alkalmazkodó hozzáállása akkoriban hogy is nézett ki „*annak a ténynek köszönhetően, hogy Roy Ranson – és egyénileg főként ő – azt az óriási hitet plántálta egyfolytában, hogy az Equitable nem tud kért okozni. Ő maga és 300 üzletkötője is túlértékesítette magát. Ez egészen a végéig nem volt büntetőjogi kérdés, de nem megfelelő irányítás volt, és a szabályozó nem vetett véget ennek ügy, mint ahogy kellett volna (...)* Ez az Equitable alkatának és annak az értéknek volt betudható, amelyről úgy gondolták, hogy az a piacon a rendelkezik. Nem kizárva a pénzügyi szektor jövőbeli hibáit, BAYLISS úr a H5-ben a következőt mondja: „*Nem hiszem, hogy valaha is lesz a vezetés arroganciájához és ezen arrogancia eltűréséhez fogható eset. Az, ahogyan az Equitable a szabályozóval viselkedett és ahogyan azt kezelte, tényleg rendkívüli volt.*”

Az EL egyik üzletkötője, LLOYD úr (H5) részben fenntartotta azokat az aggályokat, amelyek szerint az Equitable Life neve és hatalma „megfélemlíthette” az FSA-t és a következőt mondta: „*teljesen azon a véleményen vagyok, hogy – amikor arra kerül sor, hogy megvitassák az Equitable ügyeit a szabályozókkal és saját könyvvizsgálóinkkal – az igazgatótanács helyzetének és hatalmának ereje valószínűleg valamilyen mértékben megfélemlítette a szabályozókat, hogy azután egyetértsenek ezzel a régen meglévő, kölcsönös életbiztosítási vállalkozással, amely kitalálta a „biztosításmatematikuss” kifejezést, és amely valószínűleg többet tudott erről, mint a szabályozók (...)* Most visszatekintve, azt hiszem, valaki folyamatosan ott volt Ranson háta mögött (...) és azt mondogatta: »Nem, nem fogadjuk el a szavadat, teljes mértékű magyarázatot akarunk, meg akarjuk érteni, hogy ez hogyan is működik«. Egyszerűen nem tudom megérteni, hogy miért nem tudott valaki – a szabályozók, a könyvvizsgálók vagy az igazgatóság – leülni és rekonstruálni, hogy mi is történt valójában (...) Fel nem foghatom, hogy hogyan tudtak működni ilyen jellegű elemzés nélkül és anélkül, hogy valaki azt mondaná: »Na, várjunk csak egy kicsit! Ez nagyon rosszul fog elsülni!«. Nem értem, hogy nekünk, az értékesítőknek miért engedték meg, hogy továbbra is reklámozzuk a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapokat 1997–1998-tól kezdve, amikor az igazgatótanács már egymásnak ellentmondó jogi tanácsokat kapott, amelyek utaltak arra, hogy esetleg nem nyeri meg az ügyet, esetleg be kell tartaniuk a GAR-t satöbbi, satöbbi. Akkor már figyelmeztetniük kellett volna bennünket.”

LLOYD úrnak az utóbbi állítás megtételére vonatkozó hatáskörét az EL vezetői¹³⁹ azon az alapon megkérdőjelezték, hogy egyszerű értékesítőként nem rendelkezett első kézből származó információkkal vagy tapasztalattal az Equitable Life-nak a szabályozókkal meglévő kapcsolatairól.

Az EL „eszköznyugdíjainak” ellentmondásos értékesítésére hivatkozva a WE72-ben BAIN úr egy angol IFA-t idézett és azt mondta „*annak a tájékoztatásnak a minősége, amelyet az FSA – úgy tűnt – az Equitable-tól kér, különbözött a másoktól kértétől.*” Ezt a véleményt JOSEPHS úr (WE69) is megerősítette, mondván „*A Befektetők Szövetsége több biztosítási igazgatótól hallotta, hogy más társaságokat – általában nem kölcsönös társaságok – sokkal szigorúbban*

¹³⁹ Lásd az EL korábbi vezérigazgatója HEADDON úr (WE45) válaszát és a WE-CONF8-at.

szabályozták, mint az Equitable Life-ot”.

Egy másik egyértelműen arra utaló jel, hogy a szabályozó „alkalmazkodott” az EL-hez a 2000. augusztus 7-i levélben található, amelyben az FSA válaszol a BAV német szabályozónak az EL-re vonatkozó, a Lordok Háza általi döntéshozatalt követő, naprakész információk nyújtására irányuló kérésére. *A BAV-ot arról tájékoztatták, hogy az EL „fizetőképes maradt”, hozzáfűzve – igen optimista módon –, hogy „a társaság eladásra kínálja magát és (...) nem várható, hogy jelentkezhessen hiány az azokból a társaságokból, akik meg szeretnék venni az Equitable Life-ot, mivel az az Egyesült Királyság iparában a hatékonysága miatt igen jó hírnévnek örvend (...) Úgy tűnik, hogy a társaság vezetése hatékonyan kezeli a helyzetet és megelégedésünkre mindeközben arra törekszenek, hogy a kötvénytulajdonosok legjobb érdekében járjanak el.” (WE-CONF9)¹⁴⁰*

Végül pedig a WE75 egy, a Treves úrnak az EL elnökeként történő 2001-es kinevezésével kapcsolatban az FSA általi megerősítése elleni panaszra vonatkozott: Treves urat úgy írják le, mint aki „túl sok, egymással összeütköző elnökséget vállalt és már betöltötte a nyugdíjkorhatárt, életbiztosítási társaságok terén pedig nem rendelkezett tapasztalattal (...) és ő elnökölt igen költséges, elvesztett perek idején is.” Az FSA jelezte, hogy ezen aggályokról tudomást vett, de azoknak nem tulajdonított létjogosultságot.¹⁴¹

1f) A szabályozók EL fizetéseképtelenségének elkerülésére irányuló magatartására vonatkozó állítások

Miközben úgy tűnik, hogy az Equitable Life szándékosan használta ki az Egyesült Királyság szabályozási rendszer esetleges rendszerbeli gyengeségeit, felmerül az a kérdés, hogy ha a szabályozóknak fel kellett volna-e ismerniük ezt a szándékot – vagy fel tudták volna-e ismerni azt –, de nem tettek semmit a válság megelőzése érdekében és azután – mikor már túl késő volt – választottak egy, a Társaság fizetéseképtelenségének elkerülésére irányuló megoldást. Ez a választás negatívan érinthette volna a máskülönben ilyen rendszer hatálya alá tartozó kötvénytulajdonosokat, mivel ez a választás nem az ipar vagy a pénzügyi elhelyezkedés érdekét szolgálta volna, hiszen a fizetéseképtelenség a meglévő pénzügyi kompenzációs rendszereket terhelte volna meg és megrázta volna az Egyesült Királyság egész pénzügyi piacába vetett bizalmat.

Tanúvallomásában WEIR úr (H2) a kötvénytulajdonosok akciócsoportjának képviselőjeként azt állította, hogy az „Egyesült Királyság kormánya kollektíven törekedett arra, hogy az Equitable-ot a felszínen tartsa, elrejtve az egyesült királyságbeli szabályozók vétkességét, a fizetéseképtelenséget pedig minden áron elkerülve”. Azzal is vádolta a szabályozókat, hogy összejátszottak az Equitable Life igazgatótanácsával abban, hogy „biztosítsák, hogy a veszteségeket (...) a befektetők viselik. Ez azt jelentette, hogy elkerüljék a pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kártérítési rendszer (FSCS), a pénzügyi szolgáltatási iparág fennmaradó része (és) a Pénzügyminisztérium bármiféle költségeit.” JOSEPHS úr (H2) hozzáfűzte, hogy „az erőteljes külső erők – nem utolsósorban a Pénzügyminisztérium és az

¹⁴⁰ Ezt a kijelentést csak 4 hónappal az előtt tették, hogy az EL megszüntette új szerződések megkötését és az EL vezetősége lemondott!

¹⁴¹ Lásd WE75, b) pont

FSA – a meglévő stratégia folytatása mellett foglaltak állást.”

E kérdésre az Equitable Life állítólagos biztosításmatematikai fizetéseképtelenségével kapcsolatos általános kérdésre utalva az Egyesült Királyság Pénzügyminisztériumának képviselője, MAXWELL úr (H4) egyértelművé kívánta tenni, hogy „*az Equitable Life eldöntötte, hogy nem köt újabb szerződéseket: a társaság nem vált fizetéseképtelenné.*” Az FSA képviselője, STRACHAN úr (H4) elutasított „*minden olyan félrevezető elképzelést, mely szerint az Equitable Life bizonyos értelemben »összeomlott« vagy »megtörtött«, ami a tőkemegfelelést illeti. Nem ez a helyzet: a társaság mindenkor fizetőképességű maradt. Az Equitable soha nem szegte meg a kötvénytulajdonosok felé fennálló egyik szerződéses vagy garanciális kötelezettségét sem. Ezen túlmenően minden, szabályozó által előírt bevallásában jelentette, hogy megfelel a törvényes szavatoló tőkének.*”

Valójában 2002 novemberében – miután az Equitable Life figyelmeztetett, hogy esetleg nem tudja majd teljesíteni az FSA által megkövetelt minimum szavatoló tőkét –, az FSA visszautasított egy, az Equitable Life felszámolására irányuló felhívást azon az alapon, hogy a kötvénytulajdonosok rosszabbul járnának, pontosabb érveket azonban nem sorakoztatott fel.

A H8-ban az EL vezérigazgatója, THOMSON úr azt állította, hogy „*2001-ben az egyezségi rendszerről szóló dokumentáció keretében foglalkoztak azzal a lehetőséggel, hogy a Társaság fizetéseképtelenné válik, amikor is nyilvánvaló volt – mint ahogyan most is az –, hogy a felszámolás sokkal kedvezőtlenebb eredményt idézett volna elő a kötvénytulajdonosok számára*”, azonban véleménye alátámasztására itt sem szerepel semmilyen további érv.¹⁴²

1g) Az EL vezérigazgatójának és a megbízott biztosításmatematikusnak a kettős szerepe

A „prudenciális felügyeletnek” az Egyesült Királyságban általánosan elfogadott fogalma tartalmazta „*annak biztosítását, hogy egy adott életbiztosítási vállalkozás igazgatói és nagyobb részvényesei alkalmasak és megfelelőek.*”¹⁴³

E kérdés tekintetében megállapítást nyert, hogy Ranson úr 1991-ben anélkül lett az Equitable Life vezérigazgatója, hogy 1997-ben történt nyugdíjba vonulásáig lemondott volna megbízott biztosításmatematikusi szerepéről. Az EMAG képviselőinek és számos kötvénytulajdonosnak a panaszai utaltak erre, azt állítva, hogy ez, valamint a szabályozók tértelensége és annak visszautasítása, hogy megkérdőjelezzék Ranson úr kettős szerepét, sértette érdekeiket. CHASE GREY úr (WE9) hasonlókat állított és e kérdésben súlyos gondatlansággal és szabályozó kötelezettségének elmulasztásával vádolta meg az FSA-t.

A WE-CONF25 szintén az egyesült királyságbeli szabályozókat hibáztatta, amiért nem

¹⁴² Az e kérdésben szintén megkérdőjelezett független szakértő, Schneider úr (svájci biztosítási szabályozó) véleményében szintén azt állította, hogy „*egy biztosító fizetéseképtelensége csak végső intézkedésként jöhet szóba.*” (H6)

¹⁴³ Lásd ES-1, 9. oldal: „Az életbiztosítással foglalkozó irodáknak értesíteniük kellett a DTI-t az igazgató, az ellenőr vagy a vezető személyében bekövetkezett változásról, a DTI pedig jogosult volt tiltakozni az új vezérigazgató, igazgató, vagy ellenőr kinevezése ellen.” Technikailag azonban az Egyesült Királyság joga formálisan nem zárta ki mindkét szerep egyidejű betöltését.

avatkoztak be ez ügyben az 1982. évi ICA 45. cikkével rájuk ruházott hatáskörök felhasználásával. Különösen azt állította, hogy „*azon alternatív lépések között, amelyeket a szabályozók a 45. cikk értelmében megtehetnek volna szerepelt például az, hogy megköveteljék, hogy az Equitable erősítse meg vezetését, és/vagy megköveteljék tőle, hogy válasszák szét a vezérigazgató és a megbízott biztosításmatematikus szerepét, amely szerepek mindegyikét Ranson úr foglalta el a 90 évek elején.*”

NASSIM úr (WE7) megerősíti, hogy „*a szabályozók és a GAD megengedte, hogy az ELAS egymást követő vezérigazgatói/ügyvezető igazgatói a megbízott biztosításmatematikus szerepét is betöltsék¹⁴⁴, e pozícióval kapcsolatban a potenciális összeférhetlenség felismerése és azon tény ellenére, hogy ez teljes mértékben aláásta a szabályozói eljárás alapját, amely a megbízott biztosításmatematikus és a vezetőség többi tagja közötti hatáskörök szétválasztásán alapult.*”

Ezen állításoknak ellentmondva a Pénzügyminisztérium képviselője, MAXWELL úr (H4) rámutatott, hogy a megbízott biztosításmatematikus személye nem az európai közösségi joganyagból eredt és az erről sehol sem rendelkezett. „*A harmadik életbiztosítási irányelv nem hivatkozik egy »megbízott biztosításmatematikus«-nak nevezett egyénre. Ennélfogva nem tartozik a harmadik életbiztosítási irányelv tárgykörébe az a kérdés, hogy egy megbízott biztosításmatematikus elvállalhatja-e ezt a meghatározott szerepet. Számos más életbiztosítási társasággal közösen megállapított rendelkezés volt, hogy a megbízott biztosításmatematikus ilyen szerepet játszott az Egyesült Királyság rendszerében.*” *A dolgok mennek tovább, de a harmadik életbiztosítási irányelv értelmében nem volt különös hivatkozás a megbízott biztosításmatematikus szerepére. Valójában azok a tesztek, amelyeket a szabályozó arra vonatkozóan tudott volna alkalmazni, hogy ki alkalmas és megfelelő egy biztosítótársaság vezérigazgatója szerepének betöltésére – tehát, hogy vezessen, hogy igazgasson –, nem tartalmazott utalást biztosításmatematikusként betöltött szerepükre.*”

Headdon úr azon döntését követően, mely szerint 2001. március 1-jén távozik az Equitable Life-től, az FSA „*nem ösztönözte azt az elgondolást, hogy Thomson úr (az új vezérigazgató) mindkét szerepet betöltse, és azt a nézetet az Equitable elfogadta.*” A szabályozói rendszerben azóta bekövetkezett változások magukba foglalják „*a megbízott biztosításmatematikus szerepének megszüntetését, előnyben részesítve azt, hogy előírják az igazgatótanács és a felső vezetés számára, hogy a biztosításmatematikai kérdésekben vállalják a felelősséget, valamint hogy ezeket a kérdéseket a cég külső könyvvizsgálatának hatókörébe vonják.*” (WE-CONF8)

Az e kérdésben független szakértőként megkérdezett SCHNEITER úr (H6) azt mondta, hogy a svájci jog jelenleg nem tiltja a vezérigazgató és a megbízott biztosításmatematikus kettős szerepét. Hozzáfűzte továbbá, hogy a svájci szabályozó egy ilyen kérdést a „*helytelen vállalatirányítás*” olyan egyértelmű esetének tekintene, amely potenciális összeférhetlenséghez vezetne, továbbá hogy az ilyen esetet megfelelően kell kezelni. Mindenesetre az a tény, hogy a vezérigazgató a vezérigazgató és a megbízott biztosításmatematikus szerepét is betölti ugyanannál a társaságnál azonnal elindítaná a társaság általános politikáinak a svájci biztosítási szabályozó általi részletes ellenőrzését. A kettős

¹⁴⁴ Headdon úr egy ideig szintén betöltötte mind a vezérigazgatói, mind pedig a megbízott biztosításmatematikusi posztot az Equitable Life-nál

szerep összeegyeztethetőségére vonatkozó végső döntést azonban eseti alapon hozzák.

1h) A szabályozók rendelkezésére álló források megfelelősége

Az Egyesült Királyság biztosítási szabályozóinak szerkezete és a rendelkezésükre álló források tárgyában Lord Penrose megállapította, hogy „*a DTI biztosítási osztálya nem rendelkezett az ahhoz megfelelő eszközökkel, hogy részt vegyen a szabályozási folyamatban. Nem volt megfelelő személyzete, és a felügyelői szinten részt vevő személyek különösen nem rendelkeztek megfelelő képesítésekkel ahhoz, hogy jelentősen hozzájáruljanak a folyamathoz. A biztosítási osztály szabályozói alapvetően a GAD biztosításmatematikai tartalékokra, implicit tételekre, általánosságban a technikai ügyekre, és a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásaira vonatkozó tanácsától függték, és egyénileg nem rendelkeztek megfelelő, specifikus készségekkel vagy tapasztalattal ahhoz, hogy függetlenül értékeljék a Társaság e kérdések tekintetében meglévő helyzetét.*”

Hozzáfűzi, hogy „*a személyzeti felszereltségnek a prudenciális szabályozók rendelkezésére álló mértéke eltérő volt, az ELAS vonatkozásában közvetlen felelősséggel rendelkező személyzet létszáma és közszolgálati besorolásuk azonban nagyjából állandó volt. (...) A megnövelt források talán javították volna a problémák feltárásának esélyeit, de (...) a kormány „kesztyűs kézzel való bánásmódról” irányuló megközelítést kért a szabályozással és – ennek megfelelően – a szétszortott forrásokkal szemben is.*” (WE16, 39., 158. és 159. pont).

NASSIM úr (WE7) azt állította, hogy „*a szabályozók nem mindig rendelkeztek elégséges forrásokkal, és nem volt a szükséges készségek birtokában ahhoz, hogy hatékonyan hozzájáruljon a szabályozói folyamathoz és felelősen gyakorolja diszkrecionális hatásköreit, amint azt a Parlament 1973-tól kezdve szeretne volna. Következésképpen feladataikat nem látták el megfelelően.*”

A Baird-jelentésben szereplő bizonyítékokra hivatkozva LAKE úr (H1) is azt állítja, hogy a biztosítási szabályozók komoly forráshiánnyal küzdöttek a 90 években és az Egyesült Királyság kormányát vádolta az 1LD 3LD-vel módosított 15. cikke (3) bekezdésének és 23. cikk (3) bekezdésének megsértésével, amely előírta, hogy „*a hatásköröknek és eszközöknek elégségesnek kellett lennie ahhoz, hogy lehetővé váljon az illetékes hatóságok számára, hogy megakadályozzon vagy megszüntessen minden, a biztosított személyek érdekeit sértő szabálytalanságot – itt azonban nem ez volt a helyzet.*” Hasonlóképpen: „*a rendelkezésre bocsátott forrásoknak lehetővé kellett tenniük, hogy a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságai minden biztosítóintézettől megköveteljék a megbízható ügyviteli és számviteli eljárások, valamint a megfelelő belső ellenőrzési mechanizmusok meglétét. Ezt a rendelkezést sem tartották be megfelelően.*”

2. A GAR-probléma

Úgy tűnik, hogy a garantált évjáradékszintekkel (GAR) kapcsolatos probléma kezelése áll a petíciók benyújtói és a kötvénytulajdonosok által a vizsgálóbizottságnak benyújtott bizonyítékok és panaszok középpontjában, különösen a szabályozók azon állítólagos mulasztása vonatkozásában, hogy nem ismerték fel a GAR által az EL tőkemegfelelésével

kapcsolatos kockázati potenciálját, továbbá az ezt követő azon mulasztás vonatkozásában, hogy nem tájékoztatták és/vagy figyelmeztették megfelelően az esetleges kötvénytulajdonosokat a kockázatnak való ilyen kitettségről.

2a) A GAR időrendje

1957 Az Equitable Life elkezdte értékesíteni a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási nyugdíjévjáradékokat „garantált szintek” (GAR) mellett, amelyek a kamatokra és a várható élettartamra vonatkozó, meghatározott vélelmekhez kapcsolódtak. A GAR kötvényeket 1988-ig értékesítették; a „garantált kamatokat” (GIR) kínáló, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvényeket 1996-ig értékesítették.

1970-1982 Az Egyesült Királyság magas inflációval jellemzett évei (kiskereskedelmi inflációs ráta: évi 10-22%)

1990 Az Egyesült Királyság inflációja jelentősen csökken, a hosszú távú állampapírhozamok pedig ennek megfelelően csökkennek. A GAR-kötvényeket nagy mennyiségben jegyző biztosítók kötelezettségeik drámai növekedését tapasztalták: az EL-t – amely minimális tartalékokkal rendelkezett és maximális kifizetéseket teljesített – ez különösen nagy rosszul érintette.¹⁴⁵

1993 A mindenkori piaci évjáradékszintek a GAR-ral kapcsolatban az EL által beígért évjáradékszintek alatt voltak, ezzel pedig jelentősen megnövelték az ELAS-nak a GAR-nyugdíjak nyújtásával kapcsolatos költségeit; alkalmazzák a differenciált nyereségrészesedés politikát (DBP).

1998. szeptember 9. Az EL ír Denton Hallnak, a Társaság ügyvédjének és jogi tanácsot kér a GAR-ral és differenciált nyereségrészesedés politikával kapcsolatban; A GAR hivatalosan is témává válik

1999. január Az Egyesült Királyság Felsőbíróóságánál megindul a Hyman-per
Az S&P leminősíti az EL hitelosztályzatát AA-ról A+/óvatos negatív¹⁴⁶

2000. július 20. Lordok Háza ítélete véget vet a Hymen-pernek¹⁴⁷

2b) Háttérinformáció

A GAR-kérdés jobb megértése érdekében hasznos lehet az érintett kötvénytulajdonosok különböző csoportjainak meghatározása:

¹⁴⁵ Lásd még a WE72-ben részletezett, a „Eszközalapba fektetett nyugdíjak/bevételek lehívása” kérdését

¹⁴⁶ Lásd a WE-FILE22

¹⁴⁷ A WE-CONF21 megerősíti, hogy az EL ezután továbbra is kötött új szerződéseket, egészen addig, míg az új szerződések megkötését 2000. december 8-án abba nem hagyta.

- a GAR kötvénytulajdonosok, azaz a kötvényükben garantált évjáradék-opcióval rendelkező személyek
- a nem GAR kötvénytulajdonosok, azaz azok személyek, akik ezen opció nélküli kötvényekkel rendelkeznek
- a későn csatlakozó személyek, azaz azok a kötvénytulajdonosok, akik 1998. szeptember 30. után vásároltak EL-kötvényeket

A GAR-problémához vezető piaci erők vonatkozásában kiterjedt kutatást végeztek és egyértelműen megállapították: azok főként az Egyesült Királyság kamataiban a 90 évek elején bekövetkezett gyors és váratlan zuhanásnak tudhatók be. A WE29 emlékeztet arra, hogy „1993 végén és 1995-ben a nyíltpiaci kamatok a GAR alatt voltak és az alatt vannak azóta is. Ezen túlmenően a GAR nyugdíjkifizetés mértékének meghatározásához a várható élettartam vonatkozásában használt feltételezéseket nem vizsgálták felül a létrehozásuk óta az elhalálozásban történt javulásra figyelemmel, ami tovább növelte a nyugdíjak költségeit. Az igazgatótanács nem vette figyelembe ezeket a többletkiadásokat, amikor az éves nyereségrészesedéseket kiosztotta és valamennyi tag kötvényének értéke (mind a GAR, mind pedig a nem GAR) ugyanolyan mértékben növekedett.”

Az e hátrányos piaci mozgás ellensúlyozására irányuló törekvése során „az igazgatótanács a GAR-ok többletköltségeit az első ízben 1993-ban bevezetett »differenciált végső nyereségrészesedési politikán« keresztül orvosolta, amelyről azt gondolta, hogy a mérlegelési hatáskörén belül esik¹⁴⁸. A cél az volt, hogy olyan záró nyereségrészesedéseket jelentsenek be, amelyek az összes haszon értékét a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvénytulajdonosok névértékével nagyjából egyenlővé teszik (...) Azok a kötvénytulajdonosok, akik azt választották, hogy élnek a GAR-opcióval alacsonyabb záró nyereségrészesedést kaptak, mint azok a biztosítási kötvénytulajdonosok, akik – annak ellenére, hogy rendelkeztek GAR-opcióval – azt választották, hogy nyugdíj szolgáltatásaikat ettől eltérő formában, de (...) az akkoriban uralkodó, alacsonyabb piaci kamaton kérik. Az igazgatótanács azt hitte, ez a stratégia legális; a Biztosításmatematikai Intézet és a Pénzügyminisztérium Biztosítási Igazgatósága pedig egyetértett.” (WE29)

A kötvénytulajdonosok részéről érkező panaszok – akik azt állították, hogy a differenciált nyereségrészesedés-politika a GAR-opciót elértéktelenítette – eredményeként az EL a Felsőbírósnál a kérdés megoldása érdekében „mintapert” indított, amely „Hyman-ügyként” vált ismertté és amely a Lordok Háza 2000. július 20-án hozott végleges ítéletével zárult. „Az ügy a Lordok Házához került, amely kimondta, hogy az ELAS nem alkalmazhat differenciált nyereségrészesedés-politikát a kötvénytulajdonosok egyik kategóriájával szemben sem – függetlenül attól, hogy GAR- vagy nem GAR-tulajdonosok-e. Azon GAR kötvénytulajdonosok számára, akik 1994 januárja és 2000. július 20. között GAR-opciókat gyakoroltak, ugyanolyan végső nyereségrészesedést kell biztosítani, mint azon GAR kötvénytulajdonosok számára, akik nem éltek a GAR-opcióval, ezt követően pedig a GAR-t a felülvizsgált záró kötvényértékre kell alkalmazni. Döntően a Lordok Háza azt is kimondta, hogy a GAR-kötelezettségeknek való megfelelés költségei nem »határolhatók el« a GAR kötvénytulajdonosok kategóriáján belül.” (WE29)

¹⁴⁸ Az ELAS alapító okiratának és alapszabályának 65. cikke értelmében az EL vezetősége szerint neki járó diszkrecionális jogkör.

E döntés után az EL összköltségét a GAR kötvényértékek 25%-ára avagy vagy 1.5 milliárd fontra¹⁴⁹ becsülték. Ezt az összeget az egyetlen nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapból kellett kivenni, amely mind a GAR, mind pedig a nem GAR biztosítási díjakat finanszírozta. 2000. július 20-án a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapot 25%-a GAR kötvénytulajdonosok követeléseiből, 75%-a pedig nem GAR kötvénytulajdonosok követeléseiből állt. *A Lordok Házának döntése tehát azt jelentette, hogy végre kellett hajtani a nem GAR kötvénytulajdonosok 1,1 milliárd fontos (az 1,5 milliárd font 75%-a) követeléseinek a GAR kötvénytulajdonosokra történő »gazdasági átruházását«.* (WE29)

A WE-CONF2 hangsúlyozza, hogy „a GAR-problémát miként bonyolította az a tény, hogy a Társaság történetileg a nyereségrészesedések maximalizálásának és a tartalékképzés hiányának politikáját működtette. A Társaság érvelése az volt, hogy kereskedelmileg csak 50 millió fontos tartalék volt kötelező, ami azon alapult, hogy (...) a GAR kötvénytulajdonosoknak csak elenyésző hányada élt a GAR opcióval. Az elméleti kitétséget 170 millió fontban állapították meg.”¹⁵⁰ Arra is emlékeztetett, hogy az EL 1998-ra és 1999-re vonatkozó beszámolóiban szerepelt „200 millió font olyan tartalék, amely »a kötvényeik szerinti GAR opció gyakorlását választó ügyfeleken keresztül esetlegesen bekövetkező további kötelezettségek« fedezésére szolgált. Fontos szem előtt tartani, hogy ezek a tartalékok nem a Hyman-ügy elvesztése miatti kötelezettségekre, hanem azokra a kötelezettségekre irányultak, amelyeket akkor is vártak volna, ha a Társaság ezt a pert megnyerte volna.”

Úgy tűnik, hogy az EL nem reagált a piac alakulásaira azzal, hogy nem kötött a veszteségek fedezetére szolgáló, következetes ellenügyleteket illetve nem képzett fedezetet a GAR opció gyakorlásának veszélye esetére vagy pedig a Hyman-ügy elvesztése esetére. 1999-ben az EL 700 millió fontot meghaladó pénzügyi viszontbiztosítást szüntetett meg, hogy fedezze a GAR opció gyakorlása miatt keletkező közvetlen kifizetéseket, „ez a viszontbiztosítást azonban soha nem szánták arra, hogy azzal kapcsolatban igények merüljenek fel. Jelentésénél fogva a viszontbiztosítás csak akkor reagálhat, ha a Társaság nyereségrészesedési politikája változatlan marad. Amint jogellenesnek nyilvánítják a nyereségrészesedés-politikát, a kötvény semmissé válik. Más szóval: a viszontbiztosítás nem érintette a Társaságnál amiatt keletkező költségek kérdését, hogy a GAR kötvénytulajdonosoknak szolgáltatást biztosítanak abban az esetben, ha a differenciált végső nyereségrészesedési politika jogszerűtlenségét megállapítják.” (WE-CONF-2)

2c) A szabályozóknak a GAR-ral kapcsolatos kockázat elismerése hiányával kapcsolatos hozzá nem értésére vonatkozó állítások

A GAR-kérdésről technikai elemzést nyújtva a WE58 kiemelte, hogy „1997 és 1998 vége között, a hosszú távú állampapír hozamai igen élesen zuhantak, előidézve ezzel, hogy erősen növekedjen annak mértéke, hogy a kötvénytulajdonosok »pénzüknél« (az életbiztosítási vállalkozások pedig gondban) legyenek a GAR-ral kapcsolatban. Amikor a 90 években a GAR-probléma feltűnt az Equitable kapujában, a Társaság (a versenytársak többségétől eltérően)

¹⁴⁹ Ez az összeg az alacsonyabb GAR nyugdíjak 1994 januárja és 2000. július 20. közötti kifizetéseinek fedezésére szolgáló 200 millió fontból és a jövőbeli hiányok kiigazítására szánt 1,3 milliárd fontból állt.

¹⁵⁰ Lásd még a Baird-jelentés 4.15.3. pontját (WE17)

látszólag úgy határozott, hogy nem képez tartalékot, hanem a problémát inkább teljesen más módon kezeli (...) Úgy tűnhet, hogy az Equitable magatartása azon filozófiájának eredménye, amely szerint nem tart meg jelentős többlettőkét. Egészen egyszerűen a Társaság tudta, hogy nem engedheti meg magának a garantált évjáradékokkal kapcsolatban tett ígéreteit, ennek megfelelően pedig arra törekedett, hogy a nyereségrészesedés-rátára vonatkozó rendszerét úgy határozza meg, hogy a garanciák értéktelenek legyenek.”

Amint azt a WE58-ben is jelezték, az EL lehetséges megoldásként azt dolgozta ki, hogy a kötvénytulajdonosoknak számolja fel azt a költséget, hogy részükre GAR-t biztosít, implicit módon azt a (diszkrecionális) végső nyereségrészesedésből levonva: „*lehetségesnek tűnhet – egy szerződéssel kapcsolatos, meghatározott körülményektől függően –, hogy a lejáratkor hozzáadott befektetési záróeredmény valamivel alacsonyabb, mint az ilyen opciók vagy garanciák nélküli szerződések esetében, valamint hogy ez a befektetési záróeredmény egyes esetekben a mindenkori évjáradékszinteken alkalmazható (...) Az Equitable végzete Byliss úr, független pénzügyi tanácsadó személyében érkezett meg, aki – az öregségi nyugdíjjáradék-ágazatban jártas szakértőként – jelentős szerepet játszott annak elhíresztelésében, hogy az Equitable – véleménye szerint – tisztességtelenül bánik nyugdíjbiztosítási kötvénytulajdonosok azáltal, hogy manipulálja a nyugdíjkötvény-lejáratú értékeket és évjáradékszinteket, hogy a biztosítási kötvénytulajdonosokat megfosssa garantált járadékopcióik valós értékétől. Bayliss úr és mások agitációja vezetett a Társaság által a Lordok Házánál ténylegesen elvesztett ügyszóhoz. Így az EL látszólag kifinomult megközelítése és a GAR-kérdés viszonylag csekély fontosságú és legfeljebb 50 millió fontnyi hatással járó ügyként történő elutasítása (...) azt idézte elő, hogy a (kötvénytulajdonosok) rendkívüli mértékben aggódtak, mikor megtudták, hogy az »50 millió fontos bagatell összeg« valójában 1,5 milliárd font végleges katasztrófa volt.” ”¹⁵¹*

NASSIM úr a WE7-ben kifejtett jó néhány, a szabályozók részéről állítólagosan elkövetett mulasztást a tekintetben, hogy „*nem értékelték teljes körűen az Equitable Life kötvényeiben rejlő kockázatokat és nem avatkoztak be megfelelően:*

- *1973-tól kezdve a szabályozók nem reagáltak arra, hogy az ELAS nem képez explicit tartalékot az egyre nagyobb mértékű nyereségrészesedés formája tekintetében (befektetési záróeredmény), és nem vizsgálta meg a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak megfelelő vagy ésszerű értelmezése alapján megkövetelt realisztikus vonatkozásból eredő helyzetet;*
- *Az egyidejűleg biztosított biztosításmatematikai megjegyzés ellenére, a szabályozók nem vizsgálták meg alaposan a „...Nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosításokról – titkok nélkül” (With Profits Without Mystery; WPWM)” című biztosításmatematikai és biztosítási paradigmát. Amennyiben ezt megtették volna, szükségképpen felfedezték volna, hogy ez valójában eszközei szétszórásának racionalizálásáról van szó, valamint hogy nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapot működtetnek egy megszakításokkal jellemzett, negatív biztosításmatematikai tökemegfelelési rés tekintetében. A WPWM paradigma szerint szó sem volt prudens méltányos biztosításról vagy a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai teljesítésének valós kilátásáról;*
- *1987-től kezdve a szabályozók megengedték, hogy a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapot jobbra negatív biztosításmatematikai tökemegfelelési rés mellett működjön, ami*

¹⁵¹ WE58, 7-10. oldal

inkább kötelezettséget jelentett a jelenlegi és jövőbeni kötvénytulajdonosok számára, semmint nyereséget;

- A szabályozók általánosságban elmulasztották felmérni a Társaság magán és társasági/intézményes ügyfelei közötti érdek-összeütközés hatásait, valamint a GAD abbéli álláspontját, hogy a Társaságot közszolgálati intézményi nyugdíjszolgáltatónak ajánlja”.

Vallomásában SLATER úr (WE34) azt állította, hogy több mint egy évtizeden keresztül a szabályozók nem ismerték el teljes mértékben az Equitable Life azon gyakorlatának potenciális veszélyét, hogy *„a nyereségrészesedéseket a ténylegesen elért nyereségrészesedéseken felül szavazta meg, továbbá hogy ehhez hasonlóan hosszú időn keresztül elbogatellizálta a kötelezettségeket.”*

Tanúvallomásában SEYMOUR úr (H7) azt állította, hogy az Equitable Life azzal, hogy nem halmozott fel tőkét a jövőbeni nyereségrészesedések fedezésére azokban az években, amikor a pénzügyi piacok jól működtek, gyakorlatilag a kötelezettségeit támasztotta alá oly módon, hogy piramisszerű értékesítési rendszert működtetett anélkül, hogy azt a szabályozó észlelte volna. *„Az ELAS azért jelentett nyereségrészesedéseket, hogy a versenytársakénál magasabb teljesítményt mutasson annak érdekében, hogy új tőkét szerezzen közvetlen kiadásainak fedezésére. Nem tartotta fenn a megígért tartalékalapot (...) A szabályozó egyszerűen meghatározhatta volna a piramisrendszer meglétét a tartalékhiánnyal egyetemben, és megtehetette volna az irányelvben előírt javító intézkedést Ez létfontosságú volt, különösen mivel a tartalékalap bevallott megléte kulcsfontosságú értékesítési pont volt az egész Közösségben.”*

A WE-CONF23 az azzal kapcsolatos gondatlansággal is megvádolta az egyesült királyságbeli szabályozókat, hogy nem ismerték fel a GAR-kockázatot és elmulasztottak reagálni arra, mondván: *„bármely gondos vizsgálat feltárta volna a GAR-tartalékképzés hiányát. Az a tény, hogy a szabályozók nem cselekedtek az ügyben, hogy bezárják az Equitable Life-ot vagy lényeges szerkezetváltozást hajtsanak végre, arra ösztönözték az igazgatókat, hogy ne tegyenek semmit és így rendezték a 2001. július 16-án kötvényekkel rendelkező személyek által elszenvedett veszteségeket.”*

A H5 során BAYLISS úr azt mondta, hogy *„nem fért kétség ahhoz, hogy (...) az FSA új szabályozói rendszerében a bevallások nem voltak megfelelők a tekintetben, hogy nem fejtették ki a valós helyzetet vagy az ezekben az alapokban rejlő potenciális kötelezettségeket (...) Hosszú időn át bevették az Equitable történetét a szavatoló tőkével kapcsolatban: mindaddig, amíg új értékesítéseket produkálsz, hogy ezzel megbirkózz, addig rendben vagy. Ha az új üzletkötések száma elég nagy, be lehet tömni a rést A gond az volt, hogy szabályozók 1998-ban nem érzékelték a GAR problémáját és nem tudták, mihez kezdjenek azzal. A beavatkozással kapcsolatos másik kérdés és az időpont vonatkozásában: a szabályozók az ombudsmanon keresztül – nyilván 1997-ben és 1998-ban is már – tudtak arról, hogy ez téma. Megkapták a dokumentációt, amelyet a sajtónak is szétosztottunk legkésőbb 1998 nyarán, hacsak nem voltak egyes ügyfelek, akik azt korábban beküldték volna nekik (...) Azt hiszem, a probléma az volt, hogy be akarnak-e avatkozni vagy sem.”*

A WE46-ban azonban a nem GAR kötvénytulajdonos STONEBANKS úr megkérdőjelezi

BAYLISS úr bizonyítékait a GAR és a nem GAR kötvénytulajdonosi csoportok közötti egyértelmű érdekkülönbségekről beszámolva és azt állítva, hogy BAYLISS úr csak az előbbi csoport jogaiért küzdött, bíróság elé terjesztve a GAR-ügyet, ezzel pedig ténylegesen el őidézve az EL bukását. *„Ez egy, valamennyi tag érdekeinek kiszolgálására létrehozott, kölcsönös, méltányos társaság, úgyhogy igazán megdöbbentem, hogy Bayliss egyesek számára többet követel (...) Bayliss úrnak rá kellett volna jönnie, hogy ha követeléseinek helyt adnak, akkor az Equitable nemcsak hogy befejezi működését, hanem – azzal, hogy 1,5 milliárd fontot adnak hozzá a kötelezettségeikhez és lerombolják legnagyobb terméküket – a Társaság nem lesz érdemes arra, hogy megmentsek. Tudnia kellett, hogy ha az Equitable Life teljesíti követeléseit, akkor bezár. Továbbá mivel az Equitable főterméke értékesíthetetlen volt, nem volt értelme annak, hogy bármely másik társaság átvegye azokat. Stuart Bayliss más nagyobb életbiztosítási társaságok bérelték fel, hogy az Equitable Life-ot kivonja a forgalomból? Kétkem, hogy valaha is megtudjuk, de számomra ez tűnik az egyetlen logikus magyarázatnak Bayliss úr tetteire. Az Equitable az Egyesült Királyság nyugdíjparában jelentős és sikeres játékos volt és igencsak meg tudom érteni, hogy más életbiztosítási társaságok azt akarták látni, ahogy távozik a színtérről.”*

3. A 2001-es „egyezségi rendszer” állítólagos tisztességtelensége

Amikor az Egyesült Királyság Felsőbírósága általi jóváhagyást követően a „egyezségi rendszer” hatályba lépett (2002. február 8.) *„még mindig volt közel egymillió ember, akik a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapokban rendelkeztek érdekeltséggel.”* (WE47)¹⁵². A rendszer célja a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapot stabilizálása volt a GAR-nak való kitettség csökkentésével, ugyanakkor kizárva az EL-lel szemben a visszaélészerű értékesítések miatt benyújtott keresetek veszélyét, azt állítva, hogy a GAR-kötelezettségek potenciális veszélyeit nem hozták tudomásukra kötvényeik kiváltásakor. Amint az a WE80-ban szerepel, az ír szabályozói hatóságok nem vettek részt az egyezségi rendszerről való megállapodás folyamatában.

Az egyezségben az szerepelt, hogy *„valamennyi és bármely GAR-ral kapcsolatos követelésről, amellyel a rendszerben részt vevő egyes kötvénytulajdonosok rendelkeznek/rendelkezhetnek a GAR-tőkéjükkel és/vagy nem GAR-tőkéjükkel kapcsolatban (...) lemondanak, azokat teljes mértékben, véglegesen és visszavonhatatlanul rendezik”,* kifejezetten kizárva *„bármely ombudsmanhoz intézett bármely panaszt vagy követelést (ideértve a pénzügyi ombudsman Szolgálatát is)”*.

3a) A „egyezségi rendszer” időrendje

2000. július 20.: A Lordok Háza ítélete, amely fenntartva a Fellebbviteli Bíróság ítéletét jogszerűtlennek minősítette differenciált nyereségrészesedés-szintek GAR-kötvényekre történő kifizetését (arra kényszerítve az EL-t, hogy kínálja magát eladásra)

¹⁵² A WE29 A.2 melléklete részletezi: 2001. június 30-tól 70.000 egyéni, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvénytulajdonos rendelkezett GAR-ral, 415.000 egyéni kötvénytulajdonos GAR nélkül, 105.000 GAR és 510.000 nem GAR kötvénytulajdonos volt a csoportos nyugdíjrendszerben.”

- 2000 júl.–nov.:** Jó néhány társaság fontolgatta az Equitable Life megvételét, de egy ajánlat sem jött létre¹⁵³
- 2000. december 8.:** Az **EL nem kötött több szerződést** és 10%-ra növelte a tőkekivonásra vonatkozó kilépési bírságot¹⁵⁴
- 2000. december 20.:** **Az EL igazgatótanácsa benyújtja lemondását**
- 2001. február 5.:** A Halifax vállalta, hogy 1 milliárd fontot fizet az EL „működő eszközeinek” megvásárlásáért (értékesítési személyzet és nem nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvények), további tőkét ígérve arra az esetre, ha egyezség születik a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvények vonatkozásában¹⁵⁵
- 2001. február 14.:** Az EL utasította Nicholas Warren, királyi jogtanácsost a GAR-ügyből származó kérdések vizsgálatára
- 2001. május 10.:** A „Warren-jelentéstervezet” **utalt arra, hogy a nem GAR kötvénytulajdonosok érvényes jogokkal rendelkeznek a visszaélészerű értékesítések vonatkozásában**
- 2001. július 16.:** **Az EL 16%-kal csökkenti a kötvényértékeket (a 2000. végi szintről)**
- A WE-CONF16 azt állította, hogy az EL a kötvényértékek átlánymértékben történő csökkentése mellett döntött, függetlenül azok időtartamától, ahelyett, hogy az új megbízott biztosításmatematikuss, Nowell úr ajánlásainak megfelelően a végső nyereségrészesedéseket csökkentette volna¹⁵⁶, a hátrányos értékpapír-piaci feltételeket

¹⁵³ A WE58 kifejti, hogy „az Equitable-nak a költségellenőrzésekkel és a működési hatékonysággal kapcsolatos megközelítése (...) azt jelentette, hogy soha sem lesz különösebben vonzó egy potenciális vásárló számára (még a garantált évjáradékokkal kapcsolatos problémák figyelmen kívül hagyása mellett sem) azon egyszerű oknál fogva, hogy hatékonyra és egyszerűvé vált, hogy csak igen csekély nyereségeket tudott volna produkálni a részvényesek számára, ha a Társaság valaha is megszüntette volna kölcsönös funkcióját.” Az esetleges vásárlókat az a tény is visszatartotta, hogy „az Equitable 20 milliárd fontos (2000. december 8. előtti időszak) alapvető értékét legjobb esetben 4 milliárd fontra becsült, szükséges pénzügyi helyrehozattal kellett szembeállítani.”

¹⁵⁴ 2000. december 8-án az Equitable Life elveszítette a befektetési fokozatra vonatkozó hitelosztályzatát (1993. óta AA/A+), mivel az S&P azt BB/óvatos negatívra fokozta le (WE-FILE22)

¹⁵⁵ „Az Equitable Life-ot a Halifax Rt. nyilvánvalóan nem »vette meg«. A Halifaxszal kötött megállapodások a Társaság egyes ügyeivel kapcsolatban születtek és nem vonták maguk után az Equitable kölcsönös funkcióinak megszüntetését és/vagy hosszú távú tevékenységeinek más személyre történő átruházását. Ennek megfelelően az Equitable továbbra is kölcsönös életbiztosító maradt, amelynek tulajdonosai a tagjai voltak.” (WE58, 13. oldal)

hibáztatva ezért.¹⁵⁷

2001 augusztus Az EL megtagadta a kötvénytulajdonosok számára a pénzügyi felülvizsgálathoz¹⁵⁸ való hozzáférést

2001. szeptember 20.: A biztosítótársaságokról szóló 1985. évi törvény 425. cikke alapján az **EL megtervezte az egyezségi rendszert**, amely a GAR-ok kivásárlásán alapult és a társaság pénzügyeinek stabilizálására irányult; a rendszer a kötvénytulajdonosok és a Felsőbíróság jóváhagyásától függ¹⁵⁹

2001. december 1.: Az FSA az **Egyesült Királyság egyetlen szabályozójaként** működni kezdett

Megküldik a kötvénytulajdonosok számára a hivatalos egyezségi rendszerre vonatkozó javaslatot

2001. december 7.: Az FSA nyilvánosan jóváhagyta az egyezségi rendszert rendszerkörlevelében¹⁶⁰

2001. január 11.: A kötvénytulajdonosok szavaztak az egyezségi rendszerről: akkor fogadják el, ha a mindkét kötvénytípus (GAR és nem GAR) 75%-át képviselő egyéni kötvénytulajdonosok 50%-a jóváhagyja

2002. január 18. Az EL bejelentette, hogy a **kötvénytulajdonosok elsöprő többséggel szavaztak az ügylet mellett** (a nem GAR kötvénytulajdonosok 98%-a, a GAR kötvénytulajdonosok 99%-a)

2002. február 8.: a Felsőbíróság jóváhagyta az egyezségi rendszert, amely azonnal működni kezdett; az EL 10%-os kilépési bírságot alkalmazott; a Halifax

¹⁵⁶ Az EL vezérigazgatója, Thomson úr (H8) azt állította, hogy azért hozta meg döntését, hogy „*valamennyi kötvénytulajdonos számára nagyobb mértékű tisztességességet biztosítson*” (pontosabban nem írja körül) „*miután a megbízott biztosításmatematikussal egy sor lehetőséget megvizsgált.*”

¹⁵⁷ A 2001 júliusa és 2002 áprilisa között mindössze 6%-os csökkenést mutató FTSE-100 tőzsdeindex és az EL viszonylag alacsony kötvénykittettsége (46%) ellenére. Részletesebben lásd WE-CONF16 (3-4. oldal), amely szerint „*a kötvényértékek csökkentésének fele abból eredt, hogy az EL több mint egy évtizedig túlzott nyereségrészesedést fizetett.*”

¹⁵⁸ Az EL vezérigazgatója, Thomson úr (H8) azt állította, hogy „a kötvényértékek csökkentésével kapcsolatos döntés az Igazgatóság, és nem a kötvénytulajdonosok kezében volt: a döntés után azt mondták nekik, hogy a kötvényértékek összhangban vannak az eszközökkel, úgyhogy tájékozott döntést tudtak hozni arra vonatkozóan, hogy menjenek vagy maradjanak.”

¹⁵⁹ Lásd még a WE-CONF19-ben az EL által a kötvénytulajdonosok részére 2001. október 29-én írt levelet

¹⁶⁰ Az FSA anyaga Ian Glick királyi jogtanácsos és Richard Snowden két véleményét, valamint Nicholas Warren királyi jogtanácsos és Thomas Lowe két véleményét tartalmazta, amelyeket a Társaság irányításáról adtak (WE-CONF2, 3. pont)

beinjektálta az EL-be a megígért 250 millió fontot

2002. április 15./július 1.: az EL a nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvények lejáratát 4 illetve 6%-kal csökkentette, a kilépési bírságot pedig 14%-ra emelte; az EL 2001. évi beszámolója ugyanakkor az új elnöknek és a vezérigazgatónak kifizetett bőséges nyereségrészesedéseket mutatott¹⁶¹

Arra vonatkozó magyarázatként, hogy hogyan merült fel 2001 júliusában a kötvényértékek 16%-os csökkentésének szükségessége, SLATER úr benyújtott egy táblázatot¹⁶², amely azt ábrázolja, hogy több mint egy évtizeden keresztül az EL nem egyenlítette ki a kötvényértékeket az eszközértékekkel, ezáltal 1989-től 2000-ig évente jelentős hiányokat halmozva fel, amelyek csúcsa az 1990-es 28% és az 1994-es 20% között mozog. *Ennek eredményeként a „a tényleges befektetési teljesítményt meghaladó nyereségrészesedések meghirdetése új befektetők százezreit bátorította és a társaság nagymértékben terjeszkedett. Az ELAS felső vezetése egyértelműen felismerte a vállalt kockázatot. Az új igazgatótanács 2001. június 27-én meghallgatta Charles Thomson vezérigazgató álláspontját az 1999 végére várt többlet szintjéről. Thomson megjegyezte, hogy 2000 elején a kötvényérték 3%-kal haladta meg az eszközértéket, ami az elfogadható tartományon belül marad. Kérdésre válaszolva Thomson megerősítette, hogy a szokásos biztosításmatematikai elvek értelmében azt várta volna, hogy addigra az eszközérték a kötvényértéket úgy 6-7%-kal fogja meghaladni. A társaság 2000 elején körülbelül 10%-ban vagy 2,5 milliárd GBP értékben eszközhiányos volt (vagy ilyen mértékben szavazott meg többlet nyereségrészesedést). A GAR-est 2000 júliusi elvesztése ezt a hiányt 4 milliárd GBP-re növelte. Körülbelül ez az összeg volt az, amit a 2001. július 16-i kötvényérték-csökkentéssel állítottak helyre.”*¹⁶³

A Hyman-ügy kimenetelével és annak következményeivel kapcsolatban a WE 46 Ned CAZALET urat, az Egyesült Királyság Pénzügyminisztériumának életbiztosítási tanácsadóját idézte, aki a GAR kötvénytulajdonosokról a következőt mondta: *„Épp most lőtték főbe magukat. Meg tudnák nyerni a bírósági ügyet. A kérdés: Mi a következménye a pernyertességnek? Az Equitable a garantált évjáradékszintek fedezése céljából egy esetleges 1,5 milliárd fontnyi számlával szembesül majd. Nincs ekkora összeg a tarsolyában.”*

A GAR-kérdést egy kevésbé formális feljegyzésben felgöngyölítve CAZALET úr a következőt állapította meg: *„Vegyünk az Equitable-t egy doboz Smarties-nak! A tanár a gyerekeknek csoportonként négyet ígér. De a doboz kisebb, mint a tanár hitte és mikor az édességet szétosztják az osztályban, mindenkinek csak három jut. A csalódott csoport követeli, hogy a*

¹⁶¹ A WE29, A.30. melléklete részletesen kifejti: „Charles Thomson, aki 2001 márciusában lett vezérigazgató 275 000 fontos jutalmat kapott a 347 758 fontos teljes díjsomagján felül a 2001 decemberéig tartó évben; Vanni Treves, aki az EL elnöki posztját 2001 februárjában vette át, 250 000 fontos jutalmat kapott a 58 750 fontos teljes díjsomagján felül.” E kérdés tekintetében Thomson úr a H8 során kifejtette, hogy e jutalmak odaítélésére vonatkozó döntést „az EL-nek a Sir Philip Otton elnökletével működő javadalmazással foglalkozó bizottsága hozta meg, a Társaság Igazgatósága pedig egyhangúlag jóváhagyta. Az Igazgatóság egyetértett azzal, hogy a kifizetések helyénvalók, tisztességesek és jogosan kiérdemelték, valamint bizonyosan nem túlságosan nagylelkűek.” (Lásd még: EL AGM, 2002. május)

¹⁶² WE34, 2. oldal; a Penrose-jelentés ténymegállapításain alapuló adatok

¹⁶³ WE34, 3-4. oldal

tanár betartsa az ígéretét. Az egyetlen módja annak, hogy több Smarties-hoz jussanak az, hogy elveszik az osztálytársaktól. Egy bunyó után nem marad semmi, mint olvadt csokoládé és bevonódarabkák.” (WE46)

3b) Az egyezség feltételei részletesen

Az egyezség feltételei gyakorlatilag a következőket jelentették:

- 70.000 GAR egyéni kötvénytulajdonos kötvényértékét 17,5%-kal növelnék, cserébe azért, hogy lemondanak a garantált évjáradékszinttel kapcsolatos jogaikról

- 415.000 nem GAR egyéni kötvénytulajdonos kötvényértékét 2,5%-kal növelnék, cserébe azért, hogy lemondanak arról a jogukról, hogy az Equitable Life-ot visszaélészerű értékesítésért bepereljék.

A WE29-ben Prof. David BLAKE azt állította, hogy „az egyezségi rendszerre irányuló javaslattal kapcsolatos, 2001. decemberi dokumentáció (és a 2001. évi időközi bevallások) azt jelezték a kötvénytulajdonosoknak, hogy a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapokra csak akkor várna bizonytalan jövő, ha a kötvénytulajdonosok nem szavazzák meg az egyezségi rendszerre irányuló azon javaslatot, amely megszüntette a garantált évjáradékokkal (GAR-ok) kapcsolatos problémát. E dokumentumok nem jelezték, hogy még ha az egyezségi rendszerre irányuló javaslatot jóvá is hagyják, a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapot közel lenne a biztosításmatematikai fizetésektelenséghez.” Politikai javaslatként hozzáfűzte: „a jövőben a befektetőknek csak akkor szabad megengedni, hogy ugyanabban az összevont befektetési alapon vegyenek részt, ha mindegyikük ugyanazt az elvárt (vagy előzetes) megtérülést kapja meg.”¹⁶⁴

Az egyezségi rendszerre irányuló javaslat tartalmával kapcsolatban a WE29 azt jelezte, hogy az EL igazgatótanács korábban azt állította, „négy elv támasztja alá a javasolt megoldást. A megoldásnak valamennyi, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvénytulajdonos-csoport számára méltányosnak kell lennie, könnyen érthetőnek és végrehajthatónak kell lennie, valamint elfogadhatónak kell lennie a Felsőbíróság számára.” Az igazgatótanács azt állította, hogy az egyezség a GAR kötvénytulajdonosok tekintetében megfelelt ezeknek az elveknek, mivel „a GAR kötvénytulajdonosoknak nyújtott tisztességes értékű, az azon jogok értékének »realisztikus felbecslésén« alapuló kompenzáció, amelyekről lemondtak, (...) jogaikkal összhangban osztja szét a kompenzációt a különböző GAR kötvénytulajdonosok között; e kompenzáció értékét csökkenti azon bármely, kompenzáció iránti esetleges követelés értékével, amelyekről a nem GAR kötvénytulajdonosok mondtak le; a kompenzáció a GAR kötvénytulajdonosok kötvényértékei arányos növelésének formáját ölti mind a garantált, mind pedig a nem garantált forma vonatkozásában.”¹⁶⁵

Abban az esetben, ha az egyezséget a kötvénytulajdonosok szavazása nem hagyja jóvá, az EL igazgatótanácsa a következő lehetőségeket fontolgatta¹⁶⁶:

¹⁶⁴ WE29, 5 és 7. pont

¹⁶⁵ Lásd WE29, A. melléklet 17-18. pont

¹⁶⁶ Lásd WE29, A. melléklet 24-25. pont

1. A jelenlegi helyzet fenntartása, a GAR kötelezettségeknek a fedezeti eszközöknek való megfeleltetése
2. Kétoldalú megállapodások megkötése a kötvénytulajdonosokkal
3. A „szerződések csökkentése” iránti kérelem benyújtása a bírósághoz (az 1982. évi ICA 58. cikke)
4. A GAR-kötvényekben megfelelő módosítások elvégzése¹⁶⁷
5. Az ELAS felszámolása

Az igazgatótanács úgy határozott nem ajánlja egyik lehetőséget sem, mivel azt állította, hogy mindegyiknek vannak hátrányai. (WE29)

3c) A független biztosításmatematikus jelentése

Az Equitable Life megbízott egy független biztosításmatematikust, Michael Arnold urat¹⁶⁸, hogy értékelje az egyezség kikötéseit. Ő azonban azt mondta, hogy az ő dolga az, hogy *„kizárólag a Társaságnak számoljon be (...) és nem tartozik a Társaság egyik kötvénytulajdonosa felé sem elszámolással. Különösen a bejelentésnek nem az a célja, hogy tanácsot adjon bármely kötvénytulajdonosnak.”* (WE-CONF9) Továbbá azt mondta, hogy *„ez a megállapodás valójában elhatárolta a meghatározott német kötvényeket a többi nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvényekkel szemben meglévő GAR-problémáktól. E német kötvények nem képezik az egyezség részét, azokat ez nem érinti.”*¹⁶⁹

Jelentésének összefoglalásában Arnold úr úgy vélte, hogy az egyezség feltételeit *„biztosításmatematikai szempontból tisztességes és ésszerű módon”* állapították meg (WE67) és hogy *„a Társaság a GAR-ral kapcsolatos költséget realisztikus becslési alapon (...)”* határozta meg (WE29). (WE29) Hozzáfűzte, hogy *„abban az esetben, ha az egyezséget nem hajtják végre, teljes egészében újra kell értékelni az eszközcsomagot a hosszú távú stabil befektetési csomag meghatározása érdekében, ami felismeri, hogy a GAR-probléma a fennmaradó kötvények teljes érvényességi időszakában továbbra is meglesz és ennek eredményeként nem kielégítő tőke megfelelést tart fenn a Társaság esetében.”* (WE29)

Arra is figyelmeztetett, hogy *„az egyezség nem zár ki a garantált szolgáltatásokkal kapcsolatos valamennyi potenciális kockázatot”,* hozzáfűzve, hogy *„tudvalévő, hogy az egyezség a nyugdíjkorhatárhoz közeli olyan GAR kötvénytulajdonosok számára hátrányos lehet (...), akik esetleg élni kívánnak GAR-ral kapcsolatos jogaikkal.”* Következtetése: *„Az egyezség legfőbb előnye a nem GAR kötvénytulajdonosok számára az, hogy a GAR-ral kapcsolatos jogok költsége kikristályosodik (...), az ilyen bizonytalanság megszüntetése pedig valamennyi, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvénytulajdonosok és a*

¹⁶⁷ *„Például a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítások 1982. évi ICA 2C. melléklete szerinti átruházása vagy a 112. cikke szerinti átruházása egy, a 2000. évi FSMA szerinti harmadik fél számára”* (WE29)

¹⁶⁸ Részletesebben lásd a WE-CONF9-ben

¹⁶⁹ Arnold úr tényleges függetlenségét a WE75-ben (f. pont) megkérdőjelezték, panaszolva, hogy az EL Igazgatósága „ellenőrzést gyakorolt felette utasításainak korlátozásával és megengedte számára, hogy a kötvénytulajdonosokkal szembeni mindenféle gondossági kötelezettségétől eltekintsen, és ennek következtében igen jól kifizetődő munkával látta el.” Az FSA ezután megjegyezte, hogy „nem állt fenn jogi kötelezettség e kijelölés vonatkozásában”.

Társaság jövőbeni vezetése számára is előnyös lesz.”

3d) Az FSA szerepe az egyezségi rendszerben

Mivel az egyezségi rendszert az 1985. évi ICA 425. cikke alapján javasolták, az FSA-nak nem volt formális szerepe a folyamatban, szabályozóként azonban – a *pénzügyi szolgáltatásokról és piacokról szóló 2000. évi törvény* értelmében – hatáskörrel rendelkező intézkedések megtételére abban az esetben, ha úgy azt a kötvénytulajdonosok érdekeinek védelme céljából megfelelőnek tartotta. Az FSA véleményét akkor is ki lehetett kérni, ha az egyezés formális jóváhagyásra a bírósághoz kerül a kötvénytulajdonosok szavazását követően.

Az egyezségi rendszerről szóló, 2001. december 7-én közzétett értékelésében (WE67) az FSA jóváhagyta az alku teltételeit és kimondta, hogy *„nincs oka beavatkozni és tiltakozni a kötvénytulajdonosok elé terjesztett javaslattal kapcsolatban”* és meghatározta, hogy *„az FSA elégedett, hogy – a GAR és a nem GAR kötvénytulajdonosok érintett csoportjai vonatkozásában – a kötvényértékek növelésének mértéke tisztességes ajánlat mindazokért a GAR-ral kapcsolatos jogokért és potenciális visszaélészerű értékesítések miatti követelésekért cserébe, amelyekről az érintettek lemondanak. Míg minden csoporton belül személyenként eltérőek a viszonyok, meggyőződünk arról, hogy nincs a kötvénytulajdonosoknak olyan kategóriája, akik aránytalanul nagyobb vagy kevesebb szolgáltatást kapnának”*.

Végezetül elmondta, hogy az FSA *„határozottan hisz abban, hogy csak egy sikeres egyezés tudná nyújtani arra vonatkozóan a lehető legjobb kilátást, hogy stabilitást lehessen elérni a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapokkal kapcsolatban és javítani lehessen az érintett kötvénytulajdonosok kilátásait.”*

Ami a javasolt egyezés összetettségét illeti, az FSA azt mondta, hogy *„hisz annak fontosságában, hogy a kötvénytulajdonosok elé terjesztett egyezés egyértelmű legyen, továbbá hogy annak biztosítania kell mindazokat az információkat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy saját véleményüket kialakíthassák arra vonatkozóan, hogy miként szavazzanak az eléjük terjesztett javaslatokról.”* Elismerte azonban, hogy *„a biztosítási kötvénytulajdonosok számára szavazás céljából elküldött, az egyezésre vonatkozó dokumentum nagy része igen összetett (...) Elégedettek vagyunk amiatt, hogy a dokumentáció eléggé egyértelmű volt ahhoz, hogy lehetővé váljon számukra saját véleményük kialakítása arra vonatkozóan, hogy miként szavazzanak – saját körülményeik ismeretében.”*

Az FSA továbbá előadta, hogy nem tudott személyre szóló tanácsokat adni a kötvénytulajdonosoknak, és hozzáfűzte, hogy *„amennyiben az Equitable Life kötvénytulajdonosai úgy vélik, hogy segítségre van szükségük arra vonatkozóan, hogy hogyan szavazzanak, független pénzügyi tanácsot kell kérniük.”* (WE67)

3e) A kötvénytulajdonosok panaszai

Számos nem GAR kötvénytulajdonos és a kötvénytulajdonosok akciócsoportjainak képviselői nyújtottak be bizonyítékokat és panaszokat az egyezségi rendszerrel kapcsolatban. Állításaik szerint az egyezséget oly módon dolgozták ki, hogy az a kezdetektől fogva sértse a

kötvénytulajdonosokat, azt sugallva, hogy a 2002 áprilisában és júliusában bekövetkező kötvényérték-csökkentéseket – amelyek azonnal megsemmisítették az egyezségben részükre megítélt szerény mértékű emelkedést¹⁷⁰ – az EL vezetősége már az egyezség 2001 szeptemberében első ízben történő javasoláskor előre látták látta – ha csak nem szándékosan megtervezte. Ezen túlmenően a szabályozó tudhatott arról a tényről, hogy a javasolt emelések fiktívek, mivel azokat nem fedezte megfelelő mennyiségű eszköz.

A kötvénytulajdonosok azt is panaszolták, hogy elhitették velük, hogy a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapot az egyezségi rendszer stabilizálja majd, ami valótlannak bizonyult, mivel az alapot továbbra is érintették a piaci ingadozások és az ennek következtében 2002 során történt értékpapírpiazi zuhanás. Ennek eredményeként a megkárosított kötvénytulajdonosok azt állították, hogy az egyezség 2002 februárjában történt elfogadása után a nem GAR kötvénytulajdonosok határozottan rosszabb helyzetben voltak mint azelőtt, hiszen olyan lemondtak arról a jogukról, hogy a Társaságtól jogorvoslatot igényelhessenek, anélkül, hogy ezért tényleges ellentételezést kaptak volna.

Az Equitable Life és az FSA (H4) ismételten azt állították, hogy a későbbi kötvényérték-csökkentéseknek semmi közük nem volt az egyezség feltételeihez, hanem azok a 2002-ben végbement drasztikus értékpapírpiazi zuhanás miatt következtek be, amelyek gyengítették a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapot eszközalapját, továbbá azt állították, hogy egy ilyen nagyságrendű piaci zuhanást nem lehetett előre látni az egyezség 2001 szeptemberében történt kidolgozásakor¹⁷¹.

A Pénzügyminisztérium bizottságához elküldött, 2001. januári Cazalet Memorandum egyetértett azzal, hogy „a Társaság egészének érdekeit szolgálná a garantált járadékokkal kapcsolatos opció körüli probléma akként történő megoldása, hogy a nyugdíjhátralékokkal rendelkező biztosítási kötvénytulajdonosok lemondanak opcióikról (...) Nem teljesen világos azonban, hogy a GAR biztosítási kötvénytulajdonosok megszavaznának-e egy ilyen egyezséget, mivel úgy tűnik, hogy a valószínű javaslat a GAR csoport kötvényeinek értékét a kezdeti tőkeerősítés eredményeként növelné, ugyanakkor azonban – a jelenlegi piaci feltételek mellett – a GAR ezt követő vesztesége a nyugdíjjal kapcsolatos járadékbevételeknek az ezzel együtt járó zuhanását idézné elő. (...) Ha az Equitable-nek sikerülne meggyőzni biztosítási kötvénytulajdonosait, hogy szavazzák meg az általa „egyezségnek” hívott valamit, az – a Halifaxtól származó 250 millió fontos lórúgás ellenére – sem erősítené meg jelenősen a pénzügyi helyzetét, mivel a Társaság jelentős összegeket költene a GAR-ok felvásárlására. A valós haszon nem az Equitable tőkeegfelelésének szerény javulásában mutatkozna meg, hanem abban a tényben, hogy az alapvetően ingatag GAR-problémát kiküszöbölnék.” (WE58, 14. oldal)

Az egyezségi rendszer tekintetében WEIR úr (WE6) kötvénytulajdonos azt állította, hogy „amikor az Equitable Life (az FSA-val együtt) olyan egyezségi rendszert javasolt, amelynek keretében a kötvénytulajdonosok – a kötvényértékekben bekövetkező igen csekély emelkedésért cserében – lemondának valamennyi kereseti jogukról, az Equitable nagyobb

¹⁷⁰ Lásd: WE6, WE7, WE-CONF16, WE-CONF

¹⁷¹ 2001 szeptembere és 2002 szeptembere között az FTSE-100 tőzsdeindex 29%-kal esett, 2001 decembere és 2002 áprilisa között azonban alapvetően nem változott

mértékű stabilitást, a jövőre nézve pedig reményt ígért, valamint azt, hogy a Társaság 4 milliárd fontot vissza fog tenni az értékpír-befektetésekbe, ha az egyezséget megszavazzák. A kötvényértékekben bekövetkezett emelkedést azonban nem garantálták – valójában mindössze hetek alatt a 2,5%-os növekedések mintegy varázsütésre 4%-os tőkecsökkentésekké váltak! (...) (...) Nehéz elhinni, hogy az egyezség kidolgozásakor az Equitable Life vezetése nem tudta, hogy teljesen hamis kilátások alapján mondatják le az embereket a jogaikról – az FSA számára is teljesen nyilvánvaló módon. Anélkül, hogy ne ajánlottak volna fel (bármilyen alacsony) pénzügyi »ellentételezést« a kötvénytulajdonosoknak cserébe azért, hogy kereseti jogukról lemondanak – az egyezségi rendszer jogilag érvénytelen lett volna. Az emberek azonban valójában a tőkéjükben bekövetkező csökkentésre és a Társaság beperlésére irányuló joguk megszüntetésére szavaztak (jóllehet ezt nem tudták). Az FSA pedig engedte, hogy ez megtörténjék.”

BELLORD úr (H2) szintén hangsúlyozta az egyezségi rendszer állítólagos tisztességtelenség, amely rendszert „a szabályozók hagytak jóvá, és amelyben számos kötvénytulajdonos elvesztette a jogorvoslathoz való jogát. Charles Thompsonnak (az EL vezérigazgatója) a 2002 februárjában történt bírósági meghallgatás idején tudnia kellett, hogy nincs pénzüg, ezt azonban elmulasztotta megemlíteni a bíróságnak.¹⁷² Egy másik olyan pont, amelyet fel kell fedni az, hogy a szabályozók ajánlották ennek az egyezésnek az elfogadását.”

WEIR úr (WE6) azt állította, hogy „az FSA az egyezséget valójában úgy ajánlotta, mint amely a legjobb lehetőség a kötvénytulajdonosok számára, de igen körültekintő volt azt illetően, hogy ezt a tanácsot csak 8 nappal az után tegye közzé, hogy a parlamenti ombudsman mentesítette az ellenőrzés alól!¹⁷³ Igencsak érdekes egybeesés, hogy a Felsőbírósnál az egyezésre vonatkozóan lezajlott első meghallgatás (2001. november 26.) idején az FSA minden időpont közül éppen ezt az időpontot válassza arra, hogy szenzációs sajtókiadványt jelentessen meg az ún. »Headdon-féle kísérőlevélre« vonatkozóan, ezzel teljesen elnyomva az egyezésre vonatkozó kikötésekkel kapcsolatos újsághíreket: »klasszikus ünnepontás«. Ez közvetett bizonyíték arra, hogy az FSA szoroson együttműködött az Equitable Life-fal és valószínűleg a Pénzügyminisztériummal, hogy kiközvetesse az egyezés elfogadásának útját.”

A WE7-ben NASSIM úr azt állította, hogy „a fakultatív mulasztások listája jelzi az egyezés előtti és az azutáni szabályozói hibákat is, amelyek tudottan szándékosak voltak és azok is maradnak (...) Az egyezségi rendszert a tagok kárára és jogaik kifosztásával vitték véghez..”

DEPPE úr a WE81-ban szintén azt állította, hogy „az Equitable 1999 májusában csalárd módon és félrevezetően tájékoztatott (...) Az Equitable eltitkolta a GAR-ral kapcsolatos kötelezettséget és a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítások járadékok eladását javasolta. 2001 áprilisától kezdve kizárólag az »egyezség« keresztülvitelére összpontosítottak.” Kifejtette továbbá, hogy az Equitable egy, a biztosítási kötvénytulajdonosokkal folytatott ülésén az ELAS elnökét, Treves urat „felkérte a néhai Arthur White (az EP-hez intézett petíció benyújtója), hogy jelentse ki, hogy valamennyi

¹⁷² Ezeket az állításokat „helytelenként és ártóként” tagadták a WE-CONF5-ben, azt állítva, hogy „az egyezségi rendszerrel kapcsolatos dokumentumok teljes részletességgel ismertették az akkori helyzetet.”

¹⁷³ Az FSA azzal, hogy 2002. december 1-jén az egyesült királyságbeli egyetlen szabályozóvá vált, formálisan is független volt a kormány, és így a parlamenti ombudsman vizsgálatától

csalárd jellegű kérdéssel a bírósági »egyezségre« irányuló kérelem előtt már foglalkoztak. Treves úr megtagadta egy ilyen jellegű állítás megtételét, White úr pedig felkérte, hogy jegyezze kérését és biztosítsa, hogy a kérelemmel kapcsolatban elnökölő bíró figyelmét felhívják az ilyen csalárd magatartás igen reális valószínűségének meglétére. Treves úr nem teljesítette ezt a kifejezett kérést (...), mivel az esetleg késleltethette vagy megakadályozhatta volna az »egyezségre« vonatkozó jóváhagyás megadását. Tehát soha nem hívták fel az elnökölő bíró figyelmét arra, hogy a GAR-ral kapcsolatos kötelezettségeket eltitkolták, a nyereségrészesedéssel összekapcsolt járadékokat pedig gyanútlan biztosítási kötvénytulajdonosok részére értékesítették.”

Az FSA tagadta azokat az állításokat, melyek szerint a szabályozó tudhatta, hogy az egyezségi rendszer állítólag híján van az azt alátámasztó eszközöknek. Az FSA által az egyezségi rendszer kiközvetítésében végzett szerepre utalva az FSA képviselője, STRACHAN úr (H4) kifejtette, hogy „*az Equitable Life 2002. évi egyezségi rendszere társasági törvény alapján és nem a (Pénzügyi szolgáltatások és piacokról szóló 2000. évi törvény) VII. része alapján jött létre, a végleges határozatot pedig független bírósági eljárásban szentségesítették. Ennek ellenére arra ösztönöztük az Equitable-t, hogy a társasági törvényben előírtaknál többet tegyen meg annak biztosítása érdekében, hogy a kötvénytulajdonosok érdekei a lehető legmegfelelőbb védelemben részesüljenek, különösen független biztosításmatematikai kinevezésével a javaslatok tisztességességére irányuló vélemény megfogalmazása érdekében. Az egyezségi rendszer nyújtotta előnyökből való részesüléshez az Equitable-ből túl korán kilépő kötvénytulajdonosok számára adott megfelelő kompenzáció folyamatát is figyelemmel kísértük. (...) Azt állapítottuk meg, hogy a mind a GAR, mind pedig a nem GAR kötvénytulajdonosok elé tárt rendszer alapján a kötvényértékekben bekövetkező növekedés szintje tisztességes ajánlat volt a GAR-ral kapcsolatos jogokért és a visszaélészerű értékesítésekkel kapcsolatos igényekről való lemondásért cserébe. Egyértelmű: voltak ugyan eltérések, de általánosságban ez egy ésszerű egyezségi rendszer volt.”*

Thomson vezérigazgató úr is elutasította azokat az állításokat, amelyek szerint a kötvénytulajdonosokat az EL nem tájékoztatta nyíltan arról, hogy az egyezségi rendszer nem eredményezné a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapot végleges stabilizációját (WE-CONF16), viszont hogy az értékpapírpiacon bekövetkező bármely zuhanás a kötvényértékek további csökkentését tenné szükségessé (amint az 2002 áprilisában és júliusában történt), és azt állította, hogy „*a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási tőkét mindig is egyes beruházásokban fektették és az emiatt mindig a piaci mozgások hatásától függött. Soha nem utaltak arra, hogy az egyezségi rendszer megváltoztatná a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítások fogalmát. Az igazgatótanács pedig nem volt olyan helyzetben, hogy találgasson a befektetési piacok jövőjéről.*” (WE70)

Anthony BOSWOOD úr, királyi jogtanácsos a WE76-ban kimondta, hogy – véleménye szerint – „*a Társaság ügyeinek 2001-es és 2002-es vitelével kapcsolatos különféle ügyeket és kérdésekkel foglalkozni kellett volna és meg kellett volna válaszolni, mielőtt kizárták volna annak lehetőségét, hogy a kötvénytulajdonosokat – és a bíróságot is – félrevezették, mivel nem tártak eléjük lényeges anyagokat.*” (WE76, 4. pont) Továbbá azt állította, hogy „*ha az igazgatótanács az egyezségre vonatkozó dokumentáció kibocsátásakor (...) és annak a bíróság előtti megtárgyalásakor tudta, hogy a 2,5%-os emelés valószínűleg teljesen illuzórikus, hacsak be nem következik valamiféle azonnali és előre nem látott emelkedés az*

értékpapír-piacon (amikor mindenestre a tőke 56%-át készpénzben és rögzített kamatozású értékpapírokban tartották), akkor ez olyan dolog, amit mindenképpen meg kellett volna említeni azoknak – ideértve a bíróságot is –, akiktől az egyezség jóváhagyását kérték. A helyzet az volt, hogy a rendszerrel kapcsolatos dokumentáció részeként nyújtott pénzügyi információ súlyosan elavult volt akkorra, mikor a rendszer érdemeit kezdték tárgyalni. A Társaság igazgatótanácsa azonban egyértelmű, hogy ennél frissebb pénzügyi információkkal rendelkezett (...), amelyek kimutathatták volna, hogy a rendszer szerinti kötvényérték-emelések valószínűleg illuzórikusak.” (9. és 10. pont). Következésképpen BOSWOOD úr azzal fejezte be, hogy azt sugallta „a felelős személyek olyan információkat titkoltak el, amelyekről tudták, hogy relevánsak a rendszer vonatkozásában.”

3f) Az arra vonatkozó állítások, hogy az EL vezetősége nem „megfelelő és alkalmas”

Az információnak az egyezségi rendszer kötvénytulajdonosok elé terjesztésekor állítólagos visszatartásával összefüggésben 2005-ben az EMAG kéréssel fordult az FSA-hoz, hogy indítson vizsgálatot a pénzügyi szolgáltatásokról és piacokról szóló 2000. évi törvény 168. cikke alapján annak ellenőrzése érdekében, hogy az EL három vezető tisztviselője (az elnök, a vezérigazgató és a megbízott biztosításmatematikus) „alkalmas és megfelelő személy” feladataik elvégzésére. Ha a rendszerre vonatkozóan benyújtott bizonyítékokra figyelemmel – az FSA vizsgálata arra a következtetésre jutott volna, hogy valóban kulcsfontosságú információkat tartottak vissza, akkor esetleg nem „alkalmas és megfelelő” személyek arra, hogy elvégezzék feladataikat. Ebben az esetben az FSA visszavonhatta volna az adott személy vonatkozásában adott jóváhagyását vagy fegyelmi eljárást kezdeményezhetett volna a pénzügyi szolgáltatásokról és piacokról szóló 2000. évi törvény 63. és 66. cikke alapján.

Anthony BOSWOOD úr, királyi jogtanácsos (WE76) egyetértett azzal, hogy amennyiben bebizonyosodik, hogy az EL vezető tisztviselői esetleg „*olyan információkat titkoltak el, amelyekről tudták, hogy relevánsak a rendszer vonatkozásában (...), úgy egy ilyen jellegű szándékos eltitkolás viszont azt sugallná, hogy az érintett személyek esetleg nem »alkalmas és megfelelő személyek«, ami a FSA vizsgálatára irányuló hatásköre gyakorlásának előfeltétele*” a pénzügyi szolgáltatásokról és piacokról szóló 2000. évi törvény 68. cikkének (5) bekezdése értelmében.

Egy 2006. augusztus 21-én kelt levélben az FSA kinyilatkoztatta, hogy „*nem vélik úgy, hogy olyan meggyőző és mindent elsöprő bizonyíték és érvelés van, amely ahhoz az első ránézésre helytálló nézethez vezet, hogy 2001. december és 2002. február között szándékosan titkoltak el információkat előlünk, a bíróság elől vagy a kötvénytulajdonosok elől*”, azzal fejezve be, hogy „*kitartunk az egyezségi rendszer idején tett nyilatkozatunkban szereplő elemzés és következtetések mellett.*” A megvizsgált bizonyítékok nem utaltak arra, hogy az FSA hajlandó lett volna hivatalosan vizsgálatot indítani, vagy hogy erre irányuló szándéka lett volna.

4. Az üzletviteli szabályokkal (CoB) kapcsolatos felügyelet állítólagos hanyagsága

Az üzletviteli szabályokkal kapcsolatos mulasztásra vonatkozó állításokkal számos kötvénytulajdonos foglalkozott nemcsak az egyesült királyságbeli szabályozókkal, hanem az ír szabályozóval (DETE/ISFRA)¹⁷⁴ és a német szabályozóval (BAV/BaFin)¹⁷⁵ szemben is, akik –

a 3LD rendelkezései értelmében – felelősek voltak az EL területükön végzett műveleteinek üzletviteli szabályokkal kapcsolatos felügyeletéért.

Amint azt a WE-CONF26 állította: „*összhangban volt a harmadik életbiztosítási irányelvvel, hogy az FSA irt elő az üzletviteli szabályokat a más tagállamokban lévő fióktelepekre (...) (hanem) az ELAS-ra vonatkozóan állapította meg a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak védelmét (...), a fióktelepek üzletvitelét az FSA-nak kellett biztosítania.*”¹⁷⁶

A WE-CONF10-ben a kötvénytulajdonos különösen azt panaszolták, hogy a német szabályozók – rendszeresen a 3LD-ben meghatározott „székhely szerinti ország elvére” hivatkozva – megtagadták, hogy felelősséget vállaljanak az EL által Németországban végzett nem megfelelő műveletekért. Ezt az állítást WESTPHAL úr is alátámasztotta a WS2-ben azt állítva, hogy „*a nemzeti felügyelet gyakran játszik túl passzív szerepet az ellenőrzési és végrehajtási folyamatban*”, valamint hogy „*a panaszok »kritikus tömege« híján a felügyelet egyes tagállamokban nem válik aktívvá.*”

4a) Az egyesült királyságbeli visszaélészerű értékesítésekre és a megtévesztésre vonatkozó állítások¹⁷⁷

A kötvénytulajdonosok lényegében kétféle állítást fogalmaztak meg az EL-lel szemben:

- *visszaélészerű értékesítések*, azzal, hogy tudatosan megtévesztető tényeket szolgáltatottak a társaság pénzügyi helyzetével, főleg a GAR-ral kapcsolatos kockázatok tekintetében;
- *mulasztás* (valószínűleg csaláson alapuló), azzal, hogy elmulasztották felhívni a figyelmet a GAR-ral kapcsolatos kockázatokra, amikor ezt a kockázatot fel kellett volna fedniük a meglévő és potenciális kötvénytulajdonosok előtt.

A visszaélészerű értékesítésekre vonatkozó, specifikus bizonyítékot nyújtott számos kötvénytulajdonosok: SEYMOUR úr (WE53) benyújtotta a bizottságnak az Equitable Life értékesítési dokumentációjának másolatait, amelyek egyértelműen kimondták, hogy a „nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítások” tőkéje „*rendelkezik azzal az alapvető jellemzővel, hogy kiegyenlítse a bevételekben és az eszközértékekben bekövetkező olyan ingadozásokat, amelyek általánosságban az ilyen portfóliókba való befektetésekhez kapcsolódnak.*”¹⁷⁸ Ez az állítás igaztalannak bizonyult, mivel kiderült, hogy az EL halmozott

¹⁷⁴ A *Központi Bankról és az Ír Pénzügyi Szolgáltatási Hatóságról szóló 2003. évi törvény* kimondta, hogy a biztosítási ágazat prudenciális felügyelete és a nyújtott szolgáltatások 2003 májusában telje egészében átkerülnek a Vállalkozási, Kereskedelmi és Foglalkoztatási Osztálytól (DETE) az Ír Pénzügyi Szolgáltatási Hatósághoz (ISFRA), továbbá hogy a DETE által a biztosítási ágazatban a 2003. évi törvény hatálybalépése előtt tett intézkedéseket úgy kell értelmezni, mintha azok az ISFRA és/vagy a Pénzügyminisztérium intézkedései lettek volna (WE64).

A WE80 továbbá kifejti, hogy 2003-ig nem léteztek a biztosítások értékesítése tekintetében különös az üzletviteli szabályok a „Tájékoztatási szabályzatok biztosításán” (2001. évi S.I. 15.) és az 1994. évi S.I. 360-on kívül, amely követelményeket a bíróságokon keresztül lehet kikényszeríteni.

¹⁷⁵ A BaFin 2002 májusában vette át a BAV-tól a biztosítási ágazat feletti felelősséget

¹⁷⁶ WE-CONF26, 4. és 5. oldal, 1. pont

¹⁷⁷ 2003 májusában az Egyesült Királyság pénzügyi ombudsmanjának szolgálata az Equitable Life-ot bűnösnek találta „*tényekkel kapcsolatos lényeges megtévesztésben*”.

¹⁷⁸ Lásd WE53, D. melléklet

fel lényeges tartalékot a pozitív piaci teljesítménnyel jellemzett években ahhoz, hogy lehetővé váljon a „kisimitás”.

Egy, a kötvénytulajdonosoknak íródott, 2000. január 26-i (WE53) feljegyzésben az Equitable Life azt állította, hogy a Fellebbviteli Bíróság elutasító ítélete nem érintené az EL gazdasági kockázati profilját, azt állítva, hogy *„ennek nem lesz pénzügyi hatása az Equitable-re. Az Equitable fizetőképessége és független kölcsönös biztosítóként meglévő jogállása ezért nem válik kétségessé”*.¹⁷⁹ Ezt a véleményt később a kötvénytulajdonosokhoz címzett 2000. augusztus 14-i (közvetlenül a Lordok Háza határozata után kelt) és 2000. szeptember 18-i levélben visszavonták, amelyekben közölték a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvényekben végrehajtott nagymértékű csökkentéseket¹⁸⁰. Egy másik hamis állítás szerepelt a fent említett, 2000. január 26-i feljegyzésben, ahol is azt állították, hogy *„a nemzetközi tevékenységek esetében nem lesz a nyereségrészesedésekre vonatkozó hatás (...), mivel az Equitable egyik nemzetközi kötvénye sem tartalmaz ilyen garantált rátákat.”* Ezen állítás helytelenségét bebizonyították azok a bizonyítékok, amelyek értelmében valamennyi – egyesült királyságbeli és Egyesült Királyságon kívüli – kötvényt ugyanabban az alapon kezeltek, és – az EL állításától eltérően – nem volt külön alap a „nemzetközi kötvények” számára.

Egy másik, az EL általi visszaélészerű értékesítésekre és megtévesztésre vonatkozó állítást ismertetett NASSIM úr (WE7), aki azt állította, hogy a szabályozók *„szándékosan elnézték az »ösztönzött nemtörődömséget« és az általános, csalárd visszaélészerű értékesítéseket, annak ellenére, amit a Társaság a kötvénytulajdonosoknak azon jutalékok hiányára vonatkozóan mondott, mivel személyzetének még nem meghatározott jutalékokat fizetett ki az értékesítésekre. Azt sem tudjuk, hogy a jutalék a Társaság valamennyi terméke tekintetében azonos volt-e vagy hogy ez nagyobb volt-e a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási termékek esetében. Annak visszautasításával, hogy nem vallja be és nem dokumentálja az általános visszaélészerű értékesítéseket és a tájékoztatás hiányát, a Társaság és a hatóságok a bizonyítási terhet az egyes biztosítási kötvénytulajdonosokra hárították (...) Aligha meglepő, hogy az FSA késve jelentette be, hogy elvégezte saját vizsgálatát és nem talált az Equitable által végzett visszaélészerű értékesítésre vonatkozó esetet, miközben azonban megtagadta bizonyítékainak nyilvánosságra hozatalát.”*

JOSEPHS úr (WE69) azt állította, hogy *„bizonyítékok folytonos láncolata létezik, amely azt bizonyítja, hogy az Equitable jogszerűtlen és megtévesztő teljesítményrekordot állítson be, amely legalább 15 évig tart, továbbá hogy ezeket az összetákolt teljesítményadatokat használja elsődleges eszközként arra, hogy új kötvénytulajdonosokat szerezzen és hogy növelje a Társaság eszközeit. A hamis teljesítményadatok létrehozásához szükséges intézkedések azonban az EL pénzügyeinek biztonságát is aláásták, így tehát minél tovább folytatódott a tudatos félrevezetés, annál nagyobb léptékű volt a biztosítási kötvénytulajdonosok vesztesége (...) Az Equitable úgy döntött, hogy kedvező és folytonos teljesítménystatisztikákat kreál a biztosítási kötvénytulajdonosok egyes kohortjai részére teljesített túlfizetés egyszerű eszközével, akik biztosítási díjaikat az 1975–1980 közötti években vagy azt megelőzően kapták. Ez jogellenes volt, mivel sértette az igazgatók azon bizalmi*

¹⁷⁹ Lásd WE53, F. melléklet

¹⁸⁰ Lásd WE53, G. és H. melléklet

kötelezettségét, hogy tisztességes bánásmódot alkalmazzanak a kötvénytulajdonosok csoportjaival szemben (...).Ezzel szándékosan idézték elő a nyereségrészesedéssel összekapcsolt tőke tényleges hiányát egy legalább négy évig tartó időszakra. Erre még csak nem is utaltak a kötvénytulajdonosoknak (...) A kötvénytulajdonosok nagy többsége a kötvényeik felett tornyosuló fenyegetésekkel kapcsolatban áldásos tudatlanságban rekedt, és fáradhatatlan erőfeszítéseket tettek, hogy a kötvénytulajdonosokat ebben az állapotban is tartsák. Figyelmük a »kötvénytőkére« összpontosult, amelyet »központilag kezelt, kiegyenlített tőkerészesedésként«, írtak le, azzal, hogy teljes kötvényértékük képviseli a »kiegyenlített eszközrészesedésüket«”.

A H8 során BAIN úr szintén egyértelmű állítást tett a visszaélészerű értékesítésekre vonatkozóan, felszólítva a vizsgálóbizottságot, „*hogy vizsgálja meg az EL 20 000 ügyfelével kapcsolatos bánásmódot, akiknek egy »irányított nyugdíj« néven futó terméket adtak el 1995 és 2000 között, és akik közül 2001 és 2005 között a legtöbben csekély jóvátételt kaptak vagy egyáltalán nem részesültek abban, annak ellenére, hogy annak a gyakorlatnak a károsultjai voltak, amelyről a bizonyítékok azt sugallják, hogy a visszaélészerű értékesítések összehangolt kultúrája volt (...). Az EL egységesség, óvatosság vagy gondosság nélküli társaságként viselkedett, önös érdekeit szolgáló képességeknek azonban nem volt híján.*” (WE72)

A WE81-ben DEPPE úr a az Equitable vezérigazgatójával, Thomson úrral 2003 januárjában lezajlott ülésre hivatkozott, ahol is megkérdezte őt egy televíziós programban, hogy „*miként volt lehetséges az Equitable számára a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosításokhoz kapcsolódó termékek forgalmazására való felbujtás az 1998 szeptemberét követő időszakban anélkül, hogy ne alkalmazott volna szándékos megtévesztést. Thomson nem válaszolt (...). Írásbeli válasza abból állt, hogy tájékoztatott, panaszomat az »egyezség« már rendezte, az ügy pedig le van zárva.*”

A WE-CONF2 is tartalmazott jó néhány, a visszaélészerű értékesítésekre vonatkozó állítást, különösen a GAR-ral kapcsolatos kockázat esetleges ügyfelek részére történő elmondásának elmulasztásáért, ami főként a későn belépő kötvénytulajdonosokat károsította, akik az EL-kötvényeket 1998 szeptembere után, azaz az után szüntették meg, hogy az EL már jogi tanácsot kért a GAR-problémával kapcsolatban ügyvédeitől és a szabályozóktól. „*Minden egyes tag (a későn belépők) vagy mindenesetre legtöbbször a Társaság kapott egy, az általa vásárolt kötvénnyel kapcsolatos, az »Alapvető jellemzők«-et tartalmazó dokumentumot. Ezt a PIA szabályai követelték meg (...). Egyértelmű, hogy ezek az úriemberek (az EL ügyvezető igazgatói) ismerték azt a tanácsot, amelyet a Társaság az ügyvédeitől a (Hyman-) ügyről és az azt övező körülményekről kapott; továbbá valamennyien részt vettek a Társaság értékesítéssel foglalkozó személyzetének a biztosítási kötvénytulajdonosok és az esetleges biztosítási kötvénytulajdonosok részére történő terjesztéssel kapcsolatos tájékoztatási folyamatban (...).1999 januárjára a GAR-problémát a sajtó már intenzíven tárgyalta, és vészjósló cikkek és riportok jelentek meg (...). Ez egyértelműen problémássá tett új szerződések megkötését. A Társaságnak azonban új szerződésekre volt szüksége a bezárás elkerüléséhez (...). Az új, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvénytulajdonosoknak mindenesetre biztosítékokra volt szükségük, nem lehetett megmondani nekik a GAR-ral kapcsolatos kockázatokat (...). A Társaság a GAR-ral kapcsolatos kockázatok*

elbogatellizálását, az esetleges biztosítási kötvénytulajdonosok előtt a tények megtévesztésére irányuló politikát fogadott el az Alapvető jellemzők című dokumentum »Kockázati tényezők« része hallgatott a GAR-ral kapcsolatos kockázatokról.”

A későn szerződő személyek akciócsoportja beszámolt arról, hogy az EL értékesítői különféle sztorikat adtak elő aggályaik lecsillapítására: *„valótlanok azok a sajtóhírek, melyek szerint a GAR kötelezettségek 1,5 milliárd fontot tennének ki; a Társaság maximális összköltsége nem valószínű, hogy meghaladja az 50 millió fontot; a GAR kötelezettségeket a GAR kötvénytulajdonosok között osztják szét; biztosítékokkal védik a nem GAR kötvénytulajdonosokat.*” (WE-CONF2)¹⁸¹

John GALVIN kötvénytulajdonos (WE-FILE15) azt panaszolta, hogy az a döntése, mely szerint Equitable Life kötvényt vásárol, részben az EL arra vonatkozó biztosítékán alapult, hogy pénzügyi helyzete erős, amit a Standard & Poor's nemzetközi besoroló ügynökségtől szerzett „AA” osztályzat is megerősített¹⁸² (az EL-hez írt levél melléklete, WE-FILE15).

Az EL által a kötvénytulajdonosoknak adott megtévesztő tájékoztatás vonatkozásában KWANTES (H7) asszony emlékeztetett arra, hogy *„amikor az Equitable bírósághoz fordult a GAR-kérdéssel kapcsolatban, mindannyian levelet kaptunk, amelyben arról tájékoztattak, hogy minden rendben, a sajtóban megjelent negatív megjegyzések nem adnak aggodalomra okot és igen impozáns reklámkampány zajlott, ami mindannyiunknak biztonságérzetet adott.*”

A H5 során LLOYD úr, az Equitable Life 1995 és 2001 közötti, nyugat-angliai értékesítési képviselője egyértelműen elutasította az Equitable értékesítési személyzete általi visszaélés szerű értékesítésekre vonatkozó valamennyi állítást: *„Időpontok telefonos egyeztetését, gyakran a kötvényekkel kapcsolatos éves áttekintést vagy a mindenkor naprakész információkat az ügyfelek szinte mindig üdvözölték. A hírek gyakran jók voltak és nem volt nehéz új befektetéseket javasolni. Az ügyfelek gyakran mondogatták, hogy más szolgáltatóik mennyire nem kínálnak nekik ugyanilyen szintű szolgáltatást (...) Amikor a garantált évjáradékszinttel kapcsolatos kérdés ismertté vált és elkezdtek arról beszélni – ami szerintem 1997 körülre tehet ő –, az volt az első alkalom, hogy egyáltalán hallottam arról, hamar eligazítást kaptunk az igazgatótanácstól. Az eligazítás az volt, hogy az ügyfeleknek nem garantált végső nyereségrészesedést és a GAR-t kellett biztosítani, ami csak a garantált elemre vonatkozott. Ez azzal lenne egyenlő, hogy az ügyfél 20%-kal többet kap, mint amennyire a tőkéje alapján jogosult lett volna. Ez könnyen érthető koncepció volt, és attól kezdve nem volt nehéz elmagyarázni azt az ügyfeleknek. A saját tapasztalatom az volt, hogy az ezt a magyarázatot megismerő ügyfelek – beleértve a kötvényeikben GAR-okkal rendelkező ügyfeleket is – reakciója kedvező volt.”* Az ügyfelekkel fenntartott kapcsolatok tehát még 2000-ben is jók voltak, mivel *„azzal, hogy az egész kérdést már akkor kezdtük tárgyalni – egészen a Lordok Háza 2000 júliusában hozott ítéletéig, nagyon kevés nehézséggel szembesültünk és nagyon*

¹⁸¹ Lásd WE-CONF2, para.38-40

¹⁸² Valójában az S&P által az EL-re vonatkozóan adott minősítés „AA” (befektetési minősítés) volt 1993–1999 között, amelyet A+-ra (óvatos neg.) csak 1999 májusában fokoztak le, majd ezt követően, csak 2000 decemberében a befektetési minősítés alá (BB/ óvatos neg.). 2001 júniusában továbbromlott a B-re a minősítés, 2001 szeptemberében pedig CCC-re (magas kockázat). Az S&P 2002 februárja óta nem adott hitelminősítést (WE-FILE22)

kevés probléma merült fel a tekintetben, hogy az ügyfeleink elfogadják-e az általunk adott magyarázatot.”

Az ügyfelek tudatos megtévesztésére vagy a kedvezőtlen tények „elkendőzésére” vonatkozóan tett állításokat LLOYD úr szintén vehemensen tagadta: „Nem hiszem, hogy valaha is megkérdezőletem volna azt, hogy olyasvalamit erőltettek vagy adok el, amit nem kellene, és nem hiszem, hogy bármelyik kollégám így érzett volna (...): Azt tudom mondani, hogy az általunk kapott tájékoztatás során sosem mondták nekünk »ezt mondhatjátok, azt viszont nem« vagy »íme a valós helyzet, de nem engedhetitek, hogy az emberek megtudják.«. Soha, de soha nem ez volt a helyzet (...) Én hittem, hogy a Társaság tudja, mit csinál, tudja, hogy hogyan kell működtetni a vállalkozást és rendelkezik sikeres munkamoddellel. Úgyhogy nincs semmi, amit szépítgetni kell. Akkortól kezdve, egészen 2000. december 8-ig, a lezárás időpontjáig nem éreztem, hogy olyan információkat szépítgetek vagy tartok vissza az ügyfeleimtől, amelyekre valahogyan rájöttem és amelyeket nem tártam fel (...) Természetesen soha nem vezettem félre tudatosan egyik ügyfelemet sem és nem hiszem, hogy a Társaság bármely képviselője folytatta volna az olyan szerződések értékesítését, amelyekről tudták, hogy megtévesztőek- Nem hiszem, hogy ez lenne a helyzet. Úgy vélem – utólagosan okoskodva –, hogy úgy értékesítettük a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási tőkét, ami – aszerint, amit most már tudunk – gondatlanság volt mind a jövedelem-lehívások, mind pedig a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítás évjáradékok tekintetében. Káros ajánlat volt, de ezt nem tudtuk. Káros volt az azzal a tőkével kapcsolatos kötelezettségek valós jellege miatt, de mi ezt nem tudtuk.”

LLOYD úr azonban elismerte, hogy az általuk értékesített termékek kockázati profilja nem tükrözte pontosan a valóságot, noha az értékesítési személyzet ezt nyilvánvalóan nem tudta: *„Szerintem messze a legnagyobb hiba az volt, hogy miért engedték meg, hogy a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási tőkét közepesen alacsony kockázatúként értékesítsük, amikor 1998-tól kezdve szinte teljesen biztosan figyelmeztető jelzésekkel kellett volna ellátni (...) Akkoriban ezt nem gondoltam, de visszatekintve és minden érvelést meghallgatva, azt gondolom, figyelmeztetni kellett volna minket. Az igazgatótanácsnak figyelmeztetnie kellett volna az ügyfeleinket, hogy a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási tőkénket nem szabad közepesen alacsony kockázatúként kezelni, mert vannak megoldatlan kérdések és míg azok megoldatlanok, akkor legalábbis vissza kellett volna vonnunk azt A mai eszemmel azt hiszem, megtévesztettek a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási tőkéhez kapcsolódó kockázatok tekintetében. Nyilvánvalóan ezt akkoriban nem így gondoltam... de visszatekintve hiszem, hogy valamit tenni kellett volna annak megakadályozására, hogy a már meglévőkn túl további ügyfelek fektessenek pénzt egy olyan alapba, amelynek kötelezettségei eszközeit meghaladják.*

Végül az értékesítési anyag vonatkozásában LLOYD úr szintén tagadta, hogy az azért készült, hogy megtéveszse az ügyfeleket, mivel *„az anyagot – ahogyan azt akkor láttam – nem arra szánták, hogy bárkit is megtéveszzen. Az embereknek azt a képet adta, amiről azt gondoltuk, hogy egy erős, jól működtetett társaság és alap, és arra ösztönözte az embereket, hogy az évek során elért teljesítményünk miatt fektessenek be.”*

4b) A más tagállamokban történő visszaélészerű értékesítésekre vonatkozó állítások

Az Egyesült Királyságon kívül történt, további visszaélészerű értékesítésekre vonatkozó állításokról számolt be SEYMOUR úr (H7) kötvénytulajdonos, aki Belgiumban váltotta ki kötvényét, és azt állította, hogy „*az ELAS értékesítési személyzete az egész Közösségben úgy közelített a potenciális ügyfelekhez, hogy azt állította, jogszabályváltozások miatt be lehet fektetni az ELAS nyugdíjkötvényeibe. Azt állították, hogy ezeket a kötvényeket »nemzetközi« kötvényeknek hívják és azokat egy, az Egyesült Királyságon kívül elhelyezkedő fióktelep különállóan kezeli (...)»*”

Egy másik dokumentum¹⁸³ azt bizonyította, hogy az ELAS állítása szerint valamiféle „*kiegyenlítési alapot*” nyújt, amely tartalékok képzésén alapul: „*az ELAS azt állította, hogy nyugdíjalapját kiegyenlítési alapként működteti tartalékok fenntartásával. A nyereségrészesedésekről évente beszámolnak és azokat »garantáltként« határozták meg. Valamennyi dokumentum az utolsó oldalon hangsúlyozta az egyesült királyságbeli szabályozást (...) Arról is biztosítottak, hogy ezt kizárólag az Egyesült Királyság szabályozza, tehát biztosnak véltem, hogy amit láttam és amit mondtak, az igaz. Az értékesítés időpontjában a társaság biztosította a potenciális vevőket, hogy a »nemzetközi« kötvények elkülönülnek az Egyesült Királyság nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapjától.*” (H7)

SEYMOUR úr hozzáfűzte, hogy az ELAS egyik 1994-ben történt belgiumi értékesítési látogatása során az ELAS képviselői arról tájékoztatták, hogy „*felhatalmazták őket arra, hogy ilyen értékesítéseket végezzenek az Egyesült Királyság területén kívül. Azt is hangsúlyozták, hogy az értékesítési anyag tartalma pontos, hogy üzleti tevékenységeik biztonságosak (voltak), mivel befektetési tevékenységüket »megbízható egyesült királyságbeli szabályozó« szabályozta (az ELAS képviselőinek szavai).*” (WE36)

Számos, nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonos tett a visszaélészerű értékesítésekre vagy a tények elferdítésére vonatkozó állításokat. McCARTHY úr (WE-FILE16) kötvénytulajdonos azt mondta, hogy az Equitable Life-ba való belépésére irányuló döntését befolyásolta az Equitable azon állítása, hogy tagja „*az írországi biztosítási ombudsman rendszerének*”. BERRY úr (WE-FILE13), ír kötvénytulajdonos azt kérdezte, hogy volt az lehetséges, hogy „*az Equitable számára ilyen körülmények mellett megengedték, hogy új szerződések kössön (Írországbán) 2000 áprilisában.* Ezt csak a szabályozó hatóság részéről felmerült súlyos gondatlanság miatt tehette meg.” DUGGAN úr (WE-FILE14) kötvénytulajdonos azt állította, hogy Equitable kötvényét úgy adták el neki, mint amire „*Írország jogszabályai vonatkoznak*”. TROY úr (WE-FILE4) kötvénytulajdonos úgy vélte, hogy visszaélészerűen adták el neki a kötvényt 1999 decemberében, mivel „*a társaságnak súlyos gondjai voltak a nyugdíjalapokkal kapcsolatos kötelezettségekkel az Egyesült Királyságban (...), az én figyelmemet pedig nem hívták fel erre.*” O'FARRELL úr (WE-FILE9) kötvénytulajdonos azt panaszolta, hogy „*soha nem tájékoztatták az alapon túli potenciális GAR-kötelezettségről és az én nyugdíjalapommal kapcsolatos esetleges következményekről, amelynek részben finanszíroznia kellett ezt a kötelezettséget.*”

¹⁸³ Értékesítési dokumentumokat nyújtottak be, lásd: WE53

Ezzel összefüggésben Seamus POWER úr az EL egykori írországi képviselője érdekes állítást tett (WE-FILE2), és azt mondta, hogy „a GAR-kérdésről egy, a Sunday Timesban 1998 végén megjelent cikkem keresztül szereztem tudomást. Addigra körülbelül 12 értékesítő volt és egyikünk sem hallott még a garantált évjáradékokról, mivel azt Írországból sosem értékesítettük. Megkérdeztük a dologról az igazgatótanácsot, akik azt mondták, hogy ennek hozzánk semmi köze nincs, és folytassuk az értékesítést.” Az 1999 júliusában kibontakozó bírósági ügyről értesülve azt mondták neki, hogy „ennek semmi köze a nemzetközi leányvállalathoz, hiszen azokat itt sosem értékesítették, tőkéink pedig »védve« vannak.” A fellebbezés elvesztése után „azt mondták, hogy folytassuk az eladást, mivel »el vagyunk határolva«, és az eredmény a legrosszabb esetben sem érint minket. (...) Folytattuk hát az eladást, sőt ebben az időben még több értékesítőt is felvettek. Amikor az EL beszüntette az új szerződések kötését, mindannyiunkat elbocsátottak. (...) Ezután bevezették a szankciókat, és számos kötvénytulajdonos kényszerült választani a kötvény értékének 10%-os csökkenése vagy a befektetés fenntartása között. Úgy tűnik, hogy 1998-ban az EL vezetősége tudta, hogy a Társaságnak komoly problémái vannak és véleményem szerint az ezen időpont után eladott kötvények semmiek.”¹⁸⁴

Az ír kötvénytulajdonosok által előadott állításokat – amelyek szerint az Equitable Life őket hamis információkkal látta el (azaz hogy az egyesült királyságbeli alapon belül felmerülő kötelezettségek által nem érintett, különálló, „védett” ír alapot vásároltak vagy vásárolnának) cáfolva az EL vezérigazgatója, THOMSON úr (H8) azt felelte, hogy „az ír kötvények különálló nyereségrészesedés sorozattal és elméletileg elkülönített eszközökkel rendelkeztek, amelyek lehetővé tették, hogy az ír tevékenységekben megjelenő befektetési megtérülések az írországi befektetési megtérüléseket tükrözzék. Így például az Egyesült Királyságban 2001-ben alkalmazott 16% -os kötvényérték-csökkentések nem vonatkoztak az ír kötvényekre.” Megerősítette azonban azt, hogy az ír tevékenységek ennek ellenére a Társaság egységes nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási tőkéjének részét képezték.

A WE-CONF28 hangsúlyozta, hogy noha igaz, hogy az ír kötvények nem szenvedték el a kötvényértékben 2001 során bekövetkezett 16%-os csökkentést, „ennek ellentételezésére azonban magasabb büntetésekkel és alacsonyabb nyereségrészesedésekkel »díjazták« az ír kötvénytulajdonosokat.”¹⁸⁵

A WE-CONF21 kimondta, hogy „az EL termékértékesítési iratanyagában nem volt semmi olyan, ami azt mondta volna ki, hogy az ír befektetéseket valamiféleképpen különállóan kezelnék a többi nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási tőkétől.” Ezt az állítást az ISFRA is alátámasztotta a WE80-ban azt állítva, hogy „nem mutattak be az azon állításokat alátámasztó bizonyítékot, amelyek szerint az EL azt állította, hogy létezett egy ír »védett« alap”.

Ezt az állítást azonban nem támasztották alá a WE-CONF28-ban előadott bizonyítékok, amelyek azt bizonyították, hogy az EL 2000. március 14-i dublini sajtókonferenciáján „Terry

¹⁸⁴ A H4-ben O'DEA kisasszony azt mondta, hogy az Equitable Life ír leányvállalatát 1991-től 2001-ig m ükötötte és az egyesült királyságbeli központtal egy időben, 2000 decemberében fejezte be új szerződések megkötését.

¹⁸⁵ További részletek tekintetében lásd a WE-CONF28 mellékleteit

*Curtis, az Egyesült Királyságban az nemzetközi biztosításmatematikusa (...) azt állította, hogy a Fellebbviteli Bíróság döntése nem érinti az ír kötvénytulajdonosokat, akiket elhatároltak egyesült királyságbeli ellenpólusaiktól.*¹⁸⁶

A WE-CONF28 továbbá azt bizonyítja, hogy 2000. december 12-én „Noel Creedon úr, az (EL) ír műveleteinek ügyvezető igazgatója kitartott amellett, hogy az ír piacon nem fognak büntetéseket kiszabni a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítások kötvények korai beváltásáért (...) Jelenleg töketöbblettel rendelkezünk (...)” Mindkét kijelentés egyértelműen azt jelzi, hogy az EL nyilvánosan egy külön ír alapra utalt, hamisan elhithetve az ír kötvénytulajdonosokkal, hogy olyan EL-alapba szállnak – vagy szálltak be –, amely az egyesült királyságbeli alaptól különállóan működik.

Az EL állítólagos „nemzetközi kötvényei” vonatkozásában SEYMOUR úr (H7) azt is jelezte, hogy miután a sajtó 1999 végén elkezdett széles körben hírt adni az Equitable Life körüli problémákról, az Equitable 2000 januárjában valamennyi „nemzetközi” kötvénytulajdonosának írt „biztosítva őket arról, hogy kötvényeik valóban különállóak és azokat nem érinti a Társaság egyesült királyságbeli alapjaival kapcsolatos egyetlen bírósági ítélet sem. A társaság csak a bírósági ügyet követően ismerte el, hogy ez nem igaz. 2000. augusztus 14-én az ELAS megírta, hogy a bírósági ügy elvesztésének eredményeként a nyereséggel összekapcsolt nyereségrészesedések a kötvénytulajdonosok »minden« típusa tekintetében csökkensenek, és hogy a Társaságot elkezdték értékesíteni.”¹⁸⁷

4c) Kötvénytulajdonosokkal való, látszatszerződések megkötésére vonatkozó állítások

A WE72-ben BAIN úr azt állította, hogy a 90 évek közepén az Equitable Life stratégiát dolgozott ki, hogy ellenálljon a kamatokban bekövetkezett azonos éles zuhanásnak, amely drámaian megnövelte a könyvelésében szereplő, a GAR-kötvényekkel szemben fennálló kötelezettségeit, és fenyegette minimális tartalékát. Az EL tehát a kötvénytulajdonosoknak olyan új típusú nyugdíjtervet ajánlott, amely „75 éves korig lehetővé teszi az évjáradék elhalasztását, ugyanakkor 25%-os adómentes azonnali készpénzt és jövedelemlehívást ígérve. Az »irányított nyugdíjak« vonzereje erőteljes volt:

- (1) eladhatók voltak azzal a mesével, hogy az évjáradékszintek megint emelkedhetnek
- (2) »új tevékenységet« képeznek, ami új nyugdíjtermék értékesítéséből ered
- (3) adómentes átalányösszegeből képez készpénzt, továbbá bevételt, amely más EL-termékekbe is befektethető
- (4) a garantált évjáradékszintekkel rendelkező kötvénytulajdonosok elveszítenék garanciáikat, a kötelezettségek jelentős csökkenésének lehetőségét kínálva ezzel.”

Mivel 1995-ben az Egyesült Királyságban az általános választások – a Munkáspárt valószínűsíthető győzelmével – mindössze két évnnyire voltak, „az EL értékesítési személyzete azokat a gazdagabb ügyfeleket környékezte meg, akik 50 évnél idősebbek voltak vagy hamarosan

¹⁸⁶ A WE-CONF28 azt a tényt is hangsúlyozza, hogy ez a sajtókonferenciát „épp csak 4 hónappal az ügynek a Lordok Háza ítélete formájában történt kipattanását megelőzően az EL arra használta, hogy beindítsa Írországi »Európa-alapját« (...). Ez felelőtlen és balul elsült dolog volt. A program elindításának időzítése egyértelműen azt jelzi, hogy a Társaság szándéka az volt, hogy a lehető legtöbb pénzt facsarja ki az ír piacból (...)”

¹⁸⁷ A bizottsághoz benyújtott levél másolata

betöltötték az 50-et, számukra »jövedelemlehívást« javasolva”, a PIA részletes útmutatója (G-60) ellenére, amely csak kevés, nyugdíjkorhatárhoz közeledő ember számára tartotta megfelelőnek azt. „Az első technika a riogatás volt: felkeltették az ügyfelek aggodalmát, hogy egy közelgő, munkáspárti kormány könnyedén eltörölheti a nyugdíjából származó, adómentes készpénzhez való jogosultságot – »jobb, ha most élsz az átalányösszeggel, még akkor is, ha nem igazán van rá szükséged, és késlelteted a jövedelmet, még ha nincs is igazán szükséged rá.«”

Mivel a biztosítási értékesítő kötelessége volt, hogy bizonyítsa, hogy a biztosító termékskálájának az ügyfél számára legmegfelelőbb termékét kínálja, „a második technika a termékre – például adójogi jogállására – vagy lehetséges alternatív termékekre vonatkozó lényeges információk visszatartása vagy meghamisítása volt, amely utóbbiakat gyakorlatilag soha nem is értékesítették. Azután amint a halasztásos értékesítést nyélbe ütötték, azt sugallták, hogy az adómentes átalányösszeget – és általában a jövedelmet is – más EL-termékekbe kellene befektetni. Így csodálatos módon, gyakran jelentős, erősen hat számjegyű összegű tripla értékesítésre, tripla jutaléokra, és tripla »új szerződés« megkötésére került sor – abból, ami ténylegesen csak egy régi üzletkötés volt.”¹⁸⁸

Egy, a WE72-ben¹⁸⁹ idézett jelentés az EL 200 elégedetlen kötvénytulajdonosának ügyét sorolta fel, amelyek közül „minden egyes ügy közös jellemzője a tájékoztatáshiány és az értékesítéskor történő megtévesztés volt, továbbá szinte minden ilyen ügyfél számára az volt a legjobb tanács, hogy ne tegyenek semmit vagy éljenek a fokozatos nyugdíjterv lehetőségével (...) A jövedelemlehívás összetett választási lehetőség volt, amely megfelelő tanácsot igényelt, de amikor azt közvetlenül értékesítették, jelentős tér volt a jutalékokkal való visszaélésre. Mit tett a szabályozó? 1999 februárjában a már a nyilvánosság számára is rendelkezésre álló számadatoknak meg kellett volna, hogy kongassák a vészharangot a PIA-nál: az EL értékesítési személyzete már eladott 11,600 jövedelemlehívási tervet, 1,35 milliárd font értékben, ami majdnem kétszer annyi, mint a második legnagyobb versenytárs által eladott 750 millió fontnyi érték (...), az iparág átlagának pedig négyszerese. Ezen túlmenően az EL a halasztásokból befolyt pénz 95%-át fektette be nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási tőkébe, miközben a fő vetélytársak, a Scottish Equitable (25% a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosításokban) és a Winterthur (igen csekély) azt mondták nyilvánosan, hogy a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítások a legtöbb befektető számára nem megfelelő. Miért volt az EL annyira más állásponton az iparág többi részvevőjétől? Végre, 2002 májusában az közölte aggályait: rájött, hogy a halasztási szerződések 6%-os jutalékot biztosíthatnak az értékesítők számára, az évjáradékokkal kapcsolatos szerződések esetében fizetett 1,5%-kal szemben, és azt mondták, hogy vizsgálják az értékesítés terén tapasztalható elfogultságra vonatkozó bizonyítékokat.”

BAIN a következővel zárta: „Értékes garantált évjáradékszintekkel rendelkező nyugdíjak ezreit törölték a könyvelésből, az ügyfeleket pedig rendszerint nem is tájékoztatták arról, hogy garantált szintekkel bírnak, nemhogy még tájékozott döntést hozhassanak! Hogy úszta meg az EL az üzletviteli szabályok – az integritás és a gondosság elveit nem is említve – ilyen botrányos megsértését? Szerintem az egyesült királyságbeli szabályozók a hozzá nem értésük

¹⁸⁸ A WE72 függeléke az ezt az állítást alátámasztó, számos esettanulmányt sorol fel

¹⁸⁹ Egy skót IFA-cég, az Alan Steel Asset Management jelentése

miatt nem vették észre a társaság tevékenységeinek végzése körüli, egyértelmű figyelmeztető jeleket vagy nem védték meg az ügyfeleket ettől. Másodsorban nem értették, hogy ez az üzleti gyakorlat hogyan tette lehetővé az EL számára, hogy valótlanságokat állítson az új tevékenységeinek értékéről, többek között kritikus pénzügyi beszámolóban. Végül pedig összejátszottak az Equitable Life új igazgatótanácsával egy olyan stratégia kapcsán, amely célja a társaság, az iparág és a kormány számára a pénzügyi és jóhírnévvel kapcsolatos kár minimalizálása volt. Ezt azonban csak a kötvénytulajdonosokat megillető jogok kárára tudták megtenni.” (WE72)

JOSEPHS úr (WE69) hasonlóan állított: „az Equitable úgy döntött, hogy hamisan írja le az újabb »befektetési« kötvényeit» – mint például a személyi nyugdíjakat és a biztosítási kötvényeket – fedező eszközöket. Ezt 1987 óta tette értékesítési személyzetén keresztül (...) Az idők során az Equitable elérte azt a célját, hogy a kötvények régebbi típusait (a még korlátozottabb garanciák miatt) még kevesebb tőketartalékot igénylő, »technikailag hatékonyabb« változatokkal váltsa fel. A tisztesség látszatát fenntartva az ilyen kötvények ugyanazt az összhozamot kapták, de a végső nyereségrészesedés lényegesen megnövelt aránya mellett, hogy fedezzék a csökkentett garantált elemet. A látszólagos tisztességesség délibáb volt csupán, mivel a végső nyereségrészesedés egésze szerződés alapján bármikor eltörölhető volt, így a megnövelt »hatékonyság« ára a Társaság számára a kötvénytulajdonosnál jelentkező lényegesen megnövekedett kockázat volt. E kockázatokat szándékosan eltitkolták az ilyen szándékos kötvényátalakítással érintett ügyfelek elől.”

4d) Az Egyesült Királyság szabályozói közötti kommunikáció hiányára vonatkozó állítások

NASSIM úr (WE7) azt állította, hogy „a prudenciális szabályozók nem kommunikáltak hatékonyan a biztosítótársaságok tevékenysége végzésnek szabályozásáért felelős szabályozókkal, különösen az ELAS közzétett biztosításmatematikai és biztosítási tevékenységekkel kapcsolatos paradigmája vonatkozásában, illetve nem világosították fel a tevékenységek végzésével foglalkozó szabályozókat, hogy a potenciális fogyasztók számára inkább a realisztikus helyzet, semmint a fizetőképességi helyzet bír elsődleges fontossággal”.

Az ES-2 ügy vélte, hogy az Egyesült Királyságban „a prudenciális szabályozók nem tartották hatáskörük részének, hogy a tevékenységek végzésével foglalkozó szabályozókat folyamatosan tájékoztassák az életbiztosítási iparágban meglévő problémákról (...) Kevés gyakorlati együttműködés volt közöttünk, illetve egyáltalán nem volt ilyen egészen addig, amíg a prudenciális felügyeletért felelős személyzet ugyanabba az épületbe nem került, mint a tevékenységek végzésével foglalkozó személyzet (...) Még akkor is időbe telt mindkét oldalnak azt megtanulni, hogy (...) hogyan kell együtt dolgozni.”

Erre a kérdésre vonatkozóan STRACHAN úr, az FSA képviselője (H4) kifejtette, hogy „nagyjából három olyan körülménycsoport van, amelyekben a szabályozók közötti kommunikációnak hivatalosan kell megtörténnie. Ezek a következők: amikor egy olyan társaság, amely másik tagállamokban hozott létre fióktelepet, fizetéseképtelenné válik; amikor egy fióktelepet létrehozó társaság bármely okból kifolyólag elveszti engedélyét és amikor a körülményekben változás áll be, például egy fióktelep bezárása. Az első két feltétel – fizetéseképtelenség és az engedély elvesztése – soha nem következett be, úgyhogy ezek nem

lényegesek. Amikor az Írországbeli és a Németországbeli fióktelepeket ténylegesen is bezárták új szerződéseknek az Equitable általi megkötésének betiltása után, a felek akkor léptek egymással kapcsolatba.”

BAYLISS úr (H5) szintén azt mondta, hogy *„nem kétséges, hogy az FSA a megbízatása keretében rengeteg munkát végzett a társaságok prudenciális igazgatásával kapcsolatban, és különösen a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítással kapcsolatban (...) Az FSA sokkal aktívabb volt a tevékenységek végzése tekintetében, mivel ezt tekintették az iparág gyenge pontjának (...) Azt hiszem, hogy a tevékenységek végzésével kapcsolatos, rá vonatkozó követelmény tekintetében a szabályozó éppen egy – indokoltan újnak nevezhető – tanulási folyamaton haladt keresztül, mivel – őszintén: a Pénzügyminisztérium és a DTI nem rendelkezett ilyen szereppel.*

4e) Az egyesült királyságbeli és a külföldi szabályozók közötti kommunikáció

Egyesült Királyság/Németország

A WE-CONF9-ben és a WE-CONF17-ben szereplő bizonyítékok azt sugallták, hogy az egyesült királyságbeli és a német szabályozók között az Equitable Life-fal kapcsolatos, a prudenciális felügyeletre vonatkozó kérdések 1995-ig nyúlnak vissza¹⁹⁰, az utánra, hogy az EL 1992-be Kölnben létrehozta német fióktelepét és megbízott ügynökökön keresztül elkezdte értékesíteni kötvényeit. 1995. március 20-án a Bundesaufsichtsamt für das Versicherungswesen¹⁹¹ (BAV) a Sienai Jegyzőkönyv 5.32. cikkére való hivatkozással levelet írt a DTI-nek azt ajánlva, hogy a biztosítási díjak és a fedezeti tartalékok kiszámítására használja a Német Biztosításmatematikások Szövetsége által kidolgozott új mortalitási táblázatokat. Kijelentve, hogy *„nem tudta felmérni, hogy a tartalékok kamataira az Egyesült Királyságban alkalmazandó rendelkezéseket mennyire vették figyelembe, (...) lehetséges, hogy a vállalkozás nem tartotta be a 3LD 19. cikkének rendelkezéseit, összefüggésben a 18. cikk (1c.) bekezdésével”.*

A BAV azon aggályának is hangot adott, hogy az Equitable Life Deutschland értékesítési igazgatója állítólag¹⁹² nem tett különbséget a nők és a férfiak között az évjáradékok alkalmazása tekintetében *„ami ellentétes a Németországban alkalmazandó biztosításmatematikai elvekkel”.* Ha a DTI válaszolt is egyáltalán, a választ nem ismertették a bizottsággal.

A BAV és az FSA közötti második levélváltásra a Lordok Háza általi 2000. július 31-i ítélethozatal utóhatásaként került sor – a médiában közreadott riportok és az aggódó német kötvénytulajdonosok kérdezősködése után –, a BAV kérte, hogy tájékoztassák az EL pénzügyi stabilitásáról, az FSA által a társasággal kapcsolatban tett bármely intézkedésről és az ítéletnek a német kötvénytulajdonosok vonatkozásában meglévő következményeiről.

¹⁹⁰ A harmadik életbiztosítási irányelvet átültető német végrehajtási jogszabály 1994. július 21-én lépett hatályba.

¹⁹¹ Az egyetlen jelenlegi német pénzügyi szabályozót, a BaFin 2002 májusában hozták létre

¹⁹² A „Die Welt” napilap 1995. február 27-i száma: lásd a WE-CONF9 2. melléklete

Az FSA időben, 2000. augusztus 7-én válaszolt „az európai közösségi biztosítási irányelv rendelkezéseivel összhangban az információközlési korlátozásokra is figyelemmel”. Így a BAV-ot arról tájékoztatták, hogy az FSA „meggyőződött arról, hogy az EL továbbra is képes fedezni kötelező szavatoló tőkét, a fedezeti szint azonban alacsonyabb annál, amit akár az FSA, akár a társaság hosszú távon látni kíván.” Az utóbbi hozzáfűzte – igen optimista módon –, hogy „a társaság eladásra kínálja magát és (...) nem várható, hogy jelentkezéshiány lesz azokból a társaságokból, akik meg szeretnék venni az Equitable Life-ot, mivel az az Egyesült Királyság iparában a hatékonysága miatt igen jó hírnévnek örvend (...) Szorosan nyomon követjük fizetőképességét, ugyanakkor elégedettek vagyunk, hogy a társaság eladására irányuló tervek várhatóan megoldják a társaság pénzügyi helyzetével kapcsolatos hosszabb távú aggályokat.. Úgy tűnik, hogy a társaság vezetése hatékonyan kezeli a helyzetet és megelégedésünkre mindeközben arra törekszenek, hogy a kötvénytulajdonosok legjobb érdekében járjanak el.”¹⁹³

Az FSA végül megerősítette, hogy „a (német) fióktelep kötvénytulajdonosai ugyanolyan helyzetben lesznek, mint az egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok”, hozzáfűzve, hogy „az EL eladásának nyélbe ütésekor a társaság várhatóan olyan helyzetben lesz, hogy helyreállítsa a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítások kötvények értékében bekövetkezett csökkentést, ami felülvizsgált nyereségrészesedés-politikájának lesz az eredménye.” Azzal fejezte be, hogy reméli, hogy ez a tájékoztatás lehetővé teszi a BAV számára, hogy „csillapítsa a német kötvénytulajdonosok néhány széles körű aggályát.”

Ezt követően – mivel az Equitable Life eladása nem valósult meg és arra kényszerült, hogy beszüntesse új szerződések megkötését – a BAV 2000. december 13-án ismét kapcsolatba lépett az FSA-val magyarázatot kérve augusztusi levelükre figyelemmel. Az FSA válasza ismét időben érkezett, 2001. január 3-án és – a korábbi telefonhívásokra utalva – megismételte azt, hogy „az EL továbbra is fizetőképes, a meglévő kötvények továbbra is érvényesek, a társaság pedig képes a kötvénytulajdonosokkal szemben fennálló szerződéses kötelezettségeket teljesítésére”, egészen odáig elmenve, hogy kimondta: „az EL-lel kapcsolatban megjelent számos sajtóhír pontatlan és spekulatív”, zárásképpen pedig azt monda, hogy az FSA „nem fogja kérni a társaságtól új értékelés benyújtását.”

Miután az egyesült királyságbeli és a német szabályozók közötti kapcsolatfelvétel az EL német fióktelepének esetleges bezárásának bejelentésére korlátozódott (2001. június 30.), amely a BAV-tól érkező, arra emlékeztető levélre adott okot, hogy „néhány kötvénytulajdonos csak azért vett kötvényt az EL-től, mert volt Németországban fióktelepe”, és hangsúlyozta azon óhajukat, hogy „a német kötvénytulajdonosok továbbra is optimális szolgáltatásban részesüljenek a jövőben.” A BAV azzal fejezte be, hogy kérte: „nyilatkozzanak arról, hogy milyen formában nyújtanak szolgáltatásokat a német kötvénytulajdonosoknak a jövőben.” Erre – az adatok szerint – nem érkezett válasz az FSA-tól, a szabályozók közötti kapcsolatok pedig ezt követően gyengülni látszanak, mivel a BAV-nak kétszer kellett megint írnia (2001. november 7-én és 2002 március 19-én) arra kérve az FSA-t, hogy egyértelműen erősítse meg az EL német fióktelepe bezárásának időpontját, amelyet végül 2001. szeptember 30-án zártak

¹⁹³ Ez épphogy csak négy hónappal az előtt történt, hogy az EL megszüntette új szerződések megkötését és az EL igazgatósága lemondott!

Végül – az egyesült királyságbeli és a német szabályozók közötti, a 3LD hatálybalépése előtti időszakban a felügyeleti felelősség-megosztásra utalva – a WE-CONF26 azt állította, hogy „*a második életbiztosítási irányelv rendszere értelmében az ELAS korábbi német fióktelepe nem tekinthető »a szolgáltatásnyújtás passzív szabadságába« illeszkedő forgatókönyvnek. Az ELAS német fióktelepe volt az, amely aktívan közelített a német kötvénytulajdonosokhoz. Ez inkább a szolgáltatásnyújtás aktív szabadságába sorolja az ELAS korábbi német fióktelepét, semmint a második életbiztosítási irányelv 13. cikkébe.*” Mivel annak „*felügyeletét a németországi felügyeleti rendelkezések alapján a BAV végezte, nem pedig az Egyesült királyság felügyeleti rendelkezései alapján az FSA.*”

Egyesült Királyság/Írország

Amint arra az ír pénzügyi szabályozó a WE6-ben emlékeztet „*az EL 1991 és 2001 között fióktelepet működtetett Írországból és kötvényeket értékesített ír állampolgárok számára. A 3LD értelmében az ír fióktelep az egyesült királyságbeli szabályozó általi prudenciális szabályozás hatálya alá tartozott (...), új szerződések megkötését pedig 2000 decemberében szüntette be, ugyanakkor, mint az egyesült királyságbeli központi iroda, és azóta sem adott el újabb kötvényeket. z EL a megmaradt ír biztosítási kötvénytulajdonosok számára határokon átnyúló módon nyújt szolgáltatásokat a 3. LD rendelkezései alapján (...). Nincs arra vonatkozó okirati bizonyíték előttünk, amely azt bizonyítaná, hogy az EL megsértett volna egyetlen ír pénzügyi szolgáltatási jogszabályt is.*”

A nyilvántartásban (WE-CONF9) szereplő, az egyesült királyságbeli és az ír szabályozók közötti levélváltás az 1994-ben és 1999-ben „*az EK által megkövetelt adatokkal*” kapcsolatos, az EL – 1991 óta működő (WE38) – ír fióktelepénél lezajlott változások tekintetében történt technikai jellegű levélváltásra korlátozódik. További információcserék történtek 2002-ben, amikor is az FSA tájékoztatta a DETE-t¹⁹⁵ az EL ír fióktelepének bezárásáról és arról, hogy azt 2002. július 8-tól az Egyesült Királyságból – elismerési megállapodások alapján – fogják működtetni, továbbá tőkemegfelelési igazolást is csatoltak.

4f) A német és az ír piacra vonatozó megtévesztő reklám

2000 elején az Equitable Life agresszív értékesítési kampányba kezdett Németországban, hogy több német ügyfélre tegyen szert. A BAV az EL reklámjait megtévesztésként értékelte azon az alapon, hogy ezek a reklámok az azokban használt kifejezések – például *biztosítékok, garantált befektetési záróeredmény, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítás szolgáltatások és végső nyereségrészesedés* – tekintetében megtévesztőek voltak. E kérdéssel kapcsolatban a kötvénytulajdonosok szövetsége, a DAGEV képviselőjében WEYER úr (H3, WE22) alátámasztotta azokat az állításokat, hogy az Equitable Life reklámjai a megtévesztési esetei

¹⁹⁴ A meglévő német kötvényeket jelenleg az „ELAS CSC Germany” (Aylesbury, Egyesült Királyság) kezeli.

¹⁹⁵ Vállalkozási, Kereskedelmi és Foglalkoztatási Osztály (1989-2001 közötti biztosítási szabályozó); az ír pénzügyi szabályozót (ISFRA) 2003. május 1-jén hozták létre

voltak.

Különösen– 2000 februárjában nagyobb német újságokban¹⁹⁶ közzétett – két hirdetésről tűnt úgy, hogy súlyosan megtévesztőek: az egyik hirdetés („13%”, ásd az alábbi képet) azt sugallta, hogy az EL az akkoriban átlagosnak számító német garantált szintek kétszeresét nyújtja; a második hirdetés („Vegyél németet, keress a briten!”) implicite azt sugallta, hogy az EL kötvényeit a német szabályozó hatóságok felügyelik, noha a prudenciális felügyelet tekintetében nyilvánvalóan nem ez volt a helyzet.

Mikor e tárgyban megkérdezték, a német pénzügyi szabályozó (BaFin) képviselője, Dr. STEFFEN a H6 során elmondta, hogy az Equitable Life Deutschland (ELD) a szabályozó (akkor még a BAV) általi, időben történt beavatkozást követően véget vetett a hirdetési kampánynak.

A WE-CONF17 még inkább megvilágította ezt az érvelést, bebizonyítva, hogy a szabályozó beavatkozása mind az időzítés, mind pedig a hatékonyság szempontjából igencsak „szelíd” volt. A 2000. április 12-én – kb. hat héttel a sajtóban megjelent hirdetéseket követően – kelt els ő BAV-levél arra kérte az ELD-et, hogy magyarázza meg a helytelen reklámozásra vonatkozó állításokat, megismételve ezzel a 2000. május 29-én és július 4-én tett kéréseit. Az ELD válasza végül 2000. július 17-én érkezett meg, amely nyilvánvalóan nem volt kielégítő, hiszen a BAV-nak további kérdéseket kellett feltennie: miközben a Lordok Háza EL-lel kapcsolatos

¹⁹⁶ „Vásároljon német módra, keressen angol módra! Magas hozamok és magas fokú biztonság összhangja: kitaláltuk az ideális megtakarítási stratégiát a német befektetők számára”, és „13%-os hozam: kérdezze meg biztosítóját, miért csak feleennyit ad” – egész oldalas hirdetések a Die Welt am Sonntag hetilap és a Frankfurter Allgemeine Zeitung napilap 2000. februári számaiban.

döntésének hatásait az egyesült királyságbeli sajtó széles körben tárgyalta, a BAV 2000. július 31-én ismét írt, kétségbe vonva a hirdetések jogszerűségét és azt kérve, hogy határozzák meg: *„használják-e még a hirdetést ebben a formában; amennyiben nem, kérjük küldjék el a frissített változatot.”* Még ezt a kérést is meg kellett ismételni szeptember 12-én, mielőtt végre 2000. szeptember 21-én választ kaptak az ELD-től, amelyben az ELD megerősítette, hogy azt visszavonták (...) hat hónappal a német sajtóban való első megjelenését követően!

2000. október 10-én a BAV elismerte az első hirdetés visszavonását és beavatkozott, hogy megakadályozza a második hirdetést, de ismét igen diszkrét megfogalmazásban és anélkül, hogy közvetlen utasítást adnának vagy meghatároznának egy pontos dátumot (*„Ezért arra kérem Önöket, hogy vonják vissza ezt a hirdetést vagy bármely más, hasonló tartalmú reklámot”*).

Írországban nem jelentettek az ELAS általi megtévesztő hirdetésre vonatkozó, meghatározott eseteket: az ír pénzügyi szabályozó a WE 80-ban kimondta, hogy *„nem volt tudomásuk olyan panaszokról, amelyeket a biztosítási iparág szabályozásával megbízott, megfelelő ír hatóságok az Equitable Life általi megtévesztő hirdetésre vonatkozóan kaptak volna.*

következtetések III. rész – szabályozási rendszer

III. RÉSZ – SZABÁLYOZÁSI RENDSZER

Az Egyesült Királyság szabályozói részéről alkalmazott, a minimumra szorító (light touch) szabályozási politika

1. Meggyőző beszámolók arra utaltak, hogy az Egyesült Királyság az utóbbi két évtizedben *hosszú időn keresztül* konzisztens módon alkalmazott a harmadik életbiztosítási irányelv hatálybalépése előtt és azt követően is *egy alulfejelett, minimumra szorító szabályozói politikát az életbiztosítási üzletág tekintetében*. *Beadványok és nyilatkozatok szerint az elvekre alapuló szabályozási politikát az Egyesült Királyságban immár alaposan kialakították és végrehajtották, és arra számítanak, hogy ez beépíthető a II. t ökemegfelelési irányelvre vonatkozó javaslatokba.*
2. *A bizottság megérti, hogy egyetlen szabályozási rendszer célja sem lehet a kockázat kiküszöbölése és a szabályozott vállalkozások bármilyen bukásának teljes megakadályozása, mivel az ilyen rendszerek a fogyasztói döntések kárára gátolhatnák az innovációt. Azonban számos nyilatkozat utal arra, hogy az Egyesült Királyság minimumra szorító szabályozási politikája egy lépéssel messzebbre ment a kelleténél, és hozzájárult egy gyenge szabályozói környezet létrejöttéhez. Ez lehetővé tette, hogy az ELAS problémái ellenőrizetlenül halmozódjanak fel, míg egy erősebb szabályozói rendszerben ezek már korábbi szakaszban nyilvánvalóvá váltak volna, és a végső válságot meg lehetett volna ezáltal akadályozni.*
3. A jelek szerint az Egyesült Királyság szabályozói elmulasztottak időben reagálni arra a tényre, hogy az ELAS a 90 években krónikus tőkeelégtelenségben szenvedett, mivel nem képzett megfelelő tartalékokat a jövőbeli végső nyereségrészesedésekre. Ez volt az eredménye azon szabályoknak, amelyekkel a szabályozók szándékosan homályos rendelkezéseket hoztak a jövőbeli nem garantált nyereségrészesedés tekintetében, azok kezelését egyszerűen a kinevezett biztosításmatematikuskok nem ellenőrzött feladatának tekintve.

Az Egyesült Királyság szabályozóinak szabályozási hiányosságai

4. Számos kijelentés és beadvány támogatja azt a megállapítást, hogy az Egyesült Királyság különféle életbiztosítási szabályozói (DTI/HMT/FSA), illetve a GAD esetében mulasztásokra és prudenciális felügyeleti hiányosságokra került sor az ELAS felügyeletét illetően a 90 évek során, és különösen azt követően, hogy a harmadik életbiztosítási irányelv 1994-ben hatályba lépett.
5. Ehhez hasonlóan sok utalás van arra, hogy ha az Egyesült Királyság szabályozói megfelelően és gondosan gyakorolják prudenciális felügyeleti és szabályozói hatáskörüket a harmadik életbiztosítási irányelv 10. és 13. cikkének megfelelően, fel kellett volna tárnuk

az ELAS üzleti modelljében és működésében rejlő gyengeségeket és kockázatokat a végső válság nyilvánvalóvá válását megelőzően;

6. Számos kijelentés szerint az Egyesült Királyság szabályozói elmulasztották megakadályozni azt, hogy ELAS válságba kerüljön, és így elmulasztották megvédeni az ELAS kötvénytulajdonosait az Egyesült Királyságban és más tagállamokban attól, hogy ennek közvetlen eredményeként pénzügyi veszteségeket szenvedjenek el.
7. A bizottsághoz beérkezett kijelentések és szakértői tanácsok ellentmondanak Lord Penrose azon átfogó értékelésének, hogy „*lényegében maga a társaság volt okozója saját balsorsának. A szabályozási rendszer mulasztásai másodlagos tényezők voltak*¹⁹⁷”. Különösen saját jelentésének „*Alapvető megállapítások*”¹⁹⁸ című része is ellentétes a fenti értékeléssel, amennyiben a *megállapítások* szerint a szabályozói mulasztások ténylegesen hozzájárultak egy olyan gyenge szabályozói környezet kialakulásához, amelyben az ELAS válsága kialakulhatott.

A garantált évjáradékok (GAR) jelentette kockázatok felismerésének elmulasztása

8. Sok anyag utal arra, hogy az Egyesült Királyság szabályozói elmulasztották felismerni – vagy akár gondatlanul alulbecsülték – a GAR-biztosítások által az ELAS pénzügyi stabilitására gyakorolt lehetséges hatást, különösen a pénzügyi piacok lényegesen kedvezőtlen alakulása esetén, és mivel ismeretes volt, hogy az ELAS kevés szavatoló és tartalékt őkét képez. A jelek szerint amikor az Egyesült Királyság szabályozói végül felismerték ezt a kockázatot, már túl késő volt a helyzet visszafordításához, és bármilyen ezt követően tett szabályozói lépés csak megkésett kísérlet lehetett a károk csökkentésére.
9. Nem fér sok kétség ahhoz, hogy a részvénypiac 2001–2002-ben szerepet látszott abban, hogy az ELAS válsága felgyorsult a Lordok Házának döntését követően. Azonban a kedvezőtlen piaci erők önmagukban nem okolhatók az ELAS válságának kirobbantásával, amit az a tény is igazol, hogy az Egyesült Királyság nem minden életbiztosítással foglalkozó vállalkozása élt át ilyen mértékű pénzügyi válságot. Az ELAS esetében a rendelkezésre álló anyag arra utal, hogy számos olyan tényező, amely egyértelműen megelőzte a részvénypiacot és különösen a GAR kérdését, már megalapozta a társaság későbbi pénzügyi problémáit.

Túlzott mértékű tisztelet az ELAS-szal szemben

10. Nyilvánvaló továbbá, hogy az Egyesült Királyság szabályozói indokolatlan „hódolatot” vagy „tiszteletet” tanúsítottak az ELAS-szal szemben, különösen hosszú történelme és addig igen tiszteletreméltó státusza miatt, amelyek miatt a társaságot az életbiztosítási ágazat csúcsának tekintették, és láthatólag úgy vélték, hogy a társaság „túl jó és túl tiszteletreméltó” ahhoz, hogy hibázzon.

WE 16, 20. fejezet, 84. bekezdés

WE16, 726. o.: 240. bekezdés, 7–11. pont

11. Számos tanú és nyilatkozat erősítette meg, hogy pontosan ez a tiszteletteljes hozzáállás játszott *jelentős* szerepet abban, hogy a felügyelettel kapcsolatosan engedékeny prudenciális megközelítés, illetve gyenge szabályozói környezet alakult ki, amelyek miatt az ELAS működését nem kifogásolták, és ilyen módon vált a társaság pénzügyileg gyengévé minden ellenőrzés nélkül az évek során.

A felelősség átruházása az Egyesült Királyság szabályozói között

12. A bizottság véleménye szerint az, hogy az Egyesült Királyság szabályozói között a szabályozói felelősség átruházására került sor az FSA létrehozásáig, egyértelműen hátrányos volt a felügyeleti és szabályozói intézkedések hatékonyságát illetően a 90 évek folyamán.
13. Számos nyilatkozat támogatja azt a felfogást, hogy az Egyesült Királyság szabályozói közötti kommunikációs gyengeségek játszottak szerepet olyan helyzet kialakulásában, amely lehetővé tette, hogy az ELAS problémái észrevétlenül növekedjenek és alakuljanak válsággá. E tekintetben azonban számos nyilatkozat szerint javult a helyzet az Egyesült Királyságban az egységes Pénzügyi Felügyeleti Hatóság (Financial Supervisory Authority – FSA) létrehozása óta.

A szabályozók állítólagos összejártsága az ELAS-szal és/vagy állítólagos szándékos csalás

14. A bizottságot nem *győzték meg* azon állítások¹⁹⁹, hogy az Egyesült Királyság szabályozói és az ELAS vezetése szándékosan és összehangolt módon összejártszó stratégiát folytattak volna, akár az ELAS válságának okait kutató nyomozások akadályozásával, akár az ELAS kötvénytulajdonosainak kárára elkövetett szándékos és összehangolt csalással.
15. *A bizottság véleménye szerint* az ELAS válságának napfényre kerülését követően, ahogy azt több fél is állította több alkalommal, az Egyesült Királyság szabályozói lassúságot, tartózkodást tanúsítottak, és az ELAS-nyomozás és az arról a nyilvánosságnak, különösen az érintett kötvénytulajdonosoknak szóló beszámoló nem mindig volt teljes mértékben átlátható.

Az egyezségi rendszer (CS)

16. Számos, meggyőző állítás szerint²⁰⁰ több kötvénytulajdonos érezte úgy, hogy az ELAS és a szabályozók félrevezetik vagy becsapják, az egyezségi rendszer aláírásakor és az arra történő szavazáskor.
17. A bizottság szerint a CS-ről történő szavazás során a kötvénytulajdonosok nem voltak teljes mértékben tudatában döntésük jogkövetkezményeinek.²⁰¹ Ennek oka részben a CS-javaslat mellett az ELAS és az FSA által adott jogi tájékoztatás bonyolultsága, ami

---

III. rész, IV. szakasz, 1. b) és f)

III. rész, IV. szakasz, 3. e)

III. rész, IV. szakasz, 3. b)–d)

alaposan meghaladhatta az átlagos kötvénytulajdonos felfogóképességét.

18. A bizottság véleménye szerint továbbá egy egyértelmű figyelmeztetés tájékoztathatta volna a kötvénytulajdonosokat arról, hogy a CS elfogadásával a nyereségrészesedési alap stabilitása hosszú távon már egyáltalán nem garantált, és teljes mértékben a pénzügyi piacok ingadozásaitól függ, illetve hogy a kötvények CS szerinti felértékelődését adott esetben a kötvények későbbi értékcsökkenése semlegesítheti.

Megtévesztő értékesítésre vonatkozó állítások

19. Számos közvetlen és közvetett nyilatkozat volt, amelyek közül némelyik egyértelműen azt támasztja alá, hogy az ELAS megtévesztő módon értékesített és megtévesztő kijelentéseket tett a kötvénytulajdonosok és a lehetséges ügyfelek számára, mind az Egyesült Királyságban, mind olyan egyéb tagállamokban, ahol tevékenységet folytatott.
20. Különösen egyes nyilatkozatok szerint²⁰² az ELAS félretájékoztatta a kötvénytulajdonosokat és a lehetséges ügyfeleket számos kérdésről, tudatosan elmulasztva felhívni a figyelmüket a GAR kockázatára még azt követően is, hogy az ELAS jogi tanácsot kért a GAR problémájáról ügyvédeitől és a szabályozóktól.
21. A bizottság további, megtévesztő értékesítésre vonatkozó állításokat is hallott, amelyek szerint az ELAS értékesítési anyagaiban az állt, hogy a „nyereségrészesedési” alap elsimítja a hozam és a tőkeérték ingadozásait. Emellett azt is állították, hogy az ELAS agresszívan olyan politikát folytatott, amellyel a meglévő ELAS-kötvényeket újabb befektetési kötvények felé terelte, amelyek erősen jövedelmezőek voltak az ELAS számára, és ilyen módon új üzletet és megbízásokat jelentettek, és még kisebb tőketartalékot tettek szükségessé, egyértelműen a kötvénytulajdonosok érdekeinek hátrányára.
22. Egyes nyilatkozatok azt támasztják alá, hogy számos, az ELAS értékesítési tevékenységeivel érintett egyéb tagállamokban folytatott megtévesztő értékesítésre vonatkozó állítás igaz lehet, például az, hogy a lehetséges ügyfeleket a valójában nem létező előnyökkel bíró potenciális befektetésekkel csábították magukhoz, ideértve olyan állításokat is, hogy az ír vagy a nemzetközi kötvények elhatároltak, illetve hogy a német kötvények a német pénzügyi szabályozó ellenőrzése alá tartoznak.

Hanyaglás a szabályozók üzletviteli (CoB) felügyeletében

23. A bizottság véleménye szerint az Egyesült Királyság üzletviteli szabályozói későn reagáltak – ha egyáltalán reagáltak – az ELAS fent említett értékesítési és marketinggyakorlataira. Más tagállamok érintett üzletviteli szabályozói szintén későn reagáltak, részben mivel a megfelelő felügyeleti struktúrák még nem álltak rendelkezésre, részben pedig mivel az Egyesült Királyság szabályozói felügyeletének hatékonyságára kívántak hagyatkozni. Azonban a jelek szerint amint az ELAS körüli problémák közzismertté váltak vagy ezekre felhívták a figyelmet, a külföldi szabályozók üzletviteli felügyelete javult.

III. rész, IV. szakasz, 2. a) és IV. szakasz, 4. a), 69–71. o.

24. Általánosságban a meghallgatott és benyújtott nyilatkozatok határozottan arra utalnak, hogy az életbiztosítás szabályozói felügyelete az érintett tagállamokban javult az utóbbi öt évben, különösen ott, ahol most már egyetlen biztosítási felügyeleti hatóság végzi a prudenciális és az üzletviteli felügyeletet is.

Az Egyesült Királyság és a külföldi szabályozók közötti kommunikációs problémák

25. Számos beszámoló szerint az Egyesült Királyság és a külföldi szabályozók közötti kommunikáció nem volt kielégítő az ELAS vonatkozásában, sőt hiányos volt a 90 évek során és egészen 2002-ig. A bizottság különösen úgy látja, hogy ha egyáltalán volt kommunikáció, az teljesen elégtelen volt egy olyan fontos kérdés, mint a nyilvánvalóan határon átnyúló vonatkozásokkal bíró ELAS-válság kezeléséhez.
26. A bizottság határozott meggyőződése, hogy a szabályozók túl passzívan értelmezték azt, hogy mi a felelőssége a székhely szerinti / a befogadó országnak az életbiztosítási vállalkozások felügyeletében, mivel az egyik a másikra kívánt hagyatkozni. Ahogy azt több nyilatkozat is megerősítette, ez a magatartás már önmagában tovább gyengítette a szabályozói környezetet, és azt eredményezte különösen, hogy a nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok „két szék közé estek”, és a befogadó ország szabályozója mindössze kívülálló maradt, nem sok ellenőrzési hatáskörrel a területén zajló biztosítási ügyletek tekintetében.
27. A bizottság számára rendelkezésre bocsátott nyilatkozatok és anyagok alapján okkal hihet ő, hogy a biztosítási szabályozók közötti kommunikáció 2004 óta javult a szabályozók újonnan létrehozott, európai szabályozókat felölelő CEIOPS hálózatának keretében zajló szorosabb együttműködésének köszönhetően, amelynek célja a határon átnyúló felügyeleti és szabályozói fellépések jobb teljesítménye.
28. A bizottság azonban úgy ítéli meg, hogy amikor a befogadó állam a székhely szerinti tagállam hatóságát nem közjóval kapcsolatos szabályokról értesíti, *fennáll* annak a kockázata, hogy sem a székhely szerinti, sem a befogadó ország felügyelő hatósága nem vizsgálja meg az üzletviteli szabályokat, mert mindkettő úgy véli, hogy a másik érvényt szerez saját szabályainak.

IV. RÉSZ - Jogorvoslatok

A kötvénytulajdonosok követeléseinek helyzete és a számukra rendelkezésre álló jogorvoslat megfelelősége

TÁRGYMUTATÓ IV. rész

I. Bevezetés

II. Károk

1. Érintett kötvénytulajdonosok
2. Kollektív veszteségek
3. Egyéni veszteségek

III. Az egyesült királyságbeli szabályozókhöz benyújtott panaszok és a hivatalos vizsgálatok

1. Az FSA-hoz benyújtott panaszok
2. A Baird-jelentés
2. A Penrose-jelentés

IV. Az ELAS által a megkárosított kötvénytulajdonosok vonatkozásában tett intézkedések

1. A volt könyvvizsgálók és igazgatók elleni perek
2. Az egyezségi rendszer
3. Az ELAS-nak benyújtott panaszok és kötvények felülvizsgálata

V. A csalásra vonatkozó állítások és az Egyesült Királyság Súlyos Csalásokkal Foglalkozó Hivatala

VI. Az ELAS elleni követelések a visszaélésszerű értékesítések tárgyában

1. Bíróságon kívüli jogorvoslat – a pénzügyi ombudsman szolgálata (FOS)
    - a) Bevezetés
- Az Equitable Life panaszok kezelése

A FOS panaszkezelésének kötvénytulajdonosok általi bírálata

2. Bírósági – peres eljárások

- a) Az ELAS elleni igények egyesült királyságbeli jogalapja
- b) Elévülési határidő
- c) Bírósági ügyek

VII. Az egyesült királyságbeli szabályozóval szemben támasztott követelések

1. Bíróságon kívüli – az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja
2. Bírósági – peres eljárások

VIII. Az Egyesült Királyság pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kártérítési rendszere és az ELAS további működését engedélyező döntés

IX. A nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok helyzete

1. Az Equitable Life üzleti tevékenysége Írországban és Németországban
2. A nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok sérelmei
  - a) Az ELAS-ba történő befektetés indokai
  - b) Az ELAS reklámtevékenysége
  - c) Visszaélésszerű értékesítésre irányuló feltételezések
  - d) Hátrányosan megkülönböztető bánásmódra irányuló feltételezések
  - e) Az ELAS tájékoztatáspolitikája
3. A jogorvoslathoz való hozzáférés a kötelezettségvállalás szerinti tagállamban
  - a) A kötelezettségvállalás szerinti tagállam felügyeleti hatóságai
  - b) Pénzügyi ombudsmani rendszerek
  - c) Biztonsági tőke
4. Jogorvoslathoz való hozzáférés az Egyesült Királyságban
  - a) Az FSA-hoz benyújtott panaszok
  - b.) A FOS-hoz intézett panaszok
  - c) Az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja
  - d) Az egyesült királyságbeli Financial Services Compensation Scheme (pénzügyi szolgáltatási kártérítési alap, FSCS)
5. Bírósági kereset

X. Az ELAS áldozatai számára az EU joga értelmében rendelkezésre álló, lehetséges jogorvoslatok

1. A harmadik életbiztosítási irányelv

2. Elsődleges uniós jog

a) Petíciók és panaszok Európai Bizottsághoz való benyújtásának joga

b) Szabályozói felelősség az uniós jogban

c) Az EK-Szerződés 235. cikke és 288. cikkének (2) bekezdése szerinti kártérítési keresetek

3. EU-szintű koordinációs mechanizmusok

a) FIN-NET

b) CEIOPS

XI. Európai csoportos kereset

XII. Az ELAS áldozatai kártalanításának szükségessége

Következtetések

I. Bevezetés

A jelentés e szakaszában a bizottság a kötvénytulajdonosoknak az Equitable Life Assurance Society (ELAS) válsága következtében okozott kárt vagy veszteséget vizsgálja. Azonosítja és értékeli a kötvénytulajdonosok számára jogorvoslatra rendelkezésre álló intézkedéseket, az Európai Parlament vizsgálóbizottságot létrehozó határozatának negyedik francia bekezdésében előírtak szerint.

A kárt illetően a bizottság – figyelemmel a kérdés összetettségére és vonatkozó adatokhoz való hozzáférés hiányára – nem kísérli meg a pontos szám adatok meghatározását, ehelyett inkább képet kíván kialakítani az érintett nagyságrendekről, illetve azon helyzetek mibenlétéről, amelyekbe a kötvénytulajdonosok az ELAS válsága következtében kerültek. A bizottság erről széles körű okirati bizonyítékokat és tanúvallomásokat kapott a megkárosított kötvénytulajdonosoktól.

A jelentés ezt követően az egyesült királyságbeli szabályozónak, és magának a társaságnak az ELAS válságára adott néhány olyan válaszlépésével foglalkozik, amelyek jelentőséggel bírtak a megkárosított kötvénytulajdonosok számára. A következő szakaszokban a kötvénytulajdonosok számára az Egyesült Királyság joga értelmében rendelkezésre álló jogorvoslati útvonalakat határozzuk meg. Elsőként a kötvénytulajdonosok számára magától a társaságtól való kártérítés követelésére nyitva álló lehetőségeket elemezzük. Az említett jogorvoslatok közé tartoznak a bírósági eljárások és az olyan bíróságon kívüli jogorvoslatok, mint az alternatív vitarendezési eljárási rendszerek. Másodszor, a jelentés megvizsgálja azokat a módokat, amelyeken a kötvénytulajdonosok a kormánytól ellentételezéshez juthattak, bírósági illetve alternatív úton is. Az Egyesült Királyság joga szerinti jogorvoslati útvonalak ellenőrzését a tanúktól szóban, illetve írásban kapott tájékoztatás alapján, valamint a bizottság általi kutatást követően végeztük el. A jelentés hivatkozik a megkárosított kötvénytulajdonosok kártérítéshez való jutás érdekében kifejtett erőfeszítéseik közben tapasztaltakra is.

E szakasz következő részei azon kötvénytulajdonosok helyzetével foglalkoznak, akik kötvényüket az ELAS Egyesült Királyságon kívüli EU tagállamokban – különösen Írországban és Németországban – letelepedett fióktelepeitől vásárolták. E kötvénytulajdonosok sajátos sérelmeinek azonosítását követően a jelentés a vonatkozó írországi és németországi pénzügyi szabályozók által az ELAS vonatkozásában tett intézkedéseket tekinti át, valamint értékeli a nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonos helyzetét a jogorvoslatihoz saját országukban és az Egyesült Királyságban való hozzáférés tekintetében. A bizottság mindkét országból tanúkat hallgatott meg és okirati bizonyítékokat kapott, a megkárosított kötvénytulajdonosok és a szabályozók részéről is.

E szakasz utolsó része a kötvénytulajdonosok számára az EU joga alapján rendelkezésre álló jogorvoslatokkal foglalkozik. Először megvizsgálja, hogy vajon a másodlagos jog – úgy mint a harmadik életbiztosítási irányelv – maga rendelkezik-e jogorvoslati mechanizmusokról. Másodszor a jelentés az EU elsődleges joga értelmében az egyéneknek a közösségi jogi olyan

megszegésével okozott veszteség és károsodás tekintetében fennálló bírósági védelemre összpontosít, amiért az Európai Bíróság által kialakított szempontok szerint a tagállamok tehetők felelőssé. Végül a bizottság áttekintette azokat az EU-szintű koordinációs mechanizmusokat –úgy mint a FIN-NET-et –, amelyeket a határokon átnyúló fogyasztói panaszok kezelésének elősegítésére hoztak létre. A szakasz a csoportos perekre történő utalással folytatódik és azt a következtetést vonja le, hogy az ELAS áldozatainak kártalanítása az Egyesült Királyság kormányának feladata.

II. Károk

1. Érintett kötvénytulajdonosok

Az ELAS jelenlegi vezérigazgatója, Charles THOMSON (H2) a bizottság előtti nyilatkozatában azt mondta, hogy 2001-ben – amikor az ELAS-nál az események történtek – *„egymilliónál lényegesen több ember volt érdekelt az [Equitable Life] nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapban”*. STRACHAN (H4) úr jelezte, hogy 200-ban közelítőleg 1,7 millió (nyereségrészesedéssel összekapcsolt és egyéb kötvénnyel rendelkező) kötvénytulajdonos volt. Írásbeli nyilatkozatában (WE 47²⁰³) THOMSON úr később pontosította, hogy 2001-ben durván 1,5 millió ember volt érdekelt a társaság nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosításában. Ez az adat tartalmazza a csoportos nyugdíjrendszerek azon tagjainak becsült számát is, akik maguk nem kötvénytulajdonosok, és ekként az adat az érintett egyének teljes létszámának becslését jelenti.

Az érintettek többsége egyesült királyságbeli lakos, de a társaságnak volt körülbelül 8000, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvénytulajdonosa Írországban (STRACHAN úr szerint 8300, H4) és körülbelül 4000 nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvénytulajdonosa Németországban. *„A kérdés EU-vonatkozása ennél fogva 1%-os, a létszámot tekintve”*, THOMSON úr szerint (WE 47²⁰⁴). Emellett volt körülbelül 6500 olyan nemzetközi kötvény, amelyet a társaság Guernsey-ben lévő irodájában értékesítettek, a világ minden részéről származó személyeknek (WE 47²⁰⁵). Az EMAG igazgatója, SEYMOUR úr – aki a nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosokért tartozott felelősséggel – tájékoztatta a bizottságot a H7-ben, hogy a 90-es évek végén az ELAS-nak 13.405 nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosa volt, akik 13 különböző tagállamban rendelkeztek lakóhellyel. A WE 53-ban²⁰⁶ tagállamonkénti pontos lebontást nyújt a kötvénytulajdonosokról. Írországon (6342) és Németországon (3281) kívül úgy tűnik, hogy jelentős számú kötvénytulajdonos volt Franciaországban (1069) és Spanyolországban (728). Az EMAG Európai Parlamentnek benyújtott írásbeli petíciójában állította, hogy összesen akár 70.000 kötvénytulajdonos is érintett az Egyesült Királyságon kívül (WE 14²⁰⁷).

---

²⁰³ 1. oldal

²⁰⁴ 1. oldal

²⁰⁵ 1. oldal

²⁰⁶ A. melléklet

²⁰⁷ 7. oldal

Még ha a kapott számadatok némileg el is térnek egymástól, a rendelkezésre álló bizonyítékokból megállapítható, hogy az ELAS válsága nagyszámú embert érintett az Egyesült Királyságban és más tagállamokban is.

KWANTES asszony rámutatott a H7-ben, hogy az ELAS jó hírneve különféle szakmai háttérű kötvénytulajdonosokat vonzott: *„Az Egyesült Királyság ügyvédeknek 80%-a rendelkezett ELAS kötvénnyel(...) Orvosok, könyvelők, jól ismert cégek munkatársai, (...)a rendőrség állományába tartozók, köztisztviselők ezrei és még parlamenti képviselők is rendelkeztek ELAS kötvénnyel. Tehát igazán sokra tartották.”* WEYER úr (H3) hangsúlyozta, hogy a német kötvénytulajdonosok nagy része *„tudós, illetve olyan személy, aki jelentős szakmai tapasztalattal rendelkezik vagy magából a pénzügyi ágazatból érkezik”*. Volt egy bizonyos felfogás, miszerint az ELAS kötvénytulajdonosainak többsége tehető magánszemély. Bár a bizottság által beszerzett bizonyítékok azt sugallják, hogy sok kötvénytulajdonos *„egyszerű kisember”* (KWANTES asszony, H7), akik súlyosan megszenvedték az ELAS válságát. Egy ír kötvénytulajdonos például a bizottság Dublinba látogató küldöttségének 2006. október 6-án azt mondta, hogy kénytelen volt az események következtében a házáat eladni.

A legtöbb érintett kötvénytulajdonos előrehaladott korúnak tűnik. WEYER úr elmondása szerint *„a tipikus német ügyfél – ahogy mi látjuk – a 65 év körüli, házasságban élő nyugdíjas”* (H3). A beragadt évjáradékosokat képviselő SCAWEN úr a WE 23-ban²⁰⁸ állította, hogy *„mi valamennyien nyugdíjasok vagyunk, átlagosan hetvenes éveink közepén, néhányan viszonylag fiatalok, mint én is, fizikailag és szellemileg aktívak, illetve mások életük végéhez közelednek, az összes ezzel járó memóriaproblémával és az öregedéssel együtt járó testi és intellektuális törékenységgel”*.

2. Kollektív veszteségek

A kötvénytulajdonosok által elszenvedett összes veszteség (és valójában a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásához viszonyított kiesés) pontosan nem számszerűsíthető. LAKE úr – Equitable-tagok Akciócsoportjának (EMAG) elnöke – állította, hogy az ELAS által 2001. július 16-án alkalmazott, mindenkire egyenlő mértékben vonatkozó, az összes nyugdíj-kötvény 16%-át kitevő értékcsökkentés 4 milliárd GBP-t tett ki. Lord PENROSE jelzi a WE 16-ban²⁰⁹, hogy a 2001 júliusában közzétett csökkentést 4,9 milliárd GBP-re értékelték (beleértve a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási évjáradékok 630 millió GBP-s külön kiigazítását is). Azóta további piaci érték kiigazításokra került sor. Emellett a mintegy 45.000 nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási évjáradékos jövedelmét folyamatosan csökkentették *„addig a pontig, hogy a 35%-os csökkentés ma már tipikus és a jövedelmek még mindig csökkennek”* – LAKE úr szerint(H1). Az FSA állította, hogy nem végezte el az össze veszteség kiszámítását, azt sejtetve, hogy erre csak kötvényenkénti alapon kerülhet sor (STRACHAN úr, H4).

Ezen kívül még ha ismertek is lennének a pontos számadatok, elég nehéz lenne meghatározni, hogy a veszteség mely része tudható be a társaság nem megfelelő irányításának (ezzel

²⁰⁸ 4. oldal

²⁰⁹ 223. oldal

lehetséges igényeket keltve) és azok milyen mértékig voltak olyan külső tényezők következményei, mint a pénzpiacok akkori gyenge teljesítménye. THOMSON úr (H2) állítja, hogy „*az egyetlen veszteség, ami egyértelműen az ELAS sajátos viszonyainak következménye, a garantált évjáradékszintekhez (GAR-ok), azaz a 2000 júliusi Hyman-ítéllel kapcsolódik*”. Az egyéb veszteségek a piaccal kapcsolatosak, nevezetesen a tőzsdék évtized elején tapasztalt meredek zuhanásának eredményei, és kisebb vagy nagyobb mértékben a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapok többi szolgáltatójával is megtörtént volna. STRACHAN úr (H4) azon a véleményen is volt, hogy a kötvények értékcsökkentésére lényegében a részvénypiacokon bekövetkezett meredek zuhanás miatt került sor. Az EMAG ezt a nézetet vitatja (lásd lentebb).

Így THOMSON úr a WE 47-ben²¹⁰ rámutat, hogy „*körültekintően kell meghatározni a kötvénytulajdonosok kollektív vesztesége tartalmának meghatározásakor, [mivel] a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvények befektetési szerződések, és ennél fogva azokra a rendes üzletmenet során a befektetési veszteségek a befektetési nyereségekkel egyezően vonatkoznak*”. Jelzi, hogy az ELAS többféle módon értékelte a társaság sajátos viszonyai által okozott károkat (WE 47). Először, a volt könyvvizsgálók és volt igazgatók elleni perekkel kapcsolatban²¹¹ tanácsot kért arra vonatkozóan, hogy a társaság 2001 értéke alapján milyen lehetséges veszteségek lettek volna, ha az intézkedésekre korábban kerül sor”. Ez a vizsgálat a társaság legfeljebb 2,05 milliárd GBP-s veszteségét tárta fel (azaz a részvényeseket mint tulajdonosokat összességében ért kárt, a kötvénytulajdonosok figyelmen kívül hagyásával). Másodszor, a társaság értékelte a GAR nélküli kötvényeket a GAR-ok egyezségi rendszerre gyakorolt hatása következtében ért veszteségeket (lásd lentebb²¹²). A rendszerrel kezelt veszteségek – ami azonban nem foglalta magában az összes nem GAR-kötvénytulajdonost – 850 millió GBP-t tettek ki. A 103 millió GBP-t kitevő kiigazító rendszert²¹³ – ami a GAR-t lehetővé tevő múltbeli nyugdíjakat igazította ki – ugyancsak számításba lehet venni. THOMSON úr szerint (H2; WE 47) a teljes GAR-ral kapcsolatos veszteség a kötvényérték legfeljebb 5%-a körül lenne, ami akkori értéken 1,5 milliárd GBP-t tesz ki.

A Penrose-jelentés azonban azt állapítja meg, hogy a túlzott nyereségrészesedés-fizetés jelentős ok volt az ELAS pénzügyi gyengeségében, ami miatt a kötvényértékek csökkentése szükségessé vált (WE 16)²¹⁴. Az EMAG Lord Penrose jelentésére hivatkozással állította, hogy a rendszert elhagyó kötvénytulajdonosoknak a 90-es években ténylegesen kifizetett többletprémium költségét 1.800 millió GBP-re számította ki, amihez még hozzá kellene adni a továbbvitt kötvényekre teljesített (nem számszerűsített, de jelentős) összes többletprémium-kifizetést ahhoz, hogy megkapjuk a többletprémium-kifizetés teljes költségét: „*Bármelyik módszert is használjuk, a túlzott nyereségrészesedés-kifizetés eredményezte az ELAS legalább 2 milliárd GBP-s eszközhiányát, ami a 2001. július 16-i kötvényérték-csökkentésnek körülbelül a felét képviseli*” (WE-CONF 16). A könyvvizsgáló cégektől származó bizonyítékok (WE-CONF 23 és WE-CONF 24), valamint BOSWOOD úr jogi véleménye (WE

²¹⁰ 2. oldal

²¹¹ Lásd még a IV.1. pontot

²¹² Lásd a IV.2. pontot.

²¹³ Lásd még a IV.3. pontot.

²¹⁴ Többek között a 691. oldalon.

76) szilárdan alátámasztja azt a nézetet, miszerint a többletprémiumok 90-es években történő meghirdetése jelentősen gyengítette az Equitable Life pénzügyi helyzetét, illetve hogy a 2001. július 16-i kötvényérték-csökkentés szándéka az ilyen többletprémiumok visszavétele volt: „Mivel a tőzsdék 1999 decembere óta tartó zuhanása a végrehajtott 16%-os csökkentés mintegy 5,6%-áért volt felelős, a fennmaradó rész elsőként a GAR-költségek visszavétele szükségességének tudható be, és másodsor pedig a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alap egyensúlya megteremtése szükségességének azzal a céllal, hogy az eszközöket összhangba hozzák a kötvények összesített értékével(...) Az eszközhiány valódi oka nem a részvénypiacok zuhanása, hanem a 90-es években történt túlzott nyereségrészesedés-kifizetések voltak”.

SLATER úr a WE 34-ben ²¹⁵ a 2001. július 16-i csökkentés szükségességének felmerülését magyarázva rámutatott arra, hogy egy évtizednél hosszabb időn át az ELAS miért nem hozta a kötvényértékeket az eszközértékkel összhangba, ekként felhalmozva minden évben veszteségeket 1989-től 2000-ig (még olyan nagyon jelentős veszteségeket is, mint az 1990-es 28% és az 1994-es 20%). Ennek eredményeként a „a tényleges befektetési teljesítményt meghaladó nyereségrészesedések meghirdetése új, ártatlan befektetők százezreit bátorította és a társaság nagymértékben terjeszkedett. Az ELAS felső vezetése egyértelműen felismerte a vállalt kockázatot. Az új igazgatótanács 2001. június 27-én meghallgatta Charles Thomson vezérigazgató álláspontját az 1999 végére várt többlet szintjéről. Thomson megjegyezte, hogy 2000 elején a kötvényérték 3%-kal haladta meg az eszközértéket, ami az elfogadható tartományon belül van. Kérdésre válaszolva Thomson megerősítette, hogy a szokásos biztosításmatematikai elvek értelmében azt várta volna, hogy addigra az eszközérték a kötvényértéket úgy 6-7%-kal fogja meghaladni. A társaság 2000 elején körülbelül 10%-ban vagy 2,5 milliárd GBP értékű eszközhiánnyal rendelkezett (vagy ilyen mértékben szavazott meg többlet nyereségrészesedést). A GAR-ügy 2000 júliusi elvesztése ezt a hiányt 4 milliárd GBP-re növelte. Körülbelül ez az összeg volt az, amit a 2001. július 16-i kötvényérték-csökkentéssel állítottak helyre.”

Amint az a WE 8-ban kifejtésre került, a kötvénytulajdonosoknak egyéni körülményeiktől függően – a kötvényérték és az évjáradék fizetés csökkentése miatt elszenvedett veszteségeken felül – további költségeket is viselniük kellett, úgy mint az idő előtti felmondás miatt kötbérek, jogi költségek vagy az újbóli befektetés költségei.

3. Egyéni veszteségek

A bizottság számos írásbeli nyilatkozatot kapott a kötvénytulajdonosoktól, amelyek szemléltetik a jövedelem vagy a kötvény értékének csökkentése miatti személyes veszteségeiket²¹⁶. Ezen túlmenően több tanú is hivatkozott személyes veszteségekre (WEIR úr, H2; KNOWD asszony, H2; SCAWEN úr, H3) vagy pedig szemléltetett „tipikus eseteket” a bizottság előtti szóbeli tanúvallomásában (WEYER és SCAWEN, H3). Például az ELAS

²¹⁵ 3. és 4. oldal.

²¹⁶ Lásd például a következőket: WE-FILE 1, WE-FILE 2, WE-FILE 3, WE-FILE 4, WE-FILE 5, WE-FILE 6, WE-FILE 7, WE-FILE 8, WE-FILE 9, WE-FILE 11, WE-FILE 12, WE-FILE 13, WE-FILE 14, WE-FILE 15, WE-FILE 16, WE-FILE 19, WE-FILE 20, WE-CONF 3, WE-CONF 19

évjáradékosokat képviselő SCAWEN úr jelzi, hogy „bevételekiesésem – máig és a jövőre nézve is – hatalmas. Sok évjáradékos esetében – akiknek az egyetlen jövedelemforrása maga a Társaság – a jövőbeli életszínvonalnak csökkennie kell és sok esetben pénzügyi támogatást fognak kérni családjuktól vagy a társadalombiztosítástól, illetve kénytelenek lesznek otthonukat eladni a megélhetés érdekében. Ezek az emberek körültekintően félretettek jövedelmükből, hogy nyugdíjas korukra kényelmes életet biztosítsanak maguknak – egy olyan életet, amit a Társaság eltulajdonított tőlük” (WE 23²¹⁷). Míg egyértelmű az, hogy az egyedi veszteségek kötvényosztálytól, az egyezségi megállapodás elfogadásától és más egyéni körülményektől függően jelentősen eltérőek, a bizottság által beszerzett bizonyítékok megerősítik Lord PENROSE álláspontját, aki jelentésében azt állítja, miszerint „egyértelmű, hogy sok ELAS kötvénytulajdonos szenvedett el és továbbra is fog elszenvedni valós pénzügyi nehézségeket annak következtében, hogy megtakarításaik elvárt hozadékának igen drámai csökkenését látják” (WE 16)²¹⁸.

Egyes tanúk is hangsúlyozták a pénzügyi veszteségen felül elszenvedett aggodalmat és kellemetlenséget. „Elmondhatom Önöknek, hogy voltak álmatlan éjszakák, volt feszültség(…)és ez nem csak a jogi kérdésekről szól, hanem a mögötte húzódó emberi sorsokról” (KNOWD úr, H2). KWANTES asszony a H7-ben egy hasonló megjegyzést tett: „[az események] olyan sok embernek okoztak olyan sok sérelmet. Ezt igen sokaktól hallottam, akiknek hosszú időn keresztül valóban álmatlan éjszakáik voltak. Emberek fizikailag is belebetegedtek, ami szerintem nagyon szomorú.”

Ahogy fentebb említettük, a kötvénytulajdonosok különböző osztályai eltérő mértékig érintettek. Általánosságban szólva azoknak a kötvénytulajdonosoknak kellett megfizetniük a Lordok Háza által a társaságot a GAR-kötvénytulajdonosok felé vállalt kötelezettségek teljesítésére kötelező ítélet végrehajtását (Hyman-ügy), akik 1998 után vásárolták kötvényüket és nem rendelkeztek GAR-ral. A nem GAR- kötvénytulajdonosok között két csoport tűnik különösen hátrányos helyzetűnek: Az első csoportba tartoznak az ún. Későn csatlakozók, akik rövidebb idővel az ELAS csaknem-összeomlása előtt léptek be. Néhányan még a Lordok Háza ítéletét követően is csatlakoztak, mivel „a Társaság folytatta új üzletek kötését a Lordok Háza 2000. július 20-i döntését követően egészen addig, amíg 2000. December 8-án be nem szüntette az új üzletkötéseket” (WE-CONF 21). WEIR úr(H2), Late Contributors Action Group (Későn Csatlakozók Akciócsoportja) elnöke szerint a későn csatlakozókat „jóval azt követően vették rá pénzbefektetésre, hogy a Társaság már tudta, hogy igen nagy bajban van(…)és később pedig arra kérték őket, hogy fizessenek minden problémáért anélkül, hogy az állítólagos előnyökből bármit is kaptak volna”. Hasonlóképpen az EMAG is azzal érvel a WE-CONF 16-ban, hogy a 16%-os átalánycsökkentés sokkal kedvezőtlenebbül érintette a későn csatlakozó, és emiatt a többlet nyereségrészesedésekből soha nem részesült nem GAR kötvénytulajdonosokat. Ezt az álláspontot támasztja alá BOSWOOD úr a WE 76-ban²¹⁹. THOMSON úr (H8) másként foglalt állást: „A csökkentések átalányösszegben való alkalmazásának indoka az volt, hogy minden kötvénytulajdonos méltányosabb elbánásban részesüljön. A döntést az igazgatótanács egy sor lehetőségnek a kijelölt biztosításmatematikussal való megvitatását követően hozta meg”. A második csoportot

²¹⁷ 10. oldal

²¹⁸ 745. oldal

²¹⁹ 3. oldal

„becsapott évjáradékosok” név alatt emlegetik. Amint SCAWEN úr (H3) a bizottság előtt kiemelte, *„nem vihettük, illetve nem volt szabad átvinnünk kötvényeinket másik szolgáltatóhoz. Ezért a Társaság jelentős összegekkel – esetemben mintegy 40%-kal – csökkentheti és csökkenti is az évjáradékot, azzal a kilátással, hogy hátralévő életemben jövedelmem tovább fog csökkenni”*.

III. Az egyesült királyságbeli szabályozókhöz benyújtott panaszok és a hivatalos vizsgálatok

1. Az FSA-hoz benyújtott panaszok

Az ELAS-nál bekövetkezett események után a kötvénytulajdonosok folyamatosan dühödten követeltek magyarázatot és jogorvoslatot. Az EMAG Európai Parlamentbe benyújtott petíciója szerint (WE14²²⁰), sokan közvetlenül az FSA (Pénzügyi Szolgáltatások Hatósága) formájában működő egyesült királyságbeli szabályozóhoz fordultak panasszal. Az EMAG elmondása szerint az FSA minden panaszt elutasított (WE 14²²¹). Az FSA képviselői a bizottság előtt nem kommentálták külön a kötvénytulajdonosok panaszainak az FSA általi kezelését (H4), hanem e helyett az Egyesült Királyság pénzügyi ombudsmanjához fordultak, mint az ilyen panaszok elbírálása vonatkozásában hatáskörrel rendelkező testülethez. STRACHAN úr (H4) csak általánosságban jegyezte meg, hogy *„együtt érzünk a kötvénytulajdonosok helyzetével és megértjük azon érzések erősségét, amelyek panaszok sorozatára indították őket, de úgy véljük, hogy ezek a panaszok annak félreértelmezését tükrözik, hogy a szabályozó az ELAS-hoz hasonló esetekben mit tehetett volna vagy mit kellene tennie”*. Hozzátette, hogy *„a szabályozói rendszernek nem lehet célja minden bukás elkerülése, és ennek nem is szabad a céljának lennie”*.

A WE 32 és a WE 37 vázolja fel az FSA szabályozói célkitűzéseit, a pénzügyi és szolgáltatási piacról szóló 2000. évi törvény 2. cikke értelmében. Ennélfogva az FSA felel többek között a piaci bizalom megőrzéséért és a fogyasztóvédelemért. Néhány kötvénytulajdonos elégedetlenségét fejezte ki azon mód miatt, ahogyan az FSA ez utóbbi célkitűzést követte az ELAS tekintetében, és előterjesztette azt a nyomós állítást, miszerint az FSA megpróbálta meggátolni a kötvénytulajdonosok jogorvoslatához jutását és nem töltötte be fogyasztóvédelmi szerepét. Az EMAG a WE 44-ben állítja, hogy *„az FSA korlátozott a fogyasztóvédelemben, mivel éves működési kiadásait (...) az ágazat finanszírozza”* és *„a fogyasztóvédelem felett monopolisztikus ellenőrzéssel rendelkező szerv”*-nek nevezi azt, *„miközben az őt fizető ágazat rabszolgája”*. Az EMAG állítja különösen, hogy az FSA nem írt elő általános megközelítést a megkárosított befektetők kártalanításával kapcsolatban. Még azzal is megvádolta az FSA-t, hogy a kompenzációs kifizetések elkerülésére *„vezényelt egy elterelő műveletet”*: *„A jogorvoslat bármely hatékony formája szisztematikusan kizárt volt”* (WE 44).

Természetesen az FSA hevesen visszautasította ezeket az állításokat (lásd a WE 37-et): *„Tudatában vagyok annak, hogy ennek a bizottságnak felhívták a figyelmét arra, hogy az FSA*

²²⁰ 28. oldal

²²¹ 28. oldal

az általa szabályozott ágazat »zsebében van«, mivelhogy az ágazat finanszírozza. Kérem a bizottság jegyzőkönyvébe felvenni, hogy az ilyen aggályok teljesen tévesek. Mi a Parlament által létrehozott, jogszabályi szabályozók vagyunk: (...) A valamennyi pénzügyi ágazatban működő szabályozott cégeknek meg kell fizetniük a szabályozás költségeit.” A díjak szedésére vonatkozó hatáskörünk jogszabályi alapokon nyugszik és díjainkat kötelezően vetjük ki a 33.000 vagy több szabályozott cég mindegyikére, objektív képletek és intézkedések sora szerint. Az FSA cégeket szabályozó személyzetének nincsen politikai vagy működési beleszólása a díjkiszabási folyamatba, amit az FSA-n belüli, az FSA igazgatótanácsa felé külön vezetői jelentési útvonallal rendelkező külön szervezeti funkció irányít.”

Általában a fogyasztóvédelemmel és különösen az ELAS kötvénytulajdonosokkal kapcsolatban STRACHAN úr rámutatott(H4) a következőre: „Az FSA teljes körű információkat nyújt a fogyasztóknak célkitűzéseiről, terveiről, politikájáról és szabályairól. A fogyasztók a fogyasztói segélyvonalon keresztül érhetik el az EFSA-t [és] honlapunk további fontos segítségforrás a fogyasztók számára, a pénzügyi termékekről, szabályozásról és jogaikról külön nekik szóló, átfogó információk nyújtásával. Felismerve az Equitable Life-ot övező kérdések fontosságát és az érintett kötvénytulajdonosok nagy számát a honlap összegyűjti az ELAS kötvénytulajdonosok számára jelentőséggel bíró információkat” (STRACHAN úr, H4). Megjegyezte továbbá, hogy „tettünk kezdeményezéseket az ELAS kötvénytulajdonosok javára az új üzletkötések lezárása óta.” E tekintetben utalt különösen az FSA által az ELAS-ra az egyezségi rendszer kidolgozásakor gyakorolt befolyásra (lásd a IV.2. szakaszt)

Összefoglalva: az FSA-hoz benyújtott egyéni panaszok nem eredményeztek jogorvoslatot a megkárosított kötvénytulajdonosok számára.

1. A Baird-jelentés

Az EMAG arról tájékoztatta a bizottságot, hogy a panaszok nagy száma az FSA-t belső vizsgálat végzésére indította (WE 14²²²). A vizsgálatot a belső ellenőrzési igazgató, Ronnie Baird vezetésével hajtották végre annak megállapítása érdekében, hogy az FSA az ELAS új üzletkötéseinek beszüntetését közvetlenül megelőző 23 hónapban a felügyelet során követett-e el mulasztást. BRAITHWAITE úr a H11-ben kiemelte, hogy kizárták az 1990-től 1998-ig tartó időszak során történt hanyagság vizsgálatából. A vizsgálat nem foglalkozott a kötvénytulajdonosok sérelmei vonatkozásában lehetséges jogorvoslatokkal sem.

2. A Penrose-jelentés

Az EMAG petíciója szerint a kötvénytulajdonosok panaszt nyújtottak be a Pénzügyminisztériumhoz is (WE 14²²³). A Pénzügyminisztérium 2001 augusztusában vizsgálatot indított Lord Penrose vezető bíró irányításával. Meg bízása az volt, hogy vizsgálja meg az ELAS válságához vezető körülményeket és vonja le a megszívlelendő tanulságokat az életbiztosítási üzleti vállalkozások vezetése, igazgatása és szabályozása

²²² 28. oldal

²²³ 29. oldal

tekintetében. Vizsgálata azonban nem foglalkozik (és ekként a 2004. március 8-án közzétett jelentés sem) két kérdéssel, nevezetesen kinek tudhatók be a társaság által tapasztalt problémák és kinek jár ennek következtében kártérítés (WE 16²²⁴). Ez utóbbi kérdés kapcsán Lord Penrose megjegyzi, hogy *„felkért egyedi kötvénytulajdonosokat arra, hogy nyújtsanak segítséget neki igényük megfogalmazásával annak érdekében, (...) hogy támogassák álláspontja kialakításában a társaság esetleges felelősségéről (...)”* és hogy az ekként kapott információk *„egyértelművé tették, hogy igen jelentős igényekről van szó”* (WE 16²²⁵). Lord Penrose hangsúlyozza viszont, hogy *„nem tudja megítélni a kötvénytulajdonosok panaszát”* és kijelenti, hogy *„nyilvánvalóan csalásba torkollik a sokuk által kifejezett azon elvárás, miszerint ez a jelentés nézetekkel fog szolgálni az igények érvényessége és nagyságrendje tekintetében”* (WE 16²²⁶). Lord Penrose mindazonáltal élesen kiemelte, hogy az Equitable-nél történt események emberi oldalát nem szabad lebecsülni, és hogy *„... nem csak a kötvénytulajdonosok pénzügyi forrásai károsodtak, hanem önbecsülésük és a saját ügyeik irányítására való képességükbe vetett hitük”* (WE 16²²⁷). Megállapítja, hogy *„a károsultak néhány kivétellel az ügy ártatlan áldozatai”* (WE 16)²²⁸.

Összefoglalva: sem a Baird-jelentés, sem pedig a Penrose jelentés, illetve egy hivatalos vizsgálat sem²²⁹ eredményezett jogorvoslatot a károsultak számára. A kötvénytulajdonosok csalódottságát kifejezve az EMAG azt kifogásolja a WE 44-ben, hogy *„egymás után jelentek meg a jelentések, de egyiknek sem volt feladata a vétkesség megállapítása vagy kártérítésre való felhatalmazás”*.

IV. Az ELAS által a megkárosított kötvénytulajdonosok vonatkozásában tett intézkedések

Ez a szakasz az Equitable Life által a válságra válaszként tett intézkedéseket vizsgálja, illetve azt, hogy azok vajon a kötvénytulajdonosok helyzetének jobbítására szolgáltak-e.

1. Per

Elsőként az Equitable kereset indítását fontolgatta az egyesült királyságbeli szabályozó ellen, az Egyesült Királyság bíróságai vagy az európai bíróságok előtt. *„Jogi tanácsot kértünk arra vonatkozóan, hogy a társaságnak európai bíróságok előtt kell-e kutatnia azt, hogy hol volt a hiba (...) de a kapott tanácsból egyértelművé vált, hogy nincs járható út. (...) Ugyan csak*

---

²²⁴ 744. oldal

²²⁵ 744. oldal

²²⁶ Előszó

²²⁷ 285. oldal

²²⁸ 745. oldal

²²⁹ Pl. „a Corley-jelentés” (WE 50) vagy az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanjának első jelentés („Az Equitable Life prudenciális szabályozása; 4. jelentési szakasz, 2002-2003)

egyértelmű volt számunkra, hogy nincs reális esélye az egyesült királyságbeli szabályozó sikeres perlésének” (THOMSON úr(H2). Az ELAS a WE71 alatt csatolta a vezető jogtanácsostól kapott tanácsot. A dokumentum a társaság és/vagy a kötvénytulajdonosok által a prudenciális és az üzletviteli szabályozók ellen potenciálisan indítható kereseteket taglalta. Az ügyvédi iroda jelzi, hogy *„nem tartjuk költséghatékonynak a társaság által a szabályozók ellen indított pert”* és ezért azt a tanácsot adta a társaságnak, hogy *„hagyjon fel a keresettel.”* A kötvénytulajdonosok kereseteinek a társaság általi finanszírozását illetően *„azonosították(...) az ilyen keresetek indításával járó nehézségeket, valamint azon aggályt, hogy a Társaságnak lehet-e, illetve kell-e finanszíroznia ilyen kereseteket”* és azt állapította meg, hogy *„nehéz belátni, hogyan lehetne egy ilyen intézkedést indokolni”* (WE 71).

Ezzel szemben *„kapott jogi, könyvvizsgálói és biztosításmatematikusi tanácsokat követve és a kötvénytulajdonosok, illetve akciócsoportok nagyon erős támogatásával”* a társaság pert indított volt igazgatói és volt könyvvizsgálói ellen a kötelezettségeik *„bírósi eljárásba torkolló [2005-ben történt]”* állítólagos megszegése miatt (THOMSON úr, H2). A bizottság megkapott a bíróságtól az ELAS kontra Ernst&Young ügyben(WE-CONF 14) keletkezett számos iratot. A bírósági iratok szerint kétféle jogsértés állítottak. Először is 1997, 1998 és 1999 évben az állítások szerint a kötelező elszámolásokban igen jelentős biztosításmatematikai tartaléknak kellett volna szerepelnie a GAO-k vonatkozásában. Másodszor, 1998 és 1999 mindegyike tekintetében állították, hogy az elszámolásoknak tartalmazniuk kellett volna a Hyman perrel kapcsolatos feltételes kötelezettségeket és bizonytalanságokat. Az ELAS állítása szerint, veszteséget szenvedett az üzleti vállalkozás és az eszközök értékesítésének elmulasztásával (akár 1998 szeptemberében, akár 2000-ben), veszteség volt az értékesítési esélyének elvesztése és veszteség volt azon nyereségrészesedések meghirdetése, amelyeket nem kellett volna meghirdetni. THOMSON úr (H2) rámutatott, hogy az ezekben az eljárásokban perelt veszteség a vállalati veszteség volt, azaz a társaság mint jogalany értékének csökkenése, nem pedig az egyes kötvénytulajdonosok veszteségei.

Végül a társaságnak el kellett állnia a keresettől amiatt, hogy nem volt képes okozati összefüggést bizonyítani az állított mulasztások és a bekövetkezett veszteségek között. *„Nagy csalódásunkra nem voltunk képesek bizonyítani, hogy az okozott veszteség az alpereseknek tudható be”* (THOMSON úr, H2). A H8-ban THOMSON úr *„sajnálatosnak”* tartotta *„hogy senki nem vonható felelősségre a történetekért”*, mert számára *„aligha hihető, hogy mindez teljességgel véletlen lett volna”* (H8).

CHASE GREY azonban hiszi, hogy az ELAS volt igazgatói és könyvvizsgálói ellen indított pereit *„a károk megtérítésének valós szándéka nélkül indultak, céljuk mindössze a kötvénytulajdonosok megzavarása, a sajtófigyelem elterelése és legvalószínűbben a vizsgálati folyamat, illetve a kötvénytulajdonosok számára kártérítési per megindítására nyitva álló idő további elvesztegetése volt”* (WE 40²³⁰). *„Az ELAS elnöke(...) - foglalkozását tekintve ügyvéd – és a vezérigazgató(...) kifejtették (álláspontom szerint rendkívül álszent módon) a perek megszüntetésének szükségességét azon az alapon, hogy az ELAS az eljárás során képtelen volt a veszteséget bizonyítani, ami egy olyan pont, amit egy gondos ügyvéd még a per megindítása előtt ellenőrzött volna”* (WE 40²³¹).

²³⁰ 4. oldal

²³¹ 5. oldal

A kötvénytulajdonosokhoz címzett, 2005. december 2-i levelében (WE 35-höz csatolva) az ELAS a következő magyarázatot adja a volt igazgatói elleni perrel kapcsolatban: „Az igazgatótanács a részletes jogi tanács körültekintő megfontolása után indított keresetet. E tanácsra figyelemmel az igazgatótanács úgy ítélte meg, hogy igazgatóként kötelességük és a kötvénytulajdonosokkal szembeni felelősségük elhanyagolása lenne a per nevükben történő folytatásának mellőzése, amíg annak megindítása költséghatékony. Folytattuk az igények jogi csoporttal való folyamatos áttekintését annak biztosítása érdekében, hogy naprakészek legyünk a keresetek ereje és költséghatékonyága tekintetében. Jogi csoportunk határozott tanácsa alapján azt állapítottuk meg, hogy volt igazgatóink elleni pert a lehető legkisebb további költséggel kell lezárunk. (...) Egyértelmű, hogy nem ezért az eredményért dolgoztunk oly sokat az elmúlt négy évben és rendkívül sajnáljuk, hogy képtelenek voltunk a kötvénytulajdonosok számára bírósági jogorvoslatot biztosítani. Lord Penrose egyértelmű és hathatós következtetésekre jutott a társaság bukását illetően. El kell fogadnunk azonban, hogy más kérdés a bíróságot arról meggyőzni, hogy a volt igazgatók szerepe jogilag a felróhatóságot és jogorvoslatot eredményező felelősségre vezet.”

2. Az egyezségi rendszer

A jelentés IV. része kimerítően foglalkozik az egyezségi rendszerrel. A megkárosított kötvénytulajdonosok számára fennálló jelentőségét tekintve azonban az alábbiakban újra kitérünk annak néhány vonatkozására, külön hangsúlyt fektetve a kötvénytulajdonosok által kifejtett aggályokra.

Az Egyesült Királyság 1985. évi társasági törvénye hatályba léptetett egy bizonyos egyezségi megállapodási rendszert a társaság és tagjai, illetve bármely osztályba tartozó hitelezői között, az érdekelt felek és a bíróság egyetértése mellett. A rendszer kötelező, ha a hitelezői igények értékének háromnegyedét képviselő hitelezők vagy tagok, illetve hitelezői osztályok és a bíróság jóváhagyja (lásd az ES 3-t²³²). Az ELAS azzal a szándékkal alakított ki ilyen rendszert, hogy stabilizálja a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapot a GAR-oknak való kitettség csökkentésével és ugyanakkor megszüntesse az ELAS ellen a visszaélésszerű értékesítések miatt azon állított mulasztás alapján lehetséges perek kockázatát, hogy nem tárta fel a későbbi nem-GAR kötvénytulajdonosok előtt a GAR kockázatait. A gyakorlatban arra tettek javaslatot, hogy a GAR kötvénytulajdonosok kötvényértékét 17,5%-kal megemelnék azért cserében, hogy lemondjanak a garantált évjáradékszintről. Ugyanakkor a nem GAR kötvénytulajdonosoknak 2,5%-os kötvényérték-emelést ajánlottak fel²³³ az – akár per útján, akár a pénzügyi ombudsman szolgálatánál történő – igényérvényesítés jogáról való lemondásért cserében.

Az ES 3²³⁴ szerint a rendszer a kötvénytulajdonosok és a szabályozók bevonásával zajlott, kiterjedt konzultáció eredménye volt, és kialakítását élénk nyilvánosság kísérte. Az EMAG ezt „csak kozmetikai PR-kirakatrendezeit jelentő, nagyszabású konzultációs eljárásnak”

²³² 27. és 28. oldal.

²³³ A járadékosoknak a teljes bruttó járadék a 2,5%-os emelését kínálták fel (lásd a WE 23 19. oldalát)

²³⁴ 30. oldal

nevezte(WE 75). Az ES 3-ban hangsúlyozta azt is, hogy bizonyos mértékben az idő is szorított, mivel a Halifax 250 millió GBP-s kifizetésének az volt a feltétele, hogy az egyezség 2002. március 1-jére hatályba lépjen. Ennélfogva, *„a rendszer kialakítására és jóváhagyására rendelkezésre álló idő sokkal rövidebb volt annál, amit egy ennyire összetett rendszer általánosságban igényel”* (ES 3²³⁵).

A rendszer végül elnyerte az Equitable minden kötvénytulajdonosi osztálya²³⁶ túlnyomó többségének jóváhagyását. Figyelemre méltó, hogy Justice Lloyd visszautasította azt a javaslatot, hogy a tengerentúli kötvénytulajdonosokat az egyezségi rendszer megszavazása tekintetében külön osztályként kell kezelni.²³⁷ A nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási évjáradékosok sem alkottak külön osztályt. Az egyezségi rendszer jogilag 2002. február 8-án lett hatályos, miután a Felsőbíróság azt jóváhagyta. A társaság becslései szerint az egyezségi rendszer hatályba lépésekor *„még mindig közel egymillióan voltak érdekeltek a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapokban”*, bár 2001 során jelentős számú kötvénytulajdonos távozott (WE 47²³⁸).

Az Equitable igazgatótanácsának akkori állítása szerint a rendszer *„méltányos kompenzációs értéket jelentett a GAR-kötvénytulajdonosoknak, jogszerű jogaik feladása értékének reális becslése alapján(...),arányosítja a kompenzációt a különböző GAR-birtokok jogaihoz; csökkenti a kompenzációt nem GAR kötvénytulajdonosok által elengedett lehetséges követelések értékével, valamint a kompenzáció a GAR kötvénytulajdonosok kötvényei értékének arányos növekedése formáját ölti, a garantált és a nem garantált változat esetében is”* (WE 29²³⁹). Ezzel szemben a kötvénytulajdonosok képviselői állították, hogy a rendszer *„méltánytalan”*²⁴⁰ volt, és hogy az *„szándékosan összezavarta és leértékelte azt a jogi tanácsot, miszerint a nem GAR kötvénytulajdonosok ügye megalapozott a visszaélésszerű értékesítésre hivatkozva”*²⁴¹. Az EMAG különösen a WE-CONF 16-ban véli úgy, hogy a 2001. július 16-án alkalmazott, mindenkire egyenlő mértékben vonatkozó, az összes nyugdíjkötvény 16%-át kitevő értékcsökkentés – ami véleménye szerint nem csak az elvesztett GAR-per és a tőzsdék zuhanásának eredménye, hanem (nagyban) betudható az ELAS egy évtizeden át tartó többlet nyereségrészesedés kifizetései is – ami méltánytalanul azon legfrissebb nem GAR kötvénytulajdonosokra hárult, akik korábban nem részesültek a túlzott nyereségrészesedésekből olyan módon, mint az 1990 előtti (túlnyomó részben GAR) kötvénytulajdonosok. A II.3. pontban kifejtetteknek megfelelően THOMSON úr (H8) eltérő álláspontra helyezkedett: *„A csökkentések átalányösszegben való alkalmazásának indoka az volt, hogy minden kötvénytulajdonos méltányosabb elbánásban részesüljön. A döntést az igazgatótanács egy sor lehetőségnek a kijelölt biztosításmatematikussal való megvitatását követően hozta meg”*. BOSWOOD úr véleményében (WE 76²⁴²) támogatja az EMAG azon álláspontját, hogy az

²³⁵ 29. oldal

²³⁶ A GAR és nem GAR kötvénytulajdonosok különböző szavazási osztályba tartoztak

²³⁷ Az e döntés mellett szóló érvek az ES 3-ban, a 32. és 33. oldalon kerültek kifejtésre

²³⁸ 2. oldal

²³⁹ Lásd a WE 29 19. oldalát

²⁴⁰ A 2005. november 9-i keltű, az FSA-ra és a FOS-ra vonatkozó 29/2005 petíció melléklete; 2. oldal

²⁴¹ A Lord Penrose által vezetett, az Equitable Life összeomlásából levonható tanulságok tekintetében végrehajtott vizsgálat második beadványa – esettanulmány a kormány és képviselője, a Pénzügyi Szolgáltatások Hatósága részéről elkövetett szabályozói mulasztások sorozata; EMAG; 2003. március 27.; 50. oldal

²⁴² 3. oldal

átalánycsökkentés nem vette figyelembe a régebbi kötvénytulajdonosok számára adott túlzott nyereségrészesedést. Az EMAG meggyőződése, hogy az egyezségi rendszer lehetőséget adott az ELAS-nak a helyzet orvoslására. Ehelyett a rendszer 17,5%-os emelést javasolt a GAR kötvénye tekintetében, szemben a nem GAR kötvényekre javasolt 2,5%-kal. Lord PENROSE jelentésében elhárítja az egyezségi rendszer méltányosságának értékelését (WE 16²⁴³).

Emellett a kötvénytulajdonosok elmondták a bizottságnak, hogy a kötvényérték emelése nem volt garantált: „*heteken belül a 2,5%-os emelés rejtélyesen átcsapott 4%-os csökkentésben*” (WEIR úr, H2), így a kötvénytulajdonosok „*egy olyan emelésért cserében veszítették el jogorvoslati jogukat, ami fedezetlen csekknek bizonyult*” (BELLORD úr, H2). Valójában miután 2002. március 1-jén jóváírásra került a kötvényérték emelése, a társaság 2002. április 15-én bejelentett egy 4%-os csökkentést, ami meghaladta az alig hat héttel korábban a nem GAR kötvénytulajdonosoknak jóváírt 2,5%-os emelést. A nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási évjáradékosok is hasonló eseményeket szenvedtek el, mivel a társaság a megállapodás jóváhagyását követően 4%-kal csökkentette az általános megtérülési rátát. Ezért néhány kötvénytulajdonos kételyeinek adott hangot az egyezségi megállapodás jogi érvénye tekintetében (lásd például WEIR úr, H2 és SCAWEN úr, WE 23 szóbeli nyilatkozatát²⁴⁴).

Erre válaszul jelentette ki THOMSON úr, hogy a társaság az egyezségi rendszer összes részletét kifejtette a kísérő dokumentációban. „*Az emelések a rendszerben nagyon egyértelműen kerültek meghatározásra, és azoknak voltak garantált és nem garantált elemei is. A piaci mozgások azt jelentették, hogy jelentősen csökkenteniünk kellett a nem garantált nyereségrészesedést. A dokumentumokban ez a kockázat egyértelműen feltüntetésre került...*” (WE-CONF 5²⁴⁵). BLAKE professzor a WE 29-ben²⁴⁶ azonban azt sejteti, hogy elégtelen volt a kötvénytulajdonosoknak az igazgatótanács által az egyezségi rendszerre vonatkozó javaslattal kapcsolatban nyújtott tájékoztatás. Többek között bírálta, hogy „*idejétmúlt volt az alap helyzetére vonatkozó legtöbb információ, lényegében nem volt információ arra vonatkozóan, hogy mi fog történni az alappal az [egyezségi rendszer hatályba lépését]követően és nem került egyértelműen megfogalmazásra, hogy a [rendszerre való] szavazással miről mondanak le a kötvénytulajdonosok*” (WE 29²⁴⁷). SCAWEN úr ugyancsak azt állítja, hogy nem került feltárásra a társaság pénzügyeinek teljes állapota. Egyébként a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási évjáradékosok „*biztosan nem fogadták volna el az ajánlatot*” (WE 23²⁴⁸). Az EMAG bírálta, hogy az „*egyezségi dokumentáció nem foglalkozott a túlzott nyereségrészesedés kifizetésével, az abból a GAR kötvénytulajdonosokra származott előnyökkel, a nem GAR kötvénytulajdonosok kötvényei értéke 16%-os csökkentésének méltánytalan jellegével [és] a nem GAR kötvénytulajdonosok javára esetleges kompenzációs kiigazítások lehetőségével*” (WE-CONF 16).

Ezen túlmenően az EMAG részletesen kommentálja a 2002. április 15-I, második kötvényérték-csökkentést, ami jóval meghaladta a nem GAR kötvénytulajdonosoknak jóváírt emelést. Ahogy

---

²⁴³ 275. oldal

²⁴⁴ 19. oldal

²⁴⁵ 1. és 2. oldal.

²⁴⁶ 6. oldal

²⁴⁷ 6. oldal

²⁴⁸ 19. oldal

az fentebb is szerepel, az ELAS vitatta, miszerint ez „*piaci mozgások*” miatt vált szükségessé. Az EMAG állítása szerint a piaci esés körülbelül 6%-os volt (ami az Equitable Life eszközértékének 3%-os csökkenésével egyenértékű) 2001 júliusa – a 16%-os csökkentés bevezetésének időpontja – és 2002 áprilisa körött, amikor is a második csökkentésre sor került. Azonban „*mindez a zuhanás az egyezségi rendszer 2001 decemberi közzétételét megelőzően történt [és] a 2002 áprilisi kötvényérték-csökkentést megelőzően nem volt további jelentős piaci zuhanás*” (WE-CONF 16). Az EMAG úgy véli, hogy az ELAS szándékosan félrevezette a kötvénytulajdonosokat azzal, hogy elmulasztotta elmagyarázni a nem GAR kötvénytulajdonosok számára azt, hogy a részvénytulajdonosi piac azonnali fellendülése hiányában további kötvényérték-csökkentések szükségesek. Ezzel szemben THOMSON úr a H8-ban ragaszkodott ahhoz, hogy „*a piacok esése tovább folytatódott 2002 februárjában megvalósult egyezségi rendszert követően és az igazgatótanácsnak nem volt más választása, csak e változásoknak a nem garantált szolgáltatások piaci értékében való megjelenítése.*” BOSWOOD úr(WE 76²⁴⁹) egyetért az EMAG értékelésével és azt jelzi, hogy „*ez olyan dolog, amit meg kellett volna említeni azoknak – a bíróságot is ideértve –, a kiktől a rendszer jóváhagyását kérték*”. Ekként ő úgy véli, miszerint lehetséges az, hogy „*a felelősök szándékosan hallgattak el olyan információkat, amelyekről tudták, hogy a rendszer vonatkozásában jelentőséggel bírnak*”. A fentiekre figyelemmel az EMAG kérte az FSA-tól a kérdés kivizsgálását. Az utóbbi azonban mérlegelési jogára hivatkozással megtagadta azt (WE-CONF 16).

THOMSON úr azt válaszolta az egyezségi dokumentáció nem megfelelőségére vonatkozó állításokra, hogy a rendszert a Felsőbíróság jóváhagyta. A következőket idézi a bírótól (H8): „*Nem kétlem, hogy egy ilyen rendszert ésszerűen jóváhagyná az érintett osztályba tartozó és érdekei tiszteletben tartásával eljáró, intelligens és becsületes ember. Arról is meg vagyok győződve, hogy a legkisebb ok sincs annak feltételezésére – sem az információk elégtelensége vagy az eljárás egyéb hiányossága miatt, sem pedig az előttem felvetett lényegi vonatkozások tekintetében –, hogy ez nem egy olyan megfelelő, a különböző osztályok szükséges többsége által jóváhagyott rendszer, amelyet a bíróságnak ne kellene jóváhagynia. Így rendelkezem.*”

A kötvénytulajdonosok általánosságban bírálták azt a tényt, hogy az FSA a kötvénytulajdonosoknak az egyezés elfogadását ajánlotta vagy azt még elő is mozdította.²⁵⁰ „*Az FSA részt vett a nyomásgyakorlási rohamban, hogy az Equitable tagjainak többsége írjon alá egy téves egyezséget, a nyomásgyakorlás pedig azzal a megtévesztéssel haladt előre, hogy az egyezés sikertelensége esetén az Equitable összeomlana-e, illetve annak sejtetésével (amit nem érzekeltek), hogy elfogadása esetén az alap stabilitása helyreáll. (...) Úgy tűnik, hogy a bentmaradóknál jobban jártak azok, kik nem csatlakoztak az FSA által jóváhagyott egyezéshez és kivonták pénzeszközeiket. Az egyezés egyhangú jóváhagyására tekintettel ez az FSA-ra nézve szégyen, hiszen annak feladata a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak védelme.*”²⁵¹

²⁴⁹ 4. oldal

²⁵⁰ A 2005. november 9-i keltű, az FSA-ra és a FOS-ra vonatkozó 29/2005 petíció melléklete; 2. oldal

²⁵¹ A Lord Penrose által vezetett, az Equitable Life összeomlásából levonható tanulságok tekintetében végrehajtott vizsgálat második beadványa – esettanulmány a kormány és képviselője, a Pénzügyi Szolgáltatások Hatósága részéről elkövetett szabályozói mulasztások sorozata; EMAG; 2003. március 27.; 50. oldal

A bizottság előtti nyilatkozatában STRACHAN úr (H4) kommentálta az FSAz egyezségben való részvételét: „Az egyezségi rendszer a társasági törvény alapján folyó, független bírósági eljárás részeként született. Ebben az eljárásban az FSA-nak nem volt jogszabályban előírt szerepe”. A WE 37-ben az FSA kiemeli, hogy „mindazonáltal bátorította az Equitable-t, hogy menjen túl a társasági törvény kívánalmain annak biztosítására, hogy a kötvénytulajdonosok érdekei a lehető legnagyobb mértékben védelemben részesüljenek, különösen a javaslat méltányossága tekintetében független biztosításmatematikai kijelölésével”. Emellett az FSA „áttekintette és értékelte az Equitable Life nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási kötvénytulajdonosainak betérjesztendő javaslatot annak biztosítására, hogy valamennyi kötvénytulajdonos érdekét megfelelően figyelembe vegyék” (WE-CONF 8). Ennek során az FSA a következő megfontolásokat vette figyelembe: „Először is azt, hogy egy sikeres egyezségi rendszer kínálna elvileg a stabilitás legjobb kilátásait az Equitable Life és kötvénytulajdonosai számára. Másodszor – ami már a méltányosság kérdésére vonatkozik – értékelést végeztek arra nézve, hogy minden egyes érintett csoport jogai és követelései méltányosan kerülnek-e átváltásra. A harmadik megfontolás az volt, hogy a kötvénytulajdonosoknak egyértelmű és átfogó információkat kell kapniuk, és negyedszer számításba vettük a javaslat független biztosításmatematikai általi értékelését” (STRACHAN úr, H4). A független biztosításmatematikai jelentésében kijelentette, hogy „biztosításmatematikai szempontból a rendszer feltételei méltányos és ésszerű módon kerültek kialakításra” (WE-CONF 9²⁵²). A kötvénytulajdonosok azonban azt állították, hogy a biztosításmatematikai számos olyan fontos kérdéssel nem foglalkozott, amelyek lényegesek lettek volna ahhoz, hogy a kötvénytulajdonosok megérthessék a javaslatot (lásd a WE-CONF 16-ot), továbbá megkérdőjelezték annak az ELAS-tól való függetlenségét (lásd a WE 75-öt).

Az egyezségi rendszerről készített értékelésében (WE 67) az FSA a következőket állapítja meg: „Az FSA meggyőződött arról, hogy a kötvényérték-emelés szintje a garantált évjáradékszinttel (GAR) rendelkező csoportok és a nem GAR kötvénytulajdonosok tekintetében is méltányos ajánlat a GAR-jogokért és a visszaélészerű értékesítésre hivatkozó esetleges követelések feladásáért. Míg minden csoporton belül személyenként eltérők a viszonyok, meggyőződünk arról, hogy nincs a kötvénytulajdonosoknak olyan kategóriája, akik aránytalanul nagyobb vagy kevesebb szolgáltatást kapnának”. Az FSA továbbá azt sugallja, hogy a „megállapodási rendszer a kötvénytulajdonosok érdekét szolgálja és megfelelő módja a céget hátrányosan érintő bizonytalanságok megszüntetésének; ezért nem látunk okot arra, hogy nyilatkozatot tegyünk a döntésért végső felelősséget viselő bíróság előtt” (WE-CONF 8).

Az ES 3²⁵³ nem szól az egyezségi rendszer méltányosságáról, hanem e helyett annak általános előnyeit emeli ki: „Elsőször is bizonyosságot nyújtott az érintett feleknek, megvédve a kötvénytulajdonosokat (és az Equitable-t) az elhúzódó és költséges pereskedéstől. Másodszor megfelelt a szabályozó (FSA), a tagok többsége és a bíróság jóváhagyásának is. Harmadszor lehetővé tette a Halifax plc-vel a megállapodás legkedvezőbb feltételekkel való létrehozását. Negyedszer más alternatíváknál – úgy mint az Equitable felszámolása – kedvezőbbnek tűnik.” Az ES 3 szerzői azon nézetüknek adnak hangot, hogy „mindent figyelembe véve a megkárosított kötvénytulajdonosok nagyobb valószínűséggel nyernek kielégítést az egyezségi

²⁵² A független biztosításmatematikai jelentésének összefoglalója; 125. oldal

²⁵³ 9. oldal

rendszerhez hasonló kollektív kielégítési rendszeren keresztül, mint a jogorvoslatok önálló igénybevételevel”, ezt azonban részletesebben nem fejtik ki.

Összefoglalva a bizonyítékok arra utalnak, hogy a 2002. február 8-án, a kötvénytulajdonosok szükséges többsége általi jóváhagyást és a Felsőbíróság általi szentesítést követően hatályba lépett egyezségi megállapodási rendszer elsődleges célja az Equitable Life jogi bizonytalanságainak és felelősségeinek megszüntetése és ezzel az alap stabilizálása volt. A rendszer azonban nem szolgálta a kötvénytulajdonosok azon veszteségeinek megtérítését, amelyek a 2001-es, az Equitable különböző körülményei – ideértve a társaság 90-es években folytatott, túlzott prémiumfizetéseit – által okozott kötvényérték-csökkentések miatt keletkeztek. A későbbi csökkentések különösen az igényérvényesítésről cserébe lemondó, nem GAR kötvénytulajdonosoknak adott kötvényérték-emelést oltották ki, illetve haladták meg. A kapott bizonyítékokból a bizottság hajlik arra a meggyőződésre, hogy a Társaság a rendszerre vonatkozó javaslat megtételekor tudatában lehetett annak, hogy rendes körülmények között nem fenntarthatóak a kötvényérték-emelések, de ezt nem közölte a kötvénytulajdonosokkal és a bírósággal. Meggyőző bizonyíték van arra, hogy az utólagos bölcsesség birtokában a kötvénytulajdonosok többsége nem szavazott volna a rendszer mellett. A bizottság azt a következtetést vonja le, hogy a rendszer végső eredménye az volt, hogy a bentmaradó kötvénytulajdonosok elvesztették a társasággal szembeni igényérvényesítési jogukat, miközben veszteségeik tovább nőttek.

3. Az ELAS-nak benyújtott panaszok és kötvények felülvizsgálata

THOMSON úr arról tájékoztatta a bizottságot, hogy az ELAS-nál belső panaszkezelési eljárás működik, az FSA szabályai által előírtaknak megfelelően. Elmondta, hogy 2001 óta a társaság 40.000-nél több panasszal foglalkozott, kérdések széles körében. Ezeket a panaszokat, amelyek „a társaság egyedi helyzetéhez” kapcsolódtak „... legnagyobb részben a kötvények felülvizsgálata révén rendezték” (WE 47²⁵⁴). A kötvények felülvizsgálata (kiigazító rendszer, a nem GAR távozóknak rendszere és a kezelt nyugdíjak felülvizsgálata) összesen 100.000-nél több ügygel foglalkozott, amelyek közül sokat a társaság sokat – THOMSON úr szerint (WE 47²⁵⁵)– anélkül azonosított és intézett el, hogy a kötvénytulajdonosnak panaszt kellett volna tennie.

Először is a kiigazító rendszer (75.000 ügy) kártalanította azon GAR kötvénytulajdonosokat, akiknek kötvénye a Lordok Háza azon ítéletének meghozatala előtt járt le, amely elrendelte a GAR kötvénytulajdonosok felé tett kötelezettségvállalások társaság általi teljesítését. Ez megadta számukra azokat az előnyöket, amelyeket élveztek volna, ha akkoriban ismert lett volna az ítélet.

Másodszor az irányított nyugdíjak felülvizsgálata 20.000 olyan szerződés ügyét érintette, amellyel a kötvénytulajdonos nyugdíjkötvényéből jogosult jövedelemre anélkül, hogy a teljes nyugdíjkötvényt évjáradékra váltaná át. BAIN úr pénzügyi újságíró azonban a H8-ban állította, hogy „az irányított nyugdíjak felülvizsgálatai eseteinek többségében azt mondták a

²⁵⁴ 4. oldal

²⁵⁵ 4. oldal

kötvénytulajdonosnak, hogy nincs jogorvoslat és csak kisebb hányaduk kapott elenyésző kártérítést". Felhozott példaként egy károsultat, akinek az ELAS a felülvizsgálat eredményeként 522 GBP kompenzációt ajánlott fel. BAIN úr szerint (H8) csak miután az áldozat jogi lépésekkel fenyegetőzött „[egyezett bele] az ELAS 81.907 GBP részére történő kifizetésébe”.

Harmadszor a „nem GAR távozők” rendszere körülbelül 15.00 olyan nem GAR kötvénytulajdonossal foglalkozott, akik az egyezségi rendszer hatályba lépése előtt váltottak kötvényt. THOMSON úr szerint (H2) kártérítésként legfeljebb a veszteség 5%-át ajánlották számukra. Az FSA jelezte, hogy „ellenőrizte [ezt] az azon kötvénytulajdonosoknak megfelelő kártérítést nyújtó eljárást, akik túl korán hagyták el az Equitable-t ahhoz, hogy részesülhessenek az egyezségi rendszerből” (STRACHAN úr, H4). A kötvénytulajdonosok képviselői hangsúlyozták, hogy a társaság által egyénileg vagy a kötvényfelülvizsgálat eredményeként tett ajánlatok neveltségesek voltak, és csak kis töredékét tették ki annak, amit az emberek ténylegesen elvesztettek. Azonban THOMSON úr (H2) szerint az érintettek többsége elfogadta a nekik tett ajánlatot. Elmondása szerint körülbelül 1.000 olyan esetet terjesztettek a pénzügyi ombudsman szolgálata elé, amelyben a kötvénytulajdonosok nem fogadtak el ajánlatot (lásd lentebb).

THOMSON úr (H2) általánosságban rámutatott, hogy kölcsönös biztosítóként az Equitable-nek egyensúlyt kell teremtenie az igénylő és azon más kötvénytulajdonosok érdekei között, akiknek az igényt fizetniük kell. „Amikor a társaság kárpótlást fizet, az csak a jelenlegi kötvénytulajdonosoktól származhat, tehát tartozunk nekik annyival, hogy elutasítsuk a kifizetés teljesítését, ha kárpótlás nem jár.(...) Ezért a társaságnak el kellett választania a valódi igényeket az opportunistáktól(...)” (THOMSON úr, H2). Hasonlóképpen a H8-ban azt állította, „hogy a hangjukat hallatók igényeinek túlfizetése azok kárára történne, akik a háttérben maradtak(...)tehát ezt mindig igyekszünk egyensúlyba hozni, amennyire lehetséges.”

V. A csalásra vonatkozó állítások és az Egyesült Királyság Súlyos Csalásokkal Foglalkozó Hivatala

A bizottság által kapott okirati bizonyítékok némelyikében ²⁵⁶ azt állítják, hogy a társaság helyzet és üzletvitele felért a csalással. A Befektetői Szövetség a WE 31-ben ²⁵⁷ állítja, hogy nem tudják bizonyítani a csalás megtörténtét, de a rendelkezésre álló bizonyítékok meggyőzőek lennének. Ez a munkadokumentum nem foglalkozik részletesen ezekkel az állításokkal. Ha azonban igaznak bizonyulnak, ez segítené a kötvénytulajdonosokat igényük polgári bíróságok előtti bizonyításában és a kárpótláshoz jutásban. A WE 31²⁵⁸ azt sugallja, hogy jelentőséggel bírna annak kérdése, hogy az Equitable Life a kötvénytulajdonosok megtévesztésével polgári jogi jogsértést követett el, mivel a polgári jogi kereset ebben az esetben elméletileg még mindig a kötvénytulajdonosok rendelkezésére állna akkor is, ha a más alapokon történő

²⁵⁶ Lásd például: WE 7, WE 8, WE 9, WE 25, WE 31, WE 33, WE 34, WE 40 és WE 42

²⁵⁷ 2. oldal

²⁵⁸ 7. oldal

keresetindításra nyitva álló határidő már le is járt (lásd lentebb). Az ELAS azt mondja, hogy „*nagyon részletesen megvizsgáltuk a csalásra vonatkozó állításokat [de] nem találtunk olyan bizonyítékot, ami a társaság ellen megalapozott családi keresetet eredményez*” (WE-CONF²⁵⁹).

Néhány kötvénytulajdonos valóban betérjesztette állításait az Egyesült Királyság Súlyos Csalásokkal Foglalkozó Hivatalának (Serious Fraud Office-SFO)²⁶⁰. LAKE úr szerint a Pénzügyminisztérium még fel is kérte az SFO-t az ügy kivizsgálására. Az SFO a honlapján található nyilatkozatok szerint ²⁶¹ független kormányzati részleg, amely súlyos vagy összetett családi ügyeket vizsgál és azokban vádat emel. Az SFO az Egyesült Királyság büntető igazságszolgáltatási rendszerének része. A hivatal élén igazgató áll, akit a főügyész nevez ki és beszámolási kötelezettséggel is neki tartozik. A valamely ügy befogadásának eldöntésére használt kulcsszempont az, hogy a gyanított családi eset olyan súlyosnak vagy összetettnek látszik-e, hogy annak vizsgálatát a vádemelésért felelős szerveknek kelljen végezniük. A többi szempont közé tartozik az állítólagos csalás értéke, hogy annak van-e jelentős nemzetközi vetülete, hogy az ügy valószínűleg széles körű köznyugtalanosságot kelt-e és hogy ahhoz erősen szakosodott ismeretekre, pl. a pénzpiacok ismeretére van-e szükség.

GREY úr állítja, hogy az SFO tájékoztatta őt arról, hogy az általa betérjesztett állításokat az ELAS által volt igazgatói és könyvvizsgálói ellen indított akkor folyamatban lévő polgári perre figyelemmel fogja vizsgálni. Szerinte az ELAS polgári perei „*csaknem bizonyosan szándékos késleltető taktikaként és az ELAS összeomlása mögött rejlő igazság elkendőzése céljából indultak*” (WE 9²⁶²). GREY úr állítja továbbá, hogy WEIR úr arról tájékoztatta, miszerint az SFO WEIR úr ismételt kérése ellenére sem ismerte el hivatalosan azon jelentés kézhezvételét²⁶³, ami GREY úr szerint az állított csalásról készült legátfogóbb beszámoló és amit történetesen éppen WEIR úr nyújtott be az SFO-nak (WE 9²⁶⁴).

Az SFO később úgy döntött, hogy nem folytat az ügyben vizsgálatot. MAXWELL úr (H4) idézett az SFO által 2005. december 19-én kiadott sajtóközleményből: „*A rendelkezésre álló bizonyítékok – ideértve a Penrose-jelentést és a társaság birtokában levő anyagokat – körültekintő megfontolását követően, valamint a társaság által volt könyvvizsgálói és egyes igazgatói ellen indított per eredménye után a Súlyos Csalásokkal Foglalkozó Hivatal megerősíti, hogy az ügyben nem merült fel olyan tény, ami az Equitable Life Assurance Society ügyeinek teljes körű büntetőjogi vizsgálatát indokolná*”. A WE-CONF 30 tartalmazza az SFO egy kötvénytulajdonosnak írt levelét, ami megmagyarázza az SFO döntését: „*A döntés alapját a Penrose-jelentés és az annak meghatározására végzett, kiterjedt vizsgálatok képezték, hogy volt-e elegendő bizonyíték a vádemelés céljából történő bűnügyi vizsgálat megindítására. Vizsgálatunk figyelembe vette az Equitable által volt könyvvizsgálói, valamint társasági igazgatói és tisztviselői ellen indított polgári eljárások kimenetelét. Az SFO által ilyen értékelésekkor alkalmazott teszt annyiban áll, hogy a bármely magánszemély vagy jogalany*

²⁵⁹ 2. oldal

²⁶⁰ Lásd például Chase Grey úr írsbeli beadványának (WE 9) 3. és 4. oldalát.

²⁶¹ <http://www.sfo.gov.uk/>

²⁶² 3. és 4. oldal.

²⁶³ Az említett jelentést a bizottság is nyilvántartásba vette WE 7 alatt: Equitable Life: Penrose és ami mögötte van – egy család anatómiája. Dr Michael Nassim dolgozata; 2004. December 30.

²⁶⁴ 4. oldal

ellen szóló bizonyítékok elegendően erősek-e ahhoz, hogy ésszerű esélyt adnak az esküdtszék meggyőzésének biztosítására. A bűncselekményt vagy bűncselekményeket az ésszerű kételkedés szintjén túlmenően kell bizonyítani. Az SFO vizsgálata azt állapította meg, hogy a bizonyítékok ellenére a teszt nem sikeres.”

LAKE úr (H1) bírálta, hogy az SFO-nak két évig tartott annak eldöntése, hogy nincs vizsgálendő ügy, az Equitable kötvénytulajdonosoknak szóló éves beszámolójára vonatkozó, eléggé nyilvánvalóan félrevezető nyilatkozatok ellenére”. BRAITWAITE úr (H1) azonban hangsúlyozta, hogy „nem gyanúsítás az [EMAG] részéről az, hogy az az SFO meg sem vizsgálta a család fennállásának lehetőségét”. A WE 31-ben ²⁶⁵ azonban azt állítják, hogy az összetett pénzügyi csalásokra vonatkozó angol büntetőjog elég szerencsétlen és kevésbé hatékony állapotban van: „Az SFO nagyon nehezen ér el elmarasztaló ítéletet és tapasztalatai igen gyérek”. A jelentés IV. részében vizsgáljuk azt, hogy büntetőjogi értelemben vett csalárd cselekményekre sor került-e.

VI. Az ELAS elleni követelések a visszaélésszerű értékesítések tárgyában

Több kötvénytulajdonos terjesztett a bizottság elé a jelentés IV. részében részletesebben kifejtett visszaélésszerű értékesítésre vonatkozó állításokat, szóban és írásban is. Az állítások szerint az Equitable az ügyfeleket soha nem tájékoztatta (vagy nem vezette félre) arról, hogy milyen kockázatok társulnak ahhoz a tényhez, hogy kötvényeiket a GAR-kötvényekkel összevontan kezelik. Különösen a kötvényüket a 90-es évek végén – amikor a GAR-ral kapcsolatos kötelezettségek lényeges kockázattá váltak, különös figyelemmel a folyamatban lévő Hyman-ügyre – vásárló kötvénytulajdonosok kifogásolták, hogy nem kaptak teljes körű tájékoztatást és ezért az ELAS visszaélésszerűen értékesítette nekik a kötvényeket. A kötvénytulajdonosok tettek más, a visszaélésszerű értékesítéssel kapcsolatos állításokat is, pl. hogy az ELAS értékesítési anyagaiban azt állította, hogy a „nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási” alapok kiegyenlítik a kamatok és eszközértékek ingadozásait (ami nem így volt), és hogy az ELAS erőszakosan szorgalmazta a meglévő ELAS-kötvények olyan újabb befektetési kötvényekbe történő átalakítását, amelyek az ELAS számára igencsak nyereségesek voltak (mivel új üzletkötéseket és jutalékokat gerjesztettek és még kisebb tőketartalékokat igényeltek).

Érdemes megjegyezni, hogy a kötvénytulajdonosok néhány állítását megerősítette két volt ELAS-értékesítő (lásd LLOYD úr (H5) és POWER úr tanúvallomását, akiket (WE-FILE 2)) állításuk szerint is magukat is félrevezetett az ELAS. LLOYD úr, az Egyesült Királyságban tevékenykedő értékesítő a következőket mondta a bizottságnak: „Úgy érzem, hogy az Equitable Life igazgatótanácsa mindannyiunkat cserbenhagyott. Véleményem szerint kötelessége lett volna elmondania a kötvénytulajdonosoknak és az értékesítést végző alkalmazottaknak a meglévő nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapokhoz újabb összegek hozzáadásához társuló kockázatokat, és hiszem, hogy ezeknek a kockázatoknak 1998-ra már ismertnek kellett lenniük, és az is lehet, hogy már korábban is. (...) Utólagos bölcsességgel hiszem, hogy félrevezettek a nyereségrészesedéssel összekapcsolt

²⁶⁵ 6. oldal

életbiztosítási alapokhoz társuló kockázatok tekintetében. (...) Nyilvánvalóan ezt akkoriban nem így gondoltam, de visszatekintve hiszem, hogy valamit tenni kellett volna annak megakadályozására, hogy a már meglévőkn túl további ügyfelek fektessenek pénzt egy olyan alapba, amelynek kötelezettségei eszközeit meghaladják. Utólagos bölcsességgel úgy árultuk a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapot, hogy az az általunk ismertekből következően gondatlan volt min a jövedelemlehívás, mind pedig a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási évjáradékok tekintetében” (H5).

A nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási évjáradékosok vonatkozásában állították továbbá, hogy akkoriban nem magyarázták el a vevőnek, hogy az évjáradékként minősített jövedelmük nagy része nem garantált: *„Amit sem a szerződés, sem a terméktájékoztató nem tartalmazott, az az volt, hogy a végső nyereségrészesedési évjáradék a társaság belátása szerint teljes egészében megszüntethető és hogy ez az elem néhány év múlva az évjáradék-jövedelemnek akár az 50%-át is kiteheti. Alig hihető, hogy(...) bárki ennek tudatában és egész életre szóló befektetési lehetőséget keresve valaha is megvett volna egy ilyen terméket” (WE 23²⁶⁶).*

BAIN úr pénzügyi újságíró felhívta a bizottság figyelmét az általa a társaság által 1995-ben bevezetett, ún. „irányított nyugdíjjal” kapcsolatos „visszaélésszerű értékesítés összehangolt kultúrájának” nevezett jelenségre. Ezek a nyugdíjkötvényekből való jövedelemlehívások, amelyekkel a kötvénytulajdonos képes a nyugdíjkötvényből anélkül jövedelmet kivonni, hogy egyidejűleg a teljes kötvényt évjáradékká alakítaná át. Ezzel a kérdéssel részletesen a jelentés IV. része foglalkozik.

Számos kötvénytulajdonos úgy véli, hogy amiatt van követelésük a társasággal szemben, hogy veszteség érte őket a társaság azon gyakorlata következtében, hogy a 90-es években túlméretezte a nyereségrészesedéseket, amint azt Lord Penrose jelentésében megállapította (WE 16²⁶⁷). Lord Penrose vitatta azt a nézetet, miszerint a társaság gondjai közvetlenül a Hyman-pernek voltak betudhatók és kimutatta, hogy az alap jórészt veszteséges volt a 90-es években is, az ELAS ezen időszakban végrehajtott, túlzott kifizetései következtében. A jelentés 2004. március 8-i közzétételét követően az ELAS történetesen annak a nézetének adott hangot, miszerint erősen tudna védekezni, ha a kötvénytulajdonosok Lord Penrose megállapításai alapján kívánnak ellene keresetet indítani (lásd a WE-CONF 29-et²⁶⁸). Az FSA ezt követően hajtotta végre saját vizsgálatát külső szakértők bevonásával az „*Equitable Life Assurance Society-vel szemben a Penrose-jelentésből eredő, lehetséges igények*” felmérése érdekében. A bizottság megkapta az FSA jelentésének erősen vágott változatát, ami azt állapítja meg, hogy *„nem áll fenn jelentős kockázat arra nézve, hogy a társaság nyereségrészesedés-fizetési gyakorlata alapján sikeres perekre kerüljön sor” (WE-CONF 29²⁶⁹).* Azonban e megállapítás tekintetében semmiféle indokolást vagy magyarázatot sem tartalmaz a vágott dokumentum. Az FSA 2004 júliusában honlapján kiadott egy tájékoztató dokumentumot az ELAS kötvénytulajdonosainak különböző kérdésekről szóló tanácsokkal (WE-FILE 29). Az FSA ebben megerősítette azt a nézetét, hogy *„valószínűtlen, hogy sikerrel*

---

²⁶⁶ 5. oldal

²⁶⁷ 6. fejezet

²⁶⁸ 1. oldal

²⁶⁹ 9. oldal

járnának az Equitable Life ellen a 90-es évek nyereségrészesedés-kiosztási gyakorlata vonatkozásában indított perek” (WE-FILE 29²⁷⁰).

Azoknak a kötvénytulajdonosoknak, akik hittek abban, hogy igényük lehet az ELAS-szal szemben lehetőségük volt jogorvoslatra a pénzügyi ombudsman szolgálatánál (FOS) vagy pedig bíróság előtt indíthattak keresetet az ELAS ellen, feltéve, hogy nem terjedt ki rájuk az egyezségi rendszer, illetve egyébként sem fogadtak olyan kártalanítást a társaságtól, ami kizárja a perindítást.

1. Bíróságon kívüli jogorvoslat – a pénzügyi ombudsman szolgálat (FOS)

a) Bevezetés

A bizottság megkapta a FOS által készített emlékeztetőt (WE 27²⁷¹), ami vázolja a FOS részvételét az ELAS ellen benyújtott panaszokban és meghatározza a FOS jogszabályi és szabályozói terjedelmét, szerepét, hatásköreit és feladatait. Eszerint a FOS-t a pénzügyi szolgáltatásokról és a pénzügyi piacokról szóló 2000. évi törvénynek (FSMA) megfelelően hozták létre. Egyesített hat korábbi rendszert, ideértve a személyes befektetésekkel foglalkozó hatóság (PIA) ombudsmani irodáját, ami korábban az Egyesült Királyság pénzügyi szolgáltatásainak különféle ágazataival foglalkozott. Az FSMA alapján alkotott más szabályok határozzák meg a FOS hatáskörét és a panaszok elbírálásakor követendő eljárást. A FOS-ra ugyancsak vonatkoznak az FSMA-ban és más, egyesült királyságbeli jogszabályi eszközökben szereplő átmeneti rendelkezések, amelyek szabályozzák a korábbi rendszerek alapján részben elintézett panaszok kezelését és a FOS bevezetése előtt történt tényekre és mulasztásokra vonatkozó panaszokat.

Az Equitable esetében a vonatkozó korábbi ombudsman a PIA Ombudsman Bureau Ltd (ombudsmani iroda) által működtetett, személyes befektetésekkel foglalkozó rendszer. A rendszer alapján az ombudsmannak kellett megvizsgálnia minden vonatkozó jogalkotást, jogi szabályt vagy a megfelelő bíróságokat. A FOS-nak kell döntenie azon panaszok ügyében, amelyeket a PIA szempontoknak megfelelően a PIA ombudsmanhoz nyújtottak be és így vizsgálnia kellett az összes alkalmazandó alapszabályt vagy ítélkezési gyakorlatot. Ezzel szemben az új panaszok esetében a FOS-nak kell megítélnie az eset összes körülményére tekintettel, hogy mi a méltányos és ésszerű, figyelemmel valamennyi alkalmazandó jogszabályra vagy ítélkezési gyakorlatra (lásd az ES 3-t²⁷²).

A FOS önmagát a fogyasztók és a pénzügyi szolgáltatók közötti egyedi jogviták informális, a bírósági eljárás alternatívájaként történő rendezésére létrehozott, független testületként mutatja be.²⁷³ A fogyasztók ingyenesen nyújthatnak be panaszt a FOS-hoz. Panasz benyújtására jogosultak általában a magánszemélyek, kisvállalkozások és szervezetek az ügyféli vagy

²⁷⁰ 8. oldal

²⁷¹ A pénzügyi ombudsman szolgálat által az ELAS vizsgálatára felállított EU-vizsgálóbizottság részére készített emlékeztető; 2006. május 31.

²⁷² 35. oldal

²⁷³ <http://www.financial-ombudsman.org.uk/about/index.html>

lehetséges ügyféli viszonyból eredő panaszok tekintetében. Nem szükséges, hogy a panaszos az Egyesült Királyságban lakjon vagy ott legyen a székhelye. A FOS kötelező hatásköre kiterjed minden olyan engedélyezett cégre, amely ellen panaszt nyújtottak be, amennyiben a panasz az FSMA alapján szabályozott tevékenységgel kapcsolatos és arra vonatkoznak a kötelező hatásköri szabályok. Lényegében – korlátozott kivételekkel – minden engedélyezett cégre kiterjed a FOS kötelező hatásköre. A hatáskörbe beletartozik a szabályozott tevékenységet végző engedélyezett cég minden cselekménye és mulasztása, ideértve a kijelölt képviselők cselekményeit is.

A FOS-hoz való folyamodást megelőzően a fogyasztónak írásban kell panaszt tennie közvetlenül a szóban forgó cégnél. Amennyiben nem elégedett a cég válaszával, az ügyet a FOS elé viheti. Az ombudsman nem vizsgálhatja meg az ügyet, ha a fogyasztó a cég végső válaszána megküldésétől számított 6 hónap, illetve a panasz tárgyát képező esemény bekövetkezését követő hat év, illetve (ezt követően) a panaszra okot adó eseményekről való tudomásszerzést (vagy amikor azokról ésszerűen tudomást kellett volna szereznie) követő három elteltével terjeszti be. Az Ombudsman e korlátokon kívül is vizsgálhatja az ügyet, amennyiben álláspontja szerint a határidők be nem tartása rendkívüli körülmények eredménye, vagy amennyiben a cég nem tiltakozik a panasz elbírálása ellen (lásd az ES 3-t²⁷⁴). A DISP 3.3.1. pontja állapítja meg azokat az eseteket, amelyekben az ombudsman vizsgálat nélkül elutasíthatja a panaszt²⁷⁵. A 18. cikk széles körű mérlegelési jogot biztosít az ombudsmannak, mivel érdemi vizsgálat nélkül elutasíthatja a panaszt, „*ha meggyőződött arról, hogy olyan kényszerítő okok állnak fenn, amelyek miatt nem megfelelő a panasz pénzügyi ombudsmani szolgálat keretében történő elintézése*” (lásd az ES 3-t²⁷⁶). Ha például egy panasz szélesebb hatókörű aggályokat vet fel, pl. nagyszámú fogyasztó érintett, a Pénzügyi Szolgáltatások Hatósága nagyléptékű intézkedést tehet²⁷⁷).

Ha a FOS úgy ítéli meg, hogy a panasz mögött érvényes igény áll, elrendelheti, hogy a szóban forgó cég fizessen kártérítést. A FOS döntése végleges és köti a céget, legfeljebb 100.000 GBP és kamatai legnagyobb végrehajtható összegig.²⁷⁸ Ha a panaszos nem elégedett a FOS döntésével, szabadon indíthat keresetet a jogszabályi határidők stb. betartása mellett. Ha a panaszos elfogadja a döntést, az kötelezővé válik.

A FOS és az FSA közötti kapcsolatot egy egyetértési nyilatkozat szabályozza. Ezzel részletesen a WE 83 foglalkozik²⁷⁹: Az egyetértési nyilatkozat többek között kiemeli, hogy „*mindegyik (szerv) szervezetileg független és eltérő feladatai vannak*”, összegzi az FSA és a FOS feladatait és keretet biztosít az együttműködésre. Tartalmaz rendelkezéseket a két szervezet közötti információmegosztásra is. AS FOS különösen „*felel az FSA tájékoztatásáért, amennyiben esetlegesen szabályozói kihatással járó kérdések felmerülését észleli*”. Emellett az egyetértési nyilatkozat kijelenti, hogy „*amennyiben az FSA úgy ítéli meg, hogy olyan*

---

²⁷⁴ 37. oldal

²⁷⁵ Az FSA kézikönyvben szereplő „Rules on Dispute Resolution” (vitarendezési szabályok) rövidítése

²⁷⁶ 38. oldal

²⁷⁷ 38. oldal

²⁷⁸ Az ombudsman ajánlhatja a cégnek magasabb összeg megfizetését is, az azonban nem kötelező (WE 27, 3. oldal)

²⁷⁹ 12-17. oldal

szabályozási jelentőségű kérdések merültek fel, amelyeket az onmudsman előtti jogvitaként is el lehet bírálni, értesíti a FOS-t az ügyről és megvitatnak minden javasolt szabályozói intézkedést”. Az egyetértési nyilatkozat előírja, hogy „az FSA és a FOS dönti el, hogy mi a legjobb módja a fogyasztókkal és cégekkel való kommunikációnak, amennyiben a panasz vagy panaszok körülményei az FSA szabályozási intézkedését vetik fel és valószínű, hogy lépéseket fognak tenni a problémák és aggályok általánosságának kezelésére (...)”. Az egyetértési nyilatkozat foglalkozik a FOS költségvetésével, pénzügyi eszközök és a bevételek megállapításával Végül az egyetértési nyilatkozat előírja, hogy „a FOS minden igazgatóját az FSA nevezi ki, neki felelnek és az FSA mentheti fel őket”, ugyanakkor „minden igazgató kinevezési feltételeinek olyanoknak kell lennie, hogy azok biztosítsák a rendszer működtetése során az FSA-tól való függetlenségét”. A FOS évente legalább egyszer teljes körű beszámolóval tartozik az FSA felé.

b) Az Equitable Life panaszok kezelése

A bizonyítékok arra utalnak, hogy a FOS elé vitt ügyek száma több ezerre tehető (lásd például a WE 14-t²⁸⁰). A FOS a bizottságnak készített emlékeztetőjében kijelenti, hogy „körülbelül 2700, GAR-ral kapcsolatos kérdéseket érintő panaszt kapott”, és hogy „e panaszok közül körülbelül 1200 már megoldásra került”. Emellett, „körülbelül 400 panasz [az irányított nyugdíjakra vonatkozóan] jelenleg is függőben van a FOS előtt” (WE 27²⁸¹). A MERRICKS úr által a bizottság 2006. október 16-I londoni látogatásán benyújtott bizonyíték (WE 56) arra utal. Hogy a FOS „6000-nél több, Equitable Life-fal kapcsolatos panasszal” foglalkozott, ami „kisebb szám, mint amivel egyes más egyesült királyságbeli társaság esetében foglalkoztunk”. Ezek közül mintegy 2700 GAR-vonatkozású. Jelzi továbbá, hogy 1843 panaszt „oldottak meg”. A FOS a WE 90-ben egyértelművé teszi, hogy mind az 1843 „megoldott” panasz GAR-vonatkozású volt. A „megoldott” panaszok közül 917-et „fenntartottak”, 889-et „elutasítottak” és 37-et „elfogadhatatlannak” minősítettek. Akkoriban 930 panasz volt függőben. Összesen 50 panasz volt Penrose-vonatkozású és ezért azokat nem vizsgálták (lásd lentebb). A FOS által benyújtott legfrissebb szám adatok ²⁸² jelzik, hogy 2007. március 31-ig 7377 panaszt zártak le és 752 még mindig függőben van. Kártérítést 2087 panasz esetében ítélték meg.

A kapott panaszok nagy számára tekintettel a FOS a hasonló kérdéseket érintő panaszokat egy csoportba gyűjtötte és minden csoportból a „vezető ügyek” kivizsgálására összpontosított. A FOS által elbírált vezető ügyek a következők voltak²⁸³:

- Az „N-ügy” az Equitable által 1990-ben adott tanácsra vonatkozott. A FOS elutasította a panaszt azzal az indokkal, hogy a GAR-kockázat akkoriban még csak elméleti volt.
- A „H-ügy” 1998. március 20-a előtt adott tanácsra vonatkozott. A FOS azzal az indokkal utasította el a panaszt, hogy bár akkoriban szakmai körökben többször

²⁸⁰ 33. oldal

²⁸¹ 4. és 5. oldal.

²⁸² Lásd a WE 90-t.

²⁸³ Minden ügy elbírálása részletesen szerepel az ES 3-ban, 40-46 oldal.

megvitatásra került a GAR-kérdés, nem volt szilárd bizonyíték arra vonatkozóan, hogy az Equitable annak tudatában volt.

- Az „E-ügyben” a FOS elfogadta a panaszt, ami egy 1998 szeptember és 2000 júliusa (a Hyman-ítélet dátuma) közötti tanácsra vonatkozott, azzal az indokolással, hogy az Equitable abban az időben tudott a kockázatról és azt közölnie kellett volna a kötvénytulajdonosokkal.
- A „G-ügyben” a FOS hasonlóképpen elfogadta a panaszt, ami egy 1998. március 20-a és 1998 augusztusa közötti tanácsra vonatkozott.
- Az „O-ügy” a Hyman-ítélet után adott tanácsra vonatkozott. A FOS úgy határozott, hogy az Equitable-t nem terhelte kötelezettség az arról való külön tájékoztatásra, hogy a társaság eladása meghiúsulhat és indokolt volt az eladás lehetőségének kedvező színben való feltüntetése.

Az ES 3²⁸⁴ felvázolja, hogy a FOS miként számította ki a kártérítést az elfogadott két vezető üggyel kapcsolatban: *„A FOS megállapította, hogy E asszonynak olyan kártérítést kell kapnia, ami olyan helyzetbe hozza, amibe akkor lenne, ha egyáltalán nem fektetett volna be az Equitable Life-ba. Mivel azonban a tőzsdék a kötvény vásárlását követően zuhantak, méltánytalan lenne E asszonynak kártérítést adni azokért a veszteségekért, amelyek a tőzsdék zuhanása miatt következtek be, ami valamennyi nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapot érintett volna és amelyet akkor is elszenvedett volna, ha más cégbe fektet be. A kártérítést ennélfogva úgy kellett értékelni, hogy összevetették az E asszony által az Equitable Life nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapjába fektetett pénz hozadékát és az összehasonlítható nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapok által elért átlagos hozadékot. Emellett E asszony veszteségébe bele kell tartoznia annak a pénzvesztésnek is, amelyet a pénz Equitable-ből történő átvitelekor szenvedett, és a másik cégnél létesített kötvényével kapcsolatos költségei megtérítésének is, mivel a csökkenés nem érintette volna, illetve a költségeket nem kellett volna megfizetnie, ha nem fektetett volna be az Equitable Life-ba”*. A FOS elég széles mérlegelési hatáskörrel rendelkezik a kártérítés kiszámítása terén, mivel – amint azt egyik határozatában kijelenti – *„siralmasan bizonytalanok azok a jogszabályok, amelyek a téves vagy gondatlan tanácsadás következtében keletkezett pénzügyi veszteségek kárpótlásával kapcsolatos értékelésre vonatkoznak (lásd az ES 3-t²⁸⁵)*.

Ekként úgy tűnik, hogy a FOS számos olyan panaszosnak rendelt el kártérítést, akik GAR-vonatkozású panaszt terjesztettek be. THOMSON úr (H2) és WEIR úr (H2) nyilatkozata szerint az összegek egyes esetekben magasabbak, míg másokban kisebbek voltak a társaság által például a nem GAR távozók rendszere értelmében eredetileg tett ajánlatnál, míg másoknak egyáltalán nem ítélt meg kártérítést. A bizottság nem tudott információkat szerezni arra vonatkozóan, hogy hány panaszos fogadta el a FOS határozatokat követően tett ajánlatokat.

---

²⁸⁴ 43. oldal

²⁸⁵ 50. és 51. oldal.

A Penrose-jelentés után a kötvénytulajdonosok kártérítést kértek az abban azonosított, állítólagos „túlzott nyereségrészesedés kifizetés” miatt. A FOS „Penrose-határozatában” 2005. március 22-én érdemi vizsgálat nélkül elutasította a panaszt. A bizottságnak írt WE 27²⁸⁶ emlékeztetőben a FOS a következő magyarázattal szolgál: *„Az ombudsman meghatározott körülmények között mérlegelési hatáskörében elutasíthatja a panaszt annak érdemi vizsgálata nélkül is. Erről az FSMA 14. cikkének 17. jegyzéke kifejezetten rendelkezik. A DISP 3.3. IR határozza meg azokat a körülményeket, amelyek esetén a mérlegelési jog gyakorolható. Az ombudsman élt mérlegelési hatáskörével egyes olyan panaszok esetében, amelyek az Equitable Life általi túlzott nyereségrészesedés-fizetésre vonatkoztak, miután felhívta a panaszos fogyasztókat és más érdekelt feleket észrevételeik és álláspontjuk megküldésére és meg is vizsgálta azokat... Azt a következtetést vonta le, hogy a körülmények olyan kényszerítő okot képező egyedi kombinációja áll fenn, ami miatt élnie kell a DISP 3.3. IR értelmében fennálló mérlegelési hatáskörével.*

Az ES 3²⁸⁷ szerint a FOS jelezte, hogy lényegében a következő indokok alapján jutott erre a következtetésre: *„Először is valószínű volt, hogy a PIA ombudsman elutasított volna egy ilyen ügyet, mivel az akkoriban alkalmazandó szabályok szerint az ombudsmannak nem volt hatásköre a panaszok biztosításmatematikai előírásokra, a visszavásárlási összeg és a nyereségrészesedés számítási módjára vonatkozó részének elbírálására. Másodszor sok panasz tárgya bírósági eljárás, fegyelmi eljárás és egyéb eljárások tárgyát is képezte. Még ha az akkoriban folyamatban lévő bírósági eljárások egyike sem döntötte volna véglegesen el a felmerült kérdést, akkor is megfelelőbb lett volna e panaszok bíróság általi elbírálása. Harmadszor, ha a FOS lefolytatta volna a vizsgálatokat és a panaszról a panaszosok javára döntött volna, a döntés valószínűleg holtpontot eredményezett volna, amiatt, hogy a panaszosok javára szóló döntés és a részükre megítélt kártérítés esetén az ehhez szükséges pénzeszközöket a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapokból kellett volna kivonni. Az alapok értékének nagyobb léptékű újrendezési rendszere vált volna szükségessé. Egy ilyen rendszer végrehajtása az FSA felügyelete alá tartozna, amely felelősséggel tartozna a társaság folyamatos tőkemegfelelésének ellenőrzéséért és minden érintett tag tisztességes kezeléséért. Így a FOS határozata olyan szabályozási kérdést vetett fel, amit az FSA elé kellett volna terjeszteni. Az FSA azonban már arra a következtetésre jutott, hogy a befektetők vesztesége nem tudható be a szabályozási rendszernek. Végül a panaszok vizsgálatának mellőzéséről szóló döntés meghozatalakor a FOS számításba vette egy olyan vizsgálat széles körű kihatásait, ami akár egymillió embert is érinthet, szemben a ténylegesen panasszal élők kis számával.”*

MERRICKS úr a WE 56-ban a következő általános kijelentést teszi az Equitable Life-ra vonatkozó panaszok általa történő kezelése tekintetében: *„hangsúlyoznom kell, hogy szerepünk az Equitable vonatkozásában korlátozott, és az általunk az elfogadott panaszok vonatkozásában megítélt kártérítések kifizetése az Equitable Life a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapokból történik, azaz csökkenti a többi Equitable kötvénytulajdonos rendelkezésére álló pénzt. Amint azt már egy korábbi döntés meghozatalakor jeleztem, a társaságot érő válság csaknem minden érintettjének vannak sérelmei. Valamennyien elszenvedtek veszteségeket – legalábbis saját elvárásaikhoz képest.*

²⁸⁶ 3. oldal

²⁸⁷ 47. és 48. oldal.

Lehetetlen lenne megmondani, hogy melyik csoport érdemli a legtöbb részvétet és hál' Isten, ez nem is volt feladatom.” A FOS álláspontja tükröződik az ES 3-ban is²⁸⁸: „Úgy látszik, hogy a FOS többek között két megfontolást vett figyelembe: először is azt, hogy a befektetővédelmet egyensúlyba kell hozni más érdekekkel; és másodsor a panaszosoknak adott minden kártérítést a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapokból származik és ezért káros lenne a folytatást választó kötvénytulajdonosokra. Emiatt a kártérítési igények nem csak a befektetők és a vállalati vezetők érdekei és pénzeszközei határmezsgyéjén állnak, hanem két versengő befektetői csoport érdekeinek egyensúlyba hozataláról is szó van.”

c) A FOS panaszkezelésének kötvénytulajdonosok általi bírálata

A bizottság számos kötvénytulajdonost hallgatott meg, úgy mint LAKE urat (H1), BRAITHWAITE urat (H1), BELLORD urat (H2), WEIR urat (H2) és SCAWEN urat (H3), akik erős bírálattal illették az Equitable Life-fal kapcsolatos panaszok FOS általi kezelését. „Az egyes esetek FOS általi kezelése méltánytalan, bizarr, az Equitable javára részrehajló és a természetes igazságosságot és elszámoltathatóságot nélkülöző volt” – mondta LAKE úr (H1). Mások „ködösítésre és általános hátráltatásra” (BELLORD úr, H2) és „szándékos késleltetési gyakorlatra” (WEIR úr, H2) hivatkoztak SCAWEN úr (H3) elmondta, hogy „a pénzügyi ombudsman szolgálata a probléma részét képezi, nem pedig a megoldását”. A kötvénytulajdonos panaszai FOS általi kezelésével előterjesztett, konkrétabb bírálatait a következőképpen lehet összefoglalni:

Először is egyes kötvénytulajdonosok elégedetlenségüket fejezték ki a FOS alkalmazottai által a panaszok kezelése során tanúsított hozzáértés szintje tekintetében. A WE 23-ban²⁸⁹ SCAWEN úr azt állítja, hogy „tapasztalataim szerint a személyzet alulképzett [és] nem rendelkezik jogi, pénzügyi vagy nyugdíjjal kapcsolatos tapasztalatokkal... Például benyújtottam egy panaszt, (...) amire válaszként azt mondták, hogy azt elutasítják a GAR-egyezség miatt. Mivel külön meggyőződtem arról, hogy a panaszom semmilyen módon ne említse az egyezséget és arra ne is hivatkozzon, erős hangvételi levelet írtam, amelyben rámutattam tévedésükre. Válaszként kaptam egy azt tartalmazó levelet, hogy most megvizsgálják az igényemet. Csak azt szeretném világossá tenni, hogy meglehetősen tájékozott vagyok a kérdésben, minden bizonnyal tájékozottabb a kötvénytulajdonosok többségénél. Gyanítom, hogy a legtöbb panaszos elfogadta volna ezt az ún. » döntést« és annyiban hagyta volna az ügyet. Ez nem elfogadható színvonal egy kormányzati hivatal esetében, amelynek egyértelmű kötelezettségének kellene lennie a pontosság és méltányosság biztosításának.” A Clarke Willmott ügyvédi iroda ugyancsak hevesen bírálja a FOS teljesítményét, állítva, hogy a kellő „gondossági mérték” „túlságosan gyakran hiányzik” (WE 23²⁹⁰): „Tapasztalataink közül jó példa erre az Equitable nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítás évjáradékosai által visszaélészerű értékesítés miatt beterveztett nagyszámú panasz, amelyeket arra hivatkozással utasítottak el, hogy »GAR-vonatkozásúak«, azaz azok az Equitable és kötvénytulajdonosai által kötött és a Felsőbíróság által 2002. február 8-án jóváhagyott egyezség hatálya alá tartoznak. Széles körű igazságtalanság történt e panaszok elutasításával.

²⁸⁸ 51. oldal

²⁸⁹ 6. és 7. oldal.

²⁹⁰ 25. oldal

És mindez amiatt, mert a FOS nem értékelte, hogy a maguk által összeállított panaszokat benyújtó évjáradékosok hitték, hogy az Equitable problémáit a GAR-kötelezettségek okozták (mivel az újságokban is ez jelent meg). Tapasztalataink szerint nem is vették a fáradságot az alaposabb vizsgálatra és annak megállapítására, hogy mi is a panasz valódi jellege, ami a legtöbbször a kötvény vele járó kockázatokkal való, együttes alkalmassága volt” (WE 23²⁹¹).

A FOS általi megközelítésről egy teljesen más nézet fejeződik ki az ES 3-ban²⁹²: *„A FOS hatékonyan, pontosan és az eljárási jogok megfelelő figyelembe vételével dolgozta fel a panaszokat. A végletekig elment annak biztosítására, hogy minden félnek megfelelő meghallgatási lehetősége legyen és kiterjedt konzultációs folyamat zajlott le a végső döntés meghozatala előtt.”* Azzal folytatta, miszerint *„nincs azt jelző bizonyíték, hogy a FOS [nem] gondosan és az adott körülmények között a leghatékonyabban, valamennyi érintett fél érdekeire kellő tekintettel végezte a munkáját”.*

Más kötvénytulajdonosok hátráltatásra hivatkoztak és panaszuknak az ombudsman általi késedelmes elbírálására. WEIR úr ezeket az állításokat kívánta kiemelni az állítása szerint a DEPPE úr kötvénytulajdonostól kapott levélből történő idézéssel: *„Panaszt tettem [a FOS-nál] és állítottam, hogy az Equitable által 2001 januárjában bevezetett, nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási évjáradékot hamis színben tüntették fel azon tény erejénél fogva, hogy elhallgatták a GAR-ok létezésére és az azok által keltett kötelezettségekre vonatkozó információkat. A FOS kezdetben vonakodott a panasz vizsgálatától, a »munkateherre« hivatkozva. Majd elveszítették a panaszt, aztán nem a megfelelő nyomtatványt használtam, stb. Végül elismerték, hogy a »panasz egyike a megvizsgálható panaszoknak«. A panasz ekkor körbejárta az egész hivatalt és azt éreztem, hogy »felfelé« továbbították. Tájékoztattak arról, (...) hogy az Equitable Life egyezséget kért és a szavazás előtt nem vizsgálják meg a panaszomat. Rögtön panasszal éltem, hogy az én ügyem a FOS-nál egy általuk elismert, Equitable Life tekintetében benyújtott panasz. A FOS – az Equitable Life tetteinek teljes tudatában – megtagadta az intézkedést. Most azt állítják, hogy a panaszomra kiterjed az egyezés [megállapodás]. Egyetlen egyszer sem tettem említést a 2001-ben részükre beadott panaszom tényleges tartalmáról.”* WEIR úr azt a következtetést vonja le, hogy *„Deppe úr jelenleg olyan »csapdába esett évjáradékos« aki sem az alaphól nem tud kilépni, sem jogorvoslatot nem kap. Nyugdíja évről évre csökken, a javulás bármiféle reménye nélkül”* (WE 6²⁹³).

Az „irányított nyugdíjakkal” kapcsolatos panaszok tekintetében BAIN úr (H8) azt a tényt bírálta, hogy az *„FSA engedélyt adott a FOS-nak az összes panasz befagyasztására”*. *„Az ombudsman befagyasztotta az összes panaszt, és vagy két-három évig senki nem jutott semmire, ami szerintem olyan elintézési mód, amiben panaszos fogyasztó az Egyesült Királyság egy cége esetében sem részesült”* (BAIN úr, H8). Amint a FOS a WE 27-ben²⁹⁴ arra rámutatott, *„írtunk azoknak, akik az irányított nyugdíjak megfelelősége kapcsán tettek panaszt, lezárva e panaszok aktáit, kiemelve, hogy ezek az Equitable Life [irányított nyugdíjakra vonatkozó] felülvizsgálatának részét fogják képezni és elmagyarázva, hogy*

²⁹¹ 25. oldal

²⁹² 49. oldal

²⁹³ 3. és 4. oldal.

²⁹⁴ 5. oldal

ismételten panasszal élhetnek nálunk, amennyiben ügyük felülvizsgálatát követően még mindig elégedetlenek.” Meg kell jegyezni, hogy az FSA mentesítést adott ki, ami felmentette az Equitable Life-ot a felülvizsgálat körébe tartozó kérdésekre vonatkozó panaszok FSA kézikönyvben²⁹⁵ meghatározott, szokásos határidőre történő vizsgálata alól, az ELAS azon írásbeli kötelezettségvállalása mellett, hogy ha „amennyiben egy jogosult panaszos igényére védekezésként a határidőkről szóló 1980. évi törvényre próbál hivatkozni, a törvény alkalmazásában nem kerül figyelembe vételre egy olyan időszak sem, amelyben a panaszos ügye a felülvizsgálat rendelkezéseinek hatálya alá tartozott” (lásd a WE 27-et²⁹⁶).

Azonban számos kötvénytulajdonos megerősítette SCAWEN úr kijelentését (H3), miszerint „FOS döntése sok esetben olyan hosszú időt vesz igénybe, hogy mire a döntés megszületik, a kötvénytulajdonos igénye elévül”. WEIR úr (H2) állította, hogy 2003-ban arról tájékoztatta a FOS, hogy amennyiben bíróság előtt kívánná kötvényeinek egyikére vonatkozó igényét érvényesíteni, a FOS azonnal elejtené minden más igényének vizsgálatát. „Most két évvel később kaptam egy teljességgel meg nem felelő ajánlatot, de kifutottam a keresetindítás határidejéből”. Azt sugallja, hogy „nem véletlen, hogy a FOS-nak öt évébe tellett, mielőtt megkísérelte panaszomat rendezni” (WEIR úr, H2). A WE 23-ban²⁹⁷ egy egyesült királyságbeli ügyvédi iroda megjegyzi, hogy „egy magánszemély ügyfél számára a FOS általi elutasítást követő perindítás alternatívája szinte mindig elérhetetlen, (...) mert a FOS lassú, és (...)mire kiadja a határozatot, az elévülésről szóló törvény alapján érvényes hároméves határidő már le is telt.” BAYLISS úr, az „Annuity Direct” ügyvezetője a H5-ben elmondta, hogy „nagyjából azt mondanám, hogy az ombudsman eljárása nem jól sült el azok számára, akik odakerültek (...) [de] (...)vannak kivételek”. Hozzátette, hogy „az ombudsmani szolgálat általános szerepét tekintve ez egy rendkívül meredek tanulópálya volt, és nem kezelte túl jól az igazgatási költségek és késedelmek kérdését, ami bosszantotta az ügyfeleket. Most kezdi ezt tenni.” McELWEE úr (H3) szerint a FOS panaszok elintézése közbeni eljárási késlekedéseinek oka a „súlyos munkateher” volt, ami viszont „erősen problematikussá válik, amikor az elévülési határidők kerülnek szóba”.

STRACHAN úr (H4) az FSA-tól elmondta, hogy sok esetben a (FOS-nak) benyújtott panaszok gyorsan elintézhetőek. „Egyértelmű azonban, hogy összetett panaszok esetében (...) ez a cél lehet, hogy nem elérhető és az Equitable-panaszok egy része elég egyértelműen ebbe a kategóriába tartozik” (STRACHAN úr, H4). Ezzel összefüggésben a FOS (lásd a WE 27-et) és STRACHAN úr (H4) is megjegyezte, hogy a FOS késedelmének egynémelyike azon tény miatt következett be, hogy az ELAS had további határidőt kért a Penrose-jelentésből eredő egyes panaszok megválaszolására és az „irányított nyugdíjakra” vonatkozó felülvizsgálat előkészítésére (lásd az előző bekezdéseket is). Hangsúlyozták azonban, hogy a megadott póthatáridők nem bírnak jelentőséggel az elévülési határidőkről szóló törvény alkalmazásában. Az ES 3 is tesz észrevételeket a késedelmek kérdése kapcsán: „Igaz, hogy a FOS saját bevállása szerint sem volt képes a határidőre vonatkozóan magának meghatározott célkitűzések betartására, azaz a panaszok 45%-ának három hónapon belüli, illetve 80%-ának hat hónapon belüli elintézésére. Mégis, az érintett feladat összetettségére és nagyságrendjére tekintettel azt nem szabad az FSO mulasztásának tekinteni. Bizonyos vonatkozásokban a

²⁹⁵ Vitarendezési szabályok (Rules on Dispute Resolution - DISP) 1.4.

²⁹⁶ 5. oldal

²⁹⁷ 24. oldal

késedelem az Equitable javára szolgált, mivel egyes panaszosokat az Equitable által tett ajánlat elfogadására készítetett ahelyett, hogy kivárták volna az elbírálási folyamat befejezését” (ES 3²⁹⁸).

Emellett a kötvénytulajdonosok amiatt is bírálták a FOS döntéseit, hogy azok elfogultak, önkényesek és következtelenek (pl. WEIR úr, H2). Hasonlóképpen a Clarke Willmott ügyvédi iroda is megjegyzi a WE 23-ban²⁹⁹, hogy az „*ügyfelek panaszkodnak a tájékozatlannak és szeszélyesnek tűnő döntések miatt*” és hozzáteszi, hogy „*az a benyomásunk, hogy az ombudsmanhoz benyújtott panasz gyakran csak egy kicsivel jobb a lottónál*”. Ezzel kapcsolatban Clarke Willmott bírálja azt a tény, hogy az FSA kézikönyve szerint a FOS-nak határozatait „a méltányosnak és ésszerűnek tűnő” tények alapján és csak a vonatkozó jogszabályokat és szabályzatokat „figyelembe véve” kell meghoznia (WE 23³⁰⁰). Az ügyvédi iroda állítja, hogy „*nagyon gyakran figyelmen kívül hagyják a vonatkozó jogszabályokat és szabályzatokat*” és felajánlja egy FOS által el nem fogadott panasz példáját arra „*hogy egészen odáig elment, hogy meg sem említette a nyugdíjtranszferekről tanácsot adó életbiztosítók LAUTRO üzletviteli szabályait, amiket közös egyetértéssel nagyban megszegett*” (WE 23³⁰¹).

WEIR úr (H2) azt állította, hogy a FOS bejelentése szerint meg fogja engedni az Equitable Life-nak vagy képviselőinek az esedékes kárpótlás kifizetését ahelyett, hogy erőltetné a saját számításai eredményeként esedékes kártérítés kifizetését. A FOS a bizottságnak írt emlékeztetőjében jelzi, hogy „*egy nagyobb biztosításmatematikai cég hajtotta végre a [FOS] határozatának megfelelő számítási módszertant, miközben kifejlesztette saját veszteségértékelő kalkulátorát*” (WE 27³⁰²). WEIR úr (H2) kifogásolta továbbá, hogy „*a FOS...megtagadta a panaszosoktól azon alapok megtekintését, amelyen az Equitable Life veszteségeiket kiszámította, és ehelyett olyan példákat hozott fel, amelyeket senki nem ért és nem tud ellenőrizni*”. Szerinte az Equitable Life számításai a mögöttes alapok értékén és nem pedig tényleges kifizetéseken alapultak. Ezért a FOS-t azzal vádolja, hogy „*lehetővé tette a szolgáltatónak a különféle számítási alapokból való szemezgetést, ahelyett, hogy bármiféle következetes alapon érvelt volna*” (WEIR úr, H2). A WE-CONF 32 tovább részletezi ezeket az állításokat és azt állítja, hogy az a képlet, aminek a használatát a FOS az Equitable részére megengedte, nem méltányos az is előfordulhat, hogy „*szándékosan úgy alakították ki, hogy csökkentse a kártérítési összeget*”. . YOUNG úr (WE 88) ugyancsak panaszkodott a kárpótlás kiszámítására használt módszerek miatt. Külön hivatkozik E asszony vezető esetére és idézi a FOS-t, amint döntésében azt állítja, miszerint „*ha E asszony teljes körű és megfelelő tanácsot kapott volna, nem fektetett volna be az ELAS-ba, hanem ehelyett egy másik cég olyan nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapjába, ami nincs kitéve hasonló kockázatoknak*”, azaz különösen a GAR kockázatnak. Azonban YOUNG úr szerint a kártérítés kiszámításakor összehasonlították számos más nyugdíjbiztosító – az egyazon nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapon belül GAR és nem GAR kötvénytulajdonosokat elegyítő más biztosítókat is ideértve – átlagos hozamait. Álláspontja szerint ezért „*ez nem volt a kártérítés kiszámításának méltányos módja. (...) A vezető esetek*

²⁹⁸ 49. és 50. oldal.

²⁹⁹ 24. oldal

³⁰⁰ 25. oldal

³⁰¹ 25. oldal

³⁰² 4. oldal

némelyikében használt módszer(ek)(...) alapvetően tévesek” (WE 88) A vezető esetek némelyikében használt módszer(ek)(...) alapvetően tévesek” (WE 88)

Erős kritikát váltott ki LAKE úr (H1), BELLORD úr (H2) és WEIR úr részéről (H2) a FOS azon döntése, miszerint mérlegelési jogkörének gyakorolja és követi az Equitable Life azon ajánlását, hogy ne vizsgálja az úgynevezett „Penrose-vonatkozású” panaszokat (azaz a Penrose-jelentés megállapításain alapuló panaszokat). A bizottság előtt tett tanúvallomásában BELLORD (H2) úr elmesélte saját tapasztalatait, amiket általánosként jellemzett: *„Panasz tesztek az Equitable-nál, miszerint bizonyos tények valósága miatt kártérítésre vagyok jogosult. Elutasítják az igényemet és a FOS-hoz irányítanak. A FOS azt mondja, hogy meg akarja várni a Penrose-jelentés kimenetelét. A Penrose-jelentés megerősíti, hogy az általam állított tények igazak. Az Equitable panaszt tesz a FOS-nál, miszerint ezek a tények valótlanok. A FOS úgy dönt, hogy elfogadhatatlan minden olyan panasz, ami a Penrose-jelentés által igaznak minősített tényeken alapul és elutasítja ezeket a panaszokat.”* A FOS a WE 27-ben³⁰³ állítja, hogy *„hogyan a körülmények olyan kényszerítő okot képező egyedi kombinációja áll fenn, ami miatt [a FOS-nak] élnie kell mérlegelési hatáskörével”*.³⁰⁴ Az ES 3 a következő megjegyzést teszi e vonatkozásban: *„Ahogy a Penrose jelentés is mutatja, a FOS dönthet úgy, hogy nem vizsgálja egyes befektetők sérelmeit, ha a panasz tárgyát képező kérdés nagyszámú befektetőt érint és szabályozói megközelítést igényel. Bár ez a megközelítés a körülményekre tekintettel indokolt lehet, a jogi védelem jelentős hézagára derít fényt, mert a gyakorlatban a kötvénytulajdonosoknak nincs egyéb választási lehetőségük. A bajkeverőnek a Lord Penrose által is elvégzett vizsgálat során történő azonosítása még nem határozott jogorvoslatot a megkárosított fogyasztók számára. A pereskedés egy szélmalomharc, annak gyakorlati nehézségei és magas ügyleti költségei miatt, az anyagi jogszabályok nem egyértelműek, illetve a lényegesség és a bizalom követelménye, valamint a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok miatt ez a fogyasztóra nehezedik”* (ES 3³⁰⁵).

Végül a kötvénytulajdonosok általánosságban megkérdőjelezték a FOS függetlenségét, rámutatva, hogy azt köti az egyetértési nyilatkozat és állítva, hogy azt lényegében az FSA ellenőrzi, amely kinevezi a FOS igazgatótanácsát és ellenőrzi költségvetését. (pl. LAKE úr és BRAITHWAITE úr, H1). SCAWEN úr a WE 23-ban³⁰⁶ hasonlóképpen azt állítja, hogy a FOS *„elsődleges kötelezettsége” „a Pénzügyi Szolgáltatások Hatósága irányában”* áll fenn. *A FOS erős politikai befolyás alatt áll, azt az FSA és a Kincstár hatékonyan ellenőrzi azzal a nyilvánvaló céllal, hogy a köz szolgálata helyett fenntartsa az Equitable működését”*. A FOS ezt elutasítja arra hivatkozással, hogy *„jogszabályi követelmény a FOS Pénzügyi Szolgáltatások Hatóságától való függetlensége”* és állítja, hogy a *„FOS igazgatótanácsa nem kísérli megbefolyásolni azokat a quasi bírósági döntéseket, amelyeket az ombudsmannak kell meghoznia”* (WE 27³⁰⁷). Az FSA és a FOS kapcsolata vonatkozásában McELWEE úr (H3) kiemelte azok *„meglehetősen egyedi funkcióját”*: *„Az FSA nem foglalkozik fogyasztói panaszokkal és az ombudsman nem foglalkozik politikai kérdésekkel.”* Az FSA a bizottsághoz

³⁰³ 3. oldal

³⁰⁴ A FOS által a Penrose-vonatkozású panaszok elutasítására adott indokokat a fenti VI.1.b.) pontban említettük

³⁰⁵ 51. oldal

³⁰⁶ 12. oldal

³⁰⁷ 1. oldal

címzett beadványaiban (lásd például a WE-CONF 7-et³⁰⁸) is hangsúlyozta a FOS függetlenségét, akárcsak THOMSON úr a H2-be és a H8-ban: „A FOS olyan független jogalany, amely időnként a társasággal, időnként pedig a szabályozóval, az FSA-val nem ért egyet. Sokan vannak az ágazatban, akik úgy vélik, hogy a FOS túlságosan fogyasztóparti...” (H8). BAYLISS úr (H5) arra a kérdésre, hogy szerinte a FOS-t az ágazat hozta-e létre, azt felelte, hogy „Semmi esetre nem gondolnám, hogy ez rendszerint az ágazat eszköze lenne. Vannak erre furcsa példák, de ez rendszerint inkább az egyén, mintsem az intézmény története miatt van”.

Az előző bekezdés kiemeli az egyes tanúk által az Equitable Life-ra vonatkozó panaszok FOS általi kezelése tekintetében gyakorolt bírálat egyes pontjait és szükség szerint ezeket ütközteti eltérő nézetekkel is. A kötvénytulajdonosok által a FOS teljesítményével kapcsolatban megfogalmazott bírálatok legkiterjedtebb és legátfogóbb összefoglalását Lord NEILL jelentése(WE 83) tartalmazza. Bár az általa felvetett egynémely pont megegyezik az előző bekezdésekben említettekkel, nézeteit alább külön tárgyaljuk.

Lord Neill véleménye (WE 83)

Lord NEILL az EMAG nevében tekintette át „a [FOS] által az [ELAS] panaszos kötvénytulajdonosainak nyújtott szolgáltatás jellegét”. Ennek során megvizsgálta 31 olyan egyén ügyéhez kapcsolódó levelezést, akik a FOS-nál tettek panaszt és „akik az EMAG-nak elmondták, hogy elégedetlenek a FOS teljesítményével”.³⁰⁹ Részletesen megvizsgálta a FOS által Penrose-vonatkozásának minősített 50 igény érdemi vizsgálat nélküli elutasítására vonatkozó FOS-határozatot.

A FOS teljesítményének értékeléséhez viszonyítási alapul szolgáló előírások meghatározása érdekében Lord NEILL figyelembe vette az FSMA-ban található „jogsabályi rendelkezéseken” és a „jogsabály alapján alkotott szabályokon” túlmenően „a FOS „Az Ön panaszja és az ombudsman” című füzetében és a FOS webhelyén az általa betartani kívánt előírásokra vonatkozó közleményeket is (WE 86³¹⁰). Ekként az ombudsman hivatala létrehozásának célja a pénzügyi jogviták „tisztességes, ésszerű, gyors, bíróságon kívüli, független és elfogulatlan elintézése” (és/vagy a hivatal erre törekszik). Nem kötik „a jog szigorú szabályai” hanem ehelyett „meghatározza, hogy az adott eset összes körülményeire tekintettel véleménye szerint milyen összegű szolgáltatás méltányos és ésszerű”. Az ombudsman „[alkalmazni fogja] döntéshozatalában a természetes igazságosság szabályait” és „mindkét oldalnak lehetőséget ad észrevételek tételére a másik oldal teljes álláspontjáról”. Emellett „mindent megtesz annak biztosítására, hogy egyenlő versenyfeltételek legyenek és hogy az egyik oldal gazdasági fölénye ne vezessen az eszközök egyenlőtlenségéhez”. A ráruházott mérlegelési hatáskört „méltányosan, nem pedig önkényesen és szeszélyesen fogja gyakorolni”. Az eljárás sajátos jellemzője, hogy a panaszosok számára nem szükséges ügyvédi képviselő és a FOS még tájékoztatja is őket arról, ha megbíznak ügyvédet, általában nem

³⁰⁸ 2. oldal

³⁰⁹ Az ügyek részletesen bemutatásra kerülnek e vélemény 1-3. függelékében (WE 83). Az ügyek összefoglalása a vélemény 150. bekezdésében található (a WE 83 54-72. oldala).

³¹⁰ 1. oldal

fogják tudni megtéríteni az ezzel kapcsolatos költségeket. A FOS „biztosítani fogja, hogy a panaszosok a jogi tanács hiányában ne kerüljenek hátrányos helyzetbe” (lásd a WE 86-ot³¹¹).

Miután áttekintett 31 esetet a fent említett egyes pontokkal kapcsolatosan, Lord NEILL megállapította, hogy „majdnem minden panaszos úgy érezte, hogy a FOS-sal való ügyük során mindvégig úgy érezték, hogy az ELAS ügyvédjével és nem egy független bíróval tárgyalnak” (WE 86³¹²). „Ez egy olyan testület, amely sokszor tanúsított elfogultságot valamely pénzügyi cég, ezúttal az ELAS irányába” (WE 83³¹³). „A legrosszabb esetben a [FOS] tisztviselőiz az ELAS ügyvédjének tekintették. Néhány esetben – nem hivatkozva az ELAS-ra – saját érvekkel által elő a panaszos leállítására” (WE 83³¹⁴). Lord NEILL „egyenlőtlen versenyfeltételeket” azonosított, mivel a FOS „hajlik nagyobb mozgásteret engedni az ELAS-nak, mint a panaszosoknak” (WE 86³¹⁵) a határidők tekintetében, és tekintettel a „a FOS arra való hajlamára, hogy a jogvitákat akkor is az ELAS javára döntse el, amikor a fogyasztó bizonyított tényre és az EL történetekre vonatkozó feltevéseire hivatkozik” (WE 83³¹⁶ és WE 86³¹⁷). Azt is sejteti, hogy a FOS igen keveset tett a panaszos és a cég között az „eszközök egyenlőtlenségének” megelőzésére annak biztosításával, hogy a panaszos ne szenvedjen hátrányt ügyének ügyvédek, könyvelők és biztosításmatematikusok tanácsa nélküli vitele miatt (lásd a WE 83-t³¹⁸). A természetes igazságosság elvét illetően Lord NEILL azt állapította meg, hogy azt megsértették „olyan alkalmakkor, amikor a FOS egy adott panaszos által nem látott olyan dokumentumokat vett figyelembe, amelyekkel a panaszos nem tudott foglalkozni” (WE 83³¹⁹). Ezen túlmenően Lord NEILL kijelenti, hogy „a megvizsgált ügyek közül sokban elfogadhatatlan késedelmek történtek a FOS részéről a végső határozat meghozatalában, némelyikük akár öt évnél hosszabb időre elhúzódva” (WE 86³²⁰) és hogy „a panaszok feldolgozásának késedelme felörlő hatású volt”, hiszen a „panaszosok elvesztették a rendszerbe vetett bizalmukat és kezdték úgy érezni, hogy a FOS halogat” (WE 83³²¹). Végül leleplezi „a FOS-tisztviselők részéről a panaszosok részéről érzékelt beállítottságot, miszerint sem voltak segítőkészek, szükségtelenül vitakoztak vagy még erőszakosak is voltak”, valamint „a FOS általános tehetetlenségét és az egyes ügyekkel való törődés hiányát” (lásd a WE 83-t³²²).

Még azon panaszosok egynémelyike is elégedetlen volt, akiknek panaszát elfogadták, „a pénzügyi ellentételezés jelentéktelensége miatt”. Lord NEILL szerint „sok panaszos leírta az ellentételezés kiszámítási módja megértésének nehézségeit vagy éppen lehetetlenségét”. Például E asszony vezető esetében a kártérítés kiszámítására egy összetett és kifinomult rendszert „alakítottak ki a Deloitte könyvelői, az EL utasítására”. „Sok panaszos nem tudja

---

³¹¹ 5. oldal

³¹² 10. oldal

³¹³ 83. oldal

³¹⁴ 83. oldal

³¹⁵ 13. oldal

³¹⁶ 81. oldal

³¹⁷ 13. oldal

³¹⁸ 81. oldal

³¹⁹ 72. oldal

³²⁰ 11. oldal

³²¹ 83. oldal

³²² 83. és 84. oldal.

újraszámítani az adatokat, mivel a számításokból szükséges sorokat visszatartottak tőlük [és] teljesen méltánytalannak tartják, hogy olyan helyzetbe hozták őket, hogy nem képesek ellenőrizni, hogy az EL által állított adatok helyesek” (WE 86³²³). „Azoknak, akik a FOS-nál a kártérítés összege és homályos volta miatt tettek panaszt, azt mondták, hogy a FOS nem nyújt ellenőrző szolgáltatást, és hogy a panaszosok feladata arra vonatkozó bizonyítékokat szerezni, hogy a számítások nem helytállóak és ezt követően kell az EL-lel szembeszállniuk” (WE 83³²⁴). Lord NEILL szerint „ez a bizonyítási teher rendkívüli megfordítását jelenti. Egy bíróság sem hagyná a személyesen eljáró peres felet ilyen tudatlan helyzetben a javára megítélt kártérítés kiszámításának módja tekintetében. Ugyancsak egy bíróság sem mulasztaná el a megítélt kártérítés biztosítását olyan módon, mint ahogyan azt a FOS teszi” (WE 86³²⁵). A fentiekkel szoros összefüggésben Lord NEILL bírálja, hogy „a kártérítések saját maga általi megítélése helyett a FOS nyomást gyakorolt az EL-re, hogy az tegyen ajánlatot, [ami] lehetővé tette az EL számára olyan feltételek kiszabását, amelyek teljes egészében az ő javát szolgálták”, úgy mint a titoktartási záradékok vagy az olyan nyilatkozatok, hogy az ajánlat megtételére a felelősség elismerése nélkül került sor.

Lord NEILL jelentése különös figyelmet fordít az FOS azon döntésének, hogy mérlegelési hatáskörével élve érdemi vizsgálat nélkül elutasít minden olyan igényt, ami Penrose-vonatkozásúként írható le. „Bár alakilag a határozat csak a FOS-hoz eljutott 50 panaszra terjedt ki, az ténylegesen meggátolta EL-kötvénytulajdonosok ezreit abban, hogy panaszukkal egyáltalán a FOS-hoz forduljanak” (WE 86³²⁶). „A határozat megszüntette a szabad igénybevétel lehetőségét a panaszosoknak mindössze a bíróság előtti keresetindítás költséges kockázatú lehetőségét meghagyva” (WE 86³²⁷).

Először is Lord NEILL bírálja az ombudsman határozatát eredményező eljárást. Szerinte a FOS megküldte az 50 panaszosnak észrevételezésre az EL azt sürgető levelét, hogy a FOS gyakorolja egyes elutasítási hatásköreit (ami valójában felért annak kérésével, hogy szüntesse meg az ügyet), annak számukra való egyértelmű meghatározása nélkül, hogy mely hatáskörök gyakorlását fontolgatja. Ezért ügyvédi segítség nélkül a „panaszosoknak soha nem volt megfelelő lehetőségük arra, hogy megfelelő eljárást indítsanak ellenük” (WE 86³²⁸). Lord NEILL ezt „a természetes igazságosság FOS általi megsértése fő példájának tekinti” (WE 83³²⁹). Másodszor magát a ombudsman határozatát illetően Lord NEILL emlékeztet arra, hogy a panaszok elutasítására adott indokok egyike az volt, „nagy volt annak esélye, ha a kérelmet teljesítik”, az „holtpontra” eredményezhet, mivel „az alapok értékének nagyobb léptékű újrarendezési rendszere vált volna szükségessé”, amit a „vonakodó FSA-nak kellett volna végrehajtania” (WE 83³³⁰). Lord NEILL arra emlékeztet, miszerint „nem ismeretes, hogy milyen bizonyíték alapján” hozta az ombudsman ezeket a határozatokat, mivel „azt nem közölte” (WE 83³³¹). A panaszosok ezért „nyilvánvalóan (...)nem tehettek észrevételeket az

³²³ 12. oldal

³²⁴ 75. oldal

³²⁵ 12. oldal

³²⁶ 8. oldal

³²⁷ 10. oldal

³²⁸ 9. oldal

³²⁹ 72. oldal

³³⁰ 41. oldal

³³¹ 72. és 73. oldal.

FSA által kifejezett, ismeretlen véleményekre” (Lord NEILL, H11).

Állítja, hogy a FOS határozata „*a (FOS) függetlensége hiányának legkirívóbb példája*” (WE 83³³²). E pontot megerősítve Lord NEILL idéz a Kincstár egy belső elektronikus leveléből, ami az FSA egyik nyilatkozatára vonatkozik, aminek „*fő célja*” az lenne, hogy „*alapot szolgáltatson a FOS számára a túlzott kihelyezésekkel kapcsolatos panaszok elbírálására*” (WE 86³³³). Azt állapítja meg, hogy „*[a FOS] határozatát a kötvénytulajdonosok ésszerűen úgy tekinthették, mint amit az FSA tollba mondott a FOS-nak, és mint ami katasztrofális pénzügyi következményekkel jár a döntésre váró egyszerű emberek ezreire*” (WE 86³³⁴). Lord NEILL hangsúlyozta azt is, hogy a FOS határozata következetlen volt a Penrose –jelentés megjelenésének napján és azt követően a Kincstár pénzügyi államtitkára, Ruth Kelly³³⁵ által tett nyilatkozatokkal, aki „*ismételten biztosította a képviselőket arról, hogy a FOS készen áll a Penrose-jelentésen alapuló panaszok kezelésére és ahhoz a szükséges erőforrásai is megvannak*” (WE 86³³⁶).

Összességében Lord NEILL a következő módon vont le következtetést: „*Azon kötvénytulajdonosok, akiknek ügyét tanulmányoztam, ésszerűen vonhatták le azt a következtetést, hogy a pénzügyi ombudsmani szolgálat szolgáltatása nem felelt meg azoknak a normáknak, amelyet joggal elvárhattak volna (ezek azok az előírások, amelyeket a szolgálat maga nyilvánított ki és reklámozott). (...) A (túlzott nyereségrészesedés-kiosztás és -kifizetés vonatkozásában) Penrose-vonatkozású igénnyel rendelkező kötvénytulajdonosoknak jó oka volt igényüknek a vezető ombudsman általi, érdemi vizsgálat nélkül történő elutasításától való félelemre, mind a döntéshez vezető eljárás, mind a döntés tartalma vonatkozásában*” (WE 83³³⁷).

MERRICKS úr vezető ombudsman a következőket tudta mondani Lord NEILL jelentésére való első válaszként (WE 87): „*Lord Neill csak 30 ügyet vizsgált meg a befejezett 8.000-ból. Ezt a 30 ügyet az akciócsoport kérte be, amikor felkérte tagjait olyan példák megadására, amelyekben úgy gondolták, hogy nem kielégítő eredménnyel zárultak. Ezért ez egyáltalán nem volt olyan reprezentatív minta, amiből általánosságokat lehetne levonni. Mi ugyanúgy rámutathatnánk nagyon sok olyan fogyasztóra, akik hálájukat fejezték ki amiatt, ahogyan az Equitable-lal kapcsolatos panaszukat intéztük. (...) Egy olyan eseménynél, amiben nagyon sok ember önhibáján kívül veszít pénzt, mindig lesznek olyanok, akik elégedetlenek maradnak és ők hajlamosak a közintézményekkel kapcsolatos aggályaik felnagyítására és eltorzítására annak érdekében, hogy jogorvoslatot biztosítsanak maguknak bármely lehetséges forrásból. Még indokolatlan bírálatra is hajlamosak lehetnek annak érdekében, hogy helyzetükre ráirányítsák a figyelmet. Ebben az összefüggésben kell szemlélni Lord Neill akciócsoport által megrendelt és fizetett jelentését, ami az ügyek elenyészően kis mintáját vizsgálja.*”

---

³³² 74. oldal

³³³ 10. oldal

³³⁴ 9. oldal

³³⁵ A Penrose-jelentésből eredő panaszok kezelésére a FOS rendelkezésre állásáról szóló miniszteri nyilatkozathoz lásd még a WE 83 25-29 oldalát.

³³⁶ 7. oldal

³³⁷ 84. oldal

A bizottság később újabb választ kapott a FOS-tól, amelyben „*elutasítja a Lord Neill véleményében és a tanúvallomásában tett főbb érveket*” (WE 90). Továbbá bírálja azt a tényt, hogy „*Lord Neill elutasította, hogy a FOS-tól információkat szerezzen be vagy lehetővé tegye a FOS számára észrevételek megtételét a jelentésben szereplő „tényekről”, még annak megjelenése előtt*”³³⁸ és állítja, hogy Lord Neill következtetései és bírálata „*hamis feltételezéseken alapul*”. A FOS példaként két „*téves feltételezést*” említ³³⁹. Feltételezhető azonban, hogy ha ez a két tévedés nem következett volna be, az sem változtatott volna lényegesen Lord Neill következtetésein. A FOS hangsúlyozta azt is, hogy valóban független és Lord Neill nem terjesztett be bizonyítékokat az ellenkezőjére, „*mivel ilyenek nem léteznek*” (WE 90). Végül a FOS kiemelte, hogy „*ha az ombudsman eljárása olyan téves lett volna, mint ahogyan azt Lord Neill és az EMAG helytelenül állítja, ez okot adott volna az EMAG-nak arra, hogy bírósági felülvizsgálatot kezdeményezzen és a Felsőbírástól kérje az ombudsman határozatának megváltoztatását. Jelentőségteljes, hogy az EMAG ezt nem tette meg*” (WE 90).

***

Összegzésként: a bizonyítékok azt mutatják, hogy a visszaélészerű értékesítést állító kötvénytulajdonosok egy része képes volt a FOS-on keresztül jogorvoslatot nyerni, míg mások nem. Ütköznek a nézetek arról, hogy a megítélt kártérítés összege megfelelő és méltányos volt-e annyiban, hogy az tükrözte a kötvénytulajdonosok által az Equitable-nél történt események következtében elszenvedett károkat. Úgy tűnik, hogy a FOS nem minden ügyben volt képes vagy hajlandó annak biztosítására, hogy a kártérítési összegek kellően átláthatóan kerüljenek kiszámításra ahhoz, hogy a panaszosok azt ellenőrizhessék.

A FOS azon döntése, hogy érdemi vizsgálat nélkül elutasítsa a Lord Penrose megállapításain alapuló panaszokat, jelentős rést tárt fel a bírósági védelemben, és nyilvánvalóvá tette a FOS panaszok kezelése terén fennálló korlátait, ha döntése adott esetben szabályozói következményekkel járhat. A bizonyítékok arra utalnak, hogy a FOS ezt a határozatot az egyesült királyságbeli szabályozótól nem függetlenül hozta, amely egyébként kifejtette azon álláspontját, miszerint a Penrose-jelentés nem keltett visszaélészerű értékesítésre alapozott igényeket. Meggyőző bizonyítékok vannak arra, hogy a kötvénytulajdonosoknak a határozat erős csalódást okozott, nem utolsósorban amiatt, hogy a miniszteri nyilatkozatok azt hitették el

³³⁸ E tekintetben Lord Neill jelentésében a következők szerepelnek: „Ami az FSA-t és a FOS-t illeti, nem érintkeztem ezekkel a hatóságokkal azzal a kivétellel, hogy a vezető ombudsman írásban felajánlott minden segítséget, amire szükségem lehet a FOS eljárásainak megértése vagy a munkavégzés módjának egyéb vonatkozásai tekintetében. Erre 2007. január 18-án válaszoltam, ajánlatát megköszöntem, de nem kértem támogatást az említett témákban” (WE 83, 84. és 85. oldal).

³³⁹ „A 85. bekezdésben Lord Neill azt mondja: „valószínű, hogy [a vezető ombudsman] kapott egy példányt a Penrose-jelentésből rövidebbel azt követően, hogy azt a Kincstár 2003. december 23-án kézhez vette”. *Valójában sem a vezető ombudsman, sem bárki más a FOS-nál nem látta a Penrose-jelentést egészen 2004 márciusáig. A 98(7) bekezdésben Lord Neill azt mondja, hogy a vezető ombudsman nem bocsátotta a panaszosok rendelkezésére az FSA „Védekező beadvány Lord Penrose-nak” című munkáját, amelyet Lord Neill feltételezése szerint a vezető ombudsman megkapott. Valójában sem a vezető ombudsman, sem a FOS-nál senki más soha nem látta ezt a dokumentumot.*” (WE 90)

velük, hogy a FOS rendelkezésre fog állni a Penrose-jelentésből eredő panaszok kezelésére. A FOS határozata következményeként számos olyan panaszos, aki potenciálisan érvényes követeléssel rendelkezik a túlzott mértékű többlet nyereségrészesedés kifizetését illetően, csak a költséges és kockázatos bírósági utat választhatta.

Vannak bizonyítékok arra is, hogy a FOS a panaszok intézésekor döntéseit nem csak az egyes ügyek érdemére alapozta, hanem tekintetbe vett a befektetők védelmén túlmutató politikai célkitűzéseket is. Egyértelmű a kapott bizonyítékokból, hogy a FOS-t foglalkoztatta a döntései által a kölcsönös biztosítási alapon maradó kötvénytulajdonosokra gyakorolt hatás. Úgy tűnik, hogy döntéseiben (hogy vizsgálja-e a panaszokat, hogy elfogadja-e a panaszokat, illetve adott esetben a járó kártérítés összegére vonatkozóan) befolyásolták ezek a megfontolások. Ennélfogva egyes esetekben a versengő célkitűzések miatt sérülhetett az gyedi kötvénytulajdonosok megfelelő kárpótlás megadásával történő védelmének célkitűzése.

Végül szilárd bizonyíték van arra, hogy számos panaszos általánosságban elégedetlen volt a FOS részükre nyújtott szolgáltatásával, állítva többek között, hogy az az ELAS javára történő elfogultságot mutatott. Egyetértés látszik fennállni abban, hogy egyes megkárosított kötvénytulajdonosok különböző módokon szenvedték meg a késedelmeket, amelyek panaszuk FOS-on keresztül való intézésekor előfordultak. Ennek következtében néhány esetben a panaszosok kifutottak a keresetindításra előírt határidőből. Bármilyen oka is volt a késedelemnek, az akadályozta a kötvénytulajdonosok jogorvoslathoz való jutására kifejtett erőfeszítéseit.

Összességében a FOS-ról – bár korlátozott számú kötvénytulajdonosnak megítélt kártérítést – nem mondható el, hogy megfelelő jogorvoslati eszköznek bizonyult volna az Equitable Life válsága miatt igazságtalanság áldozatává vált Equitable Life kötvénytulajdonosok sérelmeire. Míg megkérdőjelezhető, hogy a FOS képes volt-e, illetve egyáltalán a megfelelő intézmény-e az általános megoldás felkutatására, a bíróságon kívüli lehetőségek hiánya sok megkárosított kötvénytulajdonost teljesen elégtelen helyzetben hagyott.

2. Bírósági – polgári eljárások az Egyesült Királyság bíróságai előtt

A kötvénytulajdonosoknak lehetőségük volt a társaság angol bíróságok előtti perlésére, feltéve, hogy az Egyesült Királyság elévülési határidőről szóló törvénye értelmében igényük még nem évült el (lásd lentebb). Továbbá nem tartozhattak az egyezségi rendszerbe, illetve egyébként sem fogadhattak el a társaságtól a jogi lépéseket kizáró kártérítési ajánlatot.

a) Az ELAS elleni igények egyesült királyságbeli jogalapja

Az ES 3³⁴⁰ áttekintést nyújt az Egyesült Királyság azon jogszabályairól, amelyekre a kötvénytulajdonosok ELAS-sal szembeni igényüket alapozhatták. A jogi háttér az alábbiakban foglalható össze:

---

³⁴⁰ 54-64. oldal

- A pénzügyi szolgáltatásokról szóló, 1986. évi törvény rendelkezik a polgári jogi keresetindítási jogról arra az esetre, ha a befektető engedéllyel rendelkező személy jogsértése miatt szenvedett veszteséget. A szóban forgó időben az Equitable-t a LAUTRO engedélyezte és arra annak szabályai vonatkoztak. A nem GAR kötvénytulajdonosok kereseti joggal rendelkeztek, ha (1) a LAUTRO szabályai értelmében a társaság köteles volt közölni a GAR-kockázatok létezését a potenciális kötvénytulajdonosok előtt, (2) a társaság ezt a kockázatot nem közölte, és (3) a kötvénytulajdonosok a nem közlésre hagyatkoztak. Végül (4) a kötvénytulajdonosnak azt kell bizonyítania, hogy elutasította volna az Equitable Life által ajánlott kötvény kiváltását, ha a kockázatot közölték volna. Az ES 3³⁴¹ állítja, hogy „*az ELAS-nak [a LAUTRO szabályok értelmében]közölnie kellett volna a GAR-kockázat létezését a potenciális kötvénytulajdonosokkal*”. Állítja továbbá, hogy „*érvekkel szilárdan alátámasztható, hogy a társaság nem közölte a kockázatot, hiszen a társaság által terjesztett anyagokban arra vonatkozó utalás nem szerepelt*”. A kulcskérdés azonban e tekintetben azon időpont meghatározása, amikor a GAR-kockázatok valóssá váltak és ezért megalapozták a közlési kötelezettséget. Nehezebb bizonyítani a ráhagyatkozás és az okozati összefüggés létét és a bizonyítás terhe a kötvénytulajdonosokra hárul (ES 3³⁴²).
- A nem GAR kötvénytulajdonos számára ugyancsak rendelkezésre állhat jogorvoslat téves tájékoztatás alapján, a megettévesztésről szóló 1967. évi törvény vagy a precedensjog alapján. Az igény bizonyításához (1) lennie kell az Equitable részéről a kötvénytulajdonosok irányában egy lényeges tényállításnak a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapokban való részesedésük nyereségrészesedése vagy hozadéka tekintetében, (2) ennek az állításnak hamisnak kell lennie, (3) nem lehet bizonyíték arra nézve, hogy az Equitable Life ésszerű okkal hihette és hitte, hogy a kijelentett tények igazak, valamint (4) fenn kell állnia az e tényre akként hagyatkozásnak, hogy ez indította a kötvénytulajdonost a szerződéskötésre, és végül (5) ok-okozati összefüggésnek kell lennie, azaz igaznak kell annak lennie, hogy a kötvénytulajdonos nem az Equitable-nél váltott volna ki kötvényt, ha ezt a nyilatkozatot nem tették volna számára. A társaság kötvényei nem tartalmaznak olyan kifejezett rendelkezést, ami a GAR-kötvények létezésével és az általuk a nem GAR kötvénytulajdonosok hozamára gyakorolt hatással foglalkozna. Ennélfogva csak akkor lehet érvényes igényük, „*ha a társaság tett bármely beleértett nyilatkozatot vagy ígéretet a jövőendő nem GAR kötvénytulajdonosoknak, vagy pedig a társaság arra folyamodott, hogy a kulcsfontosságú jellemzőkről szóló dokumentum „kockázati tényezők” fejezetének listájában tett olyan hallgatóságos nyilatkozatot, hogy más kockázatok nem léteznek, illetve a Hedley Byrne kontra Heller ügyből [(1964) AC 465] eredő, hanyag nyilatkozatra és tanácsra vonatkozó precedensjogi szabály alapján*” (ES 3³⁴³).
- Emellett a nem GAR kötvénytulajdonosoknak lehet szerződésen alapuló igényük is a társasággal szemben, ha elmondható, hogy volt olyan beleértett szerződéses ígéret vagy szavatosság arra nézve, hogy a kulcsfontosságú jellemzőkről szóló dokumentumban

³⁴¹ 55. és 60. oldal.

³⁴² 54-60. oldal

³⁴³ 61. oldal

felsoroltakon kívül nincs további közlendő tény, azaz, ha a társaságot szerződéses kötelezettség terhelte a GAR-kockázat közlésére. *„Úgy tűnik azonban, hogy ilyen szerződéses kötelezettség nem áll fenn. Ez egyértelműen nem került megállapításra és az sem állapítható meg, hogy beleértett feltételként vagy szavatosságként a szerződés része lenne. A kulcsfontosságú jellemzőkről szóló dokumentumban szereplő információk és nyilatkozatok nem képezik a kötvény részét. A kötvényben szereplő nyilatkozatokat nem a társaság által adott szerződéses ígéretnek szánták”* (ES 3³⁴⁴).

Ezért összefoglalva *„a nem GAR kötvénytulajdonosok a pénzügyi szolgáltatásokról szóló 1986. évi törvény 62. cikke, illetve a megtévesztő kijelentések vagy gondatlan tanácsadás miatt léphetnek fel igényeikkel”* – az ES 3³⁴⁵ szerint. *„Ezzel ellentétben általában nehezen lenne megnyerhető egy szerződésen alapuló kereset”* (ES 3³⁴⁶).

b) Elévülési idő

Az ES 3-ban³⁴⁷ kifejtettek szerint a fent leírt keresetre az elévülési időről szóló 1980. évi törvény 2. cikke értelmében fennálló, meghatározott korlátozások vonatkoznak: A szerződésen kívüli károkozásra alapított igények elévülési ideje 6 év attól számítva, hogy a kereset oka felmerült. Ez az elévülési idő vonatkozik az FSA 62. cikke és a megtévesztésről szóló 1967. évi törvény 2. cikkének (1) bekezdése alapján támasztott igényekre. A kereset oka akkor merül fel, amikor a kötvénytulajdonost az első veszteség érte. A precedensjog szerinti hanyagságra alapított kereset (gondatlan tanács vagy téves kijelentés) megindításának határideje 6 év a kereset okának felmerülésétől számítva, vagy ezt követően három év attól az időponttól számítva, amikor a felperes az adott károkozás tekintetében perindításhoz szükséges ismeretekkel és az ilyen kereset megindításának jogával is rendelkezett.

Az Equitable Life vonatkozásában meg kell jegyezni, hogy a Penrose-jelentés kiadása után rövid idővel a társaság további határidőt kért az abból eredő egyes igények megválaszolására. Emiatt az FSA 2004. május 10-én kiadott egy mentesítést, ami felmenti az Equitable Life-ot a jelentésből származó kérdések FSA szabályai alapján érvényesülő, rendes határidőn belül történő kivizsgálása alól. E felmentés feltétele az volt, hogy az Equitable Life *„írásbeli kötelezettségvállalást adjon arra, hogy amennyiben védekezésül az elévülési időkről szóló 1980. évi törvényre kíván hivatkozni akár bírósági, akár ombudsman előtti eljárásban, a törvény alkalmazásában nem veendő figyelembe az az időszak, amelynek során a jogosult panaszos ügye a mérlegelése alatt állt”*. Az FSA eredetileg 2004. június 30-ig adott felmentést, később ezt meghosszabbította 2004. szeptember 30-ig. Bár gyakorlatilag ez az elévülési idő néhány hónapos meghosszabbítását eredményezte, a kötvénytulajdonosok túlnyomó többségének igénye a törvény szerint mostanra már elévült. SCAWEN úr (H3) szerint 2006 vége óta már minden ELAS kötvénytulajdonos igénye elévült.

---

³⁴⁴ 62. oldal

³⁴⁵ 17. oldal

³⁴⁶ 17. oldal

³⁴⁷ 62. és 63. oldal.

c) Bírósági ügyek

Polgári per az eset körülményeitől függően megindítható a megyei bíróság vagy a felsőbbbíróság előtt. Legfeljebb 15.000 GBP értékű igényeket a megyei bíróság előtt kell megindítani. Ha az eset egyszerű, a megyei bíróság a kisebb értékű ügyekre irányadó eljárást fogja használni, és az ügyet a „kisebb értékű igények eljárására” utalja. A kisebb értékű ügyek esetében a bíróság legtöbbször nem kötelezi a pervesztes felet az ügyvédi költségek megfizetésére. Ha a felperes ügyvédet bíz meg, annak költségeit neki kell állnia. Emiatt a felperesek zöme kisebb értékű eljárásban ügyvédi igénybevétele nélkül jár el. Ha az ügy értéke legfeljebb 5.000 GBP, azt általában a kisebb értékű ügyek eljárására utalják.

WEIR úr (H2) és SCAWEN úr (H3) jelezte, hogy néhány kötvénytulajdonos élt ezzel a lehetőséggel és pert indítottak a kisebb értékű ügyekkel foglalkozó bíróság előtt, illetve az ELAS-t ezzel fenyegették. Emlékeztet arra azonban, hogy a legnagyobb perérték lényegében 5.000 GBP-re korlátozott, ezért korlátozott a perérték és a lehetséges kártérítés összege is.

A kötvénytulajdonosok túlnyomó részének igényével a felsőbbbíróságnak kellett volna foglalkoznia. Azonban – amint arra kötvénytulajdonosok rávilágítottak – a felperesnek kellett volna viselni az alperes költségeit, amennyiben a bíróság a társaság javára dönt (LAKE úr, H1; WEIR úr, H2; SCAWEN úr; H3). Az ES-3-ban³⁴⁸ megemlítésre került, hogy „*A pereskedés egy szélmalomharc, annak gyakorlati nehézségei és magas ügyleti költségei miatt, az anyagi jogszabályok nem egyértelműek, illetve a lényegesség és a bizalom követelménye, valamint a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok miatt ez a fogyasztóra nehezedik*” (ES 3). SCAWEN úr (H3) elmondta, hogy a társaság elleni pereskedés lehetséges költsége meghaladja a kötvénytulajdonosok túlnyomó többségének pénzügyi erőforrásait. Emellett hangsúlyozta, hogy nehéz lenne olyan ügyvédeket találni, akik megértenék a vonatkozó nyugdíjrendelkezések összetettségét.

A WE 23-ban³⁴⁹ SCAWEN úr szemlélteti azon költségek problémáját, amelyekkel az angol bíróságokon a felperes szembesül: „*Ha úgy döntenék, hogy kártérítés iránti pert indítok a társaság ellen, a kapott tanács szerint arra az esetre, ha az ügyet tárgyalják és elveszítem, a költségekkel kapcsolatos kockázatom mindkét oldalon 150.000 GBP, összesen 300.000 GBP (440.000 EUR) lenne. Eltekintve attól, hogy nincs ennyi kockáztatható pénzem, mivel az igényem mindössze 70.000 GBP (101.000 EUR) megítélése, ez nem tűnik egy költségghatékony megközelítésnek. (...) A rendelkezéseimre bocsátott adatok ismeretében egyértelmű, hogy a társaság elleni per költségei addig a pontig, amíg a társaság perbeli egyezséget kötne, 56.000-180.000 GBP között lennének, aminek az átlaga megközelítőleg 101.000 GBP. Ez egyértelműen meghaladja a brit polgárok túlnyomó többségének pénzügyi lehetőségeit, még ha el is tekintünk attól a kockázattól, hogy pervesztességük esetén vagy a bírósági eljárás stressze és feszültsége alatt elállnak a keresetüktől, ugyanilyen összeget kell a társaság ügyvédeknek megfizetniük.*”

SCAWEN úr elmondja, hogy a problémát az Egyesült Királyságban a jogi szakma is elismeri,

---

³⁴⁸ 51. oldal

³⁴⁹ 7. oldal

idézve az Anglia és Wales polgári igazságszolgáltatási rendszeréről készült jelentésből³⁵⁰: „A jelenlegi rendszerünkben azonosított hiányosságok azok, (...) hogy túlságosan drága annyiban, hogy a költségek gyakran meghaladják az igényt; a rendszer túl lassan viszi döntésre az ügyeket és túlságosan igazságtalan: Hiányzik az erős és gazdag pereskedő és a nem túl tehetős peres felek egyenlősége. Emellett túlságosan bizonytalan: a per költségei és előrelátható időtartama megbecslésének költsége felkelti az ismeretlentől való félelmet és ez sok pereskedőnek felfoghatatlan. Mindenekelőtt szervezésében túl felaprózott, mivel senki nem rendelkezik általános felelősséggel a polgári igazságszolgáltatás igazgatásért; és túlságosan kontradiktórus, mivel az ügyet a felek és nem a bíróság irányítja, illetve az eljárási szabályokat a felek gyakran nem tartják be és azoknak a bíróság sem szerez érvényt“ (WE 23³⁵¹). A WE 23 tartalmazza egy ügyvédi iroda által az FSA-nak egy konzultációs iratra válaszként küldött levelét. A levél a következőket jegyzi meg: „A felsőbbbíróság előtt egy pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos visszaélésszerű értékesítésre vonatkozó olyan kereset, amely eljut a tárgyalási szakig akár 30.000-150.000 GBP-be is kerülhet. Ilyen költségeket csak kevés üzleti megbízó, és még kevesebb magánmegbízó engedhet meg magának. (...) A kimenetel bizonytalansága és a másik fél költségei megfizetésének kockázata jelentős visszatartó tényező.”

„Eltekintve a kisszámú viszonylag gazdag igényérvényesítőtől, ez a megközelítés többé-kevésbe járhatatlan egy átlagos egyesült királyságbeli polgár számára” – következtet SCAWEN úr (H3). Az EMAG-tól (H1) és WEIR úrtól (H2) is megkapott bizonyítékok arra utalnak, csak néhány magas nettó értékkel rendelkező egyén és csoport indított az ELAS ellen bírósági eljárást, illetve fenyegetett azzal.

Természetesen a bizottság megkísérelt bizonyítékokat szerezni a kötvénytulajdonosok által az ELAS ellen indított perekről és azok kimeneteléről. Ezért több tanút is megkeresett arra kérve őket, hogy bocsássák rendelkezésére a bírósági iratokat és ítéleteket. Válaszként megkapta egy olyan kötvénytulajdonos által 2002. május 13-án indított, felbontásra és megtévesztéssel és/vagy jogszabályi kötelezettség megszegésével okozott kár megtérítésére irányuló igény másolatát, aki 2002-ben 850.000 GBP-nél többet fektetett be, erről az igényről még a tárgyalás előtt egyezség született (lásd a WE-CONF 15-t). Ettől az okirattól eltekintve nem érkezett bírósági ügyekre vonatkozó okirati bizonyíték. BAIN úr (H8) beszámolt egy esetről, amelyben a panaszosnak – akinek az állítások szerint visszaélésszerű értékesítéssel adtak el egy jövedelemhívásos nyugdíj-kötvényt – az ELAS 522 GBP kártérítést ajánlott fel. Miután perrel fenyegette meg az ELAS-t, a társaság BAIN úr szerint beleegyezett 81.907 GBP kifizetésébe.

WEIR úr hangsúlyozta, hogy „személyes ismereteim szerint mindenki [aki ügyvédet bízott meg vagy keresetet indított] teljes kártalanítást kapott, mielőtt az ügy a bíróságra jutott volna”. „Más szavakkal az Equitable Life nagyon jól tudta, hogy egy nyilvános tárgyaláson veszítene és ezzel gátat nyitna még több igény előtt” (WEIR úr, H2). LAKE úr (H1) hasonlóképpen azt állította, hogy az egyezségek mindig olyan „hallgatási megállapodások árán jöttek létre, amelyek megtiltották az egyezség feltételeinek minden további vitatását” (LAKE úr, H1).

³⁵⁰ AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS The Right Honourable the Lord Woolf, Master of the Rolls zárójelentése; 1996 július; A Lordkancellárnak az angliai és wales-i polgári igazságszolgáltatási rendszerről készült, végleges jelentés

³⁵¹ 22. oldal

SCAWEN úr megerősítette ezt azt állítva, hogy „amennyire tudom, minden ilyen ügyben peren kívüli egyezség született, még a tárgyalást megelőzően, nagyon szigorú titoktartási záradékokkal” (WE 23/2³⁵²). Egy másik kötvénytulajdonos a következőképpen fogalmazott: „Minden ügy esetében az a lényeg, hogy(...) soha nem kerültek bíróság elé, mivel mindig teljes körű egyezség jött létre a tárgyalás előtti napon, egy titoktartási megállapodással. Amint egy „ésszerű ajánlat” megtételére sor került, a bíróság nem engedte volna a felpereseknek, hogy a bíróságon töltsék napjukat és még a költségek megfizetésére is kötelezte volna őket. Tehát elég nehéz az igazságot kideríteni. Az Equitable stratégiája az volt, hogy elijeszte a lehetséges pereskedőket azzal a fenyegetéssel, hogy feltornázza a perköltségeket, amit elvesztességük esetén nekik kell fizetniük. Másodszor soha nem engedték volna, hogy egy ügy bíróság elé kerüljön, mivel tudták, hogy veszítenének és ez másokat is pereskedésre indítana, illetve kényszerítené olyan bizonyítékok közlését, amit ők nem szeretnének a nyilvánosság elé tárni” (WE-CONF- 12).

THOMSON úr a bizottság előtt csak azt állította, hogy „számos ügy indult meg az Egyesült Királyság bíróságai előtt”, és hogy „minden ilyen esetben megfelelő kártérítést fizettek...” (H8).

Így a bizottságnak nem rendelkezik információkkal a kötvénytulajdonosok által az ELAS ellen a múltban megindított ügyek pontos számáról. A bizonyítékok azt jelzik, hogy nem született egy ítélet sem, mivel az ügyek általában titoktartási záradékkal ellátott, peren kívüli egyezség útján kerültek rendezésre. A folyamatban lévő ügyeket illetően a bizottságot SCAWEN úr (H3) tájékoztatta arról, hogy a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási évjáradékosok egy csoportja jelenleg perli a társaságot. Kifejtette, hogy csoport egy olyan mechanizmust alakított ki, amellyel a felperesek „kölcsonösen biztosítják” egymást arra az esetre, ha egy vagy több ügyet elvesztenének, és a kereset csak úgy volt lehetséges, hogy azt hajlandó volt egy ügyvédi iroda úgy felvállalni, hogy csak pernyertessége esetén kér díjazást. Ezen felül a bizottságot tájékoztatták arról, hogy egy ír kötvénytulajdonos pert indított és egy másik per is folyamatban van egy német bíróság előtt (lásd lentebb).

Összegzésként: az ELAS ellen indított bírósági eljárások (az 1986. évi, pénzügyi szolgáltatásokról szóló törvény 62. szakasza értelmében megtévesztő kijelentések vagy gondatlan tanácsadás miatt) elméletben lehetséges utat jelentettek a megkárosított kötvénytulajdonosok számára a jogorvoslatra. A gyakorlatban azonban a közvetett bizonyítékok arra utalnak, hogy csak néhány tehetős kötvénytulajdonos választotta ezt az utat és jutott ennek következtében egyezsége a társasággal, míg az Egyesült Királyság jogrendszere alapján fennálló, jelentős pénzügyi kockázat meggátolta az átlagos kötvénytulajdonost abban, hogy perelje a társaságot. Ezen túlmenően –mivel az ELAS-nál történt főbb események 1998-2000-re nyúlnak vissza – lényegében minden megkárosított kötvénytulajdonos követelése elévült az Egyesült Királyság elévülési időkről szóló törvénye értelmében. A gyakorlatban ezért a kötvénytulajdonosok döntő többsége számára a pénzügyi ombudsmani szolgálat jelentette a polgári igazságszolgáltatás egyetlen forrását.

VII. Az egyesült királyságbeli szabályozóval szemben támasztott követelések

³⁵² 5. oldal

A megkárosított kötvénytulajdonosok elméletben igényüket arra is alapozhatják, hogy az egyesült királyságbeli szabályozó nem védte meg a kötvénytulajdonosokat az Equitable Life számviteli és tartalékképzési gyakorlatának, illetve pénzügyi helyzetének az Egyesült Királyság jogának megfelelő felügyelet útján Az egyesült királyságbeli szabályozási hatóság prudenciális felügyelettel kapcsolatos mulasztására vonatkozó állításokat szóban (lásd például: LAKE úr, H1; WEIR úr, H2; BELLORD úr, H2; JOSEPHS úr, H2, KWANTES asszony, H7, SEYMOUR úr H7, BRAITHWAITE úr, H11) és írásban is (lásd például: WE 4, WE 7, WE 8, WE 14, WE 15, WE 36, WE 44, WE 51, WE 52) beterjesztettek. Ezekkel a jelentés IV. része foglalkozik.

Egyes tanúk arra utalnak, hogy a szabályozó nem csak felügyeleti feladatait nem látta el, hanem félre is vezette az őket az Equitable Life-fal kapcsolatban megkereső kötvénytulajdonosokat. VINALL úr például a WE 43-ban azt állítja, hogy 2001 elején – amikor az ELAS előtt álló tőkemegfelelési problémák nyilvánvalóvá váltak és azokkal a sajtó széles körben foglalkozott az egész Egyesült Királyságban – megkereste az FSA-t. Kérdéseket tett fel a tőkemegfelelési és tartalékszintekről, és állítása szerint azt mondták neki, hogy aggodalomra semmi oka, holott valójában a szabályozónak tudnia kellett volna a problémákról. Véleménye szerint az FSA félretájékoztatta a kötvénytulajdonosokat. Ennek eredményeként hosszabb ideig maradtak az ELAS-nál, mint egyébként tették volna, és további veszteségeket szenvedtek el.

VINALL későbbi, az FSA-hoz magához és az Egyesült Királyság panaszügyi biztosához tett panaszát elutasították. Az FSA állította, hogy nem volt olyan helyzetben, hogy meggyőződhessen arról, hogy az ELAS-nál nincsenek problémák és a fogyasztóra hárult annak a terhe, hogy az ELAS-sal kapcsolatos döntésüket meghozzák (WE 43). Azt is kiemeli, hogy az FSA-nak a cégekre vonatkozó megszorítások előírásának megítélésekor számításba kell vennie azok esetlegesen szélesebb körű, a piacra és a fogyasztókra általában gyakorolt hatását is. A panaszokkal foglalkozó biztos ugyancsak megjegyezte, hogy a szabályozónak ítéletalkotáskor az óvatosság mezsgyéjén kell lavírozniuk. *„Az utólagos bölcsességgel már jól látható, hogy ez az óvatosság félrevezető volt, ez azonban nem jelenti, hogy az eredeti megítélés helytelen volt, nem is említve annak elfogultságát”* (WE 43). A panaszokkal foglalkozó biztos továbbá hangsúlyozta, hogy az FSA szigorúan behatárolt abban, hogy harmadik személyekről mit mondhat és mit nem, mivel a társaság beperelheti, ha az információkról kiderül, hogy tévesek és károsak. Az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja (lásd lentebb) jelenleg vizsgálja sok magánszemély panaszát, akik azt állítják, hogy *„az FSA biztosította őket arról, hogy nincs ok a riadalomra a társaság fizetőképességével kapcsolatban”* (WE 43).

A kötvénytulajdonosok előtt két lehetséges út áll a szabályozó állított mulasztásai miatti kártérítésre.

1. [Bíróságon kívüli – az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja](#)

Az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanjához benyújtott panaszok alkotják a

megkárosított kötvénytulajdonosok kártérítéshez jutásának első lehetőségét. A parlamenti ombudsman Petíciós Bizottsághoz írt emlékeztetője részletesen megadja az ombudsman általános, és az ELAS esetében betöltött különös szerepét (WE 12). Eszerint, „*az ombudsman feladta azon magánszemélyek (a parlament alsó háza által hozzá felterjesztett) panaszainak vizsgálata, akik azt állítják, hogy orvosolatlan igazságtalanságot szenvedtek a hatáskörébe tartozó szervek igazgatási feladatai során elkövetett hivatali visszaélése miatt. Amennyiben az ombudsman azt állapítja meg, hogy hivatali visszaélés okozott orvosolatlan igazságtalanságot (vagy ahhoz hozzájárult), ajánlást fog tenni az igazságtalanság kiküszöbölésére. Az ombudsmannak azonban nincs hatásköre arra, hogy rákényszerítse a szervet ajánlása elfogadására. Mindazonáltal ajánlásait rendszerint elfogadják és megfelelő jogorvoslatról gondoskodnak. Amennyiben erre nem kerül sor, az ombudsman különjelentés útján felhívhatja erre a Parlament figyelmét.*”

Az EMAG petíciójában állítja, hogy 2001-ben 600-nál több egyesült királyságbeli kötvénytulajdonos kérte az ombudsmani vizsgálatot (WE 14³⁵³). A vizsgálatot követően az ombudsman 2003 júniusában kiadott jelentésében azt a következtetést vonta le, hogy nem történt hivatali visszaélés a prudenciális szabályozó részéről. Azonban a Penrose jelentés közzététele után egy második vizsgálat is indult (az FSA tiltakozása ellenére³⁵⁴), ami tágabb időtartamot ölelt fel és hatáskörrel rendelkezett a kormány biztosításmatematikai minisztériuma (GAD) intézkedéseinek vizsgálatára is. A vizsgálat jelenleg is folyik.

Az ombudsmani vizsgálat megbízatása „*annak meghatározása, hogy a 2001 előtti időszakban magánszemélyeknek okozott-e igazságtalanságot hivatali visszaélés az Equitable Life Assurance Society prudenciális szabályozásáért felelős állami szervek és/vagy a Kormányzati Biztosításmatematikai Hivatal részéről; valamint ajánlás tétele az így okozott igazságtalanság vonatkozásában a megfelelő jogorvoslatra*” (WE 12³⁵⁵). Az ombudsman nem fogja vizsgálni, hogy az Egyesült Királyság szabályozói rendszere akkoriban megfelelően kialakított volt-e, illetve hogy az megfelelt-e az EU jogszabályai követelményeinek, mindössze azt, hogy annak vitele megfelelő volt-e. Azt is fontos megjegyezni, hogy a vizsgálat csak a 2001. december 1-jéig tartó időszakot fedi le, mivel az FSA mint az akkortól létrehozott egyedüli szabályozó, nem tartozik az ombudsman hatáskörébe. Az ombudsman hasonlóképpen csak azoknak az intézkedéseit vizsgálhatja, akiknek feladata az ELAS prudenciális szabályozás volt; nem mérlegelheti az üzletviteli vagy marketing kérdésekkel kapcsolatos panaszokat, mivel az ilyen szabályozásért felelős, önszabályozó testületek nem tartoznak – és soha nem tartoztak – az ombudsman hatáskörébe.

Számos tanú rámutatott az ombudsman vizsgálatának fontosságára. THOMSON úr (H2) nézete az, hogy az ombudsman jelentése a kötvényesek utolsó reménysége a kártérítésre. Hasonlóképpen TERTÁK úr (H1) állította, hogy „*[a Bizottság] következetesen azon az állásponton van, hogy az ombudsman második jelentése kínálja a legnagyobb esélyt az Equitable Life áldozatainak kárpótlására*”. McCREEVY biztos a H8-ban ezt megerősítette: „*A jelentés képviseli a legjobb – talán az egyetlen – esélyt a megkárosított kötvénytulajdonosok és nyugdíjasok számára a kártérítéshez való hozzájutáshoz*”. A

³⁵³ 28. oldal

³⁵⁴ A 2005. november 9-i keltű, az FSA-ra és a FOS-ra vonatkozó 29/2005 petíció melléklete; 10. oldal

³⁵⁵ B. melléklet

kötvénytulajdonosok egyetérteni látszanak az ombudsman jelentésének fontossága tekintetében és ösztönözték a bizottságot, hogy végső jelentésének elkészítése előtt várja ki a jelentés megjelenését. Azonban rámutattak az ombudsman jelentésének korlátozott terjedelmére is: „*A parlamenti ombudsman*” megbízatása nem széles körű: Az kizárja az FSA-t, kizárja a szabályozói rendszer marketinggel és üzletvitellel foglalkozó felét és kizárja magát az *Equitable-t is*” (WE 44).

Emellett aggályaikat fejezték ki amiatt, hogy az Egyesült Királyság kormánya végrehajtana-e egy olyan rendszert, ami az ombudsman esetleges kártérítés fizetésére vonatkozó ajánlását juttatja érvényre. Ebben az összefüggésben egy foglalkoztatási nyugdíjakkal kapcsolatos, körelműltbeli esetre hivatkoztak, amelyben közel 125.000 ember vesztette el meghatározott összegű szolgáltatásból álló foglalkoztatói nyugdíját, amikor e rendszerek az ígért szolgáltatások kifizetésére szükséges pénzeszközök hiánya miatt felszámolásra kerültek 1997 áprilisa és 2004 márciusa között. A parlamenti ombudsman 2006 márciusában tett közzé egy jelentést „*Bizakodás a nyugdíjígéretekben*” címmel, ami azt állapította meg, hogy a kormányzati visszaélés annyit jelentett, hogy a veszteséget szenvedők nem észlelték a vállalt kockázatokat és megtagadták tőlük a lehetőséget azok csökkentésére. Az ombudsman ajánlotta, hogy a kormány mérlegelje, hogy tennie kell-e az érintettek alapnyugdíjának és kiegészítő szolgáltatásának helyreállítására vonatkozó intézkedéseket. Az Egyesült Királyság kormánya elutasította a parlamenti ombudsman hivatali visszaélésre vonatkozó megállapításait és ajánlásait is.

Az Egyesült Királyság közigazgatási választottbizottsága erősen bírálta a kormány e kérdésben tanúsított álláspontját és aggodalmát fejezte ki annak az ombudsman alkotmányos szerepére gyakorolt hatásai miatt: *Egyetértünk az ombudsmannal abban, hogy hivatali visszaélés történt. A nyugdíjakra vonatkozó kormányzati tájékoztatás elégtelen volt és az ésszerűen gondolkodókat félrevezette. Másodszor, a Kormánynak megfelelően mérlegelnie kellett volna az ombudsman ajánlásait, annak azonnali feltételezése helyett, hogy az nagy terhet róna az államkasszára. Ez a második eset alig 12 hónapon belül, hogy az ombudsman arról számolt be a parlamentnek, miszerint olyan igazságtalanságot talált, amelyet nem orvosoltak vagy nem fognak orvosolni. Eddig összesen négy ilyen jelentés készült. A parlamenti biztosról szóló 1967. évi törvénnyel létrehozott rendszer csak akkor fog működni, ha egyetért az ombudsman, a parlament és a kormány abban, hogy mi minősül hivatali visszaélésnek és ki jogosult annak megállapítására. A kormány túlságosan is kész volt az ombudsman hivatali visszaélésekre vonatkozó megállapításainak elutasítására. Vizsgálatunk mutatja, hogy ezek a megállapítások megbízhatóak voltak. Rendkívül szerencsétlen lenne, ha a kormány hozzászokna a hivatali visszaélés megállapításainak egyszerű elutasításához, különösen, ha az erre létrehozott bizottság vizsgálata azt mutatja, hogy valóban voltak vitatható esetek. Minden hivatali visszaélési ügy mélyén van valaki, akit igazságtalanság ért. A kormány energiáinak a gyakorlati és arányos kárpótlás mérlegelése helyett a hivatali visszaélés megállapításainak vitatására való összpontosításával további sérelmet okozott a panaszosoknak. Késleltette problémáik bármiféle megoldását.*³⁵⁶ A kormány a választottbizottság következtetéseire és

³⁵⁶ Közigazgatási választottbizottság: „Az ombudsman megkérdőjelezése: az ombudsman nyugdíjakról készült jelentése és annak alkotmányos kihatásai”; A 2005-2006-os ülészek hatodik jelentése; nyomtatását elrendelte az alsóház, 2006. július 20.

<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200506/cmsselect/cmpubadm/1081/108102.htm>

ajánlásaira adott válaszában fenntartotta álláspontját.³⁵⁷

Amint arról BRAITHWAITE úr (H11) a bizottságot tájékoztatta, néhány áldozat kérte az ombudsman megállapításait és ajánlásait elutasító határozat bírósági felülvizsgálatát a felső bíróságtól. A bíróság 2007. február 21-i ítéletében (lásd WE-FILE 30³⁵⁸) a bíróság hatályon kívül helyezte a miniszternek az ombudsman hivatali visszaélésre vonatkozó megállapításait és ajánlásait elutasító határozatát és arra utasította, hogy újra fontolja meg az ombudsman ajánlásait.

Számos kötvénytulajdonos mély aggodalmát fejezte ki: „*E precedensre tekintettel bizonytalan, hogy fogja-e kártérítés követni az egyesült Királyság parlamenti ombudsmanjának hivatali visszaélést megállapító határozatait*” – mondta LAKE úr (H1). KWANTES asszony a H7-ben egy hasonló megjegyzést tett: „*Az az aggályom, hogy a kormány nagyon egyszerűen ugyanezt teheti akkor, amikor a parlamenti ombudsman az Equitable Life-ról készít jelentést, és ez valós aggály. (...) Az az érzésem, hogy ha a kormány ilyen büntetlenül egyszerűen csak figyelmen kívül hagyhatja az ajánlást, az az ombudsman rendszer teljes kigúnyolása.*” SCAWEN úr a WE 23/2-ben kijelenti³⁵⁹, hogy a „*jelenlegi gyakorlat nem bátorítja a bizakodást*”. Hozzátette, hogy „*nekünk nem segítség a hivatali visszaélés megtörténte, ha végül a kormány nem vesz tudomást a jelentésről és nem tesz semmit a tehetetlensége áldozatainak kárpótlására*” (WE 23/2³⁶⁰). Hasonló aggályokat fejez ki NEWMAN úr a WE-CONF 19-ben. SEYMOUR úr (H7) egy újságcikkre hivatkozva idézte THOMSON urat, aki történetesen azt mondta, hogy „nem túlzottan bízunk” abban, hogy a parlamenti ombudsman jelentése kártérítést fog eredményezni. A H8-ban THOMSON úr kifejtette álláspontját: „*Két előfeltétele van annak, hogy a kormány kártérítést fizessen a parlamenti ombudsman jelentéséből eredően: először is az ombudsmannak olyan hivatali visszaélést kell találnia, ami a kötvénytulajdonosok számára igazságtalansághoz vezetett; és másodszor a kormánynak el kell fogadnia ezeket a megállapításokat és a kártérítésre vonatkozó ajánlást. Észrevételemből tükröződik, hogy a második nem automatikusan következik az elsőből.*”

Az ombudsman jelentésének közzétételét eredetileg 2006 tavaszára tervezték (lásd a WE 12-t). Később a jelentés közzétételét elhalasztották 2006 végére. A parlamenti ombudsman 2006. október 16-i levelével további késedelmet jelentett be, bejelentve, hogy a jelentést 2007 májusa előtt nem teszik közzé (lásd a WE-FILE 19-et).

2. Bírósági – bíróság előtti eljárások

A megkárosított kötvénytulajdonosok pert is indíthatnak a szabályozó ellen az Egyesült Királyság bíróságai előtt. Amint azonban LAKE úr (H1) kiemelte, „*ijesztőek az egyesült királyságbeli bíróságokon jogorvoslatot kérő állampolgárok útjában álló akadályok*”. „*Az*

³⁵⁷ A kormány válasza a közigazgatási választottbizottság 2005-2006-os ülészakban készült hatodik, „Az ombudsman megkérdőjelezése: az ombudsman nyugdíjakról készült jelentése és annak alkotmányos kihatásai” című jelentésére [HC 1081]

³⁵⁸ A CO/4927/2006. sz. ügyben hozott ítélet CO/4927/2006

³⁵⁹ 6. oldal

³⁶⁰ 6. oldal

állampolgárnak a szabályozóval szemben hatalommal való visszaélést kell bizonyítania, ami igen magas akadály”, mondja. SEMOUR úr hasonlóképpen megjegyezte a H7-ben, hogy a „szabályozóhoz hasonló állami szervek királyi mentességgel rendelkeznek a vádemelés alól, és a tagállamon belül a kormány ellen kárpótlásért indított pernek át kell hidalnia a hatalommal való visszaélés bizonyításának magas jogi akadályát”. „A hatalommal való visszaélés ténylegesen azt jelenti, hogy a kormány tehet rosszat, de azért csak akkor felel, ha bizonyítható a rosszhiszeműség. Ezt az akadályt nehéz átlépni” (SEYMOUR úr, H7).

Emellett LAKE úr (H1) hangsúlyozta, hogy a szabályozó elleni bírósági per jelentős pénzügyi kockázattal járna a megkárosított kötvénytulajdonosoknak, ahhoz hasonlóan, mint amit fentebb a társaság elleni lehetséges bírósági eljárásokkal kapcsolatban vázoltunk. Az EMAG WE 44-es beadványa a következő megjegyzést teszi e tekintetben: *„A brit kormány hagyatkozhat jogi költségeinek maximalizálására és minden lehetséges fellebbviteli eljárás kihasználására – azzal a megfélemlítő kockázattal, hogy a kormány jogi költségeinek megfizetésére a panaszosokat kötelezik. Több tízmillió euro kellene az Egyesült Királyság kormányának perléséhez és ezt bizonyítja a BCCI Bank of England³⁶¹ elleni pere, valamint a Railtrack részvényeseinek esete, akiknek – mielőtt engedélyt kaptak volna az Egyesült Királyság kormánya elleni perindításra, 3,3 millió EUR-t kellett a bíróságra befizetniük – csak egy nagyobb pénzintézet támogatásával volt ez lehetséges, ami biztosan nem állna rendelkezésre az Equitable esetében.”*

Amint azt a IV.1. pontban említettük, a Penrose-jelentés kiadását követően az ELAS megbízott egy ügyvédi irodát, hogy adjon tanácsot számára a társaság és a kötvénytulajdonosok által a társaság különböző szabályozói ellen indítandó lehetséges keresetek érdekében. A bizottságnak a WE 71-ben rendelkezésre bocsátott tanácsot követve úgy döntött, hogy nem perli ezeket az igényeket. A WE 71 a prudenciális szabályozók elleni számos lehetséges igényt azonosított³⁶² és értékelt az azok sikerének valószínűségét:

- A biztosítótársaságokról szóló 1982. évi törvény (ICA) értelmében fennálló, jogszabályi kötelezettség megszegése. A WE 71 úgy ítéli meg, hogy a társaságnak nincs igénye e tekintetben, *„mivel i. nem mondható el, hogy a szabályozó elmulasztotta az 1982. évi ICA értelmében történő beavatkozásra vonatkozó jogköre gyakorlásának mérlegelését, illetve hogy egy racionális prudenciális szabályozó sem járt volna el ahhoz hasonlóan; valamint ii. az ICA 1982 nem biztosít magánjogi jogorvoslatot a társaságnak”*.
- A WE 71 szerint a társaságnak nem lenne igénye precedensjog szerinti hanyagság alapján sem, *„mivel i. a jelentésben semmi nem utal arra, hogy a prudenciális szabályozók bármely cselekedete vagy az attól való tartózkodás hatáskörükön kívül esne; és ii. A szabályozóknak nem volt kötelezettségük a társaság kártalanítása azokért a veszteségekért, amelyeket az a prudenciális szabályozás jelentésben feltárt hiányosságai miatt szenvedett el”*.

³⁶¹ Erről az esetről részletes információk az ES 3 94. oldalán található

³⁶² A vonatkozó időben prudenciális szabályozók voltak az Ipari és Kereskedelmi Minisztériumon keresztül eljáró kereskedelmi és ipari miniszter (1998. január 5-ig) ezt követően pedig a pénzügyminisztérium, amely a vonatkozó funkciókat kiszervezte a Pénzügyi Szolgáltatások Hatóságára (FSA).

- A hivatali visszaélésre vonatkozó igények állami hivatalban ugyancsak kevésbé valószínűen járnak sikerrel – a WE 71 szerint: *„Semmi nem utal arra, hogy a prudenciális szabályozók által alkalmazott egy vagy több személy jogellenesen gyakorolta hatáskörét, különösen a társaság megkárosításának szándékával, vagy pedig az ilyen sérelmek lehetősége tekintetében hanyag nemtörődomséggel.”*

A pénzügyi szolgáltatásokról szóló 1986. évi törvény (FSA) szerint az üzletviteli szabályozó³⁶³ korlátozott jogszabályi mentességgel rendelkezett. Így az 1986. évi FSA alapján kizártak az ellene indított keresetek, amennyiben az intézkedés vagy mulasztás nem rosszhiszeműen történt (lásd az ES 3-t³⁶⁴). Az ES 3³⁶⁵ azt állapítja meg, hogy *„a megkárosított kötvénytulajdonos herkulési feladattal szembesülne, mivel legalábbis azt kellene bizonyítania, hogy a szabályozó részéről ismert volt a jogsérelem jogellenessége és lehetősége”*. A WE 71 szerzői kiemelik, hogy *„nem hiszük, hogy bármi is lenne, ami alátámasztaná a rosszhiszeműséget.”*

Ennél fogva az Egyesült Királyság joga alapján nem tűnik úgy, hogy a megkárosított kötvénytulajdonosoknak bármiféle reális esélye lenne a sikerre a szabályozói hatóságok veszteségeikért való felelősségre vonásában. Nem meglepő, hogy a beszerzett bizonyítékok arra utalnak, hogy eddig még egy per sem indult a szabályozó ellen.

Az ES 3³⁶⁶ szerint jó oka van annak, hogy miért csak rendkívüli esetekben kell a szabályozói felelősséget elismerni: *„A pénzügyi szolgáltatások ágazatának szabályozása rendkívül összetett kérdés .. és a szabályozó feladata számos eltérő és időnként ütköző érdek követése és kiegyensúlyozása, ideértve a befektetők védelmét, a piac stabilitását és a piaci hatékonyságot. Ezért széles mérlegelési joggal kell rendelkeznie feladatai gyakorlásában, hogy képes legyen rangsorolni a versengő célkitűzéseket, a közérdeknek megfelelően. Mérlegelési hatáskörét nem kötheti gúzsba az attól való félelem, hogyha a politikai választás rossznak vagy jogellenesnek bizonyul, felelőssé tehető a károkért. (...) Ezen túlmenően egy kártérítési kereset sikere esetén végső soron az adófizetőktől kéri a költségek megfizetését.”* Ezen okok miatt a felügyeleti felelősség minden EU-tagállamban korlátozott, noha eltérő mértékben. Jogi megfogalmazásban a rendkívüli jelleg az olyan követelményeken keresztül fejeződik ki, mint a „rosszhiszeműség” (pl. Írországban vagy az Egyesült Királyságban) vagy a „súlyos gondatlanság” (Franciaországban).

Az ES 3 szerzői hiszik azonban, hogy a fentiek ellenére nem lenne kívánatos a pénzügyi szolgáltatásokat szabályozók teljes szabályozói mentessége. Ebben az összefüggésben az ES 3 kijelenti, hogy *„a súlyos gondatlanság vagy a mérlegelési hatáskör nyilvánvaló és súlyos figyelmen kívül hagyásának fogalma jobb szempont, mint a rosszhiszeműség fogalma [ami az Egyesült Királyság joga alapján érvényesül], mert nem hagyatkozik a szabályozó szándékaira és alkalmasabb a tárgyilagos meghatározásra”* (ES 3³⁶⁷). Megjegyzi azt is, hogy

³⁶³ Az üzletviteli szabályozó a vonatkozó időben a Személyes Befektetésekkel Foglalkozó hatóság volt, amelynek releváns funkcióit az FSA-ra szervezték ki.

³⁶⁴ 92. oldal

³⁶⁵ 18. oldal

³⁶⁶ 105. oldal

³⁶⁷ 106. oldal

„megkülönböztetés tehető a szabályozói és a felügyeleti funkciók között; egyszerűbbnek tűnik a szabályozó felelősségre vonása a felügyelet szervezeti szintjén hozott döntésekért, mint a szabályozói politikai választásokkal járó döntésekért.”

VIII. Az Egyesült Királyság pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kártérítési rendszere és az ELAS további működését engedélyező döntés

Az Egyesült Királyságban van egy jogszabályi végső fórum az engedélyezett pénzügyi szolgáltató cégek ügyfeleinek, amit a pénzügyi szolgáltatásokról és piacokról szóló törvény hozott létre (FSMA). Ez a pénzügyi szolgáltatási kompenzációs rendszer (Financial Services Compensation Scheme - FSCS), amely a biztosító nem teljesítése esetén – azaz ha nincsenek az igény kielégítésére megfelelő forrásai vagy fizetéseképtelen – kártérítést fizethet. Az FSCS finanszírozása az FSA által engedélyezett cégek illetékeiből történik. A WE 6-ban³⁶⁸ a Pénzügyminisztérium akkori pénzügyi államtitkárát idézik, amint ezt mondja: *„Amennyiben az Equitable Life-ot fizetéseképtelenségi eljárás hatálya alá helyeznék, most lenne a pénzügyi szolgáltatási kompenzációs rendszer által nyújtott biztonsági háló, ami a garantált kötvényérték 90%-át kifizetné”.*

A rendszer azonban nem állt az Equitable Life áldozatainak a rendelkezésére, mivel a vállalatot sohasem nyilvánították fizetéseképtelennek. A kötvénytulajdonosok állítása szerint ez volt az Egyesült Királyság kormányának szándéka, *„az Equitable Life-ot bármi áron felszínen tartani(…)elkerülve ezzel a pénzügyi szolgáltatási kompenzációs rendszer kiadásait; elkerülve a pénzügyi rendszer többi részének költségeit”*, és ezért *„a fizetéseképtelenséget bármi áron el kell kerülni... annak biztosítására, hogy a veszteségeket(…) a befektetők fizessék”* (WEIR úr, H2). WEIR úr (H2) állította, hogy a 2002 eleji egyezség idején az ELAS ténylegesen *„technikailag fizetéseképtelen volt”*, de *„lélegeztetőgépen tartották annak elkerülésére, hogy a kormánynak vagy a pénzügyi szolgáltatási ágazatnak kelljen kiváltani”*. *„A stratégia valójában az volt, hogy a birkákat egészen a vágásig a karámban kell tartani”* (WEIR úr, H2). SEYMOUR úr a H7-ben egy hasonló megjegyzést tett: *„Amikor felfogták, hogy az ELAS nem képes közvetlen szerződéses kötelezéseit eszközeinek megfeleltetni, tárgyalások kezdődtek a biztosítási segélyalapot illetően, ami minden más biztosítóra adót vagy illetéket vetett volna ki az ELAS kötvénytulajdonosok kártalanítására. Az egyesült királyságbeli szabályozó ekkor jóváhagyott egy öt éves, elméleti jövőbeni nyereséget tartalmazó rendszert a bezárt társaság – ELAS– könyveinek egyensúlyba hozására, ekként téve lehetetlenné a kompenzációs alaphoz való hozzáférést.”*

Az ELAS ezeket az állításokat visszautasítja, mondván, hogy az alapok soha nem voltak *„technikailag fizetéseképtelenek”* (lásd a WE-CONF 5-öt³⁶⁹). DAYKIN úr és STRACHAN úr (H4) is hangsúlyozta, hogy a társaság fizetőképessé volt. THOMSON úr rámutatott, hogy *„a fizetéseképtelenség kérdése a társaság garanciáinak fizetési képességéhez kapcsolódik; míg a társaság fizetőképessége elég hosszú időn át, úgy 2003-ig nagyon gyenge volt, még mindig hiszem, hogy nem volt fizetéseképtelen egyetlen általam beazonosítható időpontban sem (H8).”*

³⁶⁸ 5. oldal

³⁶⁹ 2. oldal

A H2-ben THOMSON úr arra is utalt, hogy „közös érdek volt, hogy a társaságot ne lássuk fizetéseképtelennek”. Szerinte ha a társaság fizetéseképtelen lett volna, a kötvénytulajdonosok kilátásai lényegesen rosszabbul néztek volna ki. A H8-ban megismételte ezt a nézetét: „van egy olyan felvetés, hogy a társaságnak jobb lenne a fizetéseképtelenség. Ezzel a lehetőséggel is foglalkoztunk a 2001-es egyezségi rendszer dokumentációjában, és akkor nyilvánvaló volt – és most is marad –, hogy a felszámolás sokkal kevésbé kielégítő eredményt hozott volna a kötvénytulajdonosoknak.” Az Equitable Life életben tartásáról szóló döntés tekintetében STRACHAN úr (H4) kiemelte, hogy az FSA megítélése szerint „össességében úgy egymillió meglévő Equitable kötvénytulajdonos érdekeit jobban szolgálta az, hogy a társaságnak lehet övé tettük az új üzletkötések folytatását”.

E tekintetben Lord Penrose a következőt jegyzi meg: „A Lordok Házának határozatát követően a társaság lezárásának mérlegelésekor a szabályozók versengő érdekekkel szembesültek. A prudenciális szabályozás jogos és szükséges része, hogy a meglévő és lehetséges kötvénytulajdonosok érdekeit esetleg egyensúlyba kell hozni, és nem tartom a szabályozók hibájának, hogy arra a következtetésre jutottak, amire, bár tartok tőle, hogy az FSA és a GAD nem rendelkezett a társaságról megfelelő független ismeretekkel és nem is értette a társaság üzleti tevékenységét annyira, hogy az indokolná azon meggyőződésüket, hogy egy eladás megvalósítható lenne. Azt sem hiszem, hogy a döntés a prudenciális és üzletviteli célkitűzések közötti ütközést tükrözte, ez egy olyan felvetés, ami a prudenciális szabályozás félreértelmezésén alapul. A szabályozók azonban azon a feltételezésen haladtak, hogy ha a társaság életben tartása miatt valakit hátrány érne, kártérítés rendelkezésre állna. Nem kerestek jogi biztosítékot arra, hogy ez így is lenne, és nem vizsgálták az ezzel járó jogi kérdéseket sem. Nem rögzítették annak felismerését, hogy ha a kártérítési igényeknek helyt adnak, az a nyereségrészesedéssel összekapcsolt életbiztosítási alapok költségére történne, sem pedig azon kockázatok számszerűsítésének megkísérlését, aminek a potenciális kötvénytulajdonosok ki voltak téve, ahhoz a vezetés által állított előnyhöz viszonyítva, hogy tovább folytatták a kereskedést. Nem mérlegeltek olyan intézkedéseket sem, amelyek enyhítették volna a későbbi félrevezetésen alapuló igények lehetőségét. A társaságnak megengedték, hogy tovább reklámozzon, és így a társasággal új vagy további kötvényeket szerzők azt felhívásra és nem önkéntesen tették, anélkül, hogy a kockázatokat tudatták volna velük. A védekezés során kijelentették, hogy a termékértékesítésre vonatkozó szabályozói döntések és határozatok bírálata nem adott kellő súlyt az FSA azon hatáskörének, hogy egy olyan rendszert követeljen meg, amelynek értelmében az érintett kötvénytulajdonosok anélkül kapnak kártalanítást, hogy szükség lenne pereskedésre. Ebből kimaradt az a pont, hogy előzetesen lépéseket lehetett volna tenni a késői csatlakozók védelmére. A társaság azt kívánta tőlük, hogy mondjanak le a társaság eladásából származó minden lehetséges előnyről. Egy ésszerűen eljáró partnernek meg kellett volna őket védenie a veszteségtől azzal, hogy lehetővé teszi számukra az eladás meghiúsulása esetére azt, hogy pénzeszközeiket kötbérmentesen kivonják. A kockázatos helyzetben lévő társakra való gondolás azonosította volna az utólagos kártérítés helyetti védelem szükségességét” (WE 16³⁷⁰).

---

³⁷⁰ 724. és 725. oldal.

IX. A nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok helyzete

Amint fent említették, az Egyesült Királyságon kívül is több ezer áldozat vásárolt kötvényeket. Számos ügyfél vásárolt nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvényt az Equitable Life Írországból és Németországban a harmadik életbiztosítási irányelv rendelkezési értelmében létrehozott fióktelepeinél.

1. Az Equitable Life üzleti tevékenysége Írországból és Németországból

A német pénzügyi szabályozótól kapott információk szerint az ELAS német fióktelepén keresztül 1992. december 22. és 2001. szeptember 30. között értékesített kötvényeket (WE 21³⁷¹). Az ír pénzügyi szabályozó jelezte, hogy az Equitable Life Írországból 1991-től 2001-ig működtetett fióktelepet (O'DEA asszony, H4). Mindamellett az ír és brit szabályozók közötti levelezésből arra lehet következtetni, hogy az írországi fióktelep hivatalosan 2002. július 8-án zárt be. THOMSON úr (H2) kijelentette, hogy 2000. december 8. után nem értékesítettek Írországból új szerződést. O'DEA asszony (H4) megerősítette, hogy az Equitable Life ír fióktelepe – az egyesült királyságbeli központi irodához hasonlóan – 2000-től nem kötött új üzletet. „Azóta a társaság nem értékesített új kötvényeket” (O'DEA asszony, H4). A harmadik életbiztosítási irányelv rendelkezései értelmében az Equitable Life egyesült királyságbeli irodájából, határokon átnyúló alapon továbbra is folyamatosan kiszolgálja megmaradt ír és német ügyfeleit (WE 61³⁷² és WE 85³⁷³). Az ELAS írországi és németországi fióktelepein keresztül értékesített valamennyi kötvénye nem GAR kötvény volt (WEYER úr, H3; KNOWD asszony, H2; WE 21). A nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok által a válság miatt elszenvedett pénzügyi kár nagyságrendjét a rendelkezésre álló információk alapján nem lehet felbecsülni.

2. A nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok sérelmei

A bizottság számos levelet kapott német és ír kötvénytulajdonosoktól, amelyek a kötvények általuk történt beszerzésének körülményeivel, az ELAS-szal és a pénzügyi hatóságokkal folytatott levelezésükkel, az általuk elszenvedett veszteségekkel és a jogorvoslat érdekében általuk tett lépésekkel kapcsolatos információkat tartalmaztak. Ezen felül egy ír kötvénytulajdonos (KNOWD asszony, H2) és a német kötvénytulajdonosok akciócsoportjának egy képviselője (WEYER úr, H3) szóbeli tanúvallomást is tett a bizottság előtt. Végül egy bizottsági küldöttség 2006. október 6-án Dublinba látogatott, és ott ez alkalomból találkozott károsult ír kötvénytulajdonosokkal.

a) Az ELAS-ba történő befektetés indokai

---

³⁷¹ 1. oldal

³⁷² 1. oldal

³⁷³ 8. oldal

Számos kötvénytulajdonos hangsúlyozta, hogy az Equitable Life nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvényeibe történő befektetés mellett hozott döntése azon a tényen alapult, hogy az Equitable Life az Egyesült Királyság legrégebbi kölcsönös életbiztosítójaként sokéves jó hírnévvel rendelkezett. Néhányan utaltak a társaság kitűnő hitelminősítésére (lásd például: WE-FILE 15), amit az Equitable értékesítési anyaga is kiemel (lásd a WE-FILE 15-höz csatolt mellékletet). A 2006. október 6-i dublini találkozó alkalmával az ír kötvénytulajdonosok elmondták a bizottságnak, hogy az Equitable Life-nál vonzósnak találták azt a lehetőséget, hogy közvetlenül a társaság fióktelepeitől vásárolhatnak kötvényt, így elkerülhetik az ELAS versenytársai által kínált kötvények közvetítői által felszámolt megbízási költséget. Ezen túlmenően a nemzetközi kötvénytulajdonosok arra is rámutattak, hogy a befektetéskor az ELAS úgy tájékoztatta őket, hogy az iparág megfelelő szabályozói felügyelet alatt áll (lásd még: SEYMOUR úr, WE 36 és H7; DUGGAN úr, WE-FILE 14).

b) Az ELAS reklámtevékenysége

A nemzetközi kötvénytulajdonosok arról tájékoztatták a bizottságot, hogy az Equitable-be történő befektetésüket a társaságtól származó reklámok és értékesítési anyagok is befolyásolták, amelyek az alap „különleges teljesítményét” hangsúlyozták (lásd: WE 53³⁷⁴), vagy a 2000. évi egyenlegátvitel 10,75%-os, „rendkívüli” évközi értékére hivatkoztak (WE-FILE 12 és WE-FILE 15). Az Equitable bizottsághoz eljuttatott értékesítési anyaga utalt az „ingadozások kiegyenlítésére” is (WE-FILE 13; WE 53): SEYMOUR úr (H7) egy olyan dokumentumot említett, amely „arról a kezelési módszerről szólt, hogy az ELAS valamiféle, a tartalékok kiépítésén alapuló kiegyenlítő alapot tartott fenn.. „az ELAS azt állította, hogy nyugdíjalapját kiegyenlítési alapként működteti tartalékok fenntartásával.” Végül a kötvénytulajdonosok azt mondták, hogy az Equitable értékesítési anyaga elhitette velük, hogy befektetésük tökéletesen biztonságos. A WE-FILE 12-höz csatolt, 2000. évi ELAS reklámanyag a következő kijelentést teszi: „Az Equitable-lel Ön semmit sem kockáztat”.

Az ELAS promócióját Németországban is bírálták. WEYER úr a WE 85-ben³⁷⁵ jelzi, hogy „2000 elején az ELAS agresszív kampányba kezdett minél több német ügyfél megszerzése érdekében, és reklámjaiban az 1999-ben elért 13%-os kamatlábra hivatkozott”. A H3-ban kijelentette, hogy az Equitable Life értékesítési anyagai implicit módon azt sugallták a potenciális német kötvényvásárlóknak, hogy a német szabályozó hatóságok prudenciális ellenőrzése alatt álló kötvényt vásárolnak, pedig ez nem volt igaz. Benyújtották az EL német újságokban megjelent hirdetéseinek³⁷⁶ példányait is. Amikor e tárgyban megkérdezték, STEFFEN úr, a BaFin képviselője a H6-ban arról számolt be, hogy az Equitable Life Németország leállította ugyan a reklámkampányt, de csak miután több levelet kapott a BAV-tól (az akkori német pénzügyi szabályozótól), amely megítélése szerint a reklámok félrevezet

³⁷⁴ C-1

³⁷⁵ 8. oldal

³⁷⁶ „Vásároljon német módra, keressen angol módra! Magas hozamok és magas fokú biztonság összhangja: kitaláltuk az ideális megtakarítási stratégiát a német befektetők számára”, és „13 százalékos hozam: kérdezze meg biztosítóját, miért csak feleennyit ad” – egész oldalas hirdetések a Die Welt am Sonntag hetilap és a Frankfurter Allgemeine Zeitung napilap 2000. februári számaiban.

ők voltak, mert az azokban használt kifejezések azt hitették el a német ügyfelekkel, hogy az említett hozamok garantáltak (lásd még: WE 85³⁷⁷). E levelezés egy példányát a BaFin benyújtotta a bizottságnak (WE-CONF 17).

c) Visszaélészerű értékesítésre irányuló feltételezések

Számos egyesült királyságbeli áldozathoz hasonlóan a legtöbb ír kötvénytulajdonos azt állítja, hogy amikor az Equitable-be történő befektetés mellett döntöttek, nem kaptak kellő felvilágosítást kötvényeik GAR-ral összefüggő kockázatairól.³⁷⁸ O'FARRELL úr (WE-FILE 9), ír kötvénytulajdonos például így emlékezik: „soha nem tájékoztattak az alapot terhelő GAR kötelezettségről és a nyugdíjalapomat terhelő, e kötelezettség részletes finanszírozásával kapcsolatos lehetséges következményekről.” TROY úr (WE-FILE 4) úgy gondolja, hogy 1999 decemberében félrevezető módon adták el neki kötvényét, mivel „*a társaságnak jelentős gondjai voltak az egyesült királyságbeli nyugdíjalapokkal szembeni kötelezettségei terén... erről pedig engem nem tájékoztattak.*” A küldöttség írországi látogatása során egy ír kötvénytulajdonos elmondta a bizottságnak, hogy nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvényét mindössze pár nappal a Hyman-ítéletet megelőzően adták el neki.

Mindamellett a nemzetközi (elsősorban ír) kötvénytulajdonosok által visszaélészerű értékesítés ügyében tett vallomások nem csak arról szólnak, hogy a társaság általánosságban nem tájékoztatta jövőbeni ügyfeleit a lehetséges GAR kötelezettségről. Az ír kötvénytulajdonosokkal folytatott, 2006. október 6-i dublini találkozó során számos kötvénytulajdonos azt állította, hogy az ELAS-tól megtevesztő információkat kapott a tekintetben, hogy az egyesült királyságbeli alaptól elhatárolt, így azzal kapcsolatban semmiféle kötelezettség által nem érintett, elkülönült ír alapba fektetnének be. Ezt megerősítette Seamus POWER, az ELAS volt írországi értékesítési képviselője is, aki ezt mondta: „*1998 végén a Sunday Times-ből értesültem a GAR-problémáról. Akkor körülbelül 12 értékesítő volt, és egyikünk sem hallott soha a garantált évjáradékokról, mivel ilyen Írországban soha nem árultak. Megkérdeztük a dolgról az igazgatótanácsot, akik azt mondták, hogy ennek hozzánk semmi köze nincs, és folytassuk az értékesítést.*” Amikor hallott az 1999 júliusában felmerült bírósági ügyről, azt mondták neki, hogy „*[ennek semmi] köze a nemzetközi üzletághoz, mert itt soha nem értékesítettek [GAR] kötvényeket, és a mi alapjaink »elhatároltak«.*” A fellebbezés elvesztése után „*azt mondták, hogy folytassuk az eladást, mivel »el vagyunk határolva«, és az eredmény a legrosszabb esetben sem érint minket.(...) (...) Folytattuk hát az eladást, sőt ebben az időben még több értékesítőt is felvettek.(...) (...) Ezután bevezették a szankciókat, és számos kötvénytulajdonos kényszerült választani a kötvény értékének 10%-os csökkenése vagy a befektetés fenntartása között. Úgy tűnik, hogy az EL vezetősége már 1998-ban tudta, hogy a társaságon belül jelentős gondok vannak, és úgy gondolom, hogy az ezután eladott kötvényeknek semmisnek kellene lenniük.*” A KNOWD asszony által benyújtott, az *Irish Independent* 2000. március 15-i számában megjelent újságcikk is alátámasztja ezt az állítást. A jelek szerint az Equitable Life dublini konferenciájáról tudósító cikk a következőket állítja: „Az Equitable vezetői (...) nem tulajdonítottak kellő fontosságot egy, a Fellebbviteli Bíróság által

³⁷⁷ 8. oldal

³⁷⁸ Lásd például: WE 3, WE-FILE 2, WE-FILE 4, WE-FILE 9, WE-FILE 11, WE-FILE 13, WE-FILE 14, WE-FILE 15.

nemrég hozott határozat következményeinek. (...) (...) *Ez nincsen hatással az ír kötvénytulajdonosokra, akik el vannak határolva az egyesült királyságbeli kötvényesektől*” (a WE-CONF 28 melléklete).

SEYMOUR úr, kötvénytulajdonos, aki kötvényét Belgiumban vásárolta, a H7-ben úgy tájékoztatta a bizottságot, hogy „*az ELAS értékesítői potenciális ügyfeleiket Közösségszerte azon a kijelentésen keresztül közelítették meg, miszerint e kötvények »nemzetközi« kötvények, és azokat külön jegyzik a nem egyesült királyságbeli fióktelepénél. (...) Az értékesítőhelyen a társaság biztosította a potenciális vásárlókat, hogy a »nemzetközi« kötvények elkülönülnek az egyesült királyságbeli nyereségrészesedéssel összekapcsolt alaptól.*” Miután az Equitable Life problémái 1999 végén már széles nyilvánosságot kaptak a sajtóban, 2000 januárjában az Equitable levelet írt valamennyi „nemzetközi” kötvénytulajdonosának³⁷⁹, „*amelyben biztosította őket, hogy kötvényeik valóban elkülönültek, és azokat semmiféle, a társaság egyesült királyságbeli alapjaira vonatkozó bírósági határozat nem érintheti. A társaság csak a bírósági ügyet követően ismerte el, hogy ez nem igaz.* 2000. augusztus 14-én az ELAS ismét levelet írt, amelyben közölte, hogy a bírósági per elvesztése eredményeképpen a nyereségrészesedést »valamennyi« típusú kötvénytulajdonos esetében csökkentik, és hogy a társaságot eladásra kínálják.”

A fentiekkel kapcsolatban THOMSON úr kijelentette: „*tudatában vagyok az ír kötvénytulajdonosok által tett vallomással, miszerint az Equitable Life hamisan úgy tájékoztatta őket, hogy elkülönült, elhatárolt ír alapba fektettek vagy fektetnek be, így azt nem érintenék az egyesült királyságbeli alap vonatkozásában felmerülő kötelezettségek*” (H8). Válaszul a következőket mondta a bizottságnak (H8): „*Az általam látott nyomtatott anyag igen világosan utal arra, hogy fennáll a szándék egy jövőbeni időpontban az ír vagy a német alap függetlenítésére. Mindazonáltal akkor ezek egyértelműen nem voltak független alapok. Nem rendelkeztek saját indulótőkével: azt a fő nyereségrészesedési alap biztosította. Az elkülönültségük mértéke csak annyiban állt, hogy azokban az országokban abban a valutában voltak eszközeik, és ezért eltért a befektetések hozama. Az egyesült királyságbeli nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapoknál nem szokatlan eljárás, hogy a különböző szerződéstípusok esetén teljesen eltérőek a nyereségrészesedés-sorozatok, és az eltérő befektetési hozamok megjelennek az adott nyereségrészesedés-sorozatokban. Ha azonban az egész alapot nehézségek sújtják, az valamennyi ilyen összetevőjét érinteni fogja. Az általam látott kézzelfogható írásbeli anyag szerint ez volt az ír kötvénytulajdonosok álláspontja. Nem mondom, hogy egyes egyedi kommentárok nem állítottak mást, de ez volt a hivatalos álláspont.*” THOMSON úr azonban megígérte: „*minden lehetőt megteszek, hogy megtudjam*” (H8), miért kapott a jelek szerint több ír értékesítő félrevezető információkat, amelyeket azután továbbadtak a jövőbeni kötvénytulajdonosoknak. Később a WE-CONF 21-ben megerősítette: „*Nem tudok semmiről a termékkel kapcsolatos írott anyagban, ami azt állítaná, hogy az ír befektetéseket valamilyen módon külön kezelnék a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapok többi részétől*”. Az ír szabályozó megjegyzi, hogy „*amióta a Tánaiste kérésére elkezdtük az Equitable Life ügyével kapcsolatos nyomozást, nem találtunk azokat az állításokat alátámasztó bizonyítékot, miszerint az Equitable Life azt állította volna, hogy létezik egy elhatárolt ír alap*” (WE 80).

³⁷⁹ A levél egy példányát benyújtották a bizottságnak.

SCHÄFER úr, német kötvénytulajdonos a WE 10-ben azt állítja, hogy a garantált kamat (GIR) nélküli kötvények tulajdonosai hátrányos helyzetben voltak a GIR kötvénytulajdonosokkal szemben. Az ELAS 1996-ig árult GIR kötvényeket. Véleménye szerint a GIR kötvények létezése hátrányos hatással járt a GIR nélküli kötvények hozamára nézve. Ezért úgy ítéli meg, hogy a GIR nélküli kötvények tulajdonosai „keresztfinanszírozták a GIR kötvénytulajdonosokat”. SCHÄFER úr a problémát a GAR kötelezettségekhez hasonlítja és azt gondolja, hogy a GIR nélküli kötvények tulajdonosainak jó alapjuk van azt állítani, hogy visszaélészerű értékesítés áldozatai lettek. Ebben a tekintetben különösen a UK Pensions Institute által elvégzett tanulmányra hivatkozott (WE 29), amely a jelek szerint alátámasztja nézeteit. A bizottság megkérdezte THOMSON urat arról, hogy valósak-e az állítások, de csak kitérő választ kapott (H8³⁸⁰). Mivel azonban ez a probléma nem kizárólag a német vagy más, a nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosokat érinti, itt nem fejthető ki bővebben.

d.) Hátrányosan megkülönböztető bánásmódra irányuló feltételezések

Egyes kötvénytulajdonosok utaltak arra, hogy feltételezésük szerint az Equitable Life hátrányosan megkülönböztető módon járt el a nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosokkal. A WE-CONF 19-ben például annak a nézetnek adnak hangot, hogy az írországi és németországi kötvénytulajdonosok már azáltal is hátrányos megkülönböztetésben részesültek, hogy egyikük sem volt jogosult a garantált évjáradékra (mivel az ELAS már e két fióktelep megnyitása előtt megszüntette az ilyen kötvények kibocsátását). Ebben a vonatkozásban azt állítják, hogy az ELAS „akkor kezdte meg m üveleteit mindkét országban, amikor (a Penrose-jelentés szerint) az Equitable valószínűleg leggyengébb állapotában volt” (WE-CONF 19). KNOWD asszony a WE-CONF 28-ban az „Európai Alap” 2000. évi írországi elindításáról tesz említést: „Ez az alap az Egyesült Királyságban már 1987 óta rendelkezésre állt. „Az Equitable 1991 novembere óta kereskedett Írországon, ennek ellenére a jelek szerint mindössze 2000 márciusában, éppen csak négy hónappal a buborék szétpukkanása előtt találta alkalmasnak az időt arra, hogy e termék forgalmazását megkezdje az ír piacon. (...) (...) A piacra dobás időzítése egyértelműen jelzi, hogy a társaság szándéka az volt, hogy a lehető legtöbb pénzt sajtolja ki az ír piacból, és nem [törődött] az ír embereket sújtó következményekkel.”

Másodszor KNOWD asszony, ír kötvénytulajdonos (H2 and WE-CONF 13) az írországi és egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok számára biztosított eltérő nyereségrészesedésekről tett panaszt. Amint a fenti c.) pontban felvázolták, THOMSON úr ezt úgy a H2-ben, mint a H8-ban azzal magyarázta, hogy az ELAS írországi, németországi és egyesült királyságbeli üzlete közötti különbség a különböző nyereségrészesedés-sorozatokban és a feltételezeten elkülönített különböző befektetések tekintetében mutatkozott meg. Az ELAS szerint „az

³⁸⁰ „Azt kérdezték tőlem, hogy az Equitable Life által 1996-ig értékesített garantált kamatú (GIR) kötvények létezése hatást gyakorolt-e az ilyen garantált kamat nélküli kötvények hozamára; azt is, hogy a GIR nélküli kötvények tulajdonosait kötvényeik vásárlásakor tájékoztatták-e a GIR-kötvényeknek az ő befektetésükre gyakorolt lehetséges hatásairól. A társaságnak csak egy nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapja van, amelyet egy egységként kezel, figyelemmel az összes különböző kötvénnyel szembeni összes garanciájára. Megerősíthetem, hogy valamennyi garanciát teljesítették. Ezenfelül a végső nyereségrészesedés kiutalásakor az figyelembe veszi a GIR szerződések garantált kamatait.”

egyesült királyságbeli és írországi nyereségrészesedés mértékek időnként a feltételezett ír alapnak elzálogosított eszközök eltérő hozamai miatt különböztek” (WE-CONF 5). KNOWD asszony (H2 és WE-CONF 13)³⁸¹ továbbá azt állította, hogy az ír kötvénytulajdonosokra magasabb „szankciókat róttak ki”: „2003 áprilisában a pénzügyi kiigazítás Írországbán 13,6%, az egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosoknak pedig 11% volt. A lejárat kiigazítás Írországbán 15%, az Egyesült Királyságbán pedig 9% volt.” Ebben a tekintetben az ELAS a WE-CONF 5-ben rámutat, hogy 2001 júliusában, amikor az egyesült királyságbeli nyereségrészesedéssel összekapcsolt nyugdíjkötvényeket 16%-kal csökkentették, az írországi kötvények értékei nem csökkentek.

e.) Az ELAS tájékoztatáspolitikája

KNOWD asszony (H2) ezen túlmenően panaszt tett az ELAS-nak a kötvénytulajdonosok tájékoztatása terén folytatott, állítólagosan diszkriminatív gyakorlatával kapcsolatban is. Állítása szerint „*az ír kötvénytulajdonosokra vonatkozó különös információkat nem tartalmazzák az éves jelentés és beszámoló*”, ő „*nem kapott értesítést az éves közgyűlésről*”, és ezáltal „*megakadályozták szavazati joga gyakorlásában*”.

WEYER úr (H3) a társaság német kötvénytulajdonosokkal szembeni tájékoztatáspolitikáját bírálta: „*A német kötvénytulajdonosok (...) szenvednek a társaság tájékoztatáspolitikája miatt... Az – állítólag tájékoztatásul – kiküldött szövegek rendszerint nagyon hosszúak és részben az ügyfél számára teljességgel érthetetlenek voltak. Ennek egy példája a nagy sietségben kiküldött »egyezség útján történő rendezésről szóló javaslat«, az úgynevezett »GAR egyezségi terv«, amely egymagában 227 oldalt tett ki. Az igen nehézkes és átláthatatlan dokumentum nem sok segítséget nyújtott a német kötvénytulajdonosoknak, mivel a szerződő felek hosszú távú jogait és kötelezettségeit rögzíteni szándékozó irat az angol jogra, azon belül is az 1985. évi Társasági Törvény 425. szakaszára hivatkozik. A német kötvénytulajdonosok ezt nemigen tudják értelmezni, különösen mivel a szerződések megkötésének időpontjában és a kötvények laikus olvasatának megfelelően úgy tűnt, hogy kizárólag a német jog alkalmazandó. Rendkívül kritikus pont a visszavásárlási érték mennyiségi meghatározásával – amennyiben a szerződés lehetővé teszi a visszavásárlást –, valamint a nyereségrészesedési megállapodás pontos mibenlétére vonatkozó információkkal kapcsolatos tájékoztatáspolitiká. E vonatkozásban a társaság általános politikája a német kötvénytulajdonosok szemszögéből az információ teljes hiányaként jellemezhető, egy pusztá számadattól eltekintve.*”

WEYER úr (H3) utalt még az abból eredő nyelvi gondokra is, hogy a társaság nem volt hajlandó bizonyos dokumentumokat német nyelven biztosítani: „*A német kötvénytulajdonosokat 2006. április 12-én levélben keresték meg, amelyhez csak angolul mellékeltek a szavazati dokumentációt, az éves jelentést és a jelöltek nyilatkozatait, a következő indokok feltüntetésével: »ez évben a fordításból és a külön nyomtatásból származó késsedelem elkerülése végett csak angol nyelven küldjük meg a dokumentumokat. Az angol dokumentumok használatával költséget is megtakarítunk«. Véleményem szerint egyértelmű,*

³⁸¹ WE-CONF 1, KNOWD asszony

hogy számos német kötvénytulajdonost nagyon bosszantott ez az eljárás és meglehetősen tehetetlennek érezhették magukat, mivel, mint megtudtuk, a kötvénytulajdonosok túlnyomó része egyáltalán nem vette hasznát az angol nyelvű iratoknak.” SEYMOUR úr, az Equitable Members Action Group (*Equitable-tagok Akciócsoportja*, EMAG) a nem egyesült királyságbeli lakóhellyel rendelkező kötvénytulajdonosokért felelős egyik igazgatója úgy tájékoztatta a bizottságot, hogy ő is több levelet kapott német kötvénytulajdonosoktól, akik arról panaszkodtak, hogy nem kapták meg saját nyelvükön a pénzügyi jelentéseket. THOMSON úr a WE 21-CONF-ban megerősítette, hogy az éves közgyűléssel összefüggő dokumentumokat, valamint a jelentéseket és beszámolókat már angol nyelven adják ki, „*mivel a dokumentumok fordítása némi késedelmet okozott*”. Arra a kérdésre, hogy szerinte ez a gyakorlat összhangban van-e a harmadik életbiztosítási irányelvvel, THOMSON úr így válaszolt a H8-ban: „*az én értelmezésem szerint ez nem jelenti követelményeink megszegését*”. Ezen túlmenően hangsúlyozta: „*amennyiben a beszámolókat az adott nyelven szükséges biztosítani, teljesítjük a követelményeket*” (H8). „*Minden, a kötvényekkel összefüggő levelezést német nyelven intéznek, beleértve az éves számlakivonatot, az ügyfélszolgálati felvilágosítást és a panaszkezelést*” (WE-CONF 21). A konszolidált életbiztosítási irányelv III. mellékletében (lásd a lenti 3.a.) pontot) megállapított, a kötvénytulajdonos számára a kötelezettségvállalás szerinti tagállam nyelvén történő információszolgáltatás követelménye valóban csak a mellékletben felsorolt tájékoztatásra vonatkozik, ami nem foglalja magában a WEYER és SEYMOUR urak által említett dokumentációt.

Néhány kötvénytulajdonos általánosságban tett panaszt az Equitable Life irányukban tanúsított magatartásáról a válsághelyzet kibontakozásának kezdetét követő időszakban. KNOWD asszony (H2) kijelentette, hogy az ELAS „*nagyon obstruktívan viselkedett, azzal az eltökélt szándékkal, hogy megfossza az ír kötvénytulajdonosokat [a jogorvoslathoz való joguktól]*”.

A bizottság által ír és német kötvénytulajdonosoktól kapott írásbeli és szóbeli tanúvallomások arra vallanak, hogy a jogorvoslatért tett erőfeszítéseik során különleges nehézségekbe ütköztek.

3. A jogorvoslathoz való hozzáférés a kötelezettségvállalás szerinti tagállamban

Miután a nem egyesült királyságbeli károsult kötvénytulajdonosok először saját nemzeti hatóságaihoz fordultak, ez a szakasz először röviden összefoglalja a harmadik életbiztosítási irányelv rendelkezései értelmében a fogyasztóvédelem tekintetében a fogadó tagállamokat terhelő felelőségeket. Ezt követően kifejti az ír és német szabályozó hatóságok által az Equitable Life-fal összefüggésben játszott szerepet és végrehajtott intézkedéseket, különös tekintettel a károsult kötvénytulajdonosok részére történő segítségnyújtásra. Végül azt tárgyalja, hogy a nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok jogorvoslathoz jutnak (vagy jutottak)-e saját országukban ombudsmani rendszereken vagy garanciaalapokon keresztül.

a) A kötelezettségvállalás szerinti tagállam felügyeleti hatóságai

A fogadó tagállam hatóságainak szerepe és hatáskörei a harmadik életbiztosítási irányelv (3LD) értelmében

A WE 41-ben a Bizottság összefoglalja a hatásköröknek és felelőségeknek a székhely szerinti és fogadó tagállamok között a 3LD értelmében történő megosztását. Így az irányelv 10. cikkének (2) bekezdése értelmében „*a biztosítóintézet pénzügyi felügyelete, ideértve a fióktelepeken keresztül vagy a szolgáltatásnyújtás szabadsága alapján végzett tevékenységeket is, kizárólag a székhely szerinti tagállam hatáskörébe tartozik.*”

Másrészről a fogadó tagállam megtartja a területén folytatott üzleti tevékenység felügyeletével kapcsolatos hatásköröket. Először, a 3LD 32. cikke azt az alapvető szabályt állapítja meg, hogy az életbiztosítási szerződésekre alkalmazandó jognak általában a kötelezettségvállalás szerinti országának – tehát azon országának, amelyben a kötvénytulajdonos állandó lakhellyel rendelkezik – kell lennie annak biztosítása érdekében, hogy a szerződésre irányadó jogot a kötvénytulajdonos ismerje.

Ezen túlmenően, „*amikor egy közösségi biztosító egy másik tagállamban fióktelepet hoz létre vagy ott szolgáltatást nyújt, a fogadó tagállam megkövetelheti saját, a közérdek által indokolt üzletviteli szabályainak tiszteletben tartását. E szabályokról értesíteni kell a biztosító székhely szerinti állama illetékes hatóságait (lásd a 40. cikk (4) bekezdését), hogy a székhely szerinti ország hatósága ennek megfelelően tájékoztathassa a biztosítót. Ezen túlmenően »a biztosítási szerződésekről szóló nemzeti rendelkezésekkel való összeegyeztethetőség ellenőrzése céljából« (45. cikk) a fogadó tagállam utólagos és soron kívüli értesítést kérhet a területén a biztosítók által alkalmazott kötvényfeltételekről» (WE 41³⁸²).*

A Bizottság értelmező közleményben szolgál útmutatással a közérdek fogalmának a biztosítási ágazatban történő alkalmazásáról³⁸³. A 3LD több helyen is említi a székhely szerinti tagállamok közérdeket szolgáló szabályaik alkalmazásához való jogát, például a reklámtevékenység tekintetében, amennyiben a 47. cikk úgy rendelkezik, hogy „*a biztosítók szolgáltatásaikat a fogadó tagállamban reklámozhatják, figyelembe véve a közérdek érdekében az ilyen reklám alaki és tartalmi követelményeire irányadó szabályokat.*”

A 3LD továbbá megállapítja a kötvénytulajdonos számára a szerződéskötés előtt és a szerződés teljes érvényességi időtartama alatt nyújtandó minimális információval kapcsolatos követelményeket (lásd a 36. cikket a III. melléklet vonatkozásában). A tájékoztatás többek között magában foglalja a panaszok kezelésére tett intézkedéseket is. A 36. cikk (3) bekezdése értelmében a fogadó tagállam a III. mellékletben felsoroltakon kívüli tájékoztatást követelhet meg, ha az szükséges a kötelezettségvállalás lényegi elemeinek megértéséhez. Így a 36. cikkben az irányelv III. melléklete vonatkozásában előírt követelmények végrehajtása a kötelezettségvállalás szerinti tagállam hatásköre és felelőssége. „*Ilyen módon a fióktelep szerinti ország joga határozza meg a fióktelep ügyfeleinek nyújtandó információk tartalmát és formáját, és ezt alkalmazzák a visszaélésszerű értékesítésre irányuló feltételezések értékelésére is*” (TERTÁK úr, H1).

³⁸² 3. oldal

³⁸³ A Bizottság értelmező közleménye a szolgáltatásnyújtás szabadságáról és a közérdekről a biztosítási ágazatban (2000/C 43/03)

A III. melléklet úgy rendelkezik, hogy a tájékoztatást írásban, (általában) a kötvénytulajdonos lakóhelye szerinti tagállam hivatalos nyelvén kell megadni. BEVERLY úr a Bizottság részéről a H7-ben leszögezte, hogy „*az irányelvben nagyon részletes rendelkezések szólnak a kötvénytulajdonosoknak saját nyelvükön nyújtandó tájékoztatásról*”. „Éppen ez a fogadó tagállam feladata: a közérdeket szolgáló szabályai végrehajtásának biztosítása. *Úgy érvelnék, hogy a székhely szerinti és a fogadó állam együttes felelőssége az üzleti vállalkozás helyes folytatásának biztosítása. Bizonyos azonban, hogy a kötvénytulajdonosnak joga van a saját nyelvén kapott tájékoztatáshoz, összhangban az irányelv rendelkezéseivel*” (BEVERLY úr, H7).

A Bizottság hangsúlyozza, hogy míg „*a fogadó tagállam megkövetelheti egyes szabályainak betartását, (...) végső soron (...) a székhely szerinti tagállam felelős azért, hogy a biztosító megfeleljen azon különböző tagállamokban meglévő, a közérdekkel összefüggő rendelkezéseknek, amelyekben üzleti tevékenységet folytat (lásd a 13. cikk (3) bekezdésének b) pontját és a 46. cikk (3) bekezdését)*” (WE 41³⁸⁴).

Amikor egy tagállam úgy ítéli meg, hogy egy biztosítóintézet nem felel meg az alkalmazandó jogi rendelkezéseknek, először fel kell szólítania a vállalkozást magatartása kiigazítására. Ha ez nem jár eredménnyel, a megoldás megtalálása érdekében fel kell vennie a kapcsolatot a székhely szerinti ország hatóságával. „*Mindamellettt sürgős helyzetben a fogadó tagállam a székhely szerinti állam hatóságaival történő előzetes egyeztetés nélkül is megteheti a jogsértés megelőzése vagy szankcionálása érdekében szükséges minden intézkedést, ideértve területén új szerződéseknek a szóban forgó vállalkozás általi kötésének megtiltását*” (WE 41³⁸⁵).

A kötvénytulajdonosok panaszainak kezelésével kapcsolatos felelősség tekintetében a Bizottság a következőképpen nyilatkozik: „*Tekintettel a kötelezettségvállalás szerinti tagállamnak a kötvénytulajdonosok tájékoztatásának kezelése terén adott fontos szerepre, ideértve a panaszkezeléssel kapcsolatos intézkedésekről szóló tájékoztatást, valamint tekintettel a fogadó tagállamnak adott azon jogra, hogy megkövetelje a közérdek által indokolt üzletviteli szabályainak alkalmazását, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a kötelezettségvállalás szerinti tagállam köteles bizonyos mértékű felelősséget vállalni a panaszok fogadásáért és feldolgozásáért, valamint a panaszosoknak adandó útmutatásért. Ha a panasz egyértelműen a székhely szerinti tagállam hatóságának felelősségét képező problémára (pénzügyi felügyeletre) vonatkozik, azt könnyen továbbíthatják annak a hatóságnak*” (WE 41³⁸⁶). A WE-CONF 18-ban³⁸⁷ arra az álláspontra helyezkednek, hogy a kötelezettségvállalás szerinti országnak „*mindig is szerepet kellett játszania az állampolgárainak történő tanácsadás terén, már csak a nyelvi problémák miatt is*”, és mert „*a fogyasztók természetes módon helyi hatóságaikhoz fordulnak tanácsért*”.

E felelősségmegosztás miatt a Bizottság hangsúlyozza a fogadó és a székhely szerinti tagállam felügyeleti hatóságai közötti jó információcsere és hatékony együttműködés fontosságát. Ez

---

³⁸⁴ 4. és 5. oldal.

³⁸⁵ 5. oldal

³⁸⁶ 5. oldal

³⁸⁷ 8. oldal

megnyilvánul a Sienai Jegyzőkönyv (WE 55) 1997. évi, az EU tagállamainak felügyeleti hatóságai általi elfogadásához is. A jegyzőkönyv meghatározza a felügyeleti hatóságok közötti információcserére és együttműködésre vonatkozó magatartási szabályokat a biztosítási irányelvek alkalmazása tekintetében. Mindamelllett a Bizottság a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó szakpolitikáról (2005-2010) szóló fehér könyvében³⁸⁸ elismeri a székhely szerinti és a fogadó országok felügyeleti szerepének és felelősségi köre tisztázásának szükségességét.

Az ír pénzügyi szabályozók

A jelenlegi ír vállalkozásügyi, kereskedelmi és foglalkoztatásügyi miniszter az EU állandó ír képviselőjén keresztül úgy tájékoztatta a bizottságot, hogy „*a biztosítási ágazat és a nyújtott szolgáltatások (beleértve a jogutódlási kérdéseket) prudenciális felügyeleti felelőssége teljes egészében átkerült a Vállalkozásügyi, Kereskedelmi és Foglalkoztatásügyi Minisztériumtól és minisztertől az Irish Financial Services Regulatory Authority-hoz (IFSRA/Központi Bank), amely 2003-ban pénzügyi szabályozóként ismert*”. Ezenfelül kijelentette, hogy „*a minisztériuma által a biztosítási ágazatban azt megelőzően tett intézkedések (ideértve az Equitable Life-fal kapcsolatban tettéket is), hogy a felelősség a pénzügyi szabályozóhoz került, a pénzügyi szabályozó intézkedéseiként értelmezendők*”, továbbá annak birtokában van valamennyi vonatkozó feljegyzés (lásd WE 64).

O’DEA asszony azonban a WE 65-ben és a WE 80-ban azt állítja, hogy az IFSRA „*csak a 2003. május 1. után általa tett intézkedésekért felelős*”. A bizottsági küldöttséggel folytatott október 6-i, dublini találkozó során O’DEA asszony úgy pontosított, hogy az IFSRA csak a „*folyamatban lévő*” intézkedésekért, például a 2003 előtt kiadott engedélyekért felelős. Tekintve, hogy mivel az ELAS az IFSRA létrehozását megelőzően bezárta írországi fióktelepét, ezért az ELAS vonatkozásában a pénzügyi szabályozó valamennyi intézkedése „*lezárult*”, az IFSRA-t nem terhelheti ezekért felelősség vagy beszámolási kötelezettség. „*Birtokunkban vannak azonban az Equitable Life-fal kapcsolatos, a 2003 előtti időszakból származó feljegyzések*” (WE 65). Ezt követően a bizottság írásban megkérdezte az IFSRA-tól, hogy amennyiben nem az IFSRA, akkor melyik hatóság felelős és beszámoltatható az ír szabályozó által az ELAS vonatkozásában tett, az IFSRA létrehozása előtt „*befejezett*” intézkedésekért. Az IFSRA nem válaszolt.³⁸⁹ Ennélfogva úgy tűnik, hogy semmiféle ír hatóság nem vállal felelősséget az ír szabályozó által az ELAS vonatkozásában 2003 előtt tett intézkedésekért.

Az Equitable Life írországi szabályozása tekintetében O’DEA asszony úgy a H4-ben, mint a WE 61-ben hangsúlyozta az egyesült királyságbeli hatóságok 3LD szerinti felelősségét az ír fióktelep pénzügyi és prudenciális felügyelete terén. Az üzletviteli szabályozás tekintetében a következőt mondta: „*A hozzánk eljuttatott iratok vizsgálata alapján úgy tűnik, hogy akkor csak az irányelvben megállapított, a „közérdekkel” kapcsolatos szabályokat írták elő. A tagállamoknak jogukban állt kiegészítő üzletviteli szabályok alkalmazása, és például az Egyesült Királyság így is tett. Írország akkoriban nem alkalmazott kiegészítő üzletviteli szabályokat, de azt hiszem, hogy itt a »köteles« szót használták. Sem Írország, sem más*

³⁸⁸ COM szám nem áll rendelkezésre

³⁸⁹ Lásd a vizsgálóbizottság és az IFSRA közötti levélváltást a WE 80-ban

európai uniós tagállam nem volt köteles így tenni, és azt gondolom, hogy az Egyesült Királyság eljárása rendkívül szokatlan lehetett abban az időben” (H4).

A bizottság további tájékoztatást kért az IFSRA-tól arról, hogy léteztek-e egyáltalán abban az időben hatályos ír üzletviteli szabályok, például a visszaélészerű értékesítés tekintetében; erre a következő választ kapta (WE 80): *„Az 1994. évi 360. jogszabály (...) úgy rendelkezik, hogy a biztosítóknak meg kell felelniük a meghatározott jogszabályoknak, többek között az 1978. évi Fogyasztótájékoztatási Törvénynek, az 1980. évi Szolgáltatásnyújtási Törvénynek és az állam által a fogyasztói hitel tekintetében elfogadott jogszabályoknak. E követelmények akkor is és most is bíróságon keresztül végrehajthatóak...”*. Az Equitable-nél lezajlott főbb események után, nevezetesen 2001. február 1-jén, Írországból a 2001. évi Tájékoztatási Szabályzat életbiztosításról szóló rendelkezése útján előírták az életbiztosítás sajátos üzletvezetési szabályait. A brit szabályozónak 2002. július 29-én (tehát az ELAS ír fióktelepe 2002. július 8-i bezárása után) elküldött értesítő dokumentumok szerint e szabályok előírják *„az életbiztosítás egyéni vásárlóinak az elárusítóhelyen történő tájékoztatását”* (WE-CONF 9). O’DEA asszony tájékoztatta a bizottságot, hogy az ír fogyasztók helyzetét azóta tovább javította a (2003-ban kidolgozott, köztes Biztosítóintézetek Magatartási Kódexét felváltó) Fogyasztóvédelmi Kódex nemrégben történt bevezetése, amely többek között részletes követelményeket állapít meg a fogyasztóknak nyújtandó tájékoztatás mennyiségéről és típusáról (lásd: H4 és WE 61). Az IFSRA a H4-ben hozzáteszi: *„jelenleg adminisztratív szankcionálási eljárásokat dolgozunk ki, amelyek lehetővé teszik számunkra a kódexet súlyosan megsértő cégekkel szemben szankciók foganatosítását”*.

A 2006. október 6-i dublini találkozó során a bizottsági küldöttség arra vonatkozóan is tájékoztatást kért az IFSRA-tól, hogy az 1998 és 2000 közötti kritikus időszakban az ír pénzügyi szabályozó kapcsolatban állt-e a hasonló egyesült királyságbeli intézménnyel az Equitable Life helyzete és az ír kötvénytulajdonosokat sújtó lehetséges következmények tekintetében, továbbá kérte az ír és egyesült királyságbeli szabályozók vonatkozó levelezésének egy példányát. O’DEA asszony azt mondta, hogy *„feltehetően volt ilyen levelezés”*, de azt állította, hogy az IFSRA nem hozhatja azt nyilvánosságra, mivel az az európai életbiztosítási irányelv értelmében bizalmasnak tekintendő információkat tartalmaz. A bizottság ezután levélben ismételte meg kérését az IFSRA felé. Az IFSRA válaszában kijelentette: *„most áttekintjük a birtokunkban lévő aktákban foglalt információkat a levelében meghatározott időszakra vonatkozó megfelelő levelezés előkeresése céljából; ezután – ezek nyilvánosságra hozatalát megelőzően – engedélyt kell kérni az Egyesült Királyság hatóságaitól és az Equitable Life-től”* (lásd:

WE 80). A bizottság birtokába jutott okirati bizonyítékok³⁹⁰ arra mutatnak, hogy néhány ír kötvénytulajdonos az IFSRA-hoz fordult jogorvoslatért. Ezt O’DEA asszony a WE 80-ban megerősíti: *„Akkoriban nem érkezett panasz (az IFSRA jogelődjéhez). A megalakulásunk óta eltelt időben azonban érkeztek hozzánk panaszok, miután közismertté vált, hogy vizsgáljuk a kérdést.”* O’DEA asszony nem határozta meg pontosan, hány panasz jutott el hozzájuk és ezek milyen sérelmekre vonatkoztak. O’DEA asszony szerint azonban az ír szabályozónak általában nem terjed ki a hatásköre sem a pénzügyi társaságokkal szembeni fogyasztói panaszok

³⁹⁰ Lásd például a WE 3-t

elbírálására, sem a fogyasztók számára kártérítés megítélésére, mivel e hatásköröket az ír pénzügyi szolgáltatási ombudsmanra ruházták (lásd alább). Az ír szabályozó jelezte, hogy ennek ellenére segíteni kívánja az ír kötvénytulajdonosokat. Először O'DEA asszony közölte, hogy az IFSRA az önkéntes írországi biztosítási ombudsmani rendszerhez irányította a panaszosokat. Ezen túlmenően az akkori ír vállalkozásügyi, kereskedelmi és foglalkoztatásügyi miniszter kérésére az IFSRA „*elvégezte az ír kötvénytulajdonosok által felvetett kérdések vizsgálatát annak feltárása érdekében, milyen módon lehetne helyzetükön javítani*” (O'DEA asszony, H4). A vizsgálat nem határozott meg semmiféle módot az ír kötvénytulajdonosok helyzetének javítására.

TREACY úr (H4) így nyilatkozott: „*lényegében megpróbáltunk a lehető legtöbb tájékoztatással szolgálni: a kötvénytulajdonosok képviselőiben tájékoztatást kértünk a különböző kártérítési alapoktól, magától a társaságtól és az egyesült királyságbeli szabályozótól, és amennyiben lehetséges volt, ezt a tájékoztatást továbbadtuk a kötvénytulajdonosoknak mind egyénileg, mind honlapunkon keresztül*” (TREACY úr, H4). Összefoglalásul ezt mondta: Megállapítása szerint „*a szerepünk (...) az (...) információszolgáltatásra és a kapcsolatfelvétel elősegítésére korlátozódott*”. O'DEA asszony szerint e tekintetben az egyesült királyságbeli hatóságok együttműködése megfelelő volt (H4). O'DEA asszony összefoglalásul (H4) hangsúlyozta, hogy az IFSRA „*minden erőfeszítést megtett (...) [saját] hatáskörén belül az érintett írországi fogyasztók (...) támogatására*”. Ezzel szemben néhány ír kötvénytulajdonos nem tekintette kielégítőnek a nemzeti pénzügyi szabályozójuk által nyújtott segítséget (lásd például: TROY úr, WE-FILE 4; DUGGAN úr, WE-FILE 14; KNOWD asszony, H2).

A német pénzügyi szabályozók

Németországban a Bundesaufsichtsamt für das Versicherungswesen-től (BAV) 2002 májusában a Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin) vette át a felelősséget. Az ír szabályozókhhoz hasonlóan a BaFin részéről STEFFEN úr a H6-ban hangsúlyozta, hogy a pénzügyi felügyelet – beleértve a fióktelepeken keresztül folytatott üzleti tevékenységet – a székhely szerinti tagállam kizárólagos felelőssége.

Az Equitable németországi üzletvezetésének szabályozása tekintetében STEFFEN úr a BaFin részéről (H6) elmondta, hogy 1992-ben, amikor az Equitable Life fióktelepe megkapta az engedélyt, a BaFin elődje, a BAV megküldte az ELAS-nak a „*Németországban betartandó rendelkezéseket és szabályokat*” tartalmazó dokumentumokat. „*Ezek külön tárgyalják a potenciálisan a fogyasztókat érintő kérdéseket.*” Példaként említette „*a többlet számítási módját szemléltető számítási példákat*”, valamint azt, „*milyen reklámkampányok megengedettek Németországban*”. Ezen túlmenően WEYER úr a WE 85-ben³⁹¹ jelzi, hogy 1996-ban és 2000-ben a BaFin jogelődje, a BAV megküldte a harmadik életbiztosítási irányelv értelmében a német piacon jelen lévő közösségi biztosítóintézeteknek (köztük az Equitable Life-nak) az e vállalkozások által betartandó szabályok listáját. „*1996-ban és 2000-ben [közzétették] az ELAS német üzletága által követendő német üzletviteli szabályokkal*”

---

³⁹¹ 21. oldal

összefüggő követelményeket” (WE 85³⁹²) A bizottság nem kapott részletes felvilágosítást a tájékoztatásnyújtásra vonatkozó hatályos követelményekről.

A reklámtevékenységgel kapcsolatban STEFFEN úr említést tett a BaFin egy beavatkozásáról, amellyel az ELAS egy, német újságokban 2000-ben megjelent és a jövőbeli kötvénytulajdonosoknak 13%-os hozamot ígérő hirdetésére reagált: *„Megtárgyaltuk a témát a társasággal, vitattuk és bíráltuk a reklámot, és a társaság biztosított bennünket arról, hogy azonnal visszavonja a reklámkampányt. Beavatkozásunk fő oka az volt, hogy úgy véltük – amint most is úgy véljük –, hogy a 2000. évben 13%-os hozamra tett ígéret megtévesztő volt, és hogy a „hozam” kifejezés azt a benyomást keltette, hogy az garantált.(...) Ennélfogva úgy gondoltuk, hogy ez a hirdetés megtévesztő, és ezért véget vetettünk neki.”* Amikor megkérdezték tőle, hogy a német szabályozó tájékoztatta-e az FSA-t az incidensről, STEFFEN úr így válaszolt: *„Személy szerint nincsen tudomásom arról, hogy az akkori hatóság tájékoztatta volna az FSA-t ennek a reklámkampánynak a betiltásáról.(...) (...) A munkatársaimmal való egyeztetés során nem sikerült ezt a kérdést teljes mértékben tisztázni.”*

A BaFin benyújtotta a BAV által az ELAS német fióktelepének a vitatott hirdetés kapcsán küldött levelek másolatait (lásd: WE-CONF 17). Első, 2000. április 12-én kelt levelében a BAV általános magyarázatot kér a 13%-os hozamra tett ígéretre vonatkozóan. 2000. május 29-én a BAV újabb levelet küldött, amelyben kijelentette, hogy az ELAS által adott magyarázat nem kielégítő, és bizonyítékot kér arra nézve, hogy a 13%-os hozam valóban garantált. 2000. július 31-én, amikor a Lordok Háza már a Hyman-ügyben ítéletet hozott, az ügy még mindig folyamatban volt, és a BAV újabb levelet küldött az ELAS-nak, amelyben megkéri annak tisztázására, hogy az ígért hozam mely elemei garantáltak. A BAV utolsó, 2000. október 10-én kelt levele az ELAS 2000. szeptember 21-i levelére válaszol, amelyben ez utóbbi bejelentette, hogy visszavonta a 13%-ra történő utalást tartalmazó hirdetést. A BAV tudomásul vette az említett hirdetés visszavonását, ugyanakkor bíralt egy újabb hirdetést, amelyet a társaság a jelek szerint 2000. szeptember 21-én tett közzé a Frankfurter Allgemeine Zeitungban. A BAV egyrészt megjegyezte, hogy megtévesztő az az ELAS által sugallt gondolat, miszerint azt kizárólag a brit felügyeleti hatóságok szabályozzák. Másrészt a BAV úgy ítélte meg, hogy az új hirdetésekben a nyereségrészesedéssel összekapcsolt alapok régebbi átlagos növekedésére tett utalás hamis biztonságérzetet kelt a lehetséges ügyfelekben és olyan elvárásokat kelt, amelyeknek a társaság „jelenlegi pénzügyi helyzete” ismeretében nem tud megfelelni. Ennélfogva utasította az ELAS-t a szóban forgó hirdetés visszavonására és minden hasonló hirdetés megszüntetésére. A svájci szabályozó részéről a bizottságnak tett tanúvallomásaiban SCHNEITER úr kijelentette, hogy egy svájci szabályozás alatt álló cég *„soha nem tenne közzé olyan hirdetést, mint ami a Frankfurter Allgemeine Zeitungban megjelent, mert pontosan tudná, hogy ilyen termékeket Svájcban nem is engedélyeznek. Nem is volt semmiféle ilyen hirdetés”*.³⁹³

STEFFEN úr a H6-ban arról tájékoztatta a bizottságot, hogy a német szabályozó először sajtócikkekből értesült az Equitable Life pénzügyi nehézségeiről. *„Miután tudomást szereztünk a helyzetről, a német szabályozó azonnal részleteket kért a brit szabályozótól, az FSA-tól annak érdekében, hogy az Equitable Life helyzetéről pontos információt szerezzen. A*

³⁹² 4. oldal

³⁹³ A 2006. szeptember 13-i meghallgatás, a lejegyzés 16. oldalán.

levélváltás során, amelyet megtaláltunk nyilvántartásunkban, az FSA tisztázta, hogy a német ügyfelekkel pontosan ugyanúgy fognak eljárni, mint az összes itteni ügyféllel, azaz csökkentették a nyereségrészesedési jogosultságokat. Nyilvántartásunkban szerepel a német felügyeleti hatóság és az FSA között e vita kapcsán folytatott levelezés, és feltételezem (...), hogy magas szinten folytattak ezzel kapcsolatban kiegészítő tárgyalásokat is, valamint hogy akkor a német szabályozó megkapott minden szükséges tájékoztatást az FSA-tól” (H6). STEFFEN úr a H6-ban azt mondta, hogy nem tudja a levelezést a bizottság rendelkezésére bocsátani, mert „brit munkatársaink (...) világosan értésünkre adták, hogy e bizalmas dokumentumokat tilos továbbadni”. Később azonban a BaFin (lásd: WE-CONF 17) és az FSA (lásd: WE-CONF 9) rendelkezésre bocsátotta a BAV és az FSA közötti levélváltás másolatait. Az első, 2000. júliusi és augusztusi levélváltás a Lordok Háza ítéletének vonzatairól szólt, míg a második, 2000. decemberi és 2001. januári azt tárgyalta, hogy a társaságnak nem sikerült vevőt találnia.

STEFFEN úr szerint (H6) a német alkotmány 17. cikke minden állampolgárnak biztosítja a jogot, hogy a hatóságoknak petíciót nyújtson be, és kötelezi a hatóságokat a válaszadásra. A bizottságnak tett írásbeli nyilatkozatában a BaFin kijelenti (WE 21³⁹⁴), hogy 2000 óta 65, az Equitable Life-fal kapcsolatos kérdést és panaszt kapott német kötvénytulajdonosoktól. Ezek legtöbbszörrel nem volt hajlandó foglalkozni, mivel azok elsősorban a hatáskörén kívül eső pénzügyi felügyelettel kapcsolatos kérdésekről szóltak. A BaFin csak olyan panaszokat vizsgált volna, amelyek a német polgári jog megsértésével kapcsolatosak. E panaszok közül csak 14 vonatkozott a jogi felügyeletre, azaz a német jog rendelkezéseivel való összeegyeztethetőség felügyeletére. *Más szóval, jelenlegi értelmezésünk szerint – és feltételezem, hogy akkor is ugyanúgy értelmezték a problémát – az Equitable Life nem szegett meg semmilyen német törvényt, legalábbis mi nem tudunk ilyesmiről” (STEFFEN úr, H6). A jóváhagyott két panasz nem közvetlenül az Equitable Life válságával összefüggő kérdésekre vonatkozott.*

A BaFin nem jelezte a bizottságnak, hogy kapott-e olyan panaszokat, amelyek visszaélészerű értékesítés tényét feltételezik azon az alapon, hogy a társaság nem tájékoztatta a kötvénytulajdonosokat a GAR kockázatról, valamint hogy az ilyen panaszokat kivizsgálták volna-e. Egy kötvénytulajdonos, SCHÄFER úr a WE 10-ben arról tájékoztatta a bizottságot, hogy panaszt tett a BaFinnek azt feltételezve, hogy félrevezető módon adták el neki nyugdíjkötvényét, mivel az Equitable Life nem hívta fel a figyelmét arra, hogy befektetése a garantált kamatú (GIR) kötvényekkel közös alapba kerül. Úgy érvel, hogy ez utóbbi hátrányosan befolyásolta befektetését. A német hatóságokkal folytatott levelezéséből (WE-CONF 1 és WE-CONF 10) úgy tűnik, hogy a BaFin nem volt hajlandó foglalkozni a panasszal azon indokkal, hogy panasz az egyesült királyságbeli szabályozó felelőssége alá tartozó „pénzügyi felügyelettel” kapcsolatos, ezért a panaszt az FSA-hoz irányította. Az FSA azonban úgy nyilatkozott, hogy az ügyet a német szabályozó elé kell tárnia, mert „a fogadó állam szabályozója felelős a németországi pénzügyi tanácsadásért, és annak kell tudnia eldönteni, hogy az Ön panaszja jogos-e” (lásd: WE-FILE 18).

STEFFEN úr a H6-ban elmagyarázta, hogy amikor a BaFinhez lényegében az FSA hatáskörébe tartozó német panasz érkezik, a BaFin tájékoztatja a német ügyfelet az FSA

³⁹⁴ 2. oldal

illetékességéről és arról, hová nyújthatja be panaszát. WEYER úr (H4) azt mondta, hogy amennyiben a panaszok egyértelműen a prudenciális felügyelettel kapcsolatos kérdésekre vonatkoznak, a német szabályozó hozzáállása összhangban állt a harmadik életbiztosítási irányelv rendelkezéseivel. *„A BaFin valójában pontosan annyit tesz, amennyit az irányelvek keretében megtehet. Ha ennél tovább menne (...), féltő, hogy e kérdésben nézeteltérés támadhatna a Németországi Szövetségi Köztársaság és az Egyesült Királyság között.”* Hozzátette, hogy a német szabályozó hatóság munkatársaival folytatott nem hivatalos megbeszélései alapján az az általános benyomása, hogy *„a német szabályozó rendkívül óvatosan közelíti meg az Equitable Life-fal összefüggő kérdéseket, mert fél, hogy emiatt illetékességi konfliktus merülhet fel az Egyesült Királysággal”* (H4).

A BaFin a H6-ban kijelentette, hogy mivel a pénzügyi felügyelet terén nem illetékes, *„legalább segíteni szeretne volna az anyagi kárt elszenvedett ügyfeleket a kártérítéshez jutásban”*. *„Ebben a tekintetben számos erőfeszítést tettünk annak felderítése érdekében, hogy német ügyfeleink részére lehetséges-e fedezeti alapról kártérítést szerezni. Nyilván megértik, hogy ezt nem volt könnyű ellenőrizni, mivel itt brit fedezeti alapról beszélünk, következésképp az ilyen alapokra vonatkozó brit szabályokról. Mindazonáltal megvizsgáltuk, lehetséges volna-e ilyen követelés, és minden ilyen információt továbbadtunk volna a német ügyfeleknek”* (STEFFEN úr, H6).

Más tagállamok pénzügyi szabályozói

SEYMOUR úr a H7-ben más tagállamokban rezidens kötvénytulajdonosok hasonló tapasztalatairól számolt be, akik saját nemzeti szabályozóikhoz fordultak: *„Spanyolországból, Franciaországból és Németországból is kaptam panaszleveleket veszteségeket elszenvedett emberektől. Tudom, hogy a spanyol kötvénytulajdonosok írtak szabályozójuknak, aki szintén azt válaszolta, hogy az ügy az Egyesült Királysághoz tartozik. Tudom, hogy Belgiumban is ezt a választ adták, mert én magam írtam a belga hatóságoknak.”* A belga hatóságoktól azt a választ kapta, hogy *„ha úgy érzem, hogy a területükön bármit a szerződési joggal ellentétesen tettek, panaszt tehetek a rendőrségnél vagy a »juge d’instruction«-nál, de ha az ügynek bármiféle pénzügyi szabályozási vonatkozása van, egyértelműen leszögezték, hogy nem ők a felelős hatóság”* (H7).

***

Amint a Bizottság a WE 41-ben és a WE-CONF 18-ban rámutatott, a fogadó ország szabályozójának a 3LD értelmében igenis jelentős szerepe van (a lényegi prudenciális területen kívül) különösen a területén az üzletvezetésre irányadó szabályok tekintetében. Szintén feladatuk a panaszosok támogatása és abban való segítése, hogy panaszukat a megfelelő címre irányítsák. A Bizottság a WE-CONF 18³⁹⁵-ban megjegyzi, hogy a bizottság előtt meghallgatott egyes tanúk *„azt a benyomást keltették”,* mintha *„a fogadó tagállam (...) egyszerű kívülálló lenne, és nem volna igazi beleszólása vagy ellenőrzési hatásköre a területén folytatott*

³⁹⁵ 7. oldal

biztosítási üzleti tevékenység tekintetében". Hasonlóképpen WESTPHAL úr a WS2-ben azt a kijelentést tette, hogy „*a nemzeti felügyelet gyakran túl passzív szerepet játszik a nyomon követési és végrehajtási folyamatban*”, és hogy „*ha a panaszok nem érnek el egy bizonyos »kritikus tömeget«, egyes tagállamokban a felügyelet semmit nem tesz.*” A WE-FILE 28-ban úgy fogalmazott, hogy ha nem kap legalább 50 panaszt, a BaFin rendszerint „*nem mérlegeli fellépés lehetőségét*” (WE-FILE 28³⁹⁶). A bizonyítékok valóban azt támasztják alá, hogy egyes fogadó országok szabályozói meglehetősen passzívan álltak hozzá az üzletviteli szabályok végrehajtásához. Az akkori ír szabályozó például egyáltalán nem értesítette a vállalkozásokat az üzletviteli szabályokról. Ilyen körülmények között a Bizottság szerint „*fennállt annak a veszélye, hogy sem a székhely szerinti, sem a fogadó felügyelet nem figyel az üzletviteli szabályok betartására, mert mindegyik azt gondolja, hogy a másik fél hajtja végre saját szabályait*” (WE-CONF 18³⁹⁷). Németországban rendelkezésre álltak a vonatkozó szabályok, és azokról értesítették az Egyesült Királyság hatóságait, azonban a német szabályozó csak egyszer lépett fel aktívan, az ELAS egy reklámkampányával kapcsolatban. A német szabályozó úgy ítélte meg, hogy az Equitable Life nem szegett meg semmiféle német szabályt, noha az ELAS német fióktelepe ellen felhozott, visszaélészerű értékesítéssel kapcsolatos állítások gyakorlatilag megegyeznek azokkal, amelyek kapcsán az Egyesült Királyságban részben sikerrel jártak a kötvénytulajdonosok.

Úgy tűnik továbbá, hogy a harmadik életbiztosítási irányelv üzletvitelről szóló rendelkezéseivel kapcsolatban kétségek és bizonytalanságok merülhetnek fel, mivel a Bizottság a biztosítási ágazatban a szolgáltatásnyújtás szabadságáról és a közérdekről szóló közleményében³⁹⁸ elismerte: „*A számos gazdasági szereplővel folytatott megbeszélések során a Bizottság felismerte, hogy a biztosítási irányelvek (...) hatályának értelmezését bizonytalanság veszi körül. (...) (...) Távolról sem egyértelmű a biztosítótársaságok helyzete, így jelentős bizonytalanságban vannak úgy a különböző tagállamokban rájuk alkalmazandó feltételek, mint az általuk kínálni kívánt termékek tartalma tekintetében. Az értelmezési különbségek nagymértékben rontják a harmadik irányelvek által létrehozott gépezet működését, így valószínűleg (...) korlátozzák a biztosítási szolgáltatások szabad mozgását az Európai Unióban.*” Amint HOLMES úr a WE 84³⁹⁹-ben rámutat, a bizottsági közlemény a biztosítótársaságok nehézségeit tárgyalja, „*de talán még kifejezettebb a fogyasztók részéről felmerülő lehetséges zavarodottság. Ha gond adódik, a fogyasztóknak ki kell bogozniuk, hogy panaszuk a pénzügyi felügyelettel kapcsolatos-e (ennélfogva a biztosítóintézet székhelye szerinti állam hatáskörébe tartozik), vagy valami másféle szabályozással, továbbá hogy ez utóbbi esetben a fióktelep vagy a szolgáltatásnyújtás állama számára fenntartott kiegészítő szabályozói hatáskörbe tartozik-e*”.

A kötvénytulajdonosok panaszainak kezelése tekintetében az ír pénzügyi szabályozó jelezte, hogy általában nincsen hatásköre ezek elbírálására, ezért a panaszosokat Írország biztosítási ombudsmanjához irányította. Ezzel szemben a német szabályozónak van ilyen hatásköre, és kapott is panaszokat az ELAS-t illetően. A legtöbb panasz azonban kifejezetten a prudenciális

---

³⁹⁶ 2. oldal

³⁹⁷ 7. oldal

³⁹⁸ A Bizottság értelmező közleménye a szolgáltatásnyújtás szabadságáról és a közérdekről a biztosítási ágazatban (HL C 43., 2000.2.16.)

³⁹⁹ 25. oldal

felügyelettel kapcsolatos problémákról szólt, ezért a német szabályozó nem foglalkozott azokkal. A vallomások alapján, amennyiben a panasz tárgyát képező kérdés tekintetében nyilvánvalóan nem volt illetékes, a német szabályozó azt tanácsolta a panaszosoknak, hogy forduljanak az FSA-hoz, míg az ír szabályozó általában az ír biztosítási ombudsmanhoz irányította a panaszosokat. A német szabályozótól nem lehetett döntő bizonyítékot szerezni arra vonatkozóan, hogy kapott-e a GAR üggyel kapcsolatban (kifejezetten üzletvitellel összefüggő) visszaélészerű értékesítésre vonatkozó panaszokat, és ezeket hogyan kezelte. Tekintve, hogy a német szabályozó véleménye szerint az ELAS nem szegte meg a német üzletviteli szabályokat, feltételezhető, hogy minden ilyen panaszt elutasított volna.

A kérdést a fogyasztók szempontjából általánosságban kommentálva WESTPHAL úr kijelentette, hogy „*a határokon átnyúló panaszokat a fogyasztó országának felügyeleti hatósága gyakran elutasítja*”, a panaszosnál arra hivatkozva, hogy „*a szolgáltatásnyújtó székhely szerinti országának felügyelete a felelős*” (WS2). Véleménye szerint a fogyasztó országa hatóságának egyértelműen felelősnek kellene lennie a panaszok kezeléséért, tekintet nélkül arra, hogy a panasz tárgyát képező kérdés felügyeleti felelősségi körébe tartozik-e, mert a fogyasztótól nem lehet elvárni, hogy egy másik tagállam szabályozó hatóságaihoz forduljon (rendszerint) idegen nyelven (lásd: WE-FILE 28⁴⁰⁰). Ennélfogva – WESTPHAL úr véleménye szerint – ha egy panasz a prudenciális felügyelet körébe tartozik, a fogyasztó országa hatóságának kellene azt kézbe vennie, a prudenciális szabályozó elé terjesztenie és e szabályozóval együttműködve megkísérelnie annak megoldását.

Ezen túlmenően a bizottsághoz eljuttatott bizonyítékok arra mutatnak, hogy az Equitable Life-fal kapcsolatban volt legalább egy olyan eset, amikor a német szabályozó a panaszt pénzügyi felügyelettel kapcsolatos tárgyúként értelmezte, míg az egyesült királyságbeli szabályozó ugyanezt a panaszt üzletvitellel összefüggőnek tekintette. Így a panaszost a székhely szerinti és a fogadó ország szabályozói oda-vissza küldözgették egymás között. Bár az említett esetben úgy tűnik, hogy valóban üzletviteli ügyről van szó, meg kell jegyezni, hogy létezik egy „*fehér folt a prudenciális és az üzletviteli felügyelet között*” (WE-CONF 18⁴⁰¹), amely lehetővé tette a székhely szerinti és a fogadó ország hatóságai számára a panaszkezelés felelősségének egymás közötti tologatását. HOLMES úr a következőképpen fogalmaz (WE 84⁴⁰²): „*A szabályozói hatáskörök megosztása tekintetében a vizsgálóbizottság által hallott tanúvallomásokból kitűnik, milyen nehézségekkel találják magukat szemben a fogyasztók a szerződésükre alkalmazandó szabályok és a panaszaik orvoslása tekintetében illetékes nemzeti szabályozó meghatározása során. A bizonytalanságok ismeretében határokon átnyúló helyzetekben fennáll annak a kockázata, hogy a szabályozók egymásnak ütögetik a labdát, és mindegyik nemzeti szabályozó megkíséreli a másikra hárítani a felelősséget; a hatáskörök megosztása elméletben működik, de kérdés, hogy a gyakorlatban is hatékonyan működik-e.*”

Végül meg kell jegyezni, hogy a jelek szerint mind az ír, mind a német szabályozó számos, a kötvényesektől érkező kérdésre és információkérésre reagált. Meggyőző bizonyítékok tanúsítják, hogy tevékenyen igyekeztek tájékoztatást szerezni az egyesült királyságbeli szabályozótól, és azt továbbították az ír és német kötvénytulajdonosoknak.

⁴⁰⁰ 3. oldal

⁴⁰¹ 8. oldal

⁴⁰² 27-28. oldal

Lényegében azonban a nemzetközi kötvénytulajdonosok saját nemzeti pénzügyi szolgáltatási hatóságikon keresztül nem jutottak jogorvoslathoz az őket ért károkért.

b) Pénzügyi ombudsmani rendszerek

Több kötvénytulajdonos saját nemzeti ombudsmani rendszerén keresztül próbált jogorvoslathoz jutni.

Írország

Az írországi helyzet tekintetében MEADE úr a WE 62-ben elmagyarázza, hogy a „pénzügyi szolgáltatási ombudsman” (FSO) hivatalát a 2004. évi, a központi bankról és a pénzügyi szolgáltatási hatóságról szóló törvény értelmében, törvényi rendelkezés alapján hozták létre, és működését 2005. április 1-jén kezdte meg. A pénzügyi szolgáltatási ombudsman független tisztviselő, aki hatáskörrel rendelkezik a „szabályozott pénzügyi szolgáltatók” azon eljárásaival kapcsolatos panaszok kivizsgálása, elbírálása, illetve az ezen a téren történő közvetítés tekintetében, amelyek pénzügyi szolgáltatás nyújtásával, ilyen szolgáltatásnyújtásra vonatkozó ajánlattal vagy ilyen szolgáltatás nyújtásának megtagadásával vagy elmulasztásával függenek össze. Joghatósága nem korlátozódik az Írországban engedélyezett pénzügyi szolgáltatókra. Így kivizsgálhatja az „*azon pénzügyi szolgáltatókkal kapcsolatos*” panaszokat is, „*akik üzleti vállalkozását olyan hatóság szabályozza, amely valamely EGT országban a banki vagy a szabályozó hatóság által ellátott funkciókhoz hasonló feladatokat lát el*” (lásd: ES 3). Csak olyan panaszokkal foglalkozik, amelyek tekintetében a panaszos előzőleg már lefolytatta a szolgáltatója belső panaszkezelési eljárását. Nem vizsgálhatók ki azon panaszok, amelyek tárgya a panasztételt megelőző hat évnél régebben történt, vagy bírósági jogi eljárás tárgyát képezi vagy képezte. Az ombudsman kiterjedt hatáskörökkel bír. Többek között kötelezheti a pénzügyi szolgáltatót „*a panaszos részére kártérítési összeg fizetésére minden, a panaszos által a felpanaszolt eljárás eredményeképpen elszenvedett veszteségért, költségért és kellemetlenségért*” (lásd: ES 3⁴⁰³). Az általa megítélhető kártérítés összegének felső határa 250 000 euro. Az FSO határozatai mindkét félre nézve kötelezőek és az ellen a panaszos vagy a pénzügyi szolgáltató csak a fellebbviteli bírósághoz fellebbezhet.

MEADE úr a WE 63-ban jelezte, hogy megalapítása óta a törvényileg létrehozott pénzügyi szolgáltatási ombudsmanhoz 7 panasz érkezett az Equitable Life-fal kapcsolatban. Ezek tárgya feltételezett „*visszaélészerű értékesítés és az emberek nem kielégítő tájékoztatásának tényállása*” volt (WE 68). Mindazonáltal e panaszok egyikét sem vizsgálták ki, mivel „*azok a hatéves szabályon kívül estek, továbbá már [egyezség útján történő] rendezési rendszer tárgyát képezték*” (WE 68).

Az Equitable Life körüli főbb események még a törvényileg szabályozott rendszer létrehozása előtt történtek. Akkoriban az önkéntes írországi biztosítási ombudsmani (IOI) rendszer

---

⁴⁰³ 86. oldal

foglalkozott a rendszerhez tartozó biztosítási szolgáltatókkal (köztük az ELAS-szal) kapcsolatos panaszokkal. Az IOI által kivizsgálendő panaszokra vonatkozó egyéb követelményeket a WE 68 foglalja össze: „A volt írországi biztosítási ombudsmani rendszer által figyelembe veendő panaszoknak (...) tekintettel kellett lenniük arra, hogy a követelt kártérítés nem haladhatott meg egy bizonyos összeget, a panaszosnak előzőleg le kellett folytatnia a szolgáltatója belső panaszkezelési eljárását, az ügy nem képezhetette bírósági jogi eljárás tárgyát, és az időhatárokon belül kellett esnie”. Ebben a vonatkozásban meg kell jegyezni, hogy a 2006. október 6-i, dublini küldöttségi találkozó során több ír kötvénytulajdonos azt állította, hogy az IOI nem volt hajlandó panaszukkal foglalkozni azzal az indoklással, hogy „hatásköre csak a rendszerhez tartozó ír biztosítási szolgáltatókra terjed ki”. A kötvénytulajdonosok azonban a bizottság kérésére nem tudták állításaikat okirati bizonyítékokkal alátámasztani, és valójában inkább úgy tűnik, hogy rosszul értelmezték az IOI valódi okait panaszuk elutasítására.

O’Dea asszony (H4) állítása szerint az akkori szabályozó, a Vállalkozásügyi, Kereskedelmi és Foglalkoztatásügyi Minisztérium az Equitable Life-fal kapcsolatban panaszt tevőket az IOI-hoz irányította. A WE 68 szerint az IOI-hoz összesen 79, az Equitable Life-fal összefüggő panasz érkezett. „Amikor panasz érkezett, értékelték abból a szempontból, hogy kivizsgálhatja-e az írországi biztosítási ombudsmani rendszer (IOI), vagy a FOS hatáskörébe tartozik.(...) *Amennyiben a panasz inkább az Egyesült Királyság pénzügyi ombudsman szolgálatára tartozott, a panaszosnak javasolták, hogy forduljon ahhoz a hivatalhoz, és megkapta az ehhez szükséges adatokat*” (WE 68). A bizottság megkérdezte MEADE urat, hogy „*milyen alapon határozza/határozta meg az IOI, hogy maga foglalkozik-e egy (az írországi ELAS kötvénytulajdonosok által benyújtott) panasszal, vagy a FOS-hoz utalja azt*”, de nem kapott választ. Emiatt még mindig nem tisztázott az IOI joghatósága e panaszok tekintetében. A WE 68 szerint a beérkezett 79 esetből „*tizennégyet vagy az Egyesült Királyság pénzügyi ombudsman szolgálatához, vagy az írországi biztosítók szövetségéhez irányítottak*”. MEADE úr azonban rámutatott, hogy ha egy panaszosnak javasolták ügye FOS elé történő terjesztését, „*az már a szervezeten múlt, hogy foglalkozik-e az adott ügygel*”. MEADE úr állítása szerint „*könnyen lehetséges, hogy néhány panaszossal sem az ír, sem az egyesült királyságbeli ombudsman nem foglalkozott...*” Ezenfelül úgy nyilatkozott, hogy „*nem tud olyan egyéni esetről, ha lett volna is ilyen, amikor az [egyesült királyságbeli] FOS kártérítést ítélte volna meg*” (lásd: WE 68).

A KNOWD asszony által a WE-CONF 28-ban és a H2-ben tett tanúvallomás szemlélteti a kötvénytulajdonosok, ombudsmanok és az ELAS között annak kapcsán meglévő bizonytalanságot, hogy egyes panaszokkal az IOI-nak vagy a FOS-nak kellett volna foglalkoznia. A H2-ben KNOWD asszony azt állította, hogy az ír ombudsmanhoz intézett panaszát az „*arra hivatkozva utasította el, hogy az kívül esik joghatóságán*”. A jelek szerint panasz elutasítása után az IOI nem irányította őt a FOS-hoz. Ennek ellenére KNOWD asszony úgy határozott, hogy a FOS számára ügyáttételi levelet kér az ELAS-tól, de erre az ELAS azt válaszolta neki, hogy „*az egyesült királyságbeli ombudsmannak nincsen joghatósága az ír panaszosok ügyében történő eljárásra*”. Amikor kérésétől nem állt el, az ELAS a jelek szerint kiadta az ügyáttételi levelet, de továbbra is lebeszélte őt a FOS-nál történő panasztételről, ezúttal arra hivatkozva, hogy „*annak a kérdése, hogy a FOS joghatósággal bír-e az ír kötvényekre nézve, távolról sem tisztázott, (...) összetett, és megoldása jelentős időt*

vesz igénybe” (lásd: WE-CONF 28). Végül 18 hónap elteltével a FOS helyet adott panaszának (lásd alább).

A fennmaradó 65 esettel az IOI foglalkozott. A panaszok különféle problémákra, például visszaélészerű értékesítés gyanújával, a piaciérték-kiigazítások alkalmazásával, jutalékok mértékével, szerződéslezárási összegekkel és visszavásárlási értékekkel kapcsolatos kérdésekre vonatkoztak (lásd: WE 63). MEADE úr nem tudta pontosan meghatározni, hány panaszos állította azt, hogy kötvényük vásárlásakor nem tájékoztatták őket a GAR-ral összefüggő kockázatok létezéséről: „Nyilvántartásunkban nem szerepelnek a GAR létezésével kapcsolatos részletes elemzések” (WE 68). Hasonlóképpen azt is kijelentette, hogy „mivel e feljegyzések között több hat évnél régebbi is van, nehéz volna meghatározni, hogy ezek közül mennyi jelezte azt, hogy a befektetés elhatárolt ír alapba történik” (WE 68). Ezért nem világos, hogy az IOI által megvizsgált 65 esetből hány tartozik a IX.2.c.) pontban említett, visszaélészerű értékesítésre irányuló fő feltételezések tárgykörébe.

MEADE úr statisztikát tett közzé a 86 panasz (azaz az ír pénzügyi szolgáltatási ombudsmanhoz intézett 7, valamint az elődjéhez intézett 79 panasz) kezelése tekintetében. A fent leírtaknak megfelelően 14 ügyet „más szervekhez irányítottak”. A fennmaradó 72 ügyből 13 az egyezségi rendezési rendszer hatálya alá tartozott, 15 tárgya pedig hatáskörön kívül esett. Ezenfelül „7 tisztázandó ügy merült fel, amelyek esetében nem folytatták az eljárást, és 4 további ügyet a panaszos általi információszolgáltatás hiányos volta miatt nem vizsgáltak ki” (WE 68). Határozatot csak a fennmaradó 33 ügyben hoztak, ebből 15 esetben „a panaszos javára” (WE 68), ami az összes beadott panasz 17%-ának felel meg. MEADE úr nem tudta megmondani azt sem, hogy ezek az ügyek az ELAS áldozatai által előterjesztett, a IX.2.c.) pontban említett, visszaélészerű értékesítésre irányuló fő feltételezésekre vonatkoztak-e.

Az sem tisztázott, hogy az IOI milyen jogi követelmények alapján értékelte a visszaélészerű értékesítésekre irányuló panaszokat. MEADE úr a WE 68-ban a következőképpen felelt a bizottság írásbeli kérdésére: „Abban az időben, amikor a panaszok beérkeztek, az üzletviteli szabályokat nem alkalmazták. Az ír biztosítási ombudsman azonban gyakorlati szempontok szerint vizsgálta a panaszokat, és azt elemezte, hogy a panaszosok megkaptak-e a termékkel kapcsolatos minden vonatkozó anyagot...”

Végeredményben csak nagyon kevés ír ELAS-kötvénytulajdonosnak sikerülhetett az akkor hatályos írországi biztosítási ombudsmani rendszer döntése alapján kártérítéshez jutni. Egyáltalán nem bizonyos azonban, hogy azok az ügyek, amelyekben a kötvénytulajdonosok javára született döntés, bármiféle módon kapcsolódnának az Equitable körül történt eseményekkel kapcsolatban tett, e bizottság által vizsgált feltételezésekhez. Ezen túlmenően MEADE úr nem szolgáltat olyan bizonyítékkal, amely segítségével a bizottság meghatározhatta volna azon feltételeket, amelyeknek az ír ELAS-kötvénytulajdonosoknak meg kellett felelniük az IOI-hez való hozzáférés érdekében, illetve másrészt azon okokat, amelyek miatt néhány panaszost az egyesült királyságbeli ombudsmanhoz irányítottak. Összességében, tekintettel úgy a joghatósági kérdésekre, mint a panaszok elbírálása akkori jogalapjainak tisztázatlan voltára, valamint figyelemmel az azzal kapcsolatos bizonyíték hiányára, hogy a panaszosok javára megítélt néhány döntés valóban az ELAS-ügy fő kérdéseivel függött össze, valószínűnek tűnik, hogy a volt IOI rendszer nem szolgált kielégítő jogorvoslati eszközként az ír

kötvénytulajdonosok számára. Meg kell jegyezni azonban, hogy azóta a helyzetet javította a pénzügyi szolgáltatási ombudsmani hivatal létrehozása.

Németország

Németországban a biztosítási ágazat terén 2001 októbere óta tevékenykedik ombudsman (*Versicherungsbudsmann*). Az egyesült királyságbeli rendszerrel és a nemrég létrehozott ír pénzügyi szolgáltatási ombudsmanal ellentétben a német rendszert nem törvényileg hozták létre, hanem a biztosítási ágazat önkéntes megállapodása alapján, amely egyben finanszírozásáért is felelős. Ebből következően az ombudsman joghatósága és hatáskörei nincsenek jogszabályban meghatározva. A rendszert bejegyzett egyesület jogi formájában hozták létre (*eingetragener Verein*). A legtöbb Németországban működő biztosítóintézet tagja e rendszernek. Olyan vállalkozások is tartoznak hozzá, amelyek székhelye más országokban van, de fióktelepeket vagy irodákat nyitottak Németországban. Az ombudsmani rendszer a biztosítási piac összes vállalkozásának mintegy 95%-ára terjed ki.⁴⁰⁴

Az ombudsmani rendszerhez tartozó biztosítóintézetek szerződéses kötelezettségek vállalásán keresztül vetették alá magukat az ombudsman joghatóságának és a rendszer által előírt eljárási szabályoknak (lásd: ES 3⁴⁰⁵). Az ombudsman által elfogadott eljárási szabályok előírásai értelmében az ombudsman joghatósággal rendelkezik minden, valamely fogyasztó és a rendszerhez tartozó biztosítóintézet között kötött biztosítási szerződésből származó vita tekintetében. A fogyasztó szóbeli és írásbeli formában terjesztheti be a panaszt, és nem szükséges számára ügyészi képviselőt. A befogadható panasz értéke nem haladhatja meg az 50 000 eurót, nem vonatkozhat a biztosításmatematikai elvek alkalmazására, ugyanezen ügyben nem lehet folyamatban bírósági kereset, és a követelés nem eshet kívül az időbeli határokon. Bár az ombudsman kiterjedt döntési hatáskörrel rendelkezik a rendezési eljárásban, döntései jogszabályokhoz kötöttek. Ha a követelés értéke kevesebb mint 5000 euro, az általa hozott döntés kötelező az alperesre nézve, a panaszosra nézve azonban nem: ő ezt követően fellebbezhet a bíróságon. Ha az érték meghaladja az 5000 eurót, ajánlást ad ki, amely egyik félre nézve sem kötelező. A panaszost az eljárás kimenetelétől függetlenül semminemű költség nem terheli.

A bizottság úgy értesült, hogy az ELAS nem volt a német ombudsmani rendszer tagja (lásd például: ES 3⁴⁰⁶, WEYER úr, H3; DUCOLOUMBIER úr, H9). A THOMSON úr által a WECONF 21-ben adott magyarázat szerint ennek az az oka, hogy amikor a német rendszert létrehozták, az ELAS már nem kötött új üzleteket. „2001 előtt, amikortól a társaság már nem kötött új üzleteket, nem volt a fogyasztói panaszok vizsgálata tekintetében hatáskörrel rendelkező testület Németországban.” Így a német kötvénytulajdonosok ilyen módon nem juthattak jogorvoslathoz. WEYER úr a H3-ban említette a német biztosítási ombudsmanhoz forduló német Equitable Life kötvénytulajdonosok tapasztalatát. Azt mondták nekik, hogy „az Equitable Life nem tagja egyesületünknek”, és javasolták, hogy „forduljanak Nagy-Britannia

⁴⁰⁴ A rendszerhez tartozó intézmények felsorolása megtalálható az ombudsman honlapján: <http://www.versicherungsbudsmann.de/VOM/Navigationsbaum/WirUeberUns/AngeschlosseneUnternehmen/index.html>

⁴⁰⁵ 70-74. oldal

⁴⁰⁶ 71. oldal

pénzügyi ombudsmani szolgálatához”.

c) Garanciaalapok

A bizottság előtt tett megjegyzéseiben WEYER úr említést tett egy Protektor AG nevű német alapról. STEFFEN úr a H6-ban szintén utalt erre az alapra: „*Talán tudják, hogy Németországban már évek óta van egy védelmi alapunk, ami jól működik. Az életbiztosítási ágazatbeli Protektornak hívják, és eredetileg a német biztosítási iparág tisztán önkéntes alapja volt, 5 milliárd euro garanciával. Ezt az önkéntes alapot azóta jogi alapokra helyezték. Azóta már nem önkéntes, hanem kötelező. Feladata a válságba jutott biztosítótársaságok szerződéseinek átvétele és folytatása. Ez azt jelenti, hogy itt már nem egy egyszeri kifizetés formájában megnyilvánuló kártérítésről van szó, hanem a kötvények fennmaradásáról. Márpedig véleményem szerint a kötvények működésének fenntartása a kártérítés legjobb formája. Természetesen, mint már elmondtam, az Equitable Life-ra a brit szabályok alkalmazandók. Azok a német fogyasztók, akik brit kötvényeket vásároltak egy brit biztosítótól, nem kaphatnak kártérítést német védelmi alapról. Ennek a védelmi alapról Németországban csak német biztosítók a tagjai, tehát nem tartoznak hozzá olyan külföldi biztosítótársaságok, amelyek székhelye nem Németországban van. Ezért ebben az esetben a brit szabályok alkalmazandók.*”

Írországban jelenleg nincsen hatályban hivatalos kártérítési alap (lásd TROY asszony kijelentését, H4).

Összegzésül tehát úgy tűnik, hogy az ír és német kötvénytulajdonosoknak saját hazájukban nem áll rendelkezésükre nem peres út a jogorvoslat megszerzésére, kivéve azokat az írországi biztosítási ombudsmani rendszerhez benyújtott panaszokat, amelyeket a jelek szerint kivizsgáltak. Úgy tűnik azonban, hogy ezek nem az Equitable Life különös körülményei következtében elszenvedett fő sérelmekkel függtek össze.

4. Jogorvoslathoz való hozzáférés az Egyesült Királyságban

A nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosoknak az Egyesült Királyságban jogorvoslathoz való hozzáférése tekintetében a kapott bizonyítékok a következőkre mutatnak:

a) Az FSA-hoz benyújtott panaszok

A fentiekben felvázoltak szerint néhány, a német pénzügyi szabályozókhöz forduló németországi kötvénytulajdonosnak azt mondták, hogy a brit szabályozó felelős az Equitable Life prudenciális felügyeletéért. A BaFin a H6-ban elmondta a bizottságnak, hogy a német panaszosokat az FSA-hoz irányította, amikor megítélése szerint a panasz tárgya a pénzügyi felügyelettel függött össze.

A WE-CONF 7-ben az FSA megjegyzi, hogy „*nem kapott hivatalos panaszt ír és német*

Equitable Life kötvénytulajdonosoktól, bár levelezett néhány ilyen kötvénytulajdonossal, f őként a pénzügyi szolgáltatási kártérítési alaphoz történő hozzáférés vonatkozásában”. WEYER (H3) és SCHÄFER (WE 10) urak azonban úgy tájékoztatták a bizottságot, hogy az FSA nem volt hajlandó a német kötvénytulajdonosok által előterjesztett panaszokkal foglalkozni, és visszairányította őket a német szabályozóhoz. „Rendelkezésünkre áll az érintett felek és a brit felügyeleti hatóság közötti vonatkozó levelezés (...), amelyben az FSA először is főleg angolul válaszol, ami esetenként gondot jelenthet. *Ettől eltekintve, az FSA általában kijelenti, hogy nem rendelkezik hatáskörrel, mivel az érintett felek német kötvénytulajdonosok, ebben az esetben pedig a BaFin illetékes. Ezt nevezünk mi pingpongfolyamatnak, és több ügy kapcsán bizonyítani tudjuk, hogy azokat az FSA valóban visszairányította*” (WEYER úr, H3). WEYER úr kijelentésére reagálva a Bizottság részéről BEVERLY úr ezt mondta: „*a Weyer úr által pingpongjelzésnek nevezett folyamat nyilvánvalóan rossz, és erre oda kell figyelni*” (H3).

WEYER úr hangsúlyozta, hogy „*a német biztosítási szabályozó oly módon alkalmazza az irányelvet, hogy nem tartja magát felelősnek, és önmagát csak az úgynevezett másodlagos jogi felügyelet terén tekinti cselekvőképésnek, egyébként mindent az FSA-hoz utal*” (H3). Hozzáfűzte: „*ebben a helyzetben, amelyben az ügymenettel kapcsolatos saját személyes logikánk szerint az FSA-hoz küldött megkeresésre természetes módon választ kellene kapnunk, sajnos azt tapasztaltuk, hogy az FSA egyszerűen elutasította a német kötvénytulajdonosokat azon az alapon, hogy németek, ezért esetükben a német szabályozási rendszer illetékes.*” WEYER úr hangsúlyozta: *a BaFinnal folytatott nem hivatalos megbeszéléseink során arra a szilárd meggyőződésre jutottunk, hogy az FSA jogértelmezése meglehetősen helytelen*” (H3). *Csak abban lehetünk biztosak, hogy ezen a ponton az érintettek többségének, akik feje felett most a szegénység lebeg, és akik anyagi körülményeihez hasonló egészségi problémák járulnak (...), elfogyott az ereje. Már nem érdekli őket, van-e a hatóságoknak hivatalos felelősségük.*”

A német kötvénytulajdonosok és az FSA közötti levélváltás az előbbiektől a bizottság rendelkezésére bocsátott példányai (WE 48, WE-CONF 1 és WE-CONF 10) két tárgyat érintenek.

Egyrészt egy kötvénytulajdonos az *Equitable Life* azon döntése kapcsán tett panaszt, hogy ezentúl az nem német nyelven teszi közzé jelentését és beszámolóit, valamint az éves közgyűléséről szóló értesítést, mivel ez a nem angol anyanyelvű kötvénytulajdonosokkal szemben hátrányos megkülönböztetést jelent és azokat hátrányos helyzetbe juttatja. Ezt megelőzően már felvetette aggodalmát a társaságnak, amely úgy válaszolt, hogy az e dokumentumok fordításával kapcsolatos költségek véleménye szerint nem állnak arányban a haszonnal. Az FSA így felelt: „*nézetünk szerint panasza sokkal inkább az Equitable Life németországi üzletvitelével, mint a társaság prudenciális vagy pénzügyi szabályozásával kapcsolatos szempontokkal függ össze.(...) (...) Ez azt jelenti, hogy a német szabályok határozzák meg azt, hogy Önnek milyen tájékoztatáshoz van joga, és az ilyen szabályok rutinszerű végrehajtása a német szabályozó feladata.(...) (...) A fogadó állam csak akkor avatkozik be, amennyiben egy cég következetesen nem felel meg a fogadó állam követelményeinek.(...) (...) Jelenlegi értelmezésünk szerint a BaFin szabályai nem írják elő az Ön által említett dokumentumok lefordítását. Ebből következően nincsen tudomásunk arról, hogy az Equitable*

következetesen ne teljesítette volna a német követelményeket” (WE 48).

A második levélváltás egy, a jelentés e részének IX.2.c.) pontjában szintén említett panaszra vonatkozik. A panaszos azt feltételezi, hogy visszaélészerűen adták el neki nyugdíjkötvényét, mivel az Equitable Life nem hívta fel a figyelmét arra, hogy befektetése a garantált kamatú (GIR) kötvényekkel közös alapba kerül. Úgy érvel, hogy ez utóbbi hátrányosan befolyásolta befektetését. A német hatóságokkal folytatott levelezéséből (WE-CONF 1 és WE-CONF 10) úgy tűnik, hogy a BaFin nem volt hajlandó foglalkozni a panasszal azon indokkal, hogy panasza az egyesült királyságbeli szabályozó felelőssége alá tartozó „pénzügyi felügyelettel” kapcsolatos, ezért a panaszost az FSA-hoz irányította. A panaszosnak válaszolva az FSA éppen ellenkezőleg érvelt: *„A fogadó állam szabályozója felelős a németországi pénzügyi tanácsadásért, és annak kell tudnia eldönteni, hogy az Ön panasza jogos-e”* (WE 48, WE-CONF 1 és WE-CONF 10). Úgy tűnik, hogy a fenti levelezés valóban üzletvitellel összefüggő problémákat felvető panaszokról szól, amelyek tekintetében tehát a fogadó állam szabályozóinak kellene eljárniuk.

SEYMOUR úr a H7-ben arra reflektálva, hogy az FSA nem volt hajlandó a pénzügyi jelentéstétel nyelvéhez hasonló problémákkal foglalkozni, eltérő véleményének adott hangot. Egyrészt azt állította, hogy *„az ELAS több ízben kijelentette értékesítési anyagaiban, hogy csak az Egyesült Királyság szabályozása alatt áll”* (lásd: WE 52⁴⁰⁷). Másrészt hangsúlyozta, hogy az életbiztosítási irányelv *„nem mondja ki, hogy az üzletvitel (...) a helyi szabályozóra tartozik, és a 15. cikkben kifejezetten megemlíti »a területükön központi ügyvezetéssel rendelkező biztosítóintézeteknek a területükön kívül végzett tevékenységeit is magában foglaló üzletmenetének felügyeletével« kapcsolatos követelményt.”* Ezért nézete szerint az egyesült királyságbeli szabályozónak felelősséget kellett volna vállalnia a panaszok kezelését illetően. Ezzel ellentétben STRACHAN úr (H4) rámutat, hogy *„az FSA nem (...) teszi kötelezővé üzletviteli szabályait az egyesült királyságbeli intézmények EGT-beli fióktelepei számára, amelyek a fióktelep helye szerinti illetékességű kötvénytulajdonosokkal folytatnak üzleti tevékenységet.* A harmadik életbiztosítási irányelvvel összhangban azon fióktelepek szabályozójának – ebben az esetben a fogadó ország szabályozójának – kell saját szabályait alkalmaznia.

A bizottsághoz egy további német állampolgártól is érkezett beadvány, aki az Equitable Life-től eltérő, szolgáltatásaikat az EU tagállamaiban található fióktelepeken keresztül ajánló egyesült királyságbeli pénzügyi szolgáltatókkal kapcsolatban tett panaszt az FSA-nál (lásd: WE-FILE 21, KREGÉ úr). Ő hasonló tapasztalatokról számolt be, amennyiben az FSA és a fogadó tagállam egyaránt elutasította panaszai kezelését.

A válság kibontakozásának kezdetét követően az egyesült királyságbeli pénzügyi szabályozónak ír kötvénytulajdonosok is írtak, aggodalmuknak adva hangot és jogorvoslatot követelve. Az FSA a WE-CONF 20-ban bocsátotta rendelkezésre az ír kötvénytulajdonosokkal folytatott levelezését. Az FSA válaszában jellemzően általános tájékoztatást adott olyan ügyekről, mint a Lordok Háza ítélete, az Equitable egy részének esetleges jövőbeni eladása a Halifaxnak és az egyezség. Rámutatott, hogy az ELAS megőrizte

⁴⁰⁷ A WE E. melléklete tartalmazza az ELAS egy olyan anyagának példányát, amely azt állítja, hogy az ELAS az Egyesült Királyság akkori üzletviteli szabályozója, a Personal Investment Authority szabályozása alatt áll.

fizetőképességét, és hogy az FSA „továbbra is ellenőrzi az Equitable műveleteit”. Néhány esetben az FSA azt javasolta a kötvénytulajdonosoknak, hogy „ne hozzanak elhamarkodott döntéseket”, és rámutatott arra, hogy „a nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvények szerződésben meghatározott időpontokon kívüli megszüntetése vagy átruházása a kötvények értékének csökkenését eredményezheti” (WE-CONF 20). A jogorvoslatot követelő kötvénytulajdonosoknak válaszolva az FSA hangsúlyozta, hogy „semmilyen alapon nem tudunk és nem vagyunk kötelesek kártérítést nyújtani”. Egy kötvénytulajdonosnak ezenkívül azt tanácsolta, hogy „a fogadó tagállamok rendelkeznek hatáskörrel és felelősséggel a joghatóságuk alatt folytatott üzleti tevékenység tekintetében, és lehetséges, hogy egyes problémák felkeltik az ír hatóságok érdeklődését” (WE-CONF 20).

A H8-ban McCREEVY főbiztos a következő következtetéseket vonta le a határokon átnyúló panaszok nemzeti szabályozók általi kezelése és feldolgozása tekintetében: „Az Equitable-üggyel kapcsolatban felmerült zavaró szempont még a nemzeti hatóságokhoz intézett panaszok kezelése. A panaszosokat oda-vissza küldözgették a székhely szerinti állam – a pénzügyi felügyeletért felelős – hatósága és a fióktelep – az üzletviteli szabályokért felelős – fogadó hatósága között. Ez egységes piacunkon elfogadhatatlan. A kérdést már felvetettük az Európai biztosítási és foglalkoztatónyugdíj-bizottságban összegyűlt szabályozóknak. A Biztosítás és a foglalkoztatói nyugdíjak európai felügyeleteinek bizottságában összegyűlt felügyelők bejelentették, hogy felülvizsgálják a felügyelők által a határokon átnyúló tevékenység során követendő szabályokat és eljárásokat, és terveik szerint a fogyasztóvédelmi problémákra – például a határokon átnyúló panaszok kezelésére – összpontosítanak majd.”

b.) A FOS-hoz intézett panaszok

A tanúvallomások szerint néhány ír és német kötvénytulajdonos az Egyesült Királyság pénzügyi ombudsman szolgálatához nyújtott be panaszt. A WE-CONF 7-ben⁴⁰⁸ az egyesült királyságbeli szabályozó kijelenti: „a pénzügyi ombudsman szolgálattól azt az információt kaptuk, (...) hogy 74 ír és 6 német kötvénytulajdonostól kapott panaszokat”. Maga az FOS először nem tüntette fel a bizottságnak beadott tanúvallomásában, hány panasz érkezett hozzá az Egyesült Királyságon kívüli kötvénytulajdonosoktól. Mindössze egy, az ELAS-szal összefüggő panaszok kezeléséről szóló tájékoztatást tartalmazó statisztikai táblázatot nyújtott be, amely feltünteteti 1 „német” és 2 „ír” panasz elutasítását (WE 56). Ezért a bizottság részletes adatokat kért a FOS-tól a német és ír kötvénytulajdonosoktól kapott panaszok pontos számáról, arról, hogy ezek az Egyesült Királyságban vagy az Equitable Life német és ír fióktelepeinél vásárolt kötvényekre vonatkoztak-e, valamint azok elbírálásáról. A FOS válaszában⁴⁰⁹ nem reagált ezekre a kérdésekre. Csak annyit közölt, hogy „egy ír panasz esetében a FOS ideiglenes döntést hozott. (...) (...) A panasz azon része a FOS joghatósága alá tartozhat. A FOS-hoz nem érkezett be olyan német panasz, amely megítélésünk szerint akár csak részben is a FOS joghatósága alá tartozott volna.”

A FOS általában vett területi joghatósága tekintetében a bizottság a kötvénytulajdonosoktól a következő tájékoztatást kapta. WEYER úr (H3) állítása szerint a FOS úgy tájékoztatta a

⁴⁰⁸ 2. oldal

⁴⁰⁹ Lásd a WE 90-t.

német kötvénytulajdonosokat, hogy számukra szolgáltatásai nem hozzáférhetőek: „*A nekünk adott nem hivatalos tájékoztatásában a pénzügyi ombudsman szolgálat egyértelműen közölte az érintett német felek tekintetében, hogy a jogi helyzetről alkotott értelmezésük szerint a német kötvénytulajdonosoknak nem lehetnek követeléseik, különösen akkor, ha szerződésüket a Németországi Szövetségi Köztársaság felségterületén kötötték.*” Másrészről KNOWD asszony, ír kötvénytulajdonos a H2-ben elmondta, hogy az ír biztosítási ombudsmannál tett panasa elutasítását követően, 2003 májusában a FOS-hoz fordult panasszal. Állítása szerint az ELAS általi akadályoztatással és késleltető taktikákkal szembesülve „*másfél évig tartó epikus küzdelem*” kellett keresztülmennie, mire 2004 novemberében kiderült, hogy „*jogosult a FOS szolgáltatásainak igénybevételére*” (KNOWD asszony, H2). A WE-CONF 28-ban KNOWD asszony idéz „*Roberts ombudsman*” 2004. novemberi leveléből, amelyben a jelek szerint a FOS megerősítette, hogy joghatósággal rendelkezik panasa ügyében: „*Számomra úgy tűnik, hogy (...) annak megítélésében, hogy egy panasz a [FOS] területi joghatósága alá tartozik-e, elsősorban azt kellene mérlegelni, hogy a panaszra okot adó intézkedést vagy mulasztást valóban az Egyesült Királyságban követte-e el egy, tevékenységét az Egyesült Királyságban lévő állandó székhelyről irányító cég. Az Equitable Life rendelkezik ilyen állandó székhellyel, és onnan irányítja tevékenységeit.*” KNOWD asszony nem közölte, hogy a FOS hozott-e döntést panaszáról.

Az ír pénzügyi hatóságok úgy tájékoztatták a bizottságot, hogy megpróbálták kideríteni, vajon az ír és német kötvénytulajdonosok hozzáférhettek-e a FOS-hoz. 'DEA asszony közölte, hogy az ír szabályozók felvették a kapcsolatot az Egyesült Királyság pénzügyi ombudsman szolgálatával annak felderítése érdekében, hogy az az ír kötvénytulajdonosok rendelkezésére áll-e. „*Sajnos nem tudtunk felvilágosítást szerezni arról, hogy az Egyesült Királyság pénzügyi szolgáltatási ombudsmanja rendelkezik-e joghatósággal konkrétan az Equitable Life ír kötvénytulajdonosai tekintetében*” (O'DEA asszony, H4).

A FOS honlapján kijelenti, hogy hatásköre csak „*az Egyesült Királyság területén vagy területéről pénzügyi termékeket és szolgáltatásokat nyújtó cégekre terjed ki*”.⁴¹⁰ Ezt megerősítette TERTÁK úr is (H1), aki közölte, hogy a FOS nem foglalkozik az Equitable európai uniós fióktelepeivel szerződött kötvénytulajdonosok követeléseivel, mivel a terméket nem az Egyesült Királyság területén vagy területéről szállították. A H4-ben az egyesült királyságbeli szabályozók nem kommentálták a FOS területi joghatóságát, azonban többször utaltak a FOS által a bizottsághoz benyújtott memorandumra, mondván, hogy ahhoz „*nincsen hozzáf* üznivalójuk”.

Ebben a memorandumban (WE 27⁴¹¹) területi joghatóságával kapcsolatban a FOS a következőket jelenti ki: „*A FOS elbírálhat egy cég által az Egyesült Királyságból folytatott tevékenységgel kapcsolatos panaszokat. Foglalkozhat azonban az Európai Unió más részén található létesítményből folytatott tevékenységgel kapcsolatos kötelező joghatóság értelmében tett panaszokkal is, ha a) a tevékenység az Egyesült Királyságra irányul, és b) a szabályozó szerződések Anglia és Wales, Skócia vagy Észak-Írország joga szerint jöttek létre.*” A

⁴¹⁰ <http://www.financial-ombudsman.org.uk/>

⁴¹¹ 6. oldal

dokumentum így folytatódik: „amennyiben az Equitable Life ír kötvényeinek eladását és azok vásárlása előtt és után az e kötvényekkel kapcsolatos tájékoztatást az Ír Köztársaságból folytatták, az ezen ügyben panaszt tevők kívül esnek a FOS joghatóságán. Noha lehetséges, hogy az ír köztársaságbeli befektetők által az Equitable Life-fal kapcsolatban tett bizonyos panaszok valóban a FOS joghatósága alá tartozhatnak, nem valószínű, hogy az általános panaszokra ez igaz lenne. Hasonló az álláspontunk az Equitable Life német kötvényeit illetően is. Egy külföldi fióktelep bevonása nem mindig jelenti azt, hogy a szolgáltatást valójában nem az Egyesült Királyságból nyújtották. A FOS-nak meg kell vizsgálnia a tényállást; ám ha a szolgáltatást ténylegesen nem az Egyesült Királyságból nyújtották, a FOS nem rendelkezik joghatósággal.” Másrészt „az ombudsman azon véleményének adott hangot, miszerint nem rendelkezik hatáskörrel az Equitable Life guernsey-i és dubai fióktelepének kötvénytulajdonosai által a FOS-hoz intézett panaszok elbírálása tekintetében; e véleményét az Egyesült Királyságban az Equitable Life által a guernsey-i és dubai fióktelepekben játszott szerep jelentőségének általa való értelmezésére alapozza. E kötvénytulajdonosok között különféle országoknak az Egyesült Királyságban lakóhellyel nem rendelkező állampolgárai találhatóak meg” (WE 27⁴¹²).

Az ES 3 a következő összegzést teszi: „A FOS nem vizsgálja ki azon kötvénytulajdonosok panaszait, akik egyesült királyságbeli cégek által az Egyesült Királyságon kívül alapított fióktelepektől vásároltak termékeket, amennyiben a panaszok az ott nyújtott szolgáltatásokkal, értékesítéssel vagy tanácsadással függenek össze. El kell fogadni azonban, hogy a szolgáltatónak felróható, az Egyesült Királyság területén az értékesítés után elkövetett hivatali visszaélések a FOS hatáskörébe tartoznak. A fentiekből következően, amennyiben panasz a kötvény eladásával kapcsolatos, egy németországi vagy írországi lakóhellyel rendelkező kötvénytulajdonos akkor tartozhat az egyesült királyságbeli FOS rendszer joghatósága alá, ha kötvényét közvetlenül az ELAS-tól vásárolta; akkor azonban nem, ha kötvényét az ELAS-nak a kötvénytulajdonos lakóhelye szerinti államban található fióktelepén keresztül vásárolta. Az, hogy az ilyen panaszok vonatkozásában a kötvénytulajdonosra a fogadó állam ombudsmanjának hatásköre kiterjed-e vagy sem, az azon állam területi joghatóságára irányadó szabályok függvénye.

Emellett említést tesz még egy, a FOS joghatóságának kérdésével összefüggő további szempontról is, azaz az üzletvitellel, illetve a prudenciális szabályok feltételezett megsértésével kapcsolatos panaszok közötti különbségtételről: „A nemzeti ombudsman joghatóságának egybe kell esnie a panasszal összefüggő szabályok alkalmazási hatályával is. Ha tehát egy panasz az üzletviteli szabályok állítólagos megsértésére vonatkozik, annak kivizsgálása a fogadó állam ombudsmanjának felelőssége, mivel a fogadó tagállam üzletviteli szabályai alkalmazandóak. Ha azonban a panasz tárgya valamely prudenciális szabály megsértésének gyanúja, annak kivizsgálása a FOS feladata, mivel az életbiztosítási irányelv értelmében [az ELAS tekintetében az Egyesült Királyság prudenciális szabályai alkalmazandóak]” (ES 3⁴¹³). A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azonban úgy tűnik, hogy a FOS általában nemigen törődik a prudenciális szabályok állítólagos megsértésével kapcsolatos panaszokkal, még ha ez a FOS alapszabálya értelmében nem is volna eleve kizárt, mivel az úgy rendelkezik, hogy a FOS kötelező joghatósága kiterjed minden, a Pénzügyi Szolgáltatási és Piaci Törvény által

⁴¹² 6. oldal

⁴¹³ 14. oldal

szabályozott tevékenységgel összefüggő panaszra.

Lényegében, mivel a legtöbb Egyesült Királyságon kívüli kötvénytulajdonos az ELAS Egyesült Királyságon kívüli fióktelepeitől vásárolta kötvényét, túlnyomó többségük ki van zárva e jogorvoslati eszközökből. Bár a bizonyítékok szerint a FOS egyetlen német panasznak sem adott helyt, úgy tűnik, hogy foglalkozott néhány ír kötvénytulajdonostól érkezett panasszal. Nem világos azonban, milyen alapon döntött végül úgy a FOS, hogy némelyik ír panasz mégis a joghatósága alá tartozik.⁴¹⁴ Úgy tűnik, hogy akkoriban nagy volt a bizonytalanság ez ügyben, nemcsak a kötvénytulajdonosok, hanem maguk az érintett intézmények között is. A fent említettek szerint még az ír hatóságoknak *„sem sikerült tisztázniuk, hogy az Egyesült Királyság pénzügyi szolgáltatási ombudsmanja rendelkezik-e joghatósággal konkrétan az Equitable Life ír kötvénytulajdonosai tekintetében”*, amikor felvették a kapcsolatot az egyesült királyságbeli pénzügyi ombudsman szolgálattal annak kiderítése érdekében, hogy az ír kötvénytulajdonosoknak jogukban áll-e hozzá fordulni.

c) Az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja

A fent említetteknek megfelelően az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja jelenleg vizsgálatot folytat *„annak meghatározására, hogy a 2001 decemberét megelőző időszakban hivatali visszaéléseken keresztül jogellenesen jártak-e el egyes személyekkel szemben az Equitable Life Assurance Society prudenciális szabályozásáért felelős nyilvános testületek és/vagy a kormány Biztosításmatematikai Főosztálya; valamint megfelelő jogorvoslatra irányuló tanácsadás érdekében minden ily módon okozott jogsérelemért”* (WE 12⁴¹⁵). Azt is fontos megjegyezni, hogy a vizsgálat csak a 2001. December 1-jéig tartó időszakot fedi le, mivel az FSA mint az akkortól létrehozott egyedüli szabályozó, nem tartozik az ombudsman hatáskörébe. Hasonlóképpen az ombudsman csak az ELAS prudenciális szabályozásával megbízottak tevékenységét vizsgálhatja, azonban nem foglalkozhat az üzletvitellel vagy marketinggel kapcsolatos ügyekben tett panaszokkal.

A panaszokat az Egyesült Királyság Alsóháza valamely tagjának kell az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja elé terjesztenie. Ezért LAKE úr szerint (H1) *„a jogrend értelmében az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja kizárólag a brit korona alattvalói számára elérhető saját parlamenti képviselőjükön keresztül”*. Így, mint SEYMOUR úr rámutatott, *„az Egyesült Királyságon kívüli közösségi polgár nem folyamodhat az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanjához”* (H7). Amint az EMAG-nak írott levelében kifejtette, az Ombudsmani Hivatal eredeti álláspontja az volt, hogy az ilyen nemzetközi (az ELAS Egyesült Királyságon kívüli fióktelepeivel vették fel a kapcsolatot) kötvénytulajdonosokra nem terjed ki a vizsgálat (WE 14). A parlamenti ombudsman azonban jogi tanács kérését követően megváltoztatta ezt az álláspontját. BRAITHWAITE úrnak írott levelében⁴¹⁶ az Ombudsmani Hivatal kijelenti: *„vizsgálatunk valóban kiterjedhet minden olyan nemzetközi*

⁴¹⁴ A joghatóságról szóló döntések a jelek szerint hosszú idővel – KNOWD asszony esetében például 18 hónappal – a panaszok benyújtása után születtek meg (lásd: H2).

⁴¹⁵ B. melléklet

⁴¹⁶ A „nemzetközi” kötvénytulajdonosok helyzete a parlamenti ombudsman vizsgálatával összefüggésben; az Ombudsmani Hivatal Braithwaite úrnak, az EMAG főtítkárának írott, 2005. május 9-én kelt levele

kötvénytulajdonos helyzetére, aki állítása szerint 2001. december 1-jét megelőzően az Equitable Life prudenciális szabályozása során elkövetett hivatali visszaélések eredményeképpen jogsérelmet szenvedett el”, továbbá „ennélfogva a vizsgálat befejeztével általunk hozott minden határozat és ajánlás vonatkozni fog e kötvénytulajdonosok helyzetére is”. A levél szerint e döntés az Egyesült Királyság kincstárának azon kijelentésén alapult, amely szerint a gyakorlatban a prudenciális felügyelet egészét az egyesült királyságbeli szabályozó végzi, ezáltal az ilyen szabályozással kapcsolatos panaszok az Egyesült Királyságon belül felmerülő jogokra és kötelezettségekre vonatkoznak. LAKE úr (H1) véleménye szerint a nemzetközi kötvénytulajdonosok tekintetbe vételéről szóló döntés „diszkrecionális intézkedés volt, nem jogi kötelezettség”. McCREEVY főbiztos üdvözölte a parlamenti ombudsman vállalását, „hiszen az egységes piacon nem elfogadható, hogy az Egyesült Királyságon kívüli kötvénytulajdonosok ne részesüljenek az egyesült királyságbeliekkel azonos bánásmódban” (H8).

d.) Az egyesült királyságbeli Financial Services Compensation Scheme (pénzügyi szolgáltatási kártérítési alap, FSCS)

Az FSCS honlapján⁴¹⁷ kijelenti, hogy csak a tanácsadás időpontjában valamely egyesült királyságbeli szabályozó által engedélyezett cég elleni követeléseket tudja figyelembe venni. A bizottság előtt meghallgatott tanúk közös értelmezése szerint az FSCS elvileg nem terjed ki az egyesült királyságbeli biztosítóintézetek külföldi fióktelepei ügyfeleinek kártérítési követeléseire (lásd például a következők kijelentéseit: TERTÁK úr, H1; LAKE úr, H1; WEYER úr, H3; O'DEA asszony, H4, STEFFEN úr, H6).

Ír kötvénytulajdonosok kérésére⁴¹⁸ az ír hatóságok megpróbálták tájékoztatást kapni az egyesült királyságbeli hatóságoktól arra vonatkozóan, hogy fizetési képtelenség esetén az ír kötvénytulajdonosok jogosultak lennének-e kártérítésre. A kapott válasz szerint az ír kötvénytulajdonosok helyzete az alap keretében adandó kártérítésre való jogosultság tekintetében jogilag összetett, és azt „*eseti alapon (...) lenne szükséges értékelni*” (O'DEA asszony, H4). (O'DEA asszony, H4).

A WE 21-ben⁴¹⁹ a BaFin jelzi: megvizsgálta, hogy az Equitable Life német ügyfelei fizetési képtelenség esetén részesülhetnének-e az FSCS-ből. Szerinte a német ügyfelek által az FSCS 2001. december 1-jei létrehozását megelőzően jegyzett kötvények (márpedig valamennyi német kötvénynél ez a helyzet) akkor védettek, ha azokat egy, az Egyesült Királyság által engedélyezett vállalkozásnál vagy azok valamely EU-beli leányvállalatánál jegyezték, és ha azok már elődje, az 1975-ben létrehozott Policyholder Protection Fund védelme alá tartoztak. A második feltétel csak akkor teljesül (amennyiben „a védett kockázat az Egyesült Királyságon kívül helyezkedik el”⁴²⁰), ha a kötvényeket egy egyesült királyságbeli létesítménynél jegyezték.. 1997-től kezdődően a védelmet kiterjesztették az EGT-beli fióktelepeknél jegyzett

⁴¹⁷ <http://www.sfo.gov.uk/>

⁴¹⁸ Lásd például O'Broin úr 2006. március 8-án kelt, mellékletekkel ellátott levelét (WE 3)

⁴¹⁹ 3. és 4. oldal.

⁴²⁰ azaz nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvényeknek az Egyesült Királyságon kívüli lakóhellyel rendelkező tulajdonosai

kötvényekre is, de csak abban az esetben, ha a kockázat vagy a kötelezettségvállalás helye az Egyesült Királyság. A BaFintól kapott tájékoztatás szerint ennél fogva a külföldi fióktelepeknél nem egyesült királyságbeli állampolgárok által jegyzett kötvények – a legtöbb esetben jellemzően ez a helyzet – nem védettek. STEFFEN úr szerint (H6) „*ez nem változott meg jelentős mértékben 2002 óta, mivel a feltétel az volt, hogy vagy Nagy-Britanniában írták alá a szerződést, vagy a biztosított kockázat helye Nagy-Britannia, azaz a kötvénytulajdonos Nagy-Britanniában él. Becslésünk szerint – mindamellet ezt nem állíthatom teljes biztonsággal – ez nem igaz a németországi kötvénytulajdonosok túlnyomó többségére. Bonni találkozónk során megvitattuk brit munkatársainkkal annak lehetőségét, hogy lehet-e valamiféle hiányzó láncszem egyfelől az alapvetően a brit ügyfelekre kiterjedő brit kártérítési alap, másfelől az európai ügyfelek számára elérhető védelem között. Az FSA mindenesetre nem vitatta azt a helyzetértékelésünket, miszerint a német ügyfelek nem védettek, ám e probléma mindkét oldal általi megfontolása során nem találtunk jogorvoslati lehetőséget.*”

A WE 84-ben⁴²¹ HOLMES úr e tekintetben az EK-Szerződés 12. cikkére hivatkozik, amely értelmében tilos az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés, hangsúlyozva, hogy „*a közösségi esetjogban a lakóhely a nemzetiség közeli megfelelője*”. Ennél fogva úgy tekinthető, hogy az egyesült királyságbeli kártérítési alaphoz történő hozzáférés követelményei hátrányosan megkülönböztetőek az Egyesült Királyságon kívüli lakóhellyel rendelkezőkkel szemben, ezért azok sértik az EK-Szerződés 12. cikkét.

Mindamellet a garanciaalapokhoz való hozzáférés csekély gyakorlati fontossággal bírt az ELAS károsultjai számára, mivel az egyesült királyságbeli alap igazán soha nem került a képbe, miután a társaság sem mulasztást nem követett el, sem fizetésekképtelenné nem vált.

Összességében úgy tűnik, hogy az Egyesült Királyságon kívüli kötvénytulajdonosok nem férhetnek hozzá a biztosítással kapcsolatos panaszoknak, valamint a biztosítóintézetek mulasztásainak kezelésére kijelölt két egyesült királyságbeli testülethez (a FOS-hoz és az FSCS-hez). TERTÁK úr (H1) ezért azt a következtetést vonta le, hogy „*az Equitable Life Egyesült Királyságon kívüli tagjai egyértelműen kedvezőtlen helyzetben vannak.*” WEYER úr (H3) arra utalt, hogy a peres út lenne „*láthatólag valóban a jogorvoslat egyetlen, az európai fogyasztók számára elérhető módja*”.

A jelenleg nem kielégítő helyzet miatt a Bizottság TERTÁK úr (H1) szerint „*egy ideje a tagállamokkal együtt dolgozik a biztosítási garanciaalapok témáján, és pillanatnyilag mérlegeli egy olyan irányelvjavaslat előterjesztését, amely előírná minden egyes tagállam számára egy ilyen, mind a hazai, mind az EU-beli külföldi fióktelepek ügyfeleire és kedvezményezettjeire kiterjedő alap létrehozását*”. O’DEA asszony (H4) közölte, hogy a Bizottság munkacsoportot hívott össze annak mérlegelésére, hogyan lehetne a biztosítási kártérítés tekintetében minimális szintű harmonizációt elérni annak biztosítása érdekében, hogy a határokon átnyúló biztosítókkal üzletet kötő fogyasztók hozzáférjenek a biztosító székhelye szerinti tagállamban elérhető kártérítéshez. „*Hiszünk abban, hogy ennek meg kell valósulnia*”, mondta O’DEA asszony. MAXWELL úr a brit kincstár részéről (H4) szintén elvi támogatását fejezte ki a biztosítási garanciaalapokról szóló európai irányelv tekintetében: „*Ellentétben a*

---

⁴²¹ 24. oldal

banki letétek esetével, a nemzeti biztosítási kártérítési alapok működése tekintetében jelenleg nincsen európai keret. (...) (...) Az Egyesült Királyság jelezte, hogy nem áll egy egészséges alapokon nyugvó javaslat útjába. A biztosítási garanciaalapokról szóló irányelvjavaslat azonban csak egy része lehet egy, a székhely szerinti és a fogadó tagállam felügyelői közötti megerősített együttműködést is magában foglaló rendszernek” (MAXWELL úr, H4).

STEFFEN úr a BaFin részéről hasonlóképpen így nyilatkozott: „Nagy érdeklődéssel figyeljük az európai tagállamok közötti, az Európai Unióban a védelmi alapok harmonizált jogszabályi keretéről szóló tárgyalások további alakulását (...), és ezen erőfeszítésekben Németország is tevékenyen részt vesz” (H6).

5. Bírósági kereset

A biztosítási szolgáltatók elleni lehetséges bírósági kereset tekintetében a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK tanácsi rendelet úgy rendelkezik, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, állampolgárságára való tekintet nélkül. A 3. szakasz (8–14. cikk) állapítja meg a joghatóságra biztosítási ügyekben vonatkozó különös szabályokat. A 9. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy *„valamely tagállamban székhellyel rendelkező biztosító perelhető: a) annak a tagállamnak a bíróságai előtt, ahol a székhelye található; vagy b) más tagállamban a biztosítási kötvény jogosultja (...) által indított perek esetén, a felperes lakóhelyének bírósága előtt.”* A 9. cikk (2) bekezdése meghatározza, hogy *„ha a biztosító székhelye nem a tagállam területén található, azonban fiókteleppel, képvisellel vagy más telephellyel rendelkezik valamely tagállamban, akkor a fióktelep, képviselő vagy más telephely működéséből származó jogvitában úgy kell tekinteni, mintha székhelye az említett tagállam területén lenne.”* A rendelet rendelkezik a határozatoknak az érintett tagállamok általi elismeréséről és végrehajtásáról is.

Ebből következően az Equitable Life-fal az Egyesült Királyságban szerződött ír, illetve német kötvénytulajdonosok a társaságot választásuk szerint akár az Egyesült Királyságban, akár a lakóhelyük szerinti országban – tehát valószínűleg elsősorban Írországban, illetve Németországban – perelhetik. Másrészről az Equitable Life írországi, illetve németországi fióktelepeivel szerződött ír, illetve német kötvénytulajdonosoknak az Equitable Life ellen Írországban, illetve Németországban kellene pert indítaniuk (kivéve, ha valamely más tagállamban rendelkeznek lakóhellyel). Az ír, illetve német kötvénytulajdonosok túlnyomó többsége kötvényeit az ELAS írországi, illetve németországi fióktelepeitől vásárolta, ezért ott kellene perelniük a társaságot.

Az egységes szerkezetbe foglalt életbiztosítási irányelv 32. cikke megállapítja a biztosítási szerződések tekintetében alkalmazandó jogra vonatkozó szabályokat. Eszerint az életbiztosítási szerződés tekintetében alkalmazandó jog a kötelezettségvállalás szerinti tagállam joga, azaz a kötvénytulajdonos szokásos tartózkodási helye szerinti tagállamé. Amennyiben azonban az ilyen állam jogszabályai lehetővé teszik, a felek egy másik ország jogát is választhatják. Ha a biztosított természetes személy, és szokásos tartózkodási helye nem abban a tagállamban van, amelynek az állampolgára, a felek választhatják annak a tagállamnak a jogát

is, amelynek az illető személy állampolgára. A fenti szabályok azonban nem korlátozzák a fórum jogának alkalmazását olyan helyzetben, amikor az kötelező, függetlenül az egyébként a szerződésre alkalmazandó jogtól.

A fentieket szemléltetendő, az ES 3⁴²² megvizsgálja, milyen jog alkalmazandó a társasággal szembeni követelések érvényesítése során a német kötvénytulajdonosok esetében: „*A nemzetközi magánjog elveinek függvénye, hogy egy német kötvénytulajdonos érvényesíthet-e az angol jog szerinti követeléseket német bíróságnál. Az alkalmazandó szabályok a kötvénytulajdonos által érvényesíteni kívánt követelés típusa szerint különbözőek.*” A szerződéses jogorvoslat tekintetében az ES 3 leszögezi, hogy „*az Equitable Life-fal szerződést kötött német kötvénytulajdonos esetében a szerződésre és az annak keretében vállalt kötelezettségek esetleges megszegésére irányadó jog egyéb rendelkezés hiányában a német jog. A felek választhatnak más jogot is, választási lehetőségeik azonban korlátozottak. A brit jogot akkor választhatják, ha egy egyesült királyságbeli állampolgár szokásos tartózkodási helye Németországban van. (...) (...) [Ha] az Equitable Life a biztosítási tevékenységet Németországban sem nem leányvállalatokon vagy fióktelepeken, sem nem közvetítőkön keresztül folytatta, a szerződő felek bármelyik jogot választhatják, ha a kötvénytulajdonos szokásos lakóhelye Németországban van.*” A kártérítési jog szerinti jogorvoslatra utalva az ES 3 kijelenti: „*Az olyan németországi szokásos tartózkodási hellyel rendelkező kötvénytulajdonos (akinek a vagyona ezáltal Németországban van), aki az Equitable Life vagy valamely alkalmazottja különös intézkedései folytán szenvedett el anyagi veszteséget, választhat, hogy a német vagy az angol jog szerint kér jogorvoslatot.*”

STEFFEN úr (H6) megjegyezte: „*Nem találok ezen a jogi megoldáson semmi bíráltnivalót, mert az a legjobb értelemben vett fogyasztóvédelmet testesíti meg.*” Előnynek tekinti az Egyesült Királyságon kívüli kötvénytulajdonosokra nézve, hogy azoknak problémák felmerülése esetén „*nem kell a brit joggal vitatkozniuk.*” WEYER úr (H3) azonban kételyeinek adott hangot a tekintetben, hogy a német regionális bíróságok képesek lesznek-e értékelni az ELAS elleni esetleges pereket: „*Meg szeretném említeni azt is, hogy ez rendkívül nehéz lehet számunkra, mivel az anyag igen összetett. Német szemszögből nézve itt nemzetközi jogkövetkezményekkel járó dolgokról van szó. Ráadásul tisztázni kell egyes biztosításmatematikai szakértelemmel, szabályozási joggal és biztosítási szerződési joggal kapcsolatos kérdéseket, és a birtokunkban lévő bizonyítékok elsősorban az Egyesült Királyságból származnak, tehát angol nyelvűek. Feltételezzük, hogy az ilyen ügyekben általában joghatósággal rendelkező, átlagos regionális bíróságot jelentően túlterheli egy ilyen eset. Ebben a tekintetben a jogi költségek is megfélemlítő tényezőt jelentenek a német fogyasztó számára.*”

A bizottság tudomást szerzett egy, az ELAS ellen német bíróság előtt indított perről. STEFFEN úr a H6-ban azt közölte a bizottsággal, hogy „*egy német jogász hozzám intézett levelében segítséget kért a német szabályozótól egy bírósági ügy kapcsán. (...) (...) Úgy emlékszem, a kérés a düsseldorfi regionális bíróságon folytatott eljáráshoz kapcsolódott. Mostanáig úgy éreztük, hogy mi mint német szabályozó hatóság e tekintetben feddhetetlenek vagyunk, mert nem gondoljuk, hogy a szabályozó feladata lehet a szerződéses felek közötti*

---

⁴²² 68-60. oldal

egyedi esetekben folytatott tárgyalások vezetése. Úgy hallom, hogy e tárgyalások folytatódnak, és – bár ez csak személyes benyomásom – hallani vélem, hogy az ügyben valóban konkrét rendezésről és rendezési összegekről folyik a tárgyalás. Azt azonban nem tudnám megmondani, mi lesz az eredmény.”

Az ír kötvénytulajdonosok tekintetében KNOWD asszony (H2) elmondta a bizottságnak: „*jogvitában állunk az Equitable Life-fal, de pillanatnyilag áll az ügy*”. KNOWD asszony nem határozta meg, hogy a pert irországi vagy egyesült királyságbeli bíróságon indították. A bizottságnak nem jutott tudomására arról szóló információ, hogy más ír kötvénytulajdonosok is indítottak-e pert az Equitable Life ellen.

A felügyeleti hatóságokkal szembeni követelések tekintetében az ES 3⁴²³ leszögezi, hogy nem alkalmazható a 44/2001/EK rendelet. Ezért az egyesült királyságbeli hatóságokkal szembeni kártérítési kereset az angol jog hatálya alá tartozna, és azt egyesült királyságbeli bíróságokon tárgyalnák: „*Ez a helyzet a területiség általános elvét tükrözi, amely közjogi kérdésekben alkalmazandó. Így az egyesült királyságbeli szabályozó hatóságokkal szembeni kártérítési igényekre az angol jog irányadó, és az alapján határozható meg, hogy megtéríthető-e egy Egyesült Királyságon kívüli kötvénytulajdonos veszteségei, és ha igen, milyen feltételek mellett. E tekintetben azonban meg kell jegyezni, hogy a tagállamokat köti az EK-Szerződés 12. cikkében megállapított azon alapelv, amely kizárja a nemzetiség alapján történő megkülönböztetést, emiatt pedig az Egyesült Királyságon kívüli lakóhellyel rendelkező kötvénytulajdonosokkal való megkülönböztető bánásmód nemzetiség alapján történő közvetett megkülönböztetésnek minősülhetne*” (ES 3).

A fentiekben látható, hogy számos károsult hangsúlyozta az egyesült királyságbeli szabályozóval szembeni követelések érvényesítésével járó jogi akadályokat és anyagi kockázatokat, amelyek még az egyesült királyságbeli állampolgárok tekintetében is fennállnak. Az Egyesült Királyságon kívüli állampolgárok vonatkozásában a következő kijelentést tették: „*az egyesült királyságbeli jogi környezet legtöbbjük számára nemcsak ismeretlen, hanem jelentősen kockázatosabb is, mint otthoni jogi környezetük*” (lásd: LAKE úr, H1). A bizonyítékok alapján úgy tűnik, hogy egyes Egyesült Királyságon kívüli kötvénytulajdonosok peres úton léptek fel az egyesült királyságbeli szabályozóval szemben.

X. Az ELAS áldozatai számára az EU joga értelmében rendelkezésre álló, lehetséges jogorvoslatok

Ez a rész a kötvénytulajdonosok számára az európai uniós jog alapján elérhető jogorvoslati lehetőségekkel foglalkozik. Először megvizsgálja, hogy vajon a másodlagos jog – úgy mint a harmadik életbiztosítási irányelv – maga rendelkezik-e jogorvoslati mechanizmusokról. Ezután a jelentés az elsődleges európai jog keretében a közösségi jog megsértésén keresztül magánszemélyeknek okozott veszteség és kár tekintetében meglévő bírói jogvédelmi rendszerre összpontosít. Végül a bizottság áttekintette azokat az EU-szintű koordinációs

---

⁴²³ 108. és 109. oldal.

mechanizmusokat –úgy mint a FIN-NET-et –, amelyeket a határokon átnyúló fogyasztói panaszok kezelésének elősegítésére hoztak létre.

1. A harmadik életbiztosítási irányelv

Amint már korábban megállapították, a 36. cikk (a 92/96/EGK irányelv 31. cikke) előírja a tagállamok számára részletes szabályok meghatározását annak biztosítása érdekében, hogy a kötvénytulajdonosok megfelelő tájékoztatást kapjanak a biztosítási szerződés megkötése előtt. A szerződés megkötése után a kötvénytulajdonosokat a szerződés teljes időtartama alatt tájékoztatni kell minden, a szerződéssel kapcsolatos vonatkozó információt érintő változásról. Ezt a cikket az irányelv III. mellékletével (a 92/96/EGK irányelv II. mellékletével) összhangban kell értelmezni. A melléklet kijelenti, hogy a kötvénytulajdonossal közlendő tájékoztatást világosan és pontosan, írásban, a kötelezettségvállalás szerinti tagállam hivatalos nyelvén kell megadni. E melléklet A. szakasza a kötvénytulajdonossal a szerződés megkötése előtt közlendő információkat, míg a B. szakasz a kötvénytulajdonosnak a szerződés futamideje alatt adandó tájékoztatást sorolja fel. Az irányelv 36. cikkének (3) bekezdése értelmében a kötelezettségvállalás szerinti tagállam csak akkor követelheti meg, hogy a biztosítóintézetek a mellékletben felsoroltakon kívüli tájékoztatást adjanak, „ha az szükséges ahhoz, hogy a biztosított megértse a kötelezettségvállalás lényegi elemeit”.

Az ES 3⁴²⁴ vitatja az irányelvben a minimális tájékoztatás tekintetében megállapított követelmények kellő pontosságát és azt, hogy azok így a nemzeti jogba történő átültetést követően végrehajtható jogokat biztosítanának a magánszemélyeknek a biztosítótársaságokkal szemben. Maga a 2002/83/EK irányelv azonban nem rendelkezik szerződéses jogorvoslatról a kötvénytulajdonosok javára. Ennélfogva „a 36. cikk megsértése esetén rendelkezésre álló jogorvoslatról a nemzeti jog rendelkezik” (ES 3⁴²⁵). A VI.2.a.) pontban leírtak szerint az Egyesült Királyság tájékoztatási követelményei részletesebbek és konkrétabbak, mint az irányelv 36. cikkében előírtak. Ez utóbbi például önmagában nem tűnik elég konkrétan ahhoz, hogy az alapján egy nem GAR Equitable-kötvénytulajdonosnak joga legyen a GAR kockázatról szóló tájékoztatáshoz, míg az Egyesült Királyság joga alapján az ilyen kockázatokot közölni kell. Az ES 3 azonban tisztázza, hogy amennyiben az Egyesült Királyság elmulasztotta egy biztosítótársaságtól megkövetelni az irányelvben előírt tájékoztatást, a kötvénytulajdonosnak elméletileg kártérítési jogosultsága lehet az állammal szemben, ha e mulasztás következményeképpen veszteséget szenvedett. A felügyeleti felelősség feltételeit az uniós jog értelmében alább tárgyalják részletesebben.

Érdemes megjegyezni, hogy az adandó tájékoztatás kiterjed a következőkre: „a szerződő felek, a biztosítottak, vagy a szerződések kedvezményezettjeinek szerződést illető panaszainak kezelésére vonatkozó megoldások, ahol szükséges, a panasztestület léte, a peres eljárás kezdeményezése jogának sérelme nélkül” (a 2002/83/EK irányelv III. melléklete A. szakaszának a)15. pontja).

E rendelkezések értelmében tehát az Equitable Life köteles lett volna tájékoztatni a

⁴²⁴ 88. oldal

⁴²⁵ 89. oldal

kötvénytulajdonosokat – ideértve a német és ír fióktelepei ügyfeleit is – a panaszaik kezelésével kapcsolatos eljárásokról és az azért felelős testületekről. A bizottság meg kívánta vizsgálni, hogy az ELAS minden esetben eleget tett-e a követelménynek. LLOYD úr, az ELAS volt egyesült királyságbeli értékesítője ezt mondta a H5-ben: „[az egyesült királyságbeli értékesítési munkatársak] alapos utasításokat kaptak a szabályozói követelményekről, például ilyeneket: »ha beszél egy ügyféllel, adnia kell neki egy adatlapot; el kell mondania neki a leglényegesebb elemeket«. A dokumentáció természetesen említést tett az ombudsmanról és tartalmazta a panasztétel módját, továbbá hasonló szabvány értékesítési tájékoztatást. Én mindig úgy tudtam, és szerintem valóban igaz is, hogy az Equitable semmivel sem volt rosszabb a többi egyesült királyságbeli életbiztosítás-értékesítőnél az ügyfelek megfelelő tájékoztatása terén”. Mivel azonban az írországi és németországi kötvénytulajdonosok számára nem volt világos, milyen testülethez fordulhatnak panaszaikkal, a bizottság információt kívánt szerezni arról, hogy az ELAS megadott-e nekik minden vonatkozó tájékoztatást. THOMSON úr a H8-ban a következőt válaszolta: „A társaság eljárása az ír panaszosok tekintetében az volt, hogy amikor elküldte végleges válaszát a panaszosnak, abban feltüntette az írországi biztosítási ombudsman elérhetőségét. A német kötvénytulajdonosok esetében a társaság nem tudott hasonló ombudsmani szolgálat létezéséről, ezért a panaszokkal a társaság foglalkozott”. A WE-CONF 21-ben hozzátette, hogy Németországban „a kötvény feltételei is kimondják, hogy a kötvénytulajdonosok kártérítési igényükkel a helyi bírósághoz fordulhatnak”.

KNOWD asszony (H3) azonban azt állította, hogy „az Equitable úgy tájékoztatta az ír tagokat, hogy nem jogosultak a FOS szolgáltatásaira”, holott bebizonyosodott, hogy ez nem igaz (legalábbis az ő esetében). THOMSON úr megismételte: „Nem tudok róla, hogy az ír kötvénytulajdonosoknak azt mondták volna, hogy nincsen hozzáférésük az egyesült királyságbeli FOS-hoz” (H8). „Azt azonban mondtuk az ír kötvénytulajdonosoknak, hogy az egyesült királyságbeli FOS dönthet úgy, hogy nem tudja elbírálni a panaszukat. Amint az imént elmondtam, általános gyakorlatunk szerint a panaszukra adott válaszukkal elégedetlen ír kötvénytulajdonosokat az írországi biztosítási ombudsmanhoz irányítottuk. Azért tettünk így, mert azt gondoltuk a legmegfelelőbb testületnek az ír kötvénytulajdonosok által Írországhoz eladott kötvényekkel kapcsolatos panaszok kezelésére” (H8).

A 36. cikkben az irányelv III. melléklete vonatkozásában előírt, tájékoztatással kapcsolatos követelmények végrehajtása a kötelezettségvállalás szerinti tagállam hatásköre és felelőssége. Az IFSRA a WE 80-ban úgy tájékoztatta a bizottságot, hogy „a 2002/83/EK irányelv III. mellékletét az 1994. évi 360. jogszabály 5. részének 45. cikkével ültették át az ír jogba, amely előírja a biztosító számára szerződés kötése előtt bizonyos, a szabályzat III. mellékletében részletesebben meghatározott információk szolgáltatását a kötvénytulajdonos részére. A panaszkezeléssel kapcsolatos tájékoztatást (...) a III. melléklet 15. pontja tárgyalja. Az Equitable Life Society-re nézve kötelező ez a rendelkezés.” A németországi helyzet tekintetében WESTPHAL úr kijelentette a WS 2-ben, hogy a német jog nem volt összhangban az egységes szerkezetbe foglalt életbiztosítási irányelv III. mellékletében megállapított követelményekkel. A biztosítási szerződések megkötését szabályozó német jogszabályok – az úgynevezett „Policenmodell” – gyakorlati következménye az, hogy a biztosítási szerződést akkor is megkötöttnek tekintik, ha a kötvénytulajdonos nem kapott még meg minden, az uniós életbiztosítási irányelvben előírt tájékoztatást. Ez pedig ellentétes az irányelvben megállapított

azon elvvel, amely szerint a kötvénytulajdonosokat szerződéses kötelezettség vállalása előtt megfelelően tájékoztatni kell. WESTPHAL úr szerint a német fogyasztók egyesülete ezéért 1994-ben panaszt tett a Bizottságnál, amelyet állítása szerint nem vizsgáltak ki. WESTPHAL úr úgy tájékoztatta a bizottságot, hogy a Bizottság csak azután kezdeményezett jogsértési eljárást⁴²⁶ Németország ellen, hogy 11 évvel később, 2005-ben ugyanezen okból újabb panaszt tettek. A Bizottság 2006 októberében indokolással ellátott véleményt küldött a német kormánynak. WESTPHAL úr jelezte, hogy a német jogszabályokat most már összhangba hozzák az életbiztosítási irányelv követelményeivel. Mivel az irányelv III. mellékletében foglalt tájékoztatási követelményeknek nincs jelentőségük az ELAS-szal szembeni fő, visszaélészerű értékesítésre irányuló feltételezések tekintetében, ezt a szempontot a jelentés e része nem vizsgálja részletesebben.

Míg a kötvénytulajdonosokat tájékoztatni kell a panaszkezelési eljárásról és testületekről (ahol van ilyen), sem az életbiztosítási irányelvek, sem más európai uniós jogszabály nem írja elő kifejezetten a tagállamoknak jogorvoslati mechanizmusok biztosítását sem a hazai, sem az EU-beli fióktelepek ügyfelei tekintetében. TERTÁK úr hangsúlyozta a bizottság előtti tanúvallomásaiban: *„Jelenleg az európai jog szerint nincsen kötelezettség sem kártérítés fizetését előírni képes pénzügyi szolgáltatási ombudsmani szolgálat, sem egy biztosítóintézet mulasztása esetén a kártérítési igények kifizetését biztosító garanciaalap fenntartására”* (H1).

Ezért az Egyesült Királyság hatóságai hangsúlyozták a bizottság előtt, hogy az Egyesült Királyság *„élen járt a kötvénytulajdonosok számára nyújtott jogorvoslati mechanizmusok terén, és az ombudsmani rendszerek és kártérítési alapok fenntartásával következetesen túlteljesítette az európai követelményeket”* (MAXWELL úr, H4), még akkor is, ha ezek a jelek szerint a más tagállamokban létrehozott fióktelepek ügyfelei számára nem elérhetőek. A fent említettek szerint Írországban és Németországban is léteznek ombudsmani rendszerek. MERRIKS úr a WE 56-ban kiemelte, hogy a jelenlegi egyesült királyságbeli és írországi ombudsmani rendszerek átfogóbbak és kiterjedtebb elbírálási hatáskörrel rendelkeznek, mint a legtöbb más európai uniós tagállaméi, beleértve Németországot is. A fent említettek szerint kártérítési alapok jelenleg működnek az Egyesült Királyságban és Németországban, Írországban azonban nem.

A bizottság előtt tett megjegyzéseiben SEYMOUR úr (H7) utalt a 92/96/EGK irányelv 13. cikkére, hangsúlyozva, hogy az előírja *„a fogadó tagállam felügyelete számára a biztosítottak érdekeit sértő szabálytalanságok megelőzését vagy orvoslátát”*. Érvelése szerint azonban az egyesült királyságbeli szabályozó nem hajlandó orvosolni a helyzetet, és *„továbbra is minden lépést megtesz az elszenvedett veszteségek orvoslásához vezető demokratikus utak elzárására”*. SEYMOUR úr szerint ez *„a harmadik és a negyedik életbiztosítási irányelv súlyos megsértése”*. E felvetésre válaszolva a Bizottság részéről BEVERLY úr rávilágított, hogy e cikkben az „orvoslatra” tett utalás nem kártérítés fizetését jelenti. *„A szóban forgó cikk a felügyeletek hatásköreivel foglalkozik. Az illetékes hatóságoknak rendelkezniük kell a biztosítottak érdekeit sértő szabálytalanságok megelőzéséhez, megszüntetéséhez vagy helyrehozatalához szükséges hatáskörrel. Egyszerűbben fogalmazva: az a rendelkezés nem szól kártérítés fizetéséről. Tudtommal egyik életbiztosítási irányelvben sincsen kártérítés*

⁴²⁶ Egy 2006. október 12-i bizottsági sajtóközlemény jelzi, hogy a Bizottság hivatalos értesítő levelet küldött a német kormánynak.

fizetésével foglalkozó rendelkezés. Ez jelenleg a nemzeti jogra tartozik” (H7). Ezt a H8-ban McCREEVY főbiztos is megerősítette: „A biztosítási irányelvek nem foglalkoznak a kártérítés kérdésével, és nem is említik azt”.

KERN úr azt a nézetét fejezi ki, miszerint *„az európai jognak szerepet kellene vállalnia a kötvénytulajdonosok rendelkezésére álló jogorvoslat további meghatározásában európai uniós jogszabályok megsértése következményeképpen elszenvedett veszteségeikért harmadik fél (cégek) ellen benyújtott követelések tekintetében”.* Az ilyen jogorvoslati módok nem helyettesítenék a nemzeti jog értelmében meglévőket, csupán kiegészítenék azokat (WE-FILE 31⁴²⁷). Szerinte pontosan meg kellene határozni a kompenzálendő veszteségeket és a kártérítés összegének számítási módját. A jogszabálynak továbbá *„ki kellene térnie a kötvénytulajdonostól kártérítési igény benyújtásakor megkövetelt elemekre, vagy meg kellene határoznia egy cég vagy magánszemély ellen az uniós jog megsértéséért indított (...) polgári per tekintetében a kötvénytulajdonossal szemben támasztott követelményeket”* (WE-FILE 31). KERN úr javaslata szerint *„az európai jogalkotás a meglévő irányelvek módosításával biztosíthatna jogorvoslatot a követeléseiket a tagállamok bíróságainál polgári per keretében érvényesíteni szándékozó magánszemélyeknek. (...) Egy másik lehetőség egy külön irányelv elfogadása lehetne, amely rendelkezik az életbiztosítási és pénzügyi szolgáltatásokat nagyobb általánosságban szabályozó (...) meglévő uniós irányelvek bármelyikének megsértése miatt elszenvedett veszteségeikért nyújtható jogorvoslatról”* (WE-FILE 31⁴²⁸).

2. Elsődleges uniós jog

a) Petíciók és panaszok Európai Bizottsághoz való benyújtásának joga

Az EK-Szerződés 194. cikke értelmében bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy egyénileg vagy más polgárokkal vagy személyekkel közösen petíciót nyújthat be az Európai Parlamenthez a Közösség tevékenységi területére tartozó és őt közvetlenül érintő ügyben. A petíció tárgya lehet az uniós jog alkalmazásával kapcsolatos egyéni kérés, panasz vagy észrevétel, vagy az Európai Parlament felhívása egy bizonyos kérdésben történő állásfoglalásra. Az ilyen petíciók biztosítják az Európai Parlament számára a figyelemfelhívás lehetőségét az európai polgárok jogainak valamely tagállam, helyhatóság vagy egyéb intézmény általi megsértésére. A körülményektől függően a Petíciós Bizottság például előzetes vizsgálat folytatását és a vonatkozó közösségi jogszabályokkal való összehangra vonatkozó tájékoztatást kérhet az Európai Bizottságtól. Egyes kivételes esetekben a bizottság jelentést nyújthat be a Parlamentnek, amelyet az plenáris ülésen szavaz meg, vagy tényfeltáró szemlét indít. A bizottság törekedhet a tagállamok nemzeti vagy helyi hatóságaival való együttműködésre is a kérelmező által felvetett probléma megoldása érdekében. A Petíciós Bizottság azonban nem hatálytalaníthatja a tagállamok illetékes hatóságai által hozott határozatokat. Mivel az Európai Parlament nem igazságügyi hatóság, nem ítélezhet a tagállamok bíróságai által hozott határozatok felett, és nem vonhatja vissza azokat. Az Európai Parlament hatásköre

⁴²⁷ 2. oldal

⁴²⁸ 3. oldal

hasonlóképpen nem terjed ki az uniós jog helytelen átültetésének következtében veszteséget elszenvedett kérelmezők számára kártérítés megítélésére.

Az Equitable Life esetében az Európai Parlamenthez valóban több petíció is érkezett, amelyekben többek között azt állítják, hogy a kötvénytulajdonosok sérelmeinek oka az Egyesült Királyság által az ELAS megfelelő, a vonatkozó közösségi biztosítási jogszabályokkal összhangban történő szabályozása vagy felügyelete terén elkövetett mulasztás (lásd: WE 14 és WE 15). A bizottság helyt adott a petícióknak, és felkérte az Európai Bizottságot a kérelmezők által felvetett különféle ügyek véleményezésére. Ezenfelül a kérelmezőket felkérték, hogy ügyüket tárják a bizottság elé annak 2005. szeptember 13-i ülésén.

A bizottsághoz intézett felszólalásukban (WE 44) a 0029/2005. sz. petíció szerzői arra kérték a bizottságot, hogy „*vonja be a közösségi intézményeket a jóvátétel és jogorvoslat megszerzésébe*”, valamint hogy „*kérje fel [a Bizottságot] a tények megállapítására, ami segítséget jelentene a veszteségeikért kártérítést szerezni próbáló befektetőknek*”. A kérelmezők utaltak arra is, hogy a Bizottságnak „*van alapja az Európai Bíróságnál az Egyesült Királyság kormánya elleni fellépésre*”. A Petíciós Bizottsághoz⁴²⁹ benyújtott írásbeli beadványában azonban a Bizottság világossá tette, hogy szerepe „*megbizonyosodni arról, hogy az Egyesült Királyság jelenleg összhangban áll a vonatkozó uniós jogszabályokkal*”, valamint hogy „*nem ítélezhet a már hatályon kívül helyezett előző szabályozási rendszer tartalmáról és alkalmazásáról*”. A következőképpen összegezte a kérdést: „*A Bíróságnak a jogsértési eljárások szerepe és célja vonatkozásában meglévő ítélkezési gyakorlatával teljes összhangban a Bizottság következetesen fenntartja, hogy az uniós jog értelmében tett ilyen eljárások célkitűzése a meglévő nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetőségének elérése vagy helyreállítása, nem pedig egy már módosított vagy hatályon kívül helyezett nemzeti törvény esetleges múltbeli összeegyeztethetlenségéről való ítélkezés.*”⁴³⁰

Az Equitable Life-fal kapcsolatos petíciók eredményeképpen a Parlament végül létrehozta a jelen vizsgálóbizottságot a kérdés kivizsgálására.

Petícióknak az Európai Parlamenthez történő benyújtásán túlmenően a polgároknak lehetőségük van panaszok benyújtására a Bizottsághoz, bár a petíciós joggal ellentétben ez nem a Szerződésben biztosított jog. A közösségi jog megsértése tekintetében a panaszossal való viszonyról szóló, az Európai Parlamentnek és az Európai Ombudsmannak címzett közleményében⁴³¹ a Bizottság megjegyzi, hogy „*bárki ingyenesen benyújthat a Bizottsághoz valamely tagállam elleni panaszt bármely olyan (törvényi, rendeleti vagy közigazgatási) intézkedéssel kapcsolatban, amelyet a közösségi jog valamely rendelkezésével vagy elvével összeegyeztethetetlennek tart*”. A panaszként valószínűleg kivizsgálandó leveleket a Bizottság főtitkársága által vezetett központi panasznyilvántartásban rögzítik. A panasz kivizsgálása után a Bizottság tisztviselői a biztosok testületét felkérhetik, hogy a Szerződés 226. cikke értelmében indítson jogsértési eljárást a

⁴²⁹ Európai Bizottság: A 0611/2004. és 0029/2005. sz. petíciókról szóló 2005. június 22-i közlemény a képviselők részére .

⁴³⁰ Európai Bizottság: A 0611/2004. és 0029/2005. sz. petíciókról szóló, 2005. június 22-i közlemény a képviselők részére

⁴³¹ COM(2002) 141 végleges, melléklet

szóban forgó tagállam ellen, vagy hogy zárja le az ügyet. A Bizottság választása szerint dönthet a kérdésben. A közösségi jog alkalmazásának ellenőrzéséről szóló éves jelentéseiben a Bizottság rendszeresen elismeri a panaszosok által a közösségi jog megsértésével járó esetek felderítésében játszott lényeges szerepet. 2005-ben például az összes felderített jogsértés mintegy 43,5%-át tették ki a panaszos esetek.⁴³² Míg a Bizottság határozhat úgy, hogy jogsértési eljárást kezdeményez egy tagállam ellen, nem ítélt meg kártérítést a panaszosoknak. A jogsértési eljárás indítása azonban megkönnyítheti a panaszos számára kártérítési igényének a *Francovich*-ügy szerinti érvényesítését. E kérdés részletesebb tárgyalását lásd alább.

Egy 2004. március 19-én kelt nemzetközi bizottsági közleményben, amelyet a Bizottság a WE-CONF 11 részeként nyújtott be, ez a kijelentés áll: „[az *Equitable Life*-fal kapcsolatban] összesen 7 panaszt kaptunk egyéni állampolgároktól, 5 levelet európai parlamenti képviselőktől, valamint két írásbeli kérdést az Európai Parlament részéről”. TERTÁK úr a H1-ben idézte a főbiztos Perry úr, európai parlamenti képviselőtől kapott levelére adott válaszát: „Rendes körülmények között, amennyiben egy sérelmet szenvedett fél megítélése szerint a nemzeti felügyeleti hatóságok nem tartották be helyesen a vonatkozó EK irányelvek követelményeit, jogorvoslat a nemzeti bíróságokhoz való folyamodás útján kérhető. Ezen túlmenően ilyen esetekben a nemzeti bíróságok hatásköre kiterjed a sérelmet elszenvedett felek részére kártérítés megítélésére, amit a Bizottság nem tehet meg. (...) Jelenleg a Bizottságnak nincsen tudomása az *Equitable Life*-fal kapcsolatban az európai uniós biztosítási irányelvek semmiféle megsértéséről, de szükség esetén ezt az álláspontját felül fogja vizsgálni a Penrose-vizsgálat eredményeire figyelemmel.” Hasonlóképpen, a WE-CONF 11 szerint a Bizottság eredeti válasza a polgárok panaszaira a következő volt: „az esetlegesen teendő fellépések meghatározásával megvárjuk a Lord Penrose által folytatott (...) független vizsgálat eredményét”.

A Penrose-jelentés közreadását követően a Bizottság (a Petíciós Bizottság általi tájékoztatáskérésre válaszul kifejtett álláspontja mintájára) hangsúlyozta a panaszosoknak, hogy a panasz tárgyát képező események egy előző, az Egyesült Királyságban azóta már hatályon kívül helyezett szabályozási és felügyeleti rendszerre vonatkoztak (WE-CONF 11). A WE 1-ben⁴³³ a Bizottság a következőképpen magyarázta álláspontját: „A Bizottság nincsen olyan helyzetben, hogy határozott álláspontot foglaljon el abban a kérdésben, hogy az *Equitable Life* esetében jogsértést követhettek-e el az irányelv gyakorlati alkalmazása tekintetében, továbbá még ha ilyen álláspontot kialakíthatna is, és meg lenne győződve arról, hogy a gyakorlatban jogsértés történt, nem tudna jogsértési eljárást kezdeményezni a Bíróságon. (...) (...) A Bíróság ítélete szerint az eljárás célja »az ellenszegülő tagállam viselkedésének megváltoztatása, nem pedig egy, a múltban elkövetett mulasztás elméleti megállapítása«. A Bíróság úgy rendelkezett, hogy »a Bizottság nem indíthat a Bíróságon a Szerződés megsértése miatti eljárást, hacsak egy tagállam nem mulasztott el eleget tenni az indokolással ellátott véleménynek az e célra számára kijelölt időhatáron belül.«⁴³⁴ ... (...) Az *Equitable Life* esetében a Bizottság úgy nyilatkozott, hogy elégedett a vonatkozó irányelv Egyesült Királyság általi végrehajtásával, és a problémák alighanem inkább

⁴³² A Bizottság 23. éves jelentése a közösségi jog alkalmazásának ellenőrzéséről (2005), COM(2006) 416 végleges

⁴³³ 7-9. oldal

⁴³⁴ A C-349/99. sz. Bizottság kontra Olaszország ügy (EBHT 2002., I-305. o.)

a gyakorlati alkalmazással, mintsem az átültetéssel függenek össze. A Bizottság nem látta okát jogsértési eljárás indításának, nem adtak ki indokolással ellátott véleményt, és meglehetősen világos, hogy a különféle levélírók, panaszosok és kérelmezők által vitatott egyesült királyságbeli biztosításszabályozási és -felügyeleti rendszereket a Bizottság és a Parlament figyelmébe ajánlott problémák megtörténte óta gyökeresen módosították.”

A Bizottság összegzésül megjegyezte, hogy *„miután a legfőbb vitatott kérdés a jelek szerint a kártérítés fizetése volt, (...) következetesen úgy nyilatkozott, hogy a kártérítési keresetet a nemzeti hatóságoknál és bíróságokon kell érvényesíteni”,* ami *„igaz akkor is, amennyiben a közösségi irányelvek egyes jogokat közvetlenül magánszemélyekre ruháztak”* (WE 1⁴³⁵).

A panaszosok és kérelmezők távolról sem találták kielégítőnek a Bizottság vonakodását a volt egyesült királyságbeli szabályozási rendszernek a harmadik életbiztosítási irányelvvel való állítólagos összeegyeztethetlensége ügyének kivizsgálása tekintetében. Az EMAG például a WE 44-ben azt az észrevételt teszi, hogy *„a nyugdíjcéltú megtakarítások 50 vagy több év alatt az idős kor biztosítására összegyűjtött termékek”,* és hogy *„évtizedekbe telhet, míg egyes hiányosságokra fény derül, akárcsak az Equitable esetében”.* Az EMAG szerint ezért *„a Bizottság részéről elfogadhatatlan, hogy nem foglalkozik a múltbeli mulasztásokkal”,* és felteszi a kérdést: *„milyen hatékony jogszabályi keretben úszhatják meg az elkövetők a büntetést néhány reformra tett ígérettel?”.* A Bizottság a WE 1-ben azt közli, hogy *„tökéletesen tisztában vannak azzal, hogy a kérelmezők ezt az álláspontot nem tartják kielégítőnek”.* *„Ennek ellenére a Bizottság nem helyezkedhet más álláspontra, tekintettel szerepére és a jogsértési eljárások közösségi jog szerinti természetére”* (WE 1⁴³⁶). A Bizottság szerint itt nincsen szó kibúvóról, hiszen *„nem látja be, mi haszna lenne egy olyan eljárás lefolytatásának, amely csak azt állapíthatja meg, hogy a múltban jogsértés történt-e”* (WE 1⁴³⁷).

A fenti okoknál fogva sem az Európai Parlament, sem az Európai Bizottság nem rendelheti el kártérítés fizetését azon kérelmezők vagy panaszosok részére, akik azért szenvedtek veszteséget, mert egy tagállam állítólag nem hajtotta végre és alkalmazta helyesen az uniós jogszabályokat. Ha azonban egy uniós intézmény megállapítaná, hogy egy tagállam intézkedései vagy mulasztásai nem voltak összhangban az európai jogszabályokkal, ez segíthetné a panaszosokat követeléseiknek a megfelelő igazságügyi csatornákon keresztüli érvényesítésében.

Ennélfogva érthető a kérelmezők és panaszosok amiatti csalódottsága, hogy a Bizottság nem kívánja megvizsgálni a múltban elkövetett, bár azóta orvosolt állítólagos jogsértéseket. A bizottság elfogadja, hogy a Bizottság ilyen ügyekben nem indíthat jogsértési eljárást. Amint a Bizottság a WE 1-ben rámutat⁴³⁸, valóban tiszteletben kell tartania a Szerződés rendelkezéseit és a Bíróság joghatóságát, márpedig a jogsértési eljárás szabályainak bármely módosításához a Szerződés hivatalos módosítására lenne szükség. Ezért a Parlament nem tud majd eleget tenni azon kötvénytulajdonosok kívánságának, akik abbéli reményüket fejezték ki, hogy az Európai

---

⁴³⁵ 9. oldal

⁴³⁶ 9. oldal

⁴³⁷ 9. oldal

⁴³⁸ 9. oldal

Parlament ajánlást tesz a Bizottságnak „az Európai Bíróságon (EB) eljárás kezdeményezésére az Egyesült Királyság kormánya ellen az EK-irányelvekkel összhangban történő működés elmulasztása miatt” (BRAITHWAITE úr, H 10).

A Szerződés rendelkezései azonban nem akadályozzák meg a Bizottságot ilyen állítólagos múltbeli jogsértések kivizsgálásában (anélkül, hogy emiatt jogsértési eljárást indítana). A bizottság nézete szerint ez különösen indokolt lenne az Equitable Life-éhoz hasonló esetben, amelyben az állítólagos jogsértések Európa-szerte nagyszámú polgárt érintenek. A Szerződés jogsértési eljárásról szóló rendelkezései tekintetében a bizottság úgy ítéli meg, hogy valóban vannak kiskapuk, mivel a végrehajtás elmulasztására sok esetben csak évtizedekkel később derül fény. Ezért mérlegelni lehetne a Szerződés rendelkezéseinek olyan értelmű módosítását, amely alapvetően megváltoztatná a jogsértési eljárások természetét, hogy a tagállamokat múltbeli jogsértésekért is felelősségre lehessen vonni. A bizottság úgy gondolja, hogy érdemes lenne értékelni egy ilyen módosítás esetleges előnyeit, például azt, hogy az a tagállamokat fokozottan ösztönözné az uniós jogszabályok helyes és időben történő végrehajtására.

Az Equitable Life esete ismét kiemeli az európai polgárok azon jogának fontosságát és jelentőségét, hogy petíciót nyújthatnak be az Európai Parlamenthez. Míg a Bizottság nem volt hajlandó kivizsgálni a panaszosok által felvetett problémákat, a Parlament úgy határozott, hogy a kérelmezők állításai elég komolyak ahhoz, hogy mélyreható vizsgálatot indokoljanak, ezért létrehozta a vizsgálóbizottságot. Noha önmagában nincsen hatásköre a kérelmezők számára kártérítés megítélésére, a Parlament e tekintetben belátása szerint bármilyen ajánlást tehet.

b) Szabályozói felelősség az uniós jogban

Amint e jelentés II. és IV. része vázolja, a bizottság számos szabályozói mulasztást tárt fel az ELAS felügyeletéért felelős egyesült királyságbeli hatóságok részéről. Ezen túlmenően megállapította, hogy az egyesült királyságbeli hatóságok nem alkalmazták helyesen a 2002/83/EK irányelvben megállapított prudenciális felügyeleti szabályokat. Az alábbi észrevételekben megvizsgáljuk, hogy az Egyesült Királyság által az irányelv rendelkezéseinek való teljes megfelelés terén elkövetett mulasztás miatt kártérítési igénnyel állhatnak-e elő a károsult kötvénytulajdonosok.

Az Európai Bíróság esetjoga szerint a közösségi jognak meg nem felelő tagállam kártérítési felelősséggel tarthat az ennek eredményeképpen veszteséget elszenvedett személynek. A *Francovich*-esetjog⁴³⁹ értelmében a felelősség feltételei a következők:

- a megsértett jogszabály célja jogok magánszemélyekre történő ruházása;
- a jogsértés kellőképpen súlyos;

⁴³⁹ Lásd: C-6/90. és C-9/90. sz. *Francovich és társai* egyesített ügyek (EBHT 1991., I-5357. o.); C-46/93. és C-48/93. sz. *Brasserie du Pêcheur kontra Németország és a Királynő kontra közlekedési államtitkár, ex parte: Factortame* egyesített ügyek (EBHT 1996., I-1029. o.); C-178/94., C-179/94., C-188–190/94. sz. *Dillenkofer és társai kontra Németországi Szövetségi Köztársaság* egyesített ügyek (EBHT 1996., I-4845. o., 21–24. bekezdés)

- közvetlen ok-okozati összefüggés van az államot terhelő kötelezettség megszegése és a károsult fél által elszenvedett kár között.

Az ES 3⁴⁴⁰ szerint az első feltétel automatikusan teljesül, amennyiben egy tagállam nem fogad el végrehajtási intézkedéseket. Amennyiben a tagállam hatályba léptet végrehajtási intézkedéseket, de azok nem felelnek meg az irányelv követelményeinek, a jogsértés nem feltétlenül súlyos. Az eset valamennyi körülményének figyelembevételével határozható meg, hogy a helytelen átültetés súlyos jogsértéshez vezet-e. Az EB a *Brasserie*-ügyben sorolja fel az annak meghatározásában lényeges tényezőket, hogy a jogsértés kellőképpen súlyos-e. Ezek: a megsértett szabály egyértelműsége; a nemzeti hatóságok részére biztosított mérlegelési hatáskör terjedelme; hogy az elkövetett jogsértés és károkozás szándékos-e vagy gondatlan; az esetleges jogban való tévedés menthető-e, vagy sem; hogy valamely közösségi intézmény által tanúsított magatartás hozzájárulhatott-e a közösségi joggal ellentétes nemzeti intézkedés vagy gyakorlat elfogadásához, illetve fenntartásához. A C-278/05. sz. („*Robins*”) ügyben 2007. január 25-én hozott ítéletében az EB emlékeztetett arra, hogy a közösségi jog kellően egyértelmű megsértésének feltétele magában foglalja a mérlegelési hatáskörre vonatkozóan el őírt korlátoknak a tagállam általi nyilvánvaló és súlyos megsértését; e vonatkozásban figyelembe kell venni a megsértett szabály egyértelműségének és pontosságának fokát, valamint a megsértett szabály által a nemzeti hatóságok részére biztosított mérlegelési hatáskör terjedelmét. A (81) bekezdésben a Bíróság kimondja, hogy a Bizottság olyan jelentése, amelyben jelzi elégedettségét a vonatkozó jogszabály Egyesült Királyság általi átültetésével, a jogsértés nem elégséges súlyosságára vagy nyilvánvalóságára utaló tényező lehet. Mindamellet annak ellenére, hogy a közösségi intézmények álláspontja fontos tényező, kétségbe vonható, hogy a közösségi jogot megsértő tagállamnak szabad-e hasznot húznia a valamely közösségi intézmény által tett kétértelmű vagy óvatos nyilatkozatból, különösen arra való tekintettel, hogy a közösségi jog végrehajtásának fogalma dinamikus jellegű, és idővel módosulhat.

Amint e jelentés II. és IV. fejezete megállapítja, az ELAS vonatkozásában az Egyesült Királyság fő mulasztása nem a helytelen átültetés volt, hanem az irányelv rendelkezései alkalmazásának és végrehajtásának a közigazgatás általi elmulasztása. Az ES 3 egyértelműen kimondja, hogy az ilyen mulasztás a közösségi jog megsértésének minősül, ezért tekintetében ennek megfelelően kell eljárni. A jogsértés súlyos voltának meghatározásánál figyelembe vett tényezők azonosak a fenti bekezdésben a helytelen átültetés vonatkozásában említettekkel.

Az ES 3 szerint nehéz lenne megállapítani, hogy a közösségi szabályok egyesült királyságbeli hatóságok általi megsértése az ELAS vonatkozásában súlyos volt-e. Csupán „*a hatóságoknak az Equitable által 1999-ben kötött viszontbiztosítási megállapodás vizsgálata és ellenőrzése terén elkövetett mulasztása*”, amelyet úgy Lord PENROSE⁴⁴¹, mint a Baird-jelentés⁴⁴² különösen bírált, tekinthető „*a Francovich-ügy értelmében súlyos jogsértésnek minősülő*” felügyeleti mulasztásnak (ES 3⁴⁴³). A WE 71-ben hasonló álláspontra helyezkedik az ELAS részéről a szabályozókkal szembeni lehetséges követelések lehetőségeit mérlegelő ügyvédi iroda: „*Megítélésünk szerint a kötvénytulajdonosok harmadik életbiztosítási irányelv*

⁴⁴⁰ Lásd:98-100. oldal

⁴⁴¹ WE 16

⁴⁴² WE 17

⁴⁴³ 108. oldal

megsértése miatti követeléseinek egyike potenciálisan védhető, egyetlen behatárolt terület tekintetében, ez pedig a társaság biztosítástechnikai tartalékaiban a viszontbiztosítási szerződéshez rendelt, vitathatóan túlzott érték” (WE 71).

Amennyiben egy tagállam valamely irányelvet nem ültet át nemzeti jogába, vagy azt egy közigazgatási hatóság a gyakorlatban nem alkalmazza, teljesülnie kell a fent említett második felelősségi feltételnek is. Eszerint csak akkor merül fel felelősség, amennyiben az irányelvben előírt eredmény magánszemélyek számára jogokat biztosít, és e jogok tartalma az irányelv rendelkezései alapján kellően azonosítható. Az ES 3 szerint e feltétel teljesülése a közösségi jog értelmezésével összefüggő kérdés, ezért az EB kizárólagos hatáskörébe tartozik.

Ebben a tekintetben az ES 3 utal a C-222/02. sz. *Paul és társai kontra Bundesrepublik Deutschland* ügyre. 2004. október 12-én hozott ítéletében az EB megvilágított néhány olyan kérdést, amely lényeges a felügyeleti hatóságoknak a bankjogról szóló uniós harmonizációs irányelvek értelmében a banki ágazatban fennálló felelőssége szempontjából. A Bíróság lényegében úgy ítélte meg, hogy bár az irányelvek⁴⁴⁴ a nemzeti hatóságok számára előírnak bizonyos felügyelettel kapcsolatos kötelezettségeket, „*sem a betétbiztosítási rendszerekről szóló 94/19/EK irányelv, sem más, a hitelintézetek harmonizációjára vonatkozó irányelvek (...) nem biztosítanak jogokat a betéteseknek arra az esetre, ha betéteik az illetékes nemzeti hatóságok elégtelen felügyelete következtében befagyasztásra kerülnek*” (ES 3⁴⁴⁵). Ezen túlmenően úgy ítélte meg, hogy „*nem ellentétes az uniós bankjogi irányelvekkel az olyan nemzeti jogszabály, amely szerint a felügyeleti hatóság kizárólag közérdekből teljesíti feladatait, ami kizárja azt, hogy a magánszemélyek kártérítési igényt érvényesíthessenek olyan károkért, amelyeket e hatóságok elégtelen felügyelete okozott*” (ES 3⁴⁴⁶).

Ennélfogva a Peter Paul ügyében hozott ítélet arra mutat, hogy a közösségi banki irányelvek nem rendelkeznek a jó felügyelethez való benne foglalt jogról, és úgy véli, hogy a banki szabályozók felelőssége elsődlegesen nemzeti jogi kérdés. „*Tekintve a banki és a biztosítási ágazat prudenciális felügyelete közötti hasonlóságokat, elmondható, hogy az ítélet ez utóbbira is vonatkozik*” (ES 3⁴⁴⁷). Az ES 3 azonban rámutat, hogy ez az ítélet „*nem zárja ki eleve annak a lehetőségét, hogy az EB másik, konkrétabb irányelvi rendelkezések alapján egyedi jogokat származtasson: benne foglalt jogok (...) keletkezhetnek (...) úgy is, ha a közösségi rendelkezésekben meghatározzák az illetékes nemzeti hatóságok felügyeleti és ellenőrzési kötelezettségeit, valamint azon érdekeltségek körét, amelyeknek azoknak kedvezniük kell*” (ES 3⁴⁴⁸). Mivel azonban úgy tűnik, hogy a harmadik életbiztosítási irányelvben

⁴⁴⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 1994. május 30-i 94/19/EK irányelve a betétbiztosítási rendszerekről; a Tanács 1977. december 12-i 77/780/EGK első irányelve a hitelintézetek tevékenységének megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (HL L 322., 1977., 30. o.); a Tanács 1989. április 17-i 89/299/EGK irányelve a hitelintézetek saját forrásairól (HL L 124., 1989., 16. o.); a Tanács 1989. december 15-i 89/646/EGK második irányelve a hitelintézetek tevékenységének megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról, valamint a 77/780/EGK irányelv módosításáról (HL L 386., 1989., 1. o.). Ezeket módosította és egységes szerkezetbe foglalta a hitelintézetek tevékenységének megkezdéséről és folytatásáról szóló 2000. március 20-i 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 126., 2000., 1. o.).

⁴⁴⁵ 101. oldal

⁴⁴⁶ 101. oldal

⁴⁴⁷ 105. oldal

megállapított felügyeleti követelmények nem ennyire konkrétak, igen nehéz lenne a károsult ELAS-kötvénytulajdonosok tekintetében megállapítani a *Francovich*-ügy szerinti második felelősségi feltételt.

Ugyanebbe az irányba mutat egy másik, nemrégén a Lloyd biztosítói által az Egyesült Királyság kormánya ellen indított perben hozott ítélet (lásd: WE-FILE 24 és WE-FILE 25). A biztosítók az „annak következtében” elszenvedett veszteségekért követeltek kártérítést Öfelsége Kormányától, hogy a kormány nem hajtotta végre a 73/239/EGK biztosítási irányelvet⁴⁴⁹. A panaszosok érvelése szerint a biztosítási irányelv egyesült királyságbeli nemzeti jogon belüli végrehajtásának elmulasztása miatt nem részesültek az irányelvben – többek között „a Lloyd’s-nál a biztosítóintézetek engedélyezésére, valamint ellenőrzésére irányadó feltételekkel, az ilyen vállalkozások által vállalható tevékenységi körökkel, az ilyen vállalkozások biztosítástechnikai tartalékaival és szavatoló tőkéjével kapcsolatos követelményekkel, valamint az ilyen követelmények ellenőrzésével” összefüggésben – előírt eredményekben.

Az Egyesült Királyság Fellebbviteli Bírósága úgy ítélte meg, hogy a panaszosok állítása szerint az irányelv által biztosított jogok valójában a biztosítási irányelv végrehajtásához való joggal kapcsolatos követelésben merültek ki. Ezzel ellentétben *Francovich* és a *Brasserie du Pêcheur* azt állította, hogy az irányelvet át kellett volna ültetni a nemzeti jogba, ám ez nem történt meg, és egy olyan jog megállapítását követelte, amelyet a panaszos számára szükségszerűen biztosítani kellett volna az irányelv által előírt eredmények elérése érdekében. Az ítélet szerint a biztosítási irányelv célja nem a szóban forgó biztosítók által vitatott módon szabályozottak védelme, noha a biztosítóknak különböző jogok (például letelepedési jog) adhatók, hanem azok védelme, akiknek az előbbiek szolgáltatást vagy terméket szállítanak. Tekintettel a vonatkozó rendelkezések természetére, a biztosítási irányelv célja a közvetlen biztosításnyújtás terén a nyílt piac létrejöttének megkönnyítése, és e tekintetben a meglévő nemzeti felügyeleti rendelkezések harmonizálása volt. A Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy e céloknak semmi közük nincsen a Lloyd biztosítói által érvényesíteni kívánt panaszhoz, ezért elutasította a követelést.

Végül a *Francovich*-ügy szerint közvetlen ok-okozati összefüggésnek kell lennie az államot terhelő kötelezettség megszegése és a károsult fél által elszenvedett kár között. Az ES 3 szerint „[a *Francovich*-ügyön alapuló kártérítési keresetek sikerének] legnagyobb akadálya az egyes kötvénytulajdonosok által elszenvedett veszteségekkel és a kártérítéssel kapcsolatos számításokkal való ok-okozati összefüggés meghatározása” (ES 3⁴⁵⁰).

c) Az EK-Szerződés 235. cikke és 288. cikkének (2) bekezdése szerinti kártérítési keresetek

Az EK-Szerződés 288. cikkének (2) bekezdése⁴⁵¹ úgy rendelkezik, hogy szerződésen kívüli

---

⁴⁴⁸ 105. oldal

⁴⁴⁹ A Tanács 1973. július 24-i 73/239/EGK irányelve az életbiztosítás körén kívül eső közvetlen biztosítási tevékenység megkezdésére és gyakorlására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (HL L 228., 1973.8.16., 3–19. o.)

⁴⁵⁰ 108. oldal

⁴⁵¹ 235. cikk: „A Bíróság hatáskörrel rendelkezik a 288. cikk második bekezdésében említett kártérítési vitákban.”

felelősség esetén a Közösség a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően megtéríti az intézményei vagy alkalmazottai által feladataik teljesítése során okozott károkat. Amennyiben polgárok, cégek vagy tagállamok az Európai Közösség valamely alkalmazottja által elkövetett hiba folytán kárt szenvednek el, a kártérítési keresetet az Elsőfokú Bírósághoz (magánszemélyek vagy cégek), illetve a Bírósághoz (tagállamok) lehet benyújtani. Ez a felelősség nincsen meghatározva, hatályát a Bíróságnak kellett értelmeznie.

Eszerint kártérítés megítéléséhez a következő feltételeknek kell teljesülniük:

- valamely közösségi intézmény vagy annak valamely alkalmazottja feladatai gyakorlása során jogsértően járt el;
- valaki valós kárt szenvedett;
- ok-okozati viszony áll fenn a közösségi intézmény intézkedése és az elszenvedett kár között.

A Közösséget csak akkor terheli felelősség, ha az érintett intézmény nyilvánvalóan és súlyosan figyelmen kívül hagyta hatásköre gyakorlásának határait.⁴⁵² Ha olyan hibára derül fény, amelyet hasonló körülmények között egy rendes gondossággal és körültekintéssel eljáró hatóság nem követett volna el, ez azt a következtetést támasztja alá, hogy a közösségi intézmény eljárása a Közösséget felelőssé tevő módon jogsértő volt.⁴⁵³

A károsult ELAS-kötvénytulajdonosok a 288. cikk értelmében azon érv alapján nyújthatnának be kártérítési keresetet, miszerint a Bizottság nem teljesítette megfelelően a Szerződésben a közösségi jog (azaz az Egyesült Királyságban a harmadik életbiztosítási irányelv) alkalmazásának ellenőrzése tekintetében rá ruházott feladatokat és kötelezéseket. Egy ilyen kereset azonban inkább csak elméleti lehetőségnek tűnik, mivel a bizottság e vizsgálat során nem talált erre a tényállásra döntő bizonyítékot (lásd a jelentés II. részét). Mindamellet még ha a Bizottság kötelesegmulasztást követett is el, vitatható lenne, hogy ez a mulasztás kielégítene-e a jogsértés fent említett feltételét. Ezenfelül lehetséges álláspont, hogy az uniós jogszabályok megfelelő alkalmazása elsősorban a tagállamok felelőssége. Ha elsősorban a tagállamot ítélik felelősnek, azaz ésszerűbb volna, hogy a Közösség helyett inkább a tagállam fizessen kártérítést, a kérelmezőnek először a nemzeti bíróságon kell megkísérelnie jogorvoslatot szerezni, az EB csak ezután foglalkozhat érdemben a követelésével.⁴⁵⁴

A fentiekre figyelemmel e potenciális jogorvoslati módot e jelentésben csak a teljesség kedvéért kellett megemlíteni.

3. EU-szintű koordinációs mechanizmusok

⁴⁵² a C-104/89 és C-37/90. sz. egyesített ügyek és a C-352/98. sz. ügy

⁴⁵³ a T-178/98. sz. ügy

⁴⁵⁴ az 5, 7, 13–24/66. és a 96/71. sz. ügy

a) FIN-NET

Az Európai Bizottság 2001. február 1-jén létrehozott a pénzügyi szolgáltatások terén egy peren kívüli panasztételi hálózatot, amelynek célja az üzleti vállalkozások és a fogyasztók közötti belső piaci jogviták gyors és hatékony rendezésének elősegítése, a hosszadalmas és költséges peres eljárás lehetőség szerinti elkerülésével. Ez a FIN-NET nevű hálózat kifejezetten az olyan fogyasztói jogviták peren kívüli rendezésének megkönnyítésére szolgál, ahol a szolgáltató székhelye valamely, a fogyasztó lakóhelye szerintitől eltérő EU-tagállamban van. Ma a hálózat olyan különböző nemzeti rendszereket fog össze, amelyek vagy kifejezetten pénzügyi szolgáltatásokhoz kapcsolódnak (például banki és biztosítási ombudsmani rendszerek), vagy általánosságban fogyasztói jogviták kezelésével foglalkoznak. A hálózatban részt vevő rendszerek önkéntes egyetértési megállapodást írtak alá⁴⁵⁵. A megállapodás meghatározza a határokon átnyúló panaszok esetében az együttműködésre irányadó részletes iránymutatásokat. Rendelkezései azonban nem kötelezőek a felekre nézve, ezért nem származhat belőle jog vagy jogi kötelezettség. A FIN-NET – a tagállamok Bizottságnak tett értesítése szerint a 98/257/EK bizottsági ajánlásban foglalt alapelveket alkalmazó – alternatív vitarendezési mechanizmusok általánosabb hálózatát megteremtő EEJ-NET (European Extra-Judicial Network, európai peren kívüli hálózat) kiegészítője.

Az együttműködésre vonatkozó iránymutatásokat az egyetértési megállapodás 6. bekezdése állapítja meg. Az egyetértési megállapodás 6(1) és 6(2) bekezdése szerint a legközelebbi rendszer – azaz a fogyasztó lakóhelye szerinti országnak a megfelelő pénzügyi szolgáltatási ágazatban illetékes vitarendezési testülete – *„minden szükséges és megfelelő tájékoztatást megad a fogyasztónak a panasztételi hálózatról és az illetékes rendszerről. Adott esetben a legközelebbi rendszer felhívja a fogyasztó figyelmét arra, hogy tanácsos a panaszokkal először közvetlenül a pénzügyi szolgáltatóhoz fordulni, mivel ez gyakran a panaszok vitarendezési testületek általi befogadása előtt teljesítendő előfeltételnek minősül. A legközelebbi rendszer arra is figyelmezteti a fogyasztót, hogy a panasz illetékes rendszerhez történő benyújtására – sőt akár a bírósági keresetekre is – időbeli korlátozások vonatkozhatnak.”* A 6. cikk (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a legközelebbi rendszer *„vagy továbbítja a panaszt az illetékes rendszerhez, vagy javasolja a fogyasztónak a közvetlen kapcsolatfelvételt az illetékes rendszerrel, vagy – ha a pénzügyi szolgáltató elfogadja a legközelebbi rendszer joghatóságát, vagy ha a legközelebbi rendszer jogi kötelezettségei ezt számára előírják – a panaszt saját maga rendezi eljárási szabályai határain belül”*. *„Amennyiben az illetékes rendszerhez határokon átnyúló panasz érkezik, felelőssége a feladatmeghatározásában előírt szabályok és/vagy jogi kötelezettségei szerint megkísérelni a szolgáltató és a fogyasztó közötti jogvita rendezését, figyelemmel a 98/257/EK bizottsági ajánlásra, ideértve a hatályos jogszabályokat is”* (6. cikk (4) bekezdés). Végül az egyetértési megállapodás 6. cikkének (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ezen iránymutatásokat a hálózaton belüli alapvető együttműködési eljárásnak kell tekinteni, és a felek a vita hatékonyabb rendezése érdekében bármikor megállapodhatnak másik együttműködési formában.

A 7. bekezdés biztosítja a fogyasztónak az illetékes rendszernél való eljárása során használandó

⁴⁵⁵ Egyetértési megállapodás a határokon átnyúló peren kívüli pénzügyi szolgáltatási panasztételi hálózatról az Európai Gazdasági Térségben

nyelv megválasztásának lehetőségét. Használhatja az illetékes rendszer rendes munkanyelvét, vagy azzal akár a pénzügyi szolgáltatóval kötött szerződése nyelvén, akár a pénzügyi szolgáltatóval folytatott érintkezése során általában használt nyelven érintkezhet.

A 8. bekezdés megállapítja az egyrészt a résztvevő rendszerek és a Bizottság, másrészt az illetékes rendszer és a legközelebbi rendszer közötti információcserére vonatkozó iránymutatásokat. Ez utóbbi tekintetében a 8. cikk (3) bekezdése a következőket állapítja meg: *„Lehetőségei keretein belül a legközelebbi rendszer tájékoztatja az illetékes rendszert a fogyasztó lakóhelye szerinti országban hatályos megfelelő, kötelező fogyasztóvédelmi szabályokról. Az illetékes rendszernek ezt a tájékoztatást az adott ügygel kapcsolatos konkrét kérdéseket tartalmazó egyedi írásbeli kérelemben kell igényelnie. A más rendszerektől érkező ilyen információkérésre a lehető leggyorsabban válaszolni kell.”*

DUCOLOUMBIER úr az Európai Bizottság FIN-NET titkársága részéről a H9-ben dióhéjban így magyarázta el a hálózat működési elvét: *„A hálózat alapelve igen egyszerű. Egy A országbeli fogyasztónak jogvitája támad egy B országbeli pénzügyi szolgáltatóval. A FIN-NET elve szerint az A országbeli fogyasztónak csak a saját lakóhelye szerinti ország ombudsmanjának létezéséről kell tudnia, tehát saját nyelvén saját ombudsmanjához fordulhat. A fogyasztó országának ombudsmanja – akire »legközelebbi rendszerként« utalnak – ezután eljuttatja a fogyasztó követelését B országbeli kollégájához, ahol a B ország a pénzügyi szolgáltató székhelye szerinti tagállam. Ez tehát egy igen egyszerű rendszer, amely célja a fogyasztók segítése a határokon átnyúló jogvitáik kezeléséért felelős és arra képes legmegfelelőbb rendszer megtalálásában. Eszerint a fogyasztónak nem kell több nyelvet ismernie, és nem kell tájékozottnak lennie a más tagállamokban meglévő határokon átnyúló rendezési rendszerekről. Csupán saját ombudsmanjáról kell tudnia.”* Leírta a FIN-NET vonatkozásában a Bizottság által betöltött szerepet is: *„Mi, a Bizottság, vagyunk a hálózat koordinátorai (...), megszervezzük a gyakorlati kérdéseket (...), szervezzük, összehívjuk és házigazdaként fogadjuk a találkozókat, továbbá elkészítjük azok jegyzőkönyveit. [Míg] egyaránt működünk titkárként és koordinátorként, (...) nem avatkozunk be közvetlenül az ügyek kezelésébe.”* A FIN-NET DUCOLOUMBIER úr szerint évente 600–800 ügyben jár el. *„Nem jelentettek nekünk olyan esetet, ahol egy ombudsman elmulasztotta volna egy adott ügynek a felelős rendszerhez történő továbbítását, és ezáltal megsértette volna a FIN-NET szabályait, így minden okunk megvan azt feltételezni, hogy a hatályos szabályok valóban működőképesek”* – tette hozzá.

Több más tanú is tett általánosságban említést a FIN-NET-ről. MAXWELL úr kijelentette, hogy a FIN-NET *„keresi a hatékonyabb együttműködés (...) elősegítésének módjait”*. Hangsúlyozta, hogy a hálózat nem európai jogszabályon alapul, hanem inkább egy *„bár lassan, de fejlődő”* önkéntes együttműködési megállapodáson (H4). MERRIKS úr a WE 56-ban tesz említést a FIN-NET-ről: *„Az Egyesült Királyság pénzügyi ombudsman szolgálata a FIN-NET alapító tagja. (...) (...) A FIN-NET egyetértési megállapodás rendelkezései szerint a panaszokat a pénzügyi intézmény adott fióktelepének telephelye szerinti tagállamban lévő rendszer kezeli.”* A WE 62-ben MEADE úr, a jelenlegi ír pénzügyi szolgáltatási ombudsman a FIN-NET-tel kapcsolatban a következő kijelentést tette: *„Én a FIN-NET-ről (...) szóló egyetértési megállapodás aláírója (...) vagyok. A FIN-NET értelmében az ombudsman kötelezettsége az európai ombudsmanok közötti hatékony információcsere biztosítása. (...) (...) Ha egy írországi lakostól panaszt kapok egy más EGT-tagállam (az itteni pénzügyi*

szabályozóhoz hasonló) szabályozó hatósága által szabályozott pénzügyi szolgáltatóval kapcsolatban, a panaszt a megfelelő EGT-tagállam ombudsmani rendszeréhez továbbíthatom kezelésre. Ha például a beérkező panasz egy Írországban működő, ám az egyesült királyságbeli pénzügyi szabályozó hatóság által szabályozott egyesült királyságbeli pénzügyi szolgáltatóval kapcsolatos, az ilyen panaszt az Egyesült Királyság pénzügyi ombudsman szolgálatához lehet továbbítani kivizsgálásra, és viszont.”

DUCOLOUMBIER úr (H9) úgy tájékoztatta a bizottságot, hogy jelenleg 21 ország 49 ombudsmani rendszere tagja a FIN-NET hálózatnak. A hálózat nem terjed ki valamennyi uniós tagállamra. Ennek oka egyrészt az, hogy *„néhány tagállamban (...) nem áll rendelkezésre alternatív jogorvoslati forma”* (DUCOLOUMBIER úr, H9). Másrészt egyes tagállamok bizonyos rendszerei úgy döntöttek, hogy nem csatlakoznak. *„Talán néhányan közülük úgy gondolták, nincsenek abban a helyzetben, hogy teljesíteni tudják a FIN-NET tagsághoz szükséges valamennyi követelményt, amelyek egyike a szabályozótól [való] függetlenség”* (DUCOLOUMBIER úr, H9). A Bizottság e földrajzi réseket úgy kívánja kitölteni, hogy *„bátorítja”* a tagállamokat saját területükön megfelelő alternatív vitarendezési eljárások létrehozására. *„Keményen dolgozunk e [rések] kitöltésén annak biztosítása érdekében, hogy minden országban minden pénzügyi szolgáltatást lefedhessünk”* (DUCOLOUMBIER úr, H9). Rámutatott, hogy jelenleg nincsenek a tagállamokat alternatív vitarendezési rendszerek létrehozására kötelező szabályok.

Ezen túlmenően DUCOLOUMBIER úr (H9) hangsúlyozta a FIN-NET tagjai közötti különbözőségeket a lefedettség, hatáskörök és saját joghatóságuk meghatározása tekintetében. *„A FIN-NET-en belüli ombudsmanoknak különböző lehet a szerepük és a felelősségeik...”* Az Egyesült Királyságban és Írországban például az ombudsmani szolgálat horizontális és átfogó hatáskörrel rendelkezik valamennyi pénzügyi szolgáltatás terén, míg más tagállamokban különböző ombudsmanok felelősek a különféle pénzügyi szolgáltatásokért, például a banki tevékenységekért, a biztosításért vagy a jelzálogért. Másrészt DUCOLOUMBIER úr (H9) szerint a hatáskörök is eltérőek: *„Néhány [ombudsman] szinte a bíróságéhoz hasonló hatáskörrel rendelkezik: mindkét félre kötelező ítéleteket hozhatnak. Van, aki ezt nem teheti meg. Egyesek csak megpróbálnak hidat verni a felek közé és (...) barátságos megoldást javasolnak (...), de nem szabhatnak meg semmit.”* (...)” Végül DUCOLOUMBIER úr hangsúlyozta az ombudsmanok joghatóságának meghatározásában mutatkozó különbségeket. Példának okáért *„az Egyesült Királyságban az ombudsman a helyileg az Egyesült Királysághoz tartozó ügyekben vagy a gyakorlatban az Egyesült Királyságból irányított szerződések tekintetében rendelkezik joghatósággal”*, míg a német biztosítási ombudsmanok csak *„a német biztosítótársaságok egyesületébe [önként] belépett társaságokkal kötött szerződésekkel kapcsolatos panaszok”* tekintetében van joghatósága.

Az Equitable Life ügye vonatkozásában meg kell jegyezni, hogy az Egyesült Királyság, Írország és Németország jelenlegi pénzügyi ombudsmani rendszerei és azok jogelődjei is a FIN-NET tagjai (voltak). Amint azonban azt a IX.3. és 4. pontban felvázolták, a FIN-NET létezése nem tudta megelőzni, hogy bizonyos kötvénytulajdonosok – különösen az ELAS németországi fióktelepével szerződést kötött német kötvénytulajdonosok – ne férjenek hozzá se az Egyesült Királyság pénzügyi ombudsman szolgálatához, se a hazai biztosítási ombudsmanjukhoz. Amint az ES 3⁴⁵⁶ rámutat, *„a német ombudsmani rendszer önkéntes alapú, így az ombudsmanok*

csak a rendszerhez önként csatlakozott vállalkozások felett van joghatósága.(...) (...) Olyan helyzetben, ha egy egyesült királyságbeli társaság fióktelepet nyit Németországban és úgy dönt, hogy nem csatlakozik a német ombudsmani rendszerhez [mint az ELAS], a fióktelepen keresztül kötvényt vásárolt kötvénytulajdonos nem tehet panaszt biztosítási termék visszaélészerű értékesítése miatt a német ombudsmannál. A brit ombudsmani rendszer sem lesz hajlandó kivizsgálni a panaszt, mivel a kötvényt egy, az Egyesült Királyságon kívüli székhellyel rendelkező társaság adta el. Ennélfogva a kötvénytulajdonos kimarad minden peren kívüli vitarendezési rendszerből, és nem férhet hozzá ilyenhez” (ES 3⁴⁵⁷).

DUCOLOUMBIER úr (H9) hasonlóan nyilatkozott egy különös eset kapcsán: „Egy németországi lakos, aki vett egy ilyen Equitable Life kötvényt, panaszt nyújtott be. Mivel Németországban lakott, először is a sok német ombudsman egyikénél tett panaszt. Elutasító választ kapott, mert az a német ombudsman nem rendelkezett joghatósággal. Ezért az Egyesült Királyság pénzügyi szolgáltatási ombudsmanjához fordult, aki azt mondta neki, hogy az Egyesült Királyság pénzügyi szolgáltatási ombudsmanjának (...) [szintén] nincsen ebben az ügyben joghatósága. Ez természetesen bennünket meglehetősen zavarba ejtett, mert kiderült, hogy hálózatunkon van néhány rés. Ez a – később a Bizottsághoz forduló – bizonyos személy által benyújtott bizonyos panasz segített nekünk meghatározni, hol javíthatunk tovább hálózatunkon.”

Ennélfogva DUCOLOUMBIER úr (H9) szerint a FIN-NET hálózathoz tartozó rendszerek között a hatáskörök és a joghatóság tekintetében meglévő különbségek „*olyan helyzetekhez [vezethetnek], amelyben egy személy sehol nem kaphat megfelelő jogorvoslatot*”. „Tisztában vagyunk ezzel a problémával, és egyáltalán nem állítjuk azt, hogy hálózatunk tökéletes és teljes lefedettséget biztosít. *Vannak még rések*” (DUCOLOUMBIER úr). Hasonlóképpen az ES 3⁴⁵⁸ azt a következtetést vonja le, hogy „*a nemzeti peren kívüli rendszerek különféle szerkezete és joghatósággal kapcsolatos szabályai miatt kikapuk jöhetnek létre, amelyek hátrányos helyzetbe hozhatják a pénzügyi termékek nemzetközi vásárlóit a hazai fogyasztókkal szemben*”. MERRICKS úr hasonlóan nyilatkozik a WE 56-ban: „*Figyelemreméltó, hogy rések vannak a különböző tagállamok által nyújtott jogorvoslati rendszereken.*”(...)” A WE 68-ban MEADE úr azon véleményének ad hangot, hogy „*a FIN-NET igen hasznos az információcserében és annak biztosításában, hogy a panaszokat európai szinten lehessen kezelni*”, ám „*[megszenvedi] azt a helyzetet, hogy Írországgal és az Egyesült Királysággal szemben a legtöbb rendszer önkéntes, ezért azok nem rendelkeznek azzal a végrehajtáshoz szükséges, jogszabályban biztosított hatáskörrel, amivel az ír és az egyesült királyságbeli rendszerek igen*”.

„*Eltökélt szándékunk e rések megszüntetése. Elfogadhatatlanok, amint elfogadhatatlan az is, hogy egyes helyzetekben a fogyasztó nem juthat peren kívüli rendezéshez a pénzügyi szolgáltatások terén*” – mondta DUCOLOUMBIER úr (H9). McCREEVY főbiztos megerősítette: „*tovább dolgozunk (...) a FIN-NET rendszer fejlesztésén*” (H8). A Bizottság konkrétan jelenleg egy olyan kérdőív kidolgozásával foglalkozik, „*amelyet kiküldünk a tagállamoknak azzal a céllal, hogy bátorítsuk azokat annak biztosítására, hogy saját területükön álljon rendelkezésre megfelelő alternatív vitarendezési rendszer a pénzügyi*

⁴⁵⁶ 88. oldal

⁴⁵⁷ 88. oldal

⁴⁵⁸ 87. oldal

szolgáltatások terén, és a tagállamok között – legalább földrajzi tekintetben – ne legyenek rések” (DUCOLOUMBIER úr, H9). Ezt megerősíti MERRICKS úr WE 56-ban tett állítása: „A közelmúltban a FIN-NET megkérte a Bizottságot kérdőív kiküldésére a nemzeti szabályozókhoz azok helyi pénzügyi peren kívüli rendszereinek meghatározásával és területi hatályával kapcsolatban. Az a szándék áll emögött, hogy az összegyűjtött információk ösztönözhetik a nemzeti szabályozó testületeket a hálózat réseinek – új rendszerek létrehozásán vagy a meglévők fejlesztésén keresztül – kitöltésére. DUCOLOUMBIER úr (H9) ezenfelül kijelentette, hogy a Bizottság a jövőben „jóval jelentősebb szerepet” szán a FIN-NET-nek „a Bizottság politikájának kialakításához történő segítségnyújtás terén”, mivel „kivételes helyzetből, a fogyasztók szemszögéből figyelheti meg a pénzügyi szolgáltatások valóságát”, és „[segít] nekünk a problémák meghatározásában”.

Az ES 3 a FIN-NET-tel kapcsolatban a következőképpen összegez: „Semmi kétség afelől, hogy a FIN-NET hatékony mechanizmust jelent a fogyasztók pénzügyi termékek határokon átnyúló vásárlásával kapcsolatos érdekvédelmének megerősítésében, mindezzel együtt nincsen híján a problémáknak. Európai szintű erőfeszítésekre lesz még szükség a határokon átnyúló m üveletekbe bocsátkozó fogyasztók hatékony védelmének biztosítása érdekében.”

Összességében úgy tűnik, hogy a tanúk egyetértenek abban, hogy a FIN-NET potenciálisan hasznos hálózat, amely segíthet a fogyasztóknak a határokon átnyúló helyzettel kapcsolatos panaszuk kezelésében illetékes rendszerhez történő irányításában. Mindamellet a FIN-NET-nek semmi jelentősége nincsen akkor, ha egy bizonyos panasz tekintetében egyik tagrendszere sem rendelkezik joghatósággal. A bizottság elé terjesztett bizonyítékokból kiderült, hogy a FIN-NET tagjai között a joghatóság meghatározása terén jelenleg meglévő különbségek ilyen helyzetekhez vezettek. Az ELAS németországi fióktelepével szerződött német kötvénytulajdonosok panaszai például kívül estek úgy a német, mind az egyesült királyságbeli ombudsman joghatóságán. Ezen túlmenően egyes tagállamokban az ombudsmanok nem rendelkeznek az ítélethozatalhoz elégséges hatáskörrel; másokban nem is létezik vitarendezési rendszer, vagy az nem csatlakozott a FIN-NET-hez. Mindent összevetve a bizonyítékok szerint jelentős rések vannak a FIN-NET rendszerben. Ezért nem kivételes, sőt a jövőben is előfordulhat (és valószínűleg elő is fog fordulni) az a helyzet, amellyel a német ELAS kötvénytulajdonosok szembesültek.

A fogyasztóvédelem ilyen hiányosságai elfogadhatatlanok egy olyan belső piac esetében, amelyet a határokon átnyúló pénzügyi szolgáltatásnyújtás mennyiségének gyors növekedése jellemez. A fogyasztóknak azonos szintű védelemben kell részesülniük a peren kívüli jogorvoslati rendszerekhez való hozzáféréseken keresztül, függetlenül attól, hogy a pénzügyi terméket hazai vagy külföldi szolgáltatótól vásárolják, nem utolsósorban azért, mert az Equitable Life vonatkozásában felmerültekhez hasonló nemzetközi problémák aláássák az európai pénzügyi szolgáltatási piacba vetett fogyasztói bizalmat. A bizottság megjegyzi, hogy a Bizottság foglalkozni kezd az üggyel. Többet szükséges azonban tenni az egyfelől a pénzügyi szolgáltató társaságoknak az Európán keresztüli kereskedelmet lehetővé tevő kemény jog, másfelől a határokon átnyúló jogorvoslati rendszerek hálózatát létrehozni próbáló lágú eszközök közötti egyensúly helyreállításáért.

Ebben a tekintetben, és figyelemmel arra, hogy a jogi út gyakran túl bonyolult és költséges

ahhoz, hogy azt az átlagos polgár igénybe vegye, megfelelő megoldásnak tűnik egy olyan, kötelező intézkedéseket előíró uniós jogszabály mérlegelése, amely kötelezné a tagállamokat területükön jogszabályban előírt, megfelelő alternatív vitarendezési rendszerek meglétének biztosítására. E rendszerek joghatóságának egybe kell esnie a panasszal összefüggő szabályok alkalmazási hatályával. Mivel az üzletvezetési szabályok alkalmazása a harmadik életbiztosítási irányelv értelmében a fogadó tagállamok felelőssége, az ilyen panaszokkal foglalkozó ombudsmanoknak kell felelősnek lenniük a területükön kötött valamennyi szerződésért, tekintet nélkül arra, hogy a felek külföldi vagy hazai társaságok.

b) CEIOPS

A biztosítás és a foglalkoztatói nyugdíjak európai felügyeleteinek bizottságát (CEIOPS) – előző nevén a Biztosítá felügyeleti Hatóságok Európai Konferenciáját – 2003. november 5-én hozták létre a 2004/6/EK határozat értelmében, és működését 2004. május 28-án kezdte meg. A CEIOPS az EU tagállamai biztosítás és foglalkoztatói nyugdíjrendszerek felügyeletének terén illetékes hatóságainak magas szintű képviselőiből áll.⁴⁵⁹ A CEIOPS látja el a biztosítási és foglalkoztatói nyugdíj-ágazat tekintetében a harmadik szintű bizottság feladatait. E feladat része a Bizottságnak való tanácsadás a biztosításról és foglalkoztatói nyugdíjról szóló keretirányelvek és -rendeletek végrehajtási intézkedéseinek kidolgozása tekintetében, valamint a felügyeleti normák, ajánlások és iránymutatások megállapítása a rendeletek konvergencia és hatékony alkalmazásának erősítése és a nemzeti felügyeletek közötti együttműködés megkönnyítése érdekében.

BJERRE-NIELSEN úr, a CEIOPS elnöke a H7-ben azt közölte a bizottsággal, hogy a CEIOPS elsősorban a prudenciális kérdésekre összpontosított, de „*megbízásunk természetesen kiterjed a fogyasztóvédelemmel és jogorvoslattal kapcsolatos szabályozói aggályokra is*”. Rámutatott, hogy a CEIOPS számára összetett problémát jelentett a kötvénytulajdonosok védelme a biztosítási szolgáltatókkal kapcsolatos panaszok tekintetében: „*A fogyasztói jogok és jogorvoslat hagyományosan elsősorban a tagállamokra tartoznak. Ezek jellemzően nem uniós szintű ügyek. Az EU területén jelentősek a joghatóság, a nemzeti hatóságok és a legitim fogyasztói elvárások terén mutatkozó különbségek. A CEIOPS tagjainak néha nincs is hatáskörük. Más nemzeti szerveknek gyakran van, akár kizárólagos is. Az összehangolt fellépés még akkor is bonyolult, amennyiben az nemzeti szinten egyáltalán megengedett. Ennek ellenére, általánosságban, amennyiben a CEIOPS tagjai egyesíteni tudják erőiket, ezt meg is teszik, amint azt felvázoltam. A CEIOPS felismeri, hogy van még mit tenni. Munkánk természeténél fogva folyamatos és egyre bővülő jellegű. Eltökélt szándékunk az EU-szintű fogyasztói panaszokkal kapcsolatos folyamatok mélyrehatóbb vizsgálata*” (H7).

Amikor a FIN-NET és a CEIOPS közötti kapcsolatáról kérdezték, BJERRE-NIELSEN úr kijelentette: „*a számos különbség egyike (...) az, hogy a CEIOPS tagjai közül néhány nem foglalkozik szerződéses panaszokkal – ha használhatom ezt a kifejezést*” (H7). „Mi a tőke megfeleléssel kapcsolatos, prudenciális és üzlet[vitel]i ügyekért felelünk, nem annyira az

⁴⁵⁹ A CEIOPS-ban megfigyelőként részt vesznek az Európai Gazdasági Térség tagállamai (Norvégia, Izland és Liechtenstein), az EU-tagjelölt országok, valamint az Európai Bizottság.

egyedi panaszokért. *Így a legjobb válasz, amivel szolgálhatok, az, hogy természetesen tisztában vagyunk a FIN-NET létezésével, de a II. tőke megfelelési irányelvvel kapcsolatos elsődleges elfoglaltságaink miatt nem sok időt töltöttünk vele. De erre majd egy későbbi fázisban visszatérünk*” (BJERRE-NIELSEN úr, H7).

XI. Európai csoportos kereset

Amint az a bizottság vizsgálata során kiderült, a pénzügyi szolgáltatók egyének általi perelésével járó költségek és kockázatok számos esetben nem állnak arányban a jóváteendő károk viszonylag alacsony összegével. Ahogy KERN úr a W2-ben megjegyezte, *„a befektetők és fogyasztók által elszenvedett veszteség abszolút értékben sokszor nem jelent olyan nagy összeget, amely miatt ügyvédet vonnának be”*.

Ezenfelül jelezte, hogy *„a pénzügyi szolgáltatások terén több fogyasztónak adnak el hasonló módon befektetési termékeket, vagy (...) történik hasonló mulasztás az értékesítési folyamat során”* (WS2). Ezért a pénzügyi szolgáltatók által elkövetett állítólagos visszaélészerű értékesítés gyakran nagyszámú fogyasztót érint, akiknek hasonló terméket adtak el hasonló módon, ennél fogva hasonló jogi követelésekkel állnak elő. KERN úr úgy ítélte meg, hogy *„a csoportos kereset lehetősége különösen alkalmas a pénzügyi szolgáltatások esetében, mert lehetővé teszi a fogyasztóknak és a befektetőknek kártérítési igényeik összevonását, amennyiben azok tárgyi tartalmukban és jogi követelésükben hasonlóak”* (WS2). (WS2)

Az európai szintű csoportos keresethez való jog nem csak a kötvénytulajdonosok – ideértve a nemzetközi fogyasztókat – hatékonyabb védelmét szolgálná. A csoportos kereset elérhetősége olyan módon erősítené a fogyasztókat, amely egyszerre mind a hatályos jogszabályok pénzügyi szolgáltatók általi betartásának biztosítását is elősegítő, új szabályozói mechanizmus létrehozásával járna.

KERN úr nézete szerint *„a kötvénytulajdonosoknak egyaránt kellene tudniuk támaszkodni egy közös védelmi rendszerre, amely segítségével a szabályozó a kötvénytulajdonosok részéről kártérítési igénnyel léphetne fel cégek vagy személyek ellen, valamint a pénzügyi szolgáltatással kapcsolatos uniós jogot megsértő cégek vagy személyek ellen egy csoport által folytatandó perhez való közös jogra.* (WE-FILE 31). Szerinte az EU jogát úgy kellene módosítani, hogy az lehetővé tegye az uniós befektetőknek vagy az uniós pénzügyi szolgáltatási terméket vásároló vagy abba befektető nem uniós polgároknak csoportos vagy közös kereset benyújtását a tagállamok bíróságain, az EU pénzügyi szolgáltatással kapcsolatos jogszabályainak megsértéséből származó veszteségek kárpótlása érdekében. KERN úr rámutatott a csoportos keresetek EU-szerte egységes eljárási követelményei megteremtésének szükségességére: *„Nyilván biztosítani kellene, [hogy] az eljárás tekintetében az egész Unió szintjén valamelyest egységes módon lehessen ezt folytatni; máskülönben egy adott tagállamot a csoportos kereset paradicsomának tekinthetnék, és oda nyújtanák be az összes csoportos keresetet”* (WS 2). Mindamellet rámutat, hogy *„a tagállamok számára nagy politikai kihívást jelentene a polgári perrendtartásuk módosításának elfogadása, [bár] azok csak az uniós jog szerinti jogokon alapuló követelések tekintetében lennének alkalmazandók”* (WE-FILE

KERN úr mindamelletts hangsúlyozta, hogy „az egyesült államokbeli típusú” csoportos keresetek sok negatív reakciót váltottak ki a brit és európai sajtóban. Figyelmeztetett arra, hogy az EU keretében a csoportos keresetet oly módon kell kialakítani, hogy elkerülhetőek legyenek az Egyesült Államokban a jelek szerint előforduló „szélsőséges visszaélések”: *„Az Egyesült Államokban a jogászok rendkívül egyszerűen, csupán néhány megnevezett képvisel ővel indíthatnak csoportos kereseteket és köthetnek egyezséget alperes bankokkal [úgy], hogy abba másnak nemigen van beleszólása.(...) (...) Van tehát néhány olyan probléma az egyesült államokbeli rendszerben, amelyet tanácsos volna gondosan elkerülni”* (WS2). Ezért *„az uniós politikai tervezőknek meg kellene vizsgálniuk az EU joghatóságainál alkalmazott eljárási mechanizmusokat és olyan csoportos kereset alapján szereshető jogorvoslatot kellene javasolniuk, amely lehetővé tenné csoportok számára az EU pénzügyi szolgáltatási jogának megsértéséből eredő veszteségek miatt polgári per indítását azon angol jog szerinti tágabb követelmény alapján, amely lehetővé teszi a csoportos fellépést, ha a panaszosoknak »közös vagy összefüggő ténybeli vagy jogkérdésük« van”* (WE-FILE 31⁴⁶¹).

A bizottság egyetért azzal, hogy szükséges lenne a pénzügyi szolgáltatásokat érintő, határokon átnyúló európai csoportos keresetek tekintetében egységes eljárási követelményekkel bíró jogszabályi keret bevezetésével járó lehetséges előnyök és hátrányok alapos vizsgálata.

XII. Az Equitable Life károsultjai kártérítésének szükségessége

Emlékezni kell arra, hogy az Equitable Life károsultjai nem olyan befektetők, akik készek kockázatokat vállalni a vonzó hozam reményében. Inkább óvatosan félretették pénzüket nyugdíjas éveikre egy igen jó hírű társaságnál, amely elhitette velük, hogy befektetésük tökéletesen biztonságos. E kötvénytulajdonosok joggal várhatták el az Egyesült Királyság kormányától az életbiztosításhoz és magánnyugdíj-befektetéshez hasonló kényes termékeket kínáló valamennyi pénzügyi szolgáltató (beleértve az Equitable Life-ot) alapos és szigorú felügyeletét. Ez különösen igaz az európai kormányok körében egyre erősödő, a népesség alakulásán alapuló azon tendenciára figyelemmel, hogy állampolgáraikat az állami nyugdíjra való támaszkodás helyett inkább magánkötvények vásárlására ösztönzik.

A harmadik életbiztosítási irányelv egyik legfontosabb célkitűzése a kötvénytulajdonosok szigorú felügyeleten keresztül *„megfelelő védelme”*⁴⁶². Amint e jelentés II. és IV. részéből kiderül, az egyesült királyságbeli szabályozó sok tekintetben mulasztást követett el az Equitable Life pénzügyi stabilitásának felügyelete és ellenőrzése terén, beleértve aktuális t ökemegfelelését, a megfelelő biztosítástechnikai tartalékok biztosítását és e tartalékok megfelelő vagyoni eszközzel történő fedezését a harmadik életbiztosítási irányelvben megállapított követelményeknek megfelelően. Ha az egyesült királyságbeli szabályozók helyesen alkalmazták volna az irányelv rendelkezéseit, igen valószínű, hogy elérték volna annak „a biztosítottak

⁴⁶⁰ 3. oldal

⁴⁶¹ 4. oldal

⁴⁶² Lásd például az irányelv (2) és (4) preambulumbekendését.

megfelelő védelmével” kapcsolatos célkitűzését, ezáltal elkerülték volna az Equitable Life-nak a kötvénytulajdonosok számára jelentős veszteséget okozó válságát.

Amint a jelentés e része szemlélteti, sem az Egyesült Királyság, sem az EU joga szerint nem állt a károsult kötvénytulajdonosok rendelkezésére megfelelő jogorvoslat a veszteségeikért való kárpótlásra. Az uniós jog tekintetében a hasonló ügyekben hozott ítéletekre figyelemmel igen valószínűtlen, hogy sikeres lehetne egy, az Egyesült Királyság ellen a *Francovich*-ügy alapján benyújtott kártérítési kereset. Hasonlóképpen az egyesült királyságbeli jogrendszer keretében sincsen reális kilátás a szabályozóval szemben a szabályozói felelősség tekintetében benyújtott panaszuk sikeres érvényesítésére, mivel bizonyítaniuk kellene a hatalommal való visszaélés tényállását, ami gyakorlatilag lehetetlen. Másfelől az EK parlamenti ombudsmanja által jelenleg a téren folytatott vizsgálat, hogy az egyesült királyságbeli prudenciális szabályozók hivatali visszaélései következtében jogtalanság ért-e magánszemélyeket, végződik kártérítés fizetésére felszólító ajánlással. Az ombudsman hatásköre azonban korlátozott úgy az időhatárok, mint a lefedett szabályozó hatóságok tekintetében. Megbízása különösen nem terjed ki arra a kérdésre, hogy az akkori egyesült királyságbeli szabályozórendszer megfelelt-e az uniós jognak.

A bizottság a fentiekre figyelemmel megítélése szerint úgy jár el helyesen, ha hangsúlyozottan javasolja az Egyesült Királyság kormányának megfelelő rendszer kidolgozását az Equitable Life ügy egyesült királyságbeli, mint külföldi károsultjai teljes kártalanítására, mivel a kötvénytulajdonosoknak nem nyújtott megfelelő védelmet az EU jogszabályaival összhangban. Lehetséges alternatíva hiányában a bizottság az Egyesült Királyság kormánya erkölcsi kötelességének tartja a mulasztásaiért való felelősségvállalást és a polgárok sérelmei jogorvoslatának biztosítását. A bizottság véleménye szerint ennek most kell megtörténnie, hogy ez az ügy mihamarabb lezáruljon és a számos károsult fellélegezhessen. A kártérítést valamennyi (régi és meglévő) olyan nem GAR kötvénytulajdonosnak és kedvezményezettnek meg kell fizetni, akiket érintett a kötvények értékének 2001. júliusi 16%-os csökkentése, és fedeznie kell valamennyi, nem a piaccal összefüggő veszteséget is, különösen a társaság azon (a szabályozók által soha nem kifogásolt) gyakorlatából adódóakat, hogy a 90 évek során túlzott nyereségrészesedéseket fizetett ki. A kártérítés kiszámításánál megfelelően különbséget kell tenni a kötvénytulajdonosok különböző csoportjai között csatlakozásuk időpontja szerint, azaz a tekintetben, hogy előzőleg részesültek-e a túlzott nyereségrészesedés-kifizetésekből.

KÖVETKEZTETÉSEK IV. RÉSZ - JOGORVOSLATOK

IV. RÉSZ – JOGORVOSLATOK

Bevezetés

1. Összességében kb. 1,5 millió biztosítottat érintettek az Equitable Life körüli események. Ezek legtöbbje az Egyesült Királyság lakosa. Azonban számos, a 14 másik EU-tagállamból származó biztosított is érintett volt, különösen kb. 8 000 ír és 4 000 német állampolgár. Tehát az Equitable Life válságát számos európai polgár megszenvedte.
2. A bizottság előtt tett írásbeli és szóbeli beszámolók⁴⁶³ szerint az ELAS válsága számos egyéni nyugdíjasnak és betétesnek okozott pénzügyi nehézségeket. Bizonyítékok szerint sok kötvénytulajdonos jelentős aggodalmakat és szorongást élt át a jogorvoslati lehetőségekkel és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatos kérdések miatt, pénzügyi veszteségeiken túl.
3. A kötvénytulajdonosok által elszenvedett kollektív veszteségek nem számszerűsíthetők pontosan a bizottsághoz benyújtott beadványok alapján⁴⁶⁴. A kötvények 2001. július 16-án közzétett értékcsökkenése kb. 4 milliárd GBP volt. Azonban ellentmondásosak a bizonyítékok azt illetően, hogy a csökkenés mely része tulajdonítható a társaság nem megfelelő irányításának, és mely része következménye inkább a külső tényezőknek, úgymint a pénzügyi piacok akkori gyenge teljesítményének. Azonban a társaság azon gyakorlata, hogy túlzott mértékű nyereségrészesedést fizessen ki a 90 évek során, a GAR kifizetésének költségeivel együtt a fő oka volt a kötvények értékcsökkenésének.
4. A bizottságnak tett kijelentések⁴⁶⁵ rámutattak arra, hogy a kötvénytulajdonosok egyes csoportjait eltérő mértékben érintette a válság. Azonban a jelek szerint egyes csoportok különösen hátrányos helyzetbe kerültek, először azon nem GAR- kötvénytulajdonosok, akik a 90 évek vége és 2000 között csatlakoztak, mivel korábban őket nem érintette kedvezően a társaság részéről a túlzott mértékű nyereségrészesedés-kifizetés; másfelől azok a nyereségrészesedési alapokból részesülő évjáradékosok, akiknek az évjáradékfizetéseiben súlyos csökkentésekre került sor anélkül, hogy lehetőséget kaptak volna biztosításuk másik szolgáltatóhoz való átvitelére; harmadszor az Egyesült Királyságon kívüli tagállamokból származó kötvénytulajdonosok különösen nehéz helyzetbe kerültek, tekintet nélkül az ELAS-nál kötött biztosításuk feltételeire.
5. A bizottságnak tett kijelentések rámutattak arra, hogy az ELAS-válság számos áldozata súlyos nehézségekkel küzdött abban, hogy megtudja, mit tehet, illetve kihez forduljon a panasztétel és a jogorvoslat ügyében. Sokakat szó szerint egyik helyről a másikra küldöztek az egyes hivatalok. Mások egyértelműen nagy reményeket tápláltak az alternatív

⁴⁶³ Lásd: IV. rész, II. szakasz, 1. és 3. pont

⁴⁶⁴ Lásd: IV. rész, II. szakasz, 2. pont

⁴⁶⁵ Lásd: IV. rész, II. szakasz, 3. pont

vitarendezési (ADR) rendszereket illetően, bár számukra előnyösebb lett volna a hagyományos bíróságokon benyújtott kereset, ha pénzügyileg erre lehetőségük nyílt volna. Röviden: a bizottságnak benyújtott anyagból káoszra és az elbánás során jelentős mértékű egyenlőtlenségre derül fény. Most vizsgálják a követelések helyzetére és a kötvénytulajdonosok rendelkezésére álló jogorvoslat megfelelőségére, illetve a bírósági és a bíróságon kívüli jogorvoslat rendelkezésre állására vonatkozó, ezt követő következtetéseket és ajánlásokat.

I. Bírósági jogorvoslat

a) Az ELAS által folytatott perek

6. Az Equitable Life azon kísérlete, hogy korábbi igazgatói és könyvvizsgálói ellen indított perek útján szerezzen kártérítést, nem eredményezett jogorvoslatot a kötvénytulajdonosok számára. Az, hogy még egy jó anyagi helyzetben lévő peres fél sem volt képes egy pert döntésre juttatni, rámutat arra, hogy az Egyesült Királyságban a bírósági jogorvoslat igénybe vétele mennyi költséggel és bizonytalansággal jár.

b) Polgári eljárások az ELAS ellen

7. Az ELAS ellen indított bírósági eljárások (az 1986. évi, pénzügyi szolgáltatásokról szóló törvény 62. szakasza értelmében megtévesztő kijelentések vagy gondatlan tanácsadás miatt) elméletben lehetségessé tették a sértett kötvénytulajdonosok számára a jogorvoslatot. A gyakorlatban azonban, ahogy azt a bizottsághoz eljutott beadványok⁴⁶⁶ közlik, csak néhány tehetősebb kötvénytulajdonos választotta ezt a módszert vagy fenyegetett jogi képviselői útján ezzel, és sikerült emiatt rendezést elérnie a társasággal a tárgyalás előtt szigorú titoktartási kikötések mellett. A magas költségek és az Egyesült Királyság jogrendszere miatti kockázatok megakadályozták, hogy az átlagos kötvénytulajdonosok pert indítsanak a társaság ellen, és így egyetlen lehetséges jogorvoslat gyanánt a FOS-ra kellett hagyatkozniuk. *A bizottság véleménye szerint mindez nyilvánvalóan méltánytalan.*

c) Eljárások a felügyeleti hatóságok ellen

8. A bizottság számára nyújtott szakértői tanácsból⁴⁶⁷ kiderült, hogy az Egyesült Királyság joga szerint – eltérően a legtöbb EU-országtól – egy felügyeleti hatóság nem vonható felelősségre gondatlanság miatt, csak közhatalommal való visszaélés címén, szerződésen kívüli károkozás miatt, melyhez a rosszhiszeműség eleme szükséges. Ez az elem csak akkor teljesülne, ha a hatóság jogellenes módon gyakorolta hatalmát, és külön szándékában állt a felperesnek okozott kár, vagy ha ilyen kár lehetőségével kapcsolatosan meggondolatlan közönyt tanúsított. A rendelkezésre álló anyag szerint ez a feltétel nem teljesült az ELAS esetében, vagyis komoly kételyek merülnek fel azt illetően, hogy a sértett kötvénytulajdonosok sikeresen vonhatják-e felelősségre a szabályozó hatóságokat káruk

⁴⁶⁶ Lásd: IV. Rész, VI. szakasz, 2.c) pontja

⁴⁶⁷ Lásd: IV. rész, VII. szakasz, 2. pont

miatt az Egyesült Királyság joga szerint.

- d) A más tagállamokból származó biztosítottak helyzete és a velük való bánásmód
9. A bizottság tudomásul veszi a Bizottság által közölt aggályokat⁴⁶⁸ a szolgáltatásnyújtás szabadsága és a közjó fogalma egyértelműségét illetően, illetve egyetért abban, hogy az ilyen fogalmak értelmezését illetően fennálló eltérések „*súlyos mértékben ellentétesek a harmadik életbiztosítási irányelv által létrehozott mechanizmus működésével*”.
10. Az Equitable Life leányvállalatokat működtetett Írországból (1991–2001) és Németországból (1992–2001), és termékeit kb. 8 000 ír és 4 000 német ügyfél számára értékesítette. Egyes beadványok⁴⁶⁹ szerint az Equitable Life a 90 évek végén és főleg 2000-ben különös erőfeszítéseket tett ír és német ügyfelek megszerzésére, vagyis akkor, amikor pénzügyi helyzete kritikussá vált, és a fellebbviteli bíróság 2000. januári döntése alapján várhatóan még tovább romlott a GAR-kötelezettségek miatt. A társaság aggályos németországi hirdetési kampánya, amelyet a svájci hatóságok képviselője a meghallgatások során olyan kritikával illetett, hogy ez saját szabályozói környezetében elképzelhetetlen lenne⁴⁷⁰, valamint „európai alapjának” írországi elindítása – mindkettőre 2000-ben került sor – ennek jó példája.
11. Hasonlóan ahhoz, ahogy az Equitable Life megtévesztő értékesítést folytatott az Egyesült Királyságban, meggyőző beszámolók⁴⁷¹ szólnak arról, hogy a társaság számos ír és német kötvénytulajdonost és lehetséges ügyfelet vezetett félre azzal, hogy nem ismertette velük a GAR kockázatát, illetve azzal, hogy az igazságnak nem megfelelően állította, hogy a „nyereségrészesedési” alap elsimítja a hozam és a tőkeérték ingadozásait. Emellett további olyan nyilatkozatokat is tettek a bizottságnak⁴⁷², amelyek szerint a társaság az igazságnak nem megfelelően tájékoztatott egyes ír ügyfeleket úgy, hogy külön ír alapokat vásároltak vagy vásárolhatnak, amelyeket elhatárolnak, és melyeket így nem érintenek az egyesült királyságbeli alapok kötelezettségei. A társaság ezt a gyakorlatot folytatta a fellebbviteli bíróság 2000. januári döntését követően is, és számos alkalommal állította azt, hogy a döntés nem befolyásolja az ír és egyéb „nemzetközi” biztosításokat.
12. A bizottság számára nyilvánvalóvá vált, hogy a német kötvénytulajdonosok elégedetlenek voltak a társaság legutóbb hozott olyan értelmű döntésével, hogy az éves közgyűlésre vonatkozó dokumentumokat, illetve a jelentéseket és beszámolókat németül nem fogják közzétenni.⁴⁷³ Ez a döntés a német kötvénytulajdonosokat egyértelműen *még kedvezőtlenebb helyzetbe hozza, mint amilyenben az egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok vannak, és tovább hangsúlyozza a szigorú tájékoztatási követelmények szükségességét a szerződés megkötését megelőzően, illetve annak teljes időtartama alatt is.*

⁴⁶⁸ Értelmező közlemény a biztosítási ágazatban a szolgáltatásnyújtás és a közjó szabadságáról, 2000/C 43/03, 2000. február 16.

⁴⁶⁹ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 2.b.) és 2.d.) pont

⁴⁷⁰ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 3.a.) pont (248. o.).

⁴⁷¹ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 2.c.) pont

⁴⁷² Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 2.c.) pont

⁴⁷³ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 2.e.) pont

13. A bizottság szerint figyelemre méltó a tény, hogy egyetlen ír hatóság sem vállal felelősséget az ír szabályozó által az Equitable Life vonatkozásában 2003 előtt tett intézkedésekért.
14. A rendelkezésre álló anyag⁴⁷⁴ szerint Írországban az ELAS-válság idején nem voltak érvényben az életbiztosítással kapcsolatos üzletviteli szabályok az életbiztosítási irányelvek által előírt tájékoztatási kötelezettségeken túl. Az ír szabályozó a jelek szerint nem *értesítette* az Egyesült Királyság szabályozóit üzletviteli szabályokról 2002 júliusáig. A német szabályozó pedig a jelek szerint közvetlenül a területén működő EK-illetőségű biztosítási vállalkozásokat – az Equitable Life-ot is ideértve – értesítette a németországi üzletviteli szabályokról 1996 és 2000 között. A német szabályozó által egy megtévesztő hirdetési kampány miatt tett beavatkozást kivéve sem az ír, sem a német hatóságok nem tettek kifejezetten az Equitable Life vonatkozásában üzletviteli szabályok végrehajtására intézkedéseket.
15. A bizottság következtetése az, hogy mind az ír, mind a német szabályozók *igen passzív* megközelítést *alkalmaztak* az Equitable Life üzletviteli szabályozásában, és *elmulasztották* kihasználni a rájuk e tekintetben a harmadik életbiztosítási irányelv által ruházott hatásköröket.
16. A rendelkezésre álló anyag alapján⁴⁷⁵ a bizottság szerint a harmadik életbiztosítási irányelv nem elég egyértelmű a székhely szerinti és a befogadó tagállam hatóságai hatásköreinek, szerepének és feladatának meghatározásában. Az egyértelműség ezen hiánya problémás mind a közös piacon tevékenységet folytatni kívánó vállalkozások szempontjából, akik az alkalmazandó szabályokkal kapcsolatosan bizonytalan helyzetbe kerülnek, és még inkább a fogyasztók szempontjából, akik valószínűleg nem ismerik a védelmüket szolgáló szabályokat, emellett pedig nem tudják, mely hatóság illetékes e szabályok végrehajtásában és az ezek miatti panaszok kezelésében. A bizottság emellett megállapítja, hogy a fogyasztók számára határokon átnyúló helyzetekben gyakran jelent problémát az, hogy eldöntsék, hogy panaszuk pénzügyi felügyelettel vagy más szabályozási aspektussal kapcsolatos-e, ami nem egyszerű megkülönböztetés.
17. Az Equitable Life ügye még inkább alátámasztja, hogy egyes területeken szoros a kapcsolat és sok az átfedés a pénzügyi felügyeleti és üzletviteli kérdések között. A székhely szerinti és a befogadó tagállam közötti hatáskörmegosztás így problémás helyzeteket eredményezhet, amelyekben a székhely szerinti állam üzletviteli szabályozójának nem áll rendelkezésére a szükséges pénzügyi tájékoztatás (amellyel csak a székhely szerinti állam prudenciális szabályozója rendelkezik) annak értékeléséhez, hogy a pénzügyi szolgáltató által tett nyilatkozatok és az általa adott tájékoztatás pontos-e, illetve más módon elégtelen vagy félrevezető-e, és ezért szabályozói beavatkozást tesz-e szükségessé. Az a tény, hogy az FSA sohasem tartotta szükségesnek a székhely szerinti tagállam szabályozóinak figyelmeztetését az Equitable Life kritikus pénzügyi helyzetéről, fontos oka lehet annak, hogy a német és ír üzletviteli szabályozók nem tettek szabályozói intézkedéseket.

⁴⁷⁴ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 3.a.) pont (ír szabályozók: 245-247. o.; német szabályozók: 247-250. o.)

⁴⁷⁵ Lásd még: IV. rész, IX. szakasz, 3.a.) pont, 250. és 251. o.

18. Mind az ír, mind a német szabályozók számos, a kötvénytulajdonosok által tett megkeresésre és tájékoztatás iránti kérelemre válaszoltak. A bizottság rendelkezésére bocsátott anyag⁴⁷⁶ alapján mindkét szabályozó tájékoztatást kért az Egyesült Királyság hatóságaitól, és ezt továbbította a kötvénytulajdonosoknak saját tagállamaikban.
19. Azonban a bizottságnak tett nyilatkozatok⁴⁷⁷ egyértelművé tették, hogy az ír és német kötvénytulajdonosok nem kaphattak jogorvoslatot sérelmeikért saját nemzeti pénzügyi szabályozóiktól. Az ír hatóságnak nem állt hatáskörében a panaszok elbírálása. A német szabályozó a legtöbb beérkezett panaszt elutasította, mert úgy vélte, hogy azok pénzügyi felügyeleti kérdésekre vonatkoznak, és ezekért nem felelős. A német szabályozó által elfogadott két panasz nem az Equitable Life válságával volt kapcsolatos.
20. Számos, a bizottságnak tett nyilatkozat és beadvány⁴⁷⁸ szerint a pénzügyi és az üzletviteli felügyelet közötti átfedések és fehér foltok tették lehetővé a székhely szerinti és a befogadó állam hatóságainak, hogy egyikről a másikra hárítsák a felelősséget a panaszok kezelését illetően. Például sem a német, sem az egyesült királyságbeli szabályozó nem tekintette magát illetékesnek egy adott panasz kezelését illetően⁴⁷⁹, amelyet egyikük pénzügyi felügyeleti kérdésként értelmezett, a másik viszont üzletviteli vonatkozásúként. A bizottság véleménye szerint határokon átnyúló jogorvoslatban ilyen hiányosságok elfogadhatatlanok.
21. A bizottság véleménye szerint a lakóhely alapján történő megkülönböztetés a szabályozói mulasztás bírósági és bíróságon kívüli kivizsgálását illetően korlátozza a szolgáltatások igénybevételének a Szerződésben biztosított szabadságát. Emellett a jogorvoslattal kapcsolatos ilyen megkülönböztetés olyan szorosan kapcsolódik az életbiztosítási szolgáltatások igénybevételével és nyújtásával kapcsolatos szabadsághoz, illetve ilyen szolgáltatások nyújtása céljából leányvállalatok létrehozásának szabadságához, hogy az ellentétes az EK-Szerződés 43. és 49. cikkeivel.
22. A társaság egyik EU-leányvállalatával szerződő kötvénytulajdonosok keresetet indíthatnak az Equitable Life ellen saját államuk szerinti bíróság előtt a nemzeti jog értelmében, a 44/2001/EK rendelettel és az egységes szerkezetben foglalt életbiztosítási irányelv 32. cikkével összhangban. Bár a bizottság nem kapott értesítést az Equitable Life ellen az ír bíróságoknál benyújtott keresetekről⁴⁸⁰, tudatában van annak, hogy egy német regionális bíróság előtt jelenleg folyamatban van egy ilyen ügy. A bizottság szerint a nemzeti bíróságok joghatósága bizonyos mértékben előnyös az érintett kötvénytulajdonosok számára. Azonban vannak kételyek azt illetően, hogy a nemzeti bíróságok mindig rendelkeznek-e az Equitable Life-hoz hasonló ügyek megfelelő kezeléséhez szükséges kapacitással, ahol a megvizsgálendő bizonyíték részét egy másik tagállamhoz szorosan kapcsolódó bonyolult biztosításmatematikai és szabályozói kérdések is képezik, és ami ráadásul valószínűleg csak idegen nyelvből készített fordítás formájában áll rendelkezésre. Emellett az alkalmazandó jog kérdésével kapcsolatosan, továbbá a nemzetközi magánjog

⁴⁷⁶ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 3.a.) pont (például a 247. és 250. o.)

⁴⁷⁷ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 3.a.) pont (ír szabályozók: 247. o.o.; német szabályozók: 249. o.)

⁴⁷⁸ Lásd: IV. rész, 249–252., 257. és 258. o.

⁴⁷⁹ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 3.a.) pont (257. o.)

⁴⁸⁰ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 5. pont

és a belső piaci szabályok közötti kapcsolatot illetően is bonyolult érvelésekre kerülhet sor.

23. A bizottság által az egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok vonatkozásában tett általános következtetés, amely szerint a peres út nem járható alternatíva az átlagos biztosított számára a potenciálisan magas költségek és kockázatok miatt, általánosságban a nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosokra is alkalmazandó, bár a peres feleket érintő kockázat mértéke eltérhet a saját nemzeti jogrendszerektől és az azok rendelkezésre állásának költségeitől függően, ideértve a jogsegélyrendszerek hozzáférhetőségét is.

e) Jogorvoslat a közösségi jog értelmében

24. A bizottság tudomásul veszi az ítélkezési gyakorlatot és az intézményi gyakorlatot, amelynek értelmében a Bizottság nem indíthat jogsértési eljárást a tagállamok ellen a közösségi jog korábbi megsértéséért, amelyet időközben orvosoltak. A bizottság fenntartja azonban, hogy ez az álláspont kedvezőtlen hiányt teremt olyan egyének bíróság általi védelmét tekintve, akik a közösségi jog egy tagállam által történő olyan megsértésének áldozatai, ami csak több évvel a jogsértés után válhat nyilvánvalóvá. A bizottság véleménye szerint a tagállamok múltbeli jogsértésekért való elítélésének lehetősége azzal együtt, hogy segítik a nemzeti bíróságok előtti kereset indítását mérlegelő áldozatokat, erős ösztönzést jelent a tagállamok számára az EU-jogszabályok megfelelő és időben történő végrehajtásához. A bizottság emellett azt is megállapítja, hogy a Bizottságnak akkor van hatásköre a közösségi jog vállalkozások által elkövetett korábbi megsértésének kivizsgálására a Szerződés egyes szabályai ellenére, amikor ehhez jogos érdeke fűződik.⁴⁸¹

25. Viszont a Bizottság hatásköreinek ilyen korlátozása rávilágít arra, hogy a polgárok petícióhoz fűződő joga és a Parlament vizsgálati joga ilyen helyzetekben alapvető fontosságú. A Bizottság az Equitable Life kötvénytulajdonosaitól kapott panaszokra válaszul azt állította, hogy nem vizsgálhatja ki az Egyesült Királyság korábbi szabályozói rendszerének tartalmát és alkalmazását, mivel annak helyébe időközben másik rendszer lépett. A Parlament viszont úgy határozott, hogy a petíció benyújtói által felvetett kérdések elég fontosak alapos vizsgálat megindításához, és e célból vizsgálóbizottság létrehozásához. Bár a Parlament maga nem rendelkezik hatáskörrel a petíció benyújtói számára kártérítés nyújtására, az általa e tekintetben megfelelőnek ítélt ajánlásokat megteheti.

26. A harmadik életbiztosítási irányelv maga nem rendelkezik jogorvoslatokról, és nem foglalkozik a kártérítés kérdésével, illetve arra nem hivatkozik. Az ilyen kérdésekről tehát a közösségi jog általános elveivel összhangban kell rendelkezni, ideértve az EK-Szerződés 10. cikkében említett lojális együttműködési kötelezettséget is.

26. Az Egyesült Királyság elvileg felelősségre vonható a nemzeti bíróságok előtt az Equitable Life kötvénytulajdonosainak kártalanítását illetően, akik veszteséget szenvedtek el amiatt, hogy az Egyesült Királyság elmulasztott megfelelni a harmadik életbiztosítási irányelv

⁴⁸¹ A Tanács 2002. december 16-i 1/2003/EK rendelete a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról, *HL L 1., 2003.1.4., 1–25. o.*, (11) preambulumbekzdés és a 7. cikk (1) bekezdése.

rendelkezéseinek. Az Egyesült Királyság szabályozóinak bizonyos mulasztásai⁴⁸² önmagukban az állam közösségi jog szerinti felelőssége tekintetében is súlyos jogsértésnek minősülhetnek. Emellett nyilvánvaló, hogy az Egyesült Királyság hatóságai által elkövetett jogsértések halmozott hatása összességében a mérlegelési hatáskörük korlátozása tekintetében súlyos és nyilvánvaló gondatlanságnak minősül.

II. Bíróságon kívüli jogorvoslati eszközök

a) Az FSA-nak benyújtott panaszok és az EQUI-t megelőző különféle vizsgálatok

27. A bizottságnak tett kijelentések⁴⁸³ szerint sem az FSA-nak a kötvénytulajdonosok által a válságot követően benyújtott panaszok, sem az ezt követő hivatalos vizsgálatok nem eredményeztek jogorvoslatot. A felelősség és a lehetséges jogorvoslat kérdését tulajdonképpen vagy nem kezelték, vagy kifejezetten kizárták az ilyen vizsgálatok alkalmazási köréből.

28. A bizottság rendelkezésére bocsátott anyag⁴⁸⁴ nem támaszt alá olyan állításokat, hogy az FSA elmulasztott megfelelően foglalkozni az ír és német kötvénytulajdonosokkal, akik panasszal vagy tájékoztatási iránti kérelemmel fordultak a hatósághoz. A bizottságnak benyújtott ügyek, amelyekben az FSA nem volt hajlandó a panaszok bizonyos szempontjaival foglalkozni, üzletviteli kérdésekre vonatkoztak, amelyeket illetően a harmadik életbiztosítási irányelv értelmében elsősorban a székhely szerinti tagállam szabályozói felelősek. Azonban az egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok ügyéhez hasonlóan a német és ír kötvénytulajdonosok által az FSA-hoz benyújtott kérelmek nem eredményeztek jogorvoslatot.

a) Pénzügyi szolgáltatási kártérítési rendszer

29. Az Egyesült Királyság pénzügyi szolgáltatási kártérítési rendszere nem állt az Equitable Life áldozatainak a rendelkezésére, mivel a vállalatot sohasem nyilvánították fizetéképtelennek.

30. A bizottság megállapítja azonban, hogy a kártérítési alapokhoz való hozzáférés csak olyan befektetőknek áll rendelkezésére, akik egy egyesült királyságbeli vállalkozóval szerződtek, ha pedig a befektető más tagállambeli leányvállalatokkal szerződött, csak akkor, ha a kockázat vagy a kötelezettségvállalás színhelye az Egyesült Királyság. A bizottság szerint a második feltétel lakóhely alapján történő megkülönböztetés, ami összeegyeztethetetlen a közösségi joggal.

b) Az Egyesült Királyság pénzügyi ombudsmanja

30. Több ezer kötvénytulajdonosok nyújtott be panaszt az Equitable Life miatt a pénzügyi

---

⁴⁸² Lásd: IV. rész, X. szakasz, 3.a.) pont (különösen 272. és 273. o.)

⁴⁸³ Lásd: IV. rész, III. szakasz

⁴⁸⁴ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 4.a.) pont

ombudsman szolgálatánál (FOS)⁴⁸⁵, aki több száz ilyen panaszt fogadott el kártérítés megítélése mellett.

31. A bizottságnak tett kijelentések⁴⁸⁶ szerint az FOS nem biztosította minden esetben, hogy a kártérítés összegét eléggé átlátható módon számítsák ki úgy, hogy az az összegeket elégtelennek tartó panaszosok által ellenőrizhető legyen. Számos nyilatkozat⁴⁸⁷ szerint az FOS a panaszok kezelése során határozatait nem csupán az egyes panaszok érdemi elemeire alapozta, hanem arra is, hogy az egyes döntések milyen hatást gyakorolnak a kölcsönös biztosítási alap további kötvénytulajdonosaira.
32. Az, hogy az FOS nem volt hajlandó érdemben megvizsgálni egyes panaszokat, Lord Penrose megállapításai alapján jelentős hiányt tárt fel a bírósági védelemben, és nyilvánvalóvá tette a FOS korlátait a panaszok kezelését illetően, amikor döntése adott esetben szabályozói következményekkel járt. A bizottság meghallgatott olyan értelmű beadványokat is⁴⁸⁸, hogy az FOS e döntését nem a szabályozói hatóságoktól függetlenül hozta. A FOS határozata következményeként számos olyan panaszos, aki potenciálisan érvényesíthető követeléssel rendelkezik a túlzott mértékű nyereségreszesedés-kifizetést illetően, csak a költséges és kockázatos bírósági utat választhatta.
33. Számos, a bizottságnak benyújtott beadvány⁴⁸⁹ szerint a FOS bizonyos panaszokat túlzott késedelem mellett kezelt. Egyes esetekben ez azt eredményezte, hogy a panaszosok az idő miatt nem tehetek ezt követően jogi lépéseket. A bizottság elfogadhatatlannak tartja ezt a következményt.
34. A bizottság általában úgy tekinti, hogy a FOS nem megfelelő jogorvoslati eszköz az Equitable Life legtöbb kötvénytulajdonosa számára, akik az Equitable Life válsága miatt szenvedtek kárt.
37. A bizottságot aggasztja, hogy a polgárok azon elvárása, hogy az ombudsmani rendszerek, amilyen a FOS is, eredményes és járható alternatívát jelentsenek a bírósági eljárással szemben, nem mindig felel meg annak a valóságnak, amit az ilyen rendszerek ténylegesen jelenthetnek.

c) A kompromisszumrendszer

38. A bizottsághoz benyújtott beadványok⁴⁹⁰ szerint a kompromisszumrendszer fő célja az Equitable Life-fal kapcsolatos jogbizonytalanságok és felelőségek megszüntetése és az alap ez által történő stabilizálása volt. A rendszer azonban nem javított a kötvénytulajdonosok helyzetén, mivel a kötvények nem GAR- kötvénytulajdonosok számára jelentkező értéknövekedését – akik ennek fejében lemondtak a bírósági

⁴⁸⁵ Lásd: IV. rész, VI. szakasz, 1.b.) pont; 216. o.

⁴⁸⁶ Lásd: IV. rész, X. szakasz, 3.a.) pont (különösen 221. és 224. o.)

⁴⁸⁷ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 4.b.) pont (különösen 218. o.)

⁴⁸⁸ Lásd: IV. rész, VI. szakasz, 1.c.) pont (pl. o.)

⁴⁸⁹ Lásd: IV. rész, VI. szakasz, 1.c.) pont (219., 220., 223. és 224. o.)

⁴⁹⁰ Lásd: IV. rész, IV. szakasz, 2. pont

jogérvényesítésről – semlegesítették a későbbi csökkentések.

39. Számos beszámoló⁴⁹¹ szerint a társaság tudatában lehetett annak, hogy a kötvények értéknövekedése nem tartható rendes körülmények között, amikor javaslatot tett a rendszerre. Azonban ezt elmulasztotta a kötvénytulajdonosok tudomására hozni, akik a rendszer ellen szavaztak volna, ha tisztában vannak a társaság teljes pénzügyi helyzetével⁴⁹².
40. A bizottság arra a következtetésre jut, hogy a rendszer gyakorlatilag azt eredményezte, hogy a további kötvénytulajdonosoktól megvonta a társaság elleni kereset benyújtásához fűződő jogot, ugyanakkor azonban nem akadályozta meg a növekedés miatti veszteségeiket.
41. Számos beszámoló⁴⁹³ szerint továbbá a társaság maga foglalkozott azon nem GAR-kötvénytulajdonosok panaszaival, akikre a kompromisszumos megállapodás nem vonatkozott, akár egyéenként, akár a kötvények felülvizsgálata útján, és számukra kártérítést kínált. II. szakasz, 2. pont) A jelek szerint a legtöbb kötvénytulajdonos elfogadta az ajánlatot, bár az összegek a jelek szerint nem tükrözték az Equitable Life válsága eredményeként elszenvedett valós veszteségeket.

d) Az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja

42. Az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja által arra vonatkozóan végzett vizsgálat, hogy ért-e jogsérelem magánszemélyeket az Equitable Life szabályozását végző hatóságok részéről hivatali visszaélés miatt, kiegészíti az Európai Parlament saját vizsgálatát.
43. Nem része a bizottság feladatkörének, hogy az Egyesült Királyság kormányához vagy szabályozási hatóságaihoz tartozók számára egyedi feladatokat vagy felelőségeket szabjon ki; ez az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanja által folytatott, illetve az ezt követő egyesült királyságbeli parlamenti vagy bírósági eljárások hatálya alá tartozó kérdés.
44. Az egyértelműsítést követően az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmanjának vizsgálata minden olyan nemzetközi kötvénytulajdonos helyzetére kitér, aki azt állítja, hogy az Equitable Life prudenciális szabályozói által elkövetett hivatali visszaélés eredményeként jogsérelem érte, és az eredmények és a megtett ajánlások az ilyen kötvénytulajdonosok helyzetére is vonatkoznak. Az ombudsmannak lehetősége van arra is, hogy kártérítés megfizetését ajánlja az Egyesült Királyság kormányának.

e) Más tagállamokból származó kötvénytulajdonosok: az ombudsmani rendszerekhez való hozzáférés az Egyesült Királyságban és a székhely szerinti tagállamban.

45. A jelek szerint⁴⁹⁴ az írországi biztosítási ombudsmani (IOI) rendszer, amely működött az

⁴⁹¹ Lásd: IV. rész, IV. szakasz, 2. pont

⁴⁹² Lásd: IV. rész, IV. szakasz, 2. pont

⁴⁹³ Lásd: IV. rész, IV. szakasz, 3. pont (az elszenvedett veszteség tekintetében lásd:

⁴⁹⁴ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 3.b) pont

Equitable Life válságának idején, azonban időközben felváltotta azt a pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó ombudsman (FSO), 79 panaszt kapott ír kötvénytulajdonosoktól, amelyek közül 13-at elfogadtak. Az IOI nem válaszolt a bizottság megkeresésére, hogy nyújtson tájékoztatást arról, milyen alapon foglalkozott egyes panaszokkal, miközben másokat az Egyesült Királyság FOS-ához utalt. Az IOI-tól arra vonatkozóan sem lehetett információt szerezni, hogy a panaszos javára elbírált 13 ügy bármelyikében is felmerült-e a bizottság által megállapított, megtévesztő értékesítés gyanúja. A bizottság rendelkezésére álló anyag általában arra utal, hogy a korábbi IOI-rendszer nem jelentett járható utat az ír ELAS- kötvénytulajdonosoknak. Megjegyzendő azonban, hogy a helyzet időközben javult, a pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó ombudsman hivatalának létrehozásával.

46. Németországban 2001 októberét megelőzően nem volt ombudsmani rendszer a biztosítás vonatkozásában. Emellett a 2001 októberében létrehozott *Versicherungsbombudsman* nem rendelkezik hatáskörrel az Equitable Life miatti panaszok kezelésére, mivel a társaság sohasem volt a rendszer tagja, és az ombudsman hatásköre ettől a tagságtól függ.
47. Az Equitable Life azon kötvénytulajdonosai, akik kötvényeket vásároltak a társaság ír, német és más EU-tagállambeli leányvállalataitól, elvileg nem férhetnek hozzá az Egyesült Királyság pénzügyi ombudsmani szolgálatához, mivel a FOS hatásköre nem terjed ki az Egyesült Királyság vállalkozásai által nyújtott szolgáltatások miatt az Egyesült Királyságon kívülről benyújtott panaszokra.
48. A bizottságnak azonban tudomására jutott⁴⁹⁵, hogy az ír kötvénytulajdonosok egyes panaszaival mégis foglalkozott a FOS. Továbbra sem egyértelmű, hogy pontosan milyen alapon döntött úgy a FOS, hogy egyes panaszok a hatáskörébe tartoznak. A bizottság hajlamos azt hinni, hogy akkoriban a kötvénytulajdonosok, a szabályozói hatóságok és a FOS körében zavar uralkodott azt illetően, hogy az ír kötvénytulajdonosok egyes panaszai a FOS hatáskörébe tartoznak-e.. Figyelemre méltó, hogy a FOS azonban a jelek szerint nem fogadott be más tagállambeli kötvénytulajdonosoktól származó panaszokat, Németországból sem.
49. Összességében kitűnik⁴⁹⁶, hogy a nem egyesült királyságbeli kötvénytulajdonosok nem rendelkeznek hozzáféréssel a megfelelő nem bírósági jogorvoslati rendszerekhez az Egyesült Királyságban. Ezért még kedvezőtlenebb helyzetbe kerülnek, mint az Egyesült Királyság kötvénytulajdonosai. Abból adódóan, hogy ennyire nem egyértelmű, hogy a kötvénytulajdonosok kihez fordulhatnak – ha egyáltalán valakihez –, egy nem egyesült királyságbeli állampolgár egyenesen az európai ombudsmanhoz nyújtott be panaszt, aki a kérdésben nem rendelkezik hatáskörrel.

f) FIN-NET

50. A FIN-NET, az alternatív vitarendezési (ADR) rendszerek pénzügyi szolgáltatásokkal

⁴⁹⁵ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 4.b.) pont (különösen 259. o.)

⁴⁹⁶ Lásd: IV. rész, IX. szakasz, 4. pont

kapcsolatos európai hálózata egy decentralizált mechanizmus, amelynek célja az, hogy a határon átnyúló helyzetekben a fogyasztókat azon rendszerbe irányítsa, amely a panasz kezelésében hatáskörrel rendelkezik.

51. A bizottság a lényegében önkéntes FIN-NET rendszeren belül jelentős hiányosságokat állapít meg⁴⁹⁷. Ezen hiányosságok oka elsősorban az a tény, hogy a hálózat több év m üködést követően sem terjed ki minden EU-tagállamra és pénzügyi szolgáltatásra. Másodszor pedig a FIN-NET-hez tartozó ADR-rendszerek hatásköre és illetékessége jelentős eltéréseket mutat. Végül az egyes FIN-NET-tagok joghatóságának meghatározásához alkalmazott kritériumok eltérőek, és nem mindig mutatnak kapcsolódást ahhoz, hogy koherens rendszert hozzanak létre. Például a FIN-NET nem segíthetett a német Equitable- kötvénytulajdonosoknak, akiknek panaszai kívül estek a német ombudsman tagsági alapú hatáskörén, illetve az Egyesült Királyság ombudsmanjának területi hatáskörén. E hiányosságok alapján valószínűsíthető, hogy más hasonló határokon átnyúló helyzetek merülhetnek fel, vagy már fel is merültek, ahol semmilyen mód sincs bíróságon kívüli vitarendezésre. A bizottság megállapítja, hogy az ELAS válsága lehetővé tette, hogy a Bizottság megállapíthassa az ilyen problémákat a FIN-NET-en belül, és kísérletet tegyen a jövőben kielégítő megoldások megtalálására.
52. A bizottság szerint a fogyasztók jogorvoslathoz való hozzáféréseinek ilyen hiányosságai teljesen elfogadhatatlanok egy olyan belső piacon, amelyet a határokon átnyúló pénzügyi szolgáltatások egyre növekvő volumene jellemez. Az olyan problémák, mint amelyek az Equitable Life összefüggésében merültek fel, aláássák a fogyasztók bizalmát az európai pénzügyi szolgáltatási piacot illetően. A fogyasztók ugyanolyan mértékű védelmet kell, hogy élvezzenek a bíróságon kívüli jogorvoslati rendszerekhez való hozzáférés során, tekintet nélkül arra, hogy belföldi vagy külföldi szolgáltatótól vásárolnak pénzügyi termékeket. Az e tekintetben meglévő ellentmondások megakadályozzák a határokon átnyúló kiskereskedelem megindulását, ami egyértelműen kulcsfontosságú a belső piac teljes potenciáljának kiaknázásában.
53. A bizottság egyáltalán nem találja kielégítőnek, hogy bár az EU megnyitotta pénzügyi szolgáltatási piacait a jog vitathatatlan előírásaival – legyenek ezek szerződéses elvek vagy másodlagos jogszabályok –, a fogyasztói jogorvoslattal kapcsolatos kérdésekkel még mindig csak a nem kényszerítő erejű (soft law) jogi eszközök, vagyis ajánlások és egyetértési nyilatkozatok foglalkoznak.⁴⁹⁸

⁴⁹⁷ Lásd: IV. rész, X. szakasz, 3.a.) pont (különösen 277. és 278. o.)

⁴⁹⁸ Lásd: a Bizottság 1998. március 30-i 98/257/EK ajánlása a fogyasztói viták bíróságon kívüli rendezéséért felelős szervekre alkalmazandó elvekről (HL L 115., 1998.4.17., 31. o.); a Bizottság 2001. április 4-i 2001/310/EK ajánlása a fogyasztói viták konszenzusos rendezésében részt vevő szervekre alkalmazandó elvekről (HL L 109., 2001.4.19., 56. o.); Egyetértési nyilatkozat az EGT-ben a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó határokon átnyúló panaszok bíróságon kívüli rendezésével foglalkozó hálózatról.

V. rész - A Bizottság szerepe

a Bizottság által az uniós jog végrehajtásának ellenőrzésében előforduló szisztematikus gyengeségekről az Equitable Life Assurance Society válságára figyelemmel

TÁRGYMUTATÓ V. RÉSZ

Bevezetés

I. Az EU jogszabályainak végrehajtása – általános háttér

1. Terminológia
2. Az irányelvek és a tagállamok kötelezettségei: Az EB joghatósága
3. Az Európai Bizottság kötelezettsége a Szerződés értelmében

II. A végrehajtás Európai Bizottság általi nyomon követése a gyakorlatban

1. Átültetés
2. Alkalmazás
3. Jogsértési eljárás

III. A végrehajtás vonatkozásában az átfogó megközelítés biztosításának szükségessége

Következtetések

Bevezetés

E jelentés II. részében (lásd az ottani II.2.1. pontot) már sok szó esett a Bizottság által a 3LD és más kapcsolódó irányelvek végrehajtásának ellenőrzésében betöltött szerepről. E rész annak az elemzésével foglalkozik, hogy voltak-e szisztematikus gyengeségek általában, illetve különösen az ELAS-ügy tekintetében a végrehajtás Bizottság általi ellenőrzésében.

Ahhoz, hogy a bizottság eleget tehessen megbízásának, először is meg kell határozni, mit ért a közösségi jogszabályok megfelelő végrehajtásán, és tisztázni kell a vonatkozó terminológiát. Az így rögzített fogalmak és terminológia nem csak az ebben a részben végzett, következő elemzéshez szolgálnak alapul, hanem a jelentés egészére alkalmazandóak. Ennek különös jelentősége van a jelentésnek a biztosítási irányelvek végrehajtását és az EB általi ellenőrzését vizsgáló II. részében, valamint a III. és IV. részében. Szükséges továbbá a különféle szereplők uniós jog szerinti kötelességeinek és felelősségeinek felelevenítése.

E részben ezután általánosságban meghatározzák a Bizottság által az úgy az uniós jogszabályok átültetésének, mint azok helyszíni alkalmazásának ellenőrzése során jelenleg követett gyakorlatot és használt eszközöket. Eközben – főként a bizottság által a Bizottság képviselőitől és tudományos szakértőktől kapott szóbeli tanúvallomásokból kiindulva – utalnak az e tekintetben felmerült néhány főbb akadályra és nehézségre. Különös hangsúlyt fektetnek a jogsértési eljárásra mint az uniós jogszabályok tagállamok általi helytelen végrehajtása miatti jogorvoslat közösségi jog szerinti fő eszközére.

Ezt követően a bizottság feltár bizonyos módszeres és más hibákat a végrehajtás ellenőrzésének Bizottság általi megközelítésében. Ennek egyik alapja többek között a Bizottság által a harmadik életbiztosítási irányelv végrehajtásának ellenőrzése terén az Equitable Life tekintetében nyújtott teljesítmény elemzése, amelyet e jelentés II. része mutat be. Végül a bizottság hangsúlyozza, hogy szükséges az uniós jogszabályok hatékony végrehajtása biztosításának átfogóbb megközelítése, és meghatároz több, egy ilyen megközelítéshez szükséges elemet. A bizottság továbbá ajánlásokat tesz e feltárt gyenge pontok fejlesztésének lehetséges módjaival kapcsolatban.

I. Az uniós jogszabályok végrehajtása - általános háttér

1. Terminológia

Az elemzés elvégzése előtt szükséges az e jelentésben használt terminológia tisztázása, különösen a néha különböző módon használt és értelmezett kulcsfogalmak és fogalommeghatározások tekintetében. E jelentés és az EQUI bizottság vizsgálata értelmezésében, a közösségi jog végrehajtásáról szóló legutóbbi európai parlamenti állásfoglalásokkal összhangban, a használt fogalommeghatározások a következők:

- **átültetés:** az uniós jog (például egy irányelv) nemzeti jogba történő átvitelének folyamata;
- **alkalmazás:** az átültetett uniós jog nemzeti hatóságok és/vagy szabályozók általi napi alkalmazásának és érvényesítésének folyamata (amelyre néha „érvényesítésként” is utalnak, lásd alább);
- **végrehajtás:** ez a tágabb fogalom felöleli mind az átültetést, mind az alkalmazást. A közösségi jog előírja az uniós jogszabályok hatékony, gyors és arányos végrehajtásának követelményét (noha néhány esetben szűkebb értelemben, az „alkalmazás” szinonimájaként is használják);
- **végrehajtási intézkedések/rendelkezések/szabályok:** a nemzeti jog uniós jognak érvényt szerző törvényei, szabályai, rendeletei, töredékei vagy cikkei;
- **érvényesítés:** néha az alkalmazás szinonimájaként használják, de gyakrabban a nemzeti jog helytelen alkalmazása kiigazításának vagy visszafordításának folyamatára utal, ami magában foglalja a nemzeti jog alkalmazási módjában valamely – a nemzeti hatóságok által szükség esetén akár kényszerítő fellépéssel is kiigazítandó – zavar vagy anomália meglétét.

E tájékoztató pontok rövid megállapítását követően azt elemezzük, hogy az uniós jog milyen mértékig teremt kötelezettségeket a tagállamok számára. Ezen elemzés a következőkben az irányelvekre (nem pedig a rendeletekre vagy más jogi eszközökre) összpontosít, mivel ez az uniós jogszabályok legáltalánosabb típusa, és mivel a jelenlegi, az ELAS-üggyel kapcsolatos vizsgálat sarkalatos pontja különösen egy irányelv – a harmadik életbiztosítási irányelv⁴⁹⁹ (3LD) – végrehajtása.

2. Az irányelvek és a tagállamok kötelezettségei: az EB joghatósága

⁴⁹⁹ A közvetlen életbiztosítási tevékenységre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról és a 79/267/EGK, illetve a 90/619/EGK irányelv módosításáról szóló, 1992. november 10-i 92/96/EGK tanácsi irányelv (harmadik életbiztosítási irányelv), HL L 311., 1997.11.14., 34.o.

Az EK-Szerződés 249. cikke értelmében az irányelv az elérendő célokat illetően kötelező, azonban a végrehajtás tekintetében a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra bízta. A rendelettel ellentétben az irányelv az eredményre, nem pedig a gyakorlatra nézve ír elő kötelezettségeket; rugalmasságot hagy a tagállamoknak az irányelv nemzeti jogba történő átültetése módszerének megválasztása terén, ezáltal elméletileg megkönnyíti a közösségi normák nemzeti jogba történő integrálását, és tiszteletben tartja a különféle nemzeti jogi hagyományokat.

Ez az elméleti könnyebbség politikai szempontból valóban több előnnyel is jár: egyesek úgy érvelnek, hogy az irányelvek azért biztosítják a hatékonyságot, mert hagynak némi szabadságot a végrehajtás tekintetében, ezért megkönnyítik a tagállamok számára a megegyezést. Az uniós jogszabályok jelentős részét el sem fogadták volna, ha azt nem irányelv formájában terjesztik elő. Az irányelv előnye, hogy igen rugalmas eszköz, így a tagállamok könnyebben be tudják építeni azt különféle jogrendszereikbe.

Az Európai Bíróság esetjoga szerint ez a rugalmasság, valamint az átültetés különböző formái és módszerei összeegyeztethetőek a közösségi joggal. Ezenfelül a Bíróság azt is elismerte, hogy egyes kivételes esetekben nem nélkülözhetetlen egyedi jogalkotási intézkedés elfogadása sem, például akkor, ha „*egyértelmű és pontos egyezés*” van valamely irányelv és meglévő nemzeti jogszabály között.⁵⁰⁰ A módszerek és formák megválasztásának szabadsága nem mentesíti a tagállamokat az irányelv kötelező hatálya alól „*az elérendő célokat illetően*”. Ezenfelül a tagállamokra kötelező az EK-Szerződés 10. cikkének átfogó lojalitási záradéka, amely szerint kötelesek az „*e szerződésből, illetve a Közösség intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében [megtenni] a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket*”. Ezen túlmenően az EK irányelvekhez igazított jogszabályok ezt követően nem módosíthatók ezen irányelvek célkitűzéseivel ellentétes módon.

A végrehajtási intézkedések alkalmasságának és megfelelőségének értékelése során a Bíróság különös hangsúlyt fektet az irányelv *céljára*. A lényeges kérdés az, hogy a szóban forgó tagállam elfogadott-e minden olyan intézkedést, amely szükséges az irányelv teljes érvényesülésének biztosításához *az utóbbi által elérni kívánt célkitűzéssel összhangban*.⁵⁰¹

A Bíróság hangsúlyozza, hogy a tagállamok kötelezettsége az irányelvek teljes és hatékony alkalmazásának biztosítása. E kötelezettség teljesítéséhez nem elegendő, ha a tagállam egyszerűen elfogadja a szükséges átültető jogszabályokat. Más szóval, a Bíróság szemében a végrehajtás nem egyszeri, pusztán jogalkotási természetű feladat. Az irányelvet helyesen átültető nemzeti intézkedések elfogadása nem meríti ki az irányelv érvényesítésének fogalmát. A tagállamnak a végrehajtási intézkedések elfogadása után is kötelessége marad az irányelv rendelkezései teljesítésének biztosítása.

„...az irányelvet helyesen végrehajtó nemzeti intézkedések elfogadása nem meríti ki az irányelv érvényesítésének fogalmát. A tagállamnak valójában ezen intézkedések

⁵⁰⁰ Bizottság kontra Németország ügyet (EBHT 1985, I-1661. o., 23. bekezdés)

⁵⁰¹ Lásd a C-14/83. sz. von Colson és Kamann ügyet (EBHT 1984, I-1891. o., 15. bekezdés)

elfogadása után is kötelessége marad az irányelv teljes körű alkalmazásának biztosítása. Ennélfogva a magánszemélyeknek jogukban áll nemzeti bíróságaikon az állam ellen egy irányelv az adott tárgy tekintetében feltétel nélkülinek és kellőképpen pontosnak tűnő rendelkezéseire támaszkodni olyan esetben, amikor az irányelv teljes alkalmazása ténylegesen nem biztosított, azaz **nem csak amennyiben az irányelvet nem vagy helytelenül alkalmazták, hanem akkor is, amennyiben az irányelvet helyesen végrehajtó nemzeti intézkedéseket nem alkalmazták az irányelv által kitűzött cél elérését biztosító módon.**⁵⁰²

Ezen túlmenően a Bíróság ismételtén úgy ítélte meg, hogy az irányelvek kötelezőek a tagállamok valamennyi hatóságára nézve. Tehát egy irányelv nem csak a jogalkotókat kötelezi, hanem a jogszabályok napi alkalmazásáért és érvényesítéséért felelős közigazgatási szerveket és a nemzeti bíróságokat is. Az e mögötti szándék az olyan közigazgatási gyakorlatok vagy bírósági értelmezések elkerülése, amelyek aláássák az irányelvben megállapított érdekvédelmet. Az utóbbi években a Bíróság különös hangsúlyt fektetett a „második szintű nem-megfelelőség” problémájának kezelésére, vagyis az olyan helyzetekre, ahol a nemzeti jogszabályok ugyan formailag megfelelnek a közösségi jognak, ám annak alkalmazását vagy érvényesítését bizonyos közigazgatási vagy bírósági gyakorlatok nem teszik lehetővé.

A Bíróság ezenfelül úgy ítélte meg, hogy nemzeti közigazgatási eljárás is képezheti érvényesítési intézkedés tárgyát, amennyiben az bizonyos fokig következetes és általános jellegű.⁵⁰³ Így még a valamely irányelv rendelkezéseivel összeegyeztethetetlen helyzetek nemzeti hatóságok általi módszeres és következetes eltérése is a közösségi jog megsértésének minősül, még akkor is, ha az irányelvet formailag átültették a nemzeti jogba.⁵⁰⁴

Végül, amennyiben az irányelv egyénekre jogokat ruház, a vonatkozó nemzeti jogszabályoknak kellőképpen pontosnak és egyértelműnek kell lenniük, hogy az érintett személyek teljes mértékben tudatában legyenek jogaiknak, és adott esetben módjukban álljon ezekre támaszkodni a nemzeti bíróságokon.⁵⁰⁵ Az igazságügyi védelem szempontjából a nemzeti végrehajtó jogszabályok pontossága és egyértelműsége létfontosságú, mert ez kövezi ki a jogorvoslat nemzeti bíróságon való megszerzésének útját olyan esetben, amikor egy tagállam nem biztosítja valamely irányelv teljes és hatékony alkalmazását.

3. A Bizottságnak a végrehajtás ellenőrzésével kapcsolatos kötelezettsége a Szerződés értelmében

A Szerződés az uniós jog védelmezőjének szerepével ruházta fel a Bizottságot. A Szerződés 211. cikkével összhangban a Bizottság feladata a közösségi jog tagállamok általi helyes betartásának és végrehajtásának biztosítása. Ennélfogva a Bizottság felelős az EK-irányelvek átültetésének és alkalmazásának ellenőrzéséért. Ezt a következőképpen teszi:

⁵⁰² Marks & Spencer kontra Commissioners of Customs and Excise ügyet (EBHT 2002., I-6325. o., 27. pont)

⁵⁰³ Bizottság kontra Németország ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet 42. pontját.

⁵⁰⁴ A C-494/01. sz. Bizottság kontra Írország ügyben 2005. április 26-án hozott ítélet

⁵⁰⁵ Lásd a C-59/89. sz. Bizottság kontra Németország ügyet

- ellenőrzi, hogy a tagállamok elfogadták-e az átültető jogszabályokat és azokat az előírt időhatárokon belül eljuttatták-e a Bizottsághoz;
- ellenőrzi a nemzeti átültető intézkedések közösségi jogszabályoknak való megfelelést;
- ellenőrzi az uniós jogszabályok magáncégek és állami szervek, testületek és hatóságok általi alkalmazását;
- jogsértési eljárás kezdeményezésén keresztül helyrehozza az uniós jogszabályoknak való megfelelés terén vétett mulasztásokat.

A Szerződés 226. és 228. cikke eljárást ír elő olyan esetekre, amikor a Bizottság megítélése szerint egy tagállam nem teljesítette a közösségi jog szerinti valamely kötelezettségét. A 226. cikk felhatalmazza a Bizottságot a tagállamokkal szembeni fellépésre olyan esetekben, ha azok a szerződésből eredő valamely kötelezettségüket nem teljesítették. A Bizottság szabadon dönthet jogsértési eljárás indításáról.

Az eljárás a tagállam levélben történő hivatalos értesítésével kezdődik, amely lehetőséget biztosít számára tájékoztatás nyújtására és védekezési joga gyakorlására. Ha a válasz nem elégíti ki a Bizottságot, indokolással ellátott véleményt ad, amelyben utasítja a tagállamot a helyzet kiigazítására. Ha a jogsértés fennmarad, a Bizottság az ügyet az EB elé terjesztheti.

A Szerződés 228. cikke értelmében az EB pénzbírság fizetésére kötelezheti a 226. cikk értelmében hozott ítéletben foglaltaknak következetesen eleget nem tevő tagállamot. A vonatkozó esetjog értelmében az uniós jog szerinti jogsértési eljárások célkitűzése a meglévő nemzeti jog uniós jognak való megfelelésségének megvalósítása vagy helyreállítása, nem pedig egy azóta már módosított vagy hatályon kívül helyezett nemzeti jog esetleges múltbeli nem-megfelelésségének megítélése. Ennélfogva a közösségi jog állítólagos megsértését visszamenőleg gyakorlatilag nem vizsgálják.

II. A végrehajtás Bizottság általi ellenőrzése a gyakorlatban

A bizottság úgy a Bizottság képviselőitől (H10), mint tudományos szakértőktől (WS2) kapott tanúvallomásokot a végrehajtás ellenőrzésének a Bizottság általi megközelítéséről. Ez a szakasz nem csak a Bizottság által az időbeni és helyes végrehajtás biztosítása érdekében alkalmazott megközelítést és eszközöket tárgyalja, hanem kitér az uniós jog végrehajtásának ellenőrzésére irányuló kötelezettségének teljesítése során a Bizottság által tapasztalt néhány problémára, nehézségre és kötöttségre is.

1. Átültetés

Az átültető intézkedések közlése

A Bizottság először is ellenőrzi, hogy a tagállamok (a magában az irányelvben meghatározott

időpontig) közlik-e az egy bizonyos uniós jogszabály átültetésére hivatott nemzeti intézkedéseket. DURAND asszony ezt a következőképpen magyarázza: „Az átültető intézkedések közlésének elmulasztása tekintetében a Bizottság módszeresen elvégzi valamennyi ilyen intézkedés ellenőrzését. *E célból 2004 óta a Bizottság főttkársága szintjén adatbázist működtet, amely indexeli az átültetési időszakban lévő valamennyi irányelvet. Az összes tagállam ugyanezt az adatbázist használja, és ezen keresztül közli átültető intézkedéseit. Tagállamonként csak egy kapcsolattartó vezetheti fel az átültető intézkedéseket, és ő minden egyes intézkedés közlésekor jelzi, hogy az átvitel végleges vagy még nem teljes körű.*”

A Bizottság állítása szerint ezen adatbázis segítségével folyamatosan pontos képet kaphat az átültetés állapotáról. Ha az átültetési időszak végéig nem közöltek még minden intézkedést, a Bizottság haladéktalanul elindítja a jogsértési eljárást (ezen eljárás részleteit lásd alább). DURAND asszony kijelentése szerint „a 25 tagállam által 2006-ban átültetendő 146 irányelv esetében a Bizottság 900 esetben jelezte az átültetés késedelmét, irányelvenként mintegy 8–9 tagállamnak. Meg kell jegyezni, hogy a legtöbb esetben a problémát egy éven belül megoldották. A Bizottság a jogsértési eljárás következő lépését évente mintegy 70 esetben teszi meg”, valamint „*les chiffres des non-communications sont plutôt en diminution dans le temps, [ce qui montre] leur efficacité.*”⁵⁰⁶.

VOGENAUER úr állítása szerint a tagállamok által a jogszabályok átültetéséről tett értesítések ellenőrzését „a kívánatosnál kevésbé módszeresen végzik”. Rámutatott, hogy „a Bizottság csak a közelmúltban kezdte meg a nemzeti átültető intézkedésekkel kapcsolatos információk nyilvánosságra hozatalát”, és kijelentette, hogy az információk nem teljes körűek és naprakészek.

Az átültető intézkedések uniós jogszabályoknak való megfelelésének ellenőrzése

A Bizottság ezután ellenőrzi, hogy a közölt nemzeti intézkedések megfelelnek-e az uniós irányelv követelményeinek. Ezt a feladatot néha külső tanácsadóknak adják ki: ez a harmadik életbiztosítási irányelv esetében is így történt.⁵⁰⁷ Gyakoribb eset azonban, hogy a Bizottság főttkársága maga végzi el az elemzést. Ehhez a vizsgálathoz kiterjedt jogi szakértelem és az irányelv hatálya alá tartozó téma terén meglévő szakismeret egyaránt szükséges. DURAND asszony magyarázata szerint „*l'examen exige une très bonne connaissance de la directive et ne peut-être fait que par les spécialistes de la matière. Az irányelv tartalma és háttere függvényében különféle módszereket használnak. Néha a szöveget átfogóan vagy legalább néhány leglényegesebb rendelkezése szempontjából ellenőrzik, máskor utólagos ellenőrzést végeznek a végrehajtási beszámolók vagy helyszíni szemlék alapján. Amikor szövegellenőrzés történik, elsődleges fontosságot kap a szöveg fordítása. A szöveg fordítását vagy a Bizottság fordítószolgálatát végzi, így azt az illetékes tisztviselők meg tudják vizsgálni, vagy pedig a fordítást és az ellenőrzést is külső alvállalkozók végzik el, akik elemzését azonban a Bizottság tisztviselőinek is ellenőrizniük kell az alvállalkozó munkája minőségének biztosítása céljából.* (...) (...) *Nos services de traduction traduisent chaque année 20.000 pages de législations*

⁵⁰⁶ H10 Verbatim, 6. oldal, 9. bekezdés

⁵⁰⁷ lásd a Wilde Sapte tanulmányt (WE 20)

nationales”.⁵⁰⁸

Amikor arról kérdezték, létezik-e a Bizottság szolgálatainál az átültetéssel kapcsolatos útmutatás valamiféle általános „szabálykönyve”, DURAND asszony úgy válaszolt, hogy „*az átültetés ellenőrzésének gyakorlata bizonyos értelemben meglehetősen magától értetődő. Azt kell ellenőrizni, hogy minden egyes rendelkezés átkerül-e a nemzeti szabályzatba. Néha az irányelv egyes rendelkezéseit nem kell átültetni, amit eseti alapon szükséges értékelni*”; mindamelllett elismerte, hogy nincsen „*papíron rögzített útmutató, úgymint: lépés, 2. lépés, 3. lépés... Azonban a jogsértéssel kapcsolatos területet teljességében, a Bizottság egésze nevében a titkárság intézi a jogi szolgálattal együtt. Minden egyes ügyet rendszeresen a közgyűlés elé terjesztenek, és mindegyiket így felülvizsgálják. Ilyen módon intézünk minden hibás alkalmazás esetén.*”⁵⁰⁹

A felmerülő problémák

DURAND asszony magyarázata szerint „*könnyű az ellenőrzés akkor, amikor a tagállamok egyszerűen úgy ültetik át az irányelvet, hogy nemzeti jogszabályukban megemlítik azt; ez az átültetési technika jogilag helyes, amennyiben a nemzeti jogszabály az irányelvet egyértelműen meghatározza és hivatkozást tartalmaz az irányelv Hivatalos Lapban történt közzétételére is. Ebben az esetben a tagállamnak nem marad az irányelvvel kapcsolatban választási lehetősége.*” Az irányelveket azonban gyakran nem egyetlen jogszabályban, hanem a nemzeti jogszabályok között elszórt számos különböző intézkedés útján ültetik át. A decentralizált vagy szövetségi szerkezetű tagállamokban az intézkedéseket igen gyakran regionális szinten fogadják el. Ezen túlmenően a tagállamok gyakran több meglévő jogszabály módosítása útján hajtják végre az irányelveket. Ebben az esetben a közösségi jogszabályoknak való megfelelés ellenőrzése bonyolult, idő- és munkaigényes feladat.

A bizottsági képviselők különösen hangsúlyozták, hogyan hátráltatja uniószerthe a közösségi jogszabályok átültetésének és alkalmazásának ellenőrzését a tagállamok által a Bizottságnak megküldött átültetési értesítésben szerepeltetendő – valamiféle „Ariadné fonalaként” szolgáló – megfelelési táblázatok hiánya. Feladatukat jelentősen megkönnyítené, ha „*systematiquement chaque directive contient l'obligation pour les États membres de transmettre une table de concordance de leurs mesures par rapport à la directive et évidemment qu'ils respectent cette obligation. La Commission introduit systématiquement, depuis 2003, une disposition à cet effet, mais le texte final de la directive ne contient pas toujours une disposition exigeant les tables de concordance. La Commission a noté plutôt une amélioration, mais elle plaide avec insistance pour qu'elle soit présente de manière systématique et pour que les États membres la respectent.*”⁵¹⁰

Ehhez hozzáadódik még az is, hogy mielőtt a szakértők megvizsgálhatnák a nemzeti jogszabályokat, azokat le kell fordítani az EU mind a 21 hivatalos nyelvére. DURAND asszony a következő számadatokat említette: „*2006-ban a Bizottsághoz 10 000 átültető intézkedés érkezett 19–20 nyelven, továbbá 7000 bolgár és román nyelven*”. Mivel a legtöbb irányelv erősen szakmai jellegű elemeket tartalmaz, azokat a Bizottság csak megfelelő fordítás

⁵⁰⁸ H10 Verbatim, 7. oldal, 5. bekezdés

⁵⁰⁹ H10 Verbatim, 29. oldal, 6. bekezdés

⁵¹⁰ DURAND asszony, H10

kézhezvétele után ellenőrizheti.

Nem áll azonban mindig rendelkezésre fordítás. A Bizottság azt állítja, hogy igyekszik gyakorlati lépéseket tenni e probléma megoldása érdekében. Ahelyett, hogy egyszerűen mindent lefordítanak, a jogászok és a fordítók megpróbálják együtt meghatározni a lefordítandó legfontosabb részeket. A nehézség részben a technikai és a nyelvészeti szakértelem elkülönülésében rejlik. Költségvetési okokból lehetetlen minden egyes irányelvhez 27 – tagállamonként egy-egy – vagy 21 – nyelvenként egy-egy – adminisztrátort alkalmazni. Ennélfogva elkerülhetetlen, hogy a Bizottság fordításból dolgozzon, ami pedig bizonyos mértékű információvesztéssel jár. VOGENAUER úr utalt még egy ehhez kapcsolódó problémára, nevezetesen arra, hogy az európai jog számos területén „*nincsen közös különös jogi terminológiai keret*”, ezért a kifejezések és a fogalmak jelentése nem mindig „*olyan egyértelmű, mint a nemzeti jogrendszerekben*”. Emiatt az uniós jogszabályok különböző nyelvi változataiban használt kifejezéseknek néha eltérő jogi vonzataik lehetnek.

A megfelelő erőforrások kérdése kulcsfontosságú, amint azt DURAND asszony is megerősíti: „*La Commission a des ressources limitées, qu'elle attribue aux différentes tâches qui sont les siennes et, compte tenu du volume d'infractions que nous avons, cela concerne un nombre de ressources considérable. Peut-être est-on un peu à la limite de nos possibilités pour gérer les 3500 cas en question. Le problème des ressources est un problème sensible(...) effectivement, on ne pourra gérer plus efficacement et plus rapidement, et surtout être encore plus proactifs, que si nous disposons des ressources humaines nécessaires. Aucun doute sur la question, compliquée toujours par le problème linguistique.*”⁵¹¹

Nyilvánvaló, hogy a Bizottság csak akkor lesz képes az átültetés megfelelő ellenőrzését a legjobb minőségben végezni, ha több eszköz áll rendelkezésére. A harmadik életbiztosítási irányelv esetében az erőforráshiány miatt ki kellett adni a feladatot külső tanácsadóknak, akik – amint azt e jelentés II. része bemutatta – hiányos és gyenge minőségű tanulmányt készítettek. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a Bizottság elmulasztotta a külső tanácsadók által végzett munka olyan ellenőrzését, amely biztosította volna a harmadik életbiztosítási irányelv tagállamok általi átültetésének kielégítő elemzését.

Az átültetés javítása érdekében alkalmazott kiegészítő módszerek

Az elmúlt években a jelek szerint a Bizottság az irányelvek helyes átültetésének biztosítása érdekében egyre nagyobb mértékben használt kiegészítő módszereket az utólagos ellenőrzéshez. Az átültetés ellenőrzése tulajdonképpen folyamatának tárgyalása előtt legelőször is említést kell tenni a jogszabályok elfogadása előtt alkalmazott eljárásról. A megfelelő végrehajtáshoz szükséges a minőségi jogszabálytervezés. DURAND asszony szavaival élve, „*az irányelvek kidolgozása során a jogalkotóknak már gondolniuk kell a jogszabály gyakorlati vonzataira is, és olyan rendelkezéseket kell beépíteniük abba, amelyek a jogszabályt következtetéssé és a gyakorlatban is alkalmazhatóvá teszik*”. E folyamat során kulcsfontosságú a nyilvánossággal és más érintettekkel folytatott kiterjedt konzultáció. MINOR asszony utalt a nemzeti szabályozók bevonásának fontosságára az uniós jogszabályok

⁵¹¹ H10 Verbatim, 10. oldal, 3–4. bekezdés

előkészítésébe: „Az azzal kapcsolatos elképzelésnek, hogy a felügyelőktől és a szabályozóktól szakmai tanácsot kérünk a szabályozási intézkedések előkészítése során, az volna a célja, hogy ők is megértsék, mit szándékoznak elérni ezek az intézkedések. *Ezenfelül magukénak érzik az így elfogadott szabályokat, mivel azokat egy olyan folyamat során fogadták el, amelyben a szabályozók – vagyis akiknek majd azokat alkalmazniuk kell – az elejétől fogva részt vettek*”.

Ezen túlmenően erőfeszítéseket tesznek a tagállamokkal az átültetési időszak során folytatott párbeszéd megerősítése és strukturálása érdekében is. Ez lehetővé teszi a jó gyakorlatok cseréjét, és támogatja a nemzeti hatóságokat az uniós jogszabályok helyes átültetésének biztosításában. E célból a tagállamok körében információgyűjtés vette kezdetét, amely eredményeképpen MINOR asszony elmondása szerint létrejött *„egy, a Bizottság által 2004 júliusában elfogadott és közreadott, az átültetésről szóló ajánlás, amely a minőségi átültetés eszközeként hatékonyan bizonyult 27 gyakorlatot tartalmaz. Ebben szerepel többek között az a gyakorlat, hogy a közösségi ügyek koordinálásával, illetve konkrétan az átültetési folyamattal kapcsolatos felelősséggel egy vezető kormányzati tisztviselőt bíznak meg; hogy a nemzeti hatóságon belül kijelölik a végrehajtási folyamatot állandó jelleggel nyomon követő testületet; valamint hogy a nemzeti parlamentet a jogalkotási folyamat valamennyi fázisába bevonják úgy az irányelv elfogadása előtt, mint azután*”.

MINOR asszony hozzátette: „nagy erőfeszítéseket teszünk a tagállamok »átültetési időszak« alatti segítése és támogatása érdekében az irányelvek végrehajtása során (...), miközben igen aktívan együttműködünk a tagállamokkal az irányelv különböző rendelkezéseinek átültetési módjával kapcsolatban fennmaradó értelmezési eltérések, kétértelműségek vagy kérdőjelek kiküszöbölése érdekében. *Igyekszünk megosztani a legjobb gyakorlatokat, így ha egy tagállamnak sikerül egy bizonyos módon megoldania az irányelv által felvetett valamely kérdést, ezt el lehet magyarázni a többinek. Ezt vagy az ezen irányelvek értelmében esetlegesen létrehozott bizottságokon, vagy szakértői csoportokon keresztül tesszük. Célunk egyértelműen a közösségi intézkedés hatása egyforma értelmezésének biztosítása. Azt akarjuk, hogy a végrehajtásban és alkalmazásban érdekelt valamennyi tagállam egyetértsen abban, mit és hogyan kíván elérni az irányelv, és hogy következképpen nagyon magas színvonalú nemzeti végrehajtási intézkedések születéséhez járulhassunk hozzá.(...) (...) Másfelől, úgy gondolom, emlékeztetnünk kell a tagállamokat arra (...), hogy az általuk alkalmazott szabályokat nem a tagállamok akarata ellenére vezették be. Ezeket a szabályokat a tagállamok jóváhagyták.*” (...)⁵¹²

Az uniós jogszabályok egyedi területei tekintetében a Bizottság *„igen ritkán”* (VOGENAUER úr) közzétesz a tagállamokat bizonyos rendelkezések átültetésében (és egyes esetekben alkalmazásában) segítő értelmező közleményeket vagy útmutató dokumentumokat. VOGENAUER úr említést tesz átültetési műhelyekről is, amelyek *„a bizottsági tisztviselők és a tagállamok jogalkotói testületei közötti, a problémák megvitatására és tisztázására szolgáló, nem hivatalos találkozók”*. MINOR asszony kifejtette, hogyan *„alkalmazzák a legjobb gyakorlatok megosztását is, különösen ha egy tagállamnak sikerül egy bizonyos módon megoldania az irányelv által felvetett valamely kérdést. Ezt vagy a szóban forgó konkrét irányelv értelmében létrehozott állandó bizottságokon, vagy szakértői csoportokon keresztül teszik”*.

⁵¹² H10 Verbatim, 16. oldal, 4. bekezdés, valamint 18. oldal, 2. bekezdés

Végül a Bizottság által használt módszerek közé tartozik a „végrehajtási eredménytáblák” közzététele is, amely feltünteti a tagállamok által egyes területeken az irányelvek átültetésében elért teljesítményt. Ez afféle „szégyentáblaként” is tekinthető, amely ösztönzi a tagállamokat az uniós jogszabályok időben történő és helyes átültetésére. MINOR asszony emlékeztetett rá, hogy „*az átültetés kérdésének kiemelése, továbbá a tagállamok egymásra gyakorolt nyomásának elősegítése érdekében a DG MARKT tíz évvel ezelőtt létrehozta a belső piaci eredménytáblát.*⁵¹³ Az 1997. évi első eredménytábla átlagosan 6,3%-os »átültetési hiányt« mutatott a végre nem hajtott irányelvek száma vonatkozásában. Az 1997-ben készült első eredménytábla átlagos 6,3 %-os átültetési deficitet mutatott, ami az át nem ültetett irányelvek számát jelzi Ez igen magas szinten váltott ki reakciót és az Európai Tanács ismételt felhívásokat intézett a tagállamokhoz a 1,5%-os időközi átültetési deficit elérésére – azaz legfeljebb a belső piaci irányelvek 1,5% legyen nem végrehajtott. Az utolsó eredménytábla (2007. február) tanúsága szerint a tagállamok többsége valóban elérte ezt az 1,5%-os időközi célt. Ebből azt a következtetést vonjuk le, hogy lehetséges az időbeni végrehajtás.”⁵¹⁴

Több ízben megvitatták azt a kérdést, hogy a közösségi rendeletek módszeres használata nem lenne-e jobb választás a közösségi jogszabályok uniószerre történő gyors és pontos alkalmazásának biztosítása érdekében. E tekintetben DURAND asszony emlékeztetett arra, hogy „*le traité impose parfois le recours à la directive. Dans certains cas, il apparaît aussi que laisser des libertés aux États membres constitue politiquement, et compte tenu du secteur, la meilleure voie, et la directive s'impose. Mais les États membres eux-mêmes incitent à l'occasion la Commission à choisir plutôt la voie du règlement.*” MINOR asszony ezt visszhangozva kijelentette: „talán több rendeletet kellene használnunk, ám a valóság az, hogy a legtöbb tagállam nem szívesen terjesztené ki a rendeletek használatát az irányelvek rovására. A legtöbb tagállam továbbra is az irányelvet részesíti előnyben mint jogalkotási módot, mert az lehetővé teszi számukra a szabályok nemzeti háttérhez történő igazítását, ami nem feltétlenül jelenti azt, hogy azt hibásan alkalmazzák, vagy hogy visszaélnének a hozzáigazításhoz való jogukkal.(...)”⁵¹⁵

2. Alkalmazás

Az előzőekben kifejtetteknek megfelelően a tagállamok kötelesek biztosítani az irányelvek teljes körű és hatékony alkalmazását; e kötelezettség alól nem mentesíti őket a szükséges végrehajtási intézkedések elfogadásának ténye. Az irányelvet helyesen átültető nemzeti intézkedések elfogadása nem meríti ki az irányelv érvényesítésének fogalmát. Az irányelv rendelkezéseit alkalmazni is kell a célkitűzései elérése érdekében.

A Bizottság képviselői hangsúlyozták a tagállamok által a közösségi jogszabályok következetes alkalmazását célzó együttműködésben betöltött kulcsszerepet. „*Il est du devoir*

⁵¹³ A belső piaci eredménytáblán felül a pénzügyi szolgáltatások terén egy különös (havonta kétszer frissített és a Bizottság honlapján közzétett) eredménytábla ad áttekintést a pénzügyi szolgáltatási cselekvési terv és a Lámfalussy-irányelvek nemzeti jogba történő átültetéséről.

⁵¹⁴ H10 Verbatim, 15. oldal, 6. bekezdés

⁵¹⁵ H10 Verbatim, 18. oldal, 3. bekezdés

de la Commission de veiller à la bonne application du droit communautaire, mais il est aussi de la responsabilité première des États membres de le respecter”, mondta DURAND asszony, emlékeztetve arra, hogy „*les inspecteurs de la Commission ne se substituent pas aux contrôleurs nationaux. Ce qu'il font, c'est qu'ils vérifient si les contrôles nationaux ont bien été mis en place.*” Bár az alkalmazás biztosításának felelőssége elsősorban a tagállamoké, a Bizottságnak is feladata az uniós jog helyes és teljes körű végrehajtásának ellenőrzése, ami magában foglalja csakúgy az alkalmazást, mint az átültetést. Az alkalmazás nyomon követése javításának egyik központi eleme, hogy a tagállamokban még inkább tudatosítani kell a közös szabályoknak való megfeleléssel kapcsolatos feladataikat és kötelezettségeiket. A legfontosabb ellenőrzési mechanizmusokat először és elsősorban nemzeti szinten kell végrehajtani.⁵¹⁶ A Bizottságnak azonban különféle módszereket kell alkalmaznia a gyorsabb megoldások biztosítása és a jogsértések megakadályozása érdekében.

MINOR asszony kifejtette, hogyan történik a közösségi jog napi alkalmazása: „*A nemzeti tisztviselők kezében van. Néhány esetben – ilyenek például a bankokkal és biztosítással kapcsolatos jogszabályok – egyértelműen meghatározható a végső fokon felelős központi hatóság, sőt esetenként személy. Más esetekben azonban, például a közbeszerzés vagy az oklevelek elismerése terén, millió nemzeti tisztviselő hozza a nemzeti, regionális, helyi és egyéni szintű döntéseket, amelyeket ezért a Bizottság nehezen tud felügyelni vagy ellenőrizni. A Bizottság a rendszer vagy ágazat egészének működésére támaszkodik annak meghatározásában, van-e szükség kiigazító fellépésre*”.

A Bizottság jelenleg panaszokon és petíciókon keresztül is jut ilyen tájékoztatáshoz. Ez a hozzáállás talán kissé reaktív, amennyiben a Bizottság forráshiánya miatt csak passzív módon a hozzá érkező információkra támaszkodhat, ilyen tekintetben pedig azon ügyeknek ad a legnagyobb prioritást, amelyekről petíciók vagy panaszok útján értesül. Emellett más információforrásokat is használnak: a Bizottság igyekszik rendszeres kapcsolatot kiépíteni egy-egy adott ágazat érdekelt feleivel, vagy egyszerűen a sajtóban próbálja nyomon követni a fejleményeket. Szintén használják a SOLVIT⁵¹⁷ mechanizmust.

A Bizottság tájékoztatást szerez még a különböző irányelvek értelmében létrehozott állandó szakmai vagy komitológiai bizottságoktól is. Létezik például az egyes tagállamok belső piac tekintetében átfogó felelősséggel bíró tisztviselőit egybegyűjtő belső piaci tanácsadó bizottság. A szabályozóknak és a tisztviselőknek is vannak hálózataik, továbbá léteznek szakértői

⁵¹⁶ Egyes tagállamok a többienél jobb gyakorlatot fejlesztettek ki a végrehajtás területén. Az utóbbi években az Egyesült Királyság élen jár e helyes közigazgatási és jogalkotási gyakorlatok fejlesztésében. Lásd például a Miniszterelnöki Hivatal által kiadott „*Transposition guide: az európai irányelvek hatékony átültetése*), valamint az Állami Számvevőszék által kiadott „*Lost in Translation? Responding to challenges of European Law*” (A sorok között elveszett? Válasz az európai jog kihívásaira) kiadványt

⁵¹⁷ A SOLVIT 2002 júliusa óta működő online problémamegoldási hálózat, amely keretében az EU tagállamai együttműködnek a belső piaci jog hatóságok általi hibás alkalmazása által okozott problémák jogi eljárás nélküli megoldásán. Minden tagállamban (továbbá Norvégiában, Izlandon és Liechtensteinben is) létezik a mind a polgárok, mind az üzleti vállalkozások panaszai kezelésében segítséget nyújtó SOLVIT-központ. Ezek a nemzeti közigazgatási rendszerhez tartoznak, és törekednek a problémák tíz héten belül történő megoldására. A SOLVIT használata díjmentes. A tagállamok által működtetett SOLVIT hálózatot a Bizottság koordinálja, egyben adatbázis-eszközöket is biztosít számára és segíti a problémamegoldás meggyorsítását. A Bizottság ezenfelül a hozzá beérkező hivatalos panaszok egy részét is továbbítja a SOLVIT-nak, ha reális esély van a probléma jogi eljárás nélküli rendezésére. Lásd: http://ec.europa.eu/solvit/site/index_en.htm

csoporthoz, mint például a versenypolitika terén a nemzeti versenyhálózat. A pénzügyi szolgáltatási ágazatban a Lámfalussy-megközelítés kiegészítő eszközként szolgál az uniós jogszabályok tagállamok közötti hatékony és konvergens végrehajtása biztosításának elősegítésében. A harmadik szinten ide tartozik a szabályozók közötti hálózatépítés, amelynek célja együttes értelmező ajánlások, következetes útmutatók és közös szabványok megalkotása, valamint szakértői értékelések készítése és a szabályozói gyakorlatok összevetése, amelyek mind előmozdítják a következetes végrehajtást és alkalmazást. MINOR asszony szavaival élve, „a szabályozók és a felügyelők (...) együttműködnek a közösségi jogszabályok napi alkalmazása során. Mikor már az intézkedéseket átültették és naponta alkalmazzák, a szabályozók rendszeresen találkoznak egymással.”⁵¹⁸

A Bizottság több ízben kijelentette, hogy nem tudja felvállalni a nemzeti hatóságok vagy egyedi szervek módszeres felügyeletét. Állítása szerint a jelenleg rendelkezésre álló humán erőforrás mellett nem megvalósítható elképzelés, hogy mind a 27 tagállamba tisztviselői csoportokat küldjön ki a helytelen alkalmazással járó esetek felderítésére. Csak bizonyos különleges ágazatokban – például a halászat és az emberi egészségügy terén – végeznek felügyelői helyszíni ellenőrzéseket. A legtöbb más terület esetében a Bizottság megpróbálja inkább a tagállamok szabályozóit és felügyelőit ösztönözni a szorosabb együttműködésre: szakértői értékelések elvégzésére, egyes különös irányelvek összehangolt alkalmazásáról szóló egyetértési jegyzőkönyvek vagy megállapodások elfogadására, és általában a felügyeleti konvergenciáján alapuló politika folytatására. Remélik, hogy így korábbi stádiumban feltárhatóak lesznek a közösségi jogszabályok helytelen alkalmazásával járó problémák.

*„Les services de la Commission développent des méthodes proactives pour déceler ces cas de mauvaise application. Compte tenu de ses moyens, cette tâche n'est pas aisée. Mais par exemple, si un problème se présente dans quelques États membres, nous procédons à la vérification de la situation dans les autres États membres.”*⁵¹⁹

Az európai közösségi jog alkalmazásának átfogó következetességével kapcsolatban AYRAL úr (H10) a következőket jelentette ki: „*nous n'avons pas le pouvoir d'intervention auprès des États membres pour nous assurer qu'ils respectent, qu'ils appliquent la législation de la même manière. Nous pouvons nous assurer qu'ils appliquent correctement la législation, mais nous ne pouvons pas nous assurer qu'ils appliquent la législation de la même manière. Et c'est pour cela que nous allons faire des propositions pour compléter le cadre réglementaire pour les produits, afin de donner la garantie aux opérateurs et aux consommateurs que la législation technique européenne sera appliquée de la même manière dans tous les États membres.*”

3. A közösségi jog végrehajtásának elmulasztása – a jogsértési eljárás

A Bizottság az EK-Szerződés 226. cikkével összhangban vagy valamely tagállam egy panaszosa által tett panaszra válaszképpen, vagy saját kezdeményezéséből (például a sajtóból

⁵¹⁸ Lásd a IV. részben a CEIOPS-szal kapcsolatos magyarázatokat.

⁵¹⁹ H10 Verbatim, DURAND asszony, 7. oldal, 7. bekezdés

származó információk vagy az Európai Parlament által feltett kérdések alapján) indíthat jogsértési eljárást.

VOGENAUER úr így írta le a gyakorlatban követett eljárást: „Először nyilvántartásba veszik a lehetséges jogsértést. Azután a tagállamhoz fordulnak, és tárgyalások során további felvilágosítást kérnek. A hivatalos jogsértési eljárás csak ezután veszi kezdetét, amikor hivatalos értesítő levelet küldenek a tagállamnak, amelyre annak általában egy megadott határidőn belül kell válaszolnia. E határidő lejártá után a Bizottság indokolással ellátott véleményt ad egy újabb határidő mellett, és csak ha a tagállam még mindig nem tett eleget kötelezettségének, akkor terjesztik az egész ügyet az EB elé. A Bizottságnak nem jogszabályban előírt kötelezettsége így tenni, igen széles mérlegelési hatáskörrel rendelkezik.”

VOGENAUER úr azonban rámutatott, hogy „ezzel az eljárással jó néhány gond van. Egyrészt csak akkor működik, ha a károkozás már megtörtént. A tagállamnak már a kötelezettségszegés állapotában kell lennie. A legnagyobb probléma azonban az, hogy nincsenek rögzített, tárgyalások tárgyát nem képezhető határidők, ez pedig az egész eljárást nagyon nehézkesé teszi. Átlagosan (...) 45 hónap telik el a panasz nyilvántartásba vétele és az esetleges bírósági eljárás megindítása között. A tagállam így több mint négy évig maradhat a kötelezettségszegés állapotában, mielőtt az egész ügy bíróság elé kerül. Ezt néhány tagállam valóban ki is használhatja, időre játszhat, és ha éppen csak a végső határidő lejártá előtt válaszolnak, megússzák minden szankció nélkül. A másik probléma az Európai Bizottság mérlegelési hatásköre. Sem a Tanács, sem az Európai Parlament, sem magánszemély nem indíthat ilyen eljárást. Csak annyit tehetnek, hogy panaszt vagy jelentést tesznek a Bizottságnál vagy az Európai Parlamentnél.”

A Bizottság rámutatott, hogy a jogsértési eljárás idővel fejlődött, és – ismét csak a Bizottság szerint – ma már két új eszköz növeli teljesítményét.

Először is ott van a 22. cikk újabb rendelkezése, amely joghatóságot biztosít az Európai Bíróságnak pénzbírság kiszabására, ha valamely tagállam következetesen nem tesz eleget a 226. cikk értelmében hozott ítéletben foglaltaknak: „en cas de non-respect de l'arrêt de la Cour, la Commission peut saisir une deuxième fois et la Cour peut imposer une astreinte financière pour contraindre l'État membre à exécuter son premier arrêt (article 228 TEC). (...) Cette nouvelle politique de la Commission est évidemment destinée à prévenir les cas de non-exécution des arrêts de la Cour, par la menace de sanctions financières. Cette menace est efficace”.⁵²⁰ VOGENAUER úr azonban kritikát is gyakorolt, amikor rámutatott: „mindez olyan lassan zajlik le, hogy [amikor először alkalmazták], Görögországot 13 évvel a kezdeti panasz benyújtása után ítélték bírság fizetésére. 1993 óta mindössze 3 ítéletet hoztak e különös eljárás keretében.”

Másrészt, amint DURAND asszony rámutatott, „dans quelques cas, la Commission a soumis à la Cour des affaires en urgence et elle a demandé à la Cour d'imposer la suspension de la mesure litigieuse. Des arrêts de la Cour ont donc pu être obtenus dans des délais très brefs.

⁵²⁰ Bizottsági források szerint (H10) eddig 39 ügyben folytattak eljárást az EK-Szerződés 228. cikke értelmében (ez a jogsértési eljárások 4%-ának felel meg), az érintett tagállamra pedig mindössze 4 esetben rótt ki pénzbírságot az EB (Verbatim, 14. oldal, 9. bekezdés).

Cette procédure particulière obéit évidemment à des conditions strictes sur l'urgence, qui ne sont pas souvent réunies". Mérlegelve a közösségi jogszabályok hibás alkalmazásáért kiróható „helyszíni” bírságok kérdését, DURAND asszony azon álláspontra helyezkedett, hogy „jusqu'à présent, on a plutôt un système où les droits de la défense doivent pouvoir s'exercer et, par conséquent, l'imposition immédiate de pénalités me semble difficilement envisageable. Un des moyens de pression qu'on utilise aussi, c'est que, dans l'hypothèse où l'infraction se circonscrit dans le cadre des Fonds structurels, la Commission suspend les paiements aux États membres, ce qui est un moyen de pression assez efficace.”⁵²¹

DURAND asszony így összegzett: „les méthodes mises en place pour assurer le contrôle de l'application du droit communautaire se sont diversifiées dans le but d'obtenir une mise en conformité plus rapide... *Les méthodes doivent être améliorées. Elles reposent nécessairement sur une responsabilisation accrue des États membres mais aussi sur une diversification des moyens et des méthodes selon les types d'infraction.*”⁵²²

DURAND asszony kijelentése szerint „a Bizottság évente mintegy 1000–1500, a közösségi jog helytelen alkalmazásával kapcsolatos esetet tár fel, ami magában foglalja úgy a Szerződés, mint az irányelvek helytelen alkalmazását. A helytelen alkalmazással járó esetek feltárásában az elsődleges információforrást a polgárok és a társaságok által tett panaszok jelentik.” A Bizottság által automatikusan megindított ügyek aránya folyamatosan nő: azok már a helytelen alkalmazással összefüggő ügyek majd' felét teszik ki. Jelenleg mintegy 3500 ügy van függőben. Ezek körülbelül 40%-át a hivatalos értesítő levél kézhezvétele után, további mintegy 40%-át pedig az indokolással ellátott vélemény fázisában rendezik. A Bizottság évente mintegy 170 ügyet, azaz az összes ügy körülbelül 10%-át terjeszti az EB elé.

---

⁵²¹ H10 Verbatim, 14. oldal, 10. bekezdés

⁵²² H10 Verbatim, 9. oldal, 5. bekezdés

III. A végrehajtás vonatkozásában az átfogó megközelítés biztosításának szükségessége

A bizottság úgy látja, hogy a Bizottság a 3LD végrehajtásának ellenőrzését az akkoriban érvényesülő filozófiával összhangban végezte.⁵²³ Így mindössze a 3LD rendelkezéseinek az Egyesült Királyság jogába történő hivatalos jogi átültetését ellenőrizte. Nem értékelte azonban a 3LD-t átültető nemzeti jogszabályok minőségét. Ezenfelül – és elsősorban – nem ellenőrizték a végrehajtási folyamat következő fázisait, vagyis a 3LD nemzeti hatóságok általi gyakorlati alkalmazását. Az alkalmazás ellenőrzésének elmulasztása alól nem ad felmentést az egyéni panaszok hiánya. A Bizottság passzív hozzáállását jól szemlélteti, hogy a problémáknak csak 2001 elején ébredt tudatára, amikor e parlament tagjai ELAS-kötvénytulajdonos választóik nevében felvették a kapcsolatot az intézménnyel.

A bizottság továbbá úgy látja, hogy a kulcsfontosságú irányelveket – ha szűrőpróbaszerűen is, de – aktívabb módon kellene figyelemmel követni. Ez természetesen azzal jár, hogy a Bizottság közelebbről ellenőrzi a nemzeti eseményeket. Az ellenőrzés hiánya az intézményen belül felmerült módszeres hiányosságként értékelhető.

A Bizottság által a 3LD alkalmazásának ellenőrzésével összefüggésben játszott passzív szerep nem csupán annak a filozófiának a szükségszerű következménye, amely túlzott fontosságot tulajdonított a jogszabályok megalkotásának, és kisebbet azok végrehajtása biztosításának, hanem bizonyos mértékig a Bizottság által e területre szánt erőforrások hiányának is tulajdonítható. A forráshiány az átültetés ellenőrzése terén is folyamatosan gondot jelent (különösen a nyelvi kapacitás tekintetében, amennyiben a kézhez vett végrehajtási jogszabályt le sem fordítják). Nyilvánvaló, hogy a Bizottság csak akkor lesz képes az átültetés megfelelő ellenőrzését a legjobb minőségben végezni, ha több eszköz áll rendelkezésére. A harmadik életbiztosítási irányelv esetében az erőforráshiány miatt ki kellett adni a feladatot külső tanácsadóknak, akik – amint azt e jelentés II. része bemutatta – hiányos és gyenge minőségű tanulmányt készítettek. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a Bizottság elmulasztotta a külső tanácsadók által végzett munka olyan ellenőrzését, amely biztosította volna a harmadik életbiztosítási irányelv tagállamok általi átültetésének kielégítő elemzését.

***

A jelek szerint egyöntetű az a vélemény, miszerint valamennyi európai intézménynek komolyabban mérlegelnie szükséges a végrehajtás ellenőrzésének kérdését⁵²⁴ úgy az átültetés, mint az alkalmazás tekintetében. A közösségi jog helyes alkalmazása az EU intézményi rendszerének központi eleme. Ez egyben az európai jogszabályok hatékonyságának és a

⁵²³ A Bizottság által a harmadik életbiztosítási irányelv végrehajtásának ellenőrzésével összefüggésben tett fellépésekkel e jelentés II. részének II.2. szakasza foglalkozik kimerítően.

⁵²⁴ Lásd különösen a közösségi jog alkalmazásának nyomon követéséről (2003–2004) szóló 2006. május 16-i európai parlamenti állásfoglalást, valamint a hatályos belső piaci jogszabályok végrehajtásáról, következményeiről és hatásáról szóló, szintén 2006. május 16-i európai parlamenti állásfoglalást. Lásd még az Európai Bizottság 21. és 22. éves jelentését (COM(2004)0839 és COM (2005)0570).

tagállamok közötti egyenlőség tiszteletben tartásának előfeltétele. Ezen túlmenően biztosítja a társaságok, fogyasztók és polgárok számára az európai jogból származó jogaik gyors és hatékony gyakorlását.

Az európai jogszabályok helyes és gyors végrehajtása a 2005-ben a foglalkoztatásért és a növekedésért újraindított lisszaboni menetrend központi részét képező „jobb szabályozási” stratégia elválaszthatatlan és lényeges része. A cél az uniós politikák fejlesztése átláthatóságuk, koherenciájuk és hatékonyságuk megerősítésén keresztül, ezzel egyidejűleg pedig a nyilvánosság részvételének ösztönzése és az elszámoltathatóság elősegítése azok kidolgozása során. A szabályozói környezet javítására tett erőfeszítések csak akkor hozzák meg a várt eredményeket, ha az európai jogszabályokat helyesen és hatékonyan alkalmazzák.

A végrehajtás ellenőrzésének jelenlegi megközelítésére még mindig gyakran jellemző a hivatalos jogi átültetésre való szűk körű összpontosítás. Ehelyett a végrehajtással kapcsolatban az EU intézményei részéről folyamatos nyomon követő megközelítésre lenne szükség annak a folyamatnak a különféle lépésein keresztül, amely során az uniós jogalkotók szándékait az európai polgárok gyakorlati hasznává alakítják. Ez a dinamikus átültetéssel kapcsolatos új elgondolás tehát azt is jelenti, hogy a végrehajtás ellenőrzését hosszabb időszakon keresztül kell végezni, ez a feladat nem „pipálható ki” egyszerűen egyetlen alkalommal, ahogy azt túl gyakran megteszik. A legfontosabbnak a jogalkotó eredeti akarata és szándéka tiszteletben tartásának kell lennie.

A hatékony végrehajtás biztosításával kapcsolatos célkitűzést tulajdonképpen már igen korai szakaszban, a jogszabály tervezésének és elfogadásának fázisában figyelembe kellene venni. Ezt a jobb szabályozást célzó menetrend is felismeri, mindazonáltal folyamatos erőfeszítésekre van szükség annak biztosítása érdekében, hogy az uniós jogszabályok egyértelműbbé és könnyebben végrehajthatóvá váljanak. Az átültetéssel és végrehajtással kapcsolatos gondok gyakran a rosszul szerkesztett jogalkotási szövegek következményei. Ezért az európai jogalkotó hatóságok nagy felelősséggel bírnak e téren, ennél fogva a tárgyalások során kerülniük kellene a bonyolult és zavaros egyezségeket. A szövegek kétértelműsége például jogi bizonytalanságokat és ellentmondásokat gerjeszt e szövegek nemzeti jogba történő átültetésekor, ez pedig a belső piaci verseny torzulásának és a piac feldarabolódásának lehet óségével jár. Kívánatos volna ezért, hogy a jogalkotási folyamatban részt vevő valamennyi közösségi szerv már a tervezés szakaszában vegye figyelembe az uniós jog lehetséges alkalmazási nehézségeit, és tegyen nagyobb erőfeszítéseket az előreláthatóan esetleg felmerülő nehézségek értékelése terén.

Ezen túlmenően az uniós jogszabályok elfogadása alkalmával fontos a tagállamoktól kérni úgynevezett megfelelési táblázatok biztosítását, amelyek feltüntetik, hogy az egyes rendelkezéseket hogyan ültették át a nemzeti jogszabályokba. A Bizottság már elvi kérdést csinál abból, hogy javaslataiba mindig beépíti a megfelelési táblázatra vonatkozó követelményt. Az esetek háromnegyed részében azonban ezeket a jogalkotási folyamat során sajnos törlik. Valószínűleg számos tagállam terhesnek érzi ezeket a megfelelési táblázatokat, ezért igyekeznek ezt a rendelkezést kivonni a javaslatból, méghozzá sok esetben sikerrel. Ezért szükséges, hogy az Európai Parlament következetesen támogassa az új jogszabályok esetében a megfelelési táblázat szükségességét.

Az uniós jogszabály elfogadása után fokozottan és aktívan törekedni kell a tagállamok segítésére annak nemzeti jogukba történő átültetése során, például értelmező közlemények és útmutatók rendszeres közreadásán keresztül. Ezenfelül rendszeresebben kellene átültetési műhelyeket és szemináriumokat rendezni, mert ezeken a tagállamok hatóságai eszmét cserélhetnek és megvitathatják az uniós irányelvekben foglalt legfontosabb rendelkezések és követelmények helyes átültetését, ezáltal hozzájárulhatnak az egységesebb végrehajtáshoz az EU egész területén.

Következésképpen az átültetés ellenőrzése során a Bizottságnak nem csak az uniós rendelkezések formai átültetését kellene ellenőriznie, hanem nagyobb figyelmet kellene fordítania a végrehajtási intézkedések minőségének értékelésére, mivel számos esetben a helytelen végrehajtás a rossz minőségű nemzeti jogszabályok eredménye, amelyekben néha tükröződik a tagállamok azon kifejezett szándéka, hogy politikai, közigazgatási vagy gazdasági okoknál fogva megghiúsítsák az adott európai jogszabályt. Ezen túlmenően az irányelveket gyakran széttördelt módon ültetik át, tehát nem egyetlen nemzeti jogszabály útján, hanem a jogforrások hierarchiájának különböző szintjein elhelyezkedő különféle jogszabályok között elhintve. Nyilvánvaló, hogy bár az átültetésnek ez a módja jogszerű, nem segíti elő sem a végrehajtás ellenőrzését, sem az átláthatóságot. Érdemes e tekintetben idézni McCREEVY főbiztost (H8): „Mindamellett a rideg valóság az, hogy bizonyos átültetések esetében kifejezett zseninek kellene lenni ahhoz, hogy megtaláljuk a tűt a szénakazalban, azaz az eredeti uniós irányelvet az adott végrehajtási jogszabályok sűrűjében.” Ezekre a kérdésekre az átültetés minőségének értékelésekor a Bizottságnak ki kell térnie.

A legfontosabb szempont azonban az, hogy módszeresebben és aktívabban kellene értékelnit az uniós jogszabályok gyakorlati alkalmazási módját. A kulcsfontosságú irányelvek esetében a Bizottság nem támaszkodhat csupán panaszokra és sajtóközleményekre a lehetséges problémák kivizsgálása tekintetében. Ellenkezőleg: aktívan vizsgálnia kellene a tagállamokban a leglényegesebb uniós jogszabályok gyakorlati alkalmazását. Először is azt kellene értékelnit, hogy a gyakorlati alkalmazás megfelel-e az uniós követelményeknek, másodsor pedig azt, hogy az elért eredmények összhangban állnak-e az eredetileg megfogalmazott célkitűzésekkel. A Bizottságnak rendszeresen jelentést kellene tennie az eredményekről az Európai Parlamentnek. Ha kiderül, hogy a célkitűzéseket nem teljesítették, mérlegelni kellene a jogszabály módosítását.

Sürgősen szükség van a jogsértési eljárások meggyorsítására is. Amikor jogsértési eljárás kezdeményezéséről vagy nyomon követéséről határoz, a Bizottság jelenleg évente négy ülést rendez, és (az első hivatalos értesítő levéltől a Bíróság bevonásával kapcsolatos határozatig) valamennyi döntést a biztosok testülete hozza. május 16-i állásfoglalásában⁵²⁵ az Európai Parlament „a Bizottság belső eljárásainak lerövidítése lehetőségének figyelmes mérlegelését javasolja az eljárás kezdeti szakaszában azzal, hogy a Bizottság valamennyi tagját felhatalmazza arra, hogy hatáskörük keretei között felszólítást küldjenek a tagállamoknak, hasonlóan a közösségi jogot meghatározott időn belül a saját jogrendjükbe át nem ültető tagállamok esetében alkalmazott jelenlegi gyakorlathoz”.⁵²⁶ Utalva a kulcsterületeken a gyors

⁵²⁵ (7) bekezdés

⁵²⁶ Az EP állásfoglalása a hatályos belső piaci jogszabályok végrehajtásáról, következményeiről és hatásáról (P6(2006)0204)

és célzott fellépés szükségességére, az EP egy másik állásfoglalásában⁵²⁷ arra kérte a Bizottságot, hogy „*jogsértés miatti átlátható, gyors eljárást hozzon létre a belső piaci vizsgálati esetekre vonatkozóan és tájékoztassa a Parlamentet arról, hogy a Bizottságnak a jogsértés kezelésére vonatkozó elsődleges kritériumait (...) a gyakorlatban hogyan ellenőrzik és hívják fel rá a panaszosok figyelmét*”, továbbá sürgette „*szankciók bevezetését kötelezettségesség esetére*”.

A végrehajtás fontosságát tovább hangsúlyozhatná egy közvetlenül a közösségi jog átültetéséért és alkalmazásáért felelős főbiztosi tisztség létrehozása, akinek munkáját a Bizottságon belüli, az átültetéssel és az alkalmazással foglalkozó munkacsoport segítené. Ha a Bizottság valóban elkötelezett e kulcsfontosságú területen teljesítménye javítására, egy különösen e feladatért felelős főbiztos kinevezése nem csak egyértelmű politikai üzenetként szolgálna, hanem segítene a különböző főigazgatóságok, valamint az Európai Bizottság főtárgysága által jelenleg elkülönülten és eltérő mértékben tett erőfeszítések összehangolásában. Ez a főbiztos saját felelőssége alatt összefogná a végrehajtással foglalkozó valamennyi horizontális főosztályt, és felelné az összes főigazgatóságon belüli többi vertikális egység összehangolásáért.

A Parlament már javasolta, hogy a tagállamok „*jelöljenek ki a Szerződés megsértésével kapcsolatos politikáért nemzeti szinten felelős politikai szereplő(ke)t is*”,⁵²⁸ és felszólította a Bizottságot, hogy „*a Szerződés megsértése miatti következmények felszámolása érdekében kérje a tagállamoktól a megszegett közösségi rendelkezések visszamenőleges hatályú alkalmazását, és tartós mulasztás esetén azonnal alkalmazza az EK-Szerződés 228. cikkét*”.

Meg kell erősíteni az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek bevonását és részvételét a közösségi jog végrehajtása ellenőrzésének folyamatában. Az európai jogszabályok mennyiségi csökkentését az azok végrehajtására történő fokozott összpontosításnak kell kísérnie.

Az Európai Parlamentnek e tekintetben élen kell járnia, anélkül azonban, hogy beavatkozna a Bizottságra a szerződésekben ruházott hatáskörökbe és feladatokba. A végrehajtással kapcsolatos kérdések tekintetében a Bizottságnak és a Parlamentnek állandó kommunikációs csatornákat kellene létrehoznia és strukturált párbeszédet kiépítenie. Ezt a legmagasabb politikai szinten kell megtenni, és a Parlamenten belüli különféle illetékes testületek bevonásával szükséges nyomon követni. E két intézmény együttműködése rendkívüli jelentőségű, noha a végrehajtás tekintetében a felelősség elsősorban továbbra is a szerződések öréé, a Bizottságé.

A közösségi jog végrehajtásáról szóló éves jelentés a Parlament kezében a folyamatos nyomon követés eszköze lehet, és azt a parlamenti bizottságok állandó jelleggel ellenőrizhetik. Azt nem egyszerűen egy statikus éves dokumentumnak tekintenék, hanem a bizottságok eszközként használnák fel az EB által a végrehajtás terén tett intézkedések felülvizsgálatában. A jogi ügyek bizottságának – a jogalkotás javításáért felelős bizottságnak – fontos szerepet kellene játszania a Bizottságon belüli vonatkozó szolgálatok és a Parlament vezető szervei (például az Elnökség és az Elnökök Értekezlete) közötti egyeztetésben és kapcsolatépítésben.

⁵²⁷ (13) bekezdés

⁵²⁸ Az EP P6_TA(2006)0202 állásfoglalása, (17) bekezdés

A Bizottság és a parlamenti bizottságok között e téren folytatott különleges kommunikációnak állandónak és strukturálnak kell lennie. A Parlamentnek ki kell igazítania eljárásait, hogy tevékenyebben részt vehessen a jogszabályok tagállamokban történő végrehajtásának ellenőrzésében. A Parlament döntéshozó testületeinek komolyan mérlegelniük kell a bizottságokon belül a végrehajtás területén állandó témafelelősök kijelölését, vagy az egyes bizottságok által elfogadott legfontosabb jogszabályok végrehajtásának nyomon követéséért felelős munkacsoportok felállítását. Az illetékes témafelelős – egyedül vagy a fent említett állandó testületek segítségével – aktív szerepet játszhatna e területen. Mérlegelni kell azt is, szükséges-e esetleg az eljárási szabályzat olyan értelmű módosítása, hogy az tevékenyebb szerepet biztosítson a Parlamentnek a végrehajtás ellenőrzésében.

A nemzeti parlamenteknek is fontos szerepet kell játszaniuk. Az elmúlt néhány év során jelentős mértékben megnőtt a nemzeti jogalkotó testületek bevonása az európai ügyekbe, és ez a folyamat a jövőben is folytatódni fog. E területen ki kellene dolgozni a nemzeti (valamint a jogalkotói hatáskörrel rendelkező regionális) parlamenteknek a közösségi jogszabályok ellenőrzésében való aktív részvételét biztosító mechanizmusokat. A tagállamok jogalkotói testületeit nagy mértékben érinti a végrehajtás kérdése, ezért hajlandók lesznek megerősíteni az Európai Parlamenttel való együttműködésüket. Az együttműködés strukturális keretei már bizonyos mértékig adottak, és azok minden bizonnyal felhasználhatók e célra.

Az előzőekben elmondottak szerint a tagállamok bizonyos fokú rugalmassággal ültethetik át az uniós jogszabályokat nemzeti jogukba. Az irányelvek természetüknél fogva mérlegelési szabadságot hagynak a tagállamoknak a végrehajtás formájának és módszerének kiválasztásában. Ezért az irányelvek könnyen beépíthetők a különféle nemzeti jogrendekbe, közigazgatási struktúrákba és hagyományokba. Ugyanakkor azonban e különböző nemzeti mentalitások és hagyományok az irányelv eltérő alkalmazásához, ezáltal változó fokú hatékonysághoz vezethetnek. Ez elfogadhatatlan az érzékeny területek, például a pénzügyi szolgáltatások kölcsönös elismerése terén, ahol a fogyasztók uniószerre egységes felügyeleti normákat várnak el. Ezen túlmenően az irányelvek nemzeti jogba történő átültetésük eredményeképpen, a fent említett problémák (például nyelvi nehézségek, széttrödelmelt átültetés) miatt – vagy azért, mert a tagállamok szándékosan az irányelvek eredményességét aláásó módon ültetik át azokat – elveszíthetik hatékonyságukat. Ennélfogva ajánlatos a különösen érzékeny kérdésekben történő jogalkotás szabvány jogi formájaként az irányelv helyett a rendeletet választani, mert az nagyobb hűséggel képes visszaadni a jogalkotó céljait.

Ha azonban rendelet helyett inkább irányelvet választanak, annak ajánlatos lenne nem minimális szabványokat, hanem maximális harmonizációs követelményeket tartalmaznia. Az irányelvnek egyértelmű és világos követelményeket kell meghatároznia, amelyek nem hagynak teret eltérő értelmezésnek, és korlátozzák a nemzeti hatóságok mérlegelési hatáskörét. Lehetőség szerint kerülni kell az eltérési záradékok és opcionális követelmények használatát, mert azok csökkentik a jogszabály EU-szintű koherenciáját és hatékonyságát. Ezt jól szemlélteti a 3LD-ben a tagállamok számára a szerződésen kívüli nyereségrészesedések tartalékolási kötelezettségének meghatározása terén hagyott lehetőség (a 18. cikk (1) bekezdésének D. pontja).⁵²⁹

⁵²⁹ További részletekért lásd a II. rész II.1. szakaszát.

KÖVETKEZTETÉSEK V. RÉSZ, A BIZOTTSÁG SZEREPE

V. RÉSZ - A BIZOTTSÁG SZEREPE

A Bizottság szerepe az Equitable Life válságában

1. A bizottság véleménye szerint a Bizottság nem ellenőrizte hatékonyan a harmadik életbiztosítási irányelv alkalmazását, bár elmondható, hogy az adott időszakra jellemző gyakorlatot követte. A bizottság véleménye szerint a Bizottság proaktívabb álláspontra kellett volna, hogy helyezkedjen, ahelyett, hogy megvárja, míg panaszok érkeznek.
2. A bizottság véleménye szerint – tekintettel egyrészt a jogalkotási szöveg vitathatatlan előírásaira, illetve a jogszabályok céljaira és gyakorlati alkalmazásuk módjára – a Bizottság és a tagállamok részéről a végrehajtást illető dinamikusabb megközelítés valószínűleg kihangsúlyozta és előtérbe helyezte volna a harmadik életbiztosítási irányelv alkalmazásának hiányosságait.
3. A bizottság véleménye szerint a Bizottság által a harmadik életbiztosítási irányelv egyesült királyságbeli átültetésével kapcsolatosan kért vizsgálat nem szolgált segítség gyanánt, hiányos és rossz minőségű volt, és nem vetett fel lényeges pontokat, egyik legfőbb gyenge pontja pedig az volt, hogy röviddel az átültetés után került rá sor, és nem állt rendelkezésre hosszabb időszak, amelynek során a végrehajtást időben értékelni lehetett volna.
4. A bizottság véleménye szerint az, hogy az irányelvben választási lehetőségeket engedtek, csökkentette az irányelv koherenciáját és eredményességét, sőt megakadályozta az EU-jog végrehajtását és alkalmazását, lehetővé téve, hogy a tagállamok túlszabályozást és eltérő normákat alkalmazzanak. Ennek jó példája, hogy a tagállamok számára a harmadik életbiztosítási irányelv választási lehetőséget adott azt illetően, hogy a nem szerződéses nyereségrészesedésre tartalékokat képezzenek (18. cikk, 1.D.)

A vizsgálat által feltárt szisztematikus gyengeségek

5. A bizottság véleménye szerint az ELAS-ügy – amint azt e jelentés különféle részeiben is leírták⁵³⁰ – felszínre hozta a Bizottság részéről fennálló különféle szisztematikus gyengeségeket az EU-jog végrehajtásának megfelelő nyomon követését illetően.
6. A bizottság véleménye szerint bár a helyzet a jelek szerint nemrég javult, az ELAS-ügy azt igazolja, hogy a Bizottság a múltban formális és statikus szerepet fogadott el a közösségi jog átültetésének nyomon követésében, ami bár az akkor irányadó filozófiának megfelelő lehetett, immár nem vállalható. Az ELAS-ügy súlyt ad annak a sürgős igénynek, hogy az EK-jogszabályok végrehajtását illetően dinamikusabb és átfogóbb koncepciót alkalmazzanak.

⁵³⁰ Lásd: V. rész, III. szakasz, 314. o.; lásd még: II. rész II.2.1. szakasz, 85–81. o., és II. rész, II.2.2. szakasz, 92–94. o.

7. A bizottság véleménye szerint a jelenlegi vizsgálat a Bizottságon belül másik szisztematikus gyengeségre is rávilágít, vagyis arra, hogy kevés személyzeti erőforrás áll rendelkezésre az átültetés nyomon követésére. Különösen igazolja azt⁵³¹, hogy a Bizottság túl erősen támaszkodott a nyomon követés során szerződéses tanácsadókra, ami az ELAS-ügyben hiányos és rossz minőségű vizsgálatot eredményezett.
8. A bizottság a Bizottság és különösen a tagállamok részéről fokozottabb tudatosságot *kér* az EU-jogszabályok végrehajtását övező nyelvi problémákat és kérdéseket illetően.

---

⁵³¹ Lásd: II. rész, II.2.2. szakasz, 94. o.

VI. RÉSZ – A vizsgálóbizottságok szerepe

a parlamenti vizsgálóbizottságok hatásköreiről és illetékességéről

TÁRGYMUTATÓ VI. RÉSZ

I. A vizsgálóbizottság: a jelenlegi helyzet

II. A jelenlegi helyzet korlátai

III. Melléklet

Következtetések

I. A vizsgálóbizottság: a jelenlegi helyzet

1). Az Európai Parlament (EP) felügyeleti hatásköreinek fontos eleme – többek között a petíciók kivizsgálása és az ombudsman kinevezése mellett – „a közösségi jog végrehajtása során felmerülő állítólagos jogsértések vagy hivatali visszaélések” kivizsgálására ideiglenes vizsgálóbizottság felállításához való jog, kivéve, ha az állítólagos tényállást bíróság vizsgálja.

A parlamenti vizsgálóbizottságok lehetőséget biztosítanak egy-egy különös ügy mélyreható kivizsgálására. Munkájuk továbbá a vizsgált ügyre irányítja a nyilvánosság figyelmét, ilyen értelemben pedig nem csak azért hasznosak, mert bizonyos ügyeket a politikai napirendre t űznek, hanem azért is, mert erősítik a Parlament ellenőrzési hatásköreit.

A vizsgálóbizottságok felállításának rendszeres gyakorlatát a Maastrichti Szerződés ismerte el hivatalosan, mivel az EK-Szerződést olyan új cikkel bővítette, amely megállapítja a Parlament ilyen, „a közösségi jog végrehajtása során felmerülő állítólagos jogsértéseket vagy hivatali visszaéléseket” vizsgáló bizottságok felállításához való jogát, „kivéve, ha az állítólagos tényállást bíróság vizsgálja, a bírósági eljárás lezárásáig”.⁵³²

2). Ez az új cikk (ma az EK-Szerződés 193. cikke) nem tartalmaz az EP vizsgálóbizottság különös hatásköreivel kapcsolatos információkat, hanem úgy rendelkezik, hogy a részletes rendelkezéseket intézményközi megállapodás útján fogadják el. Ezt a megállapodást *az Európai Parlament vizsgálati jogának gyakorlását szabályozó részletes rendelkezésekről szóló 1995. április 19-i 95/167/EK európai parlamenti, tanácsi és bizottsági határozatban* rögzítették.⁵³³

E határozat tekintetében csak kétévi tárgyalás és a Parlament által tett jelentős engedmények árán sikerült megállapodásra jutni. Mindamelllett a Parlament vizsgálati joga így is nagy mértékben megerősödött a Maastrichti Szerződés előtti helyzethez viszonyítva.

3). A fenti határozat elfogadása óta a parlamenti vizsgálóbizottságok tekintetében csak korlátozott mértékű tapasztalatot szereztek, mivel ezen időszak során mindössze két ilyen bizottságot hoztak létre,⁵³⁴ és köztudomásúlag nem végeztek mélyreható tanulmányt a Parlament hatásköreiről, feladatairól és eljárásáról a vizsgálati jogának gyakorlása során.

---

⁵³² 193. cikk

⁵³³ HL L 113., 1995.5.19.

⁵³⁴ Első közvetlen megválasztása óta a Parlament nagy érdeklődést tanúsított a vizsgálóbizottság iránt. Az 1979-et követő első tíz évben a Parlament valóban létrehozott több ilyen bizottságot, bár azok csak igen korlátozott hatáskörökkel rendelkeztek. Az 1995. évi határozat óta csak két vizsgálóbizottságot állítottak fel: a közösségi árutovábbítási rendszer vizsgálatára (4-0053/97), valamint a BSE (szarvasmarhák szivacsos agyvelőbántalma) kapcsán felállított vizsgálóbizottságot. Mindkét bizottság többé-kevésbé azonos munkamódszert követett. A megbízást megadó (mindkét esetben az EQUI-énél jóval részletesebb) parlamenti állásfoglalás után meghallgatások és kiküldetések következtek. Nem készítettek időközi jelentést. A közösségi árutovábbítási rendszer vizsgálatára felállított vizsgálóbizottság három hónapos hosszabbítást kért és kapott. Végül mindkét bizottság hosszú jelentést és ajánlástervezetet készített, amelyeket a plenáris ülés elé terjesztettek. A plenáris ülés csak a jelentést kísérő rövid ajánlást (a BSD esetében állásfoglalást) szavazta meg.

A parlamenti vizsgálóbizottság természetét a vizsgálóbizottságokkal kapcsolatos szabályokat az eljárási szabályzatba először bevezető PROUT-jelentés⁵³⁵ indokolása írja le. A következő kijelentést teszi: „A vizsgálóbizottságok egyáltalában nem politikai bizottságok. *Nem a jövőt tekintik, hanem a meglévő közösségi joganyagot és annak úgy a Bizottság, mint a tagállamok általi végrehajtását. Azt vizsgálják, a jogszabályok alkalmazása során történt-e jogsértés, hivatali visszaélés vagy korrupció. Más szavakkal élve, segítik a Parlamentet felügyeleti szerepének gyakorlásában...*”.

4). A fentiekből kiderül, hogy az ilyen típusú bizottságok *nyomozati* jellege szükségessé teszi tevékenységük pontos behatárolását, továbbá hatásköreik és feladataik kis mértékű bővítését az állandó vagy *általános* ideiglenes bizottságokéhoz képest.

A megbízás hatálya és korlátai

5). Fontos emlékezni arra, hogy a parlamenti vizsgálóbizottságok intézkedési hatáskörét az elsődleges és másodlagos uniós jog határozza meg, nevezetesen az EK-Szerződés 193. cikke, a 95/167/EK határozat, az eljárási szabályzat vonatkozó pontjai, valamint a Parlament által a szabályzat 176. cikkének (3) bekezdése értelmében elfogadott megbízás.

A Szerződés, a határozat és az eljárási szabályzat értelmében a Parlament vizsgálóbizottságot állíthat fel „*a közösségi jog állítólagos megsértése vagy az Európai Közösségek szervei, illetve intézményei, a tagállamok közigazgatási szervei vagy a közösségi jog által annak alkalmazására felhatalmazott személyek által a közösségi jog alkalmazása során elkövetett állítólagos hivatali visszaélések kivizsgálása céljából*”. Az ideiglenes vizsgálóbizottság nem foglalkozhat olyan ügyekkel, amelyek nemzeti vagy közösségi bíróság általi vizsgálata folyamatban van, a bírósági eljárás lezárásáig (az EK-Szerződés 193. cikke, valamint az 1995. évi határozat 3. cikke).

6). Mindebből kiderül, hogy a megbízás igen széles körű, ezért fontos hangsúlyozni, hogy a fent említett szövegek nem korlátozzák kifejezetten a vizsgálatok hatályát az állítólag a közösségi intézmények által elkövetett jogsértésekre vagy hivatali visszaélésekre: a tagállamok – azaz valamennyi tagállami szerv és közigazgatás – szintén képezhetik lehetséges vizsgálat tárgyát.

Így a Szerződés és a határozat háromféle korlátot szab a parlamenti vizsgálóbizottságnak: a közösségi jog végrehajtásával kapcsolatos állítólagos jogsértést vagy hivatali visszaélést kell vizsgálnia; ezen állítólagos intézkedések végrehajtójának a Közösségnek vagy nemzeti közigazgatásnak kell lennie; valamint nincs joga a nemzeti vagy közösségi bíróság előtt lévő ügyek vizsgálatához.

7). Bizonytalan, hogy a bizottság foglalkozhat-e egy, az EU-n kívüli állam bírósága által vizsgált ügygel. A Szerződés nem tesz e téren különbséget és egyszerűen arról tesz említést, hogy a „*tényállást bíróság vizsgálja*”, a határozat 2. cikkének (3) bekezdése azonban egyértelműen nemzeti vagy közösségi bíróságokat említ. E tárgyban nem áll rendelkezésre

---

⁵³⁵ A2-100/86

európai bírósági esetjog sem, ezért elvileg úgy tűnik, hogy a bírósági eljárásra vonatkozó kitévelt a nemzeti vagy közösségi bíróságokra kell alkalmazni, kivéve talán azon eseteket, ahol a jogvita célja éppen valamely vizsgálóbizottsági vizsgálat megszüntetése. A korlátozást továbbá megszorító értelemben kell értelmezni: az csak a konkrét ügyben folytatott bírósági eljárásra utal, és nem terjeszthető ki a párhuzamos vagy kapcsolódó ügyekre.

8). A hivatali visszaélés értelmezését nem határozza meg az elsődleges vagy másodlagos közösségi jog. Mindazonáltal az EP kérdésre válaszolva az ombudsman 1996. évi éves jelentése a következőképpen magyarázza a hivatali visszaélés fogalmát:

„Nyilvánvalóan hivatali visszaélésről van szó akkor, ha valamely közösségi intézmény vagy testület nem a szerződésekkel és a rá nézve kötelező közösségi jogszabályokkal összhangban cselekszik, vagy ha nem tartja be a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság által megállapított jogi elveket és szabályokat.”

Számos más eset is hivatali visszaélésnek minősülhet, például a közigazgatási szabálytalanságok, a közigazgatási mulasztások, a hatáskörrel való visszaélés, a tisztességtelenség, a hivatali hiba vagy inkompetencia, a megkülönböztetés, az elkerülhető késedelem, a tájékoztatás megtagadása, a hanyagság stb.⁵³⁶

Az EP 1998. július 16-i állásfoglalásában elfogadta ezt a megközelítést.⁵³⁷

9). A vizsgálóbizottság hatáskörét korlátozza megbízása, létrehozásának eredeti célja és létezésének oka, vizsgálata pedig nem lépheti túl ezt a Parlament által ráruházott megbízást. A vizsgálóbizottság létrehozásáról szóló határozatnak e célt pontosan rögzítenie kell (az 1995. évi határozat 2. cikke (1) bekezdésének vége).

10). Végül a vizsgálóbizottság tevékenységét korlátozza a jelentése leadása tekintetében a megbízásban megállapított határidő (a határozat 2. cikke (1) bekezdésének vége). A határidő a bizottság felállításától számított legfeljebb 12 hónap lehet, de két alkalommal három hónappal meghosszabbítható (a határozat 2. cikkének (4) bekezdése, valamint a szabályzat 176. cikkének (4) bekezdése).

Hatáskörök és feladatok

11). A Szabályzat és a 95/167/EK határozat rendelkezéseinek sérelme nélkül a vizsgálóbizottság működése és hatáskörei azonosak az állandó bizottságok tekintetében előirtakkal (a szabályzat 176. cikkének (2) bekezdése). Amennyiben a vizsgálóbizottság úgy véli, hogy valamely jogát megsértették, javaslatot tesz, hogy az Elnök tegye meg a megfelelő intézkedéseket (a szabályzat 176. cikkének (6) bekezdése).

12). A vizsgálóbizottságra ruházott bővített hatáskörökről elsősorban a 95/167/EK határozat 3. cikke rendelkezik. A 3. cikk (1) bekezdése értelmében a bizottság végzi el az állítólagos

⁵³⁶ Az ombudsman éves jelentése, 1996.

⁵³⁷ HL C 292., 1998.9.21., 168. o.

jogsértések vagy hivatali visszaélések ellenőrzéséhez szükséges vizsgálatokat. Ezt a rendelkezést az e jelentésben említett felügyeleti hatáskörökkel összhangban kell értelmezni. Az EK-Szerződés 10. cikke értelmében az európai közösségi intézmények és a tagállamok különösen kötelesek a bizottsággal együttműködni.

13). A 3. cikk (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a tagállamok hatóságai, valamint az Európai Közösségek intézményei és testületei – különlegesen indokolt esetek kivételével (nemzetbiztonsági okok, a közösségi jogszabályok rendelkezései stb. miatt) – a bizottság rendelkezésére bocsátják a feladatai végrehajtásához szükséges dokumentumokat. Az (5) bekezdés második mondata és a 3. cikk (6) bekezdése még részletesebben kifejtik ezt az információszolgáltatási kötelezettséget (az intézmények nem adnak ki a bizottságnak a tagállamokból származó dokumentumokat az érintett állam előzetes tájékoztatása nélkül).

A bizottságnak joga van ahhoz, hogy az érintett kormány képviselőjére jogosult képviselőtől értesítést kapjon bármely, titkos jelleggel összefüggő okkal kapcsolatos akadályról. Ezen értesítést indokolni kell.

14). A 3. cikk (8) bekezdése úgy rendelkezik, hogy amennyiben az feladatai teljesítéséhez szükséges, a vizsgálóbizottság *bármely más személyt* (azaz tisztviselőnek, köztisztviselőnek vagy az EK alkalmazottjának nem minősülő személyt) felkérhet a bizottság előtt tanúvallomás tételére. Meglehetősen nyilvánvaló, hogy a bizottság nem rendelkezik hatáskörrel valamely polgár tanúvallomásra való kötelezésére, amennyiben az nem kívánja ezt megtenni.

Másrészt a bizottság tájékoztat minden, a vizsgálat során megnevezett személyt arról, ha ez számára hátránnyal járhat. Ha kéri, az ilyen személynek joga van a bizottság előtti meghallgatáshoz (3. cikk, (8) bekezdés).

Feladatai tekintetében a bizottságnak tiszteletben kell tartani bizonyos eljárási korlátozásokat:

15). A 2. cikk (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a meghallgatásokat és a vallomástételt általában nyilvánosan kell megtartani, de a tanúknak és a szakértőknek jogukban áll zárt ajtók mögött nyilatkozni vagy tanúvallomást tenni. Az eljárást (ülést) zárt ajtók mögött folytatják, ha azt a tagok egynegyede, vagy nemzeti hatóságok vagy EK intézmények kérik, vagy ha a tárgyalt dokumentumok titkosak.

A szabályzat 176. cikkének (8) bekezdése megállapítja, hogy a vizsgálóbizottság elnöke gondoskodik a tárgyalások bizalmosságának tiszteletben tartásáról, a 176. cikk (9) bekezdése pedig útmutatást nyújt a továbbított titkos, illetve bizalmas iratok vizsgálatához. Ekkor az eljárási szabályzat VII. mellékletének a Parlamenthez továbbított bizalmas dokumentumok vizsgálatáról szóló A. része alkalmazandó.

16). A 4. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a bizottság által összegyűjtött információkat kizárólag a bizottság feladatainak ellátásához használják fel. Azokat nem hozzák nyilvánosságra, amennyiben titkos vagy bizalmas jellegű anyagot tartalmaznak. A bizottság

tagjai számára titoktartási kötelezettséget írnak elő a megkülönböztetett információk vonatkozásában; ugyanez érvényes az Európai Unió alkalmazottaira, valamint az EP egyéb alkalmazottaira és a képviselőkre is. Nyilvánvaló, hogy az EU tisztviselői ellen fegyelmi intézkedések indíthatók, ha megsértik az e cikkben vagy a 95/167/EK határozatban előírt titoktartási kötelezettségüket. Ugyanez érvényes a nemzeti tisztviselőkre is. A magánszemélyek vagy képviselők tekintetében csak az illetékes nemzeti bíróságok gyakorlata vagy – a képviselők esetében – a parlamenti fegyelmi intézkedések alapján keletkezik felelősség.

17). A szabályzat 176. cikkének (7) bekezdése megállapítja, hogy a vizsgálóbizottság előtt tanúvallomás céljából megjelenő személyt ugyanolyan jogok illetik meg, mint amelyek a származási országa bírósága előtt való tanúskodás esetén megilletnék, és e jogairól a bizottság előtti vallomástétel előtt tájékoztatni kell.

Ez elvileg nem jogosítja fel őket ügyvédi kíséretre, mert a tanúkat ez a jog nem feltétlenül illeti meg, kivéve, ha az eljárás folyamán gyanúsítástól tartanak. Az EP jogi ügyekkel foglalkozó bizottságánál érvényesülő gyakorlat szerint a képviselőknek engedélyezik az ügyvédi kíséretet, de az ügyvéd nem kaphat szót. E gyakorlat mellett a bizottság döntött.

A vizsgálóbizottság munkája befejezését követően annak eredményéről a Parlamentnek jelentést nyújt be, amely adott esetben kisebbségi véleményeket is tartalmaz.

A jelentést közzéteszik (a szabályzat 176. cikkének (10) bekezdése).

II. A jelenlegi helyzet korlátai

18). Mind az EK-Szerződés 193. cikke, mind a 95/167/EK határozat egyértelműen előrelépést jelentett az Európai Parlament felügyeleti hatáskörei terén. Akkoriban a legtöbb tagállam parlamentjében a vizsgálati hatáskörök még nem voltak a mostanihoz hasonlóan kiterjedtek és részletesek. Hasonlóképpen az Európai Parlament illetékessége, felelősségének természete és hatáskörei sem voltak azonosak az intézmény által ma birtokoltakkal. Az Európai Parlament politikai jelentősége megnőtt, és vele nőttek számos európai polgár elvárásai is.

A fent elmondottak szerint a vizsgálóbizottságok a Parlament felügyeleti hatásköreinek fontos részét képezik, ezért megerősítésre szorulnak. 1995 óta mindössze három vizsgálóbizottságot hoztak létre. Ez az előjog igen csekély mértékű kihasználását jelenti. Még ha az állandó bizottságok nagyon kielégítő módon végzik is felügyelettel kapcsolatos feladataikat, a vizsgálóbizottságok egyetlen feladatra összpontosítanak, és azokban különböző bizottságok tagjai összegzik különböző tapasztalataikat és tudásukat.

19). Az ezen ellenőrzési mechanizmussal való visszaélés ösztönzésének szándéka nélkül hasznos lehet megvizsgálni e fontos eszköz – hatásköreinek kiterjesztésén és naprakésszé tételén keresztül – további kihasználásának lehetőségét.

20). E vizsgálóbizottság munkáját vizsgálata során a fent részletezett meglévő hatáskörökből egyértelműen következő számos megszorítás korlátozta. A bizottság igen korlátozott hatáskörrel rendelkezik (kivéve az Európai Bizottság vonatkozásában): nem idézhet tanúkat, a lehetséges tanúk minden következmény, költség vagy bírság nélkül elutasíthatják a bizottsággal való együttműködést, és nem sújtja szankció a hamis tanúvallomás tételét vagy a bizottság elotti megjelenés, illetve vallomástétel elutasítását sem.

A bizottság nem rendelkezik a bíróságokéhoz hasonló vizsgálati hatáskörrel a nemzeti hatóságok vonatkozásában vagy olyan esetben, ha valamely hatósági vagy magánszerv megtagadja a dokumentáció bizottságnak történő kiadását. Nincsen lehetősége arra sem, hogy a vizsgálat során a nemzeti bíróságok segítségét kérje.

E körülmények arra készítették a bizottságot, hogy a helyzet értékelését követően a politikai főosztálytól tájékoztatást kérjen a több nemzeti parlamentnél jelenleg uralkodó helyzet tekintetében.⁵³⁸ Az e részhez csatolt melléklet áttekint több, e vizsgálóbizottság számára érdekes kérdést azzal a céllal, hogy néhány javaslatot terjesszenek a Parlament elé. Az általános eredmény az, hogy a nemzeti parlamentek jóval felkészültebbek, mint tíz évvel ezelőtt, és a vizsgálatok végzése tekintetében az EP-nél sokkal jobban felszereltek.

2003-ban tizenöt tagállamban, valamint Svájcban gyűjtött adatokat értékelték a tagállamok nemzeti parlamentjei vizsgálóbizottságainak létrehozásával és munkaeljárásaival kapcsolatos komparatív információk összegyűjtése érdekében.

22). A nemzeti parlamentek vizsgálóbizottságai felállításának és azok munkaeljárásainak tekintetében a tagállamok többségében (az EKG alsóházának kivételével) alkotmányos rendszer rendelkezik a parlamenti vizsgálóbizottságokról.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a brit vizsgálóbizottságok ('select committees', amelyek úgy az alsóházban, mint a Lordok Házában működnek) a más országok parlamenti vizsgálóbizottságaiéhoz hasonló eljárásokat alkalmaznak, de megbízásuk határozatlan időre és állandó feladatokra (pl. az uniós jogszabályok ellenőrzésére) szól.

Ezek az országok a parlamenti vizsgálóbizottságok létrehozása tekintetében jogszabályi kerettel rendelkeznek. Ennek rendelkezéseit az alkotmány, a parlament eljárási szabályzata vagy az általános jog írja elő. Egyes országokban a jogalapok mindhárom szintet felölelik, míg máshol a vonatkozó rendelkezések csak egy vagy két fent említett kategóriába tartoznak.

Ezek az országok a parlamenti vizsgálóbizottságok létrehozása tekintetében jogszabályi kerettel rendelkeznek. Ennek rendelkezéseit az alkotmány, a parlament eljárási szabályzata vagy az általános jog írja elő. Egyes országokban a jogalapok mindhárom szintet felölelik, míg máshol a vonatkozó rendelkezések csak egy vagy két fent említett kategóriába tartoznak.

---

⁵³⁸ Ezt a tájékoztatást az Európai Parlamenti Kutatási és Dokumentációs Központ (ECPRD) kapcsolattartói bocsátották rendelkezésre.

23). A legtöbb rendszerben a parlamenti vizsgálóbizottságok elsődleges célja a kormányzati vagy közigazgatási intézkedések felügyelete. Egyes államokban a parlamenti vizsgálóbizottságok feladata ezenfelül az alkotmány vagy más jogi rendelkezések betartásának biztosítása.

24). A legtöbb tagállamban a parlamenti vizsgálóbizottságok a bíróságokéhoz hasonló, de kisebb mértékű nyomozati hatáskörrel rendelkeznek. Néhány esetben (Finnország, Írország, Spanyolország, Svédország, az egyesült királyságbeli Lordok Háza) a parlamenti vizsgálóbizottságok más parlamenti bizottságokéhoz hasonló hatáskörökkel bírnak.

A parlamenti vizsgálóbizottságok megbízásának végén általában politikai következmények merülnek fel, néha pedig bírósági fellépésre vagy eljárásra is sor kerül.

25). Az összehasonlító tanulmányból kiderül, hogy a parlamenti vizsgálóbizottságok tekintetében jogalappal rendelkező valamennyi tagállamban (kivéve Finnországban) e bizottságoknak lehetőségük van tanúk – például államháztartási szervek vezetői vagy más állampolgárok – beidőzésére tanúvallomás tétele céljából. Amennyiben a beidézett tanú nem jelenik meg a parlamenti vizsgálóbizottság előtt, mulasztása országonként eltérő szankciókkal büntethető: Görögországban például a parlamenti vizsgálóbizottság elnöke kikényszerítheti a tanú kötelező megjelenését, míg Írországban a parlamenti vizsgálóbizottság előtti megjelenés megtagadásának következményeképpen az ügyet a felsőbíróság elé terjeszthetik, és bírósági úton rendelhetik el a megjelenést. Az idézésnek való elégtétel megtagadása akár büntetési cselekménynek is minősülhet. Hollandiában a bizottság előtti megjelenést megtagadó vagy ott szándékosan meg nem jelenő tanúkat akár börtönbüntetéssel is sújthatják.

26). Az összehasonlító tanulmány alapján kapott kép továbbá azt mutatja, hogy a felmérésben vizsgált tagállamok többségében a parlamenti vizsgálóbizottságok kérhetik a vizsgálat folytatásához szükségesnek ítélt információk és dokumentumok továbbadását bizonyos közigazgatási vagy politikai szervektől, például a kormánytól, az igazságügyi hatóságoktól vagy a közigazgatási hatóságoktól. Néhány országban a parlamenti vizsgálóbizottságok magánjogi szervektől is kérhetnek saját részükre információgyűjtést. Az e felmérésben vizsgált tagállamok többségében a szabályok olyan eszközökkel ruházzák fel a parlamenti vizsgálóbizottságokat, amelyek segítségével kezelni tudják az együttműködés ilyen szervek általi megtagadását.

Az ilyen problémák megoldására többféle lehetőség létezik a közigazgatási bírságtól (pl. Ausztriában) a börtönbüntetésig (pl. Hollandiában).

27). Ezen túlmenően az adatok arra mutatnak, hogy több tagállamban (pl. Ausztriában, Belgiumban, Finnországban, Olaszországban, Svédországban, valamint Svájcban) a parlamenti vizsgálóbizottságok rendelkeznek még egy további előjoggal: a bíróságoktól is kérhetnek dokumentumokat, és a bíróságok általában eleget tesznek e kéréseknek. Másfelől Franciaországban, Írországban, Görögországban és Hollandiában nincsen együttműködés a parlamenti vizsgálóbizottságok és a bíróságok között, e két szerv egymástól függetlenül

dolgozik és közvetlenül nem érintkezik.

28). E rendelkezésekkel összevetve az Európai Parlament ideiglenes vizsgálóbizottságaira vonatkozó szabályok teret hagynak még e testületek felelősségi körének kiterjesztésére. Különösen hasznos lehetne az együttműködést megtagadó személyekkel vagy intézményekkel szemben alkalmazható szankciókra vonatkozó szabályok szigorítása. Ezt például a nemzeti hatóságokkal való szorosabb együttműködésen keresztül lehetne elérni. Lehetséges azonban, hogy a különböző nemzeti rendszerek által előírt szankciók közötti jelentős eltérések megkülönböztetéssel kapcsolatos problémákat okoznának az Európai Parlamentnek az uniós állampolgárokkal – a nemzeti intézményeken keresztül – való bánásmódja tekintetében.

Összegzésképpen a következő leglényegesebb pontokat vázolhatjuk fel:

1. A parlamenti vizsgálóbizottságok számos esetben a bíróságokéhoz hasonló, ám azoknál kisebb mértékű nyomozati hatáskörrel rendelkeznek, és megbízásuk hatálya kellőképpen tág.
2. A parlamenti vizsgálóbizottságok általában jogosultak közjogi (ideértve a bíróságokat is) és magánjogi szervektől információ kérésére, és ezek a szervek szankciók terhe mellett kötelesek együttműködni.
3. A tanúkat általános szabályként be lehet idézni, és a tanúvallomás megtagadása közigazgatási bírsággal vagy akár büntetőjogi szankciókkal sújtható.
4. A legtöbb tagállamban számos különböző módon biztosítják a bíróságokkal való együttműködést.

Figyelemmel e következtetésekre, valamint e vizsgálóbizottság tapasztalataira, a bizottság több következtetést és ajánlást dolgozott ki.

KÖVETKEZTETÉSEK vi. RÉSZ, VIZSGÁLOBIZOTTSÁG

VI. RÉSZ – A VIZSGÁLÓBIZOTTSÁGOK SZEREPE

A vizsgálóbizottság az általa szükségesnek ítélt javaslatok megtételére számára felhatalmazást biztosító mandátum alapján a következő következtetéseket vonja le:

1. A bizottság *ingerültségnek és sajnálatnak ad hangot egyes tanúk udvariatlan magatartása miatt, akik nem működtek együtt a vizsgálat során.*
2. A bizottság megállapítja, hogy a vizsgálóbizottságok hatáskörei az eljárási szabályzatban és az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság 95/167 határozatában megállapított módon igen korlátozottak, és nincsenek összhangban az Európai Parlament politikai formátumával, igényeivel és hatásköreivel.
3. A bizottság kéri, hogy a 95/167 határozatot tegyék naprakésszé, az Európai Parlament vizsgálati hatáskörét növeljék, és hozzák összhangba a nemzeti parlamentek többségének hatáskörével.

VII. RÉSZ - Ajánlások

A</Titre> vizsgálóbizottság jelentése <Commission> az Equitable Life Assurance Society válságáról

TÁRGYMUTATÓ   Ajánlások

- A.   **II. és III. rész – Átültetés és szabályozói rendszer**
- B.   **IV. rész - Jogorvoslatok**
- C.   **V. rész - Az Európai Bizottság szerepe**
- D.   **VI. rész - A vizsgálóbizottságok szerepe**

A. AJÁNLÁSOK, II. ÉS III. RÉSZ – ÁTÜLTETÉS ÉS SZABÁLYOZÁSI RENDSZER

1. A bizottság kéri a prudenciális felügyelet és a szabályozási normák egész Unióra kiterjedő további megerősítését, ideértve azon előírást, hogy képezzenek tartalékot olyan kötelezettségekre, mint például a nyereségrészesedés, ideértve a végső nyereségrészesedést és a garantált szolgáltatást is.
2. A bizottság kéri, hogy a pénzügyi szolgáltatásokról szóló jogszabályokban rendelkezzenek megelőző korai előrejelző rendszerekről, amelyek képesek a pénzügyi szolgáltató vállalatok felügyeletéből vagy szabályozásából adódó potenciális problémák eredményes kimutatására, különösen határokon átnyúló pénzügyi műveletek esetén. *Úgy vélik, hogy ennek szerepelnie kell a Bizottság II. tőkemegfelelési jogi aktusra vonatkozó javaslatában.*
3. *A bizottság üdvözli a II. tőkemegfelelési jogi aktus körüli jelenlegi vitákat, illetve egy elvekre és kockázatra alapuló megközelítés alkalmazását a prudenciális követelmények kiszámításakor, amellyel biztosítható, hogy a vállalatok saját profiljuknak megfelelően rendelkeznek tőkével egységes előírások helyett.*
4. *A bizottság határozottan javasolja kifinomultabb mechanizmusok további végrehajtását, amelyek révén példás együttműködés garantálható a nemzeti szabályozási hatóságok között, különösen az Európai Biztosítási és Foglalkozási Nyugdíj-felügyeletek Bizottsága (CEIPOS) keretében, egy valóban hatékony beavatkozási rendszer létrehozása érdekében, amely sikeresen tud reagálni a belső piac anomáliáira vagy zavaraira.*

5. A bizottság üdvözlí, hogy a CEIOPS-t bevonják az eljárási szabályok határokon átnyúló tevékenységek esetén követendő felülvizsgálatára vonatkozó 2007. évi munkaprogramjába a *Sienai Jegyzőkönyvben*⁵³⁹ megállapítottak szerint. A bizottság felhív e jegyzőkönyvnek a kötvénytulajdonosok védelmére és a határokon átnyúló panaszokra összpontosító átfogó felülvizsgálatára.
6. A bizottság elfogadhatatlannak tekint minden olyan kísérletet, amely a nemzeti pénzügyi szabályozóknak csak a nemzeti hatáskörükre korlátozódó passzív szerepének értelmezésére vagy igazolására irányul, és felszólít arra, hogy az EK jogszabályai emeljék ki a nemzeti szabályozók testületi felelősségét a pénzügyi szolgáltatások belső piacának optimális működése védelmét, illetve a fogyasztóvédelem legmagasabb szintjének biztosítását illetően. Különösen a bizottság úgy ítéli meg, hogy a fogadó állam szabályozói aktív támogatást kell, hogy nyújtsanak a panaszosoknak, segíteniük kell őket, hogy panaszaikat a megfelelő címzetthez eljuttassák.
7. A bizottság elismeri, hogy a Bizottság nem vállalhatja fel a „szabályozók szabályozója” szerepkörét. Azonban az EK jogszabályainak az egész belső piacra kiterjedő megfelelő alkalmazását biztosítandó határozottan ajánlja, hogy a Bizottság vizsgálja meg alaposan, hogy minden tagállam elegendő eszközt és forrást biztosított-e nemzeti szabályozói számára, hogy azok képesek legyenek az EK pénzügyi felügyeleti jogszabályainak teljes körű és következetes alkalmazására. Felhívja emellett a Bizottságot, hogy tájékoztassa a vizsgálatról az Európai Parlament megfelelő bizottságait.
8. A bizottság határozottan kéri, hogy a pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó jogszabályok megfelelően biztosítsanak elsőbbséget a befektetők védelmével kapcsolatos kérdéseknek, biztosítva egyúttal a pénzügyi szolgáltatásnyújtó számára a dinamikus és versenyző környezetet, *amely minimalizálja a bürokráciát, és nem fojtja el az innovációt. E tekintetben a bizottság támogatja, hogy helyezzenek nagyobb hangsúlyt az elvekre alapuló szabályozásra a pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos bármilyen jövőbeli jogszabályban. Emellett* mivel a nyugdíjtermékekbe történő befektetések egyre fontosabb szerepet játszanak az európai gazdaságban a demográfiai egyenlőtlenségre és az előregedő népességre figyelemmel, a bizottság hangsúlyozza annak szükségességét, hogy ösztönözzék a fogyasztói bizalmat a nyugdíjtermékekben, biztosítva ezek tekintetében a biztonság és a befektetők védelme legmagasabb szintjét az egész belső piacon.

---

⁵³⁹ Sienai Jegyzőkönyv az EK-tagállamok felügyeleti hatóságai által különösen az életbiztosítási és a nem életbiztosítási irányelvek alkalmazása során folytatott együttműködésről (1997).

B. AJÁNLÁSOK, IV. RÉSZ – JOGORVOSLATOK

9. Figyelemmel arra, hogy az Egyesült Királyság kormánya elmulasztott eleget tenni a harmadik életbiztosítási irányelv követelményeinek, és mivel nincs rendelkezésre álló bírósági jogorvoslat, sem eredményes alternatív jogorvoslati eszközök, a bizottság határozottan úgy véli, hogy az Egyesült Királyság kormánya köteles felelősséget vállalni. A bizottság tehát határozottan ajánlja, hogy az Egyesült Királyság kormánya alakítson ki és hajtson végre megfelelő rendszert tekintettel az Equitable Life kötvénytulajdonosok kártalanítására mind az Egyesült Királyságon belül, mind külföldön.

10. A bizottság sürgeti az Egyesült Királyság kormányát, hogy fogadjon el és hajtson végre minden olyan ajánlást, amelyet az Egyesült Királyság parlamenti ombudsmana az Equitable Life tekintetében tesz.

11. Bár a FOS az egyik legfejlettebb bíróságon kívüli vitarendezési rendszer Európában a joghatóság és a hatáskörök tekintetében, a bizottság szerint az Equitable Life ügye ennek működését illetően több hiányosságot is feltárt. A bizottság ezért kéri, hogy az Egyesült Királyság kormánya sürgősen foglalkozzon ezen hiányosságokkal, erősítse meg a FOS kapacitásait, és biztosítsa, hogy az valóban független a FSA-tól.

A bizottság sürgeti a tagállamokat annak biztosítására, hogy saját területükön belül megfelelő alternatív vitarendezési (ADR) rendszerek jöjjenek létre, amelyek a pénzügyi szolgáltatások teljes területére vonatkoznak, a FIN-NET rendszeren belül a fennmaradó földrajzi hiányosságok megszüntetése érdekében. A bizottság felhívja továbbá az Európai Parlamentet, hogy támogassa a pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó jogszabályok keretében a kötelező intézkedéseket, amelyek előírnák a tagállamok számára annak biztosítását, hogy területükön belül létrejöjjenek ilyen rendszerek. A jelek szerint nincs ellentmondás egyrészt az ilyen rendszerek létrehozására vonatkozó közösségi kötelezettség, másrészt azon tény között, hogy a fogyasztóknak pusztán az ilyen rendszerek alkalmazására vonatkozó lehetőség áll a rendelkezésére.

13. Figyelemmel a FIN-NET rendszeren belüli hiányosság megszüntetésére és tekintettel arra, hogy a fogyasztók számára fontos, hogy hozzáférjenek elfogulatlan bíróságon kívüli vitarendezési rendszerekhez, a bizottság kéri a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot olyan kötelező intézkedésekre, amelyek jogszabályban írják elő a tagállamok számára olyan ADR-rendszerek létrehozását, amely saját területükön belül valamennyi pénzügyi szolgáltatásra vonatkozik. A Bizottság javaslata meg kell, hogy állapítsa az ADR-rendszerek függetlenségét, hatáskörét és joghatóságát, és elő kell, hogy írja a tagállamok számára közös feltételek elfogadását a rendszerekre vonatkozó egyes joghatóságokat illetően.

14. A bizottság sürgeti a Bizottságot, hogy törekedjen a FIN-NET rendszer láthatóságának és

a fogyasztók előtti ismertségének fejlesztésére. Hasonlóképpen a bizottság felhívja a tagállamokat, hogy teljes körűen működjenek együtt a FIN-NET-tel, többek között azonnal értesítést adva bármely ezzel kapcsolatos, kiemelkedőbb rendszerről.

15. A bizottság szerint az Európai Parlamentnek részt kell vennie a FIN-NET teljes felülvizsgálatában, ideértve a tagállamoknak megküldött kérdőíveket is⁵⁴⁰, továbbá az ezt követő fejleményekben.
16. A bizottság véleménye szerint a pénzügyi szolgáltatások fogyasztói számára több jogot kell biztosítani annak érdekében, hogy kiegyensúlyozottabb viszony legyen biztosítható közöttük és a pénzügyi szolgáltatásnyújtó vállalkozások között, amely utóbbiak jogosan kívánják kihasználni a belső piac előnyeit, ezáltal biztosítva, hogy „nincs mobilitás felelősség nélkül”.
17. A bizottság tehát úgy ítéli meg, hogy a tisztességesség és a kötvénytulajdonosok közötti megkülönböztetésmentesség, valamint a bírósági eljárás legtöbbjük számára akadályozó tényezőt jelentő költségei miatt a pénzügyi szolgáltatások fogyasztói számára a közösségi jog értelmében jogot kell biztosítani erőforrásaik közös felhasználására és arra, hogy együttesen lépjenek fel a szolgáltatásnyújtók vagy a tagállami felügyeleti hatóságok ellen a nemzeti bíróságokon. Egy ilyen eljárás, amely a kis összegű követeléseket egyetlen keresetben egyesítené, időt és pénzt takarít meg, és nem helyettesítheti a nemzeti pénzügyi szolgáltatásokkal foglalkozó EU-s vagy nemzeti jogszabályok megsértése miatti kártérítés tekintetében rendelkezésre álló nemzeti jogorvoslati lehetőségeket.
18. Fontos emellett tisztázni, hogy a kötvénytulajdonosok által elszenvedett, bizonyos típusú közvetlen veszteség olyan veszteség, amely kártalanítható. Ez szükséges annak biztosítása érdekében, hogy a közösségi jogból származtatható jogok eredményesek legyenek. Emellett a Bíróság már elismerte a haszon és a kamat kiesésére vonatkozó kártalanítás mértékének tág értelmezését, korlátozva ezzel a nemzeti eljárásjogi autonómiát. Emellett tágan kell értelmezni azon álláspontot, hogy a panaszosok a kollektív kereset érdekében közös vagy kapcsolódó ténybeli vagy jogi érdekekkel rendelkezzenek.
19. A bizottság ezért üdvözli, hogy a Bizottság vizsgálatot kezdett a kollektív jogorvoslatról⁵⁴¹, és kéri a Bizottságot, hogy folytasson további vizsgálatot egy olyan jogi keret kialakítását illetően, amelyben egységes polgári jogi eljárási követelmények lennének a határokon átnyúló kollektív európai kereseteket illetően, és tegyen jelentést a Parlamentnek az eredményekről.
20. A bizottság kéri a Bizottságot, hogy tegyen megfelelő javaslatokat, amelyek célja a székhely szerinti és a befogadó állam hatóságai hatásköreinek tisztázása az EU jogszabályai értelmében, tekintettel a biztosítási vállalkozások üzletvitelének és a közjó fogalmának a felügyeletére. Különösen az ilyen javaslatok lehetővé kell, hogy tegyék a befogadó tagállam számára, hogy eredményesen elvégezhesse a területén működő vállalkozások üzletvitelének

⁵⁴⁰ H9, 11. o.

⁵⁴¹ Európai Bizottság, Az EU fogyasztóvédelmi stratégiája 2007–2013, SEC(2007) 321–323, 11. o.; Kuneva biztos Parlamentnek szóló beszéde 2007. március 13-án

felügyeletét, az említett vállalkozások pénzügyi helyzetére vonatkozó segítségnyújtással és tájékoztatással a székhely szerinti tagállam részéről.

21. A bizottság szerint a harmadik életbiztosítási irányelvben előírt tájékoztatási követelményeket ki kell bővíteni és meg kell határozni, figyelemmel a harmonizált fogyasztóvédelem egész EU-ra kiterjedő magas színvonalának biztosítására is. Többek között egyértelműen és teljes körűen tájékoztatni kell a fogyasztókat arról, hogy mely hatóságokhoz fordulhatnak panaszokkal vagy kérdésekkel, és ezt konkrét példákkal kell illusztrálni. A fogyasztónak nyújtandó tájékoztatás tartalmazza, hogy a fogyasztó melyik hatósághoz fordulhat panaszokkal és kérdésekkel, konkrét példákkal együtt. A bizottság kéri a Bizottságot, hogy e tekintetben haladéktalanul dolgozzon ki megfelelő javaslatokat.
22. A bizottság határozottan kéri, hogy a nemzeti pénzügyi hatóságok tegyenek meg minden szükséges erőfeszítést az együttműködésre annak biztosítása érdekében, hogy a prudenciális és az üzletviteli kérdésekkel kapcsolatos területeket érintő panaszokat megfelelően kezeljék.
23. A bizottság kéri az Egyesült Királyság kormányát, hogy biztosítsa a vonatkozó jogszabályok EU-jognak való megfelelését, azokat olyan módon biztosítva, hogy olyan befektetők hozzáférést kapjanak pénzügyi szolgáltatások kártérítési rendszeréhez, akik az Egyesült Királyság vállalkozásainak külföldi leányvállalataival szerződtek, tekintet nélkül arra, hogy e befektetők az Egyesült Királyság lakosai-e.
24. A bizottság felhívja továbbá a Bizottságot, hogy minél hamarabb folytassa az előkészületeket egy olyan irányelvvel kapcsolatosan, amely minden tagállam számára előírja biztosítási garanciarendszer létrehozását, amely a külföldi leányvállalatoknak mind a nemzeti, mind az EU-s fogyasztóira és kedvezményezettjeire vonatkozna, és hogy 2007 végéig nyújtson be javaslatot.
25. A bizottság ajánlja, hogy a Bizottság hagyja nyitva a lehetőségét annak, hogy diszkrecionális hatáskörét gyakorolva kivizsgálja az EU-jog korábbi megsértéseit különösen olyan esetekben, amikor az állítólagos jogsértés több tagállam számos polgárát érinti. Emellett felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a Szerződés rendelkezéseinek olyan módosításából adódó lehetséges előnyöket, amely lehetővé tenné a tagállamok korábbi jogsértések miatti szankcionálását.
26. A bizottság határozottan ajánlja, hogy a Bizottság, a Tanács és a Parlament a pénzügyi szolgáltatások területén folytatott jogalkotás során tartsa szem előtt, hogy a jogszabályokat olyan módon kell megszövegezni, amely az egyéni fogyasztók számára egyértelműen meghatározott jogokat biztosít, amelyekre a nemzeti bíróságok előtt hivatkozni lehet. Ezzel fejlődne a fogyasztóvédelem, ugyanakkor viszont erősebb ösztönzők jönnének létre a tagállamok számára az EU-jogszabályok megfelelő és időben történő átültetését és alkalmazását illetően.

C. AJÁNLÁSOK, V. RÉSZ – AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG SZEREPE

27. Nagyobb odafigyelés a jogalkotás minőségét és későbbi értékelését illetően

- a) A bizottság erősen ajánlja, hogy a Bizottság haladja meg az átültetés jelenlegi formális értelmezését, és szenteljen több figyelmet a jogalkotás minőségének és későbbi értékelésének.
- b) A bizottság szerint *létfontosságú* továbbá, hogy valamennyi, a jogalkotási folyamatban érintett közösségi intézmény figyelembe vegye már a szövegezési szakasztól kezdve a közösségi jog alkalmazásához és nyomon követéséhez kapcsolódó lehetséges nehézségeket, illetve hogy megtegyenek minden lehetséges erőfeszítést a jogszabály elfogadása után esetleg felmerülő nehézségek előzetes felmérésére.
- c) A bizottság felszólítja a Bizottságot, hogy demonstrálja, hogy fokozottan összpontosít a közösségi jogszabályok végrehajtására és érvényesítésére, illetve arra, hogy biztosítsa, hogy az elfogadott irányelveket az egész Unióban következetesen hajtják végre, összhangban a 2006. november 14-én elfogadott, „*Az Európai Unió belüli jobb szabályozás stratégiai felülvizsgálata*” című dokumentummal⁵⁴². Emellett valamennyi irányelvnek tartalmaznia kell az átültetésre előírt, jogilag kötelező határidőt, amelynek a lehető legrövidebbnek kell lennie, és amely főszabályként nem lépheti túl a két évet.

28. A bizottság felhívja továbbá a Bizottságot, hogy a végrehajtással kapcsolatban helyezkedjen proaktívabb álláspontra. Aktív szerepet kell megtartania a jogalkotási folyamat egésze során és azt követően is, és eredményes eszközöket kell végrehajtania annak biztosítása érdekében, hogy a jogszabályok a szükséges hatást ériék el. A Bizottságnak elő kell írnia, hogy a tagállamok tegyenek jelentést a végrehajtás helyzetéről, hogy a terhet egyenlően osszák meg a tagállamok és a Bizottság között, *illetve hogy az ilyen ellenőrzésről készítsenek jelentést az Európai Parlamentnek.*

29. A bizottság szerint üdvözlendő a tagállamok között a bevált gyakorlat megosztása – például a Bizottság által szervezett, jogszabályi csomagokkal foglalkozó ülések és átültetési munkaértekezletek keretében. E tekintetben a bizottság felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg, milyen módon vonható be a Parlament ezekbe a folyamatokba, különösen az előadó, aki a jogalkotási folyamat egésze során követheti a jogi aktus sorsát. A bizottság szükséges kiegészítésként felhív a nem megfeleléség esetére szankciók szigorú alkalmazására, ideértve időszakos bírságfizetéseket és átalányösszegű bírságokat is.

30. A bizottság hangsúlyozza, hogy a közösségi jog átültetésének és alkalmazásának felelőssége elsősorban a tagállamoké. E tekintetben a bizottság ösztönzi a tagállamokat, hogy adott esetben alakítsanak ki projektcsoportokat, amelyek nem csupán a jogalkotási

---

⁵⁴² COM 2006(689) végleges

folyamat során követik a jogi aktus sorsát, hanem a végrehajtási folyamat során nemzeti szinten is.

31. A bizottság hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a polgárok jobban megértsék az EU jogszabályait, és felhív ezért valamennyi jogalkotási javaslatban összefoglalók vagy a polgároknak szánt összefoglalók bevezetésére, ami egyes tagállamokban bevett gyakorlat⁵⁴³, amelyeknek bár nem lenne joghatása, azonban a jogi aktus szerves részét képeznek, és a polgároknak és más érdekelt feleknek szánt nem technikai magyarázatként szolgálnának. Felhívja a Bizottságot, hogy e kérdésben vállaljon vezető szerepet, és ezért *felszólít a Parlament 2006. május 16-i állásfoglalásának⁵⁴⁴ megfelelően arra, hogy minden jogalkotási javaslatnak legyen része az összefoglaló.*

Az eltérések, kivételek és választási lehetőségek alkalmazása

32. A bizottság határozottan ajánlja, hogy a „II. tökemegfelelési jogi aktusra” vonatkozó soron következő javaslatra tekintettel a Bizottság és a Tanács tartózkodjon attól, hogy a jövőbeli jogszabályokban választási lehetőségeket, kivételeket vagy eltéréseket tesz lehetővé. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy nem okoznak újabb végrehajtási problémákat az EU-jog átültetése során további nemzeti követelmények előírásával („túldíszítés”). Emellett a Bizottságnak a továbbiakban is folytatnia kell a közösségi joganyag egységes szerkezetbe foglalására, egyszerűsítésére és kodifikálására irányuló munkát annak jobb hozzáférhetősége és értelmezhetősége érdekében.

Megfelelési táblázatok

33. A bizottság emlékeztet a jobb jogalkotásról szóló, 2003. évi intézményközi megállapodásra⁵⁴⁵, és különösen a Tanács azon kötelezettségvállalására, hogy ösztönzi a tagállamokat az irányelvek és a nemzeti átültetési intézkedések közötti megfelelést bemutató táblázatok elkészítésére és kitöltésére.
34. A bizottság határozottan ajánlja, hogy a nemzeti jogszabályok megfelelőségi ellenőrzésének és a bírósági felülvizsgálatnak a megkönnyítése érdekében, illetve az átláthatóság növelése céljából az irányelvek szisztematikusan tartalmazzanak olyan kötelezettséget, hogy a tagállamok készítsenek részletes megfelelési táblázatot az irányelvek átültetése során. A Parlamentnek következetesen ilyen értelmű módosításokat kell benyújtania, ha rendelkezik erre hatáskörrel.
35. A bizottság véleménye szerint a megfelelési táblázatok szisztematikus rendelkezésre bocsátásával könnyebbé válhatnak a Bizottság ellenőrzési feladatai, amit egyes esetekben sürgősen bonyolít az, hogy nincs a birtokában „Ariadné fonala”, amellyel a végrehajtási jogszabályokban eligazodhatna. A bizottság emellett úgy véli, hogy a

⁵⁴³ A finn Igazságügyi Minisztérium kiadványa, 2006:3, jogszabály-szövegezési utasítások, 12. o., 30. o.

⁵⁴⁴ *A közösségi jog alkalmazásának nyomán követéséről szóló 21. és 22. éves bizottsági jelentésről (2003 és 2004) szóló állásfoglalás (2005/2150(INI), 19. bekezdés.*

⁵⁴⁵ HL 2003/C 321/01, 2003. december 31., 34. bekezdés. Lásd még: Európai Bizottság, Az Európai Unió belüli jobb szabályozás stratégiai felülvizsgálata, COM(2006) 690–691, 9. o.

megfelelési táblázatok módszeres rendelkezésre bocsátásával meggyőzhető a nemzeti parlamentek, hogy vállaljanak aktívabb szerepet az EU-jog végrehajtásának nyomon követésében, továbbá ez segítené őket nemzeti kormányaik ellenőrzésében és elszámoltatásában.

Az elaprózott átültetés elkerülése lehetőség szerint

36. A bizottság véleménye szerint kerülendő lehetőség szerint a tagállamok részéről az elaprózott átültetés, vagyis az a gyakorlat, hogy az irányelveket úgy ültetik át, hogy több, különféle hierarchikus szinten lévő jogi aktust vagy meglévő nemzeti jogi fogalmakat alkalmaznak, mivel ez nem könnyíti meg a végrehajtás nyomon követését, és nem mozdítja elő az átláthatóságot az EU-polgárok számára. Ez a következtetés még kényszerítőbb a megfelelési táblázatok hiányában.

Kevesebb irányelv, több rendelet

37. A bizottság ajánlja, hogy lehetőség szerint rendeleteket és ne irányelveket válasszanak szokásos jogszabályi forma gyanánt a különösen érzékeny kérdésekkel kapcsolatos jogalkotásnál, hogy jobban megfelelhessenek a jogalkotói célnak. Ez különösen olyan jogszabályokra vonatkozik, ahol az átültetési hibák vagy késedelmek a belső piac jelentős fennakadását eredményezhetik, vagy lényeges mértékben veszélyeztethetik az EU-s fogyasztók védelmét.

Együtműködési mechanizmusok

38. A bizottság véleménye szerint szükségesek a Bizottság által irányított jogsértési eljárásokra alapuló hagyományos végrehajtási mechanizmusok, azonban ezek semmiképpen sem elegendők arra figyelemmel, hogy egyre több az EU-s intézkedés és a tagállam. A bizottság határozottan ajánlja, hogy ezek mellé a nemzeti hatóságok közötti kifinomultabb együttműködési mechanizmusok társuljanak, és erősebb hangsúly kerüljön a kapacitásépítésre. Ezzel kapcsolatosan a bizottság támogatja a banki, értékpapírokkal kapcsolatos és biztosítási jogszabályok esetén a Lámfalussy-eljárás mint példa követését. Ennek többszintű kormányzati rendszere helyettesítheti a hagyományosabb, felülről irányított döntéshozatali és végrehajtási formákat, és ösztönzi az együttműködést a nemzeti szabályozók és a felügyeletek között. *A bizottság azonban megállapítja, hogy az Európai Parlament előjogait megfelelően védeni kell ilyen eljárások megállapításakor és végrehajtásakor.*

A Bizottságnak több erőforrásra van szüksége

39. A bizottság határozottan kéri, hogy a Bizottság kapjon több erőforrást és személyzetet (főleg a nyelvi területen) az átültetés jobb színvonalú nyomon követése érdekében. A bizottság emellett felhívja az Európai Parlamentet, hogy tartson ki e kötelezettségvállalás mellett, és támogassa a Bizottságot nagyobb mértékű költségvetési előirányzatokkal ezen egyedi feladat tekintetében.

A Bizottságnak közelebről kell felügyelnie a nemzeti eseményeket

40. A bizottság véleménye szerint a Bizottság proaktívabb álláspontot kell, hogy kövessen a nemzeti események felügyelete során, különösen ha ezek alapvető fontosságú EU-irányelvekkel kapcsolatosak. A Bizottságnak közelebről követnie kell a nemzeti médiát, és szoros kapcsolatban kell állnia az adott érintettekkel, hogy időben kimutathassa az EU-jog alkalmazásának potenciális problémáit. A bizottság ezért sürgeti a Bizottságot, hogy intenzívebben vegye igénybe tagállami delegációit. *Emellett az európai polgárok által a közösségi jog alkalmazásának eredményes ellenőrzésében játszott alapvető és szimbolikus szerepet a továbbiakban is el kell ismerni és meg kell erősíteni.*

Szorosabb együttműködés szükséges az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek között

41. A bizottság véleménye szerint *létfontosságú, hogy* a nemzeti parlamenteknek és az Európai Parlament szorosabban együttműködjenek a közösségi jog alkalmazásának nyomon követésében. A szorosabb kapcsolatok révén ösztönözhető és fokozható az európai ügyek eredményes nemzeti szintű ellenőrzése, mivel a nemzeti parlamentek sajátos, értékes szerepet játszhatnak ebben az ellenőrzésben. Emellett egy ilyen együttműködéssel megerősödne az Unió demokratikus legitimitása, és ezzel az közelebb kerülhetne polgáraihoz.

Az Európai Parlament nagyobb mértékű felügyelete

42. A bizottság szerint az Európai Parlament állandó bizottságai aktívabb szerepet kell, hogy vállaljanak a bizottság hatásköréhez tartozó jogszabályok végrehajtásának nyomon követése során. A bizottság ragaszkodik ahhoz, hogy lehetőség szerint a Parlament adott aktáért felelős előadója központi, tartós szerepet játsszon az európai jogszabályok tagállamok által történő végrehajtása és a tagállamok azoknak való megfelelése folyamatos felülvizsgálatában. *E tekintetben a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Bizottság által szervezett rendszeres végrehajtási ülések példaként szolgálhatnak.* A Bizottság szerepének sérelme nélkül az előadó kapcsolattartói szerepet játszhatna a polgárok panaszai és visszajelzései tekintetében. Emellett a felelős előadó a jogalkotási folyamat során az aktát illetően közelebről érintett árnyékelőadókkal vagy tagokkal együtt elegendő igazgatási támogatást kell, hogy kapjon feladata eredményes végrehajtásához. Adott esetben e folyamat eredményeként végül minden egyes bizottságon belül végrehajtási munkacsoportot kell létrehozni. *A jogszabályok eredményességét és végrehajtását illetően folyamatos és eredményes ellenőrzés szükséges.*

D. AJÁNLÁSOK, VI. RÉSZ – A VIZSGÁLÓBIZOTTSÁGOK SZEREPE

43. A bizottság ajánlja, hogy hatáskörrel rendelkező bizottsága kezdjen munkát a Bizottságnak és a Tanácsnak a 96/167 határozat módosítására tett javaslattal kapcsolatban, tekintettel az Európai Parlament vizsgálóbizottságai hatásköreinek kibővítésére és fennhatóságának növelésére, *különös tekintettel vizsgálati hatásköreik bővítésére, hogy biztosítsák számukra a tagállami hatóságokkal szoros együttműködésben a tanúk beidőzését, amely hatóságok kötelesek ilyen kérésnek eleget tenni, és a vizsgálat során szorosan együttműködni.*

MELLÉKLETEK

TÁRGYMUTATÓ

- A. Menetrend
- B. Glosszárium
- C. Az összes bizonyítékot és felvételt tartalmazó DVD

1. MELLÉKLET

AZ EQUI TÖRTÉNETE ÉVSZÁMOKBAN

A legfontosabb események félkövéren szedve

- **1762 megalapítják az Equitable Life-ot.**
- 1913 az Equitable Life megkezdi a nyugdíjkötvények értékesítését.
- 1951. április: Létrehozzák a nyugdíjba vonuláskor járó szolgáltatások megadóztatásával foglalkozó Millard Tucker bizottságot. Roy Ranson belép az Equitable Life-hoz.
- 1953. közzéteszik „A kedvezményezettekre vonatkozó a(55) táblázat” című kiadványt (CMI – Brüsszeli Értéktőzsde), amely új biztosításmatematikai megközelítést alkalmaz a kedvezményezettek halandóságával kapcsolatban.
- 1954. február: „A nyugellátás kezelése adóügyi szempontból” címmel közzéteszik a Tucker-bizottság jelentését.
- 1956 Hatályba lép az 1956. évi pénzügyi törvény, amely a nyugellátás után járó adókedvezmény jogát kiterjeszti az önálló vállalkozókra. (Később belefoglalják a jövedelmi és társasági adóról szóló 1970. és 1988. évi törvényekbe.)
- **1957. Az Equitable Life értékesíti a(55)-ös halandósági táblázatokon alapuló, garantált évjáradékszintű első nyugdíj szolgáltatás-kötvényét (RAP).**
- 1967. Henry Tappendent a társaság vezérigazgatójaként és biztosításmatematikusként Maurice Ogborn követi.
- 1970. Az Egyesült Királyság 1970. évi pénzügyi törvénye.
- 1971. Az Equitable a garantált kamatlábat (GIR) évi 3%-ra emeli. május 15.:
- **1971. május 15. A vezetőség megállapodik abban, hogy folytatják az utólag fizetendő prémium nélküli, nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvények bevezetését.**
- 1972 október: Ogborn, a társaság vezérigazgatója és biztosításmatematikusa nyugdíjba vonul; utódja Barry Sherlock. Ransont biztosításmatematikushelyettesé léptetik elő.
- **1973 A biztosítótársaságokról szóló 1973. évi törvény végrehajtja az első életbiztosítási irányelvet. A biztosítótársaságokról szóló 1973. évi módosító törvény bevezeti annak lehetőségét, hogy a jelenlegi és lehetséges kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak való nem megfelelés szabályozói fellépést vonjon maga után.**
- 1973 április: Az Equitable bevezeti a nem garantált végső (később lejárat) nyereségrészesedést.

- **1974 A biztosítótársaságokról szóló 1974. évi törvény egységes szerkezetbe foglalja a meglévő jogszabályokat. A 15. szakasz a vezető biztosításmatematikusok törvényben meghatározott feladatait rögzíti. Sherlock lesz a társaság első vezető biztosításmatematikusa.**
- 1974 augusztus: Roy Ranson vezetésével megalakul a Termékvizsgáló Csoport (PIT).
- 1975. május 1.: Közzéteszik az Institute and Faculty of Actuaries első útmutatójának (GN1) első kiadását.
- 1975. október: Az Equitable a garantált kamatot (GIR) évi 3,5%-ra, a már élő kötvények kamatát pedig 7%-ra emeli. Ezek mértéke eddig évi 2,5%, illetve 4% volt.
- A pénzügyi törvény 22. szakasza engedélyezi a nyílt piaci opciót, így a nyugdíjkötvény-tulajdonosok másik biztosítótól is vásárolhatnak évjáradékot.
-
- 1990. december 20.: Ranson először kérvényezi a jövőbeli profithoz kapcsolódó implicit tételek alkalmazását.
- **1981 A biztosítótársaságokról szóló 1981. évi törvény végrehajtja az első életbiztosítási irányelvet.**
- **1982. január 1.ansont biztosításmatematikussá nevezik ki Sherlock mellé; Sherlockot követi a társaság vezető biztosításmatematikusi posztján.**
- **1982. A biztosítótársaságokról szóló 1982. évi törvény egységes szerkezetbe foglalja a biztosítótársaságokról szóló 1974. és 1981. évi törvényeket.**
- 1982 május: John Caldecott, a társaság elnöke nyugdíjba vonul; utódja David Murison.
- **1982 év ősze folyamán az aktuális évjáradék-kamatszint rövid időre a garantált évjáradék kamatszintje alá esik.**
- 1982. október 1.: A biztosítótársaságokról szóló 1981 (SI 1981/1654) rendelet megállapítja a kötelezettségek értékelésének szabályait.
- 1983: A társaság vezetősége úgy dönt, hogy a garantált évjáradékok költségét a végső nyereségrészesedésből fedezik:
- 1983. október 1.: Közzéteszik az Institute and Faculty of Actuaries nyolcadik útmutatójának (GN8) első kiadását...
- 1984. március 15: A biztosítótársaságokról (könyvelés és nyilatkozatok) szóló 1983 (SI 1983/1611) rendelet.
- 1984. október 5. Szabályozói útmutatót adnak ki a jövőbeli profithoz kapcsolódó implicit tételek alkalmazásának kérelmezéséről.
- **1985 január: Ransont a társaság választmánya ügyvezető igazgatóvá nevezi ki.**
- 1986 május: David Murison, a társaság elnöke nyugdíjba vonul; utódja Prof. Roland Smith.
- 1986 december: A Brit Biztosítók Egyesülete (Association of British Insurers, ABI) kiadja első nyilatkozatát a biztosításban alkalmazandó ajánlott könyvelési gyakorlatról (SORP).

- 1987: Az Equitable utolsó hároméves nyereségrészesedés-nyilatkozata.
- **1987. október 19.: Fekete hétfő. 1929 októbere óta a legnagyobb visszaesés a részvényt piacon egy nap alatt.**
- **1988. április 29.: Hatályba lép a pénzügyi szolgáltatásokról szóló 1986. évi törvény. Az életbiztosítókat és befektetési társaságokat szabályozó szervezet (Life Assurance and Unit Trusts Regulatory Organisation, LAUTRO) önszabályozó szervezetté (SRO) válik, amely az életbiztosító társaságok – köztük az Equitable Life – üzletviteli szabályozását tekintve az Értékpapír- és Befektetési Tanács (Securities and Investments Board, SIB) alá tartozik.**
- 1988. július 1.: Új szerződések esetén a nyugdíjszolgáltatás-kötvények helyett személyes nyugdíjkötvényeket értékesítenek.
- **1989: Az Equitable az új szerződések tekintetében belső hitelt hoz létre, hogy a kötvények futamidejében tőkésítse az új szerződések bekerülési árát.**
- **1989. március 20.: Roy Ranson és Chris Headdon előadása a londoni biztosításmatematikusi-intézetben „Profittal, titkok nélkül” címmel.**
- **1989. április: megváltoztatják az Equitable kötvénytulajdonosainak éves kimutatását, így az tartalmazza a kötvény továbbgörgetési értékét, beleértve a nem garantált többlet-nyereségrészesedést is.**
- 1990. február 19.: Headdon az edinburgh-i biztosításmatematikusi-intézetben megtartja a „Profittal, titkok nélkül” című előadást.
- 1990. május: Az ABI kiadja második nyilatkozatát az ajánlott könyvelési gyakorlatról (SORP).
- 1990. augusztus: A Számviteli Standard Testület (Accounting Standards Board, ASB) átveszi a számviteli standardok kidolgozásának feladatát a Számviteli Standard Tanácstól (Accounting Standards Council, ASC).
- 1990 vége: A társaság első alkalommal vezeti be a kötelezettségek előírt értékelésekor a feltételezett bruttó többlet-nyereségrészesedés mértékét és a kötelezettségek leszámítolására használt kamatláb közötti 1,25%-os különbözeti arányt.
- 1991. június 30.: Nyugdíjba vonul Sherlock, a társaság vezérigazgatója és biztosításmatematikusa.
- **1991. július 1.: Ranson a társaság új ügyvezető igazgatója és biztosításmatematikusa, de továbbra is megtartja vezető biztosításmatematikusi pozícióját.**
- **1992. szeptember 16.: Fekete szerda: a fontot ki kellett vonni az európai árfolyam-mechanizmusból (ERM).**
- 1992. november 6.: Ranson első alkalommal jelzi a Kormányzati Biztosításmatematikusi Hivatal (GAD) felé, hogy az 1991-es hozammal kapcsolatban kvázi-Zillmer módszer szerint végzett módosítást alkalmaztak.
- 1992 december: „A felelős vállalatirányítás pénzügyi szempontjai” címmel közlést tesz a Cadbury-jelentést.
- 1993. július 7.: Ranson első ízben veti fel a GAD-nál az alárendelt kölcsöntőke alkalmazásának

megfontolását.

- 1993. október: A garantált évjáradékok rövid időre meghaladják a piaci árfolyamot.
- 1993. december 22.: Az Equitable választmánya az 1992-es nyilatkozathoz fűzött módosító megjegyzésben elfogadta a végső különbszeti többlet-nyereségrészesedésre vonatkozó politikát.
- 1994. január 24.: Létrehozzák az Equitable felülvizsgáló bizottságát.
- 1994. február 8.: Létrehozzák a rendszerekkel és ellenőrzéssel foglalkozó felülvizsgálói csoportot (Systems and Controls Review Group, SCRG).
- **1994. február 9.: Megbeszélést tartanak az Equitable nyereségrészesedése meghatározásáról, ahol megerősítik a végső különbszeti többlet-nyereségrészesedésre vonatkozó politika (DTBP) 1993. évi bevezetését.**
- 1994 május: Roland Smith elnök nyugdíjba vonul; utódja John Slater.
- 1994 július: A Személyes Befektetésekkel Foglalkozó Hatóság (Personal Investment Authority, PIA) lép a LAUTRO helyébe, mint a biztosítótársaságok üzletviteli szabályozója. Hatályba lép a biztosítótársaságokról szóló („harmadik biztosítási irányelv”) rendelet.
- 1994 július 1.: A biztosítótársaságokról szóló 1984 (SI 1984/1516) rendelet megállapítja a kötelezettségek értékelésének további szabályait.
- 1994 december 1.: A kereskedelmi és ipari minisztérium (DTI) kiadja az 1994/6. sz. prudenciális útmutatót.
- 1994 vége: Először alkalmaztak jövőbeli profithoz kapcsolódó implicit tételeket az 1994-es hozamról kitöltendő 9. sz. űrlapon.
- **1995 április: Az évjáradékok garantált kamata meghaladja a piaci árfolyamot. Ettől kezdve a garantált évjáradékokból adódó kötelezettségek egyre jobban megterhelik a társaságot.**
- 1995. július 17.: Közzéteszik az igazgatók díjazásáról szóló Greenbury-jelentést.
- 1996 január: Az Equitable létrehozza az értékpapírok kockázatával és ellenőrzésével foglalkozó csoportot (Securities Risks and Controls Group, SRCG).
- **1996. június 1.: Az ettől a naptól értékesített Equitable nyugdíjkötvények garantált kamatát 0%-ra csökkentik.**
- 1996 november: Az SRCG új elnevezése: Belső Ellenőrzési Felülvizsgálói Csoport (Internal Controls Review Team, CRT).
- 1996. december 23.: A biztosítótársaságokról (könyvelés és nyilatkozatok) szóló 1996. évi (SI 1996/943) rendelet.
- **1997. július 18.: A társaság 350 millió GBP- értékű másodrangú tartozást bocsát ki.**
- **1997. július 31.: Nyugdíjba vonul Ranson, ügyvezető igazgató és vezető biztosításmatematikus. Ügyvezető igazgatóként Alan Nash, vezető biztosításmatematikusként Chris Headdon az utódja.**
- 1997. augusztus 19.: Engedélyezik a 350 millió GBP- értékű alárendelt kölcsöntőke kibocsátását.

- **1997 október: Az Értékpapír- és Befektetési Tanács (SIB) új neve: Pénzügyi Szolgáltatási Hatóság (Financial Services Authority, FSA).**
- 1997 vége: Az 1990-es bevezetése óta először fordul elő, hogy a kötelezettségek értékelésekor nem veszik figyelembe a kamatláb-különbözetet. Közzéteszik a felelős vállalatirányításról szóló Hampel-jelentést.
- 1998 január: Az ICRT új neve: Kockázatkezelési Csoport (Risk Management Group, RMG).
- **1998. január 5.: A biztosítótársaságok prudenciális felügyeleti felelősségét a Kereskedelmi és Ipari Minisztériumtól (Department for Trade and Industry, DTI) a brit Gazdasági és Pénzügyminisztérium veszi át.**
- **1998. március 12.: Az ettől a naptól értékesített néhány új kötvénynél megszűnik az utólag fizetendő prémiumra való jogosultság. Minden többlet-nyereségrészesedés csak végső nyereségrészesedésként, lejáratkor vagy felvételnél érvényesíthető.**
- **1998. június 1.: A banki felügyelet felelősségét az e naptól hatályos, 1998. évi Bank of England Act (az angol nemzeti bankról szóló törvény) átruházza az FSA-ra.**
- **1998. július: Az egyéni befektetésekkel foglalkozó ombudsmanhoz megérkeznek a garantált évjáradékú kötvényekkel kapcsolatos első panaszok.**
- **1998 augusztus: A sajtóban alapos vizsgálódásba kezdenek az Equitable pénzügyi helyzetével és nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvényeinek kezelésével kapcsolatban.**
- **1999. január 1.: Az Egyesült Királyság Gazdasági és Pénzügyminisztériuma ettől a naptól kezdve az FSA-ra ruházza prudenciális biztosítási szabályozói szerepét.**
- **1999. január 13.: Az Equitable perindító idézést küld Alan Hymannek.**
- **1999. szeptember 16.: Az Equitable Life első fokon pert nyer a felsőbbbíróságon. Hymannek megadják a fellebbezés jogát.**
- 1999. október 11.: Ezen a napon írja alá Headdon a pénzügyi viszontbiztosításról szóló szerződést.
- **1999. január 20.: Az Equitable Life pert veszít a Fellebbviteli Bíróságon, de úgy dönt, hogy fellebbezést nyújt be a Lordok Házához.**
- 2000 február: Az Equitable feloszlatja az SCRG-t, hogy az új kötvények kockázataival foglalkozó osztályt hozhasson létre. Az RMG-t kötvénykockázat-kezelési csoporttá (BRMG) fejlesztik tovább. Mindkettőt a belső ellenőrzési funkció váltja fel.
- 2000. június 14.: A királynő jóváhagyja a pénzügyi szolgáltatásokról és piacokról szóló 2000. évi törvényt.
- **2000. július 20.: A Lordok Háza visszautasítja az Equitable Life fellebbezését. A társaságra vevőt keresnek.**
- **2000. augusztus 2.: Kihirdetik azt a határozatot, amely szerint 2000 első hét hónapjában nem növelhetik a nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvények értékét.**
- 2000. november 23.: A GAD tudomására jut, hogy az Equitable kvázi-Zillmer módszer szerint végzett módosítást alkalmaz.

- **2000. december 8.:** Az Equitable nem értékesít új kötvényeket. Nash lemond az ügyvezető igazgatói tisztségről. Headdont kinevezik vezérigazgatóvá és vezető biztosításmatematikussá.
- **2001. február 28.:** Slater lemond az elnöki tisztról. Helyére Vanni Trevest nevezik ki.
- **2001. március 1.:** Headdon lemond a vezérigazgatói és vezető biztosításmatematikusi tisztról; vezérigazgatóként Charles Thomson, vezető biztosításmatematikusként Peter Nowell az utódja.
- **2001. március 29–30.:** Az alsóház pénzügyekkel foglalkozó bizottsága közzéteszi „Az Equitable Life és az életbiztosítási ágazat: időközi jelentés” című dokumentumot.
- **2001. július 16.:** Az Equitable bejelenti, hogy 16%-kal csökkenti a nyereségrészesedéssel összekapcsolt nyugdíjkötvények értékét, és hogy 2001. január 1. és június 30. között a szerződéses garanciák kivételével nem lehet növelni a kötvények értékét.
- **2001. augusztus 31.:** Lord Penrose vizsgálatot indít.
- **2001. szeptember:** Közzéteszik az Equitable Life-ről szóló Corley-jelentést.
- **2001. szeptember:** Az Equitable Life egyezségi megállapodást hoz nyilvánosságra a kötvénytulajdonosok számára, amelynek célja a társaság pénzügyi helyzetének megmentése és a kötelezettségek teljesítése.
- **2001. október 17.:** Közzéteszik az 1999. január 1. és 2000. december 8. közötti időszak vonatkozásában az Equitable Life-fal kapcsolatos szabályozói eljárásokról szóló Baird-jelentést. Michael Buckley parlamenti ombudsman bejelenti, hogy 1999-ig visszamenően vizsgálatot indít az Equitable Life prudenciális szabályozásával kapcsolatban. A pénzügyekkel foglalkozó bizottság kikérdezi Sir Howard Daviest és Ruth Kelly parlamenti képviselőt, a Gazdasági és Pénzügyminisztérium gazdasági államtitkárát.
- **2001. december:** Közzéteszik az egyezségi rendszerről szóló körlevelet.
- **2001. december 1.:** Hatályba lép a pénzügyi szolgáltatásokról és piacokról szóló 2000. évi törvény, amely az FSA-t teszi meg az Egyesült Királyságban a pénzügyi szolgáltatások egyedüli szabályozójává. Ettől kezdve az FSA átveszi a PIA üzletviteli szabályozói szerepét, és hivatalosan is felelősséget vállal a prudenciális biztosítási szabályozásért.
- **2002 január:** Az Equitable bejelenti, hogy kötvénytulajdonosai többsége az egyezségi megegyezés mellett szavazott. A megegyezést februárban hagyják jóvá.
- **2002 április:** Az Equitable Life szakmai gondatlanság miatt 2,6 milliárd GBP- értékű kártérítési igényt nyújt be korábbi könyvvizsgálója, az Ernst & Young ellen, és bejelenti, hogy 15 korábbi igazgatót (köztük hat ügyvezető és kilenc nem ügyvezető igazgatót) 3 milliárd GBP-ra fog beperelni.
- **2002 szeptember:** Az Equitable közzéteszi a Carr/Moss véleményt és a B&W Deloitte jelentést.
- **2002 október:** Elutasítják az Ernst & Young kérelmét, hogy az együttes fegyelmi rendszer alapján indított vizsgálatot halasszák el az Equitable Life polgári peres ügyének elindításáig. A kötvénytulajdonosok hét akciócsoportja (az E7) és parlamenti képviselők közösen úgy döntenek, hogy ha az ombudsman bizonyítottan találja a szabályozói mulasztást, 4 milliárd GBP- kártérítést kérnek.
- **2002 november:** Az FSA elutasítja az Equitable Life felszámolására irányuló felszólításokat, mert állítása szerint a kötvénytulajdonosok így rosszabbul járnának. A biztosító korábban maximum 30%-kal csökkentette 50 000 nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvény tulajdonosának tett kifizetéseit,

és figyelmeztetett arra, hogy esetleg nem tudja majd biztosítani az FSA által előírt minimális tőkefedezetet.

- **2003 január:** Az Ernst & Young kéri a gondatlanság miatt 2,6 milliárd GBP-ra vonatkozó igény törlését.
- **2003 február:** Justice Langley törli az Ernst & Young cégtől gondatlanság miatt követelt összeg nagy részét.
- **2003 szeptember:** Az Equitable Life kilenc korábbi nem ügyvezető igazgatója kéri a cég 3,2 milliárd GBP- összegű kártérítési igényének törlését.
- **2003 május:** A pénzügyi ombudsman szolgálat (Financial Ombudsman Service, FOS) úgy határoz, hogy kártérítést kell fizetnie öt, kötvényeiket az utolsó időkben jegyzett ügyfél részére, és kijelenti, hogy összesen 3000 hasonló, visszaélésszerű értékesítéssel kapcsolatos panaszt kapott. Az ombudsman emellett bűnösnek találja az Equitable Life-ot „jelentős megtévesztés” tényállásában és lehetővé teszi, hogy akár 400 millió GBP- kifizetésére is sor kerüljön.
- **2003 június:** Ann Abraham parlamenti ombudsman, Michael Buckley utódja, közzéteszi a vizsgálatáról szóló jelentést. Az 1999–2000 közötti időszak tekintetében nem találja hivatali visszaélésben bűnösnek a prudenciális szabályozókat.
- **2003 június:** Az Equitable Life 16 000 nem GAR kötvény – szerződésüket az egyezségi rendszer létrehozása előtt lezárt – tulajdonosának a kötvényeik értékének maximum 5%-ának megfelelő kártérítést ajánl fel.
- **2003 július:** A Fellebbviteli Bíróság úgy határoz, hogy az Equitable Life beperelheti korábbi könyvvizsgálóját, az Ernst & Young céget, amennyiben kártérítési igényét az értékesítések tényleges elvesztése helyett az „értékesítések lehetőségének elvesztésére” korlátozza.
- **2003 október:** Elutasítják a korábbi nem ügyvezető igazgatóknak a kártérítési igény törlésére vonatkozó kérelmét.
- **2004 március:** Közzéteszik a Penrose-jelentést. A jelentés közzétételét követően a kormány elutasítja a kártérítés kifizetését, ezért parlamenti képviselők „cserbenhagyással” vádolják.
- **2004 április:** A kötvénytulajdonosok egy csoportja, az ELTA (Equitable Life Trapped Annuityants, „az Equitable Life által törbe csalt kedvezményezettek”) bejelenti, hogy bepereli a társaságot, ha a kedvezményezettek nem kapnak rövidesen kártérítést. Az ügyvédek úgy tájékoztatják az Equitable Life-ot, hogy nem léphet fel „reális követeléssel” a társaság kormányzati szabályozójával szemben.
- **2004 június:** Christopher Headdont, az Equitable korábbi vezérigazgatóját a következő hat évre eltiltják az FSA által szabályozott bármely cég vezetésében való részvételtől.
- **2004. február 14.:** Arthur White eljuttatja az első petíciót az Európai Parlament petíciós bizottságához.
- **2004. február 14.:** Az EMAG eljuttatja a második petíciót az EP petíciós bizottságához.
- **2005. április:** Megkezdődik az Equitable által korábbi könyvvizsgálója, az Ernst & Young és igazgatói ellen benyújtott követelés tárgyalása, amelyben a biztosító azt állítja, hogy majdnem bekövetkezett összeomlásának oka az alperesek hanyagsága volt. A biztosítótársaság további 15 korábbi igazgatót is beperel összeomlásában játszott szerepük miatt. Az ügy a nyári szünetig folytatódik.

- **2005. szeptember:** Peren kívül rendezik az Equitable követeléseit korábbi könyvvizsgálóival szemben.
- 2005 szeptember: Az Egyesült Királyság ombudsmanja memorandumot juttat el az EP petíciós bizottságához.
- **2006. január 18.:** Az EP határozatot hoz az EQUI bizottság létrehozásáról.
- **2006. február 2.:** Az EQUI bizottság alakuló ülése.

2. MELLÉKLET

FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK:⁵⁴⁶ EQUI SZAKKIFEJEZÉSEK

- **ABI:** Association of British Insurers (Brit Biztosítók Egyesülete).
- **Biztosításmatematikus:** A kamatokkal, tartalékokkal, osztalékokkal és egyéb statisztikai adatokkal kapcsolatos számításokat végző, biztosításmatematikai szakember.
- **Biztosításmatematikusi igazolás:** Valamely életbiztosító vezető biztosításmatematikusa által kiadott igazolás.
- **Elfogadható eszközök:** Az alkalmazandó jogszabályok értelmében valamely cég tőke megfelelési követelményeinek értékelése során figyelembe vehető eszközök.
- **Évjáradék:** Egy biztosító által tett olyan vállalás, amely értelmében rendszeres kifizetéseket tesz a kedvezményezett(ek) haláláig vagy egy meghatározott időszakban.
- **Évjáradékos:** Évjáradékkötvényt vásároló és abból később rendszeres kifizetésben részesülő magánszemély. Várható élettartama alapján számítják ki az évjáradékként kifizetendő összeget.
- **AVC:** Önkéntes pótlólagos hozzájárulás (AVC): A foglalkoztatói nyugdíjkonstrukcióba történő pótlólagos, önkéntes befizetés.
- **BaFin:** Bundesamt für Finanzdienstleistungsaufsicht, a német pénzügyi szolgáltatási hatóság.
- **BIA:** British Insurers Association, a Brit Biztosítók Egyesületének (ABI) elődje
- **A társasági törvény szerinti beszámolók:** Jogszabályban előírt, az Egyesült Királyság társasági törvényének beszámolási követelményeivel összhangban elkészített beszámolók.
- **Egyezségi rendszer:** Valamely társaság és hitelezői, vagy azok csoportjai közötti egyezségi rendszer.
- **Üzletviteli szabályzat:** A társaság értékesítési folyamataival kapcsolatos szabályzat.
- **Corley-jelentés:** Az Equitable Life Assurance Society ügyében létrehozott Corley-féle vizsgálóbizottság jelentése (közzétette a Faculty and Institute of Actuaries 2001 szeptemberében).
- **DTI:** Kereskedelmi és Ipari Minisztérium (Department of Trade and Industry). A volt Kereskedelmi Tanács (Board of Trade) és Kereskedelmi Minisztérium (Department for Trade) utódja. A szabályozói felelősséget 1970-ig a Kereskedelmi Tanács, 1970-től 1974-ig a Kereskedelmi Minisztérium, 1983-tól 1999. január 1-ig – azaz a felelősségnek a Pénzügyminisztériumra történt átruházásáig – pedig a Kereskedelmi és Ipari Minisztérium viselte.
- **Halasztott szerzési költségek:** Az élő szerződések tekintetében a biztosítási kötvények jegyzéséhez

⁵⁴⁶ A Penrose-jelentés fogalom meghatározásainak rövidített és kiegészített változata.

kapcsolódó költségek a mérleg készítésének napján.

- **Halasztott évjáradék:** Olyan évjáradék, amely a kötvénytulajdonosnak egy meghatározott életkor elérésétől haláláig rendszeres jövedelmet biztosít.
- **Igazgatói igazolás:** Valamely biztosító igazgatója által a biztosítótársaságokról (könyvelés és nyilatkozatok) szóló 1996. évi rendelet 6. ütemterve értelmében kiadott igazolás.
- **DTBP:** a végső különbözeti nyereségrészesedésre vonatkozó politika (Differential Terminal Bonus Policy).
- **ELAS vagy ELS:** Az Equitable Life Assurance Society rövidítése.
- **EQUI:** Az ELAS összeomlásával foglalkozó európai parlamenti vizsgálóbizottság.
- **Vagyon vagy szabad vagyon:** Az elfogadható eszközök azon matematikai tartalékok feletti egyenlege, amelyet visszatartottak a nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvények tulajdonosainak kiosztott nyereségrészesedésekből, hogy védelmet nyújtson a befektetések értékei, a jegyzések alakulása vagy a központi adminisztrációs költségek jelentősebb ingadozásai ellen.
- **Faculty of Actuaries (Biztosításmatematikuskok testülete):** A skót biztosításmatematikusokat irányító testület.
- **Az évjáradék lejáratkori kiigazítása:** Az Equitable Life 1960-as évek elejéről származó kifejezése: jelentése a halasztott évjáradék-szerződések lejáratkori kiegészítése oly módon, hogy a GAR-nak a kötvény hozamára való alkalmazása által kapott évjáradék-összeg ugyanannyi legyen, mint abban az esetben, ha a jelenlegi évjáradék-kamatot már a nyereségrészesedés hozzáadása előtt alkalmazták volna a kötvény hozamára.
- **Első életbiztosítási irányelv:** A Tanács 1979. március 5-i 79/267/EGK irányelve a közvetlen életbiztosítási tevékenység megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról. (79/267/EGK)
- **9. sz. ürlap:** A vonatkozó minimális szavatolótőke-szükséglethez rendelt általános üzleti és hosszú távú üzleti eszközök összefoglalása, amely így megmutatja a társaság helyzetét a szabályozói tőkemegfelelés tekintetében.
- **FOS:** Az egyesült királyságbeli pénzügyi ombudsman szolgálat (Financial Ombudsman Service).
- **FSA:** Pénzügyi Szolgáltatási Hatóság (Financial Services Authority). A volt Értékpapír- és Befektetési Tanács (Securities & Investments Board) utódjaként e hatóság lett az 1986. évi Pénzügyi Szolgáltatási Törvény értelmében néhány pénzügyi szolgáltatás szabályozásáért (és az önszabályozó szervezetek elismeréséért) felelős szerv. 1999 januárjában átruházott felelősséget vállalt a biztosítási ágazat szabályozásáért. 2001. december 1. óta – a 2000. évi Pénzügyi Szolgáltatási és Piaci Törvény rendelkezései értelmében – az FSA jogszabályban meghatározott felelősséggel bír a pénzügyi szolgáltatások szabályozása terén.
- **FSMA:** A 2000. évi Pénzügyi Szolgáltatási és Piaci Törvény (Financial Services and Markets Act).
- **Jövőbeli profithoz kapcsolódó implicit tétel:** A hosszú távú szerződesei tekintetében a társaság minimális szavatolótőke-szükséglete eléréséhez a szabályozó választása szerint, bizonyos korlátozások mellett beszámítható tétel. E tétel segítségével a biztosítók beszámíthatják a biztosításmatematikai tartalékok t üréshatárait olyan mértékben, amennyiben azok a jövőben az élő szerződések alapján várhatóan alakulnak.
- **GAD:** A kormány biztosításmatematikai főosztálya (Government Actuaries Department). A központi

kormányzati szerv alkalmazásában áll valamennyi kormányzati szolgálatban lévő biztosításmatematikus, akik feladatai között szerepel a szabályozó által előírt bevallás felülvizsgálata és a biztosítással foglalkozó prudenciális szabályozók (a DTI, a Gazdasági és Pénzügyminisztérium, valamint az FSA) számára nyújtandó biztosításmatematikai tanácsadás.

- **GAR:** Garantált évjáradék (Guaranteed Annuity Rate).
- **GIR:** Garantált kamat (vagy garantált befektetési hozam): az az összeg, amellyel az alapszolgáltatást minden évben garantáltan megnövelik az utólag fizetendő nyereségrészesedés hozzáadása előtt. Ezt az értéket a társaság kezdetben évi 2,5%-ban állapította meg a nyugdíj szolgáltatás-kötvények tekintetében, azután azt évi 3%-ra, majd 1975 októberében 3,5%-ra emelték. Az 1996. június 30. után jegyzett új nyugdíjkötvények már nem tartalmazzak ilyet.
- **GMT:** Vezérigazgatóság (General Management Team).
- Kormányzati biztosításmatematikus: A GAD vezetője.
- **Rejtett tartalékok:** Az eszközök alábecslése és a kötelezettségek túlbecslése eredményeképpen keletkező tartalékok.
- **HMT:** Az Egyesült Királyság Gazdasági és Pénzügyminisztériuma (Her Majesty's Treasury). 1992 óta felelős a pénzügyi szolgáltatási politikáért, valamint 1998 óta a biztosítási ágazat szabályozásáért.
- **IB-PIA:** A Személyes Befektetésekkel Foglalkozó Hatóság biztosítással foglalkozó részlege (Personal Investment Authority Insurance Business Division), az FSA azon részlege, amely a PIA nevében ellátta a szabályozói feladatokat az egyedüli pénzügyi szolgáltatási szabályozónak a 2000. évi Pénzügyi Szolgáltatási és Piaci Törvény értelmében történt létrehozásáig.
- **IFA:** Független pénzügyi tanácsadó (Independent Financial Adviser).
- **IMRO:** A befektetési vezetőket szabályozó szervezet (Investment Managers Regulatory Organisation).
- **Institute of Actuaries (Biztosításmatematikus-intézet):** Az angol biztosításmatematikusokat irányító testület.
- **Kamatláb-különbözet:** A feltételezett bruttó nyereségrészesedés kamatlába és a kötelezettségek leszámítolásához alkalmazott kamatláb közötti különbség, amelyet a társaság 1990 és 1997 között használt kötelezettségei értékeléséhez.
- **LAUTRO:** Az életbiztosítókat és befektetési társaságokat szabályozó szervezet (Life Assurance and Unit Trusts Regulatory Organisation).
- **MVA vagy MVR:** A piaci érték kiigazítása (Market Value Adjustment), illetve a piaci érték csökkentése (Market Value Reduction), amelyet az Equitable a szerződésen kívüli követelések tekintetében alkalmazott a kötvények értékének csökkentésére.
- **Matematikai tartalékok:** A biztosítási alap szabályozói célokra szolgáló, a jövőbeli bevétellel, kiadással és befektetési hozammal kapcsolatos elvárások jelenlegi értékének figyelembevételével számított kötelezettségei.
- **Lejárat:** Azon időpont (az elhalálozás kivételével), amikortól a kötvényhez kapcsolódó szolgáltatások a szerződés értelmében folyósíthatóak.
- Halálozási adatok: Hasonló emberek csoportjai várható elhalálozási arányának felsorolása, amelynek

számítása múltbeli tapasztalatokon alapul.

- Kölsönös életbiztosító: Nem részvényesek, hanem a kötvénytulajdonosok tulajdonában álló életbiztosító társaság. A kötvénytulajdonos tagok – kötvényeiken jóváírt nyereségrészesedés formájában – részesedést kapnak a biztosító nyereségéből.
- **Nem GAR:** Garantált évjáradékszintet (azaz GAR-t) nem tartalmazó, nyereségrészesedésre jogosító Equitable-szerződés. A befektetésért a kedvezményezett éves jövedelmet kap, amelyet a biztosító – rögzített kamatú kötvények alapvető piaci kamatainak figyelembevételével képzett – aktuális évjáradék-kamatlába alapján számítanak ki.
- Bizonytalan eredetű tartaléktőke: Általános értelemben a pénzügyi intézmények birtokában levő olyan eszközök, amelyek nem tulajdoníthatók közvetlenül valamelyik betétesnek vagy befektetőnek. A nyugdíj- és életbiztosítási kötvényeknél a kifejezés tágabb értelemben a várt kötelezettségek feletti fennmaradó eszközöket jelöli.
- Penrose-jelentés: A Lord Penrose által az ELS ügyében készített jelentés.
- PIA ombudsman: A befektetők PIA által szabályozott cégek ellen tett panaszainak kezelésével foglalkozó független panaszkezelő testület.
- **PIA:** Személyes Befektetésekkel Foglalkozó Hatóság (Personal Investment Authority). A SIB (a későbbi FSA) által a pénzügyi szolgáltatásokról szóló 1986. évi törvényben elismert önszabályozó szervezet.
- **PIA felülvizsgálat:** Személyes nyugdíjkötvények 1988. április 29. és 1994. június 30. között elkövetett, visszaélészerű értékesítésének felülvizsgálata.
- **PPFM:** A pénzügyi irányítás elvei és gyakorlata (Principles and Practice of Financial Management). A nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvények kezelési politikáját leíró dokumentum, amelynek elkészítését az FSA jelenleg előírja az életbiztosítóknak.
- **A kötvény feltételei:** A biztosítási szerződés feltételeit rögzítő dokumentum.
- **Kötvénytulajdonos:** A kötvénynek a biztosítótársasággal szerződő jogos tulajdonosa.
- **A kötvény értéke:** A kötvény teljes aktuális értéke. A nyereségrészesedéssel összekapcsolt kötvény értéke magában foglalja a nyereségrészesedések értékét is, feltételezve, hogy a kötvény a lejárat időpontjáig élő marad. Nem azonos a készpénzértékkel.
- **PRE:** A kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásai (Policyholders Reasonable Expectations). A fogalmat a biztosítótársaságokról szóló 1973. évi módosító törvény vezette be. Ebben jogalapot hoztak létre a kötvénytulajdonosok védelmére azon kockázat tekintetében, ha egy társaság nem tud megfelelni a kötvénytulajdonosok ésszerű elvárásainak.
- Prudenciális szabályozás: A társaságok bonításával átfogóan foglalkozó szabályozás.
- Kvázi-Zillmer módszer szerint végzett módosítás: A társaság által szabályozói értékelése vonatkozásában alkalmazott, módosított Zillmer-módszer szerinti eljárás.
- Helyreigazítási rendszer: A *Hyman*-ítéletre válaszképpen a társaság által a volt kötvénytulajdonosok kártérítésére bevezetett rendszer.
- **Rugalmassági teszt:** Az eszközök értékének lehetséges jövőbeli változásai hatásának ellensúlyozására fenntartandó kötelező biztonsági tartalék annak biztosítására, hogy ezen eszközök megfelelően fedezzék a

kötelezettségeket. A rugalmassági teszt teljesítéséhez szükséges tartalékokat rugalmassági tartaléknak nevezik.

- **RMM:** minimális szavatolótőke-szükséglet (Required Minimum Margin of Solvency).
- **RSP:** Rendszeres egyszeri prémium (Recurrent Single Premium). A rendszeres kötvényprémiumok kifizetésével nem járó szerződésekre vonatkozik.
- Szabályozói vagy szükséges tőke megfelelés: Az olyan biztosítótársaság pénzügyi helyzete, amelynek elfogadható eszközei meghaladják kötelezettségeit, beleértve a matematikai tartalékokat is. A különbözetet szavatoló tőkének nevezik, és annak nagyobbak kell lennie a minimális szavatolótőke-szükségletnél és a garanciaalapnál.
- Viszontbiztosítás: Egy másik biztosítóval (viszontbiztosító társasággal) kötött megállapodás, aminek értelmében a kockázatokat egy megállapodásos összeg fejében egymás között megosztják. Ez lehetővé teszi a biztosítótársaságok számára nagy vagy szokatlan kockázatok vállalását és az évről évre változó követelések hatásainak csökkentését.
- **Ellenőrzés:** Az ELS által a DTI-nek, a HMT-nek, majd később az FSA-nak küldött, a szabályozó által előírt éves bevallásra vonatkozik. A GAD által e testületek mindegyikével sorban megkötött szolgáltatási színtről szóló megállapodás értelmében jelentést kell benyújtani a jegyzett új kötvényekről, a szükséges minimális szavatolótőke-fedezetről, a matematikai kötelezettségek alakulásáról stb.
- **SIB:** Értékpapír- és Befektetési Tanács (Securities and Investments Board), amely 1997 októberében FSA-vá alakul.
- **SLA:** Szolgáltatási színtről szóló megállapodás (Service Level Agreement). A DTI és a GAD között 1984-ben és 1995-ben jött létre ilyen megállapodás, majd a HMT, az FSA és a GAD között 1999-ben, amikor az FSA megbízás alapján felelősséget vállalt a biztosítási ágazat szabályozásáért.
- **SORP:** Ajánlott gyakorlati értesítő (Statement of Recognised Practice). A pénzügyi kimutatások könyvelési bemutatásával kapcsolatos ágazati szabvány.
- **SLC:** Alárendelt kölcsöntőke (Subordinated Loan Capital). Olyan kölcsön, amelyet a társaság felszámolása esetén az csak valamennyi más kötelezettségének teljes kiegyenlítése után fizet vissza.
- II. tőke megfelelési irányelv: Várhatóan 2007-ben közzéteendő, az előző jogszabályokat hatályon kívül helyező és egységes szerkezetbe foglaló irányelv, amely az EU-ban működő biztosítóintézetek tőke megfelelési kérdéseivel foglalkozik.
- **SSAP:** Számviteli gyakorlati szabványértesítő (Standard Statement of Accounting Practice).
- **Harmadik életbiztosítási irányelv:** A Tanács 1992. június 18.-i 92/49/EGK irányelve az életbiztosítás körén kívül eső közvetlen biztosításra vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról és a 73/239/EGK irányelv, valamint a 88/357/EGK irányelv módosításáról.
- **Nyereségrészesedéssel összekapcsolt:** A vonatkozó alaptól származó többlet felosztásából nyereségrészesedésként jóváírandó többlettel kibocsátott kötvény.
- Zillmer-módszer szerint végzett módosítás: Az óvatos feltételezések szerint a jövőbeli prémiumból várhatóan fedezhető szerzési költségek figyelembe vétele.

3. MELLÉKLET

Lásd a mellékelt DVD-t, amely a következőket tartalmazza:

1. Minden közzétett okirati bizonyíték (WE) és iktatott bizonyíték (WE-File).
2. Mind a 11 meghallgatás szó szerinti átirata (H1–H11), valamint a második átültetési m
űhely szó szerinti átirata (WS 2).